STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 11431

NANA

Emile Zola

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschhorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified. If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x153, or by email at digitallibrary@bikher.org

נאנא

א רעאַליסטישע שילדערונג פון פאריזער אַריסטאקראטישען לעבען

— פון —

עמיל זאלא.

בעאַרבייטעט אין זשאַרגאָן פון

ב. גארין.

היברו פאבלישינג קאמפאני
52-50 עלדרידזש סט., ניו יארק.

HEBREW PUBLISHING CO.
50-52 Eldridge St.
New York.

1.

ניין א זייגער איז דאָס „וואַרייעטי" טהעאַטער נאָך געווען לעדיג. דיא באַלקאָן און אָרקעסטער זייטען געווען כמעט וויא לעער, דיא עטליכע פערזאָנען וואָס האָבען זיך דאָרטען געפונען, האָבען זיך פערלאָהרען אין דיא דונקעלע ליכט צווישען דיא לעדיגע שטוהלען, וואָס זיינען געווען בעשלאָגען מיט רויטען סאַמעט. איבער דעם גרויסען רויטען פאָרהאַנג האָבען ארומגעשוועבט שאָטענס און הינטער איהם איז געווען שטיל. די פוס־לעמפּלאַך האָבען געשיקט זעהר א שוואַכען שיין, און דיא פּלעצער פאַר דיא מוזיקאַנטען זיינען געווען ניט פערנומען. און אויף דער דריטער גאַלעריע איז געווען אביסעל לעבעדיגער, פון דאָרטען האָט זיך געהערט א פריילי׳כער געלעכטער און א הויך רעדען, און פון דיא קעפּקעס, וואָס דיא מענער און פרויען האָבען געטראָגען, איז געווען צו זעהן, אַז דאָרטען האָבען זיך געפונען ארבייטער.

אין טהעאַטער זיינען אריין צוויי יונגע לייט. זיי האָבען זיך געשטעלט מיט׳ן רוקען צו דער ביהנע.

— וואָס האָב איך דיר געזאָגט, העקטאָר? האָט אויסגעשריען דער עלטערער, א חוּבער יונגער מאַן מיט דינע, שווארצע וואַנסען. מיר זיינען געקומען צו פריה דוא האָסט מיר געמאַגט ערלויבען אויסצורויכערן מיין סיגאַר.

אין דער מינוט איז פארביי זיי דורכגעגאַנגען אן אָשער.

— אָ, מאָסיע פּאָשערי, עס וועט נאָך געדויערן א האַלבע שטונדע, איידער דער פאָרהאַנג וועט זיך אויפהויבען.

— אויב אזוי פאַר וואָס שרייבען זיי, אז ניין אוהר פאַנגט זיך אָן? האָט געפרעגט העקטאָר, וועמעס דיקע געזיכט האָט אויסגעדריקט אן אונצופרידענהייט. היינט אין דער פריה האָט מיר קלאַריס, וואָס שפּילט אין דער שטיק, געזאָגט, אז פּונקט ניין וועט זיך דער פאָרהאַנג אויפהויבען.

פּאָשערי האָט א ציה געטאָהן מיט דיא אקסלען און געזאָגט:

— אויב דו שעפּסט דיינע נייעס פון אזעלכע קוועלען, דאַרפסטו ווייטער זיין פאַרזיכטיגער, ווייל זיא קאָן דיר נאָך מאכען זעהן וויא מלאכים טאנצען.

זיי זיינעןביידע א ווײַלע שטיל געוואָרען און האָבען בעקוקט דאָס טהע־אַטער.

— דיר איז געלונגען צו קריגען פאר לוסי'ן דיא ערשטע לאָזשע ? האָט העקטאָר געפרעגט, אומקעהרענדיג זיך מיט'ן געזיכט צו דער ביהנע.

פּאַשערי האָט א קוק געטאָהן אויף דיא ערשטע לאָזשע רעכטס און האָט געענטפערט :

— יא, אָבער מיר איז דאָס ניט אָנגעקומען אזוי גרינג. נאָר לוסי וועט אזוי גיך ניט קומען.

ער האָט מיט דער האנד פערהאַלטען א געגעץ און געפרעגט :

— דוא ביזט נאָך קיין מאָל ניט געוועזען ביי א ערסטע פאָרשטעלונג ?

— ניין, איך בין ניט מעהר וויא דריי וואָכען אין פאַריז.

—אויב אזוי האָסטו גליק, ווייל דיא „בלאָנדע וועגוס" וועט מאכען א רעש הייגטיגעס יאָהר. דיא לעצטע זעקס מאָנאטען האלט מען נאָר אין איין ריידען פון דער שטיק. אָ, דו האסט קיינמאָל אזא מוזיק ניט געהערט. באָרדענאוו פער־שטעהט א געשעפט און האָט איהר אבזיכטליך איבערגעלאָזט פאר דער אויס־שטעלונג.

העקטאָר האָט זיך דורשטיג צוגעהערט צו זיין פריינד'ס ווערטער, און ווען יענער איז אנשוויגען געוואָרען, אום אָבצוציהען דעם אָטהעם, האָט ער געפרעגט:

און נאנא, דער נייער שטערען, וואָס וועט שפּילען דיא ראָלע פון וועגוס, דוא קענסט איהר ?

— גערעכטער גאָט ! האָט פּאַשערי אויסגעשריען, מאכענדיג ווילד מיט דיא הענד. איך בין שוין היינט טויב געוואָרען פון דיא פראגען וועגען נאנא. וואו מען געהט, הערט מען ניט קיין אנדערע פראגען, וויא נאנא און נאנא. וואָס דענקסטו, אז איך קען אלע פרויען אין פּאַריז ? איך קאָן נאָר זאָגען, אז ווען באָרדענאוו מאכט פון איהר אזא וועזען, דאַרף זיא זיין עפּעס רעכטס.

נאכדעם איז ער אביסעל רוהיגער געוואָרען, אָבער דיא לעדיגקייט פון טהעאַטער, דיא דונקעלע בעלייכטונג, דאָס אָפּטע עפענען און פערמאכען פון דיא טהירען, דאָס שטיל רעדען, וויא אין א קלויסטער האָט איהם אויפגערעגט, און ער האָט פּלוצלונג געזאָגט.

— איך קען דאָס ניט אריבערטראָגען און איך מוז פון דאנען ארויסגעהן. קום, פיליכט וועלען מיר אבזוכען באָרדענאוו'ן און מיר וועלען פון איהם עפּעס אויפגעפינען.

ביים ארייננאנג איז בּיסלעכווייז, ביסלעכווייז געוואָרען געדריכטער. אַלע דריי טהירען זיינען געווען אָפען און צו צוויי דריי מיט א מאָל זיינען אריין דורך יעדע טהיר. פאר דיא אָפּישען, איז געשטאנען א רעדעל און מען האָט דיסקוטירט זעהר ווארעם. פון דער קאסע האָט זיך געהערט א גראָבער קול:

— דאָס איז בּארדענאוו! האָט פאָשערי געזאָגט צו העקטאָר.

דער דירעקטאָר פון טהעאטער האָט זיי בעמערקט.

— איהר זייט א פיינער חברה־מאן! האָט ער אויסגעשריען. אזוי האָט איהר דאָס מיר געגעבען א נאָטיץ! היינט אין דער פריה עפּען איך אויף דיא „פיגאַ־רא" *) ערשט איין וואָרט איז ניטאָ. נישקשה, ווענען דער יאפּאנישער געזאנד־שאפט האָט איהר געהאט גענוג וואָס צו שרייבען.

— איהר ווילט כאפּען דיא פיש פאר'ן נעץ, האָט פאָשערי געענטפערט. ערשטענס מוז איך פריהער זעהן נאנא און צווייטענס האָב איך אייך גאָר ניט פערשפּראָכען.

און אום איבערצוהאקען דעם געשפּרעך, האָט ער פאָרגעשטעלט זיין קור־זין העקטאָר דע פאלואז, וואָס איז ערשט געקומען אין פאריז פערפאָלקאָמענען זיין בילדונג. דער דירעקטאָר האָט איהם אָבגעמאָסטען מיט א בליק, העקטאָר האָט אויך אויף איהם א קוק געטאָהן מיט א געוויסע ערעגונג. אָט דאָס איז באר־דענאוו, דער אויסשטעלער פון פרויען, וועלכע ער האָט בעהאנדעלט וויא ארעס־טאנטען, און וועמעס מארך איז שטענדיג געווען פערנומען מיט פּלענער, וויא צו מאכען געלד. ער האָט שטענדיג געהאלטען אין איין שרייען און שפּייען, איז מיט יעדען געווען פאמיליאר און געשאטען מיט גראָבע וויצ'ען, וויא א פּאָליסמאן. העקטאָר האָט געוואָלט מאכען א גוטען איינדרוק און האָט געזאָגט:

— אייער טהעאטער....

בּארדענאוו האָט איהם רוהיג איבערגעהאקט און, מיט דיא קאלטקייט פון איינעם, וואָס האָט ליעב יעדע זאך אָנצורופען ביי איהר נאָמען, האָט ער גע־זאָגט:

— פאר וואָס רופט איהר עס ניט מיין עפענטליכע הויז?

פאָשערי האָט זיך צולאכט, נאָר העקטאָר האָט זיך ביז א געוויסע שטופע פערלאָרען און האָט ניט געוואוסט, וואָס צו זאָגען.

---

*) פיגארא איז איינע פון דיא גרעסטע פראנצויזישע צייטונגען אין פאריז.

דערוויל האָט דער דירעקטאָר דערזעהן א דראמאטישען קריטיקער פון א צייטונג, וואָס האָט געהאט א גרויסען איינפלוס. ער איז צו איהם צוגעלאָפען און געוויטעט זיך מיט איהם. ווען ער איז צוריק צוגעקומען צו דיא צוויי יונגע לייט, האָט העקטאָר, אויס פורכט מען זאָל איהם ניט בעטראכטען אלס א פּראָווינציאל, געזאָגט:

— מען זאגט, אז נאנא האט א פּראכטפאָלע שטימע.

זיא! האָט דער דירעקטאָר אויסגעשריען און האָט א ציה געטאָהן מיט דיא אקסלען. זיא האָט גאָר קיין שטימע ניט.

אום עפּעס פּאָרט צו זאגען, האט דער יונגער מאן געאיילט צו בעמערקען:

— אבער זיא איז א גרויסארטיגע אקטריסע.

— זיא א גרויסארטיגע אקטעריסע! זיא איז ניט מעהר ווי א פעקעל שמאַטעס. זיא וויים ניט, וואָס צו טאָהן מיט דיא הענד און מיט דיא פיס.

העקטאָר איז רויט געוואָרען און האָט ניט געוואוסט, וואָס צו זאָגען ווייטער, נאָר פאָשערי וואָס איז דיא גאנצע צייט געשטאנען און האָט נאָכגעקוקט דיא פרויען, וויא זיי זיינען אריינגעקומען פון גאס, איז געקומען צו הילף זיין קוזין און געזאָגט:

— אויב אייער נאנא קען ניט זינגען און קען ניט שפּילען, וועט איהר היינטיגע נאכט דורכפאלען.

— דורכפאלען! האָט דער דירעקטאָר געזאָגט בייז. מיין גוטער יונג, איהר זייט נאָך אביסעל נאריש איז דען פאר א פרוי נעטהיג צו קענען זינגען אָדער שפּיעלען? נאנא פארמאָגט עטוואָס, וואָס שטייגט איבער אלעס. פערלאָזט זיך אויף מיר, איך פערשטעה זיך מעהר אויף דעם, און אויב איך וועל היינט מאכען א פעהלער, קענט איהר מיך אָנרופען וואָס איהר ווילט. איהר וועט זעהען, זיא דארף נאָר ערשיינען און דאָס גאנצע טהעאטער וועט זיין אויסער זיך פאר ענטציקונג.

ער האָט אויפגעהויבען זיינע הענד, וואָס האָבען געציטערט פאר ענטהוזיאזמוס, און האָט צו זיך אליין געזאָגט:

— זיא וועט ווייט אוועק! א לייב האָט זיא, אָ, א לייב!....

אויף פאָשערי'ס ביטע, האָט ער זיי געגעבען אייניגע איינצעלהייטען ווענען נאנא. ער האָט דערצעהלט, אז ער האָט געזוכט א פרוי פאר ווענוס'ס ראָליע אין דער נייער שטיק. ער האָט ניט ליעב לאנג זיך צו האלטען ביי א פרוי. פערקעהרט, ער גיט זיי וואָס גיכער איבער דעם פובליקום. נאָר זינט ער האָט אריינ-

נעבראכט נאנא, האט זיך א גאנצער שטורם פון איפערזוכט אויפגעהויבען צווי־שען דיא אקטעריסעס. ראָזא מיגנאָן, דיא בעסטע אקטריסע און זינגערין אין זיין טרופע, דראָהט איהם יעדע מינוט אוועקצואווארפען. זיא האט מורא פאר א קאָנ־קורענטין, אבער ער וועט זיך פאר דיא נאָז ניט לאָזען פיהרען, און ווען איינע פון זיינע ווייבער, וויא ער האט זיינע אקטריסעס גערופען, הויבען אָן צו מאכען אן אנשטעל, קלאפט ער איהר דורך, ווייל אנדערס קען מען מיט דעם פאָלק ניט אויסקומען.

— קוקט! האט ער פלוצלונג געזאָגט. אט געהט מיגנאָן און שטיינער. וויא איהר ווייסט, איז שוין ראָזא שטיינערן מיאוס געוואָרען, און דער מאן היט איהם, ער זאָל פון איהר ניט ענטלויפען.

מיגנאָן א הויכער ריעז, מיט א פיער קאנטינגען קאָפּ האט זיך דורכגעשטופט דורך דער מענגע און האט מיטגעשלעפט פאר דער האנד דעם באנקיר שטיי־נער. דער באנקיר איז געווען א נידעריגער מיט א דיקען בויך און זיין קיילעכריג בערדעל האט שוין אָנגעהויבען גרוי צו ווערען.

— איהר האט איהר נעכטען באגעגענט אין מיין קאבינעט, האט דער די־רעקטאָר געזאָגט צום באנקיר.

— אָה, איז דאָס געווען זיא! האט שטיינער אויסגעשריען. איך האב טאַ־קע אזוי געדענקט, נאָר איך האָב ניט געהאט קיין צייט איהר אָנצוקוקען, ווייל זיא איז אריינגעקומען ווען איך האָב געהאלטען ביים ארויסגעהן.

מיגנאָן האט זיך צוגעהערט צום געשפרעך מיט אָנגערוקטע ברעמען און האט פערשטאנען, אז דאָס רעדט מען פון נאנא. און זעהענדיג, אז ביים באנקיר צוברענען זיך דיא אויגען, האט ער דעם געשפרעך איבערגעריסען:

— קומט, ליעבער, עס איז ניט ווערטה צו ריידען וועגען דער גאסען מיידעל. מיין פרוי ווארט אויף אייך אין מיין גארדעראָב.

ער האט איהם געוואָלט אוועקשלעפען, אָבער שטיינער האט זיך ניט גע־לאָזט. ביי דער קאסע איז געוואָרען א געדרענגעניס און מען האט נאָר געהערט „נאנא, נאנא!“ קיינער האט ניט געוואוסט, ווער זיא איז און פון וואנען זיא האט זיך גענומען. מען האט וועגען איהר דערצעהלט פערשידענע געשיכטען. דער נאָמען האט געקלונגען זעהר שעהן און יעדער האט איהם געטראגען אויף דיא ליפען. יעדער האט געברענט פון נייגיערדע צו זעהן נאנא, ביי איין דאמע האט מען אין שטופעניש אָבגעריסען דא שלעפּע און א הערר האט פערלאָרען זיין הוט.

— איך מוז געהן, האט דער דירעקטאָר געזאָגט צו א גרופע יונגע לייט, וואס

האבען איהם געפרעגט וועגען נאנא. האט געדולד נאך א ווײלע און איהר וועט איהר באלד זעהן.

מיגנאן האט דערמאנט שטײנער'ן, אז זײן פרוי וויל איהם ווײזען דאס קלײד וואס זיא וועט טראגען אין ערסטען אקט.

— זעט, דארטען שטײגט ארויס לוסי פון קארעטע, האט געזאגט העקטאר פאלואז צו פאשערי.

לוסי איז אנגעקומען, זיא איז שוין געוועזען א פרוי פון א יאהר פערציג, קלײן און מיאוס, מיט א מאגערען געזיכט און א לאנגען האלז, נאר זײענדיג זעהר לעב־עדיג און גראציעז, האט זיא געהאט ביי יעדען חן. מיט איהר איז געקומען קא־ראלין העקע און איהר מוטער. קאראלין איז געוועזען א קאלטע שעהנהייט און דיא מוטער האט ניט געהאט קײן טראפען לעבען אין זיך.

— דוא געהסט מיט אונז, האט לוסי געזאגט צו פאשערי. איך האב רע־זערווירט פאר דיר א פלאץ.

— געוויס אזא, אז איך זאל גאר ניט קענען זעהן, האט ער געענטפערט. איך האב א זיץ אין ארקעסטער, דארטען וועל איך קענען בעסער זעהן.

לוסי האט געשײנט צו פיהלען זיך בעליידיגט. וואס איז ? ער האט מורא מיט איהר זיך צו ווײזען ? זיא איז אבער גלײך ווײכער געווארען און געפרעגט :

— פאר וואס האסטו מיר ניט געזאגט, אז דוא קענסט נאנא ?

— נאנא ? איך האב איהר קײן מאהל ניט געזעהן, האט ער געענטפערט.

— ווירקליך ? און מיר האט מען געזאגט, אז דו ביזט גוט בעקאנט זא־גאר מיט איהר שלאף־צימער.

אין דיזען אויגענבליק האט מיגנאן צוגעלײגט דעם פינגער צו דיא ליפען צום צײכען, אז זײ זאלען שווייגען און אין דער שטיל האט ער געזאגט צו לוסי'ן, ווײזענדיג אויף א יונגען מאן :

— דאס איז נאנא'ס ליעבהאבער.

אלע האבען מיט נײגיערדע נאכגעקוקט דעם יונגען מאן. ער איז געוועזען א שעהנער יונג, פאשערי האט איהם דערקענט ; ער האט געהײסען דאגענע און האט אויף פרויען פערשוועגדעט דרײ הונדערט טויזענד פראנק. איצט האט ער זיך ארומגעדרעהט אויף דער בערזע און האט פערדיענט קוים אזוי פיעל, אז ער האט נאר געקענט בעצאהלען פאר זײערען א דינער און קויפען פאר זײ א בוקעט. לוסי'ן זײנען זײנע אויגען זעהר געפעלען געווארען.

— אַט איז בלאַנש! האָט זיא אויסגערופען. זי האָט דאס מיר דערצעהלט, אז דו ביזט ביי נאַנא אין שלאַף־צימער אזוי היימיש.

בלאַנש, א הויכע און פעטע בלאָנדינע מיט א געפּאַרבטען, שעהנעם געזיכט, איז געגאַנגען געאָרמט מיט'ן גראַף וואַנדערוועך. ער האָט זיך פערנייגט פאַר דיא שטעהענדע און איז אוועק ווייטער.

— מען קלינגט שוין! האָט זיך דערהערט א געשריי און עס האָט זיך אנגעהויבען א שטופּעניש.

— וויא גראָב דיא מענער זיינען! האָט לוסי געזאָגט.

פאַשערי און פאַלואַז זיינען ווידער געשטאַנען נעבען זייערע שטוהלען אין אָרקעסטער. דאָס טהעאַטער איז געוון העלל בעלויכטען, דיא מוזיקער זיינען שוין געווען אויף זייערע פּלעצער, דיא שטופּעניש אין געווען גרויס און אלע האָבען געררדט.

אויף דיא גאַלעריע איז דיא געדרענגניס געווען שרעקליך. דיא היץ איז געווען אונערטרעגליך. פאַשערי און פאַלואַז האָבען גענומען מיט דיא אויגען זוכען בעקאַנטע אין דיא לאָזשען.

— ווער איז יענע דאַמע אויף'ן באַלקאָן, וואָס זיצט נעבען יונגען מיידעל אין בלויען? האָט פאַלואַז געפרעגט און האָט אָנגעוויזען אויף א דיקע פרוי, וואָס איז געשוואָלען אין איהר אייגענע פעט, און וועמעס קליידער האָבען שיער ניט געפּלאַצט. א מאָל איז זיא געווען א בלאָנדין, נאָר איצט האָט זיא דיא האאר געפאַרבט געל און זיי האָבען ארומגערינגעלט אין קליינע לאָקען איהר דיקע און געפאַרבטע געזיכט.

— דאָס איז גאַגא! האָט פאַשערי געענטפערט. זיא האָט א מאָל געשפּיעלט א גרויסע ראָלע אין דער צייט פון לואי פיליפּ, נאָר איצט פיהרט זיא זיך ארום מיט איהר טאָכטער.

פאַלואַז האָט נאָר געהאַט אויגען פאַר דער מוטער. זיא האָט אין זיינע אויגען געהאַט דעם זיעבעטען חן, נאָר ער האָט זיך דאָס געשעמט צו זאָגען.

דיא מוזיק האָט אָנגעהויבען צו שפּילען. דיא געדרענגניס איז נאָך געווען זעהר שטאַרק. גאַנץ פּאַריז איז דאָ געווען, יענער פּאַריז וואָס בעזוכט יעדע ערסטע פאָרשטעלונג, דער פּאַריזער ליטעראַטור, פינאַנץ און פערגניגען, א זעהר אויסגעמישטע געזעלשאַפט, צווישען וועלכע עס האָבען זיך געפונען מעהר אויסגעלאַסענע פרויען, וויא אנשטענדיגע.

פאַשערי האָט זיין קוזין אָנגעוויזען אויף דיא דראַמאַטישע קריטיקער און נאָך אויף אַזעלכע, וואָס האָבען איהם אינטערעסירט. פּלוצים האָט זיך פאַשערי

אבגעשטעלט אין מיט'ן רעדען, ווען ער האט דערזעהן, אז זיין קוזין האט זיך פארניינט פאר א געזעלשאפט, וואס איז געזעסען אין א לאזשע אנטקעגען דער ביהנע.

— וויא? האט ער נעפרעגט איבערראשט. דו קענסט דעם גראף מופפא דע בעוויל?

— א, איך קען זיי שוין פון לאנג! האט העקטאר געענטפערט. זיי האבען א גוטט ניט ווייט פון אונז. איך קום אפט אין זייער הויז. דיא דאמע איז דיא גרעפין, און דער אלטער מאן איז איהר פאטער, מארקיז סואר.

און זעהר שטאָץ איבער דער בעקאנטשאפט האט ער דעם קוזין איבערגעגעבען מעהר איינצעלהייטען וועגען דער פאמיליע. דער מארקיז איז א מיטגליעד פון דעם מיניסטעריום, און דער גראף איז ערסט געווארען קאמער־הערר ביי דער קייזערין. פאשערי האט בעטראכט דורך דעם אפערא־גלאז דיא גרעפין, א בילד שעהנע פרוי מיט שווארצע אויגען און ווייסע לייב, און ער האט געזאגט:

— צווישען די אקטען ועסטו מיך זיי פארשטעלען, איך וואלט וועלען זיין איינגעלאדען צו זייערע דינסטאג אבענדען.

פון דער אויבערסטער גאלעריע האט זיך אנגעהויבען א פייפעריי. דאס פובליקום האט זיך נאך אלץ געשפארט און פון דיא טונקעלערע טהיילען פון זאל האט זיך געהערט א געשריי: „זעצט זיך אנידער!" א ציטער איז דורכגעגאנגען דורך דער מענגע, ענדליך וועט מען קענען זעהן דיא „נאנא", פון וועלכע פאריז רעדט שוין גאנצע אכט טאג. דער געשפרעך איז אלע מאל שטילער געווארען, און נאר איינצעלנע שטימען האבען זיך געהערט. דיא מוזיק האט געשפיעלט א פרייליכען וואלץ. דיא קלאקיארען אין דיא ערסטע רייהען האבען אפלאדירט און געקלאפט. דער פארהאנג האט זיך אויפגעהויבען.

— קוק! האט פאלואז געזאגט צום קאזין. עפעס א יונגער מאן איז ביי לוסין אין לאזשע.

ער האט געקוקט אין לוסי'ס לאזשע, וואו איצט איז געזעסען א תויכער יונגער מאן, מיט שעהנע בלאנדע האר און עלעגאנט געקליידעט.

— דאס איז לאבארדעט, האט פאשערי געזאגט מיט א זארגלאזען טאן, גלייך וויא זיין אנוועזענהייט אין לוסי'ס לאזשע איז געווען גאנץ פערשטענדליך.

הינטער זיי האט מען גענומען שרייען עס זאל ווערען שטילער, און זיי האבען געמוזט אויפהערען צו ריידען.

דער ערסטער אקט פון דער „בלאָנדע ווענוס“ האָט זיך אָפּגעשפּיעלט אויפ'ן אָלימפּ. דיא קוליסען האָבען פאָרגעשטעלט וואָלקען. רעכטס איז געשטאַנען יר־פּיטער'ס טהראָן.

אויף דיא ביהנע איז געשטאַנען א כאָר פון מלאכים, וועלכע האָבען גע־זונגען און צוגעריימט פאר'ן געטליכען ראטה פלעצער צום זיצען. דאָס פּובליקום האָט זיך נאָך געהאלטען רוהיג און געוואַרט. נאָר פאלואז האָט אפּלאָדירט קלא־ריסא'ן, וועלכע איז געווען געקליידעט אין א בלויען קאָסטיום און האָט פאָרגע־שטעלט דיא געטין אירים.

ווען ראָזא מיגנאן איז ערשינען, אלס געטין דיאנא איז דאָס פּובליקום גע־וואָרען אביסעל בעלעבט, נאָר באלד האָבען אלע ווידער אָנגעהויבען צו לאַנגוויי־לען און אין זאל איז איבערגעגאַנגען א מורמעל פון אונצופרידענהייט.

— איהר וועט זעהן, האָט הערר מיגנאן געזאָגט צו שטיינער. איהר וועט זעהן אז דיא שטיק וועט מיאוס דורכפאלען.

אין דיעזען אויגענבליק האָבען זיך דיא וואָלקען צוטהיילט און נאנא אין דער אָלע פון ווענוס איז ערשינען. נאנא איז געווען צו הויך און פול פאר איהרע אכטצעהן יאָהר. זיא האָט געטראָגען א בלויען טוניק און איהרע שעהנע בלאָנ־דע האָאר זיינען געווען צולאָזט איבער דיא אקסלען. זיא איז צוגעגאַנגען ביז צום ראנד פון דיא ביהנע און האָט אָנגעקוקט דאָס פּובליקום מיט א זעלבסט צופריי־דענעם שמייכעל. זיא האָט אָנגעהויבען צו זינגען איהר גרויסע אריע, נאָר ביים צווייטען פערז האָבען דיא צושויער אָנגעהויבען צו קוקען אייגער אויפ'ן צוויי־טען. וואס איז דא געווען א שפּאס אָדער א וועט פון דעם דירעקטאָר. מען האָט נאָך אין א טהעאטער קיין מאָהל ניט געהערט אזא פאלשע און אונגעשוהלטע שטימע. איהר דירעקטאָר האָט געזאָגט, אז איהר זינגען דערמאָנט דעם שפּריץ פון א קליסטיר. זיא האָט זיך ניט געוואוסט, וויא צו האלטען. זיא האָט געמאכט מיט דיא הענד און געשאָקעלט זיך מיט'ן גאנצען קערפּער. אין פּארטער און אין דיא אויבערסטע רייהען האָט מען שוין גענומען שרייען „אהא!“ פון אייניגע ער־טער האָט זך געהערט א פייפעריי, ווען פלוצים האָט זיך דערהערט א קוויטשעדי־גער קול פון אָרקעסטער:

— ווי רייצענד!

דאָס גאנצע הויז האָט זיך אומגעקוקט אויף דעם פּונקט, פון וואַנען דיא ווערטער האָבען זיך דערהערט. דאָס איז נאָך געווען א יונגער איינגעל מיט א קינדערש געזיכט, וועלכער האָט מיט גרויסע אויגען זעהר בעוואונדערט נאנא. ווען ער האָט דערזעהן, אז אלע קוקען אויף איהם, איז ער געוואָרען רויט פאר

שאנרע. דאנעגע, וואס איז געזעסען לעבען איהם, האט אויף איהם א קוק געטאהן מיט א שמייכעל, און דאס גאנצע פובליקום האט זיך צולאכט אויס'ן קול און האט פערגעסען וועגען דעם אויספייפען, וואס איז יעדען געלעגען אויף דיא ליפען. און דיא יונגע לייט, וועלכע איז געפעלען געוואָרען נאנא'ס פרעכע ערשיינונג, האבען זאגאר אנגעהויבען אפלאָדירען :

— בראוואָ, זעהר גוט !

וויא נאנא האט דערזעהן אז דאס פובליקום לאכט, האט זיא זיך אויך צו־לאכט און דאס האט נאך פערגרעסערט דיא הייטארקייט. נאנא איז געווען א זעלטענע שעהנהייט, אין דעם האט קיין צווייפעל ניט געקענט זיין און ביים לאכען איז ביי איהר געוואָרען א חן־גריבעלע אין קין־באק, וואס האט איהר צו־געגעבען א גרויסען רייץ. דאס האט איהר געשטעלט אויף א פריינדשאפטליכען פוס מיט'ן פובליקום און מיט א ווינק האט זיא געשיינט איהם צו זאגען : איך וויים, אז איך האב ניט קיין ברעקעל טאלאנט, נאר דאס מאכט ניט אוים. איך האב דערפאר עפעס אנדערס. זא האט דעם קאפעלמייסטער געמאכט א צייכען, וואס האט געהייס'ען אזוי גוט וויא : "פאָרווערטס, מיין ליעבער" און זיא האט אנגעהויבען צו זינגען דעם צווייטען קופלעט.

דיא שטימע איז געווען דיא זעלבע קוויטשערדיגע, נאר זיא האט שטארק געקיצעלט דאס פובליקום. פון צייט צו צייט איז צווישען פובליקום דורכגעגאנגען א שטילער ציטער. נאנא האט נאך אלץ געשמייכעלט. דער שמייכעל האט גע־שפיעלט אויף איהר רויטען און שעהנעם מיילכעל און בעלויכטען איהרע העל־בלויע אויגען. ביי געוויסע פערזען, וואס האט געהאט א דאפעלטע מיינונג, האט זיא געקנייטשט מיט'ן נעזעל, דיא נאז לעבער האבען געציטערט, און דיא בעק־לאך האבען אויפגעפלאמט. זיא האט זיך אלץ געשאָקעלט מיט'ן גאנצען קער־פער, נאר איצט האט דאס אנגעהויבען געפעלען ווערען דעם פובליקום. די העררן האבען פון איהר דיא אפערא־גלעזער ניט אראפגעלאזט. ביי דער ענדע פון קופ־לעט האט זיך איהר שטימע איבערגעריסען. זיא האט פערשטאנען, אז וויי‍טער וועט זיא ניט קענען געהן, נאר דאס האט איהר ניט אנגעהויבען צו אארען. זיא האט אדרעהה געטאהן מיט די היפטען, דיא קיילעכדיגקייט פון וועלכע האט זיך אדורכגעזעהן פון אונטער דעם דינעם טוניק. א שטורם פון אפלאָדיסמענטען האט אויסגעבראָכען. איצט האט זיא זיך אומגעקעהרט מיט'ן רוקען צום פובליקום און איז אבגעגאנגען און האט דערביי בעוויזען איהרע פראכטפאלע רויט־בלאָנ־דע האאר. דאס פובליקום האט ווילד אפלאָדירט.

דער שלום אקט איז בעגעגענט געוואָרען קיהלער און דאָס פּובליקום האָט זיך אָנגעהויבען צו שפּארען צו דיא טיהרען. איבעראל האָט זיך געהערט איין פּראזע: דאָס איז א אידיאָטישע שטיק. א קריטיקער האָט בעמערקט, אז אזא שונד דארף מען אָהן רחמנות צוקלאפּען. דאָס פּובליקום אָבער האָט זיך וועניג געקימערט וועגען דעם שטיק, מען האָט נאָר גערעדט וועגען נאנא.

— איך קען איהר! האָט שטיינער אויסגעשריען, וויא נאָר ער האָט דער־זעהן פאשערי ביים ארויסגאנג. איך געדענק ריכטיג, אז איך האָב איהר ערגעץ בעגעגעננט, און איך בין זיכער, אז דאס איז געווען אין דער קאזינא. נאָך מעהר, איך גלויב, אז זיא איז געווען שכור.

— איך פיהל דאסזעלבע, וואס איהר, האָט פאָשערי געענטפערט. איך האָב איהר ערגעץ געטראפען. ער האָט זיין שטימע אראָבגעלאָזט און געזאגט אין דער שטיל: מיר דאכט, אז ביי מאדאם טריקא.

— אלענפאלס אין א שמוציגען פּלאץ האָט מיגנאָן אויסגעשריען, אין צאָרן. און עס איז עקעלהאפט צו זעהן, וויא דאס פּובליקום בעגעגענט מיט אויס־געשטרעקטע ארעמס יעדע דירנע, וואס קומט. באלד וועט מען שוין ניט קענען געפינען קיין אנשטענדיגע פרוי ביים טהעאטער און עס וועט קומען אזוי וויית, אז איך וועל מעהר ניט דערלאזען מיין ראזע צו שפּיעלען.

דער זשורנאליסט פאשערי האָט זיך געמאטערט איינצוהאלטען ניט אויס־צושיסען מיט א געלעכטער.

דער ליארעם פון דיא גראבע שיך, וואס דיא אראָבשטייגענדע פון דיא טרעפּ האָבען געמאכט, האָט נאָך אָנגעהאלטען. א נידריגער מענשעל מיט א מיץ אויפ'ן קאָפּ האָט געזאָגט.

— אויף מיינע נאמנות, זיא איז א פעטער ביסען. מען קען זיך מיט איהר ניט דערוװערגען.

אין קאָרידאָר האָבען צוויי יונגע לייט, מיט פריזירטע האָר און פיין געקליי־דעט געפיהרט א הייסע דעבאטע נאָר געענדיגט האָבען זיי מיט דעם, אזביידע האָבען צוגעגעבען, אז איהרע אויגען זיינען זעהר שעהנע.

— מען קען גאר ניט וויסען, האָט שטיינער געזאגט. מען דארף זעהן, וואס דער צווייטער אקט וועט ווייזען.

מען האָט אנגעהויבען צו קלינגען. און דער קאָרידאָר איז גיך לעדיג געוואָ־רען. ווען פאשערי און זיין קוזין זיינען אריינגעגאנגען, האָט זיך דער פאָרהאנג אויפגעהויבען.

פאלואז האט מיט דיא אויגען אבגעזוכט דיא פעמע נאנא און צו זיין ער־שטוינען האט ער געזעהן איהר דערזעהן זיצען דעם הויכען יונגען מאן מיט דיא בלאנדע האר, וואס איז געזעסען אין דעם ערסטען אקט ביים לוסי אין לאזשע.

— וויא איז דער נאמען פון דעם העררן? דוא האסט מיר שוין איין מאל געזאגט, נאר איך האב פערגעסען.

פאשערי האט א קוק געטהאן און געענטפערט, וויא פריהער מיט דעם זעלבען זארגלאזען טאן:

— אה, יא, דאס איז לאבארדעט.

אין דעם צווייטען אקט איז נאנא ערשיענען אלס א פרוי־פיש, מיט א טיכעל איבער'ן קאפ און איהר קיילעכדיגע האלז און בלויזע ברוסט בעדעקט מיט גאלד־שמוק. זיא איז געווען אזוי ווייס און גוט געפארעמט, אזוי נאטירליך, אז זיא האט גלייך געוואונען דיא סימפאטהי פון גאנצען פובליקום. צוליעב איהר האט מען ראזא מיגנאן אין גאנצען פערגעסען. איהר האט מען אלעס ערלויבט, איהר שלעכטע האלטונג אויף דער ביהנע, איהר פאלשען זינגען און ניט וויסען די ראלע. זיא האט נאר געדארפט ווענדען זיך צום פובליקום מיט א שמייכעל און מען האט איהר גלייך אפלאדירט.

ביים שלוס פון צווייטען אקט, האט דאס פובליקום ארויסגערופען אלע שוישפיעלער. זייא זיינען אלע ערשיענען, האלטענדיג זיך פאר דיא הענד און אין מיטען זיינען געווען נאנא און ראזא מיגנאן.

— איך מוז ארויפגעהן בעגריסען דיא גרעפין מופפא, האט לא פאלואז געזאגט.

— גאנץ רעכט, דוא וועסט מיך בייא דיעזער געלעגענהייט איהר פארשטעלען, האט זיין קוזין דער זשורנאליסט געענטפערט.

עס איז ניט געווען אזוי לייכט צו צוקומען צו דיא לאזשעס אויפ'ן באלקאן. מען האט געמוזט שווער ארבייטען מיט דיא עלענבויגענס, אום צו מאכען זיך א וועג.

וועהרענד פאשערי האט געזוכט דיא ערטער פון דער לאזשע, איז צו איהם צוגעגאנגען גראף וואנדערוור, און אויסגעפינענדיג, אז זיי זוכען נומער 7, פון וואנען ער איז ערסט ארויסגעגאנגען, האט ער זיי געוויזען, און געזאגט צום זשורנאליסט אין דער שטיל:

— זאגט, איז דיא נאנא ניט יענע מיידעל, וואס מיר האבען אמאל אנגע־טראפען אין עק פון רוע פראוועגס? . . .

— איהר זיים גערעכט, האָט פּאַשערי אויסגעשריען. מיר האָט זיך אַלץ געפּלאָנטערט אין קאָפּ, אז איך האָב איהר ערגעץ געזעהן.

פּאלואז האָט זיין קוזין פאַרגעשטעלט פאר'ן גראף מופּפּא דע בעוויל, וועל־כער האָט אויסגעזעהן צו זיין זעהר א קאלטער מאן. דיא גרעפין האָט מיט איהם א ווײלע גערעדט און האָט זיי איינגעלאדען אויפ'ן קומענדען דיענסטאג. זייער געשפּרעך האָבען זייא ווענען דער נייער שטיק גאר ניט גערעדט און נאנא'ס נא־מען איז ניט דערמאָהנט געוואָרען. דער גראף האָט אין מיטען, וויא פאַרענט־פערענדיג זיך פאר זייער אנוועזענהייט, בעמערקט אז זיין שווינער־פאטער איז א פריינד פון טהעאטער. דער מארקיז שואר איז געשטאנען אין טיהר און בע־טראכט דיא פרויען וואס זיינען פערביי איהם דורכגעגאנגען?

ארויסגעהענדיג פון דער לאזשע, האָט פאלואז ווידער בעמערקט דעם הויך־כען בלאָנדען, וויא ער האָט זיך פריינדליך אונטערגעהאלטען מיט בלאנש.

— מיר שיינט, האָט ער געזאָגט צו זיין קוזין, אז דיזער לאבאָרדעט קען אלע פרויען. איצט זיצט ער שוין מיט בלאנש.

— קען אלע פרויען! געוויס קען ער זיי, האָט פאשערי געענטפערט. פאר וואס זאל ער זיי ניט קענען?

אין קאָרידאָר אין א ווינקעל איז געשטאנען א יונג מיידעל, קוים אכטצעהן יאהר אלט. איהרע אויגען זיינען געווען ווייך וויא א סאמעט און ריין וויא דער טאג איהר בליק איז געווען זאנפט און אונשולדיג איהר קלייד פון גרינעם זיי־דענס איז געווען אבגעבלאקירט און איהר הוט איז געווען איינגעשלאָגען קעס־טיג פון א קלאפּ. זיא איז געווען בלייך פון קעלט.

— דאס איז סאטין! האָט פּאשערי געזאגט, ווען ער האָט איהר דערזעהן. ער האָט איהר א ווינק געטאָהן, זיא זאל צו איהם צוגעהן אָבער זיא האָט ניט געוואָלט.

— ווער איז זיא אזוינס? האָט פאלואז געפרעגט.

— ניט מעהר וויא א שטראסען־מיידעל, אָבער זיא איז זעהר קלוג און עס איז אמוזאנט מיט איהר צו רעדען.

— מיגנאָן איז פון דעם באנקיר שטיינער ניט אָבגעטראָטען און וועהענדיג, אז ער רעדט זעהר וואַרעם פון נאנא, האָט ער צו איהם געזאגט:

— איך וועל אייך מיט איהר בעקענען, אבער מיין ראזא דארף דער פון ניט וויסען.

— דער פארהאנג האט זיך אויפגעהויבען און דיא קלאקליארען האבע אפלאדירט דיא דעקאראציאנען. דיא סצענע האט פארגעשטעלט א זילבער־מינע און דיא ווענד האבען געשימערט, וויא זייא וואלטען געווען אויסגעשלאגען מיט נייען זילבער. אין דער סצענע האט דיא געטין דיאנא איינגעשמועסט דעם גאט וואלקאן אז ער זאל זיך אוועקלאזען אין א רייזע, אום צו מאכען פלאץ פאר ווענוס מיט מאנס'ן. קוים איז דיאנא געבליעבען אליין, איז ווענוס אריינגעקומען. א קעלט איז דורכגעלאפען איבער'ן גאנצען פובליקום, נאנא איז געווען נאקעט. זיא איז אריין מיט א רוהיגע עזות, זיינענדיג זיכער אין דער אלמעכטיגקייט פון איהר לייב. זיא איז געווען איינגעהילט אין א איינפאכע גאזע־שלייער. איהר קיילעכדיגע אקסלען, איהר פולע ברוסט מיט דיא ראזינע שפיצען, וואס זיינען געשטאנען פעסט וויא דיא עקען פון שפיזען איהרע ברייטע לענדען, קורץ איהר גאנצער קערפער האט זיך געזעהן פון דעם לייכטען שלייער. דאס איז געווען ווענוס וויא זיא שפרינגט ארויס פון דער ים - פיענע און האט ניט קיין אנדער קלייד, וויא איהרע אייגענע האר. וען נאנא האט איהרע הענד אויפגעהויבען האבען זיך ארויסגעזעהן איהרע גאלד - פארביגע האר פון אונטער דיא פאכועס. אבער ביי קיינעם האבען זיך דיא הענד ניט געהויבען צו אפלאדירען ; קיינער האט ניט געלאכט. ביי דיא מענער זיינען דיא געזיכטער געווארען לייגער און ערנסט ; דיא נעזער אויסגעצויגען, דיא מיילער האבען געציטערט און דיא ליפען זיינען געווארען טרוקען. עס האט געשיינט, אז אויף זייא האט א בלאז געטאהן א ווייכער און צארטער ווינטעל, אבער וואס טראגט מיט זיך א פערבארגענע געפאהר. נאנא'ס קינדישע גוט - מוטהיגע געזיכט איז איצט פערשוואונדען געווארען ; זיא האט נאך איצט אויך געשיינט, אבער דאס איז שוין געווען דער גרויזאמער שמייכעל פונ'ם וייב וואס פערטיליגט דיא מענער.

וויא דיא געטין דיאנא איז ארויסגעגאנגען, האט ווענוס צוזערופען מארס'ן צו איהר בעט און האט איהם ארומגענומען. קיין מאל האט נאך א דירעקטאר ניט געוואגט אזא סצענע צו שטעלען אויף דער ביהנע. א מורמעל איז דורכגעלאפען דאס גאנצע הויז. יעדער אפערא - גלאז איז געווען אנגעשטעלט אויף נאנא. זיא האט בעזיעגט דאס פובליקום. דער דירעקטאר איז געווען גערעכט, וען ער האט געזאגט, אז זיא דארף זיך נאר ווייזען פאר'ן פובליקום. פאשערי האט בעטראכט דאס פובליקום. דאס איינגעל, וואס האט איהר דער ערסטער אפלאדירט, האט ניט געקענט איינזיצען. גראף וואנדעוור איז געזעסען זעהר בלייך מיט צוזאמענגעפרעסטע ליפען ; דער דיקער באנקיר שטיינער איז געווען אזוי רוים, אז מען האט געקענט מורא האבען, ער זאל דיא אפאפלעקסיע ניט בע־

קומען. ביי דאגגנע האָבען דיא אוינען געפלאממ. פּאָשערי האָט איצט זיין בליק געוועגדעט אויף מופּאַ׳ס לאָזשע. דער גראף איז געזעסען הינטער דער גרעפין און האָט זיך מיט דיא אויגען איינגענראָבען אין וועגוס, זיין בלייכע געזיכט איז געוועזען בעדעקט מיט רויטע פלאמעס. פון אלעמען האָט זיך געגאָסען דער שווייס און יעדער איז געוועזען אָנגעצונדען מיט ליידענשאַפט.

ווען דיא שטיק האָט זיך געענדיגט, האָט מען ארויסגערופען דעם אויטאָר און גלייך האָט מען גענומען שרייען: „נאנא! נאנא!"

— דיא שטיק וועט געהן דעם גאנצען סעזאָן, האָט פאלואז געזאגט צום דירעקטאָר פאר׳ן ארויסגעהן. גאנץ פאריז וועט איבער זיין אין אייער טהעאטער.

באָרדענאוו האָט געענטפערט מיט כעס:

— צום שווארץ יאהר! פאר וואס קענט איהר ניט זאגען אין מיין באָרדעל?

2.

אויף מאָרגען אין דער פריה איז נאָך נאנא געשלאָפען. זיא האָט פער־וואוינט דעם צווייטען עטאזש פון א גרויסע הויז אויפ׳ן בולוואַרד האָסמאַן. א רייכער מאָסקווער קויפמאַן, וואס איז ארויבגעקומען אין פאריז צו פערברייגגען א ווינטער, האָט פאר איהר געדונגען דיזע וואוינונג און האָט איינגעצאָהלט פאר זעקס מאָנאט פאראויס.

דער וואוינונג איז געוועזען צו גרויס פאר איהר און איז ניט געוועזען אין גאנ־צען מעבלירט. א טויזענד קלייניגקייטען האָבען געגעבען צו וויסען, אז דער ערסטער ליעבהאבער האָט איהר אוועקגעוואָרפען, און זיא איז איבערגעגאנגען פון האנד צו האנד און האָט געדאַרפט פיהרען א ביטערן קאמפף מיט דיא קרעדיטאָרען, וועלכע האָבען געדאַרפט אוועקנעהמען ביי איהר אלעס.

נאנא איז געשלאָפען. זיא איז געלעגען אויפ׳ן בויך און האָט מיט ביידע הענד געהאלטען ארומגענומען דיא קישען. איהרע טואלעטען אין שלאָפצימער זיינען געוועזען איהר איינציגע גוט מעבלירטע צימערן. דיא פאָרהאַנגען זיינען געוועזען פון געשטריקטען בלויען דאמאסט און דא מעבעל איז געוועזען בעצויגען מיט דעם זעלבען שטאָף. נאנא האָט זיך אויפגעכאַפּט מיט א צאפּעל, וויא דער־שראקען פאר דיא רוהיגקייט פון צימער. זא האָט א קוק געטאָהן אויפ׳ן צוויי־טען קישען וואס איז געלעגען נעבען איהר און האָט קיינעם ניט געפונען. זי האָט

א דריק געטאָהן דעם קנעפּעל פון עלעקטרישען גלעקיל) וואס האָט זיך געפּאָר נען ביי איהר צוקאָפּענס.

— איז ער שוין אוועק, זאָע? האָט זיא געפרעגט ביי איהר דיענסט.

— יא מאַדאם, הער דאגענע איז מיט צעהן מינוט צוריק אוועק.

זיא האָט ארויסגעצויגען דעם פאָרהאנג און אריינגעלאָזען דאס העלע ליכט פון דער זון און האָט ווייטער געזאגט:

— ער האָט מיר געהייסען, איך זאָל אייך ניט וועקען און זאגען אייך אז מאָרגען וועט ער ווידער זיין.

זאָע איז געווען א שווארץ מיידעל מיט שווארצע האָר און מיט שטענדי־גע בעוועגטע אויגען.

— מאָרגען!... מאָרגען!... האָט נאנא ווידערהאָלט. איז דען מאָר־גען זיין טאָג?

— יא, ער פלעגט דאָך שטענדיג קומען מיטוואָך.

אָה, יא איך ערינער מיך, האָט נאנא געזאגט און האָט זיך געזעצט אין בעט.

אבער איצט האָט זיך אלעס געענדערט.... איך האָב דאס איהם היינט געוואָלט זאגען. מאָרגען וועט ער זיך צוזאמענטרעפען מיט'ן „ציגיינער" און דאס וועט זיין א פיינע געשיכטע.

— דיא מאדאם דארף מיר פריהער זאגען, ווען זיא ענדערט איהרע טעג, וויל איך דארף דאָך וויסען, וואו איך בין אין דער וועלט.... דער אלטער פילץ קומט שוין מעהר ניט דינסטאג?

צווישען זיך האָבען נאנא און דיא דיענסט גערופען דיא צוויי מענער וואס האָבען איהר אויסגעהאלטען, איינעם „ציגיינער" און דעם צווייטען אלטער פילץ. דער „ציגיינער" איז געווען א וואלאך און האָט זיך ארויסגעגעבען פאר א גראף. און דער אלטער פילץ איז געווען א קארגער קויפמאן פון דער פאָרשטאדט. ווען פילץ פלעגט אכט א זייגער אין דער פריה פערלאָזען נאנא, פלעגט דאגענע, וואס האָט געדולדיג אבגעווארט אין קיך, אריינכאפּען זיך אין דעם ווארעמען בעט, און זיי האָבען דאס ביידע געפונען פאר גאנץ בעקוועם.

— איך וועל איהם היינט נאכמיטאג שרייבען, האָט נאנא געזאגט. און אויב ער וועט דעם בריעף ניט ערהאלטען, זאָלסטו איהם מאָרגען אין דער פריה ניט אריינלאָזען.

זאַ איז ארומגעשפרונגען, צוזאמענדיג דאס צימער און האָט דערביי גע־רעדט פון נאנא׳ס ערפאָלג. דיא מאדאם האָט ארויסגעוויזען אזא וואונדער־באַרען טאלאנט און האָט אזוי שעהן געזונגען, אז זיא דארף זיך מעהר ניט שרע־קען פאר איהר צוקונפט.

נאנא, ביי וועלכע דאס העמד האָט זיך אראָבגעגליטשט און דיא האָר האָ־בען זיך צולאָזט, האָט נאָר צוגעשאָקעלט מיט׳ן קאָפּ.

— געוויס, געוויס, האָט זיא געמורמעלט, נאָר וויא קומט מען איבער ביז דאמאלס ? איז דער פערוואלטער פון הויז שוין געוועזן ?

נאנא האָט מיט דער דיענסט געגומען רייידען פון ערנסטע זאכען. מען איז שולדיג פאר דריי חדשים דירה געלט און דער ווירטה פון הויז דראָהט איהר ארויסצוזעצען. אויסער דעם פרעסען איהר שטארק דער שניידער, דער קוילען־הענדלער, דער ליוועראנט און דאס גלייכע, נאָר מעהר פון אלץ האָט איהר בע־זאָרגט איהר קליינער לואי, וועלכען זיא האָט געבאָרען צו זיעבצעהן יאהר און וועלכען זיא האָט אָבגעגעבן צו איין אם אין א דאָרף. זיא האָט זיך בדונגען מיט דער אם צו געבען איהר דריי הונדערט פראנק ווען זיא וועט איהר דאס קינד צוריקברענגען. צייט פון איהר לעצטען וויזיט צום קינד, האָט זיך ביי איהר ער־וועקט איהר מוטער־ליעבע און זיא האָט איהר לואי געוואָלט אָפּנעהמען פון דער אם און איבערגעבען איהם צו איהר מומע לעכאן, וועלכע וואוינט אין פאריז און וואו זיא וואָלט דאס קינד געקענט זעהן, ווען זיא וויל. אויף זאָע׳ס פראגע, פאר וואס זיא האָט זיך ניט אנפערטרויט דעם אלטען קארגען, האָט נאנא גע־ענטפערט :

— איך האָב איהם שוין אלעס געזאגט, נאָר מעהר וויא טויזענד פראנק א מאנאט וועט מען פון איהם ניט ארויסרייסען.

דער „ציגיינער“ וויא עס וויזט אויס, האָט אויך קיין מזל ניט געהאט ביי קארטען און מען האָט פון איהם קיין פראנק ניט געקענט ארויסרייסען. דעם ארי־מען דאנענע האָט מען אויך געדארפט לייהען א ביסעל געלד, ווייל דיא לעצטע צייט האָט איהם אויף דער בערזע ניט געגליקט און ער קען איהר אפילו קיין בלומען ניט קויפען. דיא דיענסט האָט איהר געפרובט אויפמערקזאם מאכען אז איצט וועט איהר שוין ניט זיין אזא זאָרג מיט געלד, זיא דארף נאָר זאָגען א וואָרט און געלד וועט ווערען.

— דאס פערשאפט מיר אָבער אויך ניט דיא דריי הונדערט פראנק, האָט נאנא געענטפערט. איך מוז דיא דריי הונדערט פראנק האָבען נאָך היינט באלד, און וויא דום דאס איז, וואס איך קען זיי ערגעץ ניט קריגען....

זיא האָט געוואָלט שיקען איהר מוהמע לעבא נאָכ'ן קינד, און דער געדאנ־קען, אז זיא קען דיא גויטהיגע סומע ניט שאפען, האָט איהר פערדאָרבען איהר נעכטיגען ערפאָלג. צווישען אלע מענער, וואס זיינען נעכטען געוועזן אין טהעאטער זאָל זיך ניט געפינען איינער וועלכער זאָל איהר ברענגען דיא דריי־הונדערט פראנק.

אין דיעזען אויגענבליק האָט א קלונג געטהאָן דאס עלעקטריק גלעקיל, און זאָע האָט איהר באלד געמעלדעט, אז א פרוי וויל איהר זעהן. זיא האָט שוין דיא פרוי געזעהן אמאָל צוואנציג, נאָר זיא האָט זך געמאכט, אזו וויא זיא וויים ניט, וואס פאר א געשעפט דיא פרוי פיהרט מיט דיא מיידלאך, וואס געפינען זיך אין א געלד־פערלעגענהייט.

זיא האָט מיר געזאָגט איהר נאמען, זיא הייסט מאדאם טריקאָן.

זאָע האָט אריינגעפהרט אן אלטע הויכע פרוי מיט קליינע לאָקען זיא האָט אויסגעזעהן וויא אן אלטע אָבגעקומענע גרעפין, וועלכע האלט אין איין פיהרען פראָצעסען און האָט שטענדיג צו טאָהן מיט דיא אדוואקאטען. זאָע איז אונ־בעמערקט פערשוואונדען געווארען פון צימער, וויא זיא פלעגט עס טאָהן, ווען א הערר פלעגט אריינקומען.

דיא פרוי טריקאָן האָט זיך ניט געזעצט און האָט גלייך געזאָגט:

— אך האָב היינט פאר איך איינעם, ווילט איהר?

—פיער הונדערט פראנק.

—וויא פיעל א זייגער?

— דריי. נעהמט איהר איין?

— יא.

דיא פרוי טריקאָן איז באלד ארויסגעגאנגען, און נאנא איז באלד וויעדער איינגעשלאָפען און האָט געטרוימט פון איהר נעכטיגען ערפאָלג.

ארום עלף א זייגער איז געקומען פרוי לעבא, ביי איהר אריינקומען האָט נאנא ערוואכט.

— דו וועסט היינט פאָהרען נאָך'ן קינד, האָט נאנא צו איהר געזאָגט.

— איך בין דאריבער געקומען, האָט געענטפערט דיא מוהמע. איך וועל פאָהרען מיט'ן צוג, וואס געהט אב נאָך צוועלף.

— איך וועל אבער דאס געלד ניט האָבען ביז שפּעטער. דו וועסט מיט מיר מיט שפּייזען און מיר וועלען וועגען דעם בריימער ריידען.

זאָע האט איהר אריינגעטראָגען דעם פריזיר־מאנטעל און האט איהר גע־זאָגט, אז דער פריזירערווארט אויף איהר. נאר נאנא האָט זיך געפוילט ארויס־געהן און האט א געשריי געטהאן.

— קומט אריין, פראנסי.

אן אנשטענדיג געקליידעטער העדר איז אריינגעקומען און האט מיט א וויר־דיגע מינע אָבגעוואָרט, ביז זאָע האט ארויפגעוואָרפען דעם פריזיר־מאנטעל אויף איהר האלב נאקעטע ווירטהין.

— האָט דיא מאדאם געזעהן דיא היינטיגע צייטונגען? האט ער געפרעגט, פריזירענדיג איהרע האר. „דיא פיגארא" האָט וועגען אייך א גוטען ארטיקעל.

מאדאם לעבא האט אָנגעטהאן איהרע ברילען און גענומען לעזען דיא צייר־טונג. פאָשערי האָט נים געקארגט און האט אָנגעשריבען גאנצע צוויי שפאלטען. דער ארטיקעל איז געווען פול מיט בייזקייט געגען דער קינסטלערין און ברוטאלער בעוואונדערונג פאר דיא שעהנע נקבה.

אויסגעצייכענט! האט פראנסי בעמערקט עטליכע מאָל.

נאנא האָט זיך לוסטיג געמאכט איבער דיא קאָפּלימענטען, וואס דער זשור־נאליסט האט געשענקט איהר שטימע.

— פאשערי איז א גאנץ פיינער יונגער מאן, האט נאנא געזאגט, און איך וויל איהם בעדאנקען.

— איך וועל היינט אכטונג געבען אויף דיא אנדערע בלעטער האט דער פריזירער געזאָגט פאר זיין אוועקגאנג. זאל איך קומען וויא געוועהנליך האלב נאָך פינף?

— ברייננט מיר א טעפיל פּאָמאדע און א פונט קאָנפעקטען, האט זיא איהם נאכגעשריען. ראזא מיגאָן וועט היינט האבען א בימערען טאָג, האט זיא געזאגט צו איהר טאנטע.

זיא האט איהר דערצעהלט, וואס געכטען איז פּאָרגעקומען אין טהעאטער און דערנאך האבען זיי גענומען ריידען וועגען דער פערגאנגענהייט. דיא טאנטע האט זיך פערענטפערט, פאר וואָס זיא האָט איהר ניִט בעזוכט אזוי לאנג; דיא פאמיליע זאָגט אז עס איז אן ערנידריגונג צו בעזוכען איהר, נאָר זיא גלויבט אויף איהר נים קיין שלעכטע זאכען, פאר איהר איז גענוג, וואס זיא געפינט איהר איצט אין א גוטע לאָגע און וואָס זיא איז א צערטליכע מוטער צום קינד. קיין בעסערע זאך וויא עהרליכע ארבייט און זיין אנשטענדיג איז נאָר ניטאָ אויף דער וועלט.

— ווער איז דער פאָטער פון דיין קינד? האט זיא פלוצים געפרעגט.

נאנא האט איהר פערוואונדערט אנגעקוקט און האט איהר ניט באלד גע־ענטפערט. ענדליך האט זיא געזאגט:

— דער פאטער איז א פיינער מאן.

זעהסט, און געזאגט האט מען אז דער פאטער פון קינד איז א ברוקירער, וואס פלעגט דיך שלאגען. דוא וועסט דאס מיר א מאל בריימער דערצעהלען. איך וועל דיין קינד ערציהען, וויא א פרינץ.

טאנטע לעבא האט זיך צוריקגעצויגען פון איהר געשעפט אלס בלומענמא־כערין און האט געהאט פראצענטען פון איהר געלד זעקס הונדערט פראנק א יאהר. נאנא האט איהר איצט צוגעזאגט צו געבען פאר איהר א גוטע וואוינונג און צאהלען הונדערט פראנק א מאנאט. לעבא איז געווען אויסער זיך פאר פרייד. זיא האט איהר עטליכע מאל ארומגענומען און געזאגט, אז זיא זאל אויך דיא מענער קיין רחמנות ניט האבען און זאל זיי צושטיקען, ווען זיא וועט זיי האלטען אין דיא הענד.

צום דינער איז מיט זיי געזעסין אן אלטע פרוי, מאלוא, וועלכע האט געדי־ענט נאנא אלס אן עלטערע פריינדין און האט מיט איהר אנשטענדיג אויסזעהן צו־געגעבען א געוויסען רעספעקט דעם הויז. דערזעהענדיג פרוי לעבא, האט זיא זיך אנפאנגס דערשראקען, נאר ווען זיא האט אויסגעפונען אז דאס איז א טאנטע און איז ניט געקומען צונעהמען איהר פלאץ, איז זיא רוהיגער געווארען. ביים עסען האט זיך נאנא אפילו ניט צוגעריהרט צו דיא קאטלעטען, זיא האט נאר גע־זוינגען דיא ביינער, און פון דיא אנדערע שפייזען, האט זיא אויך גאר ניט אנגע־ריהרט אויסער דיא קאנפעטורען. ביים דעזערט האט נאנא געדויבערט און דער גע־שפרעך צווישען דיא פרויען האט זיך פערצויגען זעהר לאנג. פלוצלים איז נאנא ארויס פון געדולד און האט א געשריי געטאהן צו דער טאנטע, זיא זאל זיך ניט שפיעלען מיט דיא מעסערס, ווייל דאס מאכט איהר נערוועז. אבער דיא אורזאכע איז געווען ניט דאס. זיא איז געווען זעהר אבערגלויביש און האט זיך געשעמט דאס צו זאגען. דער שלעכטער טאג פרייטאג האט איהר ניט אזוי שטארק געארט. אויך האט איהר ניט געקימערט פערשיטען זאלץ, אבער מאכען מיט דיא מעססער איז געווען א שלעכטער סימן.

— שוין צוויי א זייגער, האט זיא געזאגט געגעצענדיג. איך מוז געהן....

ביידע עלטערע פרויען האבען זיך אנגעקוקט און זייערע בליקען האבען אזוי גוט, וויא געזאגט:

— געוויס איז דאס ניט שטענדיג אנגענעהם.

— ביז זיא וועט צוריק קומען וועלען מיר שפּיעלען א פּארטיע, האט גע־זאָגט מאלוא צו לעבא.

נאנא האט געבעטען איהר עלטערע פריינדין מאלוא, זיא זאָל איהר אנ־שרייבען א קארטעל, איידער זיא זעצט זיך שפּיעלען, ווייל זיא לעגט אויס זעהר שלעכט. דער בריעף איז געווען צו דאגענע און האט איהם געשריבען, אז ער זאָל מאָרגען ניט קומען.

א בעדיענטער פון טהעאטער איז דערווייל געקומען און האט איהר דער־צעהלט, אז דער דירעקטאר באָרדענאוו איז זעהר צופריעדען און זיי האבען שוין אויספערקויפט בילעטען פאר א גאנצע וואך.

— איהר קענט זיך גאָר ניט פאָרשטעלען, וויא פיעל הערען האָבען אויף אייך געפרעגט, האט ער צו איהר געזאָגט.

נאנא האט אָנגעזאָגט, אז זיא וועט זיך מעהר ניט פערזאמען וויא א האלבע שטונדע און אויב עמיצער וועט קומען, זאָל מען בעטען ווארטען. נאר זיא איז גע־ווען אזוי פויל, אז זיא האט זיך נאָך אלץ ניט גערירט פון אָרט.

— דער ליוועראנט איז שוין ווידער געקומען נאך געלד, האט זאָע בעמערקט. ער קען זיצען ביז ביי נאכט.

דריי א זייגער האט געשלאָגען.

— נאָט מיינער! איך האב שוין געדארפט זיין דארטען, האט נאנא אויס־געשריען.

— מאך דאס גיכער, האט דיא טאנטע לעבא געזאָגט, און איך וועל אייך קענען פינף א זייגער פאהרען,

— איך וועל ווערען גיך פארטיג, האט נאנא געענטפערט.

אין צעהן מינוט צייט איז זיא געווען פארטיג, דערווייל איז אָנגעקומען דער קייהלענהענדלער, און זיא האט געמוזט ארויסגעהן דורך דער הינטער טיהר. אום זיי זאָלען איהר ניט דערזעהן דאָס איז שוין ביי איהר ניט געווען דאס ערשטע האָל און זיא האט נאר בעמערקט, אז איצטער וועט איהם ניט זיין אומעדיג, און ער וועט קענען דיא צייט פערטרייבען מיט'ן ליווראנט.

ביידע עלטערע פרויען זיינען געבליבען זיצען ביים טיש און פאָרטגעזעצט זייער שפּיעל. דער טיש איז געבליבען ניט אבגערוימט, דאס צימער איז געווען פול מיט רויך פון דעם פאפּיראָס וואס נאנא האט גערויכערט. זיי זיינען אזוי גע־זעסען צוואנציג מינוט, ביז עס האט אָנגעפאנגען צו קלינגען איין מאָל נאָכ'ן צווייטען

דריי מאָל נאָך אנאנד. זאָע איז ארויסגעלאָפען און נאר אהן צערעמאָניעס געזאָגט:

— איהר קענט דא ניט בלייבען לענגער.... ווען פיעל בעזוכער קומען מוז איך האָבען אלע צימערען. נעהט געשווינד ארויס פון דאנען!

פרוי מאלוא האט זיך ניט געוואָלט אויפהויבען פון אָרט, ביז זיא וועט ענדיגען דיא פארטיע, נאָר זעהענדיג אז זאָע האט בדעה ארויפוואַרפען זיך אויף דיא קארטען; האט זיא דיא קארטען צוגענומען פון טיש אַזוי, אז זיא זאָל זיי ניט פערמישען און לערא האט גענומען דאס פלעשיל קאָניאַק, דיא גלעזער און דיא פושקע צוקער און זיי זיינען ארויס אין קיך, וואו זיי האבען זיך געזעצט פאר'ן שמוציגען טיש און האבען זיך ווייטער פערטיעפט אין שפיעלען.

— ווער איז דאס געקומען? האט געפרעגט מאלוא ביי דער דיענסט, ווען זיא איז אריינגעקומען אין קיך.

— א אינגעל, נאָך גאָר א קינד, איך האב איהם ניט געוואלט אריינלאָזען, נאָר ער איז אַזוי שעהן, אז איך האָב אויף איהם רחמנות געקריגען און האב איהם געהייסען ווארטען.... ער האלט א גרויסען בוקעט און וויל איהם פון דיא הענד ניט ארויסלאָזען.... מען בעקומט השק איהם אנצושמייסען, ער איז מסתמא אנטלאָפען געוואָרען פון שולע.

לערא האָט אָנגעהויבען צוגרייטען א פונש, און זאָע האט געזאָגט, אז זיא וועט אויך טרינקען א גלאָז, וויל אין מויל איז איהר ביטער, וויא א גאל.

— וואו האָסטו איהם היגעטאהן?

— איך האָב איהם ארייגעשטופט אין א לעדיג צימער, האט זאָע געענטפערט.

זיא האט אָנגעהויבען זים מאַכען איהר פונש, און עס האט זיך ווידער דערהערט א קלונג.

— עס ווערט דאָך ניט אויסצוהאלטען, האט זיא אויסגעשריען. וואס וועט זיין שפעטער, ווען עס מאָרדעווועט מיט זיי אַזוי פריה.

זיא איז ארויס און באלד צוריקגעקומען.

— עס איז נאָר א בוקעט, האט זיא געזאָגט.

ווען זיי זיינען פארטיג געוואָרען מיט'ן טרינקען, האט זיא גענומען אבראמען דעם טיש אין עס-צימער און האט אלע ווילע געמוזט אונקוואַרפען איהר ארבייט און לויפען עפענען דיא טהיר, נאר דאס האט מען אלץ געבראכט בוקעטען.

— דיא צוויי קרעדיטאָרען ווערען דאָרטען שיער משוגע קוקענדיג אויף זיי.

די מאדאם וועט טרעפען די בוקעטען אויפ'ן טיש, נאָר צו וואָס נוצען זיי? דאָס געלד, וואָס מען גיט אויס אויף זיי, איז ארויסגעוואָרפען.

— איך וואָלט זיך געוואונשען צו פערמאָגען דאס געלד, וואָס מענער גיבען אויס א טאָג אויף בלומען אין פאריז, האט מאלוא געזאָגט.

— און איך וואָלט זיך געוואונשען צו פערמאָגען צוואר, וואָס עס קאָסט אָב די פאָדים צו פערבינדען זיי, האט לערא געזאָגט.

דערווייל האט שוין דער זייגער געוועזען דריי פיערטעל אויף פיער, און זאָע האט זיך געוואונדערט, וואס די מאדאם קומט נאך ניט. געוואוינליך פטר'ט זיא אב זעהר גיך אזעלכע וויזיטען.

עס האט זיך פון דאס ניי דערהערט א קלונג. זאָע איז צוריקגעקומען זעהר פריילין.

— דער דיקער שטיינער איז געקומען האט זיא געמעלדעט. איך האב איהם אריינגעפיהרט אין קליינעם זאל.

פרוי מאלוא האט דערצעהלט נאנא'ס טאנטע, ווער דער שטיינער איז און האט געפרעגט ביי זאָע, צו זיא דענקט, אז ער האט שוין ראזע'ן אוועקגעווארפען.

נאר זאָע האט ניט געקענט ענטפערן, ווייל מען האט ווידער אנגעקלונגען.

— דער ציגיינער האט קיין צייט ניט געהאט און איז שוין געקומען. מען האט איהם ערסט ערווארטעט אין אבענד. ער איז אריין אין שלאף־צימער.

א פיערטעל אויף פינף איז נאנא נאך ניט געוועזען. וואס קען דאס זיין? אפשר האט מיט איהר אן אונגליק געטראפען? האלב פינף איז זיא נאך אלץ ניט געקר־מען, עס זיינען צוגעקומען נאך צוויי בוקעטען. פלוצים האבען זיך דערהערט האס־טיגע טריט אויף די הינטער טרעפ, און נאנא איז אריינגעקומען. זיא איז געוועזען זעהר רויט און אויפגערעגט. איהר שלעפע איז געוועזען פערשמירט.

— א דאנק גאט, וואס דו ביזט ענדליך געקומען! האט אויסגעשריען טאנטע לערא. דו לאזט די לייט לאנג ווארטען.

— די מאדאם האנדעלט ניט גוט, האט פון איהר זייט געזאגט זאָע.

נאנא איז פון דעם מוסר נאך מעהר אריין אין כעס.

— לאזט מיך צורוה! האט זיא אויסגעשריען.

— שטיל, מאדאם! דארטען זיצען מענשען! האט זאָע געזאגט.

נאנא האט אראבגעלאזט איהר קול און פארטגעזעצט.

— וואָס דענקט איהר, אז איך בין געגאנגען פאר פערגניגען? איך האב זיך קוים ארויסגעריסען... און וואלט איך געוואונשען צו זיין אויף מיין ארט... איך

בין געווען אויסער זיך און האָב געהאַט חשק צו געבען פעטש. צום אונגליק נאָך האָב איך קיין קארעטע ניט געקענט קריגען און האָב געדאַרפט געהן צו פוס.

זיא האט פון בוזים ארויסגעשלעפט א קאָנווערט, אין וועלכען איז געווען א גרויסער ריס, וואָס זיא האָט געמאַכט אום איבערצוציינגען זיך, אויב דאָס געלד לינט דאָרטען.

עס איז שוין געווען שפעט און לעבא האָט שוין היינט ניט געקענט פאָהרען, און מען האָט דיא רייזע אָבגעלעגט אויף מאָרגען. נאנא האָט נאָך לעננער געוואָלט רעדען פון דער רייזען נאָר זאָע האָט איהר איבערגעריסען.

— מען ווארט אויף אייך, מאדאם.

נאַנא האָט זיך ווייטער אָנגעצונדען פאר כעס.

— זאָלען זיי ווארטען. איך דארף פריהער פארטיג ווערען מיט מיינע אייגענע געשעפטען.

לעבא האָט אויסגעשטרעקט דיא האנד נאָכ'ן געלד.

— ניין, דאָ איז פאראן פיער הונדערט פראנק; דריי הונדערט פאר דער אם פופציג פאר דיר אויף רייזע קאָסטען און פופציג פאר מיר.

נאָר וואו בייט מען אום א הונדערט פראנק שטיק? ענדליך איז זאָע אוועק, אין איהר צימער און האט געבראכט קליין־געלד פאר הונדערט פראנק.

ווען לערא האט בעקומען דאס געלד, איז זיא אוועק, צוזאָגענדיג, אז מאָרגען וועט זיא ברייננען דאס קינד.

— ווער איז דאָ פאראן? האט נאנא ענדליך געפרעגט.

— דריי פערזאָן, האט זאָע געענטפערט און האט דעם באנקיר אנגערופען דעם ערשטען.

נאנא האט געמאכט א גרימאסע.

— ער האט א טעות, ווען ער מיינט, אז זיא וועט זיך מיט איהם לאנגוויילען צוליעב דעם בוקעט, וואס ער האט איהר נעכטען געוואָרפען. איבריגענס, פאר מיר איז שוין היינט גענוג. איך וועל היינט קיינעם ניט עמפפאנגען. זאג זיי, אז איך וועל היינט א היים ניט קומען.

— איהר וועט זיך נאך בעדענקען און עמפפאנגען דעם באנקיר, האט זאָע געזאגט אין כעס, וואס איהר ווירטהין וויל ווידער בענעהן א נארישקייט.

דערנאָך האט זיא דערמאנט דעם ציניינער, וועלכען איז געווים שוין אויך מאוס געוואָרען צו ווארטען. דאס האט נאנא אויפגעבראכט מעהר וויא אלץ.

— ווארפט אלעמען ארויס! איך וועל בעסער מיט מאדאם מעלוא שפיעלען אין קארטען.

מען האט ווידער אנגעקלונגען.

— געה ניט! האט נאנא געשריען. נאך אן אנשיקעניס אויף זיין קאפ.

נאר דיא דיענסט האט איהר ניט געהערט און ווען זיא איז צוריקגעקומען האט זיא געבראכט צוויי וויזיט קארטלאך.

— איך האב דיא הערען געזאגט, אז דיא מאדאם וועט צו זיי באלד ארויס־קומען. זיי זיינען אין דעם גרויסען זאל.

נאנא איז אויפגעשפרונגען פאר כעס, נאר ווען זיא האט איבערגעלעזען דיא קארטלאך, איז זיא ווייכער געווארען.

— מארקיז שואר און גראף מופפא. ווער זיינען דיא לייט? קענסטו זיי?

— איך קען דעם אלטען, האט געזאגט דיא דיענסט, שנירענדיג איהר טיל. איך האב איהם ערגעץ געזעהן.

דאס איינפאכע ווארט איז געוועזען גענוג, און נאנא האט מיט בעדויערען פער־לאזט דיא קיך, וואו ביי דעם גערוך פון דעם קאכעדיגען קאפע, האט מען געקענט אזוי רוהיג פלוידערען.

נאנא איז אריין אין טואלעט צימער און מיט זאעס הילף האט זיא אנגעטהאן דעם פריזיר־מאנטעל און מיט דיא ערגסטע קללות האט זיא געשאלטען דיא מענער. איהר גראבקייט האט אויפגעבראכט דיא דיענסט, וועלכע האט איהר געבעטען, זיא זאל ווערען שטילער. זיא איז געוועזען פערצווייפעלט, וואס איהר ווירטהין קען זיך ניט אבגעוואוינען פון איהרע שלעכטע מאנערען.

— א, זאל דיר דאס ניט אארען! דיא מענער זיינען שוויינען און זיי האבען ליעב אזעלכע מאנערען. דאך ווען זיא האט זיך געלאזט געהן אין זאל, האט זיא אנגענומען א מינע פון א פרינצעסין, וויא זיא האט עס גערופען. נאר זאע האט איהר אבגעהאלטען, זאגענדיג, אז עס איז בעסער דיא הערען זאלען אריינ־קומען צו איהר אין קאבינעט.

— מיינע הערען, האט זיך נאנא געווענדעט צום מארקיז און גראף, ווען זיי זיינען אריינגעקומען צו איהר אין קאבינעט. איך בעדויער, וואס איך האב אייך אזוי לאנג געלאזט ווארטען.

זיי האבען איהר בעגריסט און זיך אנידערגעזעצט. א פארהאנג פון געשטיק־טען טול האט געהאלטען דעם קאבינעט אין א האלב דונקעלהייט. דאס איז געוועזען דאס עלעגאנטסטע צימער אין גאנצען וואוינונג. דיא וואנד בעצויגען מיט א העלען

שטאָף, מיט א גרויסען מראמארנעם טואלעט טיש, מיט א גרויסען שפיגעל, און די מעבעל בעצויגען מיט בלויען אטלאס. די פיעלע בוקעטען, וואס זיינען געלעגען אויפ׳ן טואלעט טיש, האבען פערשפרייט א שטארקען גערוך, וועלכער האט זיך פערמישט מיט׳ן גערוך פון פאטשולי.

נאנא האט צוזאמענגענומען איהר שלעכט פערשפילעטען פריזיר־מאנטעל און האט געמאכט א מינע, וויא זיי וואלטען איהר איבערראשט ביים טואלעט.

— מאדאם, האט מופפא געזאגט מיט אן ערנסטען טאָן. איהר וועט ענט־שולדיגען אונזער צודרינגליכקייט.... מיר קומען מיט א ביטע.... דיזער הערר און איך זיינען מיטגליעדער פון דעם קאָמיטעט פאר אָרימע אין דיזען קווארטאל.

דער מארקיז האט גאלאנט צוגעגעבען:

— ווען מיר האבען געהערט אז א גרויסע קינסטלערין וואוינט אין דיזען הויז, האבען מיר זיך פארגענומען צו מאכען איהר א וויזיט און בעטען פאר אונזערע אָרימע. טאלאנט געהט שטענדיג האנד אין האנד מיט גוט־הערציגקייט.

נאנא האט געשפיעלט דיא בעשיידענע, האט גראציעז געשאָקעלט מיט׳ן קאָפּ און האט מיט זיך געטראכט: דער אלטער האט מסתמא דעם אנדערען אהער געבראכט... ער האט צו שעלמישע אויגען... דעם צווייטען איז אויך נים צוטרויען זיינע שלייפען הויבען זיך צו שטארק.... ער האט דאך געקענט אליין קומען. זיי האבען זיך מסתמא דאָביידע געטראָפען....

— געוויס מיינע הערען, איהר האט גוט געטהאָן, וואס איהר זייט צו מיר געקומען.

עס האט ווידער א קלונג געטהאָן. זיא האט א ציטער געטהאן.... ווידער איינער.... און זאָע וועדט נים מיעד צו עפענען! אין דער הויף האט זיא געזאגט:

— מען איז זעהר גליקליך, ווען מען קען געבען.

זיא האט זיך אין גרונט געפיהלט געשמייכעלט.

— אח, מאדאם! האט דער מארקיז געזאגט. ווען איהר וואלט וויסען, וואס פאר אן עלענד עס איז פאראן! איהר קענט זיך גאר נים פארשטעלען, וואס נויטה איז. הונגעריגע קינדער, קראנקע ווייבער, אין דיא הייזער קאלט אהן א שום הילף...

— נעבאך! האט נאנא געזאגט גערירט און טרערען האבען זיך איהר גע־שטעלט אין דיא אויגען.

זיא האט זיך ביי דיא ווערטער איינגעבויגען, איהר פריזיר מאנטעל האט זיך צונומען און איהר ווייסע האלז האט זיך ארויסגעזעהן. דערביי האט זיא אזוי אויס־געצויגען דיא פיס, אז דיא פארמען פון איהרע קניע האבען זיך אבגעצייכענט פון

אונטער דעם דינעם שטאָף. אויף דעם מארקיז'ס ערד־פארבינע באקען האָט זיך בעוויזען א רויטער פלעק. דער גראף מוספא, וואָס האָט זיך צוגעקליבען עפּעס צו זאָגען, האָט אראָבגעלאָזט דיא אויגען און האט א פיהר געטהאָן מיט דער האנד איבער'ן שטערן.

אין צימער איז געווען חיים דערשטיקט צו ווערען, דערצו האָט זיך נאָך צו־געמישט דער שטארקער גערוך פון פאטשולי און בלומען.

— ביי אזעלכע געלעגענהייטען וואָלט זיך געגלוסט צו זיין זעהר רייך, נאָר יעדער ניט וויא פיעל ער קען.... ווען איך וואָלט וויסען....

זיא איז געווען אזוי געריהרט, אז זיא האָט שיער ניט געזאָגט א נארעשקייט. זיא האָט ניט געוואוסט, וואו זיא האָט דאס געלד איבערגעלאָזט. ענדליך האָט זיא זיך דערמאָנט אז ביים אויסטהאָן, האָט זיא עס ארויפגעלעגט אויפ'ן טואלעט טיש. ווען זיא האָט זיך אויפגעהויבען צו נעהמען דאָס געלד, האָט זיך ווידער דערהערט א שטארקער קלונג. ווידער איינער! עס וועט, דוכט זיך, היינט גאָר קיין ענדע ניט נעהמען.

ביידע מענער האָבען זיך אויפגעהויבען. זיי האָבען זיך איינער דעם צווייטען אָנגעקוקט און גלייך אָבגעקעהרט דיא אויגען אין פערלעגענהייט.

— דאס איז פאר דיא אָרימע, האָט זיא געזאָגט, דערלאַנגענדיג זיי דיא פופציג פראנק.

איבערגעבענדיג דאס געלד דעם גראף, איז ביי איהר אין האנד פערבליבען א מטבעה און ער האָט געדארפט צו ריהרען זיין האנד צו איהר ווארעמע לייב און ער האָט דערביי א ציטער געטהאָן. דערהערענדיג א נייען קלונג, האָט זיא זיי נאָך פערהאלטען א ווײלע, ווייל זיא האָט ניט ליעב געהאט, אז מען זאָל זיך ביי איהר בעגעגענען, און האט געוואלט געבען זאָע'ן צייט, זיא זאל ערגעץ פערשטעקען דעם נייען גאסט.

— צום ווידערזעהן, מיינע העררען, האט זיא געזאגט, בלייבענדיג שטעהן אויפ'ן שוועל פון זאל, וואס איז געווען לעדיג. א צווייטען מאל וועל איך מעהר געבען.

זיא האט זיי ביידען בעצויבערט מיט איהר לאכען און מיט איהר בליק. גראף מוספא איז געווען וויא בעטרונקען, דער דופט פון דער פרוי און פון דיא בלומען האט איהם שיער ניט דערשטיקט. מארקיז שואר איז איהם נאכגעגאנגען, און ווען ער איז געווען זיכער, אז יענער קוקט איהם ניט נאָך, האט ער זיך אומגעקוקט אויף

נאנא און האט א פינטעל געטהאן מיט דיא אויגען. זיין געזיכט איז געוועזן פער־קרימט און דיא צונג האט איהר שיער ארויסגעשפארט פון מויל.

ווען זיא איז צוריקגעקומען אין קאבינעט, וואו זאע האט אויף איהר געווארט מיט בריעף און וויזיט קארטען, האט זיא אויסגערופען מיט א געלעכטער:

— דיא צוויי בעטלער האבען אוועקגענומען מיינע פופציג פראנק.

דאס האט איהר ניט געארט, נאר דאך איז דאס געוועזן א שווייגעריי, וואס זיא איז געבליבען אהן א סו.

זיא איז שוין מעהר ניט געוועזן בייז, נאר דיא בריעף און וויזיט קארטען האבען איהר ווידער בייז געמאכט. דיא בריעף זיינען נאך וויא עס איז, זיי קומען פון דיא הערען, וואס האבען איהר געכטען אפלאדירט אין טהעאטער און איצט שיקען זיי איהר ערקלערונגען אין ליעבע. נאר דיא בעזוכער טוז מען אוועקשיקען און מיט'ן ציניינער דארף מען מאכען דעם אנהויב.

— דעם האב איך שוין לאנג אוועקגעשיקט, האט זאע געזאגט מיט א געלעכטער. ער איז נאר געקומען זאגען, אז היינט ביי נאכט וועט ער דא ניט זיין.

נאנא האט פאר פרייד אנגעהויבען צו פאטשען מיט דיא הענד. אנפאנגס האט זיא געוואלט שרייבען א צווייטען בריעף דאנגען, אז ער זאל יא קומען, נאר באלד האט זיא זיך בעטראכט. זיא האט זיך געפיהלט זעהר מיעד. א גאנצע נאכט שלאפען — וויא גוט דאס איז!.... דער געדאנק האט איהר געמאכט פרייליך. א מאל קען זיא זיך דאס פערגינען.

— גלייך וויא איך קום פון טהעאטער, וועל איך געהן שלאפען, און מארגען וועסטו מיך ניט וועקען. און איצט טרייב ארויס דיא גאנצע קאמפאניע.

זאע האט זיך ניט געריהרט.

— שטיינער'ן אויך? האט זיא געפרעגט.

— געוויס, האט נאנא געענטפערט. איהם דעם ערסטען. מאך עס געשווינד, זאע, און זאג איהם, אז ער איז פאר מיר צו לאנגווייליג.

— טהוט איהר גוט, וואס איהר שיקט אוועק ראָע מיגנאן אזא וואויל בעקאנטען הערען?

נאנא, וואס האט גוט געוואוסט, וואס זיא טהוט, האט זיך איינגעהאלטען, און פלוצים האט זיא מיט א געלעכטער און א מינע פון א שטיפערקע, ווינקענדיג מיט דיא אויגען, אויסגערופען.

— הא, וואס! ווען איך וויל, אז ער זאל זיכער קומען, דארף איך איהם פריהער ארויסטרייבען.

דאַס האָט זאָ'ן איבערראַשט. זיא האט איהר ווירטהין בעטראַכט מיט פער־וואונדערונג און איז אוועק אויספיהרען נאנא'ס בעפעהל.

נאנא האָט אָבגעוואַרט א פּאָר מינוט, אום צו געבען זאָ'ן צייט „אויסצר־קערען", און איז דערנאָך אליין געגאַנגען פון איין צימער אין צווייטען צו זעהן, אויב אלע זיינען שוין אוועק. דיא צימערען זיינען געווען לעדיג און זיא האָט אָבגעצויגען דעם אָטהעם פרייער. נאָר קלאַפּענדיג אַזוי מיט דיא טהירען, און זיינענדיג זיכער, אז מעהר איז שוין קיינער ניט פערבליבען, האט זיא פלוצים אין א זייטיגען צימער דערזעהן א איינגעל זיצען אויף א הויכע קאסטען מיט א גרויסען בוקעט אין האנד.

— וואָס טהוט זיך דאָ? האט זיא אויסגעשריען. ניט אלע זיינען נאך אוועק!

דאס איינגעל איז אויפגעשפּרונגען פון זיין געזעס, וויא נאָר ער האָט איהר דערזעהן און איז געוואָרען רויט. ער האט ניט געוואוסט וואס צו טהאָן מיט'ן בו־קעט און האט איהם איבערגעלעגט פון איין האנד אין דער צווייטער. זיין פערלע־גענהייט, זיין יונגענד האָבען געריהרט נאנא און זיא האָט זיך שטאַרק צולאַכט. וואס! קינדער קומען שוין אויך? זיא האט איהם א גלעט געטהאָן אין באַק און געפרעגט:

— ווער ביזטו און וויא איז דיין נאָמען?

— זשאָרזי הוזשאָן, האט ער געשווינד געענטפערט, און האָט איהר דער־צעהלט, אז נעכטען האט ער איהר געזעהן אין טהעאטער און איצט איז ער צו איהר געקומען.

— ברענגען מיר דיא בלומען?

— יאָ, מאדאם.

— פאר וואס גיסטו זיי מיר ניט, קליינער קאַרנער?

ווען זיא האט צוגענומען דעם בוקעט, האט ער געכאַפּט איהר האנד און בע־דעקט זיי מיט קושען. זיא האט איהם גוזידעלט און האט געהאט חשק א פּאַטש טהאָן איהם. נאָר איהר געזיכט האט א בליץ געטהאָן און זיא האט געשמייכעלט. זיא האט איהם דאָך גלייך אוועקגעשיקט און געזאָגט, אז ער קען ווידער אמאל קומען. ער איז געווען צומישט און האט קוים געטראָפען צו דער טהיר.

ווען זיא איז אריין צוריק אין טואלעט־צימער, האט שוין פראנסי געוואַרט אויף איהר. זיא האט זיך רוהיג געזעצט פאר'ן שפּיעגעל און ער האט גענומען פרי־זירען איהר דיא האָר, זאָע איז אין מיטען אריין און איהר געזיכט האט געוויזען, אז זיא איז א פערלעגענהייט.

— דארטען זיינען פערבליבען דריי, וואס ווילען בשום אופן ניט אוועק.

— זעהר גוט, האט נאַנאַ געענטפערט רוהיג, זאלען זיי ווארטען, און ווען זיי וועלען זיך אויסהונגערען וועלען זיי אוועק.

דער שלעכטער מוטה האט נאַנאַ פערלאזט, און זיא האט געשיינט צו האַבען פערגניגען פון דעם געדאנק, אז ביי איהר אין גאסט-צימער, אין זאל שלאפט מען אב דיא שוועלען. דאס גלעקעל האט איצט ניט אויפגעהערט צו קלינגען און נאַנאַ האט שוין אויפגעהערט צו צייהלען. פלוצים האט זיא זיך דערמאנט און געפרעגט:

— וואו זיינען מיינע קאנפעקטען?

פראנסי האט בעקומען פון זיין מאנטעל דיא קאנפעקטען און האט איהר דערלאנגט. זיא האט זיי אנידערגעלייגט אויפ'ן שוים און גענומען עסען.

עס האט ניט אויפגעהערט צו קלינגען און נאכ'ן קלינגען האט מען געקענט פערשטעהן, צו עס קלינגט א נייער אדער א געניטער, נאַנאַ האט זיך געווענדעט צום פריזירער.

— קענט איהר מיר ניט לייען פינף לואי?

— וויא א מאל.

— אה, דוא ווייסט, אז איך האב קיין משכון דיר ניט צו געבען, נאר איך דענק, אז דוא דארפסט ניט זעהר מורא האבען....

און זיא האט איהם מיט'ן פינגער געוויזען אויפ'ן זאל.

פראנסי האט איהר געגעבען דיא פינף לואי און האט געווארט ביז זאָע וועט איהר אנטהאן, אום צו קענען דערנאך פעררייכטען איהרע האר. נאר דיא דיענסט האט זיך אלע ווייל געדארפט אבריי‌סען פון דער ארבייט און לויפען עפענען דיא טהיר. איצט האט זיא שוין אבגעגעבען יעדען געדאנק אבצופיהרען פאר יעדען בעזוכער א צימער און געגען איהר וויקען האט זיא געמוזט צונויפשטופען צו פינף און צו זעקס אין איין צימער. זאלען זיי נאר וועלען אויפעסען איינער דעם צווייטען! און נאַנאַ, דערהערענדיג דיא בעמערקונג, האט געזאגט, אז זיא קען שוין הערען, וויא דיא ביינער קנאקען.

זאָע האט אריינגעפיהרט לאבארדעט, און נאַנאַ האט אויסגערופען מיט פרייד אז איצט וועט זיא מיט איהם ערגעץ אנטלויפען און וועט מיט איהם צוזאמען עסען מיטאג און דערנאך וועט ער איהר אוועקפיהרען אין טהעאטער.

לאבארדעט האט איהר דערוויל דערצעהלט, אז ער האט איהרע קרעדיטאַרען אוועקגעשיקט. דאס איז געווען זעהר גרינג אויסצופיהרען, ווייל זיי זיינען ניט געוועזען נאך געלד, זאנדערן צו גראטולירען איהר און בעטען זיא זאל ביי זיי ווייטער קויפען.

לאמיר געהן! האט געזאגט נאנא, נאר אין דער מינוט איז אריין זאע און געמעלדעט, אז דיא טרעפ זיינען פול מיט בעזוכער.

נאנא איז מיט לאבארדעט'ן ארויס דורך דער הינטער טהיר און געזאגט איהם, אז ער וועט איהר מוזען ברענגען צוריק אהיים, ווייל היינטיגע נאכט וויל זיא שלאפען.

III.

נרעפין סאבינא, וויא מען האט גערופען גראף מופפא'ס פרוי, אום אונטערצושיידען איהר פון זיין מוטער, וואס איז געשטארבען מיט א יאהר צוריק, פלעגט עמפפאנגען געסט יעדען דינסטאג אבענד אין איהר האטעל, וואס זיי האבען בעוואוינט פון לאנגע דורות אן, מעהר וויא דריי הונדערט יאהר. פון דרויסען האט ד'א געב'ידע אויסגעזעהן דונקעל און מעלאנכאליש. דיא פארהאנגען זיינען כמעט שטענדיג געווען אראבגעלאזען. פון הינטען איז געווען א פייכטער גארטען.

אין א געוויסען דיענסטאג, ארום צעהן אוהר זיינען געווען פערזאמעלט א דרצענד פערזאנען אין דעם גרויסען זאל, און אבוואהל אין אייוען האט געברענט א שטארק פייער, האט דיא פייכטקייט פון גארטען אריינגעדרונגען אין הויז און דער סאלאן האט געהאט א טרויריגען אויסזעהן מיט זיינע דונקעלע מעבעל און טיעף געלע טאפעצירונג. אלעס האט געאטהעמט מיט דער פערגאנגענהייט, מיט רוהיגקייט און גלויבען.

נעבען דעם גרויסען און הארטען פאטעל, אין וועלכען דיא אלטע גרעפין איז געשטאדבען, איז געשטאנען א נידריגער און טיעפע שטוהל מיט א ווייכע קישען בעשלאגען מיט רויטען זייד, און דאס איז געווען דיא איינציגע מאדערנע שטיקעל מעבעל.

דיא געזעלשאפט האט גערעדט וועגען דיא פרינצען, וואס וועלען קומען צו דער אויסשטעלונג.

— פילט איהר ניט גוט, מיין טהייערע? האט געפרעגט מאדאם שאנטערא, זעהענדיג, אז דיא גרעפין איז בלייך און ציטערט.

— ניין, מיר איז נאר קאלט; עס געדויערט א לאנגע צייט ביז דער סאלאן ווארעמט זיך אן.

עסטעל, איהר טאכטער, א מיידעל פון א יאהר זעכצעהן, פון נידריגען וואוקס,

איז צונעגאנגען צום אייזוען און האט פעררינכט דאס האַלץ. מאדאם שעזעל, סאַ־בינא'ס א פריינדין, מיט א יאהר פינף איינגער פון איהר האט אויסגעשריען:

— אח, וויא וואלט איך זיך געוואונשען צו האבען א סאלאן וויא דיזער. דא קען מען צונעהמען נעסט! היינטינע צייטען מאכט מען נאר שטיינלאך. ווען איך זאל זיין אויף דיין ארט....

און זיא האט אנגעהויבען אויסצורעכענען, וואס זיא וואלט געטהאן; וויא זיא וואלט גאנץ פאריז איבעראשט מיט דיא בעכער, וואס זיא וואלט געגעבען. איהר מאן, א ריכטער, האט זיך ערנסט צוגעהערט צו איהר רעדען. מען האט געזאגט, אז זיא נארט איהם אָב גאר אפען, נאר ער שענקט איהר, ווייל ער רעכענט, אז זיא איז אביסעל פעררינקט.

אין מיטען געשפרעך זיינען אין סאלאן אריינגעקומען העקטאר פאלואז און פאשערי. דערזעהענדיג דיא געסט, איינער פון וועלכע איז ביי איהר געווען צום ער־סטען מאל, האט זיך דיא גרעפין אויפגעהויבען און איז זיי אנטקעגען געגאנגען. זיי האבען זיך אומגעביטען מיט עטליכע פריינדליכע ווערטער און זיי זיינען צוגעגאנגען בענריסען דעם גראף. צווישען דער גאנצער געזעלשאפט האבען זיי נאר געקענט שטיינערן, און האבען זיך געפיהלט אונבעקוועם. נאר באלד איז צו זיי צוגעקומען נאך א בעקאנטער, דאס איז געווען וואנדעוור. ער איז געווען דער לעצטער פון א הויכער אריסטאקראטישער פאמיליע, ער האט אין זיך געהאט פיל ווייבליכעס און איז געווען קלוג. ער האט געהאלטען אין פערשווענדען א גרויסען פערמעגען. זיינע פערד זיינען געווען בעריהמט אין גאנץ פאריז און האבען געקאסט געוואלדיג גרויסע געלד. זיין שפיעלען אין קארטען איז געווען שרעקליך און פרויען האבען איהם אויס־געבראכט דאס איבריגע. יעדעס יאהר איז פערשוואונדען א נייער גוט, א נייער, וואלד און מען האט שוין געקענט זעהן, אז דיא ענדע איז נים ווייט. פאשערי האט זיך מיט איהם זעהר דערפרייט און האט צו איהם געזאגט אין דער שטיל:

— איהר ווייסט? דאס וועט זיין מארגען ביי נאכט.

— אזוי?

— יא, נאך האלבער נאכט, אין איהר אייגענעם הויז.

— איך ווייס, איך וועל קומען מיט בלאנש.

ער האט געוואלט אוועקגעהן, נאר פאשערי האט איהם פערהאלטען.

— איהר וועט קיין מאל נים טרעפען, וועמען זיא האט מיר געהייסען איינ־לאדען, האט פאשערי געזאגט, און האט געוויזען אויף גראף מופפא, וועלכער האט גערעדט מיט שטיינערן.

— אונמענליך! האט אויסגערופען וואנדעיזור, וויא פון דתער געטראָפען נאָר צו דער זעלבער צייט האט דאס איהם אמוזירט.

— אויף מיין וואָרט, האט פּאַשערי געענטפערט. איך האב איהר צוגעזאגט, אז איך וועל איהם ברענגען, און דעריבער בין איך אהער געקומען.

ביידע מענער האבען זיך שטיל צולאכט. פּאלואז, וועלכער האט געהערט זייער געשפּרעך, האט ניט פערשטאנען וואס אזוינס ועט זיין מארגען ביי נאכט ער האט זיך בעשלאסען ניט אראבצונעהמען קיין אויג פון זיין קוזין, און האט זיך געזעצט נעבען איהם.

גרעפין סאבינא האט זעהר אינטערעסירט פּאשעריין. דורך א צופאל האט ער פון איהר זעהר פיעל געוואוסט. ער האט געוואוסט, אז זיא האט חתונה געהאט צו 17 יאהר, אז איצט איז זיא אלט פיער און דרייסיג און האט געפיהרט א לעבען וויא אין א קלויסטער. אין דער געזעלשאפט איז זיא געווען בעקאנט צו אייניגע פערזאָנען, אלס א קאלטע און שטרענגע פרוי. אייניגע האבען איהר בעדויערט און האבען דערמאנט יענע צייט, ווען זיא האט געהאט א פריילינבען געלעכטער און לעבעדיגע אויגען, איידער מען האט איהר פערשפּארט אין דיזען קאלטען און אומגעדיגען הויז. פּאשערי האט גוט בעטראכט איהר געזיכט און זיך ערלויבט צו צווייפלען אין איהר שיינבארע קאלטקייט. איינער פון זיינע פריינד, א קאפּיטאן פון דער ארמיי, וואס איז ניט לאנג געשטארבען אין מעקסיקא, האט איהם פאר זיין אוועקפאהרען דערצעהלט נאך א גוטען דינער איינע פון יענע געשיכטען, וועלכע דיא בעסטע מענער דערצעהלען א מאל איינער דעם צווייטען.... נאר איצט ווען ער האט געזעהן דיא גרעפין צווישען דיזע קאלטע געגענשטענדע אין איהר איינפאכען שווארצען קלייד און רוהיגען שמייכעל, האט ער ווידער געצווייפעלט. פּלוצלים האט ער זיך געווענדעט צו זיין קוזין:

— האט דיא גרעפין א געליעבטען?

— וואס רעדסטו? האט פּאלואז געשטאמעלט. ווייסטו וואו דוא ביזט?

בעטראכטעדיג זיך, אז ער האט זיך צופיעל צוהיצט, האט ער זיך צוריקגעווארפען אין זיין שטוהל און געזאָגט פויל:

— איך זאג, אז ניט, נאר פערזיכערען דיר קען איך ניט. א געוויסער פּאַקאַרמאן דרעהט זיך שטענדיג ארום איהר, נאר איין זאך איז זיכער, אז אויב דיא גרעפין אמוזירט זיך איז זיא זעהר פארזיכטיג.

אהן וויטערע פראגעס פון פּאַשעריי׳ס זייט, האט פּאלואז אליין גענומען אויסדערצעהלען אלעס, וואס ער האט געוואוסט וועגען דיא טופּאס. זיי האבען

נערעדט שטיל. און זעהענדיג זייערע ערנסטע געזיכטער, זייערע ווייסע שניפּסען אונד האנד־שוה, האט יעדער נעקענט דענקען, אז זיי דיסקוטירען איצט וועגען א פראגע, וואס האט זעהר א וויכטיגע בעדייטונג. אלזא, דעם גראף׳ס מוטער איז נעוועזן אן אונערטרעגליכע אלטע פרוי און האט שטענדיג געשטעקט אין קירכע. גראף מופּפּא איז נעוועזן דער זוהן פון א גענעראלין וועלכען נאפּאלעאן דער ערסטער האט נעמאכט פאר א גראף, און איז געבוירען געווארען נאכ׳ן פאטער׳ס טוידט. דער גראף איז געוועזן זעהר א קלוגער מאן און דערצו זעהר א פרומער, דיא פרומקייט האט ער געערבט פון זיין מוטער, וועלכע פלעגט איהם פיהרען יעדען טאג אין קירכע. און אום דער פּארטרעט פון דעם גראף זאל ארויסקומען נאך קלענער, האט פאלואז אריינגערוימט זיין קוזין עפּעס א סויד אין אויער.

— אונמעגליך! האט דער זשורנאליסט געזאגט.

— מען האט עס מיר געשווארען!.... ער איז נאך געוועזן נאר אונשולדיג ביי זיין האכצייט.

פאשערי האט א ווייקע בעטראכט דעם גראף. זיין געזיכט האט אויסגעזעהען נאך שטרענגער און שטארקער. פאשערי האט זיין בליק איבערגעטראגען פון דעם גראף אויף דער גרעפין. זיא האט אויסגעזעהען פיעל אינגער פון איהרע יאהרען. העכסטענס האט מען איהר געקענט געבען אכט און צוואנציג יאהר, איבערהויפּט האט זיך דאס גאנצע פייער פון יוגענד בעהאלטען אין איהרע אויגען. צו זיין איבעררואשונג האט ער פּלוצים בעמערקט ביי איהר אויף דער לינקער באק, נעבען מויל א בראָדעווקע, (מאל) פּונקט אויף דעם זעלבען ארט, וויא ביי נאנא, נור ביי נאנא האבען געוואקסען אויף דער בראָדעווקע בלאנדע האר און ביי דער גרעפין שווארצע. פאשערי האט בעשלאסען, אז דיא גרעפין האט קיינע געשעפּטען מיט פרעמדע מענער.

— מיר וועלען פון דאנען אוועק אזוי גיך, וויא איך וועל מיין מיסיאָן (שליחות) אויספיהרען, האט פאשערי געזאגט.

— וואס פאר א מיסיאן? האט פאלואז געפרעגט נייגעריג.

פאשערי האט ניט געענטפערט. שטיינער איז אין דער מינוט אָבגעטראטען פון גראף און צוגעגאנגען צו זיי.

— זאל ער האלטען זיין צונג, אז ער וויל, נאר איך וועל שוין געפינען אזעלכע, וואס וועלען יא רעדען, האט ער געזאגט מיט א צורייצטען קויל.

ער האט אָבגעפיהרט דעם זשורנאליסט אן א זייט און האט צו איהם געזאגט שוין מיט אן אנדער קול:

— אלזא מארגען....'

— אה ! האט פאשערי געמורמעלט ערשטוינט.

— האט איהר דאס ניט געוואוסט ? אה, מיר איז אָנגעקומען זעהר שווער צו טרעפען איהר אין הויז, אָבער ענדליך האב איך איהר געטראָפען. מאָרגען פונקט נאָך האלבע נאכט, גלייך נאכ'ן טהעאַטער.

דער באנקיר האט געשטראַהלט פאַר פרייד און שמאָלץ.

— איהר שטעהט מיט איהר גוט, ניט וואהר ? דער באנקיר האט ביי דער פראגע צוגעוואונקען.

— וואס ? האט פאָשערי געפרעגט און געמאכט זיך, וויא ער פערשטעהט איהם ניט. אה, זיא האט מיך געוואָלט בעדאנקען פאַר מיין ארטיקעל און האט מיך איינגעלאַדען.

— יא, יא.... איהר זייט גליקליכע לייט.... אייך בעלוינט מען.... ווער צאָהלט פאר מאָרגעדיגע קאָסטען ?

דער זשורנאַליסט האט פערנאַנדערגעשפרייט דיא הענד, וואס האט בעדייט אז ער וויס ניט. אין דעם אויגענבליק האט וואנדעיוור אָבגערופען שטיינער'ן.

— אלזא, איהר וועט מאָרגען האבען א סאפער ביי א דאמע ? זאָג, ווער איז זיא ? האט געפרעגט פאלואז.

פאָשערי האט איהם געמאכט א צייכען, אז ער זאָל שווייגען אויס רעספעקט צום הויז, וואו זיי געפינען זיך.

אין דער מינוט איז אין זאל אריינגעקומען אן אלטע דאמע מיט א יונגען אינגעל. דער זשורנאליסט האט זיך שטארק פערוואונדערט, ווען ער האט אין דעם יונגען אינגעל דערקענט דעם שילער, וואס האט אויסגעשריען „וויא רייצענד“ אויף נאנא'ס ערסט פאָרשטעלונג.

דיא גרעפין איז געשווינד אנטקעגען געגאנגען דער דאמע, האט אנגעכאפט איהרעביידע הענד, האט איהר אָנגערופען : „מיין טהייערע מאדאם הוגאָן !“

זעהענדיג דיא פערוואונדערונג, מיט וועלכע זיין קוזין בעטראכט דיא סצענע, האט פאלואז איהם ערקלערט.

מאדאם הוגאָן איז אן אלמנה, איהר מאן איז געוועזען א נאָטאר, זיא בעזיצט א גרויס גוט, וואו זיא וואוינט שטענדיג און האט אויך א הויז אין פאריז, וואו זיא וואוינט צייטענווייז. איצט געפינט זיא זיך אין פאריז און גיט אכטונג אויף איהר אינגערן זוהן, וועלכער פאנגט אן שטודירען אויף אן אדוואָקאט. זיא איז געוועזען

מאַרקיזע שואַר׳ס בעסטע פריינדין, און אַלס קינד האט גרעפין סאַבינע ביי איהר פערבראַכט גאַנצע מאָנאַטען.

— איך האב געבראַכט מיין זשאָרזש. איז ער ניט אויסגעוואַקסען?

דאס אינגעל מיט ליכטיגע האָר און בלויע אויגען האָט אויסגעזעהן ניכער וויא א מיידעל. ער האט פראַנק בעגריסט דיא גרעפין און האט איהר דערמאָנט, וויא זיי פלעגען שפּיעלען מיט יאָהרען צוריק אין פערשיעדענע זאַכען.

— איז פיליפּ אין פּאַריז? האָט געפרעגט גראַף מופפא:

— אָ, ניין, ער איז אין גאַריזאָן אין ווערסאַיל, האט געענטפערט מאַדאַם הוגאָן.

זיא האט זיך אנידערגעזעצט און מיט שטאָלץ דערצעהלט פון איהר עלטערן זוהן פיליפּ, וועלכער איז צו פיער און צוואַנציג יאָהר געוואָרען א קאַפּיטאַן נאך דעם איטאַליענישען קריעג.

סאַבינע האט זיך צוריקגעזעצט אין איהר ווייכען און רויטען שטוהל, און פאַ־שערי האט געטראַכט, אז דעם אייגציגען מאָדערנעם שטוהל האט זיא ווארשיינליך אריינגעבראַכט צווישען דיא אַלטמאָדישע מעבעל. זיין וואונש געהענטער צו בעקע־נען זיך מיט דיא מופפאס איז געוועזען נאָר אוים ברוטאַלער נייגיערדע. זיין פריינד, דער קאַפּיטאַן, האט זיך קיין מאָל ניט צוריקגעקעהרט פון מעקסיקא — ווער ווייס, וואָס עס קען זיך מאַכען. דאס איז געוועזען א נאַרישער געדאַנק, נאָר דיזער געדאַנק, האט איהם געררייצט און פערפאָלגט.

— נעהן מיר שוין? האָט פאַלואַז געפרעגט, וועלענדיג וואס ניכער אויסגע־פינען דעם נאָמען פון דער דאַמע, וועלכע גיט מאָרגען דעם סאַפּער.

— באַלד, באַלד, האט פאָשערי געענטפערט, איך האב נאך דא עפּעס צו טהאָן.

פאַלואַז האט אַלץ געוואַרט, אז זיין קוזין זאָל איהם איינלאַדען צום מאָרגע־דיגען סאַפּער, נאָר דיא הילף איז געקומען פון אן אנדער זייט. צו איהם איז צוגע־קומען וואנדעוור און האט איהם איינגעלאַדען, ער זאָל מאָרגען קומען צום סאַפּער און ברענגען מיט זיך קלאַריס. פאַלואַז האט נאך ניט צייט געהאט צו פרעגען, ווער דיא דאַמע פון דעם סאַפּער איז, און וואנדעוור האט געמוזט פון איהם אבטרעטען, וויל דיא גרעפין האט איהם אין דער מינוט צוגערופען און געפרעגט איהם, וויא מען מאַכט טהיי אין רוסלאַנד, ווייל נאָר דאָרטען ווייס מען, וויא דאס צו טהאָן.

ווען ער איז ווידער צוגעגאַנגען צו דיא צוויי שוועסטער קינדער, האט איהם

פאשערי געזאגט, אז עס ווערט שפעט און עס איז שוין צייט איינצולאדען דעם גראף.

— מיינסטו דאס ערנסט? האט וואנדעוור געפרעגט. איך האב געמיינט, אז דוא שפאסט.

— געוויס מיין איך ערנסט, און אויב איך וועל דאס ניט טהאן, וועט זיא מיר אויסדראפען דיא אויגען.

— אויב אזוי וועל איך דיר העלפען.

עס איז שוין געוועזען עלף א זייגער. דיא גרעפין מיט דער הילף פון איהר טאכ־טער האט גענומען אנגיסען טהיי. אזוי וויא קיין פרעמדע זיינען דא ניט געוועזען, האט מען קיין צערעמאָניעס דערביי ניט געמאכט, און יעדער איז געבליבען זיצען אויף זיין אָרט. ווען דיא גרעפין איז צוגעגאנגען צו פאשערי מיט א גלאז טהיי, האט זיא בעמערקט, אז צווישען איהם מיט איהר מאן האט זיך דער געשפרעך פלוצים איבערגעריסען, זיא איז אוועק ווייטער, און האט דעם טהיי דערלאנגט זשארזש׳ן.

— א דאמע לאדעט אייך איין צו א סאפער, האט דער זשורנאליסט געזאָגט געזאָגט פריילינך.

דער גראף האט דעם גאנצען אבענד אויסגעזעהן זעהר ערנסט אין פינסטער און ביי דיא ווערטער האט ער א קוק געטהאן אויף פאשערי מיט פערוואונדערונג און געפרעגט:

— וואס פאר א דאמע?

— נאנא, האט געענטפערט וואנדעיוור. איהר זייט דאך געווען ביי איהר.

— וואס? ביי איהר אין הויז? האט דער גראף געפרעגט און באלד געזאָגט: אָ, יאָ, איך געדענק. דאס איז געווען א פילאנטראפּישער בעזוך, נאר איך קען איהר ניט, און קען איהר איינלאדונג ניט אננעהמען.

זיין טאָן איז געוועזען קאלט וויא אייז און האט געוויזען, אז ער בעטראכט דיא גאנצע געשיכטע אלס א שפאס און זאגאר א שלעכטען שפאס. א מאן, וויא ער, איז ניט אויפ׳ן ריכטיגען פלאץ ביי א טיש פון אזא פרוי, וואנדעיוור האט געענט־פערט, אז דאס וועט זיין א סאפער פון ארטיסטען, און קונסט פערדעקט פיעלע זינד, און האט דערביי דערצעהלט, אז דער קעניגענס זוהן האט ניט לאנג געשפייזט אין א קאפע הויז ביי דער זייט פון א געוועזענע זינגערין. נאר דער גראף האט ניט געוואלט הערען דערפון און האט שוין אנגעהויבען ארויסגעהן פון זיך.

פאלואז און זשאָרזש האָבען געהערט א טהייל פון דעם געשפרעך, טרינקענ־דיג זייער טהיי.

— אזוי איז דאס ! האט געמורמעלט פאלואז. דיא דאמע איז נאנא, אזוי טאקע האב איך געטראכט.

זשארזש האט גאר ניט געזאגט, ער איז נאר שטארק רויט געווארען. אין דיא לעצטע פאר טעג איז ער אוועק ווייט. פאלואז האט געזאגט, אז ער ווייס ניט נאנא'ס אדרעס און זשארזש האט געשווינד אויסגערופען:

— בולוואר האסמאן.

און זעהענדיג פאלואז'ס פערוואונדערונג, האט דאס יונגע אינגעל געזאגט פערשעמט אבער מיט א טאן, וואס איז זעלבסטפערשטענדליך:

— איך געה צום סאפער, זיא האט מיך היינט אין דער פריה איינגעלאדען.

אין סאלאן איז געווארען א גערודער, דער מארקיז שואר איז אריין און איז צוגעקומען מיט שווערע טריט אזוי וויא דאס געהן וואלט איהם געווען שווער און פינטלענדיג מיט דיא אויגען, וויא ער וואלט איצט אריין פון דער פינסטער אין דער ליכטיגקייט. אלע האבען זיך אויפגעהויבען און זיינען געגאנגען איהם אנטקעגען.

— איך האב מורא געהאט, טהייערער פאטער, אז איך וועל אייך היינט ניט זעהן און וואלט געווען זעהר אונרוהיג ביז מארגען, האט געזאגט דיא גרעפין.

ער האט אויף איהר אקוק געטהאן, וויא ער פערשטעהט ניט אין גאנצען, וואס זיא רעדט. ער איז געווען זעהר בלייך, זיין נאז האט אויסגעזעהן וויא געשוואלען און דיא אונטערסטע ליפ אראבגעהאנגען. זעהענדיג איהם אזוי פערמאטערט, האט מאדאם הושאן געזאגט צו איהם מיט מיטלייד:

— איהר ארבייט צו שווער, איהר האט בעדארפט אברוהען. אין אונזערע יאהרען דארף מען דיא ארבייט איבערלאזען צו אינגערע מענשען.

— ארבייט, יא, ארבייט, האט ער געשטאמעלט, שטענדיג איז דא צופיל ארבייט.

— מיין פאטער, האט דיא גרעפין געזאגט, ארבייט אויס א געזעץ. וועלכען ער וויל דורכפיהרען.

— יא, זעהר א נויטהיגער געזעץ, האט דער מארקיז געזאגט, זעהר א נויט-היגער. עס האט צו טהאן מיט דיא פאבריקען. איך וויל דורכפיהרען, אז זונטאג זאל דיא רוה ווערען מעהר רעספעקטירט, עס איז צו בעדויערען, וואס דיא רעגיע-רונג קוקט אויף דעם אזוי קאלטבלוטיג. דיא קירכען ווערען אלץ לעבעדיגער און לעבעדיגער און א קאטאסטראפע איז נאהענט.

וואנדעיוור איז צוגעגאנגען צום מארקיז און געפרעגט איהם אין דער שטיל, וויא קען מען אויסגעפינען דיא שעהנע פרוי, מיט וועלכען מען זעהט איהם אפט.

דער מארקיז, וועלכער האט בעמערקט, אז א פּאָר יונגע לייט הערען זיך צו צו זייער געשפּרעך, האט געענטפערט, אז ער קען זיך ניט פאָרשטעלען, וועמען ער מיינט, נאָר פיעלייכט איז דאס א פריינד פון זייער הויז, מיט וועלכער ער פערברענגט א מאָל א טאָג אָדער צוויי.

וואנדעיוור האט זיך באלד מיט איהם אָבגערעכענט, פרעגענדיג רוהיג:

— וואו האט איהר דאס געקענט זיין? אייער ארבעל איז בעדעקט מיט שפּינ-וועבּאכץ און אויסגעשמירט מיט קאַלך.

— מיין ארבעל? האט דער אַלטער מארקיז געזאָגט אביסעל פערשעמט. איך האב זיך געמוזט פערשמירען, ארויסגעהענדיג פון מיין ארבּייטס-צימער.

עס איז שוין געווען באלד האַלבּע נאכט. דיא געסט האָבען שוין גענומען צו געהן; דיא דיענער האבּען אבגעראמט דיא טהיי געשיר. דיא דאַמען וואס זיינען געזעסען נעבען פייער, האבען גערעדט נאך פערטרויטער וויא אנהויב אבענד. לאנגע שאָטענס האבּען זיך געצויגען איבער'ן סאלאָן, וואס האט אויסגעזעהן האלב פערשלאָפען. פּאָשערי האט זיך אויך געקליבען אוועקגעהן, אבער ער איז נאך אַלץ געשטאנען און בעטראכט דיא גרעפין. זיא איז געזעסען אין איהר שטוהל און האט זיך אָבגערוהט. איהר געזיכט איז געווען בלייך און צארט. איהר בּראדעווקע מיט דיא שווארצע דריי האָר, וואס האבען פאר'ן ליכט איצט געשיינט, וויא גאָלד האט איהם ווידער דערמאנט אן נאנא. ער האָט זיך ניט געקענט איינהאַלטען ניט אויפ־מערקזאם צו מאכען וואנדעיוור'ן אויף דיא גרויסע עהנליכקייט צווישען נאנא און דיא גרעפין, דיא זעלבּיגע ליפּען, דער זעלבּיגער קינ-באק, נאָר דיא אויגען זיינען אנדערע. אבער נאנא זעהט אויס פריילּיך און גוטמוטהיג און דיא גרעפין דערמאָנט אן א שלאָפעדיגע קאץ מיט בעהאַלטענע נעגעל.

— איך ווייס ניט, וואס צו דענקען וועגען איהר, האט געזאגט פּאָשערי.

מאכענדיג א צייכען, אז ער זאָל אָבגעהן אן א זייט, אום דיא גרעפינ'ס טאכטער זאל זיי ניט הערען, האט ער געזאָגט, אז דיא גרעפין איז דיא בעסטע און ריינסטע פרוי.

זיי זיינען ווידער צוגעגאנגען צום גראף און געבעטען איהם, ער זאל מארגען קומען צום סאפּער. דער מארקיז איז אויך צו זיי צוגעגאנגען, און ווען זיי האבּען איהם אויך איינגעלאדען, האט ער א וואָרף געטהאן א פּער'גנב'עטען בליק אויף זיין איידעם. נאָך א לאנגער פּויזע איז געווען צו בעמערקען, אז דיא צוויי גיבען צו מוטה איינער דעם צווייטען. נאָר פּלוצים האבען זיך דעם גראף'ס אויגען בעגעגענט מיט'ן בליק פון אן אלטען מאָן. דער אלטער מאָן איז געווען הערר וועגאָ. ער איז

שוין געוועזן א מאן פון א יאהר זעכציג מיט א קלוגען שמייכעל. ער איז געוועזן אן אלטער פריינד פון זייער הויז און פון גראף׳ס מוטער און האט געהאט א שרעקליכע מאכט איבער׳ן גראף. ער האט אויף איהם איצט געקוקט מיט אויפמערקזאמקייט. זיין שמייכעל איז אין גאנצען פערשוואונדען, און זיינע שארפע אויגען האבען געגלאנצט וויא שטאהל.

— ניין, האט געזאגט דער גראף מיט אזא שארפען טאן, אז זיי האבען פערשטאנען, דאס מעהר איז ניטא וואס צו רעדען.

דער מארקיז האט נאך מיט מעהר ענערגיע זיך אבגעזאגט, ערקלערענדיג אז דיא העכערע קלאסע דארף וויזען א גוטען ביישפּיל.

פאשערי האט א שמייכעל געטהאן און איז אוועק.

— צוועלף א זייגער ביי נאנא, האט ער געזאגט צו וואנדעיוור.

אנדערע געסט זיינען ארויס גלייך נאך זיי, און עס האט זיך געהערט, וויא איינער צום צווייטען האט געזאגט אין דער שטיל:

— מארגען צוועלף א זייגער ביי נאנא.

IV.

דער סארווער פון דעם בעריהמטען רעסטאראטאר ברעבאן מיט א גאנצע ארמיע פון קעלנער איז געוועזן פון אין דער פריה בעשעפטיגט צו מאכען פארבערייטונגען פאר׳ן סאפער אין נאנא׳ס וואוינונג. ברעבאן האט צום סאפער געליפערט יעדע זאך: געשירר, גלעזער, טישטוכער, בלומען און אפילו שטוהלען. נאנא איז נאך ניט געוועזן אליין איינגעארדענט אין איהר וואוינונג אזוי, אז זיא זאל אליין קענען געבען א סאפער, נאר מאכען איהם אין א רעסטאראן איז איהר ניט אבגעשטאנען. און זיא האט דעם רעסטאראן געבראכט צו זיך אין וואוינונג.

דער שפּייז צימער איז געוועזן צו קליין און דעם טיש האט מען געדעקט אין סאלאן און זאגאר דא איז געוועזן צו ענג פאר פינף און צוואנציג פערזאן.

— איז אלעס פארטיג? האט נאנא געפרעגט, אומקעהרענדיג זיך נאך האלבע נאכט פון טהעאטער.

— וואס וויים איך? האט זאָע געענטפערט גראב. מיר ארט דער גאנצער סאפער ניט, מען קעהרט מיר איבער דאס הויז און דערצו נאך האב איך געהאט א צאנקעריי. דיא צוויי אנדערע זיינען אויך געקומען און אויף מיינע נאמנות איך האב זיי ארויסגעווארפען.

דא האט גערעדט פון נאנא'ס צוויי ליעבהאבער, פון דעם ציגיינער און דעם קארנען, וועלכע נאנא האט שוין בעצייטענס אבגעזאגט, ווען זיא האט געזעהן, אז איהר צוקונפט איז פערזיכערט. דא האט געזאגט, אז איצט וויל זיא ווערען נאר אן אנדער מענש.

— אויב זיי וועלען קומען א צווייטען מאל, זאג זיי אן, אז דוא וועסט רופען דיא פאליציי, האט נאנא געזאגט.

ביים ארויסגעהן פון טהעאטער האט נאנא געטראפען זשארזש'ן און דאגענע און האט זיי מיטגעבראכט אין איהר קארעטע. אזוי וויא קיינער איז נאך דערוויייל נים געקומען האט זיא זיי ביידען אריינגענומען אין טואלעט צימער און בלייבענדיג אין דעם זעלבען קלייד, אין וועלבען זיא איז געקומען פון טהעאטער, האט זיא נאר געלאזט פערקאמען דיא האר און בעפוצען דעם קאפ און ברוסט מיט ווייסע ראזען. דער קאבינעט איז געווען פערשטעלט מיט דיא מעבעל פון סאלאן, און ווען נאנא איז שוין געווען פארטיג מיט איהר טואלעט, האט זיך איהר קלייד פערטשעפעט אן א רעדעל פון א שטוהל און א ריס געטהאן זיך. נאנא איז ארוים פון זיך. אזעל-בע זאכען קענען טרעפען נאר איהר. זיא האט אין דער גיך אויסגעטהאן איהר ווייסע זיידענע קלייד, נאר זיא האט עס באלד געמוזט צוריק אנטהאן, ווייל זיא האט קיין אנדערע נים געפונען. און זיא האט זיך צו וויינט וויא א קינד, וואס זיא נעהט אנגעטהאן וויא א שלעפערקע. דאגענע און זשארזש האבען דעם ריס פער-שפילעט מיט שפילקעס און זאע האט איהר אויף דאס ניי פערריכט איהרע האר. דאס איגנעל איז געווען גליקליך, וואס ער האט געקענט ליגען ביי איהר זייט און פורקען זיך ביי איהר קלייד.

— זאע! דוא זאלסט נים געהן שלאפען, פיעלייכט וועל איך דיר דארפען, האט נאנא געזאגט, פודרענדיג איהר געזיכט.

דערוויייל האט דער לאקיי, וועלכען מען האט געדונגען אויף דיא נאכט, אריינגעפיהרט דיא געסט אין דעם קליינעם סאלאן. אין גרויסען זאל האט זיך גע-הערט דאס קלאפען פון געשיר.

— וויא, דוא ביזט דיא ערסטע? האט נאנא אויסגעשריען צו קלאריס'ן, וועלבע איז ערסט אנגעקומען מיט פאלואז.

— אח, ער האט זיך אזוי געאיילט, ער האט אלץ מורא געהאט, אז עס וועט זיין צו שפעט. ווען איך זאל איהם הערען, וואלט איך אפילו דעם פאריק ני[?] אראבגענומען און דיא פארב נים אבגעוואשען.

דער יונגער מאן, וואס האט איצט געזעהן נאנא צום ערסטען מאל פון דעי[?]

נאהענט, האט איהר אנגעהויבען מאכען קאמפּלימענטען און רעדען פון זיין קוזין, אום צו פערבארגען זיין פערלעגענהייט. נאר נאנא ניט הערענדיג, וואס ער רעדט און ניט ווייסענדיג, ווער ער איז, האט איהם מיט ווארעמקייט געדריקט דיא האנד און איז אוועקגעלאָפען צו בענעגענען ראָזע מיגנאָן, וועלכע איז איצט אריינגעקומען, זיא איז מיט אמאָל זעהר העפליך געוואָרען.

— וויא גוט דאָס איז פון אייער זייט, וואס איהר זייט געקומען, האט נאַנא צו איהר געזאָגט. איהר ווייזט ניט, פיעל ביי מיר איז ווערט צו זעהן אייך אין אונזער געזעלשעפט.

— איך בין זעהר גליקליך צו נעמען אנטהייל אין אייער פריידע, האט ראָזע געענטפערט.

— זעצט אייך, ווינשט איהר עפּעס?

— איך דאַנק. איך וויל גאָר ניט. אה, איך האָב פערגעסען מיין פעכער אין מיין מאַנטעל. שטיינער, זייט אזוי גוט, ער ליגט אין דער רעכטער טאַשע.

הינטער ראָזא זיינען אריין מיגנאָן און שטיינער. דער באַנקיר האט זיך אומ־געקעהרט נאָכ'ן פעכער. דערוויילע האט מיגנאָן אקוס געטהאָן נאַנא און האָט גע־הייסען ראָזען טהאָן דאס זעלבע. זיינען זיי דען ניט פון איין טהעאַטער, זיינען זיי דען ניט איין פאמיליע? דאן האט ער א ווינק געטהאָן צו שטיינער, ער זאָל אויך טהאָן דאס זעלבע, נאָר פיהלענדיג אויף זיך ראָזעס קלאָרען בליק, האט זיך שטיי־נער בענוגענט מיט דעם, וואס ער האט ביי נאַנא א קוס געטהאן דיא האנד.

אין דיזען אויגענבליק איז ערשיענען גראף וואנדעוור מיט בלאַנש. אלע האָ־בען זיך פערניינט און נאַנא האט געאיילט אריינזעצען בלאַנש'ן אין א פאָטעל.

דערוויילע האט זיך פון פאָרצימער דערהערט לוסי'ס שטימע, וויא זיא האָט גערופען דעם פערוואלטער פון הויז שוויין, פאר וואָס ער האט איהר קארעטע ניט אריינגעלאָזט אין הויף אריין. אין זאַל אָבער איז זיא אריין לאַכענדיג, האט אָנגע־כאפּט נאַנא פאר ביידע הענד און דריקענדיג איהר דיא האנד, האט זיא געזאָגט אז זיא האָט איהר ליעב געקריגען פון דער ערסטער מינוט און אז זיא ציינט ארויס א גרויסען טאלאַנט.

שטאָלץ און גליקליך אין איהר נייע ראָלע אלס ווירטהין, האט איהר נאַנא געדאַנקט אין פערלעגענהייט. צייט פאַשערי איז אריינגעקומען, האָט איהר בע־שעפטיגט איין געדאַנק און אזוי ניך, וויא זיא האט געפונען דיא געלעגענהייט, איז זיא צו איהם צוגעגאַנגען און האט איהם אין דער שטיל געפרעגט:

— ווען ער קומען?

— ניין, ער האט נים געוואָלט קומען, האט דער זשורנאַליסט געענטפערט קורץ.

ער האט ניט ערוואַרטעט דיא פראגע, צוואר ער האט אויפ׳ן וועג איינגע־שטודירט א גאנצע געשיכטע אום צו ערקלערען, פאר וואָס דער גראף האט ניט געקענט קומען. און בעמערקענדיג, אז זיא איז געוואָרען בלייך, האט ער געוואָלט פערגלעטען זיין שארפען ענטפער און האט געזאגט:

— ער האט ניט געקענט קומען, ווייל ער געהט היינט מיט דער גרעפין צום מיניסטער דעם אינערין אויפ׳ן באל.

— גוט האט נאנא געזאָגט מיט בעס צום זשורנאַליסט. דוא וועסט מיר דערפאר בעצאָהלען.

— אָהאָ! האט געענטפערט פאָשערי, בעליידיגט פון איהר דראָהונג. דאָס צווייטע מאל וועסטו מיט אזעלכע אויפטראגען בעגליקען אן אנדערן. ווענד זיך צו לאַבאָרדעט!

און זיי האבען זיך אומגעקעהרט אין כעס איינער צום צווייטען מיט דיא רוקענס.

אין דיזען אויגענבליק האט מיגנאָן א שטופ געטהאָן צו איהר שטיינער׳ן מיט דער מינע פון א גוטמוטהיגען מענשען, וואס וויל נאָר טהאָן גוטס אויף דער וועלט.

— איהר ווייסט, ער געהט אויס נאָך אייך, נאָר ער האָט מורא פאר מיין ווייב. איהר וועט זיך פאר איהם אָנגעהמען, ניט וואהר?

נאנא האט זיך געמאכט, אז זיא פערשטעהט גאָר ניט און האט מיט א שמייכעל געקוקט אויף ראָזע׳ן, אויף איהר מאן און אויף איהר שטיינער. דערנאָך האט זיא געזאָגט מיט א שמייכעל:

— הערר שטיינער, איהר וועט זיצען נעבען מיר.

אין דער מינוט האט זיך דערהערט א געפילדער און א גרויס געלעכטער פון פאָרצימער. לאַבאָרדעט האָט געבראכט פינף פרויען.

— און באָרדענאָוו? האט שטיינער געפרעגט. פאר וואָס זעהט מען איהם ניט?

— ער האט אויסגעגלונקען א פוס, האט ראָזא מיגנאָן געענטפערט, און ער ליידט שרעקליכע ווייהטאָגען.

יעדער האָט איצט בעדויערט דעם דירעקטאָר. קיינער האט אזעלכע גוטע סאָפערס ניט געגעבען וויא באָרדענאָוו, נאָר באַלד האט מען וועגען איהם פערגע־

סען, און דער געשפרעך האט גענומען אן אנדער ווענדונג. פלוצלים האט זיך דער־הערט א הייבער קול:

— אויף מיין ווארט! איך פיהל, וויא מען וואלט מיר איצט בעגראבען.

דאס איז געוועזען באָרדענאוו. ער איז אריינגעקומען, אנגעשפארט אָן סימאָנ׳ס אקסעל. דיזע מיידעל איז געוועזען זעהר א דעליקאטע און זיא האָט זיך געבויגען אין דרייען אויטער דעם דירעקטארס שווערע וואָג. נאר אריין איז זיא מיט א שמייכעל.

— איך האב געזאגט, אז איך מוז דא זיין, ווען דאס זאל קאסטען אפילו מיין לעבען, האט באָרדענאוו געזאגט, און אָט בין איך.

סימאָן האט געגעבען א צו גיכען טריט. ער האט איהר געגעבען א שטופ, נאר זיא האט ניט אויפגעהערט צו שמייכלען, זיא האט נאר אראפגעלאזט דעם קאפ, וויא א טהיער, וואס האט מורא פאר א קלאפ און האט אנגעווענדט אלע קרעפטען איינצוהאלטען איהם. מען האט פאר איהם געשטעלט א שטוהל און מיט הויכע קולות אין מויל האט ער זיך אנידערגעזעצט. א צווייטען שטוהל האט מען צוגעשטעלט פאר זיין אויסגעלונקענעם פוס.

דערווייל זיינען אָנגעקומען נאך געסט און דער קליינער סאלאן איז געווארען פול. נאנא האט פערלארען דיא געדולד און האט ניט פערשטאנען פאר וואס ווארט מען, ווען אלץ איז פארטיג.

עס זיינען אנגעקומען נאך געסט צווישען זיי אזעלכע, וועלכע זיא האט קיין מאל אין דיא אויגען ניט געזעהן. זיא האט א פראגענדען בליק געווארפען אויף באָרדענאוו, מיגנאָן און אויף לא־באָרדעט, אבער זיי האבען אויך נאר ניט געוואוסט. זיא האט זיך געווענדט צום גראף וואנדעוור, און ער האט זיך דערמאנט, אז ער האט זיי איינגעלאדען, ווען ער איז געוועזען ביים גראף מופפא. נאנא האט איהם העפליך בעדאנקט און האט אויסגערעכענט, אז מען וועט דארפען צושטעלען נאך זיבען שטוהלען און עס וועט זיין ביים טיש זעהר געדיכט. זיא האט געזאגט צו לאבאָרדעט, אז ער זאל הייסען דעקען דעם טיש פאר זיבען געסט מעהר. נאר קוים איז ער אוועק, זיינען אָנגעקומען נאך געסט. נאנא איז שוין געווארען אין בעס און האט געזאגט, אז דאס איז לעכערליך און עס האט קיין זין ניט. נאר ווען נאך צוויי זיינען אריינגעקומען, האט זיא זיך צולאכט, ווייל דאס האט איהר געשיינט צו זיין נאר ווילד.

— זיינען נאך ניט אלע דא? האט באָרדענאוו געפרענט.

— אלע זיינען דא! האט נאנא געענטפערט.

ווען זיא האט עס ארויסגערעדט, האט זיא זיך ארומגעקוקט און איז פלוצלים

געווארען זעהר ערנסט און ערשטוינט, ווען זיא האט אויסגעפונען אז עס פעהלט איינער, אויף וועלכען זיא האט געווארט. מען דארף ווארטען נאך א פאר מינוט. באלד האבען דיא געסטע בעמערקט א הויכען מאן מיט א ווייסע הוט און א שעהנע בארד. מערקווירדיג, וואס קיינער האט ניט בעמערקט, וויא ער איז אריינגעקומען — ער האט זיך אריינגעגליטשט דורך א טהיר וואס האט געפיהרט אין שלאף-צימער. אין סאלאן איז געווארען שטיל און מען האט זיך גענומען שושקען. גראף וואנדעיוור האט איהם געקענט, ווייל ער האט איהם געדריקט דיא האנד, נאר ווען מען האט איהם געפרעגט, ווער ער איז, האט ער נאר געענטפערט מיט א שמייכעל. קא־ראלין העקע האט אין דער שטיל געזאגט, אז ער איז אן ענגלישער לארד, וועלכער פאהרט מארגען אב נאך לאנדאן, אום חתונה צו האבען; נאר מאריא בלאנד האט געזאגט, אז ער איז גאר א דייטשער געזאנדטער. אלענפאלס איז ער א וויכטיגע פערזאן און וואהרשיינליך האט ער געצאהלט פאר'ן סאפער. פלוצים האט זיך דיא טהיר געעפענט און דער סארווער האט געמעלדעט, אז דער סאפער פאנגט זיך אן.

נאנא האט אויסגעשטרעקט איהר ארם צו שטיינער, און זיי זיינען אריין אין גרויסען סאלאן. נאך זיי זיינען אריין אלע געסט. נאנא האט זיך געזעצט אין מיטען, דער אונבעקאנטער הערר פון איהר רעכטען זייט און שטיינער פון דער לינקער. ווען אלע האבען פערנומען זייערע פלעצער האט מען אויסגעפונען, אז צוויי זיינען געבליבען שטעהן. מען האט פארגעשלאגען, אז צוויי זאלען עסען פון איין טעלער און שטיינער האט העפליך אנגעבאטען זיין שוים פאר נאנא צו זיצען. קלארים האט נים געקענט ריהרען מיט איהרע עלענבויגען, און האט געזאגט צו וואנדעיוור, אז ער זאל איהר קארמענען.

מען האט געבראכט דעם זופ און דעם קאנסומע. באררענאוו האט נאר וואס אנגעהויבען צו לויבען דעם קאנסומע, ערסט פון אלע זייטען האבען זיך דערהערט פראטעסטען; אין טהיר האבען זיך בעוויזען נאך דריי פערשפעטיגטע געסט.

דאס איז שוין צופיעל, האט געטראכט נאנא און נים אויפהויבענדיג זיך פון איהר פלאץ, האט זיא בעטראכט איהרע געסט צו זיא קען זיי. דיא דאמע איז גע־ווען לואיזע וויאליין, דיא הערדען האט זיא קיין מאל ניט געזעהן.

— מיין טהייערע, האט געזאגט וואנדעיוור צו נאנא, דאס איז הערר פאקאר־מאן, מיינער א פריינד, וועלכען איך האב איינגעלאדען.

— און איך, האט געזאגט פאקארמאן, האט זיך ערלויבט איינצולאדען א־י־נעם פון מיינע פריינד.

— פארטרעפליך, האט נאנא געזאגט. קלאריס, גיב זיך ארוק אביסעל, איהר זיצט דארט צו בעקוועם.

נאר ביים בעסטען ווילען האט מען קוים געמאכט פלאץ פאר צוויי און איי־נער איז געבליבען שטעהן, און האט געגעסען, שטעהענדיג נעבען זיינע פריינד.

— און איך האב נאך געוואלט פערבעטען נאך דריי פון אונזער טרופע, פאנטאן און דיא אנדערע צוויי, האט געזאגט באררעגאוו.

— ווען איך זאל זיי ווען האבען ביים טיש, וואלט איך זיי אליין געבעטען, האט געענטפערט נאנא, איך וואלט זיי געוויס ארויסגעשיקט שפאצירען. פאר זיי איז דא קיין פלאץ ניט.

— דאס איז אזוי, האט מיגנאן צוגעגעבען.

ביים טיש האבען זיך אלע געהאלטען אזוי אנשטענדיג און ערנסט, אז זשארזש האט זיך זעהר געוואונדערט, ער האט געמיינט, אז דער סאפער וועט זיך אנהויבען אם וויינינסטענס מיט קוסען.

מען האט אריינגעטראגען דעם פיש, ווען בלאנש האט אויסגערופען:

— ליעבע קוסי, איך האב ניט לאנג בעגעגענט אייער אליוויע, ער איז היבש אויסגעוואקסען....

— יא, ער איז אלט אכצעהן יאהר און איך בין אויך ניט אינגער געווארען. ער איז צוריקגעפאהרען, אום פארטצוזעצען זיין שטודיום.

אלע האבען אנגעהויבען צו רעדען פון זייערע קינדער, נאנא האט אויך גע־רעדט פון איהר קליינעם לואי, וועלכער ווערט ערצויגען ביי איהר טאנטע און זיא ברענגט איהם צו איהר יעדען פריהמארגען עלף אוהר, און ער שפיעלט זיך ביי איהר אין בעט. מען קען לאכען צום טוידט, אזוי קלוג איז ער.

— מיינע קינדער זיינען נעכטען געקומען פון פאנסיאן און איך האב זיי מיט־גענומען אין טהעאטער. איהר האט בעדארפט זעהן, וויא זיי האבען אפלאדירט, האט געזאגט ראזע מיגנאן.

איהר מאנס אויגען זיינען פייכט געווארען פון פאטערליכער צערטליכקייט.

— איהר האט בעדארפט זעהן, וויא זיי האבען זיך אויפגעפיהרט ביי דער פארשטעלונג, זיי האבען פון דער מאמען דיא אויגען ניט אראבגענומען און האבען אלץ געפרעגט, פאר וואס געהט דיא מאמע ארום מיט נאקעטע פיס.

דאס גאנצע געזעלשאפט האט געלאכט און מיגנאן האט געשטראהלט פאר פרייד און שטאלץ. ער האט פערגעטערט זיינע קינדער און האט נאר געטראכט דערפון, וויא צו פערמעהרען זייער פערמעגען. ער האט זעהר טריי געהיט דאס געלד

וואס זיין ווייב האט פערדיענט אין טהעאטער און אנדערסוואו. ווען ער האט מיט איהר חתונה געהאט, איז ער געווען קאפעלמייסטער אין א קאפע קאנצערט, וואו זיא האט געזונגען. זיי האבען זיך דאמאלס געליעבט ליידענשאפטליך, איצט זיינען זיי געווען זעהר גוטע פריינד; זיא האט פערדיענט מיט איהר טאלאנט און שעהנ־הייט אזוי פיעל, וויא נאר זיא האט געקענט און ער האט זיין פידעל אוועקגעלעגט און האט איהר געהאלפען, פיעל ער האט געקענט. א רוהיגערע און צופריעדענערע פּאָר איז געווען שווער צו געפינען.

פאלואז, וואס איז געזעסען נעבען נאנא, האט איהר געפרעגט, וואס מאכט איהר טאנטע, און פאר וואס האט זיא איהר ניט מיטגעבראכט. דאס וועט זיא קיין מאָל ניט טהאָן, זיא איז נאָך ערסט דריי חדשים פון פּאנסיאָן.

— איך האָב איהר געוואָלט באלד חתונה מאכען, נאָר זיא האָט מיך צו ליעב און וויל פון מיר ניט אוועקגעהן.

זיא האט גערעדט ווייטער וועגען איהר טאָכטער. הייראטהען איז פּאָרט דאס בעסטע. זיא אליין ארבייט נאָך אלץ, זיא האָט בעקאנטשאפט מיט העררען, מיט זעהר יונגע העררען, אזעלכע ביי וועמען זיא האט געקענט זיין א גראָס־מוטער, און האָט דאָך ניט געקענט אָבשפּאָרען קיין סו. דאן האט זיא זיך אנגעבויגען צו פּא־לואז און האט איהם איינגערוימט אין אויער:

— איך היט איהר אזוי גוט, וויא איך קען.... אויב זיא וועט דאָך אריינ־פאלען, וועט דאס ניט זיין מיין שולד.

דער געשפּרעך איז געוואָרען אן אלגעמיינער. נאנא האט דיא גאנצע צייט גערעדט מיט פאלואז. זיא האט גערעדט מיט איהם וועגען דער אויסשטעלונג און האט געזאָגט, אז זיא האָפּט אויף א גוטען סעזאָן. גאנץ פראנקרייך און אויסלאנד וועלען אויפקומען אין פּאריז. זיא האט שוין לאנג געוואָרפען אן אויג אויף א קליין הייזעל ניט ווייט פון פּאריז, וואו זיא וועט זיך בענוצען נאך דער אויסשטעלונג, אויב זיא וועט מאכען גענוג געלד.

— וואס זאָל מען טהאן? האט זיא געזאָגט. ווען מען זאָל וועניגסטענס גע־ליעבט זיין.

נאנא האט דערפיהלט דעם יונגען מאַנ'ס קניע אויף איהרען, און זיא איז צערטליכער געוואָרען. פאלואז איז זעהר רויט געוואָרען, און זיא האט איהם געוואָר־נען מיט איהר בליק: ער וועגט ניט פיעל, אבער אין איהר עלטער קלייבט מען ניט.... זיא האט איהם געגעבען איהר אדרעס.

— קוקטו האט וואנדעיוור געזאגט צו קלאריס. נאנא נעהמט ביי אייך אוועק אייער העקטאר.

— אה, מיר ארט דאס ניט, האט זיא געענטפערט, ער איז א נאר.

און וויזענדיג אויף בלאנש, האט זיא געזאגט צו איהם:

— איהר זעהט, אייער בלאנש שפּיעלט מיט'ן אונבעקאנטען הערן. מיר דוכט, אז זיא וועט אויך ביי אייך ניט בלייבען.

— מיר אינטערעסירט עס ניט, האט ער געענטפערט. איך וועל איהר ניט שטערען.

איהם האט פיעל מעהר אינטערעסירט דיא אינטריגע, וואס שטיינער האט געפיהרט ביים טיש. דער באנקיר האט געהאט א נאמען מיט זיינע ליעבעס; ער איז געוועזן א דייטשער איד און האט געפיהרט געשעפטען אין מיליאנען. נאר צו ווייבער האט ער געהאט א גוואלדיגע שוואכקייט, ער האט געוואלט האבען אלע. און אזוי ניך וויא א נייע האט זיך בעוויזען ביים טהעאטער, האט ער איהר באלד געגומען נאכלויפען. זיין אפּעטיט נאך מיידלאך האט איהם שוין צוויי מאל שיער רואינירט, נאר ער האט זיך אלע מאל ארויסגעמאכט. ניט לאנג איז ער דורך א גוטע ספּעקולאציאן זעהר רייך געווארען. דיא מיגנאנס האבען שוין איהם געצופּט צייט צוויי מאנאט, איצט האט נאנא געוויזען איהרע ווייסע צייהנער, זיי זאלען ניט אלעס האבען. ער איז געוועזן אין איהר נעץ און איז געזעסען ביי איהר זייט, וויא א טויטער און האט ניט געקענט עסען און ניט טרינקען. זיין אונטערסטע ליפּ איז איהם אראבגעהאנגען און דאס געזיכט האט זיך בעדעקט מיט פלעקען. זיא האט נאר געדארפט אנרופען דיא סומע, אבער זיא האט געהאט צייט, ער וועט ניט נעהן פערלארען; זיא האט נאך אלץ געהאפט אויף מופפא.

פלוצים האט ער בעמערקט, אז כוסי איז שרעקליך בייז, און אז זיא נעהמט ניט אראב דיא אויגען פון ראזע מיגנאן און פאשערי.

— צום טייוועל! האט ער צו איהר געזאגט. וואס זיינט איהר אייפערזיכטיג?

— געוויס! האט לוסי אויסגערופען מיט כעס. ווען ראזע וויל איהם האבען, קען זיא איהם נעהמען. וואס האב איך פון איהם? א בוקעט א מאל אין א וואך און אמאל דאס אויך ניט. נאר דיא אקטריסעס זיינען אלע גלייך, זיא וויל אזא ארטיקעל, וויא ער האט געשריבען פאר נאנא. איך וועל איהם וויזען דיא טהיר, איהר וועט זעהן.

זיא האט אויסגעטרונקען א גלאז וויין, און האט ווייטער געערדט.

— איך וועל ניט מאכען קיין געלעכטער, נאר זיא איז א העסליכע דירנע.

אויף איהר מאַנ'ס פּלאַץ, וואלט איך איהר געשפּיעלט א פיינעם טאַנץ. ער וועט איהר קיין גליק נים ברענגען.

— קינדער! האט אויסגערופען באָרדענאַוו. טרינקט נים אזוי פיעל, מארגען שפּיעלט מען.

אלע האבען אנגעהויבען צו ווערען שכור. פּאַקאַרמאַן האט זיך אנגעהויבען צו קריגען מיט פּאלואז און נאכצוקרימען זיין נאָמען, און פּאלואז האט איהם געדראָהט צ ווארפען מיט א פלאש אין קאָפּ. וואנדעיוור האט קוים צווישען זיי געמאַכט א שלום, נאר פּאַקאַרמאַן האט באלד אטאקירט לאַבאַרדעט, רופענדיג איהם דיא גאנצע צייט „מאדאם". ניט קענענדיג לענגער אריבערטראגען, האט ער זיך געווענדעט צו וואנדעיוור און געבעטען איהם, ער זאל זיין פריינד מאכען שוויינען, ווייל ער וויל נים בייז ווערען. און יענער האט געבעטען פּאַקאַרמאַן, ער זאל לאַבאַרדעט'ן צוריקגעבען זיין געשלעכט. אלע האבען אנגעהויבען צו רעדען מיט א מאל, שרייען און איבערשלאגען איינער דעם צווייטען.

— קעצעלע, נאָמיר טרינקען דעם סאפע דא, האט באָרדענאַוו געזאגט צו נאנא. מיר איז שווער אויפצוהויבען דעם פוס.

נאנא איז דיא גאנצע נאכט געווען אין איין צאָרן, פאר וואָס מען פיהרט זיך אויף אין איהר הויז, וויא אין א רעסטאָראַן און מען קעהרט זיך נאר נים אום איהר, זיא איז שוין געווען גום שכור, דער שאמפּאניער איז איהר געשטיגען צום קאָפּ. איהר האט אויסגעוויזען, אז דיא פרויען רייצען אן צו קריעגערייען, כדי זיי זאלען דערנאך קענען זאגען, אז מען קען זיך ביי איהר ערלויבען, וואס מען וויל. אמת, זיא איז אפילו בעזויפען, נאר זיא וויים, וויא צו האלטען זיך. זיא האט זיך אויפגעהויבען פון שטוהל און האט שטיל געזאגט צו שטיינער און צום אלטען אונבעקאנטען הערין:

— איך בין דאס ווערט! מיר וועט דאס זיין א גוטע לעהרע. דאס צווייטע מאל וועל איך אזעלכע שמוציגע לייט צו זיך נים איינלאדען.

דאן האט זיא מיט'ן פינגער געוויזען אויפ'ן טהיר פון שפּייזע צימער און געזאגט אין דער הויך:

— ווער עס וויל טרינקען קאפע, וועט איהם קריגען דארטען.

דער סאלאן איז באלד געווארען לעדיג, נאר איין באָרדענאַוו איז פערבליבען, האלטענדיג זיך ביי דיא וועגד און פרובענדיג געהן. ער האט מיט טוידטע קללות געשאלטען דיא פרויען, וואס האבען איהם איבערגעלאזט אליין. דיא קעלנער האבען אבגעראמט דיא טישען פון סאלאן, ווייל דיא געסט האבען דערנאך געדארפט

צוריק־קעהרען אהין. און שפייזע צימער איז געווען קיהל, דיא פענסטער זיינען גע־ווען אפען. דער קאפע און ליקערס זיינען געשטאנען אויפ'ן טיש. קיין שטוהלען זיינען דארטען ניט געווען, און דעם קאפע האט מען געטרונקען שטעהענדיג. נאנא איז פערשוואונדען געווארען, נאר קיינער האט זיך וועגען איהר ניט געקימערט, יע־דער האט געטהאן וואס ער האט געוואלט.

— אגוסט, דוא ביזט געוויס אויף מיין מיינונג, אז מען דארף איינלאדען הערר פאשערי צו אונז אויף פריהשטאק, האט געזאגט ראזע מיגנאן צו איהר מאן.

מיגנאן האט א ווארף געטהאן א שטרענגען בליק אויפ'ן זשורנאליסט. ראזע איז ווארשיינליך אראב פון זינען, ער וועט דאס ניט דערלאזען. נאר אזוי ניך וויא דער ארטיקעל וועט ערשיינען, וועט ער איהם ווייזען דיא טהיר. נאר וויסענדיג איהר איינגעשפארטקייט אין געוויסע זאכען, האט ער צייטענוויז געמוזט נאכגעבען איהרע קאפריזען. אויך איצט האט ער געענטפערט אין א פריינדליכען טאָן:

— געוויס, איך וועל זיך שעצען גליקליך.... קומט מארגען, הערר פאשערי.

לוסי האט גערעדט מיט שטיינער'ן און האט געהערט דיא איינלאדונג. זיא האט צו איהם געזאגט:

— זיי אלע האסען מיך! איינער פון זיי האט ביי מיר אלעס צוגע'גנב'עט, אפילו מיין הונד. איז עס דען מיין שולד, וואס איהר ווארפט איהר אוועק?

ראָזע האט אומגעקערט דעם קאָפּ און האט מיט כעס א קוק געטהאן אויף שטיינער. איהר מאן האט ניט רעכט, זיא וועט שוין שטיינער ניט איינהאלטען, דערפאר וועט זיא האבען פאשערי, אפילו ווען ער זאל ניט וועלען ליידען, דאס וועט איהם זיין א לעהרע.

— איהר וועט זיך דאך ניט פאטשען מיט ראזען? האט וואנדעווור געפרענט לוסי'ן.

— האט קיין מורא ניט, האט זיא געענטפערט.

זיא האט צוגערופען פאשערי און געזאגט:

— דיינע פאנטאפעל געפינען זיך אין מיין הויז, און איך וועל דיר זיי מאר־גען אבשיקען.

און זיא איז אבגעטראטען שטאלץ, וויא א קעניגין.

לאריסא איז געשטאנען און געלאכט, וואס מען מאכט אזא וועזען איבער א מאן, און האט דערביי געזאגט צו פאלואז אז אויב ער האט ליעב פוילע, קען ער צו זיי נעהן געזונדערהייד. פאָקארמאן האט זיך נאך אלץ צוגעשטאנען צו לאבאָ־רעדט, שרייענדיג, אז ער מוז פאטשען דעם קנעכט פון פרויען, דעם באסטארד פון

א גרעפין, וועלכער געהט קיין מאל ניט שלאפען און האט שטענדיג פינף און צוואנציג לואי אין טאשע. פלוצלים, מאכענדיג א טריט צו לאבארדעט, איז ער בלייך געווארען און אומגעפאלען. ער איז געוועז טוידט־שכור. ווען מען האט איהם אוועקגעטראגען, האט נאנא געזאגט. אז איצט וועט ער שלאפען זעכצעהן שטונדען:

— וואו איז נאנא היגגעקומען? האט פלוצלים געפרעגט גראף וואנדעיוור.

שטיינער איז אויך געווארען אונרוהיג, וייל ער האט בעמערקט, אז דער אלטער אונבעקאנטער הערר איז אויך פערשוואונדען געווארען. דער גראף האט אבער געזאגט, אז ער האט איצט דעם אלטען העררן אוועקגעפיהרט א היים. ער איז א פרעמדער און זיין נאמען איז ניט נויטהיג צו וויסען. ער בענוגענט זיך דערמיט, וואס ער בעצאהלט פאר אזעלכע סאפערס. נאך א לאנגען זוכען האט וואנדעיוור אבגעזוכט נאנא אין איהר שלאף־צימער. זיא איז געזעסען שטאר און שטייף מיט בלייכע ליפען און זשארזש און דאגענע זיינען געוועזן נעבען איהר און האבען איהר בעטראכט מיט שרעק.

— וואס איז אייך? האט איהר דער גראף געפרעגט איבעראשט.

זיא האט זיך שרעקליך אנגעהויבען צו זידלען, זאגענדיג, אז מען האט זיך פון איהר אויסגעלאכט.

— דוא ביזט בעזויפען, מיין טאכטער, האט צו איהר געזאגט גראף וואנדעיוור: זיי פערנונפטיגער.

זיא האט זיך דערפון אבגעזאגט.

— מעגליך, אז איך בין בעזויפען, אבער איך וויל, אז מען זאל פאר מיר האבען רעספעקט.

צייט א פערטעל שטונדע האבען איהר זשארזש און דאגענע געבעטען, זיא זאל צוריקגעהן אין שפייזע צימער, נאר זיא האט געענטפערט, אז זיא וועט זיך בעפאר לאזען שניידען אין שטיקער, איידער געהן אהין.

— דאס איז ראזע, דער עזעל, וואס האט געמאכט דיא גאצע אינטריגע.

זיא האט דאס דורכגעפיהרט, אז דיא אנשטענדיגע מאדאם ראבערט זאל ניט קרמען. אויך האט פאשערי, צוליעב איהר ניט געבעטען דעם גראף מופפא. פאשערי איז א וואהרער שלאנג און פול מיט ניפט, און איז פערטיג צו פערניכטען א פרוי, וועלכע ער האסט. זיא וויס, אז זיא איז דעם גראף געפעלען געווארען, און זיא האט איהם געקענט האבען.

— דעם גראף, מיין ליעבע? קיין מאל ניט, האט איהר וואנדעיוור געענטפערט מיט א געלעכטער.

— פאר וואס דען ניט? האט זיא נעפרעגט ערנסט און א ביסעל ניכטערער.
— ווייל ער איז פרום און איז פול אין אלע קירכען. און ווען ער וועט אייך נור א ריהר טהאן מיט א פינגער, וועט ער גלייך לויפען צום גלח מתודה זיין זיך. נעהמט אן מיין גוטען ראטה און לאזט דעם אנדערן ניט ארויס פון דיא הענד.

זיא האט א ווײלע געטראכט, האט זיך אויפגעהויבען און אויסגעווישט דיא אויגען. און אזוי ניך, ויא וואנדעיוור איז ארויס פון צימער, האט זיא זיך אריינגעווארפען דאגעגען אין דיא ארמען און האט אויסגעשריען:

— אך, מיין ליעבער! דוא ביזט מיר טהייערער פון אלעמען. דיך ליעב איך. וויא גליקליך וואלטען מיר געווען, ווען מיר וואלטען שטענדיג געקענט בלייבען צוזאמען. מיין גאט! דיא פרויען זיינען זעהר אונגליקליך.

און בעמערקענדיג זשארזש'ן, וועלכער איז זעהר רויט געווארען, ווען ער האט דערזעהן, וויא זיי קוסען זיך, האט זיא איהם אויך א קוש געטהאן אין געזאנג, אז דאגעגע קען דאך ניט זיין אייפערזיכטיג אויף א קינד און וויא שעהן עס וואלט געווען צו לעבען אלע דריי צוזאמען און אלע זאלען זיך ליעב האבען. פלוצלים האט זיי א זעלטזאמער גערויש איבערגעשלאגען. יעמאנד האט געבראפעט אין צימער. דאס איז געווען באָרדענאוו, וועלכער איז געלעגען אויסגעצויגען מיט אן אפענעם מויל אויף צוויי שטוהלען און מיט'ן קאפ אויפ'ן ראנ בעט. זיי זיינען אלע מיט א געלעכטער ארויסגעלאפען פון צימער.

— א, מיין ליעבע! האט זיא געזאגט, אריינוואַרפענדיג זיך ראזע'ן אין דיא ארמס. איהר קענט זיך נאר ניט פארשטעלען! קומט, וועל איך אייך עפעס ווייזען.

און נאנא האט איהר אוועקגעשלעפט צו ווייזען באָרדענאוו. נאך פרויען זיינען זיי נאכגענאנגען.

עס איז שוין געווען פיער א זייגער אין דער פריה. מען האט געפרובט טאנצען, נאר דיא דאמען זיינען געווען צו מיעד דערצו. עטליכע מענער, צווישען וועלכע איז אויך געווען שטיינער, האבען זיך געזעצט שפיעלען אין קארטען. פלוצלים האט זיך דערהערט א גערויש, עלף יונגע לייט זיינען אריינגעפאלען אין צימער מיט א געלעכטער, זיי זיינען איצט צוריקגעקומען פון דעם באַל ביים מיניסטער דעס אינערען און זיי זיינען געווען בעפוצט מיט פראנצויזישע און פרעמדע ארדענס. נאנא איז אין כעס געווארען אויף דיא שטערונג און האט אריינגערופען דיא קעלנער, זיי זאלען ארויסווארפען דיא אונגעבעטענע געסט. איהרע פריינד האבען געאיילט איהר צו העלפען, אז מען זאל איהר ניט בעליידיגען. עס האט זיך אנגעהויבען א ידלעריי, און נאנא האט געשווארען אז זיא האט זיי אין איהר לעבען קיין מאל

ניט געזעהן. עס האט געהאלטען ביי א געשלעג. א קליינער בלאָנדער הערר האט דיא גאנצע צייט געהאלטען אין איין רעדען:

— דאָך, נאנאַ, דערמאָנט אייך. איהר האָט דאָך אונז אלעמען איינגעלאדען... אין דעם גרויסען סאלאָן ביי פּעטערס.

זיא האָט זיך פאר קיין פאל ניט געקענט דערמאָנען, ווען איז דאס געווען? נאָר ווען דער בלאָנדער האָט געזאָגט מיטוואָך, האט זיא זיך דערמאָנט, אז יענעם אבענד האט זיא דאָרטען געגעסען סאפּער, אָבער זיא האָט קיינעם ניט איינגעלאדען.

— אפשר ביזטו געווען שכור'לאך? האט איהר געפרענט לאבאָרדעט, וועל־כער האט אנגעהויבען צווייפלען אין איהר געדעכטניס.

נאנאַ האט זיך צולאכט. דאס איז שוין מעגליך. און אזוי וויא זיי זיינען שוין דאָ, זאָלען זיי אריינקומען. זיי זיינען אריין אין סאלאָן, וואו יעדער פון זיי האט גע־טראָפען בעקאַנטע, און דער בלאָנדער הערר, וואס האט געטראגען איינעם פון דיא גרעסטע נעמען פון פראנקרייך, האט געמעלדעט, אז עס קומ'ען נאָך אנדערע. אין דער ווירקליכקייט זיינען אָנגעקומען אזוי פיעל שווארצע רעק מיט ווייסע שניפּסען, אז פאָשערי האָט מיט א געלעכטער געפרעגט, צו דער מיניסטער אליין קומט אויך נים. נאנאַ איז אין כעס געוואָרען און האט געענטפערט, אז דער מיניסטער געהט צו גרעסערע לייט, וויא צו איהר. דיא דאמען האָבען אָנגעהויבען צו דערצעהלען זייערע געשיכטען און זיי זיינען געוואָרען מעלאנכאָליש, און נאנאַ האט זיך אָלץ געטרייסט מיט דער האָפנונג, אז מופפא וועט נאָך אויך קומען.

עס האָט שוין אָנגעהויבען צו ווערען טאָג. נאנאַ האט אויפגעהערט צו קוקען אויף דער טהיר. זיא האט אָנגעהויבען צו פערלירען דיא האָפנונג. אויפ'ן בופעט זיינען נאָך פערבליבען עטליכע פלעשער שאמפּאניער. דיא יונגע לייט האבען זיך צו זיי צוגעכאפּט און זיי זיינען באלד אלע געווען טוידט שכור. דער בלאָנדער האט אויסגעגאָסען א פלאש וויין אין פּיאנע, דיא איבריגע האבען איהם אָנגעהויבען נאָכ־צוטהאָן, און לאבאָרדעט האט איינגערעדט טאטאן נענע, אז זיי גיסען דיא וויין אין קלאוויר, כדי עס זאָל האבען א בעסערען קלאנג.

דיא ווייבער האָבען זיך צווישען זיך אָנגעהויבען צו קריגען און זידלען זיך מיט דיא ערגסטע ווערטער. צוויי האָבען זיך געקריגט, ווער פון זיי איז שעהנער. לוסי, וועלכע איז געווען העסליך, האט זיי געהייסען שווייגען, ווייל דאס געזיכט איז גאָר נים, דיא הויפּט זאך איז דער וואוקס. אויף דער זאָפע האט א מיטגליעד פון א געזאנדשאפט געפרובט קוסען סימאָן, נאָר זיא האט זיך נים געלאָזט און האָט איהם שטארק געשלאָגען מיט'ן פעכער אין געזיכט. איבערהויפּט האט זיך קיינע פון

יי ניט געלאָזט אָנריהרען. זיי האבען ניט געוואָלט ערשיינען אלס געוואוינליכע דינער. נאנא האט געהאלטען פאלואז אויף איהר שויס, און קלאריסא האָט זיך געפונען צווישען צוויי הערען, וועלכע האבען איהר אזוי געקיצעלט, אז זיא איז שיער געפאלען פון לאכען.

דער פיאַנע האט מען נאָך אלץ געגעבען צו טרינקען און מען האט עס געפורנען פאר זעהר א נוטען שפּאַס. נאנא איז געזעסען צו זיי מיט'ן רוקען און האט גאָר ניט געזעהן. זיא האט זיך ענדליך בעשלאָסען צו נעהמען שטיינער, וועלכער איז נעבען איהר געזעסען. עס איז מופּפּא'ס שולד, וואס ער האט ניט געוואָלט קומען. איהר גאנצע ווייסע קלייד איז געוועזען צוקנייטשט, פון דיא ראָזען זיינען נאָר געבליבען דיא שטעקלאך שטיינער האָט פּלוצים אנגעכאפּט זיין האנד פון איהר קלייד, וויא ער האט זיך פערשטאָכען אן דיא שפּילקעס, וואָס זשאָרזש האט פערשפּיעלט דעם ריס. א פּאָר טראָפּען בלוט האָבען אראָבגעקאפּעט פון זיינע פינגער און איינער איז אראָבגעפאלען אויף איהר קלייד און האט געמאכט א פלעק.

— איצט איז עס בעזיעגעלט, האט נאנא געזאָגט ערנסט.

אין דרויסען איז געוואָרען טאָג און א בלייכע, טריבע ליכט האט דורכגעדרונגען דורך דיא פענסטער.

אין גרויסער אונאָרדנונג האָבען זיך דיא געסט געלאָזט געהן א היים. מיגנאָן האט ביי דיא קאָרטען אויסגעלעדיגט אין גאנצען וואַנדעיוור'ן, און איז מיט זיין ווייב געגאנגען אהיים צופריעדען, פערבעטענדיג פאָשערי צום דינער.

לוסי האט איצט ניט געוואָלט פאהרען אהיים מיט'ן זשורנאליסט און האט איהם אין דער הויך געזאָגט, אז ער זאָל זיך האלטען ביי דיא קאמעדיאנטען. ראזע האט אויף דעם נאָר צייט געהאט צו ענטפערן „שמוציגע שוויין"; זיא וואלט נאָך מעהר געזאָגט, נאָר דער האט איהר אוועקגעשלעפּט. גאגא איז אוועק מיט פאלואז, וועלכער האט געוויינט און געפרעגט אויף קלאריסע, נאָר זיא איז שוין לאנג אוועק מיט איהרע צוויי הערען.

— איך וויל גאָר ניט שלאָפען, האט געזאגט נאנא.

זיא האט אקוק געטהאן אויפ'ן הימעל. דער זיינער האט געשלאָגען זעקס. דיא גאסען־קעהרער האבען ערכט געקעהרט פּאריז און ביים אנבליק פון דעם ערוואכענדען פּאריז, האט איהר בעהערשט א געפיהל פון צערטליכקייט. זיא האט דערפיהלט א בעדירפניס צו זיין אויפ'ן לאנד. עס האט זיך איהר געגלוסט עפּעס אידילישעס, אונשולדיגעס און שעהנעס.

— ווייסט איהר וואס ? האט זיא געזאָגט צו שטיינער. לאמיר פאהרען אין באַלאָניער וואלד און דארטען וועלען מיר טרינקען מילך.

זיא האט פאר פרייד געפּאטשט אין דיא הענד, און ניט ווארטענדיג אויף אן ענטפער, איז זיא אוועק נאך א מאנטעל. שטיינער האט איינגעווילינט, נאר ער איז געווען בייז, ער האט זיך פארגעשטעלט גאר עפּעס אנדערש. אין סאלאן איז געבליבען שטיינער אליין מיט דיא יונגע לייט, וועלבע זיינען ענדליך אויך אוועק, ווען זיי האבען דיא לעצטע פלאש ווין אויסגעגאסען אין פּיאנע.

נאנא האט געפונען זאָע שלאפען אין טואלעט צימער און האט איהר אויפגעוועקט, זיא זאל איהר העלפען זיך אנטהאן.

— איך האב ענדליך געטהאן, וואס דוא האסט געוואלט, האט זיא געזאגט. שטיינער איז אזוי גוט, וויא יעדער אנדערער.

זאָע איז געווען אין כעס, וואס מען האט איהר אויפגעוועקט און האט געענטפערט, אז זיא האט דאס שוין פריהער געקענט טהאן.

ביים אריינגעהן אין שלאף צימער האט איהר זאָע געפרעגט, וואס זאל זיא טהאן מיט דיא צוויי, און האט איהר געוויזען אויף באָרדענאוו און אויף זשארזש, וועלכער האט זיך אריינגעלעגט ביי נאנא אין בעט און איז איינגעשלאָפען: ער איז געשלאָפען מיט א שטילען רוהיגען אטהעם. נאנא האָט איהר געזאָגט, אז זיא זאָל זיי ביידען לאָזען שלאָפען.

דערזעהענדיג דאגעגע מיט א טרויריגע מינע, איז זיא ווידער צערטליך געוואָרען. ער איז איהר נאָכגעגאנגען פון דער קיך.

— זיי קלוג, האט זיא צו איהם געזאָגט און האט איהם ארומגענומען און געקוסט. עס וועט אלעס בלייבען ביים אלטען. דוא ווייסט, אז איך האב נאך דיך ליעב. אזוי האָט געמוזט זיין. איך שווער דיר, אז איצט וועט נאָך בעסער זיין, וויא פריהער. קום מאָרגען און מיר וועלען בעשטימען דיא שטונדען. געשווינד, קום מיך ! שטארקער ! נאָך שטארקער !

דערנאָך איז זיא ארויסגעלאָפען צו שטיינער. זיא איז געווען ענטציקט פון דעם געדאנק, אז זיא וועט איצט טרינקען מילך. אין סאלאָן איז שוין קיינער ניט געבליבען, אויסער וואנדעיוור און נאָך א הערר מיט אָרדענס. זיי זיינען געזעסען וויא צוגעשמידט צום קארטען טישעל און האבען ניט בעמערקט, וויא עס איז טאג געוואָרען און האבען ניט געוואוסט, וואו זיי האבען זיך געפונען.

בלאַנש איז געשלאפען אויף א קאנאפּע. נאנא האט איהר אויפגעוועקט.

— קום טרינקען מילך! ווען מיר וועלען צוריקקומען, וועלען מיר נאך זיי טרעפען ביי דיא קארטען.

בלאנש האט זיך מיעד אויפגעהויבען. דער באנקיר איז בלייך געווארען פאר צארן, ווען ער האט דערזעהן, אז ער וועט מוזען מיטשלעפען דאס מיידעל, וואס וועט איהם שטעהן אין וועג. נאר ביידע מיידלאך האבען שוין איהם געהאלטען פאר דיא הענד און האבען געשריען:

— פרישע מילך ווילען מיר. פאר אונז אין דיא אויגען מוז עס געמאלקען ווערען!

V.

דיא בלאנדע ווענוס איז אויפגעפיהרט געווארען אין דעם „ווארייעטע" טהעאטער צום פיער און דרייסיגסטען מאל. דער ערסטער אקט האט געהאלטען ביי דער ענדע. סימאן אנגעטהאן ווי א וואשער פרוי איז געשטאנען און דורכגעקוקט איהר ראלע.

— איז ער געקומען? האט געפרעגט פרוליע אריינקומענדיג געקליידעט וויא א שווייצארישער אדמיראל.

— ווער? האט סימאן געפרעגט, לאכענדיג אין שפיגעל צו זעהן איהרע ציינער און ליפען.

— דער פרינץ.

— איך וויים ניט, איך קום ערשט פון דער ביהנע, וועט ער דען קומען יעדען אבענד?

פרוליע האט זיך אראבגעלאזט אויף אן אבגעבראכענעם סאמעטענעם שטוהל. ער איז געזעסען שטאר אונבעוועגט, קוקענדיג אין דער לופט מיט דער רוהיגער מיעדע האלטונג פון אן אקטיאר, וועלכער איז געוואוינט צוווארטען אויפ'ן רעזשיסער'ס רוף.

דער אלטער באסק איז אויך אריינגעקומען און האט אנידערגעשטעלט זיין נאלדערנע קרוין אויף דער פיאנע און האט אנגעהויבען צו טראמבלען אויף איהר מיט זיינע ציטערנדע פון שכרות פינגער.

— איז דאס א שוויינישעס וועטער, האט ער געזאגט מיט א מינע פון עקעל.

דיא אנדערע צוויי האבען זיך ניט גערירט. פלוצים האט זיך דערהערט א הייזעריגע שטימע. דאס איז געווען פאנטאן, וואס איז אריינגעקומען געקליידעט וויא א

יונגער עלעגאנט מיט געלע לייקענע האנד־שוה, זיין קאסטיום פאר'ן צווייטען אקט.

— ווייסט איהר, אז היינט איז מיין געבורטס־טאג! האט ער געשריען. איך וועל זאגען מאדאם בראן, זאל צום צווייטען אקט אריינשיקען שאמפאניער.

פון דערוויטענס האט זיך דערהערט א קלונג. אין די קוליסען האט זיך דערהערט א געשריי:

— צום צווייטען אקט! צום צווייטען אקט!

— שאמפאניער? האט זיך אנגערופען פרוליע, וועלכער האט געשיינט ניט צו הערען דעם סוף. דוא באפסט צו וויט.

סימאן וועלכע איז געווען פון איהם ענטציקט, האט אנגעהויבען צו קלאפען מיט די הענד און שרייען:

— נאר איין פאנטאן איז דא!

די אקטיארען האבען זיך גענומען שיטען פון אלע ווינקלען.

— א, וויא קאלט דא איז! האט אויסגערופען קלאריסע און איז צוגעלאפען צום קאמין, וואו זיא האט געווארעמט די פיס. דער פרינץ איז דא.

— הא! האבען פיעלע אויסגערופען נייגיעריג.

— איך בין דאריבער געלאפען פאראוים. ער זיצט אין דער זעלבער לאזשע, וואו ער איז געזעסען דאנערשטאג. ער קומט שוין היינטיגען וואך דאס דריטע מאל. נו, נאנא האט דאס א מזל!

— דאס איז גוט, האט בעמערקט סימאן דריי מאל.... איהר ווייסט דאך, אז ער נעהט ניט צו איהר, זאנדערן ער נעהמט איהר צו זיך. דאס מוז איהם קאסטען א שעהנע שטיק געלד!

עס האט ווייטער אנגעהויבען צו קלינגען.

פאנטאן וועלכער האט געוואוסט, וויא אזוי די בעקאנטשאפט צווישען פרינץ און נאנא האט זיך אנגעהויבען, האט דערצעהלט די געשיכטע פארביידע מייד־לאך. יענע האבען שטארק געלאכט יעדעס מאל, ווען ער האט זיין שטימע אראב־געלאזט, אום איבערצוגעבען געוויסע איינצעלהייטען. דער אלטער באסק איז געזע־סען פון דערוויטענס און האט געגלעט א רויטע קאץ, וואס איז געלעגען נעבען איהם. איהם האבען שוין אזעלכע געשיכטען מעהר ניט אינטערעסירט.

— דער צווייטער אקט האט זיך שוין אנגעהויבען! האט זיך געהערט ווידער א געשריי.

אין קארידאר האבען זיך דערהערט טריט. דורך די געעפענטע טהירען האט זיך דערהערט א ווייטע מוזיק און עפעס אן אונבעשטימטער גערויש. די טהיר

האט זיך מיט א קלאפ צוגעמאכט, און עס איז ווידער געווארען שטיל. סימאָן און קלארים האבען געהאלטען אין איין זידלען נאנא. זיא איז געכטען ווידער געוועזען שפעט. זיא איז קיין מאָל ניט פינקטליך. פלוצים זיינען זיי אנשווייגען געווארען. א הויכע מיידעל האט אריינגעשטעקט דעם קאפ. דאס איז געווען סאטין.

— א זויבערע שטיק! האט געמורמעלט פרוליע, וועלכער האט איהר אפט בעגעגענט אין דעם קאפע פון טהעאטער.

סימאָן האט דערצעהלט, וויא נאנא, צייט זיא האט דערקענט אין סאטין א יונגענד פריינדין, האט געבעטען דעם דירעקטאָר, אז ער סאל סאטין צולאזען צו דער ביהנע.

— א, גוטען אבענד! האט געזאגט פאנטאן, דריקענדיג דיא האנד מיגנאן און פאשערי, וועלכע זיינען איצט אריינגעקומען.

— איז דאס הויז גוט בעזוכט? האט געפרעגט פאשערי.

— עס קען גאר בעסער ניט געבען, האט געענטפערט פרוליע.

אין טהיר האט זיך דערהערט א שטימע:

— באסק! סימאָן!

סימאָן האט ארויסגעווארפען א יאקעל אויף איהרע נאקעטע אקסלען און איז ארויסגעלאפען. באסק האט זיך ניט געאיילט. ער האט לאנגזאם אראבגענומען זיין קרוין און האט זיך אוועקגעשלעפט.

— פאר וואס האט איהר אריינגעווארפען אין אייער לעצטען ארטיקעל, אז דיא אקטיארען זיינען אייטעל?

— ווירקליך, פאר וואס טהוסט דוא עס? האט אויסגערופען העררר מיגנאן, אנכאפענדיג מיט זיינע געזונדע הענד דעם זשורנאליסט פאר זיינע שוואכע אקסלען און האט איהם אזוי שטארק געטרייסעלט און געקלאפט, אז יענער האט זיך קוים געהאלטען אויף דיא פיס.

פרוליע און קלאריסע האבען זיך קוים איינגעהאלטען פון לאכען. פאר א געוויסע צייט האט זיך דיא גאנצע קאמפאניע אמוזירט פון א קאמעדיע, וואס איז געשפיעלט געווארען אונטער דיא קוליסען. אונצופריעדען פון זיין ווייב'ס לעצטען קאפריז, פאר וועלכען זיא האט געקריגען בעצאהלט בלויז מיט א נאסיץ אין צייטונג, האט זיך דער ריעזיגער מיגנאן געדעכענט אויף זיין שטיינער מיט'ן שוואכען פאשערי. ער האט זיך צו איהם פלוצים צוגעבונדען מיט ליעב און מיט לעבען און אויף יעדען טריט און שריט האט ער איהם בעוויזען צייכענס פון פריינדשאפט. יעדען אבענד וויא נאר פאשערי פלעגט זיך בעווייזען, האט איהם מיגנאן בעגעגענט

מיט א פריינדליכען שמייכעל אויף דיא ליפען און מיט א געזונדען קלאפ אין פלייצע, מיט א שטורך אין הארצען, מיט א זעץ אין זייט, און פון דיא פריינדליכע לאסקעס איז פאשערי געווען צוקיילט און צובייכט פון קאפ ביז דיא פיס, נאר ער איז געווען געצוואונגען אנצונעהמען פריינדליך דיא לאסקעס, אום נים צו מאכען א קריעג מיט'ן מאן פון זיין געליעבטע.

— דאס איז געווען א בעליידיגונג פאר פאנטאן! האט מיגנאן פארטגעזעצט נים אויפהערענדיג איהם צו שטורכען, זיי פארזיכטיג מיין יונג! איינס, צוויי, דריי!

און ער האט איהם געגעבען אזא שטויס אין הארצען, אז ביי פאשערי האט פערפעהלט אטהעם, און ער איז געווארען בלייך וויא קאלך. אין עטליכע סעקונדען שפעטער האט ער דעם אטהעם אבגעכאפט און מיט א שוואכען שמייכעל אויף דיא ליפען האט ער געזאגט, אז מיגנאן האט געזונדע הענד. קלארים האט מיט א ווינק אויפמערקזאם געמאכט דיא איבריגע אויף ראזע'ן, וועלכע איז געשטאנען אויפ'ן שוועל און האט צוגעזעהן דיא גאנצע סצענע. זיא איז גלייך צוגעגאנגען צו פאשערי און וויא נים בעמערקענדיג איהר מאן האט זיא אויסגעשטעקט איהר שטערן, ער זאל א קוש טהאן.

מיגנאן האט זיך געמאכט, וויא ער האט דעם קוש נים בעמערקט. אלע אין טהעאטער האבען ראזען געקוסט: נאר ער האט אויפ'ן זשורנאליסט א קוק געטהאן מיט אזא שמייכעלע, וואס האט בעדייטעט: דיר וועט דער קוש קאסטען טהייער.

סימאן איז צוריקגעקומען, ווייל איהר סצענע האט זיך געענדיגט.

— באסק האט געהאט א גוואלדיגען ערפאלג, האט זיא אויסגעשריען. דער פרינץ האט שיער נים געפלאצט פאר לאכען און האט אזוי שטארק אפלאדירט, פונקט וויא מען וואלט איהם געצאהלט דערפאר. קען ווער פון אייך דעם הויכען מאן, וואס איז מיט איהם אין לאזשע? ער איז א שעהנער מאן, מיט א פארנעמען בליק און פראכטיגע באקענבארדען.

— דאס איז גראף מופפא, האט פאשערי געענטפערט. אלענפאלס וויים איך, אז דער פרינץ האט געבעטען, ווען ער איז מיט איהם געווען ביי דער קעניגען, איינגעלאדען איהם צו זיך אויף היינט צום דינער, און האט איהם ווארשיינליך געבראכט מיט זיך אין טהעאטער.

— גראף מופפא! מיר קענען זיין פאטער, נים אמת אגוסט? האט ראזע געפרעגט, ווענדענדיג זיך צו איהר מאן. דוא קענסט דאך דעם מארקיז שואר; דאס איז ער' צו וועמען איך בין געגאנגען זינגען. ער איז איצט אין טהעאטער,

איך האב איהם געזעהן אין דער לאָזשע אין הינטער גרונד. ער איז אן אלטער וי־דער (בעל עב'רה'ניק).

דער דיענער האט געפונען פרוליע און ראזען, און זיי זיינען געשווינד אוועק־געלאפען צו דער ביהנע. קלאריס האט דורך בראן בעקומען א בריף פון פאלואז. ווייטער פאלואז! קען ער נים פערשטעהן, אז זיא וויל איהם מעהר ניט קענען. און ווען זיא האט דערהערט, אז ער ווארט אויף איהר אונטען, האט זיא אויסגע־שריען מיט כעס:

— זאג איהם, אז איך וועל איהם זעהן נאך דעם פאלגענדען אקט און אז איך האב ברעה איהם אויסצופאטשען.

נאנא האט זיך בעוויזען אין קארידאר, אָנגעטהאן אלס א פישער־פרוי. זיא האט א לייכטען שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ צו פאשערי און מיגנאן און איז גע־גאנגען ווייטער.

מיגנאן איז איהר נאכגעלאפען, אום צו דריקען איהר דיא האנד. איהר גאר־דעראבער איז איהר נאכגענאנגען און האט זיך אלע ווילע געשטעלט אויף דיא קניע צו ברענגען אין ארדנונג דיא פאלבען פון איהר קלייד. סאטין איז נעגאנגען נאך איהר און האט זיך געמאטערט אנצונעהמען א גוטע האלטונג, אבער עס איז געווען קענטיג, אז איהר איז שרעקליך לאנגווייליג.

— וואו איז שטיינער? האט פלוצלים געפרגט מיגנאן.

— שטיינער איז געפאהרען נאך לואר, האט באריל געענטפערט. איך האב געהערט, אז ער איז געפאהרען קויפען א גוט אויפ'ן לאנד.

— יא, איך וויים, ער האט מיט נאנא גערעדט דאריבער.

מיגנאן איז געווארען זעהר ערנסט. שטיינער האט ראזע'ן לאנג צוגעזאגט צו קויפען א האטעל.... נאר מאכען איהם פאר א שונא טאר מען ניט, מען קען ניט וויסען.... מיגנאן האט גענומען געהן אויף און אב. אויסער פאשערי איז דא מעהר קיינער ניט געווען. דער זשורנאליסט האט זיך א פערמאטערטער אויסגע־צויגען אין א פאטעל און איז מיט האלב פערמאכטע אויגען געזעסען גאנץ רוהיג און האט דיא מינדסטע אויפמערקזאמקייט ניט געש נקט דיא דורכדרינגענדע בלי־קען, וואס מיגנאן האט אויף איהם פון צייט צו צייט געווארפען.

ווען זיי זיינען געווען אליין האט מיגנאן זיינע שטיק ניט געטריבען מיט'ן זשורנאליסט. וואס פאר א נוטס קען דאס ברענגען, ווען קיינער איז ניטא, וואס זאל דערפון לאכען פאר איהם אליין איז דיא זאך ניט געווען גענוג אינטערעסאנט. דיא טרעפ אין דיא קארידארען זיינען געווען, וויא אויסגעשטארבען. עס האט גע־

האט יענע שטילקייט׳ וואס איז געוואוינליך פאר א שלוס אקט, ווען דער גאנצער פערסאנאל איז אויף דער סצענע, אום דער פינאל זאל זיין מיט א קנאק.

פלוצלים האט זיך דערהערט בארדענאוו׳ס הייזעריג קול. ער האט געשריען אויף צוויי פיגוראנטען, וואס האבען פערפעהלט צו מאכען זייער ענטרע. דערזעהענדיג פאשערי און מיננאן, האט ער זיי דערצעהלט, אז דער פרינץ האט געבעטען, נאנא זאל אויף איהםווארטען אין צווישען־אקט אין איהר גארדעראב.

ער האט מיט׳ן מאשענ־טיבעל אבגעווישט זיין ברייטע געזיכט און געזאגט:

— איצט געה איך צו זיין האהייט אין לאזשע.

דער פארהאנג האט זיך אראפגעלאזט און דונערענדע אפלאדיסמענטען האבען זיך דערהערט. אויף דער האלב דונקעלער ביהנע איז געווארען א געלאף, דיא אקטיארען האבען געאיילט אין זייערע אנקליידונגס צימערן און דיא מאשינריסטען האבען אוועקגעשלעפט דיא דעקאראציאנען. סימאן און קלארים זיינען געשטאנען אן א זייט און האבען אין דער שטיל גערעדט צווישען זיך. קלארים האט איהם געבעטען, זיא זאל ארויסגעהן זעהן פאלואז און געבען איהם צו פערשטעהן, אז ער זאל איהר לאזען צו רוה און זאל זיך האלטען ביי זיין נאנא.

סימאן האט זיך אונטערגענומען צו ווערען מיט איהם פארטיג און האט אויף זיך ארויפגעווארפען א פעלצענעם יאקיל און האט זיך געלאזט אראבגעהן איבער דיא שמאלע, פייכטע און שמוציגע שווינדעל־טרעפ. זיא האט זיך געלאזט געהן צו יענעם צימער, וואס איז געלעגען צווישען דיא טרעפ, וועלכע האבען געפיהרט צו דיא אקטיארען און צו דיא אדמיניסטראציאן פון טהעאטער. אויף א טאץ זיינען דארטען געוועזען אנגעווארפען בריף און צייטונגען; אויפ׳ן טיש זיינען געוועזען אנגעווארפען בוקעטען נעבען שמוציגע טעלער, דא זיינען געזעסען פיעלע הערען, עלעגאנט געקליידעט און האבען גערולדיג געווארט ביז מאדאם בראן פלעגט אריינקומען און ברענגען אן ענטפער אויף זייערע צעטלאך.

איין בריף האט זיא ערסט איבערגעגעבען צו א יונגען מאן, וועלכער האט איהם האסטיג אויפגעריסען און איז געווארען בלייך, ווען ער האט איבערגעלייענט דיא בעקאנטע ווערטער, וואס מען לייענט זעהר אפט אין דיזען צימער:

— מיין טהייערער, היינט ביי נאכט איז אונמעגליך. מען האט מיר שוין אנגאזשירט.

פאלואז האט אויך געווארט אין דעם צימער. ער איז געזעסען נעבען קאמין און איז געוועזען זעהר אונרוהיג און אויפגערעגט. אן אלטע קאץ איז געזעסען נעבען זיינע פיס און האט איהם אנגעקוקט מיט איהרע געלע אויגען.

— דאס ביזטו, סימאן? האט איהם געפרעגט מאדאם בראָן. וואס קען איך פאר דיר טהאן?

סימאן האט איהר געבעטען, זיא זאל ארויסשיקען צו איהר פאלואז.

— איז דאס דער קליינער, שווארצער יונגער־מאן?

— ניין, ניין, מאך נאר קיין טעות ניט. דער מאגערער, וואס זיצט נעבען קאמין, דער, וואס דיא קאץ קוקט אויף איהם.

אויבען אויף דער ביהנע האט באררענאוו געשריען אויף דיא מאשיניסטען, פאר וואס זיי האבען ניט אזוי שנעל אריבערגעפיהרט דיא דעקאראציאנען. עס קען נאך געשעהן, אז א שטיק דעקאראציאן זאל דעם פרינץ פאלען אין קאפ.

ענדליך איז דיא ביהנע געוואָרען פריי און מיגנאָן האט איצט ווידער געפונען א געלעגענהייט אָנהויבען זיין שפאס מיט'ן זשורנאליסט. ער האט מיט זיינע געזונ־דע הענד אויפגעהויבען איהם, אָבגעטראָגען א שטיקעל וועג און דערנאך א שטעל געגעבען מיט אזא מאכט, אז פאָשערי'ן האט אויסגעוויזען, אז ביי איהם אינערוויי־ניג האט זיך עפעס אָבגעריסען.

— ניט אכטונג! האט ער צו איהם געזאָגט. דער מאסט בוים האט אייך געקענט פאלען אין קאָפ.

דיא מאשיניסטען האבען געלאכט. פאָשערי איז געוועזען בלייך און זיינע ליפען האָבען געציטערט. ער האט שוין געהאט בדעה געגען איהם זיך צו שטעלען, ערסט ער האט איהם זעהר גוטמוטהיג דערלענגט נאך עטליכע קלעפ איבער'ן אקסעל און געזאָגט:

— איך מוז אויף אייך אכטונג געבען. איך ווייס ניט, וואָס עס וועט זיין, ווען אייך זאָל עפעס געשעהן.

פלוצים איז איבערגעגאנגען א מורמעל: „דער פרינץ! דער פרינץ!" און יעדער האָט גענומען קוקען צו דער נזהיר. אָנפאנגס האט מען נאָר געקענט זעהן באררענאוו'ס קיילעכדיגע פלייצע און דיקע האלז. דאן האט זיך בעוויזען דער פרינץ, א הויכער און שטארקער מאן מיט א בלאָנדע באָרד, ראָזיגע הויט און פון זעהר א פאָרנעהמען אויסזעהן. הינטער איהם זיינען געגאנגען גראף מופפא און מארקיז שואר. דיזער ווינקעל פון דער ביהנע איז געוועזען פינסטער און דיא גרופע האט זיך באלד פערלאָרען אין א גרויסען אונבעוועגליכען שאָטען. ווייסענדיג, אז פאר איהם שטעהט דער זוהן פון א קעניגין, א קינפטיגער יורש פון א טהראָן, האט באררע־נאוו אנגענומען דיא שטימע פון א בערענטרייבער, וועלכע האט געציטערט פון ערגענונג.

— ווען אייער האַהיים זאָל ווערען נעהן אהער.... ווען אייער האַהיים זאָל ווערען דאָ פאַרזיכטיג זיין....

דער פרינץ איז געגאַנגען גאַנץ בעזאַכט און האָט זיך ניט געאיילט. ער האָט זיך אָבגעשטעלט און צוגעקוקט, וויא דיא מאַשיניסטען האָבען געאַרבייט. מופפא איז געוועזען דאַס ערסטע מאָל הינטער דיא קוליסען און האָט זיך דאָ געפיהלט ניט אויף זיין פּלאַץ. ער האָט פערריסען דעם קאָפּ א קוק צו טהאָן אין דער הויך און איבער איהם איז וויא דורכגעלאָפען א ציטער.

— עי, עי, פאָרזיכטיג! האָט זיך דערהערט א שטימע.

און דער פרינץ פון זיין זייט האָט אויפמערקזאַם געמאַכט דעם גראַף, אז מען לאָזט אראָב א שטיק דעקאָראַציאָן.

אונזער טהעאַטער איז ניט גרויס, האָט באַרדענאָוו געזאָגט, ניט אויפהערענדיג צו נייגען זיך. מיר טהוען, וואָס מיר קענען. איצט ווען אייער האַהייט וועט מיר טהאָן דיא גנעדיגקייט מיר נאָכצוגעהן אהער....

גראַף מופפא איז שוין געווען אין קאָרידאָר. ער איז געגאַנגען מיט אונזיכערע ט־יט און ער האָט געפיהלט, אז דער באָדען אונטער איהם שאָקלען זיך. דורך דיא אָפענע שפּאַרעס האָט מען געזעהן ברענענדע ליכט; דאָרטען איז געווען נאָך אן אונטעראירדישעס לעבען, עס האָבען זיך געהערט אויסגעמישטע שטימען און עס האָט פון דאָרטען דערגרייכט דיא שווערע לופט פון קעלער. פאר א קלייגער שפּאַרע אין פאָרו א:ג זיינען געשטאַנען צוויי קאָסטומירטע פיגוראַנטינען און האָבען צווישען זיך גערעדט. איינע האָט מיט'ן פינגער מעהר אויפגעריסען דיא שפּאַרע, אום בעסער צו קענע' זעהן, און האָט אויסגערופען:

— דאָס איז ער! וואָס פאר א מויל!

באַרדענאָוו איז געווען אויסער זיך פון אזא סקאַנדאַל און האָט זיך קוים איינגעהאַלטען ניט צו געבען זיי א גוטען זעץ מיט'ן פוס. דאַנגעגען דער פרינץ האָט זיך אַמוזירט פון דער סצענע און האָט דער פיגוראַנטען אריינגעקוקט גלייך אין געזיכט. נאָר זיין הויכע פערזענליכקייט האָט געשיינט איהר ווייניג רעספּעקט צו געבען, און זיא האָט געלאַכט, אויף איהם קוקענדיג. ענדליך איז געלונגען דעם דירעקטאָר צו בעוועגען דעם פרינץ, ער זאָל איהם נאָכגעהן. גראַף מופפא, בענאַסען מיט שווייס האָט ארונטערגענומען זיין הוט. ווער ער פון אַלעס איז איהם געווען איבערצוטראָגען דיא שטיקענדע הייסע לופט, מיט וועלכער עס האָט זיך נאָך צוזאַמענגעמישט דער גערוך פון דיא קוליסען, וואָס איז בעשטאַנען פון א שטינקענדיגען געמיש: פון גאַז, פון דיא פאַרבען פון דיא דעקאָראַציאָנען, פון דעם שמוץ

אין דיא טונקעלע ווינקלען און פון דיא קוטינע אונטערקליידלאך פון דיא פינר ראַנטינען.

ווייטער איז געוועזן נאָך ערגער. פון דיא אַקטריסישע גאַרדעראָבעס, האָט אַרויסגעשטראָמט אַ שווערער גערוך פון דיא עססענסען און זייפען, וואס מען ברויכט ביי דיא טואַלעטען. דער גראַף האט זיך געאיילט וואס גיכער אַריבערגעהן. עס האָט איהם נעקעהרט אין דיזער פרעמדער לופט.

— אַ טהעאַטער איז אַ קוריעזע זאַך, האט געזאָגט דער מאַרקיז שואר מיט אַזא מינע, פונקט וויא ער וואָלט זיך דאָ געפונען גאַנץ היימיש.

נאָר באָרדענאַוו האט זיי שוין צוגעפיהרט צו נאַנאַ'ס גאַרדעראָב. ער האָט רוהיג געעפענט דיא טהיר און אָבטרעטענדיג אליין אָן אַ זייט, האָט ער געזאָגט :

— וועט אייער האָהייט אריינטרעטען?....

עס האָט זיך דערהערט דער איבערראשטער געשריי פון אַ פרוי און זיי האָבען געזעהן, וויא נאַנאַ נאַקעט ביז'ן גאַרטעל איז אַוועקגעלאָפען אונטער'ן פאָרהאַנג. דיא דיענסט ביים טהעאַטער האט געהאַלטען אַ האַנטוך, מיט וועלכען זיא האָט איהר געווישט און איז ביי זייער אריינקומען געבליבען שטעהן מיט דער האַנד אויסגעשטרעקט אין דער לופט.

— אָ, עס איז זעהר נאַרעש אַזוי אריינצוגעהן! האט נאַנאַ אויסגערופען פון אונטער'ן פאָרהאַנג, איהר זעהט דאָך, אַז מען קען ניט אריינגעהן.

באָרדענאַוו האט געשיינט צו זיין אונצופריעדען פון איהר אַנטלויפען און האָט געזאָגט :

— בלייב דאָ, מיין ליעבע. דאָס מאַכט ניט אויס. זיין האָהייט איז דאָ, זיי דאָך קיין קינד ניט.

און זעהענדיג, אַז זיא געהט נאָך אַלץ ניט אַרויס פון איהר בעהעלטעניס, באָטשע זיא לאַכט שוין אונטערן פאָרהאַנג, האָט ער געזאָגט ווייטער אין אַ פאָטערליכען טאָן :

— מיין גאָט! דיזע הערען ווייסען גאַנץ גוט, וויא אַ פרוי איז געבויט : זיי וועלען אייך ניט אויפעסען!

— דאס איז ניט גאַנץ זיכער, האט בעמערקט דער פרינץ.

אַלע האָבען זיך ביי דער בעמערקונג צולאַכט, אום דעם פרינץ צושמייכלען; און באָרדענאַו האט געזאָגט אַז דאס איז געזאָגט פונקט אין פאַריזער סטיל.

נאַנאַ האט מעהר ניט געענטפערט ; דיא פאָרהאַנג האט זיך אָנגעהויבען צו בעוועגען. עס האט געשיינט, אַז זיא האט זיך ענדליך בעשלאָסען.

גראף מופפא, ביי וועמען דאס בלוט איז אריין און געזיכט האט בעטראכט די גארדעראָב. דאס איז געווען א נידריג פיער קאנטיג צימער, אין מיטען איבער־געצאמט מיט א ברוינעם פאָרהאנג. פאר א גרויסען שפיעגעל איז געשטאנען א מאָרמאָרנער טישעל, וועלכער איז געווען פערדעקט מיט פלעשעלאך פון פערשיע־דענע אוילען און קעסטעלאך פון שמינקע און פודער.

דער גראף איז צוגעגאנגען צום שפיעגעל און האט אויסגעפונען, אז ער איז זעהר רויט און אויפ'ן שטערען שטעהען איהם העלע טראָפּענס שוויים. ער האָט אראָבגעלאָזט דיא אויגען און איז צוגעטראָטען צום מראמאָרנעם טישעל, וואו ביים אנבליק פון דעם פולען וואש־בעקען, נאסען שוואָם, קליינע בערשטלאך מיט דיא העלפאנד ביינענע הענטלאך, האט איהם בעהערשט דאס זעלבע געפיהל, וואָס ער האט געהאט אין נאנא'ס וואוינונג צום ערסטען בעזוך.

דער דיקער טעפּיך איז געווען וויא סאמעט אונטער זיינע פיס; דיא גאז וואס האט געברענט איבער'ן וואש טישעל און שפּיגעל האט אָנגעצונדען זיינע שלייפען. ער האט מיט דער האנד א פיהר געטהאן איבער'ן שטערן און איז צוגע־גאנגען צום פענסטער. ער האט זיך אראבגעלאזט אויף א שטוהל, נאָר ער האט ניט געקענט איינזיצען און האט זיך גלייך אויפגעהויבען צוריק. ער איז ווידער צוגע־גאנגען צום וואש־טישעל און האט געקוקט אין דער לופט. ער האט זיך דערמאנט אן א בוקעט פון טובעראזען, וואס איז געשטאנען אמאָל אין זיין צימער און איז פערוועלקט געוואָרען; ער האט שיער דאמאלס דעם טוידט ניט בעקומען. ווען טר־בעראָזען וועלקען פערשפּרייטען זיי א דופט פון מענשליכען לייב.

— מאך ניט קיין שהיות! האט בארדענאוו געזאָגט און אריינגערוקט דעם קאָפּ אונטער'ן פארהאנג.

— איך בעט אום פערצייהונג, מיינע הערען, האט נאנא געזאגט, אבקאסע־רענדיג דעם פארהאנג. איך בין ווירקליך איבערראשט געוואָרען.

אלע האבען זייערע בליקען געווענדעט אויף איהר. זיא האט זיך ניט פערווי־קעלט, זאנדערן זיא האט ארויפגעווארפען אויף זיך א דינע לייבעל פון פערקאל וואס האט איהר בוזים פערבארגען ביז עלפּט. ווען דיא הערען זיינען אנגעקומען, האט זיא געהאט אראבגענומען, פון זיך דעם קאסטיום פון דער פישער פרוי. הינטען האט ביי איהר ארויסגעשטעקט א עק פון העמד. מיט דיא נאקעטע הענד האט זיא נאך געהאלטען דעם פארהאנג, וויא צוגרייטענדיג זיך צו פערשווינדען ווידער ביי דער מינדסטער בעוועגונג פון דיא בעזוכער.

— יא, איך בין איבערראשט געווארען, האט זיא געשטאמעלט, שפּיעלענדיג

די שעמעדיגע, און א לייכטע רויטקייט האט זיך בעוויזען אין איהרע באקען או א שעמעדיג שמייכעל האט איהר געשפּיעלט אויף די ליפּען.

— איהר זייט וויא עס בעדארף צו זיין, האט באָרדענאַוו געזאגט. קומט, זאג איך אייך.

זיא האט זיך געמאכט, וויא זיא שלאגט זיך מיט דער דעה און האט זיך וויא געשראקען, אז יעמאנד זאל איהר ניט טהאן קיין קיצעל.

— אייער האהייט וויזט מיר צופיעל עהרע.... איך בעט אייער האהייט צו ענטשולדיגען מיך, וואס וואס איך עמפּפאנג אייך אזוי....

— אין געגענטהייל, איך דארף בעטען אום ענטשולדיגונג, וואס איך בין גע־קומען ניט אין דער צייט; נאר איך האב ניט געקענט ווידערשטעהן מיין פערלאנגען צו מאכען אייך א קאמפּלימענט.

זיא האט דעם פארהאנג ארויסגעלאזט פון דער האנד און איז רוהיג און בײנקליידער געגאנגען מאכען איהר טואלעט. זיא האט געהאט זעהר געזונטע פּאל־קעס און די בײנקליידער האבען זיך געטרייסעלט, ווען זיא האט געלאכט צו די הערךען אין בעגריסונג צום צווייטען מאל. ווען זיא איז צוגעקומען צום גראף מופּפּא, האט זיא איהם אויסגעשטרעקט איהר האנד, וויא צו א בעקאנטען און האט איהם אויסגערעדט, פאר וואס ער איז ניט געקומען צו איהר סאפּער. דער גראף האט א ציטער געטהאן, ווען ער האט איהר קאלטע הענט'ל ארייגגענומען אין זיין הייסע האנד. דער גראף האט ביים פּרינץ גוט אריינגעגעסען און גוט אריינגעגאָסען, ווייל דער פּרינץ איז געווען א גוטער עסער און טרינקער. און זיי ביידע זיינען טהאַט־זעכ־ליך געווען אביסעל בעזויפען.

מופּפּא האט אויף נאנא'ס אויסרייד גאר ניט געהאט וואס צו זאָגען און האט גאר געפונען צו ענטפערן אז די היץ איז דאָ אונערטרעגליך.

— וויא קענט איהר, מאדאם, פערטראָגען אזא היץ? האט ער געפרעגט.

פלוצים האט זיך דערהערט א קלאפּ אין טהיר. באָרדענאָוו האט ארויסגע־קוקט דורך א שפּארינע און האט דערזעהן פאַנטאַן, פּרוליע און באָסק, יעדער מיט פלעשער שאמפּאניער און גלעזער אין די הענד.

— דאס בין איך! היינט איז מיין געבורטס־טאָג, און איך צאָהל אליין פאר די שאמפּאניער.

נאנא האט א קוק געטהאן אויפ'ן פּרינץ מיט א פראגענדען בליק. נאָר ער האט געענטפערט, אז ער וויל קיינעם ניט זיין אין וועג, און....

נאָר נים ווארטענדיג אויף קיין ערקויבנים איז פאַנטאַן אריינגעקומען. ווידער־האָלענדיג דיא ווערטער:

— איך צאָהל פאר דיא שאמפאניער, אויב דוא, מיין טהייערע, וועסט טרינקען.

פלוצים האָט ער בעמערקט דעם פרינץ, וועלכען ער האָט נים ערוואַרטעט צו געפינען דאָ. א רגע איז ער געבליבען שטיל און באלד האָט ער געזאָגט מיט אן איבערטריבענע ערנסטע מינע:

— קעניג דאגאָבערט איז אין קארידאָר און פרעגט אויב ער קען טרינקען פאר אייער האָהייטס געזונד.

דער פרינץ האָט א שמייכעל געטהאָן און האָט עס געפונען פאר אן אויסגע־צייכענטען שפּאַס. דיא גארדעראָב איז דערוויייל געוואָרען פול. דיא מענער האָבען ארומגערינגעלט נאנא, פאַנטאַן, פרוליע און באָסק האָבען נאָך געטראָגען דיא קאָסטיומען פון צווייטען אקט. באָסק אין זיין פורפור מאנטעל און בלעכענע קרוין האָט בעגריסט דעם פרינץ, וויא א מאנארך וואלט עמפּפאנגען דעם זוהן פון זיינען א מעכטיגען נאכבאר.

דיא גלעזער האָט מען אנגעגאָסען.

— איך טרינק פאר אייער האָהייט! האָט באָסק געזאָגט מיט קעניגליכער ווירדע.

— פאר דער ארמיי! האָט צוגעגעבען פרוליע.

— פאר ווענוס! האָט אויסגעשריען פאַנטאַן.

דער פרינץ האָט געטרונקען אין איין צוג. גראף מופפא און מארקיז שואר האָבען איהם נאכגעטהאָן. מען האָט נים געמאכט קיין שפּאס, מען איז געווען ביים האָף. ביים הייסען ליכט פון גאז האָט דיא טהעאטער וועלט געשפּיעלט דיא ווירק־ליכע וועלט אין אן ערנסטע פּאזע. נאנא האָט פערגעסען, אז פון דיא ביינקליידער שטעקט איהר הינטען ארוים דער עק פון העמד און האָט געשפּיעלט דיא גרויסע דאמע, דיא קעניגין ווענוס, וויא זיא עפענט איהר פּאלאץ פאר איהרע מיניסטארען. צו יעדען זאַץ האָט זיא צוגעגעבען „קעניגליכע האהייט" און ערנסט פערנייגט זיך פאר'ן פרינץ און בעהאנדעלט באסק און פרוליע וויא א קעניגין איהרע מיניסטארען. קיינער האָט נים געלאכט, קיינער האָט נים געשיינט אפילו צו בעמערקען דיא ועלטזאמע ערשיינונג, וויא א וואהרער פרינץ, א יורש פון א טהראן, טרינקט ברוד־דערשאפט מיט וואנדערענדע קאמעדיאנטען, און געפינט זיך גאנץ היימיש צווישען גארדעראביערען, ברעטער־העלדען און פערפיהרער פון ווייבער.

בארדענאוו האט זיך געפיהלט זעהר צופריעדען פון דער סצענע און איז פער־זונקען געוואָרען אין חשבונות, וואס פאר איינגאָזומען ער וואלט געמאכט, ווען זיין האהייט וואָלט איינגעווילינגט אזוי צו ערשיינען אויף דער ביהנע ביים צווייטען אקט פון דער „בלאָנדע וועגוס“.

פאנטאן, וועמען נאנא האט פאסט נעגעסען מיט דיא אויגען, האט ווייטער אנגענאסען דיא גלעזער און דיא זעלביגע טאָסטען זיינען ווידערהאָלט געוואָרען:

— פאר זייער האהייט!

— פאר דער ארמיי!

— פאר וועגוס!

נאר נאנא האט אויפגעהויבען איהר גלאז און אויסגעשריען:

— ניין, ניין! פאר פאנטאן. היינט איז זיין געבורטס־טאג. פאנטאן—האך!

דער פרינץ האט געזעהן, אז נאנא איז נים גלייכגילטיג צום פאנטאן, און האט צו איהם געטרונקען:

— הערר פאנטאן, האט ער געזאָגט העפליך. איך טרינק פאר אייער ערפאָלג.

אין צימער איז געוואָרען אזוי ענג, אז דער פרינץ און גראף מופפא, צווישען וועלכע איז געשטאנען נאנא, האבען געמוזט אלע ווייל ע הויבען דיא הענד, אום נים אנצוריהרען זיך ביי דער מינדסטער בעוועגונג אן איהרע לענדען אדער אן ברוסט. סאטין איז געשטאנען אין א זייט, און זעהענדיג ווי א ווירקליכער פרינץ פיהרט זיך אויף אין דער געזעלשאפט פון קאמעדיאנטען און א האלב־נאקעטער אקטריסע, האט אין דער שטיל געטראכט, אז דיא פאָרנעהמע הערען זיינען נים פיעל בעסער, וויא דיא געמיינע לייט.

ווען דער שאמפאניער איז אויסגעגאנגען, זיינען דיא אקטיאָרען ארויסגעגאנ־גען און מיט נאנא זיינען נאָר פערבליבען דער פרינץ, דער גראף און דער מארקיז.

— איהר וועט מיך פערצייהען מיינע הערען, האט נאנא געזאָגט צו איהרע בעזוכער און האט זיך געשטעלט פאר'ן שפיעגעל און אָנגעהויבען צו שמינקען איהר געזיכט און ארמס.

דער פרינץ האט זיך אנידערגעזעצט און נעבען איהם דער מארקיז. דער גראף איז געבליעבען שטעהן. דיא צוויי גלעזער שאמפאניער, וואס ער האט איצט אויס־געטרונקען, האט איהם נאך מעהר פייער צוגעגעבען.

— איהר האט היינט געזונגען פאָרטרעפליך.

— אָ, איהר פיהרט מיך איבער מיט דיא קאָמפּלימענטען, אייער האָהייט! האט זיא געמורמעלט.

— האט מען ניט געקענט אויספיהרען, אז דער אָרקעסטער זאָל אייך בעגלייטען אביסעל וויכער? האט דער מארקיז געזאָגט.

גראף מופפא האט זיין מויל ניט געעפענט. אין צימער איז געוואָרען שטיל. דיא גארדעראָבערין האט בעמערקט, אז אין דער רעכטער העלפט פון דיא ביינקליידער האט געפּלאַצט דער נאָט, און זיא האט גלייך ארויסגעצויגען א נאָדעל פון בוזים און עס צוגענייט, ווערענד נאנא איז געשטאנען ביים שפּיגעל. ווען דער פּרינץ האָט איהר אויפמערקזאם געמאכט, אז אין לאָנדאָן וואָלט זיא געמאכט א גרויסען פוראָר האט זיא אויף איין אויגענבליק אבגעקעהרט פון שפּיגעל דאס געזיכט, וואָס איז נאָר אויף איין זייט געווען געפּודערט און צו איהם צוגעשמייכעלט.

גראף מופּפא האט איצט געטראכט פון זיין יוגענד. דאס צימער, אין וועלכען ער איז ערצויגען געוואָרען, איז געווען קאלט און אהן ליעבע; ווען ער איז געווען עלטער האבען איהם אין שלאָף פערפאָלגט דיא אייז קאלטע קוסען, וואס זיין מוטער האט איהם געגעבען יעדען אבענד פאר'ן שלאָף.

א מאָל פערביינעהענדיג א האלב אָפענע טהיר, האט ער דערזעהן וויא זיין מוטער'ס דיענסט האט זיך איינגעוואשען, דאס איז געווען דיא איינציגע עראינערונג, וואס האט בעאונרוהיגט זיינע געדאנקען ביז זיין חתונה. זיין ווייב איז געווען שטרענג געהאָרזאם דיא פפליכטען, וואָס א פערהייראטע פרוי האט צו איהר מאן, און ער אבער האט כמעט געפיהלט דערצו אן אבנייגונג פון א רעליגיעזען פאנאטיקער. ער איז אויסגעוואקסען פרעמד פון דיא אלע לייב-פערגניגענס און האט זיך געבויגען אונטער'ן לאסט פון זיין גלויבען, וועלכער האט רעגולירט זיין לעבען און האט איהם אויף יעדען טריט און שריט פאָרגעשריבען, וואס ער זאָל טהאָן, און פּלוצים האט מען איהם אריינגעפיהרט אין דער גארדעראָב פון אן אקטריסע, אין דער נעגענוואַרט פון א האלב נאקעטע פרוי. ער, וואס האט קיין מאל ניט געזעהן, וויא זיין ווייב האט דיא זאָקען פערבונדען, האט זיך איצט צוגעקוקט צו אלע איינצעלהייטען פון א טואלעט פון א פרוי. אין דיזער שווערער, פער'שכור'ענדער לופט האט זיין גאנצע זעעלע רעוואָלטירט און ער איז געבליעבען אָבגעשראקען, זעהענדיג, וויא דער שטן איז דער געשטאלט פון דער נקבה נאנא בעהערשט איהם אלץ מעהר און מעהר. ער האט זיך דערמאָנט פון דיא שרעקליכע מעשיות וועגען שטן, וואס ער האט אין זיינע יונגע יאהרען אויסגעלייענט אין דיא פרומע ביכער. ער האט איצט געגלויבט אין שטן. דער שטן איז נאנא מיט איהר לאכען, מיט

איהר פערפיהרערישען הויכען בחים און לענדען. נאָר ער האט זיך געגעבען דעם וואָרט צו האלטען זיך גוט און ניט לאָזען זיך פערפיהרען פון זיין שווארצען מאיעסטעט.

— אלזאָ, אזוי איז ביי אונז אבגעמאכט, האט געזאגט דער פרינץ. פאָלגענדען יאָהר קומט איהר אין לאנדאָן, און מיר וועלען אייך אזוי עמפפאנגען, אז צוריק אין פראנקרייך וועט איהר ניט וועלען פאהרען. אח, מיין ליעבער גראף, ביי אייך אין פראנקרייך וייס מען ניט, וויא צו שעצען דיא שעהנע פרויען און דארום וועלען מיר זיי פון אייך אוועקנעהמען.

— דאס וועט איהם וועניג קימערען, האט דער מארקיז געמורמעלט. דער גראף איז דיא טוגענד אליין.

נאנא האט ביי דיא ווערטער אבגעקעהרט דעם קאפ צו איהם און האט אויף איהם אזא קאמישען בליק געטהאן, אז ער איז אריין אין א פערלעגענהייט. באלד איז ער אין כעס געוואָרען אויף זיך פאר זיין פערלעגענהייט. פאר וואס זאל ער זיך שעמען פאר דער מיידעל, ווען מען זאגט אויף איהם, אז ער איז פרום? ער האט חשק געהאט איהר דורכצופאטשען. נאר אין דיזען אויגענבליק איז ביי איהר פון האנד ארויסגעפאלען א קליין פענזעל. נאנא און דער גראף האבען זיך גלייך איינגעבויגען, אום עס אויפצוהויבען, און דאביי זיינען זיי געקומען איינער צום אנדערן אזוי נאהענט, אז זייערע אטהעמס האבען זיך בעגעגענט און נאנא׳ס צולאָזטע האר זיינען ארויפגעפאלען אויף זיין האנד. ער האט דערפון דערפיהלט א פערגניגען און גלייך האט איהם שוין דאס געוויסען געפלאגט דערפאר, פון אונטער דער טהיר האט זיך דערהערט א שטימע.

— מאדאם! זאל איך געבען דעם צייכען? דאס פובליקום ווערט אונגעדולדיג.

— באלד האט נאנא געענטפערט רוהיג.

נאנא האט דעם פענזיל איינגעטונקט אין שווארצע פארב און האט מיט איהם א פיהר געטהאן אונטער׳ן אויג. מופפא איז געשטאנען הינטער איהר און האט איהר בעאָבאכטעט. ער האט איהר געזעהן אין שפיעגעל מיט איהרע קיילעבדיגע אקסלען, מיט איהרע הויכע ראָזענברוסט, און טראָץ זיין ווילען האט ער דיא אויגען פון איהר ניט געקענט אָברייסען. ווען זיא האט פערמאכט דאס צווייטע אויג און, א פיהר געטהאָן מיט׳ן פענזיל, האט ער דערפיהלט, אז ער איז שוין אין גאנצען אין איהר נעץ.

— מאדאם, האט זיך ווידער דערהערט א שטימע אונטער דער טהיר. דאס פובליקום וועט פאר אונגעדולד צו ברעכען דיא בענק, זאל איך געבען דעם צייכען?

— פון מיינעטוועגען, ניט, האט זיא געענטפערט אונגעדולדיג. אויב איך וועל ניט זיין פערטיג, וועט מען אויף מיר מחען ווארטען.

און ווענדענדיג זיך מיט א שמייכעל צו איהרע געסט, האט זיא געזאגט:

— מען לאזט ניט א מינוט רוהיג ריידען.

מיט דיא הענד און מיט'ן געזיכט איז זיא ענדליך פארטיג געוואָרען, און זיא איז אויף א ווילע פערשוואונדען הינטער'ן פארהאנג, אראבצואווארפען איהרע ביינקליידער און אנצוטהאן דיא נעץ פון ווענוס. זיא איז גלייך ארום צוריק, האט אבגעשפיקעט איהרע פערקאלענע לייבעל און האט אויסגעשטרעקט דיא הענד, אז דיא גארדעראבערין זאל אויף איהר ארויפווארפען דיא טוניק.

— מאך דאס געשווינד, דאס פובליקום ווערט בייז.

דער פרינץ מיט האלב צוגעמאכטע אויגען האט וויא א קענער בעטראכט דיא פולע ליניען פון איהר בוזים, ווערענד דער מארקיז האט ניט ווילענדיג צוגע־שאקעלט מיט'ן קאפ. גראף מופפא האט דיא אויגען אראבגעלאזט אויפ'ן טעפיך.

— פארטיג! האט נאנא געזאגט, א קוק טהוענדיג אין שפיגעל.

באָרדענאוו איז צוריקגעקומען און האט מיט א בעזארגטע מינע געזאגט, אז דער דריטער אקט האט זיך שוין אנגעהויבען.

— איך געה שוין.

דיא הערען זיינען ארויס פון גארדעראב, אבער זיי האבען קיין אבשיעד ניט גענומען. דער פרינץ האט אויסגעדריקט זיין וואונש, אז ער וועט בלייבען הינטער דיא קוליסען דעם דריטען אקט. ווען זיי זיינען ארויס, האט זיך נאנא אומגעקוקט און געפרעגט:

— וואו איז זיא?

זיא האט געזוכט סאטין. ענדליך האט זיא איהר געפונען זיצען אויף א קאס־טען הינטער'ן פארהאנג.

— איך האב דיר ניט געוואלט שטערען, האט סאטין געזאגט.

זיא האט אויך געזאָגט, אז פאר איהר וועט קיין פלאץ ניט זיין ביים טהע־אטער, זיא פיהלט זיך דאָ ניט היימיש און איהר איז זאַ אומעדיג. נאָר נאנא האט

איהר געהייסען ווארטען און נאך דער פארשטעלונג װעלען זיי אברעדען מיט באר־דענאוו'ן.

ווען דער פרינץ האט זיך ארויסגעלאזט איבער די קליינע הילצערנע טרעפ־לאך האט זיך דערהערט א זעלטזאמער ליארעם — פערשטיקטע קללות און טויבע קלעפ. עס מוז דארטען עפעס פארקומען, ווען אלע אקטיארען שטעהען ארום און זיינען זעהר פעראינטערעסירט. מיגנאן האט זיין שפאס מיט פאשערי ווידער אנגע־הויבען. איצט האט ער איהם געשנעלט אין נאז, אום צו פערטרייבען פון איהם די פליגען. דער שפאס האט אמוזירט די אקטיארען אויפ'ן העכסטען גראד, נאר די פאנטאזיע האט איהם פערפיהרט צו ווייט און ער האט איהם פלוצים אראב־געלאזט א פאטש. אבער דאס איז שוין געווען צו פיעל, און פאשערי האט שוין אויף דעם ניט געקענט ענטפערן מיט א שמייכעל. זיי האבען ביידע איצט דעם שפאס אוועקגעווארפען און זיינען איינער אויפ'ן צווייטען ארויפגעשפרונגען מיט א כעס, וואס זיי האבען א צייט געהאלטען פערשטיקט און זיי האבען זיך ביידע גע־נומען קייקלען איבער'ן באדען.

— הערר בארדענאוו! הערר בארדענאוו! האט גענומען שרייען דער רעד־שיסער, וואס האט זיך דערשראקען פון דער סצענע ביז צום טוידט.

בארדענאוו האט געבעטען דעם פרינץ, ער זאל איהם ענטשולדיגען און איז געשווינד נאכגעגאנגען דעם רעזשיסער.

וויא ער האט דערזעהן, וויא מיגנאן קייקעלט זיך איבער'ן באדען מיט'ן זשור־נאליסט, האט ער זיך אנגעצונדען, וויא א פייער. קיין אנדער צייט האבען זיי ניט געפונען, וויא נאר איצט, ווען דער פרינץ שטעהט אויף דער אנדער זייט. ראזע מיגנאן איז צוגעלאפען אהן א אטהעם. זיא האט איצט געדארפט ארויפגעהן אויף דער סצענע און ענטפער'ן אויף וואולקאנ'ס ווערטער, נאר וואס האבען איהרע אויגען דערזעהן? וויא איהר מאן שלאגט זיך מיט איהר ליעבהאבער און קייקלענ־דיג זיך אויפ'ן באדען, פערצאמען זיי איהר דעם וועג צו דער סצענע. א מאשיניסט האט פונקט אין דער צייט געכאפט פאשערי'ס הוט, וואס האט זיך געקייקעלט צו דער סצענע. וואולקאן האט דערווייל געזוכט פראזען צו אמוזירען דאס פובליקום, ביז ראזע וועט ערשיינען. נאר די פראזען האבען זיך ביי איהם אויסגענומען און ער האט ווידערהאלט די לעצטע און ראזע איז געשטאנען וויא א פערגליווערטע אויף איהר פלאץ און האט זיך ניט געקענט א ריהר טהאן. דאס האט נאך צוגע־גאסען בוים־אייל צו בארדענאוו'ס פייער.

— נעה! נעה! האט ער צו איהר א געשריי געטהאן. וואס ביזטו פערריקט? נעה, דוא האסט דא נים וואס צו טהאן.

ער האט איהר א שטופ געטהאן און זיא איז אריבערגעטראָטען איבער דיא צוויי מענער און איז אריוף אויף דער סצענע. זיא האט נים געקענט פערשטעהן, וואס דער געשלעג בעדייט, און ציטערענדיג פון קאפ ביז דיא פיס, מיט א צומישטען מוח האט זיא אנגענומען א ליעבליבען שמייכעל אויף דיא ליפען און גענומען זינגען איהר אריע מיט אזא פייער, אז דאס גאנצע פובליקום אין טהעאטער האט איהר אפלאדירט. הינטער דיא קוליסען האט זיא געהערט דיא טויבע קלעפ, וואס דיא צוויי מענער האבען איינער דעם צווייטען געגעבען. צום גליק האט דער אָרקעסטער פערטויבט דעם גערויש און דאס פובליקום אין טהעאטער האט פון גאר נים געוואוסט.

בארדענאוו איז ענדליך געלונגען זיי פערנאנדערצורייסען און ער האט צו זיי געשריען:

— וואס איז דאס מיט אייך? קענט איהר זיך נים שלאגען ביי זיך אין דער היים? איהר ווייסט גאנץ גוט, אז איך האב פיינד צו האבען אזעלכע סצענעס דא. דוא, מיגנאן, וועסט שטענדיג בלייבען אויף דער זייט, ווען דוא וועסט זיין אין טהעאטער און איהר, פאשערי, אויב איהר ווילט האבען דא אן אריינגאנג זאלט איהר שטענדיג שטעקען אויף דער צווייטער זייט, אז נים וועל איך פערבאטען ראזען, זיא זאל אייך ברענגען אהער.

— וואס איז דארטען געוועזען אזוינס, האט איהם געפרעגט דער פרינץ, ווען בארדענאוו איז צו איהם צוגעגאנגען.

— אה, גאר נישט, האט ער געענטפערט רוהיג.

נאנא איז געשטאנען איינגעוויקעלט אין א פעלץ און האט געפלוידערט מיט דיא הערען. מופפא איז פון זיי אבגעטראטען און האט בעטראכט דיא ביהנע.

— אט איז טריקאן! האט סימאן געזאגט צו קלאריס.

טריקאן, וואס האט אויסגעזעהן, וויא אן אבגעקומענע גרעפין האט זיך בעוויזען אויף דער ביהנע און, דערזעהענדיג נאנא, האט זיא זיך גלייך געלאזט געהן צו איהר. זיי האבען זיך אין דער גיך איבערגעוואָרפען מיט א פאר ווערטער און נאנא האט געזאגט:

— ניין, איצט נים.

טריקאן איז פון איהר אבגעטראטען און האט זיך א ווילע בעדענקט. זיא

האט א צייכען געגעבען צו סימאָן און יענע איז צו איהר צוגעגאַנגען. זיי האָבען א ווײלע גערעדט און סימאָן האט געענטפערט:

— יא, אין א האלבע שטונדע ארום.

מיט דיא ווערטער האט זיא זיך געאײלט צו געהן אין איהר צימער, נאָר אויפ׳ן וועג האט איהר איבערגענומען מאדאם בראָן און האט איהר איבערגעגעבען א בריעף. באָרדענאוו איז צוגעגאַנגען צו מאדאם בראָן און האט איהר אָנגעזידעלט פאר וואס זיא האט אריינגעלאָזט דיא פרוי טריקאָן גראַדע היינט. ווען דער פרינץ איז דאָ. פרוי בראָן האט שוין געדיענט ביים טהעאטער דרייסיג יאָהר און האט איהם געענטפערט מיט א פערדריסליכען טאָן. פון וואַנען זאָל זיא וויסען? דער דירעקטאָר האט איהר שוין בעגעגענט צוואַנציג מאָל און האט קיין מאָל קיין וואָרט ניט געזאגט, דיא טריקאָן פיהרט דאָ געשעפטען מיט אַלע דאמען פון טהעאטער.

פרוי טריקאָן איז דערווייל געשטאַנען אן א זייט און בעטראַכט דעם פרינץ. א שמייכעל האט זיך בעוויזען אויף איהר געזיכט, פאר איהר איז געווען גענוג א בליק צו טהאָן אויף א מאַן און קענען איהם ריכטיג אָבשאַצען. דערנאָך איז זיא מיט לאַנגזאַמע טריט צוגעגאַנגען צו סימאָן און געפרעגט:

— איהר קומט דאָך באַלד?

סימאָן איז איצט געווען אין א פערלעגענהייט. זיא האט איצט ערהאַלטען א בריעף פון א יונגען מאַן, וועמען זיא האט צוגעזאָגט היינטיגען אָבענד. זיא האט אויף א צייט אַנגעוואָרפען עטליכע ווערטער, אז זיא קען היינט ניט, נאָר זיא איז געווען אונרוהיג, טאָמער וועט ער אויף איהר וואַרטען ביים אויסגאַנג, און אזוי וויא אין דריטען אקט האט זיא גאר ניט געהאט וואס צו טהאָן, האט זיא געוואָלט מאַכען זיך גלייך פארטיג צום אוועקגעהן. זיא האט דאריבער געבעטען קלאַריס, אז זיא זאָל געוואָר ווערען אונטען, אויב דער וועג איז פריי.

דער פרינץ איז אַלץ געשטאַנען מיט נאַנא און איז פון איהר ניט אָבגעטראָ-טען: ער האט איהר געשלונגען מיט דיא אויגען. ניט אַנקוקענדיג איהם, האט זיא צו איהם געשמייכעלט און געשאָקעלט מיט׳ן קאָפּ. אויף א צייכען, אז יא, דער גראַף האט זיך קוים ארויסגעריסען פון דעם דירעקטאָר, וועלכער האט איהם גע-געבען געוויסע אויסזיכטען וועגען דער ביהנע, און איז צוגעגאַנגען צו נאַנא, אום איבערצורייסען איהר געשפּרעך מיט׳ן פרינץ. נאַנא האט אויף איהם א בליק גע-טהאָן און האט איהם געשענקט דאס זעלבע שמייכעלע, וואס זיא האט פריהער געגעבען דעם פרינץ.

— דער דריטער אקט, גלויב איך איז דער קירצסטער, האט געזאגט דער פרינץ וועמען דעם גראפ'ס געגענווארט האט געשטערט.

נאנא האט ניט געענטפערט. איצט איז געווען איהר אויפטריט און מיט א רוק פון דיא אקסלען האט זיא פון זיך אראבגעווארפען דעם פעלץ און נאקעט וויא זיא איז געווען, איז זיא ארויפגעטראטען אויף דיא ביהנע.

אין טהעאטער איז איהר נאקעטע ערשיינען בעגעגענט געווארען שטיל, וויא צום ערסטען מאל; עס האבען זיך נאר געהערט איינגעהאלטענע זיפצער און א ווייטער גערויש פון דעם פובליקום. דער גראף איז געשטאנען בלייך און האט פון אונטער דיא קוליסען געקוקט אויף איהר.

אין דיזען אויגענבליק איז צום גראף צוגעגאנגען פאשערי, וועמען באָרדענאוו האט פערבאטען צו בעטרעטען דיא זייט, וואו דער פרינץ האט זיך געפונען. אום צו געפינען אן אויסרייד פאר זיין קומען אהער, האט ער פארגעשלאגען דעם גראף צו פיהרען איהם ווייזען דיא גארדעראבס. דעם גראפ'ס ווילען איז אלס געווארען שוואכער און ער איז נאכגעגאנגען דעם זשורנאליסט. ער האט מיט דיא אויגען געזוכט דעם מארקיז, אבער ער האט איהם ערגעץ ניט געטראפען. ער פערלאזענדיג דיא קוליסען האט ער געפיהלט צו דער זעלבער צייט אן ערלייכטערונג און אן אונרוהיגקייט.

פאשערי איז געגאנגען פאראויס און דער גראף נאך איהם. זיי האבען זיך אויפגעהויבען אויף דיא אויסגעטראטענע, אלטע שטאפעל פון דיא טרעפ, וואס האבען געפיהרט אין דיא גארדעראבס. ביי יעדען שטאפעל האט דער גראף געפיהלט אלץ מעהר דעם ריח פון פרויען, פון פארבען פון פארפיומען. אלע טהירען זיינען געווען נומערירט מיט ווייסע ציפרען. פון איין צימער האבען זיך דערהערט קולות, איינע האט צובראכען א וואש-בעקען און דיא שמוציגע וואסער מיט דיא מולינעס איז ארונטערגעלאפען איבער דיא טרעפ. אין א צווייטען צימער האט זיך א טהיר האסטיג צוגעמאכט, ווען זיי זיינען פערביינגעגאנגען. צוויי פרויען אין קאר־סעטען האבען זיך ארויסגעכאפט פון איין צימער און איבערגעלאפען אין א צווייטען. ווייטער האבען זיי אנגעגענט נאך איינע, וואס האט דעם זוים פון העמד געהאלטען צווישען דיא ציינער און איז אנטלאפען געווארען, וויא זיא האט זיי דערזעהן. דא האט זיך געהערט א געלעכטער און דארטען א קריעגעריי. פון יעדער טהיר האט זיך ארויסגעזעהן א שטיק נאקעטע לייב אדער א שטיק אונטער-וועש. אין איין צימער זיינען צוויי מיידלאך געשטאנען און האבען איינער דער צווייטער געוויזען דיא בראָדעווקעס אויף ויערע לייבער. אַלע האָבען איצט געהאַלטען אין אַראָבוואַ־

שען דיא פארב און דיא פודער און אומבייטען דיא קליידער. אויפ'ן דריטען שטאָק איז מופסא געוואָרען אין גאַנצען צוטהומעלט. דאָ האבען צוואַנציג פיגוראַנטען גע־האט איין גאַרדעראָב. דער צוזאַמענמיש פון נאַקעטע לייבער און דער גערוך פון זייף און פּאַרפיומען האט דערמאַנט א פרייליכע הייזעל אונטער דער שטאָדט. אויפ'ן לעצטען שטאָק איז געווען דערשטיקט צו ווערען. דאָ זיינען אויפגעקומען אלע גע־רוכען און דיא היץ פון אַלע עטאַזשען.

דער גראף האט זיך געמוזט אָנשפּארען און האט מיט פערמאַכטע אויגען געשלונגען דעם גאַנצען דונפט פון דעם ווייבליכען געשלעכט, וועלכען ער האט נאָך נים געקענט, און וואס האט איצט אין איהם שטארק אריינגעדרונגען.

— קומט שוין! האט אויסגערופען פאַשערי. מען דארף אייך האָבען.

אין הינטערגרונד פון דעם קאָרידאָר האט זיך געפונען דיא גאַרדעראָב פון סימאָן און קלאַרים אונטער'ן סאַמע דאַך. דאס גאַנצע צימער איז געווען פערשטעלט מיט אַלערליי קריגלאך, טעפּלאך און שיסלען מיט שמוציגע וואסער און ד. גל. אַלעס איז דא געווען פערשמירט און פערדאָרבען פון לאַנגען געברויך; צובראָכענע וואש־בעקענס, קעמלאך אָהן צייהנער או. אז. וו.

— קומט! האט פאשערי געזאָגט מיט א פאמיליארנעם טאָן, מיט וועלכען מענער ריידען צווישען זיך וועגען מיידלאך. קלארים וויל אייך א קוש טהאָן.

מופּסא איז ענדליך אריינגעקומען, און וויא ערשטוינט איז ער געוואָרען, ווען ער האט דא געטראָפען זיין שוועה, דעם מארקיז שואַר, וועלכער האט זיך דא גע־פיהלט גאַנץ היימיש צווישען דעם שמוץ און אונפערשעמטקייט פון דיא פרויען.

— געהסטו מיט'ן אלטען? האט קלארים געפרעגט סימאָן אויפ'ן אויער.

— עס הויבט זיך נים אן! האט סימאָן געענטפערט אין דער הויך.

דיא צוויי מיידלאך און דיא גאַרדעראָבערין האבען געשטויסען איינע דיא צווייטע מיט דיא עלענבויגענס און האבען זיך געקייכט פאר געלעכטער.

— קלארים, גיב דעם הערן א קוש, האט פאשערי געזאָגט.

קלארים האט אנפאנגס נים געוואלט, נאר ווען דער זשורנאליסט האט זיך געשטעלט ביי דער טהיר און געזאָגט, אז ער וועט איהר נים ארויסלאזען, האט זיא דעם גראף א קוש געטהאָן אין באַקענבאָרד און געזאָגט:

— איך טהו דאס נים פאר אייך, נאָר איך וויל, אז ער זאל מיך לאזען צורוה.

מיט דיא ווערטער איז קלארים ארויסגעלאָפען.

דער גראף איז רויט געוואָרען פאר שאַנדע, איבערהויפט איז איהם געווען

מאוס פאר זיין שווער. אונטען אין נאנא'ס צימער, וואס איז געוועזן רייך בעפוצט מיט שפיעגלען, פארהאנגען און שעהנע מעבעל, האט ער זיך ניט געפיהלט אזוי ערהעגט וויא דא, אין דעם עלענדען צימער פון דיא ביידע מיידלאך. דער מארקיז איז ארויסגעגאנגען מ'ט סימאן און האט איהר עפעס איינגערוימט אין אויער, אבער זיא האט געשאקעלט מ'ט'ן קאפ. אויף א צייכען, אז ניין. פאשעררי איז זיי לאכענ-דיג נאכגעגאנגען. דער גראף איז נאך א ווייל פערבליבען און איז באלד אויך ארונטערגעגאנגען מיט אונזיכערע טריט, און ביי זיין דורכגעהן האבען האלב נאקע-טע פרויען פערהאקט דיא טהירען.

דיא שטיק האט זיך ערשט געענדיגט. עס האט זיך אנגעהויבען א לויפעריי איבער דיא טרעפ. א'ע האבען זיך געאיילט אנצוטהאן. אונטען האט דער גראף גע-טראפען נאנא מיט'ן פרינץ. זיא האט צו איהם געזאגט:

— אבגעמאכט. באלד.

דער פרינץ. האט זיך אומגעקעהרט צוריק אויף דער ביהנע, וואו בארדענאוו האט אויף איהם געווארט, און דער גראף איז מיט איהר פערבליבען אליין. ער איז מיט איהר געגאנגען ביז איהר גארדעראב און אין דעם אויגענבליק, ווען זיא האט געוואכט ארייגעהן אינערוויינינג, האט ער איהר א שטארקען קוש געטהאן אין נאַ-קען. ער האט איהר איצט אבגעגעבען דעם קוש, וואס ער האט אויבען בעקומען. נאנא האט מיט כעס אויפגעהויבען דיא האנד און געוואלט א פאטש טהאן. נאר וויא זיא האט דערזעהן דעם גראף, האט זיא א פיין שמייכעלע געטהאן און געזאגט:

— אַ, איהר האט מיך איבערגעשראקען.

איהר שמייכעל איז געוועזן פערשעמט, און אונטערטהעניג, וויא זיא וואלט געוועזן גליקליך צו נעהמען דעם גראפ'ס קוש. אויף וועלכען זיא האט שוין לאנג געווארט. דאך איצט האט זיא ניט געקענט, ניט היינט און ניט מארגען, עס מוז האבען געדולד,, און ווען אפילו זיא זאל קענען, וואלט זיא איהם נאך אויך לאנג געלאזט שמאכטען.... דאס אלעס האט זיך אויסגעדריקט אין איהרע בליקען. ענדליך האט זיא געזאגט:

— איהר מוזט וויסען, אז איך ווער א בעזיצערין פון א גוט ניט ווייט פון אַרלעאנס, אין א געגענד, וואס איהר בעזוכט פון צייט צו צייט. דאס האט מיר געזאגט בעבע, דאס הייסט דער קליינער זשארזש הוזשאן קומט צו מיר מיט א בע-זוך אהין.

דער גראף איז געוועזן פערשעמט און צושראקען פאר זיין האנדלונג און האט

זיך פאר איהר העפליך פערנייגט, פערשפרעכענדיג אנצונעהמען איהר איינלאדונג. ער איז איצט פון איהר אוועק וויא א פערטרוימטער און איז געגאנגען זוכען דעם פרינץ. פלוצים האט זיך דערהערט א שטימע:

— איז דאס אן אלטער שוויין! קאזט מיך צורוה!

דאס האט געשריען סאטין, נאך וועלכער דער מארקיז שוער האט זיך נאכ־געיאגט ווען סימאן האט זיך פון איהם אויסגעדרייט. נאנא האט איהר ניט לאנג פארגעשטעלט פאר באררדענאוו און האט איהר אנגעזאגט, אז זיא זאל ניט רעדען, כדי ניט ארויסכאפען זיך מיט א נארישקייט. דאס האט איהר אויפגעבראכט און זיא האט שוין פון דאנען געוואלט וואס גיכער אנטלויפען. איבערהויפט נאכדעם וויא זיא האט דא בעגעגענט צווישען דיא סמאטיסטען א געוועזענעם לעקאך־מא־כער, מיט וועלכען זיא האט א מאל געלעבט א וואך, א וואך פון שטארקע ליידענ־שאפט און קלעפ. זיא האט איצט אויף איהם געווארט און איז געווען שטארק אויפגעבראכט, וואס דער מארקיז האט מיט איהר גערעדט וויא מיט אן אקטריסע פון טהעאטער. זיא האט צו איהם געזאגט מיט שמאלץ:

— אט קומט מיין מאן און איהר וועט פון איהם כאפען א פסק.

דער פרינץ איז נאך אלץ געשטאנען מיט באררדענאוו אויף דער לעדינער ביהנע, וואו דיא גאז איז געווארען אויסגעלאשען איין לעמפ'ל נאכ'ן צווייטען. ער האט געשיקט זאגען דיא צוויי אפיצירען, וואס האבען געווארט אויף איהם אין זיין לאזשע, אז זיי זאלען איהם אבווארטען נעבען טהעאטער.

דער פרינץ האט געווארט אויף נאנא. מען האט זיי דורכגעלאזט דורך א זייטיגע טהיר. דיא פרויען, וואס האבען געוואלט אויסמיידען דיא מענער אדער וואס האבען געדארפט פערלאזען דאס טהעאטער מיט געליעבטע זיינען געגאנגען מיט יענעם גאנג. קלארים האט זיך מיט סימאן פון דארטען ארויסגעמאכט, ניט וועלענדיג, אז פאלואז זאל איהר נאכגעהן.

דיא גרויסע קאץ האט מיט איהרע געלע אויגען בעטראכט דיא דונקעלע פיגורען פון דיא פרויען, וואס זיינען פערביי איהר דורכגעלאפען.

ווען אייער האהייט וועט זיך בעמיהען צו געהן מיט דיזען וועג, האט באר־דענאוו געזאגט, ווייזענדיג דעם פרינץ אויף א דונקעלען און שמאלען גאנג.

דער פרינץ איז געגאנגען נאך נאנא; מופפא און דער מארקיז זיינען געגאנ־גען הינטער זיי. דאס איז געווען א דונקעלער, שמאלער און פייכטער גאנג צווישען דעם טהעאטער און דעם צווייטען הויז, וועלכער האט אויסגעזעהן, וויא אן אונטער־ערדישער גאנג. צובראכענע ברעטער, גראטעס, בענקלאך זיינען דא געווען אנגע־

ווארפען. נאנא האט אויפגעהויבען איהרע קליידלאך, זיא זאל זיי ניט איינריכטען. אין קארידאר האבען זיי זיך צוטהיילט. ווען באַרדענאוו האט זיך בעפרייט פון דעם פרינץ און איז געבליבען אליין, האט ער א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען און געזאגט:

— נאך אלעמען איז ער ניט מעהר וויא א פלאקען.

דיא ווערטער האט ער געזאגט צו פאשערי, וועלכען ראזע מיגנאן האט גע־שלעפט א היים צו מאכען א שלום צווישען איהם און איהר מאן.

מופפא איז געבליבען שטעהן אליין אויפ'ן טראטואר. דער פרינץ האט נאנא אריינגעזעצט אין איהר קארעטע און האט זיך אומגעקעהרט צו זיינע אפיצירען. דער מארקיז האט זיך געלאזט געהן נאך סאטין און איהר געליעבטען, דענקענדיג, אז זיא וועט אפשר פארט קומען צום שכל און וועט איהר סטאטיסט אוועקווארפען און קומט צו איהם. דאן האט זיך מופפא געלאזט געהן א היים, דער קאפ האט איהם געברענט. ער האט אויפגעהערט צו קעמפפען. א כוואלע פון א נייען לעבען האט דערטרונקען זיין גלויבען און זיינע אידעען, וואס ער האט געטראגען שוין פירציג יאהר. געהענדיג דורך דיא בולווארען האט ער געהערט צווישען דעם גע־רויש פון דיא קארעטען, וויא מען דערמאנט אהן אויפהער נאנא'ס נאמען. פאר דעם שיין פון דעם גאז האט ער געזעהן נאנא'ס ווייסע אקסלען און ארמען און ער האט געפיהלט, וויא זיא האט איהם אין גאנצען בעהערשט.

ער איז געווען פארטיג אבצוזאגען זיך פון אלץ פאר איין שעה זיין מיט איהר. זיין יוגענד האט ענדליך ערוואכט און האט אין גאנצען צושטערט זיין קאלטע פרומ־קייט און זיין מענליכע ווירדע.

VI.

גראף מופפא מיט זיין ווייב און טאָכטער זיינען אנגעקומען אויף דער איינ־לאדונג פון מאדאם הוגאן אין איהר לאנד־הויז, וואו זיא האט זיך געפונען מיט זשארזש'ן. דיא גרעפישע פאמיליע איז געקומען אויף אכט טאג צייט, דאס הויז איז נאך געבויט געווארען אין דער ענדע פון דעם זיבעצעהנטען יאהרהונדערט און איז געשטאנען אין מיטען פון א גרויסען פארק, וועלכער איז געווען ניט ארומגעצוימט. נאָר דערפאר איז דער גארטען געווען א פראכטפאלער מיט געדיכטע בוימער און שעהנע פאנטאנען.

עלף א זייגער אין דער פריה זיינען אלע צום צווייטען קלונג צוזאמענגעקומען

צום פריהשטאק. מאדאם הוזשאן מיט א מוטערליכען שמייכעל האט א קוש געטהאן דיא גרעפין סאבינא אין ביידע באקען און האט איהר געפרעגט:

— האט איהר גוט געשלאפען?

און ניט ווארטענדיג אויף איהר ענטפער, האט זיא זיך געווענדעט צו עסטעל און געפרעגט:

— האסטו, מיין קינד, גוט געשלאפען? און זיא האט אונטערגעשטעלט איהר באק פאר א קוש.

דער גראף האט געפרעגט, ווען ברענגט דער פאסטאליאן דיא בריעף און סאבינע איז געוועזן גוט אויפגעלעגט און האט זיך אנגעהויבען ערזינערען דיא קינדערשע יאהרען און ד״א צייט, וואס זיא האט פערבראכט אין דיזען גוט.

זשארזש האט בעטראכט דיא גרעפין, וועלכע ער האט שוין ניט געזעהן א לאנגע צייט. ער האט אויסגעפונען, אז זיא האט זיך שטארק געענדערט און עסטעל איז אזוי שווייגעדיג און אונבעדייטענד, וויא שטענדיג.

מאדאם הוזשאן האט ערקלערט, אז אויב דיא געסט וועלען ניט געפינען א גוטען טיש, וועט דאס זיין זייער אייגענע שולד, פאר וואס זיי זיינען ניט געקומען אין סעזאן.

— איך האב אייך ערווארטעט דעם גאנצען מאנאט יוני איצט איז שוין אין מיטען סעפטעמבער. איהר זעהט, אז דיא שעהנסטע צייט איז שוין אריבער, האט זיא געזאגט, און מיט דער האנד געוויזען אויפ׳ן גארטען, וואו דיא בלעטער אויף דיא בוימער האבען שוין אנגעהויבען געל צו ווערען.

דער טאג איז געוועזן א וואלקענדיגער. א בלויליכער נעבעל איז געהאנגען איבער דיא וויטע בערג, און האט ארויפגעלעגט א טרויריג אויסזעהן אייף אלעם ארום.

— איך האב פערבעטען אהער געסט, האט זיא געזאגט ווייטער, און דא וועט ווערען אביסעל פרייליכער. זשארזש האט איינגעלאדען צוויי יונגע לייט, הערר פאשערי און הערר דאגענע. איך גלויב, אז איהר קענט זיך מיט זיי. הערר וואנדעיוור קלייבט זיך שוין אהער צייט פינף יאהר, און פיעלייכט הייטיגס מאל וועט ער שוין קומען.

— אה, האט דיא גרעפין געזאגט, לאבענדיג. הערר וואנדעיוור וועט אהער ניט קענען קומען; ער איז צו בעשעפטיגט אין פאריז. נאר איהר האט פערגעסען צו רעכענען מיין פאטער, ער קומט מארגען.

— און אייער פיליפ? האט געפרעגט מופפא.

— פיליפ האט געבעטען, מען זאל איהם אבלאזען אויף א קורצע צייט, נאר איך האב מורא, אז איידער ער וועט קומען, וועט איהר שוין דא ניט זיין.

מען האט אריינגעבראכט קאפע. עס איז געווארען א רייד וועגען פאריז און עמיצער האט דערמאנט שטיינער'ס נאמען, און מאדאם הושאן האט אויסגע־שריען:

— וואס האב איך אייך געוואלט פרעגען? איז ניט שטיינער דער זעלבער דיקער הערר, וואס איך האב בעגעגענט אין אייער הויז? אויב איך האב קיין טעות ניט, איז ער א באנקיר. ניטא וואס צו רעדען. ער איז א פיינער מאן! ער האט ניט לאנג געקויפט א גוט ניט ווייט פון דאנען—פאר אן אקטריסע. די גאנצע גע־גענד ארום איז שרעקליך בעליידיגט. האט איהר געהערט וועגען דעם?

— ניין, האט מופפא געענטפערט. אזוי? האט שטיינער געקויפט א גוט ניט ווייט פון דאנען?

זשארש האט ביי זיין מוטער'ס רייד ארונטערגעלאזט די אויגען און איצט האט ער זיי ווידער אויפגעהויבען און האט פערוואונדערט אנגעקוקט דעם גראף: וויא האט זיך דאס ביי איהם געעפענט דאס מויל צו זאגען אזא ליגען?

דער גראף האט דעם בליק בעמערקט און האט אויף איהם א קוק געטהאן מיסטרויאיש. מאדאם הושאן האט איבערגעגעבען ווייטערע איינצעלהייטען וועגען דער אנגעלעגענהייט. דאס גוט הייסט מיניאט און אום צו צוקומען אהין דארף מען דורכגעהן א בריק, אויב מען וויל ניט נאס ווערען, נאר דערפאר דורכ'ן בריק דארף מען אנלעגען א שטיק וועג.

— און וויא הייסט די אקטריסע? האט געפרעגט די גרעפין, וואס האט זיך רוהיג צוגעהערט.

— איך האב שוין פערגעסען, מען האט מיר ערסט היינט אין דער פריה גע־זאגט. זשארזש, דוא ביזט דאך אויך געוועזען היינט אין דער פריה, ווען דער גערט־נער האט אונז דערצעהלט.

זשארזש האט זיך געמאכט, וויא ער טראכט און מאטערט זיך דערמאנען דעם נאמען. מופפא האט געדולדיג געווארט און געדרייט דאס טהיי לעפעלע צווי־שען זיינע פינגער.

די גרעפין האט זיך געווענדעט צו איהר מאן און האט געזאגט:

— דאס מוז זיין יענע אקטריסע פון דער וואריעטע, נאנא.

— נאנא! יא, דאס איז דער נאמען, האט אויסגעשריען מאדאם הושאן. און זי וועט וואוינען און מיניאט. דאס אלעס האט מיר דערצעהלט דער גערטנער.

און זיא דאַרף קומען היינט ביי נאכט. זשאַרוזש, האָט דער גערטנער ניט אַזוי געזאָגט?

דער גראַף האָט אַ וואָרף געטהאָן אַ פערוואונדערטען בליק, און זשאַרוזש האָט עס בעמערקט.

— אה, מאמא, האָט ער געזאָגט פריילין. דער גערטנער האָט ניט געוואוסט, וואס ער האָט גערעדט. מען קען זיך אויף איהם ווייניג פערלאָזען, ער איז אַ גרויסער נאַר. נאָר דער קומשער האָט מיר געזאָגט, אַז פאַר איבערמאָרגען ווערט קיינער ניט ערוואַרטעט אין מיניאָט.

ער האָט געפּרובט אויסזעהן גלייכגילטיג און רוהיג, בעאָבאַכטענדיג דיא גאַנצע צייט דעם גראַף, וועלכער איז געזעסען מיט אַ צופריעדענער מינע און האָט זיך געשפּיעלט מיט זיין טהיי-לעפעלכע.

דיא גרעפין האָט געשיינט נאָר ניט צו הערען. זיא איז געוועזען פערזונקען אין דיא געדאַנקען וועגען איהר פערגאַנגענהייט. עסטעל איז געזעסען אונבעוועגט אויף איהר שטוהל און האָט זיך צוגעהערט צום געשפּרעך וועגען נאַנאַ, און איהר מינע האָט זיך ניט געענדערט.

— מיין גאָט! האָט מאַדאַם הוּשאָן אויסגערופען אביסעל רוהיגער. איך ווייס ניט, וואס מיט מיר איז, דיא זון שיינט גראַדע אַזוי וויא פריהער. מיר קענען ניט ערוואַרטען, אַז יעדער זאָל זיין, וויא מיר ווילען, נאָר אויב מיר ווילען צופעליג בעגעגנען דיזע גרויסע דאַמע אויפ'ן וועג, וועלכען מיר דאַרפען אויסזוכען אַלע קונצען, אום אויסצומיידען איהר צו בעגריסען.

ווען מען האָט זיך אויפגעהויבען פון טיש און פערלאָזען דאס שפּייז-צימער, האָט מאַדאַם הוּשאָן ווידער זיך געווענדעט צו דער גרעפין מיט דער פראַגע, פאַר וואס האָבען זיי געלאָזט אַזוי לאַנג וואַרטען אויף זיך. דיא גרעפין האָט דיא שולד ארויפגעוואָרפען אויפ'ן מאַן. צוויי מאָל, זיינען דיא זאַכען שוין געוועזען פערפּאַקט און ביידע מאָל זיינען זיי פערבליבען אין דער היים, ווייל דיא געשעפטען האָבען געפאָדערט, ער זאָל בלייבען אין שטאָדט; און פּלוצים ווען זיא האָט שוין אויפגעגעבען אַלע האָפנונגען, האָט זיך איהם פערגלוסט צו פאָהרען.

— דאס זעלבע איז אויך געוועזען מיט זיזי, האָט געזאָגט מאַדאַם הוּשאָן, וועלכע האָט אַזוי גערופען איהר מוזיניק זשאַרוזש. נאָר ער איז דאָך אַ טהייער קינד און איז צופריעדען צו פערשליסען זיך אין דאָרף מיט זיין אַלטע מאַמע אויף אַ לאַנגע צייט.

נאָך האַלבען טאָג איז איהר פערגעטערטער זוהן פּלוצים קראַנק געוואָרען,

האט נעקריגען א שטארקען קאָפּ-ווייהטאָג, און האט נעבעטען, אז מען זאָל איהם איבערלאָזען אליין אין זיין צימער, און ער וועט דעם ווייהטאָג איבערשלאָפען און וועט אויפשטעהן גאָר א פרישער.

מאדאם הוזשאָן איז איהם נאכגעגאנגען אין צימער, און האט איהם אליין איינגעדעקט. נאָר אזוי גיך, וויא זיא האָט פערמאכט הינטער זיך דיא טהיר, איז ער ארונטער פון בעט און האָט פערשלאָסען דיא טהיר, נאכשרייענדיג איהר, אז ער טהוט עס, כדי קיינער זאָל צו איהם ניט קענען אריינקומען און שטערען איהם פון זיין שלאָף. דערנאָך האָט ער ווייטער געזאָגט מיט אזא שלאָפעדיג קול, אז מאדאם הוזשאָן האט א שמייכעל געטהאָן:

— גוטע נאכט, קליינע מאמע. מאָרגען אין דער פריה וועל איך אויפשטעהן א געזונטער.

ער איז אין בעט ניט צוריקגעגאנגען. זיינע באקען האבען געברענט, און דיא אויגען האָבען געפינקעלט. ער האָט זיך שטילערהייד אָנגעטהאָן און האט געווארט ביז דער גלאָק האט געקלונגען צו דער מיטאג-שטונדע און אלע זיינען אוועק צום דינער, גראָף מופפא מיט זיי. מיט צעהן מינוט שפעטער איז זשאָרזש ארויסגע-שפרונגען פון פענסטער און איז אוועק פון הויז. ער האט זיך געהאלטען אין דיא שאָטענס פון דיא בוימער, אום קיינער זאָל איהם ניט בעמערקען, און איז דורך א קליין טהירעל ארוים פון פארק (גארטען) און האָט זיך געלאָזט לויפען איבער דיא וועלדער, הונגעריג אָבער גליקליך. עס האָט אנגעהויבען צו ווערען נאכט און א פיינער רעגענדעל האט געשפריצט.

נאנא איז אין איהר לאַנד-הויז אנגעקומען דעם זעלבען אבענד. עס איז שוין געווען מעהר וויא א מאנאט צייט שטיינער האט געקויפט דאס גוט, און טראָץ איהר שטארקען וואונש וואס גיכער איבערצוציהען זיך אהין האט זיא דאס ניט גע-קענט דערוויזען, ווייל בארדענאוו האט איהר ניט געוואלט אפלאזען אפילו אויף איין נאכט איידער דיא אויסשטעלונג וועט זיך ענדיגען. פריהער האט ער דאס אבגעלענט אויף סעפטעמבער, נאר ווען ענדע אויגוסט איז געקומען, האט ער שוין גערעדט פון אקטאבער. אויסער זיך פאר כעס, האט זיא איהם געמעלדעט, אז זיא וועט געהן, צו ער וועט וועלען צו ניט, און האט איינגעלאדען פיעלע געסט אין זיין אנוועזענהייט.

איין טאג ווען מופפא האט איהרע הענד אריינגענומען אין זיינע און האט איהר ליידענשאפטליך אנגעהויבען צו בעטען אז זיא זאל זיך איהם איבערגעבען, האט זיא מיט'ן אינסטינקט פון א פרוי, וואס וויל מען זאל איהר צוואר איין מאל

אין איהר לעבען שטארק ליעבהאבען, איהם געענטפערט, אז ער זאל ווארטען ביז'ן פופצעהנטען, ווען זיא וועט זיין אויפ'ן לאנד.

נאך דריי טעג פאר דעם דאטום האט איהר פלוצים אנגעחאפט א קאפריז און, ניט געבענדיג קיינעם צו וויסען וועגען דעם, איז זיא אליין אוועקגעפאהרען און האט דעם דירעקטאר געשיקט א צעט'ל, וואס זיא האט גענומען ביי איהר דאקטאר אז זיא איז קראנק. זיא האט אויך געלאזט וויסען שטיינער'ן, אז ער זאל ניט קומען ביז איבער מארגען ווייל זיא וויל זיך אברוהען. איהר טאנטע לעבא האט זיא געשריבען, אז זיא זאל ברענגען לואי אזוי גיך, וויא נאר מעגליך. פאר'ן קינד וועט דיא פרישע לופט זיין זעהר גוט, און זיא וועט זיך מיט איהם קענען שפילען אונטער דיא בוימער. זיא האט איהם פלוצים שטארק ליעב געקראגען, און טרערען האבען זיך איהר געשטעלט אין דיא אויגען, ווען זיא האט פון איהם געטראכט. בלומען, פויגעלאך, גרינע בוימער און איהר קינד האבען זיך אלע געמישט צוזאמען אין איהרע געדאנקען.

נאך א שטונדע זוכען איז איהר ענדליך געלונגען צו קריגען אין ארלעאנס אן אונגעלומפערטע קארעטע. אויפ'ן וועג האט זיא דעם קוטשער ניט געלאזט צו רוה. איז ער אמאל געוועזען אין מיניאט? קען כ'ען דאס גוט זעהן פון דאנען? דער קוטשער האט איהר געענטפערט מיט האלבע ווערטער. נאנא איז געוועזען זעהר אונגעדולדיג, און זאע איז געזעסען אנגעבלאזען, פאר וואס מען האט איהר אוועקגעריסען פון פאריז אזוי פלעצליך.

פלוצים האט זיך דאס פערד אבגעשטעלט, און נאנא האט ארויסגעשטעקט דעם קאפ און געפרעגט:

— זיינען מיר שוין אנגעקומען?

דער קוטשער האט ניט געענטפערט און האט דאס פערד אנגעטריבען ארויף בארג. נאנא האט מיט ענטציקונג געקוקט אויפ'ן גרויסען פעלד אונטער גרויען הימעל, וואו דיא וואלקען האבען זיך צונויפגעזאמעלט אויף א רעגען.

— קוק, זאע! קוק אויפ'ן גראז — איז דאס ווייץ? וויא שעהן דאס איז!

— עס איז קענטיג, אז דיא מאדאם איז ווייניג בעקאנט מיט לאנד, האט געענטפערט זאע. איך אבער וויים עס צו גוט, היינט איז קאלט און נאס.

ענדליך זיינען זיי אנגעקומען צו א הויז, און דער קוטשער האט מיט'ן בייטש בעוויזען, אז דאס איז דאס גוט.

— וואו, וואו איז עס? האט נאנא געשריען, בלייך און ציטערענדיג פון עררעגונג.

ענדליך האט זיא דערזעהן א שטיק וואנד און האט אנגעהויבען צו שרייען:

— זאע, איך זעה עס! איך זעה עס! קוק אהער, אהער! איך זעה אויך א ווינטער גארטען. אח, וואס פאר א גרויסע הויז. קוק, זאע, וויא שעהן דאס איז!

דיא קארעטע האט זיך אבגעשטעלט ביים טהויער, און דער גערטנער איז ארויס מיט'ן הוט אין האנד און האט איהר געבעטען, זיא זאל קיין פערדרוס ניט האבען פאר דיא אונארדנונג. זיא האט זיך געוואלט האלטען אנשטענדיג, דענקענדיג, אז דער קוטשער לאכט פון איהר, נאר איהרע פיס האבען זיך אבגעזאגט צו געהן לאנגזאם, און זאע האט איהר קוים געקענט נאכהאלטען.

דאס הויז איז געווען זעהר א גרויסע, געבויט אין איטאליענישען סטיל. דערביי איז געשטאנען נאך א הויז, וואס א רייכער ענגלענדער האט געלאזט בויען, נאר באלד איז עס איהם נמאס געווארען.

נאנא האט באלד גענומען לויפען פון איין צימער אין צווייטען, פון איין עטאזש אויפ'ן צווייטען. זיא האט אויסגעקליבען פאר זיך א צימער, וועלכער איז געווען זעהר רייך בעפוצט. אויסער דעם האט זיא אנגעקליבען צימערען פאר איהרע גוטע פריינד. ענדליך איז זיא ארויף אויפ'ן מיזאנין, און האט געשריען צו זאע. זיא זאל ארויפגעהן זעהן, וויא שעהן דאס לאנד זעהט אויס אונטען. נאר זאע האט ניט געוואלט ברעכען דעם גניק, און איז געבליבען אונטען. נאנא האט זיך אריבערגעבויגען און האט בעטראכט איהר גוט, וואס איז בעשטאנען פון זיבען אקער לאנד. דערזעהענדיג דעם גרינס-גארטען, איז זיא געשווינד אראבגעלאפען אונטען, האט ארומגעכאפט זאע'ן און האט אנגעהויבען שרייען:

— קרויט, קרויט, זאע! סטשאוו, סאלאט און נאך אנדערע זאכען! קום, זעה!

זיא איז ארויסגעלאפען אין גוס רעגען און יעדע זאך, וואס זיא האט דערזעהן, האט זיא געמאכט א געפילדער, און האט געשריען צו זאע, וואס איז געבליבען שטעהן אויפ'ן גאנעק און האט זיך ניט גערוהרט פון ארט.

— קום, זעה, וואס איז דאס? האט נאנא געשריען. איך וויים ניט, וואס דאס איז.

נאר זאע איז געשטאנען אויפ'ן גאנעק, וויא ניט איהר מיינט מען דאס. דיא מאדאם איז פעררי‍קט. און זיא וועט זיך צוליעב איהר משוגעת ניט צוקיהלען.

דער ווייסער זיידענער שירעם איז געווארען שווארץ, דיא קליידלאך נאס צום אויסדרייען, נאר זיא האט געקריגען א לוסט אנצוטאפען מיט איהרע הענט יעדע זאך, וואס בעלאנגט איצט צו איהר און פון וואס זיא האט אמאל געטרוימט אין

דיא יונגע יאהרען, ווען זיא איז געוועזן אן ארימע ארבייטערקע. זיא האט ניט גע־קענט זעהן, נאר איהרע פינגער האבען איהר געדיענט פאר אויגען. פלוצים האט זיא אויסגעשריען: פילעניצעס! דא זיינען פאראן פילעניצעס! איך קען זיי ניט זעהן, נאר איך הער זייער גערוך! זאע! ברענג א טעלער און קלייב אן! און נאנא האט זיך געשטעלט אויפ'ן נאסען גראז אויף דיא קניע, האט א שניידערגעטהאן דעם שירעם און אין גאס רעגען האט זיא גענומען קלייבען דיא פילעניצעס צווישען דיא נאסע בלעטער. נאר זאע האט קיין טעלער ניט געבראכט, און ווען נאנא האט זיך אויפגעהויבען איז עמעס פערביי איהר דורכגעלאפען און איז פערשוואונדען אין דער פינסטערקייט, און זיא האט דערהערט א ברעכען פון צווייגען.

— א ווילדע חיה! האט זיא אויס געשריען מיט שרעק, נאר זיא האט זיך ניט געקענט א ריהר טהאן פון ארט, אום צו אנטלויפען. א סעקונדע שפעטער האט זיא דערזעהן, אז דאס איז א מענש און זיא האט איהם דערקענט.

— דאס איז דאך בעבע! וואס טהוסטו דא?

— וואס טהו איך דא? איך בין צו אייך געקומען מיט א בעזוך.

— נאר פון וואנען האסטו געוואוסט, אז איך בין דא? האט נאנא געפרעגט פערוואונדערט. האט דיר דער גערטנער געזאגט? אינגעל דוא ביזט, דורכגענעצט דורך און דורך.

— איך בין, האט ער געענטפערט. דער רעגען האט מיך געכאפט אין מיטען וועג און דערצו בין איך אריינגעפאלען אין א גרוב פול מיט וואסער.

נאנא האט פון גרויס רחמנות פערגעסען אן דיא פילעניצעס, האט איהם אריינגעפיהרט אין שטוב און געזאגט, אז זיא וועט הייסען גלייך מאכען פייער.

— איהר ווייסט? האט ער געזאגט. איך האב מורא געהאט, אז איהר וועט מיך ווידער זידלען, וויא דאמאלס אין פאריז, און איך האב זיך בעהאלטען אונטער דיא בוימער.

זיא האט געלאכט און האט איהם א קוש געטהאן אין שטערן.

ביז אהער איז זיא זיך מיט איהם בעגאנגען, וויא מיט א קינד זיא האט זיך מיט איהם געשפיעלט און געלאכט פון זיינע ערקלערונגען אין ליעבע. זיא האט איצט אויך ניט געוואוסט, וואס צו טהאן מיט איהם. ענדליך האט זיא איהם אריינגענומען אין איהר שלאף־צימער, און האט געהייסען איינהייצען דעם אייווען. זאע איז געוועזן געוואוינט צו אלערליי זאכען און האט זיך דאריבער ניט פערוואונ־דערט, ווען זיא האט דערזעהן דזשארזש'ן, נאר דער גערטנער, וואס האט אריינגע־בראכט דאס האלץ, האט זיך שטארק פערוואונדערט, פון וואנען האט זיך גענומען

דאס אינגעל, פאר וועמען ער האט דעם טהויער נים גענומען. זיי האבען דעם גערטנער אוועקגעשיקט, האבען אנגעצונדען א קאמין און דאס פייער אין איווען האט זיך שטארק צוברענט און האט באלד אנגעווארעמט דאס צימער.

— ער וועט זיך געווים צוקיהלען, האט געזאגט נאנא, זעהענדיג, וויא זשארזש האט געציטערט. וואס קען מען טהאן דערצו?

צום אונגליק זיינען אין שטוב נים געווען קיין מענער קליידער. זיא האט שוין געוואלט הייסען צוריקרופען דעם גערטנער, נאר איהר איז גליך איינגעפאלען א געדאנק, פון וועלכען זיא האט זיך צולאכט. זיא האט געשיקט זאע'ן אין דעם אנקליידונגס צימער און האט איהר געהייסען צו פאקען דיא קאסטענס און ארויס־נעהמען אונטערסטע וועש, א העמד, א קליידעל און דאס גלייבען.

— דאס אינגעל וועט זיך איבערטהאן, דערוייל וועלען זיינע קליידער אויס־טריקענען, און ער וועט געהן א היים, אום צו פערמיידען א לעקציע פון זיין מאמען.

און ווענדענדיג זיך צו זשארזש'ן, האט זיא געזאגט:

— מאך דאס געשווינד, איך געה זיך אויך איבערטהאן.

מיט צעהן מינוט שפעטער, ווען זיא איז צוריקגעקומען, האט זיא א פאטש געטהאן מיט דיא הענד פאר פרייד.

— א, דער ליעבלינג! ער וואלט געווען א שעהן מיידעל!

ער האט אויסגעזעהן אין דיא ווייסע קליידער מיט שפיצען, וויא א שעהן מיידעל מיט ווייסע הענד און העלע געקרייזעלטע האר.

— גיב א קוק, זאע! האט זיא געזאגט, ארומנעהמענדיג איהם. דיא קליידער זיינען געמאכט כמעט אויף זיין מאס, זיי זיינען נאר צו ברייט, וואו מיין ברוסט איז. אויף מיין ווארט, ער איז נאך קלענער פון מיר.

נאנא האט איהם דיא קליידער פערשפילעט און האט איהם ארומגעדרייט, וויא א ליאלקע.

— איז דיר ווארעם גענוג?

יא, איך וואלט זיי וועלען טראגען שטענדיג, האט ער געזאגט, פיהלענדיג, אז אין דיא קליידער האט ער א שטיק פון נאנא.

דערווייל האט זאע אוועקגעטראגען זיינע קליידער אין קיך און האט געהייסען, מען זאל זיי אויסטריקענען אזוי גיך, וויא נאר מעגליך.

— איהר ווילט הייגט גאר נים עסען? האט זשארזש געזאגט צו נאנא. איך שטארב פאר הונגער.

נאנא האט איהם אויסגעזידעלט, פאר וואס ער איז אנטלאפען פון דער היים

אַ הונגעריגער און האט איהם געזאגט, אז זיא איז אויך הונגעריג, נאָר זיא האָט מורא, אז זיא וועט דאָ געפינען וועניג צום עססען. ווייל אין איהר בריעף צום געטנער, האט זיא וועגען עססען ניט דערמאָנט דאָך האט מען אין צימער אריינגעבראַכט אַ קליין טישעל און זיי האָבען געהאַט אזא משונה'דיגען מאָלצייט. וואס עס קען נאָר געבען אַ פאַרטיגען זופ פון קרויט, און דאס איז געוועזען זייער ערסטע געריכט. דערנאָך האט נאנא בעקומען פון איהר רייזע, זעק'ל נאשעריי זאכען, וואס זיא האט אָנגענרויט אויפ'ן וועג, אין פאל אז מען וועט דארפען, קאָנפעקטען, קאנפעטורען און אפעלסינען, זיי האבען ביידע געגעסען מיט אזא אפעטיט, וואס מען געפינט נאר ווען מען איז אלט צוואנציג יאהר. ווייל אין קעלער האבען זיי געפונען געגוג און זיי זיינען געוועזען פרייליך און גליקליך איינער מיט'ן צווייטענס געזעלשאפט.

נאנא האט גערופען זשארזש'ן „מיין טהייערער" און איהם האט עס זעהר זיס געקלונגען אין דיא אויערען. ביים דעזערט האבען זיי אויסגעלעדיגט אַ קריגעלע קאנפעטורען מיט איין לעפעלע, אום צו פערשפארען זאע'ן ארבייט ביים וואשען, דיא אַ כעפעלע און דערנאָך ער.

— אויף מיינע נאמנות, האט נאנא געזאגט, אוועקשארענדיג דאס לעדיגע קריגעלע אן אַ זייט; איך האב שוין צעהן יאהר אזא מאלצייט ניט געהאט.

נאר עס איז שוין געווארען שפעט, און נאנא האט געוואלט אוועקשיקען זשארזש'ן וואס גיכער, אום ער זאל ניט כאפען אַ פסק פון זיין מוטער. נאר ער האט ערקלערט, אז ער האט געגוג צייט, אויסער דעם זיינען דיא קליידער געוועזען נאך נאס. זאע האט געזאגט, אז ער וועט נאך דארפען ווארטען אַ גוטע שטונדע, ביז ער וועט זיי קענען אנטהאן, און אזוי וויא זיא איז געוועזען פערמאטערט פון וועג, האט נאנא איהר געהייסען געהן שלאפען. דער יונג וועט אליין טרעפען דעם וועג אין קיך דארטען אנצוטהאן זיך און אוועקגעהן.

דער אבענד איז געוועזען אַ שעהנער. דאס פייער אין אייוועזן האט שוין געהאַלטען ביים אויסגעהן, נאר אין צימער איז געוועזען צוווארעם. דיא היץ האט אוועקגעטריבען נאנא צום פענסטער.

— מיין גאט! וויא שעהן אין דרויסען איז! האט זיא אויסגעשריען, ארויסקוקענדיג פון פענסטער. קום אהער מיין טהייערער און זעה!

זשארזש האט איהר געפאלגט און איז צו איהר צוגעגאנגען. שטעהענדיג נעבען איהר, האט ער איהר ארומגענומען מיט דער האנד ביי דער טאליע און דעם קאפ אנגעשפארט אויף איהר אקסעל. דאס וועטער האט זיך געביטען. דיא וואלקענס זיינען זיך צוגאנגען און דער הימעל איז געווארען קלאר און דיא קיילעבדיגע

לבנה האט אבגעטונקט דעם גאנצען אומגעגענד אין א ים פון זילבערנעם ליכט.

נאנא איז געווען געריהרט. זיא איז ווידער געווען א קינד. זיא האט געטרוימט פון אזעלכע נעכט אין איהרע קינדערשע יאהרען, נאר זיא קען זיך ניט ערֿאינערען, ווען דאס איז געווען. אלעס, וואס זיא האט געזעהן, צייט זיא האט פערלאזען דעם וואגאן: דער שעהנער לאנדשאפט, דיא הויז, דיא גרינס, דיא בלומען, האט איהר געמאכט פיהלען, אז זיא איז שוין א צייט מיט יאהרען אוועק פון פאריז.

זשארזש האט איהר האלז בעדעקט מיט קוסען. ער האט איהר געקוסט ווי־דער און אבער זיינע קוסען האבען נאך פערגרעסערט דיא זאנדערבארע אונארדנונג פון איהרע געפיהלען. מיט א ציטערענדע האנד האט זיא איהם אלע ווייל אבגע־שטופט, וויא מען שטופט אב א קינד, וואס דערעסט צופיעל, און זיא האט איהם ווידער דערמאנט, אז פאר איהם איז צייט ווידער צו געהן א היים.

ער האט געענטפערט, אז ער געהט גלייך. א קאנאריק האט פול געמאכט דיא לופט מיט זיינע טרעלען, עס האט געשיינט, אז ער זינגט דא אונטער'ן פענסטער.

— ווארט! האט זשארזש געזאגט. דער לאמפ שרעקט איהם איך וועל איהם אויסלעשען.

און ווען ער איז צוגעגאנגען צוריק, האט ער איהר ווידער ארומגענומען ביי דער טאליע און געזאגט:

— מיר וועלען באלד דעם לאמפ ווידער אנצינדען.

וועהרענד זשארזש איז געשטאנען צוגעטוליעט צו איהר און דער קאנארעק האט געטריקערט, האט זיך נאנא ערֿאינערט אן איהר יוגענד. יא, זיא געדענקט, אז ערגעץ אין א ראמאן האט זיא געלייענט א סצענע, וויא דיזע. און עס איז גע־ווען א צייט ווען זיא וואלט אלעס אבגעגעבען פאר אזא לבנה, פאר אזא פויגעלע און צו האבען נעבען זיך א יונגען מאן, וואס זאל איהר אזוי שטארק ליעב האבען, וויא זשארזש, פאר וואס האט זיא ניט געלעבט א בעסער לעבען, האט זיא זיך גע־פרעגט, אוועקשטופענדיג זשארזש'ן, וועלכער איז אלס געווארען פרעכער און פרעכער.

— ניין, מיין אינגעל, האט זיא צו איהם געזאגט. איך וויל ניט.... אין דיינע יאהרען איז דאס אבשייליך... איך וועל בעסער בלייבען דיין מוטער, הערסטו?...

איהר געזיכט איז רויטה געווארען, און זיא האט זיך געשעמט, כאטשע קיי־נער האט איהר ניט געקענט זעהן. דאס צימער הינטער איהר איז געווען פינסטער, און אין דרויסען האט זיך געקענט דיא שטילע, רוהיגע נאכט. ביז איצט האט זיא

זיך קיין מאָל ניט געשעמט.... וואָס ווייטער האָט זיא געפיהלט אַלץ מעהר, וויא איהרע קרעפטען פערלאָזען איהר באטשע זיין מיידעלשער קאסטיום האט איהר גע־מאכט לאַכען און עס האט געשיינט, וויא אַ פריינדין מאַכט מיט איהר שפּאַס.

— אַח, דאָס איז ניט גוט אַזוי! דאָס איז ניט גוט אַזוי! האט זיא געשמאַ־טעלט, ווען זיא האט צום לעצטען מאָל געפּרובט ווידערשטעלען זיך איהם.

דאַן האָט זיא זיך געלאָזט פערזינקען, וויא אַן אונשולדיג מיידעל אין דיא אָרעמס פון דעם אינגעל.... דאָס הויז איז געשלאָפען אין דיזער שעהנער און שטילע נאכט....

אויף מאָרגען אין דער פריה, ווען דער גלאָק האָט געקלונגען צו פריהשטאָג אין מאדאם הוזשאָנ'ס הויז, איז שוין דער טיש ניט געווען מעהר צו גרויס. מיט'ן ערסטען צוג זיינען אָנגעקומען פּאַשערי און דאַניענע. דער צווייטער צוג האָט גע־בראכט דעם גראף וואנדעיוור. דער לעצטער צום טיש איז געקומען זשאָרזש. ער איז געווען אַביסעל בלייך, נאָר אויף אַלע פראַגען, וואָס מען האָט איהם געמאַכט, האָט ער געענטפערט, אַז דער קאָפּ-ווייהטאָג איז איהם נאָך ניט אַריבער. זיין מו־טער האָט אויף איהם געקוקט מיט אַן אונרוהיגען שמייכעל, און האָט איהם צוגע־גלעט דיא האָר, וואָס זיינען היינט ניט געווען פערקאַמט אַזוי גלאַט, וויא אַלע מאָל. ער האָט דעם קאָפּ אָבגעדרייט פון איהר גלעטען, וויא ער וואָלט געווען אונצופריע־דען פון איהרע לאַסקעס (ליעבקאָזונגען).

מאדאם הוזשאַן האָט זיך געווענדעט צו וואַנדיעוורס און געזאָגט:

— קוים אַ מאָל אין פינף יאָהר האָט איהר זיך אויסגעקליבען. וויא אַזוי איז דאָס אייך ענדליך געלונגען?

ער האָט איהר געענטפערט אין דעם זעלבען פרייליכען טאָן, אַז דיא לעצטע נאכט האָט ער פערשפּיעלט אַ גרויסע סומע געלד אין קאָרטען, און ער איז געקו־מען מאַכען אַן ענדע מיט זיין לעבען אויף דער פּראָווינץ; סיידען זיא וועט פאַר איהם געפינען אַ רייכע כלה.

מאדאם הוזשאַן האָט בעדאַנקט פּאַשערי און דאַנענע, פאַר וואָס זיי האָבען אָנגענומען איהר זוהנ'ס איינלאַדונג, און זיא איז געווען שטאַרק צופריעדען, ווען אַ דריטע קאָרעטע איז צוגעפאָהרען צום הויז, און מאַרקיז שואַר איז אַריינגעקומען.

— אויף מיין וואָרט, האָט זיא אויסגעשריען. עס זעהט אויס וויא איהר וואָלט זיך אַלע צונויפגערעדט בעגעגענען זיך דאָ היינט אין דער פריה. יאָהרענ־לאַנג האָב איך געבעטען און געבעטען, איהר זאָלט קומען אַהער און איך האָב זיך ניט געקענט

דערבעטען, און איצט זייט איהר אלס געקומען אליין. ער איך בעקלאג זיך נים, איהר קענט זיין זיכער.

מען האט געמאכט פלאץ פאר׳ן נייען גאסט. פאשערי האט זיך געזעצט נעבען דער גרעפין סאבינא. ער האט שוין איצט אין איהר מעהר נים געפונען יענע שווינדעלנע און ערנסטע פרוי, וואס ער האט געזעהן אין סאלאן אין דער רוע מי־ראמעסניל, און איהר פרייליכקייט האט איהם איבערראשט. דאגענע׳ן איז אויסגעקומען צו זיצען נעבען עסטעלא און איהם איז נים געוועזן זעהר אנגענעהם דיא נאכבארשאפט פון דיזער הויכער און שטילער מיידעל. איבערהויפט האבען איהם געשטאכען דיא אויגען איהרע שפיציגע עלענבויגענס און פלאכער בוזים. מופפא און שואר האבען זיך אומגעביטען מיט א נע׳גנב׳עטען בליק. וואנדעיוור האט נים אויפגעהערט צו שפאסען איבער זיינע פלענער וועגען הייראטען א רייכע יורש׳טע.

— ווייסט איהר, אז איך האב געקריגען א נייע שכנה? האט מאדאם החשאן פלוצים געפרעגט. מיר האבען א שכנה וועלכע איהר דארפט קענען. דיא אקטריסע נאנא.

— וואס? האט וואנדעיוור אויסגעשריען איבערראשט. נאנא וואוינט נים וויים פון אייך?

פאשערי און דאגענע האבען אויך געמאכט א מינע פון גרוים פערוואונדערונג. דער מארקיז האט געהאלטען אין קייען א שטיקעל הוהן און האט זיך געמאכט, וויא ער הערט גאר נים, וואס מען רעדט. קיינער פון דיא מענער האט נים א שמייכעל געטהאן.

— יא, האט דיא אלטע פרוי געענטפערט. און זיא איז שוין נעכטען אנגעקומען אין איהר גוט, אזוי האט מיר היינט איבערגעגעבען דער גערטנער.

דיא מענער ביים טיש זיינען ווירקליך געווארען איבערראשט. אלע האבען געשווינד אויפגעהויבען דיא קעפ. וואס! נאנא איז שוין דא, ווען מען האט איהר ערסט מארגען ערווארטעט. זיי האבען גערעכענט צו זיין דיא ערסטע אויפ׳ן פעלד. דיא איינציגע פערזאן, וואס האט דיא אויגען נים אויפגעהויבען איז געוועזן זשארזש. ער האט דיא אויגען געהאלטען אראבגעלאזען און געקוקט אויפ׳ן גלאז וויין, וואס איז געשטאנען פאר איהם. אויף זיינע ליפען האט געשפיעלט א האלבער שמייכעל, נאר דיא אויגען האבען אויסגעזעהן מיעד און פערשלאפען.

— דיר טהוט נאך אלץ וויעה דער קאפ? האט איהם געפרעגט דיא מוטער, וואס האט פון איהם דיא גאנצע צייט דיא אויגען נים אראבגענומען.

ער האט א צאפעל געטהאן און געענטפערט, רויט ווערענדיג, אז ער איז

כּסוּתד און האָט ווייטער אנגענומען דעם מיעדען בליק, וואס מען קען זעהן אין א מ׳ידעל, וואָס האָט געטאַנצט צופיעל.

— וואס איז דאס ביי דיר אויפ׳ן האלז? האט דיא אַלטע פרוי געפרעגט דערשראָקען. א גרויסער, רויטער פלעק.

ער האט עפּעס געמורמעלט אונטער דער נאָז. ער ווייס גאָר ניט, אז ביי איהם איז עפּעס דאָ אויפ׳ן האלז און ער האט א ציה געטהאָן דעם קראַגען.

— א פליעג ווארשיינליך האט מיר א ביס געטהאָן.

דער מארקיז שואר און דער גראף האבען פון דער זייט א ווארף געטהאן, א פערדעכטיגען בליק אויפ׳ן רויטען פלעק. דער פריהשטיק האט זיך געענדיגט. מען האט גענומען רעדען, וואס פאר א שפּאציר צו מאכען. פאשערי האט בעאבאכ־טעט דיא גראפין; ווען ער האט איהר דערלאנגט א טעלער מיט פרוכטען, האט זיא אויף איהם אזא קוק געטהאן מיט איהרע סאמעטענע אויגען, אז ער האט זיך ווידער א מאל דערמאנט, וואס זיין פריינד דער קאפּיטאן האט איהם דערצעהלט. מיט איהר איז עפּעס פארגעקומען א פערענדערונג, און ער האט ניט געקענט פער־שטעהן, פון וואנען דאס איז געקומען. פערלאָזענדיג דעם טיש, האט דאנגע גענו־מען שפּעטען פון עסטעלא, נאר זיין טאָן האט זיך געענדערט, ווען דער זשורנאליסט האט איהם געזאגט, אז זיא האט א נדן אין פיער הונדערט טויזענד פראנק.

— און דיא מוטער, האט געפרעגט פאשערי. דענקסט ניט, אז זיא איז רייצענד?

— געוויס; נאר אויב דוא ציעלעוועסט אוך צו איהר, האסטו ניט געטראפען דעם ארט.

— אזוי דענקסטו? ווער קען וויסען!

פון דעם שפּאציר, וואס מען האט פּלאנירט, איז גאר ניט געווארען, ווייל דער רעגען האט געגאסען, וויא פון אן עמער. יעדער פון דיא מענער האט געזוכט אויסצומיידען א רייד וועגען נאנא, נאר יעדער האט געוואוסט צוליעב וואס דער אנדערער איז געקומען. עס איז געווען וואהר, אז וואנדעיוור האט פערלארען א סך געלד און איז דאריבער אוועק פון פאריז און איז געקומען אויפ׳ן לאנד, וואו ער האט געוואוסט. עס וועט ניט זיין אומעדיג און ער וועט קענען פערברענגען א גע־וויסע צייט צווישען פריינד.

דאנאנע איז געקומען מיט דער האפנונג, אז אין שטיינער׳ס אבוועזענהייט וועט ער עפּעס קענען געניסען. פאשערי האט געהאט א וואקאציע, וואס ראזע האט איהם געגעבען, ווייל זיא איז געווען אזוי בעשעפטיגט אין פאריז, אז מיגנאָן האט

פערנומען ביידע קינדער און איז מיט זיי אויך אוועק פון פאריז. פאשערי האט אויך געהאפט צו בעשעפטיגען זיך מיט נאנא, אויב עס וועט זיך מאכען א געלעגענהייט. אויך האט דער מארקיז שואר געווארט אויף אזא געלעגענהייט. נאר פון דיא אלע מענער, וואס האבען זיך נאכגעיאגט נאך נאנא, איז געווען דער פערפאכסטער גראף מופפא. ער איז געווען איבערגעפילט מיט נייע געפיהלען, וואס זיינען געווען אויסגעמישט פון ליידענשאפט, כעס און מורא. זיא האט איהם צוגעזאגט און גע־הייסען ווארטען. פאר וואס איז זיא געקומען פריהער, וויא זיא האט פערשפראכען? דאס האט ער זיך אונטערגענומען אויסצוגעפינען נאך דעם זעלבען טאג.

נאך דינער איז דער גראף ארויס פון פארק, און זשארזש איז איהם נאכגע־גאנגען פון הינטען; נאר ער האט דעם גראף געלאזט געהן מיט'ן גלייכען וועג איבער'ן בריק און אליין האט ער זיך אראבגענומען איבער וועלדער און פעלדער ער איז אנגעקומען פיעל פריהער פון דעם גראף, און ער האט זיך געווארפען נאנא צו דיא פיס מיט טרערען פון כעס און פערצווייפלונג.

— איך פערשטעה, האט ער געמורמעלט. איך פערשטעה, אז דער גראף קומט, ווייל דוא האסט מיט איהם אבגעמאכט.

נאנא האט זיך דערשראקען פון דער אייפערזיכטיגע סצענע און האט איהם ארומגענומען און געזוכט איינצונעהמען איהם אזוי גוט, וויא זיא האט געקענט.

— ניין, האט נאנא געזאגט. איך האב מיט קיינעם ניט אבגעמאכט. אויב ער קומט, קומט ער אליין, און זיא ווייס דערפון ניט. זשארזש איז א נאר, אז ער ווערט אויפגעבראכט פון אזעלכע נארעשקייטען.

זיא האט געשווארען, אז זיא ליעבט נאר זשארזש'ן; זיא האט איהם געקוסט און אבגעווישט זיינע טרערען.

— הער מיך אויס, און דוא וועסט מיר גלויבען, האט זיא ווייטער געזאגט. שטיינער איז שוין געקומען, און ער איז אויבען. דוא פערשטעהסט דאך, אז איהם האב איך דיא טהיר ניט געקענט ווייזען.

— יא, איך ווייס. פון איהם רייד איך ניט, האט זשארזש געזאגט.

— איך האב איהם געזאגט, אז איך בין ניט געזונד, און האב איהם אוועק־געשיקט אין דיא אויבערסטע צימערען, וואו ער פאקט אויס זיינע זאכען. אזוי וויא קיינער האט דיך ניט געזעהן, קענסטו זיך פער'גנב'ענען שטיל אין מיין צימער און בעהאלטען זיך דארטען. נאר מאך דאס אזוי שטיל, וויא נאר מעגליך.

זשארזש האט איהר ארומגענומען און געדאנקט. זיא האט איהם פארט א ביסעל ליעב און ער וועט ווידער קענען אויסלעשען דעם לאמפ און בלייבען מיט

איהר ביז טאג. עמיצער האט א שטארקען ציה געטהאן דאס גלעקעל, און זשארזש איז געשווינד ארויסגעלאפען. אויף דיא ערסטע מרעפ האט ער אויסגעטהאן דיא שיך און האט זיך שטילערהייד פער׳גנב׳עט אין נאנא׳ס צימער.

נאנא האט בעגעגענט דעם גראף מיט א געוויסע צוריקהאלטונג. זיא האט איהם צוגעזאגט און האט געוואלט האלטען ווארט, נאר ווער האט זיך געקענט ריכטען אויף דעם, וואס איז געשעהען נעכטען ביי נאכט און אז דאס איינגעל וועט ווערען איהר געליעבטער? וויא קען זיא איהם אוועקשיקען? געוויס איז דאס ניט גוט, וואס זיא פיהרט דעם גראף דריי מאנאט און שפיעלט מיט איהם דיא איינגעהאלטענע פרוי, פון וואס זיין מארד ציגדט זיך אלץ אן מעהר און מעהר. ער וועט מוזען ווארטען, און אז ניט קען ער געהן. לאז ער בעסער געהן, איידער זיא זאל נארען דעם ארימען דשארזש׳ן.

מופפא איז געזעסען מיט דער מינע פון א לאנד־שכן, וואס איז געקומען אב שטאטען א וויזיט, נאר זיינע ציטערנדע הענד האבען ארויסגעוויזען זיינע געפיהלען. דיא ליידענשאפט, וואס נאנא האט אין איהם אזוי צובערענט, האט געמאכט אין זיין היציגע נאטור א טרויריגען חורבן. דיזער ערנסטער און שטאלצער מאן, דיזער קאמערהערר, וואס איז מיט אזעלכע שטאלצע טריט געגאנגען איבער דיא סאלאנען פון דעם קעניגליכען פאלאץ, האט זיינע נעכט פערבראכט אין שרעקליכע קוואלען; נאר ער האט זיך פארגענומען צו מאכען דערפון אן ענדע, און האט דעם גאנצען וועג געטרוימט פון גוואלדהאטען.

ביי דיא ערסטע פאר ווערטער האט ער שוין געוואלט נעהמען נאנא אין זיינע ארמען.

— ניין! האט זיא געזאגט איינפאך. ניין — זייט פארזיכטיג.

ער האט איהר ווידער א באפ געטהאן מיט צוזאמענגעקריצטע צייהנער און האט איהר אפען געזאגט, אז ער איז געקומען אהער פערברייגגען היינטיגע נאכט.

מיט א צומישטען שמייכעל האט זיא איהם געבעטען, ער זאל איהר פערלאזען. זיא האט געעדט וויך און צארט און האט געהאפט מיט דעם צו מאכען גריינגער איהר אבזאגען.

— שטיינער איז דא, און איהר פערשטעהט, אז דאס איז אונמעגליך.

נאר ער איז געווען וויא פעררוקט. זיא האט נאך קיין מאל ניט געזעהן א מענשען אין אזא צושטאנד. זיא האט ארויפגעלעגט איהר האנד אויף זיינע ליפען און געזאגט:

— ששששא!

שטיינער איז אין דער מינוט ארונטערגעגאנגען פון דיא טרעפ און ווען ער איז אראבגעקומען, האט נעטראפען נאנא זיצען אין איהר נידריגען פאטעל, ווי זיא זאגט אין א פוילען טאָן:

— וואס אנבעטרעפט מיך, האב איך זעהר ליעב דיא לאנד.

זיא האט דעם קאָפּ אָבגעקעהרט אין שטיינער׳ס זייט און געזאגט ווייטער:

— גראף מופפא האט דערזעהן ליכט אין אונזער פענסטער, ווען ער איז געגאנגען אויף זיין שפאציר און איז אריינגעקומען בעגריסען אונז.

דיא צוויי מענער האבען זיך נעדריקט דיא הענד און גענומען רעדען וועגען פאריז, און וועגען דער בירזע. מיט א פערטעל שעה שפעטער האט זיך דער גראף אויפגעהויבען, און נאנא האט איהם בעגלייט ביז צו דער טהיר, און ער האט אום זיסט איהר געבעטען, זיא זאל מארגען ערפילען איהר פערשפרעכען.

א פאָר מינוט שפעטער איז שטיינער אין א שלעכטער לוינע אוועק שלאפען. נאנא איז אוועק אין איהר צימער, וואו זיא האט געפונען זשאָרזש׳ן. זיי האבען געלאכט און געקוסט זיך, וועהרענד מופפא איז מיט א ברענענדיגען שטערן און לאנגזאמע טריט געגאנגען א היים.

נאנא האט זיך איצט געפיהלט אזוי ווייך און צארט. איהר האט נעדוכט אז מיט זשארזש׳ן האבען זיך איהר אומגעקעהרט איהרע יונגע מיידעלשע יאהרען. דאס לאנד האט איהר אין גאנצען איבער געענדערט. אלס א קינד האט זיא געטרוימט פון א לעבען אויפ׳ן פעלד און האבען א ציגעלע. איצט איז זיא געווען דיא בעזיצערין פון א גרויסע שטיק לאנד, דאס האט איבערגעשטיינט אלע איהרע פאנטאזיעס און זיא האט זיך נאך א מאָל געפיהלט א קליין מיידעלע. און נאך א פערבראכטען טאָג אויף דער פרייער לופט, אנגעזעטיגט מיט׳ן גערוך פון דיא ביימער און גראזען איז זיא אריין אין איהר שלאָף-צימער, וואו זיא פלעגט געפינען אונטער׳ן פארהאנג זשארזש׳ן. איהר האט געדוכט, אז זיא איז א שוהל-מיידעל און א בייזער פאטער קוקט איהר נאך אויף שריט און טריט, און זיא דארף זיך היטען נים צו מאכען דעם מינדסטען גערויש.

אין דיזער צייט איז זיא געווען זעהר סענטימענטאל. זיא פלעגט שטונדענלאנג קוקען מיט זשארזש׳ן אייף דער לבנה און שלעפען איהם מיט זיך ביי נאכט אין גארטען, וואו זיי פלעגען ארומוואנדערען צוזאמען איבער דיא אלייען אין גראָז. איין מאָל האט זיא זיך אריינגעווארפען אין דיא ארמען און האט זיך צוואויינט, אז זיא האט מורא, דאס זיא וועט שטארבען. זיא פלעגט אָפט זינגען איהר מאנטעס א ליעדעל וועגען פויגעלאך און בלומען, ביז טרערען פלעגען איהר צוטרעטען צו

דיא אוינען. דערנאך פלעגט זיא ליידענשאפטליך ארומכאפען זשארזש'ן און פאדע־רען ער זאל איהר שווערען איבונגע ליעבע. אין אנדערע צייטען איז זיא געווארען צוריק דיא אלטע נאנא, האט מיט איהם געריוכערט פאפיראָסען און האט מיט איהם געשמועסט, וויא מיט אן אלטען קאמעראד.

איהרע געפיהלען זיינען נאך ווייטער געוואָרען, ווען דיא מוהמע לערא האט געבראכט איהר קליינעם זוהן לואי. איהר מוטער־ליעבע האט דערגרייכט ביז וואהנ־זין. זיא איז מיט איהם ארומגעלאפען אין דער זון, האט זיך געקייקעלט מיט איהם איבער'ן גראָז און האט איהם געפוצט, וויא א קליינעם פרינץ. לואי האט זשארזש'ן ניט געשטערט, ווייל זיא האט זיי ביידען בעהאנדעלט וויא צוויי קליינע קינדער. יעדע נאכט האט זיא זשאָרזש'ן איבערגעלאזט און איז אריבער אין איהר זוהנס צימער צו זעהן, אויב ער איז צוגעדעקט און צו ער אטהעמט פריי. און ווען זיא איז צוריקגעקומען האט זיא איהם אווקגעגעבען דאס איבריגע פון איהר מוטערליכע צערטליכקייט און ער האט זיך געלאזט וויגען און לאטשען וויא א קינד. עס האט דערגרייכט צו אזא גראדע, אז זיא האט זיך בעשלאסען אלעמען אוועקצושיקען און און בלייבען וואוינען אויפ'ן דאָרף.

דאס סענטימענטאלע לעבען האט אנגעהאלטען א וואך צייט. גראף מופפא פלעגט קומען יעדע נאכט און אוועקגעהן מיט א פינסטערען געזיכט און ברענענ־דיגע הענד. איין אבענד ווען שטיינער איז אוועק אין פאריז, האט זיא איהם זאָגאר ניט צוגענומען, און געלאָזט איהם זאָגען, אז זיא איז קראנק. נאנא איז מיט יעדען טאָג מעהר אונאנגענאהם געוואָרען דער געדאנק פון אָבגארען זשאָרזש'ן. ער איז אזוי אונשולדיג און גלויבט איהר אזוי פיעל. אויפ'ן זעקסטען טאָג איז צו איהר אָנגעקומען א גאנצע קאָמפאניע געסט. זיא האט זיינענדיג אין פאריז, איינגעלאדען א מאסע בעקאנטע, ניט דענקענדיג, אז זיי וועלען קומען און זיא איצט געווען זעהר פערוואונדערט, ווען זיא האָט דערזעהן, אז א גאנצער וואָגען מיט געסט זיינען איהר בעפאלען.

— אָט זיינען מיר ! האט אויסגעשריען מיגנאָן, וואס איז דער ערסטער אריין מיט זיינע קינדער.

נאך איהם איז אריין לאבאָרדעט מיט א סך פרויען. פאלואז איז געקומען מיט נאנא און איהר טאָכטער. צוזאמען זיינען זיי געווען עלף פערזאָן און זיא האט קוים געהאט פלאץ פאר זיי. אין א שטונדע שפעטער, ווען עס איז געוואָרען א שטיקעל אָרדנונג, איז איהר ערגערניס אריבער, און זיא האָט זיך געפרייט פון דעם געדאנק, אז זיא וועט קענען שפיעלען דיא בעלהבית'טע. דיא דאמען האָבען

מיט זיך געבראכט א שטיק פאריז און האָבען איהר דערצעהלט, אז באַרדענאוו איז אָנפאנגס געווען שרעקליך אויפגעבראכט, וואָס זיא, נאנא, איז אנטלאָפען און האט געזאָגט, אז ער וועט איהר צוריקברענגען מיט דער פּאָליציי, נאר דערנאָך איז ער געוואָרען רוהיגער און האָט איהר ראָלע איבערגעגעבען לואיזע וויאָלעין און זיא האָט געהאט א גרויסען ערפאָלג. דיזע נייעס האָט נאנא געמאכט ערנסט.

עס איז ערסט געווען פיער א זייגער. זיי האבען זיך געוואָלט דורכגעהן.

— איך האָב געקליבען קארטאָפעל איידער איהר זייט געקומען, האט געזאָגט נאנא.

עס האט זיך אלעמען פערגלוסט געהן קלייבען קארטאָפעל. זיי זיינען אוועק אין גאָרטען און זיי האָבען גענומען מיט דיא בעדעקטע פינגער אין גאָלד און דיאַמאנטען גראָבען דיא ערד. דיא פרייד איז געווען זעהר גרויס, ווען עס איז עמיצען געראָטען אויסגראָבען א גרויסע קארטאָפעל.

דער דינער איז געווען א ווילד-פריילינער. דיא געשרייען און געלעכטערס האָבען פול געמאכט דיא זומער-לופט, און דיא דאָרפס-לייט האבען זיך צוזאמענגעקליבען און געקוקט פון דערוויטענס אויף דיא ליכטיגע פענסטער.

דער פאלגענדער טאג האט געדארפט זיין זונטאג און זיי האבען אבגערעדט צו מאכען מארגען א שפּאציר צו אן אייגגעפאלענעם קלויסטער. אבענד-צייט איז גראף מופפא, וויא שטענדיג צוגעקומען צום שטוב און האט געוואלט אנקלינגען, נאר דערזעהענדיג דיא בעלייכטעטע פענסטער און דערהערענדיג דיא געלעכטער און געשרייען, צווישען וועלכע ער האט דערקענט מיגנאָן'ס שטימע, האט ער פערשטאנען, וואס דא קומט פאר. און ער איז אוועק אין א שרעקליכען צארן, און גענבען זיך דאס ווארט, אז ער וועט לענגער ניט דולדען.

זשארזש האט מיט זיין שליסעל געעפענט דאס קליינע טהירעל און איז שטיל אריין אין נאנא'ס צימער. זיא איז נאָך האלבע נאכט צו איהם געקומען אביסעל בעטרונקען און האָט פון איהם געפאָדערט, אז ער זאָל מיט זיי מיטפאָהרען. אָבער ער האָט זיך אָבגעזאָגט, מורא האָבענדיג, אז מען וועט איהם דערקענען. זיין מוטער האָט שוין אויף איהם א חשד און עס וועט זיין א גרויסער סקאנדאל, אויב מען וועט איהם זעהן אין איהר קארעטע. נאָר זיא האָט זיך צו וויינט מיט דיא טרערען פון א פרוי, וואָס פיהלט, אז מען מאכט איהר פאר אן אפּפער, און ער האָט איהר צוגעזאָגט.

— אזוי, האסטו מיך טאקע ליעב ? האָט זיא געמורמעלט. און ווען איך זאָל שטארבען, וועט דיר באנג טהאָן.

נאנא'ס נאכבארשאפט האט געמאכט א גרויסען גערודער אין מאדאם הוזשאָן'ס הויז. דיא גוטע אַלטע פרוי האָט יעדען טאָג גערעדט וועגען איהר ביים טיש און האָט איבערגעגעבען, וואָס דער גערטנער האָט איהר דערצעהלט. איהר הארץ האָט איהר אָנגעזאָגט עפּעס ניט גוטעס און זיא האָט געהאט דעם זעלבען געפיהל פון דער נאכבארשאפט, וויא זיא וואלט ערפאהרען, אז א ווילדע טהיר האָט זיך ארויסגעריסען פון א מאנאזשעריע און האָט זיך פערקליבען ניט ווייט פון איהר. זיא האָט אויסגערעדט איהרע געסט, אז זיי דרייען זיך ארום צופיעל ארום מיניאט, און האָט זיך געמאכט לאכענדיג ווען נאָך האלבען טאָג פלעגען דיא מע־נער פערשווינדען פון שטוב.

יעמאנד האָט געזעהן דעם גראף וואנדעיוור לאכען און ריידען מיט א דאמע אויפ'ן גרויסען וועג, נאָר ער האָט געזאָגט, אז דאָס איז ניט געווען נאנא, און אין דער ווירקליכקייט, איז דאָס געווען לוסי. זיא האט זיך ערסט בעפרייט פון איהר צווייטען פרינץ, און ער האָט געדענקט אומצוקעהרען זיך מיט איהר אין פאריז. דער מארקיז שואר איז אויך זעלטען געווען אין דער היים; זיין דאָקטאר, האט ער גע־זאגט, האט איהם געהייסען האבען, וואס מעהר פרישע לופט. נאר געגען דאגענע און פאשערי האט זיא געהאט אונרעכט. דאגענא איז קיין מאל ניט אבגעטראטען פון עסטעלא, און האט דאס הויז ניט פערלאזען. פאשערי איז אויך ניט אבגעטרא־טען פון דיא מופפא־דאמען.

בעגעגענענדיג א מאל אויף א שפאציר מיגנאן און דיא קינדער, האט ער איהם געדריקט דיא האנד און ביידע האבען זיך געחיזען דיא בריעף, וואס זיי הא־בען געקריגען דעם טאג פון ראזען אין וועלכע זיא האט געשריבען, אז זיי זאלען זעהן האבען אזוי פיעל פרישע לופט, וויא נאר מעגליך, און אז זיא איז נאך שטארק בעשעפטיגט.

אזוי וויא מופפא פלעגט א גרויסען טהייל פון טאג פערברייגנען אין ארלע־אנס אין נייטהיגע געשעפטען, וויא ער האָט געזאָגט, איז פאַשערי געוואָרען דער קאַוואלער ביי דער גרעפין. זיא האָט געשיינט צו זיין זעהר אמוזירט פון זיין מי'ץ און פון זיין אָריגינעלען ארט רעדען וועגען זאכען און מענשען, און זיי האָבען אָנגע־הויבען צו ווערען זעהר אינטים. דיא געזעלשאפט פון דיזען יונגען מאן, האָט גע־שיינט צו מאכען איהר יונג. צייטענווייז, ווען זיי פלעגען אויף א ווילע בלייבען אליין האָבען זיך זייערע בליקען בעגעגענט און זייער לאכען האָט זיך איבערגעריסען, זייערע געזיכטער זיינען געוואָרען ערנסט און האָבען געזוכט צו פערשטעהן איינער דעם צווייטען.

פון אלע מענער, וואָס האָבען זיך געפונען ביי איהר אין הויז, האט מאדאם הושאָן נאָר געקאָזט צורוה זשאָרזש'ן און מופפא. דער גראַף מופפא איז געווען צו פיעל פערנומען מיט געשעפטען, אז איהם זאָלען קריכען אין זינען פרויען, און זשאָרזש איז נעבאך געווען דיא גאנצע צייט קראנק און זיא איז געווען זעהר אונרוהיג. יעדען אבענד האָט ער געליטען פון זיינע שרעקליכע קאָפּ־ווייה־טאָגען און פלעגט זיך פערשפּארען אין זיין צימער.

דינסטאג איז אָנגעקומען א נייער גאסט — הערר ווענאָ, וועמען זיא האָט איינגעלאדען לעצטען ווינטער. ער איז ארומגעגאנגען שטיל מיט דער מינע פון א מענשען, וואָס ווייס, אז ער איז צו קליין, אז מען זאָל אויף איהם זיך אומקוקען. ער האָט געשיינט ניט צו בעמערקען דיא אונרוהיגע אכטונג און שעצונג, מיט וועלכע מען האָט איהם בעגעגענט. ווען איהם איז געלונגען צו מאכען, אז מען זאָל אָן איהם אין גאנצען פערגעסען, איז ער געזעסען און געקיים שטיקלאך צוקער ביים דעזערט, און בעאָבאכטעט, וויא דאגענע בעדיענט עסטעל'ן ביים טיש און וויא פּאָשערי אמוזירט דיא גרעפין מיט פרייליכע אנעקדאָטען. ווען יעמאנד פלעגט אויף איהם א קוק טהאָן, פלעגט ער א שמייכעל טהאָן אויפ'ן פריינדליכסטען אופן.

נאָך מיטאג האָט ער דעם גראַף גענומען אונטער'ן ארם און איז מיט איהם ארויסגעגאנגען אין פּארק. יעדער האָט געוואוסט, אז ווענאָ האט אויפ'ן גראַף געהאט א שרעקליכען איינפלוס. מען האָט דערצעהלט וואונדערליכע געשיכטען וועגען דער מאכט, וואָס דער אלטער אדוואָקאט האט געהאט ביי דיא מופפא'ס אין הויז. פּאָשערי איז געווען זעהר אויפגעבראכט אויף ווענאָ, פאר וואָס ער איז איצט געקומען אהער, און האָט דערצעהלט זשאָרזש'ן און דאגענע, פון וואנען דער אלטער אדוואָקאט איז רייך געוואָרען. זיין גאנצע רייכקייט שטאמט פון א פּראָצעס, וואָס ער האָט אויסגעפיהרט פאר דיא יעזואיטען. ער האָט ווייטער דערצעהלט, אז דיזער הערר, ניט קוקענדיג, אויף זיינע צארטע און איידעלע מאנערען, נעהמט ער א גרויסען אנטהייל. אין דער שמוציגער און שווארצער ארבייט פון דיא גלהים און איז ביי זיי זעהר א וויכטיגע פּערזאָן.

דיא צוויי יונגע לייט האָבען זיך אויסגעלאכט פון פּאָשערי'ס ערקלערונג. דער געדאנק, אז דער אלטער ווענאָ איז א געהיימניספאָלער און שרעקליכער מענש, וואָס ארבייט אויף שווארצע וועגען אין דיא אינטערעסען פון דיא יעזואיטען, האָט זיי געשיינט זעהר קאָמיש. נאָר שפּעטער א ווייכע האָבען זיי געטראכט גאָר אנדערס, ווען זיי האָבען דערזעהן, וויא מופפא האָט זיך אומגעקעהרט פון פּארק מיט א דערשלאַגענע מינע און פערוויינטע אויגען.

— איך דענק, אז זיי האָבען גערעדט פון גיהנם, האט געמורמעלט פּאָשערי.

דיא גרעפין סאבינא האט געהערט פּאָשעריי'ס ווערטער. זיא האט אומגעקעהרט דעם קאָפּ אין זיין זייט און זייערע אויגען האָבען זיך בעגעגענט.

געוואוינליך האָט זיך דיא גאנצע קאָמפּאניע פערזאמעלט נאָך פריהשטיק אויף דער טעראַסע, וואס האט ארויסגעקוקט אין פּארק. נאָר איצט לכבוד זונטאג האט מאדאם הושאָן פּאָרגעשלאָגען, מען זאל זיך אביסעל דורכגעהן. ניט קוקענדיג אויף איהרע זעכציג יאָהר, האט זיא ליעב געהאט צו געהן. אלע געסט האָבען געזאָגט, אז זיי זיינען צופריעדען פון דעם פּלאן און האבען זיך אלע ארויסגעשאָטען פון שטוב. דער טאָג איז געווען זעהר א מילדער. ביז'ן הילצערנעם בריק זיינען זיי געגאַנגען צוואוואָרפּען; פּאָשערי און דאגענע זיינען געגאנגען פאראוים מיט דער גרעפין און טאָכטער; דער גראָף און דער מארקיז זיינען געגאנגען מיט מאדאָם הושאָן; נאָר צום לעצטען איז געגאנגען וואנדעיוור מיט א סיגאר אין מויל, וועהרענד דער אדוואָקאט ווענאָ איז אלע ווײלע איבערגעגאנגען פון איין גרופּע צו דער צווייטער, אום צו הערען, וואָס עס ווערט אומעדום גערעדט.

— מיין אָרימער זשארזש איז אין אָרלעאנס, האט מאדאם הושאן געזאגט. ער איז געפאהרען צו בעראטהען זיך מיט א דאקטאר וועגען דיא קאָפּ-ווייהטאגען, פון וועלכע ער ליידט דיא לעצטע צייט אונאויפהערליך. דער אלטער דאקטאר באַטאַרעל פאהרט שוין מעהר ניט אויף וויזיטען, און היינט גאר פריה, ווען איהר זייט נאָך אלע געשלאפען, עס איז נאָך געווען פאר זיבען א זייגער, איז ער שוין אוועק צו איהם....

זיא האט זיך פּלוצים איבערגעריסען און געפרעגט:

— וואס טהוען זיי דארטען אויפ'ן בריק? פאר וואס האבען זיי זיך אפּגעשטעלט?

ביידע דאמען מיט פאשערי און דאגענע זיינען געשטאנען אויפ'ן צווייטען עק פון בריק אין א פערלעגענהייט, וויא זיי וואלט עפּעס געשטאנען אין וועג, און דאך איז דער וועג געווען פריי.

— געהט, וואס שטעהט איהר? האט דער גראף געזאגט.

נאר זיי האבען זיך ניט געריהרט: דער וועג האט זיך דא שארף פערקעהרעוועט און איז געווען פערזעצט פון ביידע זייטען מיט הויכע ביימער, און דיא וואס זיינען געגאנגען פון פאָרענט האבען גוט געקענט זעהן, וואס עס טהוט זיך אויפ'ן וועג וועהרענד דיא פון הינטען האבען גאר ניט געקענט זעהן. א טויבער געריוש האט זיך געהערט און וואס ווייטער איז דער געריוש געווארען אלץ העכער — א

נערויש פון רעדער, אויסגעמישט מיט קולות און געלעכטערס. און דעם קנאלען פון בייטשען. פלוצים האבען זיך בעוויזען פינף קארעטעס, איינע גלייך נאך דער צווייטע און זיי זיינען געווען אזוי געדיכט געפאקט, אז מעהר האט שוין אהין ניט געקענט אריינגעהן.

— וואס איז דאס אזוינס? האט מאדאם הושאן געפרעגט פערוואונדערט.

נאר פלוצים האט זיא פערשטאנען, וואס דאס איז. און פערצווייפעלט פון דער בעגעגעניס האט זיא געמורמעלט:

— א, יענע פרוי! לאמיר גיכער אריבערגעהן.

נאר עס איז שוין קיין צייט ניט געווען — דיא פרינץ קארעטעס, אין וועלכע נאנא מיט איהרע פריינד זיינען געפאהרען זעהען דעם איינגעפאלענעם סלויסטער, זיינען שוין צוגעקומען צום הילצערנעם בריק. פאשערי, דאגענע און דיא גרעפין מיט איהר טאכטער, האבען זיך געמוזט אבציהען אהינטער און מאדאם הושאן מיט דיא איבריגע האבען זיך געשטעלט ביי דער זייט פון דעם שמאלען בריק. דיא קולות און געלעכטער'ס זיינען שטיל געווארען, עס האט זיך נאר גע־הערט דיא טריט פון דיא פערד, און פון דיא קארעטעס האבען אלע נייגיעריג ארויסגעקוקט אויף דיא גרופע שפאצירענדע.

אין דער ערסטער קארעטע זיינען געזעסען בלאנד און נענע אויסגעצויגען ברייט וויא קייזערינעס און האבען מיט פעראכטונג געקוקט אויף דיא דאמען, וואס זיינען געגאנגען צו פוס. נאנא אליין האט כמעט פערנומען דיא גאנצע באנק פון דער צווייטער קארעטע און פון פאלואז, וואס האט זיך געפונען נעבען איהר, האט זיך נאר ארויסגעזעהן דיא נאז; נאכהער זיינען געפאהרען קאראלין העק און לא־בארדעט; לוסי איז געפאהרען צוזאמען מיט מיגנאן און זיינע קינדער, און צום לעצטען איז געקומען נאנא אין וויקטאריא קארעטע. שטיינער ביי איהר זייט און זשארזש געגען איבער מיט זיינע קניע אנגעשפארט אן נאנא'ס פיס.

— דאס איז זיא? האט דיא גרעפין געפרעגט רוהיג, ווענדענדיג זיך צו פא־שערי און מאכענדיג זיך, אז זיא דערקענט ניט נאנא.

דיא רעדער פון דער וויקטאריא זיינען כמעט ארויף אויף איהר, נאר זיא האט זיך פון ארט ניט גערירט. ביידע פרויען האבען זיך אומגעביטען מיט א דורכדרינגענדען בליק. דיא מענער זיינען געשטאנען, וויא ניט זיי מיינט מען. פא־שערי און דאגענע זיינען געשטאנען קאלט און רוהיג און האבען געשיינט קיינעם ניט צו דערקענען. נאר וואנדעיוור האט געוואגט צו בעגריסען לוסי'ן מיט א לייכ־טען וואונק, אויף וואס זיא האט געענטפערט מיט א שמייכעל.

— ניט אכטונג! האט וועגא געזאגט צום גראף אויפ'ן אויער.

מופפא איז געשטאנען בלייך, וועהרענד נאנא איז פערביי איהם דורכגעפאה־רען. דיא גרעפין האט לאנגזאם געווענדט דעם קאפ אין זיין זייט און האט איהם בעטראכט. ער האט דיא אויגען אראבגעלאזט צו דער ערד, אום ניט צו זעהן, וויא דיא קארעטע האט אוועקגעפיהרט זיין הערץ און ער איז איינמאל געוועזען אויסער זיך פאר כעס. דער קליינער שנעק זשארזש האט איהם אריבערגעווארפען איבער'ן באנק! מיט דיזען אינגעל איז זיא זיך צוזאמענגעגאנגען, וועהרענד איהם האט זיא אבגעזאגט.

אנפאנגס האט מאדאם הושאן ניט דערקענט זשארזש'ן, וועלכער וואלט גערן זיך ארונטערגעווארפען פון בריק אין וואסער, ווען נאנא וואלט איהם ניט צור־געפרעסט מיט איהרע קניע. און אנדער געדאנק איז איהם באלד דורכגעלאפען צו בעהאלטען זיך אונטער איהרע קליידער, נאר עס איז שוין געוועזען צו שפעט ער איז געזעסען, וויא א פערשטיינערטער און האט זיך ניט געקענט א ריהר טהאן. נאר דיא אונערווארטעטע בעגעגענים האט צולאזען אלע זיינע קרעפטען. ער איז גע־װען ווייס, וויא דער טויטער. נאר פיעלייכט וועלען זיי איהם ניט זעהן.

— מיין גאט! האט דיא אלטע דאמע אויסגעשריען. דאס איז דאך זשארזש מיט איהר!

ווען דיא קארעטעס זיינען אריבערגעפאהרען האבען זיך נאנאס געסט אומ־געקוקט און דערזעהן, אז דיא שפאצירענדע זיינען געשטאנען א פאר מינוט אויפ־גערעגט, און האבען זיך באלד אומגעקעהרט צוריק, ניט איבערגעהענדיג דעם בריק. מאדאם הושאן, וואס איז געוועזען אנגעלעגט אויף מופפא'ס ארם, איז געוועזען אזוי שטיל און טרויריג, אז קיינער האט ניט געוואגט צו טרייסטען איהר.

— האט איהר געזעהן פאשערי? האט נאנא אויסגעשריען פון איהר קארעטע צו לוסי, א שעהנער יונג! ער וועט מיר בעצאהלען פאר וואס ער האט אונז ניט דערקענט. און דאגנעט אויך — צו איהם בין איך געוועזען אזוי פריינדליך. וויא איי־דעל זיי זיינען! זיי האבען אונז גאר ניט דערקענט!

גלייך נאך דעם האט זיא געהאט א שרעקליכע סצענע מיט שטיינער, פאר וואס ער האט געזאגט אז זיי האבען געהאט רעכט. אזוי? איז זיא ניט ווערט, אז מען זאל פאר איהר דיא הוט ארונטערנעהמען? איז דאס וואס ער מיינט. יעדער פוסטער פראנט קען איהר בעליידיגען? זיא דאנקט איהם שטארק שטיינער איז אזוי גוט, וויא דיא אנדערע.

— און יענע הויכע פרוי — ווער איז זיא? האט לוסי געפרעגט.

— דיא גרעפין מופפא, האט שטיינער געענטפערט.

— איך האב געדענקט אזוי, האט נאנא געזאגט. זיא איז ניט קיין גרויסע מציאה, כאטשע זיא איז א גרעפין, און פאשערי וויס דאס אזוי גוט, וויא איך.

שטיינער האט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען. ער איז געווען שרעקליך בייז, ווייל ער האט בעקומען א בריעף, אז ער זאל קומען אין פאריז און ווידער איז ניט אזוי אנגענעהם צו וואוינען אויפ'ן לאנד און שלאפען אויף א זאפע אין סאלאן.

— און דיזער ארימער יונג! האט געזאגט נאנא, ווערענדיג פלוצים וויך, וויא זיא האט דערזעהן זשארזש'ס בלייבקייט און וויא שווער ער ציהט דעם אטהעם.

— דענקט איהר, אז דיא מאמא האט מיך דערקענט? האט ער ענדליך געפרעגט.

— געוויס, האט זיא דערקענט, האט נאנא געענטפערט. ביי איהר האט זיך ארויסגעריסען א געשריי און דאס איז מיין שולד, ווייל דוא האסט ניט געוואלט פאהרען. הער, זשארזש, זאל איך שרייבען צו דיין מוטער? זיא זעהט אויס זעהר אנשטענדיג, און איך וועל איהר זאגען, אז איך האב דיר ביז היינט קיין מאל ניט געזעהן און אז שטיינער האט דיך היינט געבראכט צו מיר צום ערסטען מאל.

— ניין, ניין! שרייבט ניט, האט זשארזש געענטפערט, וואס ווייטער אלץ מעהר און מעהר אונרוהיג. איך וועל שוין זעהן אליין אויסצודרייען זיך, און אויב זיא וועט מאכען פיעל טענות, וועל איך גאר אוועק פון דער היים.

און ער האט גענומען אויסטראכטען קינענס צו פערענטפערען זיין פאהרען מיט נאנא.

דיא קארעטעס זיינען געפאהרען איבער א גלייכען וועג, בעוואקסען פוןביידע זייטען מיט הויכע בוימער. דיא דאמען האבען פארטגעזעצט זייער געשפרעך פון איין קארעטע מיט דער צווייטע, און דיא קוטשערס האבען ניט אויפגעהערט צו לאכען פון דיא זעלטזאמע מענשען. לאבארדעט איז געווען פערטיעפט אין א געשפרעך מיט קאראלין העקע. ביידע האבען ארויסגעזאגט איין מיינונג, אז נאנא וועט ניט אנהאלטען דאס גוט דריי מאנאטען און קאראלין האט געבעטען לאבארדעט, אז ער זאל עס פאר איהר קויפען, אויב ער וועט עס קענען קריגען ביליג.

פאלואז האט דעם גאנצען וועג געקוסט פער'גנב'עט גאגא'ס פעטען ארם, און איהר טאכטער האט איהם געהייסען אויפהערען, וויא זיא פלעגט שטענדיג טהאן, ווען זיא האט געזעהן, אז מען קוסט איהר מוטער. מיגנאנ'ס קינדער האבען

רעקלאמירט א געדיכט און מאריא בלאנד האט איינגערעדט נענע, אז אין דיא מילך־קראמען אין פאריז מאכט מען אייער פון זאפרען מיט קליי.

— וויא לאנג וועט דיא רייזע געדויערען ? האט מען געפרעגט פון איין קאר־רעטע צו דער צווייטער.

— נאך פופצעהן מינוט, האט געענטפערט נאנא, וואס האט געפרעגט איהר קוטשער. ווייסט איהר צו וועמען דער שלאס און דער איינגעפאלענער קלויסטער געהערען ? דיא איינענטהימערין פון דעם האט פאר נאפאלעאן דעם ערסטען גע־שפיעלט א גרויסע ראליע און עס האט מיט איהר געקעהרט א וועלט. נאר איצט אויף דער עלטער איז זיא פרום געווארען און זוכט נאר צו טהאן מצוות. איהר נאמען איז מאדאם דיאנגלאר.

— אירמא ד'אנגלאר ! האט אויסגערופען נאנא. איך האב איהר געקענט.

דיא פרויען האבען זיך מיט בעוואונדערונג פאר דיא פערזאנליכקייט אריבער־געוואויגען איבער דיא קארעטעס צו הערען, וואס זיא וועט פון איהר דערצעהלען.

— יא, איך בין נאך געוועזען זעהר יונג אין יענע צייט, נאר איך פלעג איהר זעהן דורכפאהרען אין איהר קארעטע. זיא האט זיך געהאלטען זעהר גרויס, נאר וואס פאר א געשיכטען מען האט זיך פון איהר אנדערצעהלט ! זיא פלעגט ארומ־קלייבען א מאן אזוי, אז נאר דיא פאדאשוועס אויף דיא שיך זיינען ביי איהם גע־בליבען און עס איז קיין וואונדער ניט, אז זיא האט א שלאס. ווייסט איהר, אז זיא דארף שוין זיין איבער נייינציג ?

דיא דאמען זיינען געווארען זעהר ערנסט, קיינער פון זיי האט ניט געוואלט לעבען אזוי לאנג. נאנא האט דאס געוואלט אם ווענינסטען. ענדליך זיינען זיי אנגעקומען.

לופי האט אנגעהויבען איינצורעדען נאנא, אז זיא זאל מארגען צוריקפאהרען אין פאריז. דיא אויסשטעלונג האלט שוין ביים ענדיגען. זיי האבען אלע געמאכט בעסער, וויא זיי האבען געהאפט. נאר נאנא האט דערפון ניט געוואלט הערען. זיא האסט פאריז, האט זיא געזאגט און האט געווארפען א צארטען בליק אויף זשארזש'ן, ניט קימערענדיג זיך וועגען שטיינער'ן.

דיא רואינע פון קלויסטער איז בעשטאנען פון עטליכע שטיינער, וואס זיינען געלעגען איינער אויפ'ן צווייטען און דיא דאמען האבען אפען געזאגט, אז דאס איז געוועזען א שווינדעל און אז עס איז ניט ווערט געווען אזוי וויט צו פאהרען אנצוקו־קען. דאך האבען זיי אוועקגעשפאצירט צום שלאס און האבען דיא קארעטעס גע־לאזט ווארטען.

— אויף מיינע נאמנות, אירמא האט זיך גוט פערזארגט, האט נאנא געזאגט, בעטראכטענדיג דעם פארק פון שלאס.

מיט פינף מינוט שפעטער זיינען זיי צוגעקומען צו דער צווייטע טהיר פון פארק. דער פארק האט געשיינט ועט זיך קיין מאל ניט ענדיגען און זיי האבען וואס ווייטער אלץ מעהר בעוואונדערט. זיי זיינען שוין מיעד געווארען פון געהן נאר דער שלאס האט זיך נאך אלץ ניט געזעהן. זיי האבען שוין אנגעהויבען צו ווערען אין כעס, פלוצים האבען זיי זיך אראבגענומען אן א זייט און פאר זייערע אויגען איז געשטאנען א גרויסארטיגער שלאס.

— נאט אין הימעל! האט אויסגעשריען נאנא. זיא האט געפיהלט, אז איהר פערפעהלט אטהעם.

אין דיזען פראכטפאלען שלאס איז אמאל געשלאפען הענריך דער פיערטער, און זיין בעט בעהאנגען מיט סאמעטענע פארהאנגען איז נאך געשטאנען אין איינעם פון דיא צימערן.

— אט איז אירמא אליין געבען טהיר פון קלייסטער! האט געזאגט נאנא.

נאנא האט איהר באלד דערקענט, גיט קוקענדיג אויף דעם, וואס זיא האט איהר שוין א צייט מיט יאהרען ניט געזעהן. עס איז איצט געוועזען נאכ׳ן געבעט, און אירמא האט פערלאזט דיא קירכע. זיא האט געטראגען א איינפאכע זיידענע קלייד און האט זיך געהאלטען אזוי שטאלץ, וויא א מאל. אין דער רעכטער האנד האט זיא געהאלטען א געבעט בוך און האט אויסגעזעהן וויא אן אלטע מארקיזע, וואס איז אנטלאפען געווארען פון דיא שרעקען פון דער רעוואלוציאן. זיא איז לאנג-זאם געגאנגען איבער דער סטעזשקע (ווענעלע), וואס האט געפיהרט צום שלאס, און א לאקיי און א ליווריע איז איהר נאכגעגאנגען. דיא איינוואוינער פון דארף האבען זיך פאר איהר טיעף פערנייגט; אן אלטער מאן האט איהר געקוסט דיא האנד. א פרוי האט זיך פאר איהר געוואלט אראב אזען אויף דיא קניע. דא איז זיא געוועזען א מעכטיגע קעניגין, געקרוינט פון יאהרען און כבוד. זיא איז לאנגזאם ארויף אויף דיא ברייטע טרעפ און איז פערשוואונדען געווארען אין דער טהיר, וואס האט זיך גלייך נאך איהר פערמאכט.

— דאס איז א בעצאהלונג פאר גוטע מעשים, האט מיגנאן געזאגט צו זיינע קינדער, וויא ער האט געוואלט מיט דעם איינפלאנצען אין זיי א שטיק מאראל.

דאן האט יעדער געמאכט עפעס א בעמערקונג, און ווען מאריא בלאנד האט זיך גראב אויסגעדריקט וועגען דער אלטער נייינציגיעהריגער פרוי, וואס האט אמאל געפיהרט זעהר אן אויסגעלאסען לעבען, איז לוסי געווארען העכסט אויפגעבראכט

און האט געזאגט, אז פאר עלטער און גרויע האר דארף מען האבען רעספעקט, און אלע האבען איינגעשטימט, אז אירמא איז אן אויסערארדענטליכע פערזאן.

דעם נאנצען ווענ צוריק האבען אלע געשוויגען, נאנא איז געזעסען שטיל און האט געשיינט נים צו בעמערקען שטיינער׳ן, וואס איז געזעסען נעבען איהר, און זשארזש׳ן אנטקעגען איהר. זיא האט קיין זאך ניט געזעהן, אויסער אירמא׳ס גע־זיכט, וואס האט געשוועבט פאר איהרע אויגען.

פארנאכט איז זשארזש אוועק א היים צום דינער. נאנא האט איהם אנגע־זאגט, אז ער זאל בעטען ביי דער מוטער פערצייהונג און האט איהם אויך געהייסען, ער זאל ביי נאכט ניט קומען. ער האט פפליכטען צו זיין מוטער און דארף איהר פאלגען. זשארזש האט אויסגעהערט איהר מוסר און איז מיט אן אראבגעלאזטען קאפ אוועק א היים. צו זיין גליק איז דאמאלס אנגעקומען זיין ברודער פיליפ, וואס האט געדיענט אין דער ארמיי, און ער האט אויסגעמיטען דיא מצענע, פאר וועלכע ער האט מורא געהאט. דיא מוטער האט זיך בענוגענט מיט דעם, וואס זיא האט איהם שטום מיט טרערען אין דיא אויגען בעטראכט, וועהרענד פיליפ, אויסגעפי־נענדיג, ווענען וואס דא האנדעלט זיך, האט געזאגט זיין ברודער, אז ער וועט איהם פאר דיא אויערען אוועקשלעפען, אויב ער וועט וואגען נאך אמאל צו ווייזען זיך ביי יענע פרוי. זשארזש האט אבגעאטהעמט פרייער און האט שוין גענומען טראכטען, ווא ער זאל מארגען אנטלויפען פון דער היים און קומען צו נאנא.

דער מיטאג ביים טיש איז צוגעגאנגען נים פריילין, מען איז געזעסען, וויא געשמידטע. וואנדעיוור האט ערקלערט, אז ער פאהרט אב מארגען אין דער פריה. ער האט געוואלט בעגלייטען לוסי׳ן צוריק אין פאריז, און ער אליין איז געווען אי־בערראשט פון זיין פלעצליכע ליידענשאפט צו דיא פרוי, מיט וועלכע ער האט זיך ניינקענט צעהן יאהר און צו וועלבע ער איז אימער געווען גלייכגילטיג. דער מארקיז שואר, אנגעבויגען איבער זיין טעלער האט געטראכט פון נאנא׳ס טאכטער. ער געדענקט איהר נאך, ווען זיא איז געווען א קינד און האט איהר גערופען לילי און געהאלטען איהר אויף זיינע קניע, נאר איצט איז זיא שוין מאדמואזעל אמעליע וויא קינדער וואקסען גיך!....

נאר גראף מופפא איז געווען שטילער פון אלעמען און איז געווען פערזונקען אין זיינע געדאנקען. ער האט לאנג נאכגעקוקט זשארזש׳ן און אין זיינע אויגען האט געברענט א גרין פייער. פון צייט צו צייט האט ער א ציטער געטהאן און גלייך נאכ׳ן עססען, האט ער זיך אויפגעהויבען פון טיש און איז אוועק צו זיך אין צימער. ווענא איז איהם נאכגעגאנגען. דער גראף האט זיך אריינגעווארפען אין בעט און

מיט'ן קישען פערשטאפט דאס מויל, ער זאל ניט אויסברעכען אין א ספאזמאטי־שען געוויין. וועגא איז געשטאנען איבער איהם און געהייסען איהם, ער זאל בעטען ביי גאט, ער זאל זיך אויף איהם דערבארעמען, נאר דער גראף האט ניט געהערט וואס ער רעדט. ער האט זיך פלוצים א הויב געטהאן פון בעט און געזאגט:

— איך געה! איך קען לענגער ניט אריבערטראגען.

— גוט, איך געה מיט, האט וועגא געענטפערט.

ווען זיי האבען דערגרייכט נאנא'ס וואוינונג, האט זיך דער גראף צו איהם געווענדעט און געזאגט:

— אייער מיה איז אומזיסט, איך קען זיך ניט העלפען. לאזט מיך אליין.

אין נאנא'ס וואוינונג איז ביים עסען געקומען צו קריעג. נאנא האט געפונען א בריעף פון בארדענאוו, אין וועלכען ער האט איהר געשריבען, אז זיא דארף זיך ניט איילען, און קען שטעהן לענגער אויפ'ן לאנד, וואס האט געהייסען, אז ער דארף איהר שוין מעהר ניט האבען. דיא קליינע וויאלעין האט פערנומען איהר פלאץ און האט א גרויסען ערפאלג. און ווען מיננאן האט איהר פארגעשלאגען, זיא זאל פאה־רען מיט איהם צוזאמען מארגען אין פאריז, האט זיא געענטפערט, אז זיא פרעגט ביי קיינעם קיין עצות ניט.

זיא האט איבערהויפט אנגענומען זעהר א שטרענגע האלטונג ביים טיש. ווען לערא האט זיך ארויסגעכאפט מיט א גראבען ווארט ביים טיש, האט זיא מיט כעס געזאגט, אז זיא וויל ביי זיך אין שטוב אזעלכע שווינעריען ניט האבען, אפילו פון איהר מוהמען. דערנאך האט זיא ערשטוינט איהרע געסט, ווען זיא האט גע־זאגט, אז פון איצט אן וועט זיא אנהייבען צו פיהרען א נייע לעבען, און איהר לואי וועט זיא געבען א רעליגיעזע ערציהונג. און ווען זיי האבען זיך צולאכט, איז זיא אריין אין א מאראליזירענדען טאן און געזאגט, אז עקאנאמיע אליין פיהרט צו רייכקייט און זיא האט קיין חשק ניט צו ענדיגען איהרע לעצטע טעג אויף א זאק שטרוי. דיא געסט האבען איהר אנגעקוקט פערוואונדערט און ניט פערשטאנען, וואס מיט איהר איז געווארען. זיא האט זיך פערטראכט און האט זיך געזעהן אן אלטע פרוי זעהר רייך און זעהר געשעצט. זיי האבען זיך שוין צוגעקליבען געהן שלאפען, ווען מופפא איז אנגעקומען. לאבארדעט האט איהם געטראפען אין גארטען, און פערשטעהענ־דיג גלייך, וואס דא קומט פאר, האט ער שטיינער'ן ארויסגעפטר'ט פון הויז און האט מופפאן פאר'ן האנד אריינגעפיהרט דורך א פינסטערען קארידאר אין נאנא'ס צימער.

לאבארדעט איז געווען א יונג, וואס האט ליעב געהאט צו טהאן אזעלכע

טובות. נאנא איז ניט געווען איבערראשט, ווען זיא האט איהם דערזעהן, נאר איהר האט געשיינט צו פערדריסען, וואס דיזער מענש האט זיך אזוי משוגע אין איהר פערליעבט. דאס לעבען איז זעהר אן ערנסטע זאך, האט זיא געזאגט, און עס איז נארעש צו ליעבען — דאס ברענגט קיין נוצען ניט. דערנאך האט איהר געריסען דאס הארץ פאר זיזי; זיא האט זיך ניט אנשטענדיג אויפגעפיהרט. זיא וועט איצט ווערען בעסער און וועט נעהמען נעהן מיט'ן ריכטיגען וועג און וועט זיך צוזאמענ־נעהן מיט אן אלטען מאן.

— זאָע! האט זיא געזאגט צו איהר דיענסט, וועלכע האט איהר איצט אויס־געהערט מיט פערגעניגען. פאַק איין מיינע זאכען, און מארגען פאהרען מיר צוריק נאך פאריז.

מופפא איז געבליבען שלאפען בייא איהר, נאר זיא האט קיין פערגניגען ניט געהאט.

VII.

אין דריי מאנאטען שפעטער, אין א דעצעמבער אבענד האט גראף מופפא שפאציערט דורך דעם פאססאזש דע פאנאראמאס. דער גוס רעגען, וואס איז פלוצלים אויסגעפאלען, האט אהער פערטריבען א מאסע מענשען און דער גראף האָט זיך קוים געקענט דורכשטופען.

מיט לאנגזאמע טריט איז דער גראף געגאנגען צום בולוואר. ער האט זיך ארומגעקוקט און דאן האט ער זיך אומגעקעהרט צוריק און האט געקוקט אין דיא פענסטער פון דיא מאגאזינען. דיא פערבייגעהענדע האבען איהם אריינגעקוקט אין זיין בלייכע געזיכט און דאס האט איהם געערגערט. ער האט זיך אבגעשטעלט נע־בען א פאפיר מאגאזין און האט גענומען בעקוקען דיא זאכען, וואס זיינען געווען אויסגעשטעלט אין פענסטער.

ער האט געקוקט און האט אָבער נאר ניט געזעהן. ער האָט געטראכט וועגען נאנא. צו וואס נארט זיא איהם ווידער א מאָל? היינט אין דער פריה האט זיא איהם געשריבען, אז לואי איז קראנק און זיא וועט דיא נאכט פערברייננגען מיט איהם בייא דער טאנטע. נאר ער האט איהר ניט געגלויבט און איז אוועק צו איהר וואוינונג, און האט אויסגעפונען, אז זיא איז אוועק אין טהעאטער. דאס האט איהם געוואונדערט, ווייל דיא בלאנדע ווענוס איז שוין אראב פון דער ביהנע און

אין דער נייער שטיק האט נאנא קיין ראָלע ניט. צו וואס האט זיא איהם געזאגט, א ליגען און וואס האט זיא היינט געטהאן אין טהעאטער.

דיא פערבייגעהענדע האבען איהם אפגעשטופט פון פענסטער און ער איז צוגעגאנגען צו א צווייטען. וואו עס זיינען געווען אויסגעשטעלט טייסטערס פאר־סיגארען און דאס גלייכען.

נאנא האט זיך זעהר געביטען. דיא ערשטע צייט ווען זיא איז צוריקגעקומען פון דארף, האט זיא איהם שיער משוגע געמאכט מיט איהרע קוסען און ליעבע־ווערטער. פאר זשארזש'ן האט ער מעהר קיין מורא ניט געהאט; דיא מוטער האט איהם פערהאלטען אין דארף און ער האט געשריבען שעהנע בריעף, אויף וועלכע זיא האט געענטפערט אין פיינע פראזען.

פון שטיינער'ן האט ער געוואלט פטור ווערען, נאר ער האט מורא געהאט פאר א סקאנדאל, וואס וואלט געוויס ארויסגעקומען. ער האט געוואוסט, אז דער באנקיר אקערט מיט דער נאז דיא ערד צו קריגען געלד און האלט ביים באנקראָטירען. ווען דער גראף האט א מאָל געטראפען דעם באנקיר ביי נאנא און האט איהר גענומען מאכען פארווירפע, האט זיא איהם געענטפערט, אז נאכדעם וויא ער האט אויף איהר פערשווענדט אזעלכע גרויסע סומען געלד, קען זיא איהם פון זיך ניט אוועקטרייבען וויא א הונד. איבריגענס, מופפא האט פאר דיא לעצטע דריי מאָנאט געלעבט נור מיט איין געפיהל: איהר צו בעזיצען. דיא שפעט ערוואכטע ליידענשאפט האט איהם געמאכט אונערזעטליך וויא א קינד, און ער האט אפילו ניט געקענט זיין אייפערזיכטיג. נאר איין זאך האט איהם געארט, זיא האט איהם שוין מעהר ניט געקוסט, וויא פריהער.

צו וואס האט זיא איהם געזאגט א ליגען? ער האט זיך ענדליך אבגעריסען פון פענסטער. דער זייגער איז געווען ניין. איצט דארף זיא פערלאָזען דאס טהעאטער און ער וועט אויסגעפינען דיא ווארהייט. דער רעגען האט נאך ניט אויפגעהערט און דיא קעלט האט איהם ערפרישט דאס געזיכט און דיא הענד. זיין פרוי, וואס איז אוועקגעפאהרען מיט א בעזוך צו מאדאם שעזעל, וועלכע ליגט קראנק צייט פון לעצטען הערבסט, וועט זיך פיהלען ניט גוט, וויל דער רעגען אויפ'ן לאנד איז נאך פיעל אונאנגענעהמער: פלוצלים האט ער זיך דערמאָנט, אז נאנא קען אוועקגעהן, און האט זיך געשטעלט פאר א זייטיגע טהיר פון טהעאטער, פון וואנען דיא אקטיאָרען פלעגען ארויסגעהן, און האט געווארט.

ער האט זיך געוואלט אנפרעגען ביי מאדאם בראָן, צו נאנא איז נאך דא, נאר ער האט מורא געהאט, אז זיא וועט איהר דערצעהלען, און נאנא וועט זיך

ארויסמאכען פון טהעאטער דער געדאנק, אז ער וועט דארפען דיא נאכט שלאפען אליין אין בעט האט איהם גענומען שווער אויפ'ן הארצען. ארום צעהן א זייגער איז אנגעקומען נאך א הערר, עלעגאנט געקליידעט, און האט זיך אויך גענומען דרייהען פאר'ן טהעאטערי יעדעס מאָל ווען זיי האבען זיך בעגעגענט האבען זיי פערדעכטיג איינער דעם צווייטען אָנגעקוקט. פלוצלים איז איהם אריין א געדאנק אז ער קען אויסגעפינען צו נאנא געפינט זיך אין טהעאטער פון איהר גארדעראָב. ער איז שטילערהייד אריין אין הויף, פון וואנען מען האט געקענט זעהן דיא פענסטער פון דיא גארדעראָב, און האט ארויפגעקוקט. אין נאנא'ס צימער איז געווען ליכטיג. דאס האט איהם בערוהיגט און, דערהערענדיג א סקריפ פון א טהיר, איז ער געשווינד ארויסגעלאָפען.

געוויס וועט נאנא באלד ארויסקומען. ער האט ווידער אנגעהויבען צו שפאצירען און יעדער מאָל, ווען ער האט זיך בעגעגענט מיט'ן עלעגאנט געקליידעטען העררן, האט יענער אויף איהם געווארפען אזא בליק, וואס האט געהייסען: דוא האסט שוין, מיין ליעבער הערר, געהאט א מפלה. דריי הויכע מיידלאך מיט צופאטעלטע האָר און צוריסענע קליידער האבען זיך בעוויזען, עסענדיג עפעל און ארויסשפייענדיג דיא שאָלעכץ. זייערע גראָבע ווערטער און אונפערשעמטקייט, מיט וועלכע זיי האבען זיך געשטופט צו זיי, מאכענדיג שפאס, האט דיא הערען שרעקליך אויפגעבראכט.

אין דער מינוט האט זיך נאנא בעוויזען פון טהעאטער. זיא איז שרעקליך בלייך געוואָרען דערזעהענדיג דעם גראף.

— איהר זייט דא? האט זיא אויסגעשטאמעלט.

דיא פיגוראנטען האבען גלייך אויפגעהערט צו לאכען. זיי האבען זיך אויסגעשטעלט אין דער רייהע און אנגענומען ערנסטע געזיכטער, וויא דיענסט מיידלאך ווען דיא מאדאם בעוויזט זיך פלוצלים און כאפט זיי ביי א פערברעכען. דער עלעגאנט געקליידעטער מאן איז גלייך אבגעגאנגען מיט א טרויעריגען בליק.

— נים מיר אייער ארם, האט נאנא געזאָגט.

זיי האבען גענומען געהן לאנגזאם. דער גראף האט אָנגעגרייט געוויסע פראגען, נאר ער האט זיי נים געפונען צו זאָגען. זיא האט אין דער גיך ערקלערט, אז ביז אכט א זייגער איז זיא געווען ביים קינד, נאר אזוי וויא לואי פיהלט זיך בעסער, האט זיא בעשלאָסען צו געהן אין טהעאטער.

— איז דאס געווען אזא וויכטיגע זאך?

— יאָ, האָט זיא געענטפערט אין פערלעגענהייט, מען וויל אויפפיהרען א נייע שטיק און מען האָט געוואלט וויסען מיין מיינונג.

ער האָט געפיהלט, אז זיא האָט איצט אויסגעקלערט א נייען ליגען, נאר איהר ווייכער און גלאַטער אָרם, וואָס איז געווען אָנגעשפאַרט אָן זיינעם האָט איהם נערויבט זיינע קרעפטען. ער האָט איצט ניט געפיהלט ניט קיין כעס ניט קיין באַגער אָבצורעכענען, פאַר וואָס זיא האָט איהם אזוי לאַנג געלאָזט וואַרטען. זיין איינציגער געדאַנקען איז געווען צו האַלטען איהר און ניט ארויסלאָזען פון זיינע הענד. מאָרגען וועט ער זעהן אויסגעפינען, וואָס זיא האָט אזוי שפעט געטהאָן אין נאַרדעראָב.

נאַנא איז געווען אונרוהיג. זיא האָט געהאַט דיא מינע פון א מענשען, וואָס קלערט אַן עצה, וויא צו האַנדלען.

— זעהסט, איז דער פעבער ניט שעהן? האָט זיא געזאָגט, אבשטעלענדיג זיך פאַר א פענסטער פון א מאַגאַזין און ווייזענדיג איהם אויף א פעבער פון פעדערען און העלפאַנדביין.

דערנאָך האָט זיא ווייטער גערעדט אין א גלייכגילטיגען טאָן.

— דענקסטו צו געהן מיט מיר אהיים?

— געווים, האָט ער געענטפערט פערוואונדערט. דיין קינד איז דאָך בעסער.

זיא האָט געזאָגט, אז זיא וויל געהן צוריק צום קינד, ווייל זיא האָט מורא, עס קען איהם ביי נאַכט זיין ערגער. נאר ווען זיא האָט געהערט, אז דער גראַף וויל איהר בעגלייטען, האָט זיא אויפגעהערט וועגען דעם צו רעדען. עס האָט איהר אָנגעכאַפּט יענער כעס פון א פרוי, וואָס פיהלט, אז זיא איז אריינגעפאַלען. נאָר זיא האָט דעם כעס איינגעהאַלטען, און האָט נאר געטראַכט, וויא צו געווינען צייט. ווען זיא זאָל נאר קענען פּטור ווערען פון איהם ביז האַלבע נאַכט, וועט נאָך אלעס זיין גוט.

— דוא ביזט היינט פריי, האָט זיא צו איהם געזאָגט; ווייל דיין פרוי וועט ביז מאָרגען ניט קומען.

— יאָ, האָט דער גראַף געענטפערט אביסעל צומישט פון דעם פאַמיליאַרען טאָן, מיט וועלכען זיא האָט גערעדט וועגען זיין פרוי.

זיא האָט זיך אָנגעפרעגט אין וואָס פאַר א שטונדע דיא גרעפין דאַרף אָנקומען, זוכענדיג אויסצוגעפינען, צו ער דענקט ניט געהן בעגעגענען איהר אויפ'ן וואָקזאַל. זיא האָט גענומען געהן זעהר לאַנגזאַם און האָט געשיינט צו זיין זעהר פעראינטערעסירט מיט דיא פענסטער פון דיא מאַגאַזינען.

— זעה נאר דעם שעהנעם בראַסלעט! האָט זיא אויסגערופען, אבשטעלענדיג זיך פאר'ן פענסטער פון א יובעליר.

זיא האָט שטענדיג נאך פון קינדווייז אן ליעב געהאט צו קוקען אין דיא פענסטער פון מאַגאַזינען. זיא פלעגט זיך פערגעסען ביי א פענסטער פון א שאָקאָלאַד־העגדלער, האט זיך געפיהלט צוגעצווינגען צום פענסטער פון א זייגער מאַכער און צוהערען זיך דעם שפּיעלען פון א שפּיעל־זייגער, און פלעגט שטונדען־ווייז קענען אבשטעהן און צוקוקען זיך צו דיא ביליגע שפּיעלכלאך אין דיא מאַגאַזינען. נאָר היינט האָט זיא געקוקט און גאר ניט געזעהן. זיא איז געווען זעהר צושטריט און צאָרנדיג. איהר האט געערגערט, וואס זיא איז ניט פריי, און איהר האט זיך געוואלט אבצוטהאן עפעס א נארעשקייט.

וואס קומט איהר ארויס פון דיא רייכע געליעבטע? זיא האָט רואינירט דעם באַנקיר און א פּרינץ מיט איהרע קינדערשע קאפּריזען, און וואו איז דאָס געלד? אפילו איהר וואוינונג איז נאָך ניט פאָלשטענדיג מעבלירט, און דיא קרעדיטאָרען לויפען איהר איצט נאך מעהר וויא שטענדיג. שוין מעהר וויא א מאָנאט אז זיא דארף דעם שעלמישען שטיינער דראהען מיט ארויסווארפען, ווען זיא וויל בעקומען א טויזענד־פראַנק שטיק. ער שיינט ניט צו האָבען א סו. מופּפּאַ שיינט צו זיין אין אזעלכע זאכען נאָר אונערפאהרען, און זיא קען אפילו ניט זיין אויף איהם אין כעס פאר זיין קארגשאפט. און ווען ניט יענער בילד פון אירמא, וואלט זיא שוין לאַנג געמאכט א סוף מיט זיי אלעמען און ניט געהערט זאָע'ס מוסר. און דאריבער איז זיא געגאַנגען אזוי רוהיג מיט'ן גראף, ווען אין הארצען האט איהר געברענט א כעס.

מען האָט שוין אָנגעפאַנגען אויסצולעשען דיא ליכט אין דיא רעסטאָראַנען. דער רעגען האט אויפגעהערט, א שטיל ווינטעל האט געבלאָזען. נאַנאַ האט געוואלט געהן צו פוס, דאס איז זעהר גוט פאר איהר, און זיי האבען גענוג צייט, האָט זיא געזאגט. ווען זיי זיינען פערביי געגאַנגען דעם ענגלישען קאפּע האָט זיך איהר פערגלוסט צו עסען אויסטערס. זיא האָט פון דער פריה נאר ניט געגעסען צוליעב דעם קינדס קראנקהייט. מופּפּאַ האט ניט געוואגט אבשלאָגען איהר דערפון — נאָר אזוי וויא ער האט ניט געוואָלט, מען זאָל וויסען זיינע פערהעלטניסע צו איהר, האט ער גענומען א בעזונדער צימער און איז פריהער אליין אוועקגעגאַנגען, זיא איז איהם לאַנגזאם נאכגעגאנגען, וויא א פּערזאָן, וואס וויים וואו זיא געפינט זיך.

אין דער מינוט, ווען זיי האבען געוואלט אריין, האט זיך געעפענט דיא טהיר

פון אן אנדער צימער, פון וועלכען עס האבען זיך געהערט געשרייען און געלעכטערס און פון דארטען איז ארויסגעקומען דאנענע.

— זעה, נאנא! האט ער אויסגעשריען.

דער גראף איז געשווינד אריין אין צימער, און דיא טהיר איז געבליבען א ביסעל אפען. דאנענע האט א ווינק געטהאן מיט דיא אויגען און געזאגט:

— דוא מאכסט פארשריטע, מיין ליעבע. וויא עס שיינט האסטו איצט גע־ווארפען אן אויג אויף דיא הערען פון דעם קעניגליכען פאלאץ.

נאנא האט א שמייכעל געטהאן און האט ארויפגעלעגט איהר פינגער אויף דיא ליפען.

— וויא געהט עס דיר? האט זיא איהם געפרעגט פריינדליך.

— איך טראג זיך ארום מיט'ן געדאנק חתונה צו האבען.

זיא האט מיט מיטלייד א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען. נאר ער האט זיך געהאלטען ביי דאס זייניגס, אז דאס איצטיגע לעבען האט איהם דערעסען, ער וויל שוין ווערען פראקטיש, נעהמען נדן און ענדיגען אלס פרעפעקט וויא זיין פאטער איז געווען.

נאנא האט איהם אלץ ניט געגלויבט און געשמייכעלט.

— מיט וועמען ביזטו דא? האט זיא געפרעגט.

— א, מיט א גאנצע קאמפאניע, האט ער געענטפערט.

זיי זיינען געשטאנען צוגעשטופט צו דער וואנד פון קארידאר, וויא דיא קעל־נער זיינע אלע ווייכע פערביי זיי דורכגעלאפען מיט שפייזען און געשטערט זיי, נאר זיי האט דאס ניט געארט און האבען גערעדט ווייטער, וויא זיי וואלטען געווען ביי זיך אין דער היים.

— זעה נאר, האט געזאגט דאנענע, ווייזענדיג אויפ'ן צימער, וואו טופפא האט זיך געפונען.

דיא טהיר פון צימער האט זיך שטילערהייד פערמאכט.

— האסטו געלעזען דעם ארטיקעל, וואס פאשערי האט וועגען מיר געשריבען?

— יא, „דיא גאלדערנע פליעג“ האט דאנענע געענטפערט. איך האב דיר ניט געזאגט, ווייל איך האב ניט געוואלט פערשאפען דיר קלעמענים.

— קלעמענים! פאר וואס? דער ארטיקעל איז צו לאנג.

עס האט איהר פערשאפט פערגניגען, וואס מען האט זיך מיט איהר בע־שעפטיגט אין דער „פיגארא“. נאר ווען איהר פריינד דער פריזירער וואלט איהר

ניט ערקלערט דעם אינהאלט פון ארטיקעל, וואלט זיא ניט געוואוסט, אז דאס מיינט מען איהר.

זיא האט זיך געלאזט געהן צום צימער, וואו מופפא איז געזעסען, און דא־גענע האט איהר נאכגעשריען:

— אדיע, געה צו דיין הארענדינגען.

זיא האט זיך אבגעשטעלט און געפרעגט:

— פאר וואס רופסטו איהם אזוי?

— דערפאר וויל ער האט הערנער.

— הא! האט זיא אויסגערופען שטארק ערשטוינט, און האט זיך צוריק אנ־געשפארט אן דער וואנד.

— וויא, דוא האסט גאר ניט געוואוסט? זיין ווייב לעבט מיט פאשערי.... דאס האט זיך שוין געמוזט אנהויבען אויפ׳ן דארף. איך האב פריהער בעגעגענט פאשערי, און איך דענק, אז ער האט זיך געאיילט אויף א ראנדעוואו מיט דער גרעפין, וועלכע איז כלומר׳שט ערגעץ אוועקגעפאהרען.

נאנא איז געשטאנען אונבעוועגט און שטום.

— איך האב אבער שוין דאס געטראכט, האט נאנא געזאגט און געקלאפט זיך איבער דיא פיס. איך האב איהר נאר געזעהן איין סעקונדע, נאר דאס איז פאר מיר געווען גענוג. איז דאס מעגליך, אז אן עהרליכע פרוי זאל אבנארען איהר מאן? און מיט אזא שוויין, וויא פאשערי.. זיא וועט שעהנע זאכען פון איהם אויסלערנען.

— דאס וועט ניט זיין איהר ערסטע פראבע, האט דאגענע געענטפערט. זיא וועט פון איהם קיין נייע זאך ניט אויסלערנען.

נאנא האט אויסגעשריען אויסער זיך:

— א שעהנע געזינטעל, כלעבען!

— פערצייהעט! האט אויסגערופען א קעלנער און איז צווישען זיי דורכגע־גאנגען, טראגענדיג איןביידע הענד פלעשער.

— אדיע, מיין ליעבע! האט אויסגערופען דאגענע. דוא ווייסט, אז איך בין נאך אלץ פערליעבט אין דיר?

— זזעק! דוא ווייסט, אז צווישען אונז איז אלעס געענדיגט. נאר קום אמאל ארויף צו מיר, און מיר וועלען ביידע אביסעל פלוידערען.

— אזוי, ער טראגט הערנער! האט זיא געזאגט צו זיך. א מאן, וואס טראגט הערנער, האט מיר שטענדיג אבגעעקעלט.

זיא האט דעם גראף געטראפען, וויא ער איז געדולדיג געזעסען אויף דער

זאפע און געווארט. ער האט איהר קיין פארווירפע ניט געמאכט, און זיא האט אויף איהם אזא רחמנות געקריגען, אז זיא איז איהם שיער ניט געפאלען אויפ'ן האלז, אום צו טרייסטען איהם. זיא האט דיא אויסטערס אויפגעגעסען און איז גע־שווינד מיט איהם אוועק אהיים. עס איז שוין געווען עלף א זייגער, און זיא האט געדענקט פון איהם פטור צו ווערען ביז האלבע נאכט.

אין פארצימער האט זיא געזאגט צו זאע, לאזענדיג דעם גראף געהן פאראויס:

— ווען דער אנדערער וועט קומען און וועט איהם נאך טרעפען ביי מיר, זאלסטו איהם בעטען ער זאלזיך פערהאלטען שטיל און זאל קיין גערויש ניט מאכען.

— וואו זאל איך איהם הינטהאן?

— אין קיך; דארטען איז דער זיכערסטער פלאץ.

מופפא האט דערווייל אין שלאף צימער אויסגעטהאן זיין אויבערראק. אין אייווען האט געברענט א שטארקער פייער. דיא מעבעל אין צימער איז געווען דיא זעלביגע וואס א מאל, זיא האט שוין לאנג געוואלט פערבייטען דעם דאמאסט אויף שווארצען סאמעט, נאר באטשע שטיינער האט שוין גענעבען עטליכע מאל אויף דעם געלד, האט זיא אבער שטענדיג דערפאר געפונען אן אנדער פלאץ. דיא איינציגע נייע זאכען אין דעם צימער זיינען געווען א פעל פון א טיגער פאר'ן קאמין און א קריסטאלענער הענג־לאמפ.

— איך געה נאך ניט צו בעט, איך בין ניט שלעפעריג, האט נאנא געזאגט.

— וויא דוא ווילסט, האט דער גראף געענטפערט אונטערטהעניג.

דיא בעסטע צייט־פערטרייב ביי נאנא איז געווען. אויסצוטהאן זיך א היילע א נאקעטע, שטעלען זיך פאר'ן גרויסען שפיגעל, וואס האט געוויזען איהר גאנצע פיגור, און בעטראכטען זיך פון קאפ ביז דיא פיס: זיא האט אזוי געקענט אבשטעהן פאר'ן שפיגעל שטונדען לאנג אין פערגניגען זיך אויף איהר שעהנע לייב, אויף איהר סאמעט ווייכע הויט. און זיא האט ניט שטארק מקפיד געווען, צו עס גע־פינט זיך דערביי א מאנס פערזאן צו ניט. דער פריזירער פלעגט איהר אפט טרע פען אין דער פאזיציאן און זיא האט ניט אפילו א קעהר געטהאן מיט'ן קאפ. און ווען גראף מופפא האט זיך דערפון נעערגערט, האט זיא איהם געזאגט, אז זיא טהוט עס פאר זיך און ניט פאר פרעמדע.

היינט האט זיא אנגעצונדען נאך זעקס ליכט, אום בעסער צו קענען זעהן. ווען זיא האט געהאלטען ביים אראבווארפען דאס העמד פון דיא אקסלען, האט דיא זיך געווענדט צום גראף און געפרעגט:

— האסטו געלעזען דעם ארטיקעל אין פיגארא? דיא צייטונג ליגט ביי מיר אויפ'ן טיש. מען זאגט, אז דאס מיינט מען מיר. וואס דענקסטו דערפון?

דער גראף האט דעם ארטיקעל געלעזען לאנגזאם. דער ארטיקעל האט גע־הייסען „דיא גאלדערנע פליעגע" און האט דערצעהלט דיא געשיכטע פון א מיידעל, וועמעס אור־אור־אור עלטערן זיינען געווען שכורים און דאס פערגיפטעטע בלוט פון עלענד און שכרות איז איבערגעגאנגען בירושה פון דור צו דור ביז עס איז אנגעקו־מען צו דער מיידעל. זיא האט זיך אויפגעהאדעוועט ערגעץ אין א פארשטאדט פון פאריז אין דיא גאסען. זיא איז אויסגעוואקסען הויך, שעהן און פערפיהרעריש און האט פיין אויפגעבליהט אין א קופע מיסט און איצט רעכענט זיא זיך אז פאר דיא אלע אונרעכטען, וואס מען האט געטהאן דיא ארימע פון וואנען זיא קומט ארויס און פאריז. נויט און דחקות, וואס זיי האבען געהאט אויסצושטעהן.

דעם אונפלאט, דיא צופוילטקייט, וואס האט זיך ביז איצט איינגעעסטעט צווישען דיא ארימע קלאסען, האט זיא אריינגעבראכט צווישען דיא אריסטאקרא־טיע, אום איהר צו פערפעסטען. זיא איז געווארען אליין ניט צו וויסען, וואס זיא טהוט א קראפט פון דער נאטור, א קראפט פון צערשטערונג און זיא פערדארבט גאנץ פאריז מיט איהרע שניי־ווייסע אקסלען.

ביים שלוס פון ארטיקעל האט דער שרייבער איהר פערגליכען צו א גאלדער־נע פליג. דיא פליג, געבארען אין שמוץ פערשלעפט דעם גיפט פון א וועלכע נבלה פון א פערוואורפענעם פלאץ אין שטאדט אריין, און טאנצענד, שימערענד מיט איהרע גאלדערנע פליגעלאך אין דער לופט פליהט זיא אריין דורך דיא פענסטער אין דיא שעהנסטע פאלאצען און פערגיפטעט דיא מענער.

מופפא האט דעם קאפ אויפגעהויבען און גענומען קוקען שטארק אויפ'ן פייער.

— וואס זאגסטו האט נאנא געפרעגט.

נאר ער האט ניט געענטפערט; ער האט ווידער אמאל גענומען לייענען דעם ארטיקעל פון אנהויב אן. א קעלט איז איהם איבערגעלאפען פון שייטעל איבער'ן רוקען. דער ארטיקעל איז געווען געשריבען מיט איבערטריבענע פראזען, נאר דאך האט ער זיך געפונען געטראפען.

ער האט א קוק געטהאן אויף נאנא. זיא איז געווען פערזונקען אין טיעפע בעוואונדערונג פון איהר לייב. זיא האט אנגעבויגען דעם קאפ און בעטראכט א קליינע בראדעוועקע אויף איהר רעכטען היפט. זיא האט עס לייכט בעריהרט מיט'ן שפיץ פינגער און איז געבליבען צופריעדען. דערנאך האט זיא גענומען בעטראכ־טען דעם אונטער טהייל פון איהר קערפער און האט געמאכט דיא ערשטוינטע

מינע פון א יונג מיידעל, וואס ווערט געוואר אז זיא איז צייטיג. זיא האט געבויגען דיא טאליע אום צו בעטראכטען זיך פון פארענט און פון הינטען און איהר בליק האט זיך לענגער אבגעשטעלט אויף איהרע קיילעכדיגע בריסט.

מופפא האט איהר בעאבאכטעט. זיא האט איהם געשראקען, דיא צייטונג איז ארויסגעפאלען פון זיינע הענד. אין דיזען קורצען אויגענבליק האט ער קלערער גע־קענט ארייגקוקען אין זיך זעלבסט און ער האט זיך פעראכטעט. אין דיא דריי מא־נאטען האט זיא זיין לעבען פערגיפטעט. ער האט זיך איצט געפיהלט, אז ער איז פערדארבען ביז'ן מארך פון דיא ביינער. וויא א בליץ האט איהם אויף א מינוט א שיין געטהאן דער אמת, און ער האט פאלשטענדיג בעגריפען, וויא ער אליין איז פערגיפטעט, זיין פאמיליען-לעבען צערשטערט און דיא אריסטאקראטיע ווערט צר־ריסען אין שטיקער.... און ער האט דאך פון איהר דיא אויגען נים געקענט אברייסען....

נאנא איז געשטאנען און זיך מעהר נים געריהרט. מיט פערלענגטע הענד א הינטער איבער'ן נאקען האט זיא דעם קאפ אנגעשפארט אן דיא ארמען. איהרע אויגען זיינען געווען האלב פערמאכט, דאס מויל אפען און א ליידענשאפטליך שמייכעל איבער'ן גאנצען געזיכט. איהרע רייכע געלע האר, וואס זיינען געווען ארונטערגעפאלען איבער איהר רוקען, האבען אויסגעזעהן וויא דיא האר פון א לע־ווין. איהרע קרעפטיגע לענדען און הארטע ברוסט — וויא ביי א קריגערין. איהר גאנצע לייב האט זיך, וויא געבאדען אין ליכט און האט אבגעשלאגען דעם שיין וויא א ווייכע זיידענס. זיא האט דיא הענד אראבגענומען פון נאקען און אראבגעלאזט זיי אויף איהרע בריסט, וועלכע זיא האט מיט א נערוועזען דריק צוזאמענגעפרעסט. זיא האט אויסגעשפיצט דיא ליפען און געקוסט זיך אין דיא אקסעל-גריבעלאך, און האט דערביי געלאכט צו דער נאנא פון שפיעגעל, וועלכע האט זיך אליין געקוסט.

מופפא האט א לאנגען און טיעפען זיפץ געטהאן. איהר הנאה פון זיך אליין האט איהם געמאכט ביטער. דיא ליידענשאפט האט זיך אין איהם דערוועקט וויא א העקיש פייער און ער איז צוגעשפרונגען צו איהר, האט איהר שטארק ארומגע־נומען און א נידערגעווארפען איהר אויף דער טיגער־פעל.

— לאז מיך אב! האט זיא געשריען. דוא טהוסט מיר וויה.

ער האט געוואוסט, אז ער איז געפאלען, אז זיא איז דעם, אונריין און פאלש דאך האט דיא תאוה נאך איהר געברענט אין איהם, וועו אפילו זיא זאל זיין ריינער גיפט.

— א, דאס איז נארעש, האט זיא געזאגט מיט כעס, ווען ער האט איהר ענדליך געלאזט אויפהויבען זיך.

זיא האט אנגעטהאן א נאכט העמד מיט שפיצען און האט זיך אנידערגע־זעצט אויף דער פעל פאר׳ן קאמין. דא האט זיא זעהר ליעב געהאט צו זיצען. זיא האט איהם געפרעגט וועגען פאשערי׳ס ארטיקעל, און ער האט געזוכט אויכצר ווינען אן ענטפער, אום צו פערמיידען א סצענע. זיא האט ערקלערט, אז זיא שפייט אויף פאשערי און האט אנגעהויבען צו טראכטען, וויא פטר׳ט מען ארויס דעם גראף. זיא האט דאס געוואלט טהאן מיט גוטען, וויל זיא האט פיינד געהאט צו טהאן שלעכטס אומזיסט און אומנישט. אויסער דעם האט זיא אויף איהם רחמנות געהאט פאר דיא הערנער, וואס ער טראגט.

— ווען ערוואַרטסטו דיין פרוי מארגען? האט זיא געפרעגט, האלטענדיג דיא היילע פוס מיטביידע הענד.

ער האט איהר געענטפערט, אז יע, מיט א מיעדען קול.

— וויא לאנג איז שוין, אז דוא האסט חתונה געהאט?

— נײַנצעהן יאהר, האט געענטפערט דער גראף.

ער האט א ווײַלע געשוויגען, דאך האט ער געזאגט אין פערלעגענהייט.

— איך האב דיר שוין געבעטען, דוא זאלסט מיט מיר וועגען דעם ניט ריידען.

— פאר וואס ניט? האט זיא געפרעגט מיט פערדראס. איך וועל דאך ניט אויפעסען דיין פרוי מיט מיין ריידען.... מיין ליעבער, אלע פרויען האבען איין ווערטה..

זיא איז אנשווינגען געווארען, מורא האבענדיג, אז זיא איז אוועק צו ווייט זיא וועט איהם בעסער שוינען. פלוצים איז איהר אײַנגעפאלען א פרייליכער גע־דאנק און זיא האט געזאגט:

— איך האב דיר נאך ניט דערצעהלט פון דיא געשיכטען, וואס פאשערי דערצעהלט וועגען דיר. דאס איז א שלאנג!....

אראבלאזענדיג איהר פוס, האט זיא זיך, זיצענדיג, צו איהם צוגערוקט און אנלעהענדיג איהר בוזים אן זיינע קניע, האט זיא געזאגט:

— ער שווערט זיך, אז דוא ביזט ביז דער חתונה געוועזען נאך גאר אונשולדיג. איז דאס אמת?

זיא האט אויף איהם א שארפען קוק געטהאן און איז צו איהם צוגעשטאנען אז ער זאל איהר זאגען דיא וואהרהייט.

— אמת: האט ער געענטפערט אין אן ערנסטען טאן.

זיא האט זיך ארונטערגעלאזט אויפ׳ן טעפּיך און האט זיך געקאטשעט פון לאכען.

— דוא ביזט ווערטה מיליאנען! נאך אזא איז נאר אויף דער וועלט ניטא!.. מיין ארעם הינטעלע, וואס פאר א נארעשע ראליע דוא האסט געשפּיעלט.... עס קען נאר נארעשער ניט געגעבען, ווען א מאן דארף האבען אונטערפיהרער.... א, איך וואלט זיך ווינשען צו זיין דערביי....

זיא האט איהם אויסגעפרעגט אלע איינצעלהייטען און האט זיך דערביי שטארק אמוזירט. זיא האט איהם אזוי פיעל געצייגען פאר דיא צונג, אז ער האט אנגעהויבען צו רעדען וועגען דער גרעפין.

— איז זיא טאקע אזא קאלטע נשמה? האט נאנא געפרעגט.

— דוא דארפסט ניט זיין אייפערזיכטיג אויף איהר, האט ער געענטפערט.

נאנא האט אויפגעהערט צו לאכען. ענדליך האט זיא בעמערקט אין אן ערנסטען טאן:

— מיין ליעבער, עס איז ניט גוט, ווען א מאן וויזט זיך דעם וויב דיא ערסטע נאכט אין אזא לעכערליכע לאגע.

— פאר וואס? האט דער גראף געפרעגט איבערראשט.

— ווייל.... דיא פרויען ליעבען ניט אזעלכע.... זיי זאגען נאר ניט. זיי שעמען זיך.... נאר זיי זיכער, אז זיי דענקען דערפון.... און מיט דער צייט בעצאהלען זיי זיך ערגעץ אנדערסוואו.

מופפא האט געשיינט ניט צו בעגרייפען. זיא האט איהם אנגעהויבען דייטליכער צו ערקלערען, זיא האט דעם סוד פון זיינע הערנער ניט געקענט איינהאלטען.

— זאג מיר, האסטו מעהר ניט קיין אינטימען אומגאנג מיט דיין פרוי? האט זיא געפרעגט.

— ניין, איך שווער דיר, האט מופפא געזאגט, מורא האבענדיג פאר א סצענע.

— און דוא האסט מיך ליעבער, ווייל דו רעכענסט דיין וויב פאר א קאלטע נשמה?

— יא.

אין דיא מינוט האבען זיך דערהערט שטימען און א סקריפּ פון א טהיר. מופפא האט ערשטוינט א קוק געטהאן אויף נאנא.

— דאס מח זיין זא׳ס קאץ זיא צוברעכט יעדע זאך אין הויז.

— יא, דאס דערמאָנט מיר אן א געשיכטע, וואס מאנטע לערא האט מיר דערצעהלט וועגען א הויבס-הענדלער מיט זיין ווייב האט זיא געזאָגט, טראכטענדיג, וויא ווערט מען גלייך פטור פון דעם הארענדיגען, ווען יענער איז שוין דאָ. זיי האָבען זיך קיין מאָל ניט אָנגעריהרט. זיא איז געווען אין כעס און ער איז געווען אונגעשיקט. ער האט איהר געדעכענט פאר א קאלטע נשמה און האט זיך אנגעהויבען אבצוגעבען מיט דירנען, וועלכע האבען איהם אויסגעלערנט א סך שעהנע זאכען, או זיא האט זיך געטרייסט מיט אנדערע יונגע לייט, וועלכע זיינען געווען געשיקטער, וויא איהר מאן. אזוי פאסירט שטענדיג ווען א יונגע פאָר וויים זיך ניט וויא צו בענעהן.

מופפא איז בלייך געוואָרען. ער האָט פערשטאנען, וואס זיא וויל זאָגען און האט איהר געוואָלט מאכען שווייגען, נאר זיא האט גערעדט ווייטער:

— ניין, לאז מיר צו־רוה. ווען איהר זאָלט ניט זיין קיין נאראנים וואלט איהר זיך מיט אייערע פרויען גראדע אזוי געפיהרט וויא מיט אונז, און ווען אייערע פרויען זאָלען האבען שכל, וואלטען זיי אייך געקענט צוציהען אזוי וויא מיר.

— רעדט ניט פון אָרדענטליכע פרויען, האט דער גראף געזאָגט. איהר קענט זיי ניט.

— איך קען זיי ניט? האט זיא אויסגערופען, אויפשטעלענדיג זיך אויף דיא קניע. זיי זיינען אפילו ניט ריין, אייערע עהרליכע פרויען. איך וועט זיך, אז ניט איינע פון זיי וועט זיך אזוי ווייזען וויא איך שטעה איצט. טרייב מיר ניט צו זאגען דיר זאכען, וואס איך וועל דערנאך בערייהען.

אנשטאט צו ענטפערן האט זיך ביים גראף ארויסגעריסען א פלוך.

זיא איז בלייך געוואָרען און האט איהם געפרעגט:

— וואס וואלסטו געטהאָן, ווען דוא זאלסט ערפאהרען, אז דיין ווייב נארט דיך?

ער האט געמאכט א דראהענדע מינע.

— און ווען איך זאָל דיר נארען?

— אח, דוא! האט ער געזאגט, ציהענדיג מיט דיא אקסלען.

דאס האָט איהר שטארק אויפגעבראכט, און זיא האט געוואָלט מאכען פון דעם אן ענדע.

— אויב אזוי, מיין ליעבער, ווייס איך ניט, וואס דוא וויכסט דא האבען. דוא לאנגווילסט מיך שוין פון צוויי שטונדען. נעה און זוך אויס דיין פרוי, וועלכע

טרייבט זיך ארום מיט פּאַשערי,.... יא, גראַדע יעצט, דוא קענסט האבען דעם אדרעס; רוע טייטבאָ.

און זיא האט געזאָגט דיא נומער.

מופּפּאַ איז אויפגעשפּרונגען וויא אן אונטערגעשאָסענער.

— וואס פאר א מיינונג קענען מיר האבען פון עהרליכע פרויען, וואס גנב'ענען ביי אונז צו דיא ליעב־האבער, האט זיא געזאָגט מיט א טאָן פון נצחון. נאַר ווייטער האט ער ניט געקענט רעדען, וויל ער האט איהר א שליידער געטהאן אין איהר גאַנצער לענג אן דער ערד און האט אויפגעהויבען דעם פוס, וויא ער וואָלט איהר געוואָלט דעם קאָפּ צושפּאלטען.

זיא האָט א ציטער געטהאָן פאר שרעק. נאָר ער האט זיך אָבגעהאלטען און איז געגומען ארומלויפען איבער'ן צימער, וויא א משוגע'נער. אין איהם איז פארגעקומען א שרעקליכער קאמפף. נאַנאַ האט שוין אָנגעהויבען באנג צו טהאן, וואס זיא האט איהם געזאָגט, און זיא איז געווען געריהרט ביז טרערען. זיא האָט איהם אָנגעהויבען צו טרייסטען.

— איך האָב געדענקט, אז דוא ווייסט עס, אז ניט, וואלט איך דיר גאָר ניט געזאָגט. און אפשר איז דאס גאָר א ליגען. מען רעדט דערפון, נאר דאס איז נאָך גאר קיין בעוויז ניט! עס איז ניט גוט פון דיין זייט, וואס דוא נעהמסט עס אזוי שטארק צום הארצען.... דיא פרויען זיינען אלע זינדיגע סיי הויכע סיי ניעדריגע....

זיא האט נאָך אלץ גערעדט און געזידעלט דיא פרויען, כדי צו מאכען וויי־כער דאס, וואס זיא האט איהם געזאגט, נאר ער האט אין דער גיך אנגעטהאָן זיינע שיך און אויבערראָק, איז נאָך א פאר מינוט ארומגעלאפען איבער'ן צימער און איז ארויסגעלאפען פון שטוב.

נאַנאַ איז געווען אויסער זיך פאר כעס.

— א גליקליכע רייזע! האט זיא איהם נאָכגעשריען, און דערנאָך האט זיא גענומען רעדען צו זיך אויפ'ן קול: א פיינער וועג פון א מענשען אזוי אוועק צו געהן, ווען מען רעדט צו איהם! איך האב געזעהן צו שענקען זיינע געפיהלען און האב אנגערעדט א גאנצען וואגען און ער, נא דיר. ער איז א גרויסער נאר, און דער הונד איז ווערט דעם שטעקען.

זיא האט זיך געגלעט דיא פוס, וועהרענד זיא האָט דאס גערעדט. א ווילע האָט זיא געטראכט און דערנאָך געזאָגט:

— וואָס נעהמ דאָס מיר אָן? עס איז ניט מיין שולד, וואָס זיין ווייב נארט איהם!

זיא האָט אָנגעקלונגען און האָט געהייסען זאָג׳ן, זיא זאָל אריינפיהרען דעם צוויימען.

מופפאַ איז מיט גיכע טריט געגאַנגען איבער׳ן גליצינגען טראָטואר אונטער׳ן געדיכטען רעגען. דער הימעל איז געווען פערצויגען מיט שווארצע וואלקענס. אויפ׳ן בולוואר האָסמאַן האָט מען איצט זעלטען בענעגענט א מענשען, און ער איז געגאַנגען אין דער פינסטערער זייט פון גאַס, רעדענדיג צו זיך אליין: דיא דירנע האָט געזאָגט א ליגען. זיא האָט עס אויסגעטראַכט פון קאָפּ, אויס נארעשקייט און גרויזאַמקייט. ער האָט איהר געדארפט צו שפּאַלטען דעם קאָפּ, ווען ער האָט איהר געהאַט אונטער זיין אבסאָץ. ער האָט זיך אליין איצט געהאַסט. ער וועט איהר שוין מעהר ניט זעהן, ער וועט אויף איהר שוין מעהר קיין פינגער ניט אדויפלעגען.

ווען ער האָט ארויסגערעדט דיזע ווערטער, האָט ער אבגעצויגען דעם אָטהעם פרייער, וואָס ער איז פטור געוואָרען פון דיא נאַקעטע בעשעפענים, וואָס האָט זיך געבראַטען פאַר׳ן אייווען וויא א גאַנז. דיא נאַרעשע בעשעפענים וויל מיט איהרע פיס צו טרעטען אלעס, וואָס ער האָט דאָס גאַנצע לעבען רעספעקטירט.

פון דיא וואָלקענס איז ארויסגעשוואומען דיא לבנה. א ווייסער נעבעל האָט איינגעוויקעלט דיא איינזאַמע גאַסען פלוצלים איז אויף איהם אנגעפאַלען א מורא און איהם האָט געדוכט, אז דער באָדען ווערט פון אונטער איהם פערשוואונדען און ער פאַלט אין א טיעפען אבגרונד. ער איז געוואָרען פערצווייפעלט און האָט אויסגעבראָכען אין א וויינען.

— מיין גאָט! האָט ער געשטאַמעלט. אלעס איז פאַר מיר געענדיגט;....

ער האָט געזוכט צו בערוהיגען זיך, וויל דא און דארטען איז איהם ענטקעגען געקומען א פוסגעהער. דיא ווערטער, וואָס דיא דירנע האָט צו איהם גערעדט, זיינען איהם טיעף אריין אין מארך, און זיינען אלע ווייכע פון דאָס ניי ארויפגעשוואומען. דיא גרעפין דארף קומען מארגען, נאָר זיא האָט דאָך געקענט אויך קר מען היינט. ער האָט זיך איצט געגומען דערמאַנען געוויסע איינצעלהייטען פון דער צייט, וואָס זיי האָבען בעזוכט מאַדאַם הוזשאָן. ער האָט איהר א מאָל געטראָפען אבענד־צייט אונטער דיא בוימער אזוי ערגעצט, אז זיא האָט ניט געקענט ענט־פערן אויף זיינע פראַגען. פּאָשערי איז דאַן געווען נעבען איהר. פאַר וואָס קען דאָס ניט זיין, אז זיא זאָל איצט אויך זיין ביי איהם? וואָס מעהר ער האָט וועגען דעם געטראַכט, אלץ מעהר האָט דאָס איהם געשיינט צו זיין מעגליך און ענדליך איז

ער געקומען צום שלום, אז ווען ער איז געגאנגען צו דער דירנע און האט פער־בראכט מיט איהר, איז זיין ווייב געגאנגען צו איהר ליעבהאבער: וואס קען זיין לאגישער וויא דאס?

ער האט זיך געמאטערט צו האלטען קאלט, ווען ער האט אזוי מיט זיך גע־טראכט. ער האט אין זיין גייסט געזעהן ביידע פרויען, סאבינע און נאנא, צוזאמען ביידע נאקעטע און איהם האָט פון דעם געשווידערט. א קארעטע איז איהם שיער ניט איבערגעפאהרען. פון א קאפע־הויז זיינען ארויס א פאר מיידלאך און האבען איהם, לאבענדיג א שטופּ געטהאן. ער איז געשווינד אוועק פון דעם בולוואר און און איז אריבער אין א פינסטערערע גאס. ער איז געלאפען איבער׳ן טראָטואר און געוויינט, וויא א קינד.

אלעס איז געענדיגט! האט ער ווידער א מאָל געזאָגט מיט א טויבע שטימע, און ער האט זיך אזוי צוכליפּעט, אז ער האט ווייטער ניט געקענט געהן און האט זיך געמוזט אנשפארען אן א טהויער און פערבעהאלטען דאס געזיכט אין ביידע דורכגענעצטע הענד.

א געריויש פון טריט האט איהם ווידער פעריאגט. ער זאזוי געלאפען איבער דיא פינסטערע גאסען מעהר וויא א שטונדע צייט. ענדליך האט ער זיך אבגע־שטעלט. ער איז געקומען צום ציעל. דער וועג, וואס וואלט איהם שטענדיג גענר־מען ניט מעהר וויא פינף מינוט, האט ביי איהם יעצט געדויערט איבער א שטונדע אזוי ערדעגט איז ער געווען. ער האָט זיך דערמאנט אז מיט א מאָנאט צוריק איז ער איין פריהמארגען געווען מיט א בעזוך ביי פאָשערי צו בעדאנקען איהם, פאר וואָס ער האט איהם דערמאנט אין א באל, וואס עס איז געגעבען געווארען ביים האף, און ער האט געוואוסט דיא פענסטער פון זיין עטאזש. דאס לעצטע פענסטער לינקס איז געווען בעלויכטען. א שטראהל פון א ליכט האָט ארויסגעצייגט דורך דיא האלב־אפענע פאָרהאַנגען. דער גראף האט ניט אראָבגעלאזט דיא אויגען פון דעם האלבען פאָרהאנג, ער האָט עפּעס ערווארטעט.

דיא לבנה איז פערשוואונדען געוואָרען פון דעם פעך־שווארצען הימעל. א קאלטער נעבעל האט זיך אראָבגעלאזען פון אויבען. א זייגער אין א נאָהענטען קלויסטער האָט געשלאָגען צוויי. עס איז שוין נאך האלבע נאכט. גראף מופפא איז געשטאנען וויא פערגליווערט אויף זיין פלאץ. ער האָט זיך דערמאָנט, אז דער בעלויכטעטער צימער איז געווען פאָשעריס שלאָף־צימער. דאס צימער איז געווען בעשלאגען מיט רויטע אבייטשעס און אין עק איז געשטאנען א גרויסע בעט. דער לאָמפּ מוז שטעהן אויף דער רעכטער זייט פון קאמין. זיי מוזען שוין ליגען אין בעט,

וייל קיין שום שאטען ריהרט זיך נים צימער. איז קאפ האט ער שוין געהאט אויס־געארביים א פארטיגען פלאן. ער וועט אנקלינגען און ווען דער אויפזעהער פון הויז וועט איהם מאכען א פראגע, וועט ער נים ענטפערן און וועט געהן ווייטער ביז ער וועט קומען צו דער מהיר פון פאשערים וואוינונג. מיט'ן אקסעל וועט ער די מהיר אויפברעכען און וועט זיי אפילו קיין צייט נים געבען ארויסצוכאפען זיך פון בעט. ער האט זיך דערמאנט, אז ער טראגט נים מיט זיך קיין שום געווער, נאר ער האט א קוק געטהאן אויף זיינע הענד און געטראכט, אז ער קען זיי ביידען דערשטיקען.

ער האט נאך א מאל און נאך א מאל בעטראכט זיין פלאן און האט איהם דערוויל בעסער אויסגעארביים. אויב ער וועט זעהן א שאטען פון א פרוי דורכ'ן פענסטער, וועט ער אנקלינגען. נאר דער געדאנק, טאמער קען ער האבען א טעות, האט איהם געבונדען דיא הענד און דיא פים. ער האט איצט אנגעהויבען צו צוויי־פלען. עס איז אונמעגליך, אז זיין פרוי זאל געהן צו דיזען מאן; עס איז צו שרעקליך, אז ער זאל דאס גלויבען.

ער איז געשטאנען און געווארט און איז וויא פערגליווערט געווארען. א קלאר־פעדינער רעגען איז געפאלען. פון דערווייטענס האט ער דערזעהן צוויי פאליציסטען, און ער האט געמוזט פערלאזען זיין פלאץ אין דער טהיר, וואו ער איז געשטאנען. ווען זיי זיינען אריבער און פערשוואונדען געווארען אין דער פינסטערניס, איז ער א דורכגעווייקטער פון רעגען און ציטערענדיג פאר קעלט צוריק געקומען אויף זיין ארט. דער קאמפ האט נאך אלץ געברענט אין שלאף צימער. ער האט דערזעהן א צו־זאמענמיש פון שאטענס. ער איז געשטאנען וויא צוגעשמידט צו זיין פלאץ מיט א שרעקליכען ברען אינערוויינינ. דיא שאטענס זיינען געגאנגען איינער נאכ'ן אנדערען און האבען זיך עפעס ווילד געדרייט. ער האט געזעהן אן אונגעהייערע גרויסע האנד טראגט א קריגעל פון וואסער, און א פרויענצימערשען קאפ מיט פערלענטע האר, נאר דייטליך האט ער נים געקענט זעהן. דער קאפ האט אויסגעזעהן צו גרוים פאר סאבינע'ס ער האט גאר נים געקענט דענקען אדער אבגעבען זיך א רעכנונג; ער האט זיך געפיהלט שוואך און קראנק, און האט זיך פערשטופט אין טהיר, וויא א נידערגעשלאגענער פון ארימקייט. נאר דיא אויגען פון פענסטער האט ער נים געקענט אברייסען. דער כעס פון א מאן האט זיך פערביטען אין דעם צארן פון א מאראליסט. ער האט זיך געזען אלס דעפוטאט, רעדענדיג צו דער פערזאמלונג, דונערענדיג געגען דער אויסגעלאסענהייט פון דעם יאהר־הונדערט.

און ער האט ווידערהאלט פאשערי,ס ארטיקעל וועגען דער נאלדענער און ניפּטינער פלינ און צונעגעבען, אז דאס לעבען פון אונזער צייט איז אבשייליך

דערווייל זיינען דיא שאטענס פערשוואונדען. נאר ער וועט ווארטען לענגער. דער זייגער האט געשלאגען דריי און דערנאך פיער, און ער איז נאך אלץ געשטאנען.

צוויי מאל האבען זיך דיא שאטענס נאך בעוויזען און ווידער איז אלעס שטיל געווארען. פּלוצלים איז איהם איינגעפאלען א געדאנק, אז אויב סאבינע איז דא דארף ער נאר אבווארטען ביז זיא וועט ארויסגעהן. קיין פערקליידונג וועט איהר פון איהם ניט בעהאלטען און דאמאלס וועט ער זיין זיכער, און עס וועט ניט קומען צו קיין סקאנדאל. אלע זיינע געפיהלען האבען געארבייט אויף איין פּונקט, אויסצו־געפינען דיא וואהרהייט.

אום צו פערטרייבען דיא צייט האט ער אנגעהויבען צו רעכענען, פיעל ער וועט נאך דארפען דא שטעהן, ניין א זייגער דארף זיא זיין אויפ'ן וואקזאל. ביז דאמאלס פערבלייבט נאך פיער שטונדען מיט א האלב. נאר דאס האט איהם ניט געארט, ער וואלט געווינשט אז זיין ווארטען זאל געדויערען אויביג.

פּלוצלים איז דאס ליכט אויסגעלאשען געווארען. דאס איז געווארען אזוי אונערווארטעט, אז עס האט איבער'נעקערט אלע זיינע רעכנונגען. ער האט געווארט נאך א האלבע שטונד און איז געוועזען בייז, וואס ער האט מעהר ניט געקענט זעהן. ער האט פערלאזט זיין פּלאץ ביי דער טהיר און האט גענומען שפּאצירען איבער'ן טראטואר אויף און אב. און פון צייט צו צייט געקוקט אויפ'ן הויז. דאס פענסטער איז איצט געוועזען פינסטער און ער האט זיך גענומען פרעגען צו איז דאס ניט געוועזען א טרוים, ווען ער האט זיך פארגעשטעלט, אז ער האט געזעהן ארומשפּרינגען שאטענס.

ער איז געוועזען שרעקליך מיעד. עס איז שוין געוועזען נאך פינף און ער האט צייטענווייז פערגעסען, וואס ער טהוט אין גאס אין אזא פריהיגע שטונדע אין פריה־מארגען אונטער א גיסענדיגען רעגען. נאך אלעמען איז דיא גאנצע געשיכטע ניט ווערטה, ער זאל זיך אזוי אוועקגעהמען דאס לעבען. אויב זיי שלאפען דארטען, פאר וואס זאל ער זיי שטערן? וואס וועט דערפון ארויסקומען? און פּלוצים האט איהם זאגאר פערלאזט זיין נייגעריגקייט. ער האט נאר געפיהלט א שטארקען באנער, אז אלעס זאל שוין זיין אריבער און ער זאל ערגעץ געפינען אן ערלייכטערונג.

ער האט זיך געלאזט געהן איבער'ן בולוואר. ער איז געגאנגען זעהר לאנגזאם און האט מעכאניש בעמערקט, וויא זיין שאטען וואקסט, ווען ער קומט צו צו א פאנאר און ווערט קלענער, ווען ערווייטערט זיך פון דארט. ער האט ניט געוואוסט,

וואו ער האט זיך דיא נאכט ארומגעשלעפט. ער איז געווען פול מיט פערצווייפלונג.

ענדליך האט אויסגעבראכען דער טאג, א פייכטער אומעדינער און בלאטי־נער פריהמארגען און האט געטראפען מופפא אין א גאס, וואס האט זיך געהאלטען אין בויען. פון רעגען איז דער לייםיגער גרונד צוקראכען געווארען. דיא ארבייטער האבען שוין גענומען געהן צו דער ארבייט און ווען ער האט בעגעגענט זייערע פער־וואונדערטע בליקען, האט ער געזוכט אראבגעהמען זיך פון זייער וועג. דער גאנצער שרעקליכער קריזיס האט זיך ביי איהם געענדיגט מיט א גרויס רחמנות צו זיך אליין. ער איז שיער נים געפאלען און דיא טרערען זיינען איהם צוגעטראטען צו דיא אויגען — נאר דיא טרערען זיינען נים געווען פון כעס נאר פון שוואכקייט. פלוצים איז איהם אריין א געדאנקען וועגען הערר ווענא, און דערנאך וועגען גאט. ער האט אבגעזוכט א קירכע און האט זיך געשטעלט בעטען אויף דיא קניע, נאר ער האט געפיהלט, אז ער בעט נאר מיט'ן מויל און נים מיט'ן הארצען. נאט האט זיך פון איהם אבגעקעהרט און וואס קען איהם ווענא — העלפען. ער איז געווען קאלט און נאס און האט זיך קוים געהאלטען אויף דיא פיס. נאר דער געדאנק אומצוקעהרען זיך אין זיין אומעדיגען פלאץ האט איהם נאך קאלטער געמאכט. ער האט נאך א מאל געוואלט פיהלען א ווארעמקייט, מען זאל איהם גלעטען און טרייסטען.

מעכאניש האט ער זיינע טריט געווענדעט צו נאנא'ס וואוינונג דיא טהיר אין נאך נים געווען אפען און ער האט געדארפטווארטען. ווען ער איז לאנגזאם ארויף אויף דיא טרעפ האט ער צו זיך א שוואכען שמייכעל געטהאן, בערוהיגט פון דיא ווארעמקייט פון דעם פלאץ, וואו ער האט געקענט אברוהען און אויס־שלאפען זיך.

ווען זאע האט געעפענט דיא טהיר איז זיא איבערראשט געווארען. זיא האט איהם געזאגט, אז דיא מאדאם האט דיא גאנצע נאכט געליטען פון א מיגרען און האט מיט קיין אויג נים צוגעמאכט. דאך וועט זיא געהן זעהן, אויב נאנא שלאפט. זיא איז אוועק אין נאנא'ס צימער, און ער איז אנידערגעפאלען אויף א שטוהל. נאנא איז גלייך ארויסגעלאפען. זיא איז אראבגעשפרונגען פון בעט און האט זיך קוים דיא מיה געגעבען ארויפצוווארפען א קליידעל. זיא איז ארוים בארפום מיט צולאזטע האר און א צוקנייטשער העמד, אין דער גאנצער אונארדנונג פון א נאכט פערבראכט אין ליעבע.

— וויא? דוא ביזט ווידער דא? האט זיא אויסגעשריען רויט פון כעס.

דיא איז געווען אזוי אויפגעבראכט אז זיא איז אליין ארייגגעלאפען, אום

אליין איהם צו ווייזען די טהיר. נאָר דערזעהענדיג איהם אַזוי עלענד, האָט זי אויף איהם רחמנות געקריגען.

— דו זעהסט שעהן אויס, מיין הינטעלע, האָט זי געזאָגט אין איהר פריינדליכען טאָן דו האָסט זיי די גאנצע נאכט געהיט ? דיר האָט דאָס פער־שאפט פיעל קלעמענים.

ער איז געזעסען שטום און נידערגעשלאָגען. זי האָט בעגריפען, אַז איהם פעהלען בעווייזע און זי האָט ווייטער גערעדט :

— דו זעהסט דאָך, אַז איך האָב געהאַט אַ טעות, דיין ווייב איז עהרליך, אויף מיינע נאמנות, איצט גער אַהיים און רוה זיך אויס.

ער האָט זיך ניט גערירהרט.

— נעה, נעה ! האָט זיא געזאָגט. איך קען דאָך דיר איצט ניט האַלטען ביי זיך. ווילסטו דען אין דיזער שטונדע בלייבען דאָ ?

— יא, לאָמיר געהן שלאפען, האט ער געשטאמעלט.

זיא האט איינגעהאַלטען איהר כעס און געפרעגט זיך : איז ער אראב פון זינען ?

— נעה, נעה ! האט זיא ווידערהאָלט.

— ניין.

איצט האט זיא איהר כעס לענגער ניט געקענט איינהאַלטען און האט אויסגעשריען :

— דאס איז דאָך ניט אויסצוהאַלטען ! דוא ביזט מיר נמאס און מאוס גע־ווארען. נעה צו דיין ווייב, וואס מאכט דיר הערנער.... יא, זיא מאכט דיר הער־נער.... דאס זאג איך דיר איצט.... איצט האסטו שוין דיין חלק בעקומען, נעה און לאז מיך צורוה.

מופפא׳ס אויגען האבען זיך אנגעפילט מיט טרערען. ער האט קוים ארויס־געשטאמעלט :

— קום שלאפען !

נאנא האט ניט געוואוסט, וואס צו טהאן און האט אנגעהויבען צו וויינען. וואס האט דאס צו טהאן מיט איהר ? פאר וואס זאל זיא ענטפערן פאר יענע ? זיא איז א גרויסער נאר, נאר יעדע זאך מוז נעהמען א סוף.

— מיין גאט ! איך קען שוין מעהר ניט אריבערטראגען ! האט זיא געשריען מיט כעס און געשלאגען מיט דיא פויסטען איבער דיא מעבעל. איך האב דעם

מענשען געוואלט זיין טריי. איך האב צוליעב איהם געליטען נויטה, ווען איך האב נאר געדארפט ארויסריידען א ווארט, אז מען זאל מיך אבשיטען מיט געלד....

דער גראף האט איבערראשט אויפגעעפענט דיא אויגען, וועגען דער געלד־פראגע האט ער קיין מאל ניט געטראכט. זיא דארף נאר זאגען איהר וואונש און אלעס וועט געטהאן ווערען. זיין גאנץ פערמעגען שטעהט איהר גרייט צו דיענסט.

— ניין, איצט איז שוין צו שפעט, האט זיא געענטפערט מיט כעס. איך ליעב דיא מענער, וואס גיבען איידער מען בעט ביי זיי. איצט אפילו פאר א מיליאן וועסטו מיר ניט קויפען. צווישען אונז איז געענדיגט. איך האב שוין עמיצען אנדערס. געה, עס קען נאך געשעהן אן אונגליק. איך קען ניט זיין פעראנטווארטליך.

זיא איז צו איהם צוגעגאנגען דראהענד.

אין דער מינוט איז שטיינער ערשיענען.

דאס איז געווען צופיעל.

— דער אויך! האט זיא אויסגעשריען מיט שרעקליכען כעס.

דער באנקיר איז געבליבען שטעהן צומישט; ער האט זיך ניט געריכט צו טרעפען דא דעם גראף און האט ניט געוואלט, אז צווישען זיי זאל קומען צו אן ערקלערונג.

— וואס ווילסטו? האט איהם נאנא געפרעגט גראב.

— איך?.... איך האב דיר געבראכט וואס דוא האסט ביי מיר געבעטען.

— וואס?

ער האט ניט געענטפערט גלייך. מיט צוויי טעג פריהער האט זיא איהם ערקלערט, אז זיא וועט איהם מעהר ניט אריינלאזען, אויב איהר וועט איהר ניט ברענגען טויזענד פראנק, וואס זיא דארף בעצאהלען אויף א וועקסעל. שוין צוויי טעג וויא ער איז ארומגעלאפען איבער גאנץ פאריז זוכען געלד און ערשט היינט אין דער פריה איז איהם געלונגען צו קריגען דיא סומע.

— דיא טויזענד פראנק.... האט ער ענדליך געזאגט, ארויסנעהמענדיג א קאנווערט.

נאנא האט דיא גאנצע געשיכטע פערגעסען.

— דיא טויזענד פראנק! האט זיא אויסגעשריען. דארף איך דיין נדבה?

זיא האט ביי איהם גענומען דעם קאנווערט און א ווארף געטהאן איהם אין קאפ. ער האט זיך איינגעבויגען און האט צוזאמענגעקליבען דיא צושאטענע געלד. דאן האט ער מיט שרעק אקוק געטהאן אויף נאנא. טופפא און ער האבען זיך

אומגעביטען מיט א פערצווייפעלטען בליק. נאנא האט אנגעשפארט ביידע הענד אן דיא היפטען און האט זיך נאך העכער צושריען:

— ווערט איהר ענדליך אויפהערען צו קריכען מיר אויפ'ן קאפ? איך בין צו פריעדען, וואס איהר זייט ביידע דא. איצט וועל איך מיט אמאל פטור ווערען פון אייך ביידען. ארויס! ארויס!

זעהענדיג, אז זיי איילען זיך ניט, האט זיא גערעדט ווייטער:

— איהר מיינט, אז איך טהו א נארעשקייט? עס קען זיין. נאר איהר האט מיר שוין דעם לעבער בעקומען, און מיר איז שוין נמאס געווארען צו זיין אנשטענ־דיג. און אויב איך וועל דערביי געהן צום גרונד, איז דאס מיין זאך, איך וועל דער־פון ליידען.

זיי האבען איהר געוואלט ווייכער מאכען און האבען איהר גענומען בעטען.

— איינס, צוויי, ארויס! האט זיא אויסגעשריען. איהר ווילט ניט? גוט! קומט, איך וועל אייך ווייזען, ווענען איך האב ביי זיך!

און זיא האט געעפענט דיא טהיר פון איהר שלאף־צימער. זיי האבען אין בעט דערזעהן דעם אקטיאר פאנטאן. ער איז דא געלעגען, וויא א באק, מיט דיא נאקעטע שווארצע פיס אויסגעשטרעקט אין דער לופט. ער האט זיך ניט גערירט, אז נאנא וועט עפענען דיא טהיר. אלס שוישפיעלער, וואס איז געוואוינט צום פוב־ליקום, האט ער זיך ניט פערשעמט. גלייך וויא דיא ערסטע איבערראשונג איז אריבער האט ער גענומען מאכען דיא משונה'דיגסטע הויות.

נאנא איז נאך איהם דיא לעצטע צייט אויסגעגאנגען. אכט טעג נאך אנאנד איז זיא צוליעב איהם יעדען אבענד געגאנגען אין טהעאטער צו ברענגען איהם מיט זיך אהיים.

— קוקט! האט זיא געזאגט און האט מיט פינגער געוויזען אויף איהם.

מופפא, וואס האט ביז איצט אלעס אריבערגעטראגען און געשוויגען, איז פון דיא חציפות ארויס פון זיך און האט א געשריי געטהאן:

— הור!

נאנא האט זיך אומגעקעהרט צו איהם און געזאגט:

— פאר וואס הור? און וואס איז דיין ווייב?

שטיל איז דער באנקיר מיט'ן גראף ארויס פון נאנא און אהן אווארט צו זאגען האבען זיי איינער דעם צווייטען דערלאנגט דיא האנד ביים נעהמען אבשיעד. דער גראף איז אוועק צו זיך אין האטעל און ווען ער איז ארויף אויף דיא טרעפ, איז ערסט זיין ווייב אנגעקומען. זיי האבען זיך ביידע בעגעגנט און איינער דעם

צווייטען אָנגעקוקט. זיא האָט האט געזעהן זיינע פערשמוצטע קליידער און דיא בע־ לייבקייט פון זיין געזיכט איז געווען יענע בלייבקייט, מיט וועלכע עס צייכענען זיך אוים דיא, וואָס פיהרען אַן אויסגעלאַסען לעבען.

דיא גרעפין איז געווען בלייך און פערמאַטערט פון דיא נאַכט, וואס דיא האָט פערבראכט אויף׳ן באהן. איהרע אויגען האָבען זיך געקלעבט פון ערמיעדונג און איהרע האָר זיינען געווען אביסעל צו ווארפען. זיא איז וויא אין שלאָף ארויף אויף דיא טרעפּ.

VIII.

נאַנא און פאַנטאַן האָבען פעררופען עטליבע גוטע פריינד צום מאָלצייט, וואָס זיי האָבען געמאכט לכבוד דיא נייע דירה, וואָס זיי האָבען ביידע גענומען. דיא צימערן זיינען געווען זעהר קליינע אויף׳ן פיערטען עטאַזש אין דער רוע ווערא.

דאָס איז נעטהאַן געוואָרען פלוצים אין דעם ערסטען מאָמענט פון זייער ליע־ בע און זיי האָבען פריהער וועגען דעם גאָר ניט געטראַכט. גלייך וויא זיא האָט ארויסגעשיקט דעם באַנקיר און דעם גראף, האָט זיא געפיהלט, וויא דיא גאַנצע וועלט געהט אונטער. זיא האָט ביז איצט געלעבט אויף קרעדיט און געבאָרגט האָט מען איהר צוליעב דיא צוויא גרויסע געמען. איצט וויא דיא קרעדיטאָרען וועלען גאָר אויסגעפינען, וואָס דאָ איז געשעהן, וועלען זיי איהר בעפאלען און אַלעס אויס־ פערקויפען. אויסער דעם, איז איהר דיא דירה ניט געווען געפעלען, זיא איז געווען צו גרויס און אומעדיג. צייט איהר לעצטע פלעצליבע ליידענשאַפט צו פאַנטאַן האָט זיא גענומען טרוימען פון א קליין צימער. וואו דיא זון זאָל אריינשיינען. זיא האָט זיך איצט אומגעקעהרט צו איהרע מיידעלשע חלומות, ווען זיא איז נאָך געווען א בלומענ-מאכערין און האָט ניט געטראַכט וועגען פראכטפאָלע בעטען און שפּיגלען. אין צוויי טעג האָט זיא אויספערקויפט אַלץ, וואָס זיא האָט נאָר געקענט ארויס־ טראָגען, אלע קליינינגקייטען און ציערונג, און איז פערשוואונדען געוואָרען מיט צעהן טויזענד פראַנק אָהנע צו זאָגען א וואָרט דעם אויפזעהער פון הויז. זיא איז אין גאַנצען פערשוואונדען און האָט ניט געלאָזט קיין שפּור הינטער זיך. פאַנטאַן איז געווען א גוטער יונג, און כאָטשע איהר פלאַן פון אנטלויפען איז איהם ניט געווען געפעלען, האָט ער דאָך געטהאָן, וויא זיא האָט געוואָלט. ער האָט געהאַט איינענע זיבען טויזענד פראַנק און צוזאמען מיט איהרע צעהן טויזענד איז דאָס געוואָרען א פיינע סומע און אויף דעם געלד האָבען זיי אָנגעהויבען צו פיהרען א לעבען וויא צוויי אַלטע גוטע פריינד. דיא ערסטע טעג זיינען אריבער אין פערגניגען.

מאדאם לערא איז געקומען דיא ערסטע. זיא האט מיטגעבראכט דעם קליי־נעם לואי. און אזוי וויא פאנטאן איז נאך ניט געווען אין דער היים, האט זיא אויס־געשפראכען איהר מורא פאר נאנא'ס צוקונפט.

— א, טאנטע, איך האב איהם אזוי שטארק ליעב! האט נאנא געזאגט און געדריקט מיט ביידע הענד איהר ברוסט.

דער ענטפער האט אויף דער טאנטע געמאכט א שטארקען איינדרוק, איהרע אויגען האבען זיך אנגעפילט מיט טרערען און זיא האט געזאגט:

— ליעבע וועגט איבער אלעס.

דערנאך האט זיא גענומען ליובען דעם וואוינונג און דערצעהלט, אז זאָע איז היינט אין דער פריה ביי איהר געווען און האט איהר געזאגט, אז זיא געפינט זיך נאך אין דעם אלטען וואוינונג און זעהט, אז אלעס זאל צוגעהן אנשטענדיג. זיא האט איהר געזאגט, אז זיא האט קיין מורא ניט פאר איהר געלד, וואס עס קומט איהר פון נאנא, זיא וועט איהר בעצאהלען און געגאנגען איז זיא צו לערא איבער־געבען איהר דיא נייעס, אז דיא קרעדיטארען ניט נאר זיי וויליגען איין צו ווארטען לענגער, זאנדערן זיי וועלען איהר נאך געבען א גרעסערען קרעדיט. ווען זיא וועט זיך אומקעהרען צוריק אין איהר וואוינונג און וועט זיך אויפפיהרען קליגער. דער־וויל גיט ניט זאָע איהר אדרעס צו קיינעם און האט צו איהר ניט געוואלט קומען אליין, כדי מען זאל ניט אויסגעפינען, וואו זיא איז. לערא גיט נאר איבער זאָע'ס ווערטער, נאר אהן צווייפעל שטעקט אונטער דעם א הערר.

— איך וועל דאס קיין מאל ניט טהאן! האט אויסגערופען נאנא. פיינע מענשען זיינען דיא הענדלער! וואס מיינען זיי, אז איך וועל זיך פערקויפען, אום זיי צו בעצאהלען? איך וועל בעסער אויסגעהן פון הונגער, איידער אבנארען פאנטאן...

— איך האב אויך געזאגט דאס זעלבע, האט לערא געענטפערט.

— איהר האט א ווייבע הארץ, טאנטע, האט נאנא געזאגט:

נאר ווען נאנא האט דערהערט, אז מען האט פערקויפט איהר גוט מיניאט און אז לאבארדעט האט עס אבגעקויפט כמעט האלב אומזיסט פאר קאראלין העקע, איז זיא שרעקליך אויפגעבראכט געווארען געגען דער גאנצער באנדע.

— זאלען זיי אלע צופלאצט ווערען! האט געזאגט נאנא. געלד בריינגט ניט קיין גליק. איך וויל מעהר פון דיא לייט ניט וויסען. איך בין זעהר גליקליך.

איצט איז אריינגעקומען פרוי מאלוא. נאנא האט זיך מיט איהר זעהר דער־פרייט. מאלוא האט געזאגט, אז זיא האט זיך ביז איצט געהאלטען פון דערווייטענס,

ווייל איהר רייכקייט האט איהר אבגעשראקען, נאָר איצט וועט זיא א מאָל קומען שפּיעלען אין קאָרטען.

אין פאָרצימער האָבען זיך דערהערט קולות. פאַנטאן איז אריין מיט באָסק און פּרוליע. איצט קען מען שוין געהן צו דער סעודה. מען האט דערלאנגט זופּ און נאנא האט צום דריטען מאל געוויזען פאר איהרע געסט איהר נייען וואוינונג, אויך דיא קיך, וואו דיא הויז האלטערין האט געהאלטען אין בראטען א הוהן.

נאנא האט גענומען רעדען פון שפּארזאמקייט און האט געזאגט, אז עס איז צו טהייער און זיא וועט אליין פיהרען דיא בעל הבתישקייט.

— אח, מיינע קינדער, וויא פיין איהר וואוינט דא! האט באסק אויסגע־שריען.

דער וואוינונג האט איהם אין אמת'ן נאר ניט אינטערעסירט, ער האט דאס נאר געזאגט אויס דאנקבארקייט פאר דעם מאלצייט, וואס דיא קאמעראדען האָ־בען איהם געשענקט. איבערהויפּט האט ער בעטראכט פון זיין שכורדיגען שטאנד פּונקט אלע פרויען פאר עזלען און האט ניט געקענט פערשטעהן, וויא אזוי א מאן קען זיך אנלאדען אזא שמוציגע בהמה אויפ'ן האלז.

— זעהט! זעהט! האט אויסגעשריען פּרוליע מיט א שלעכטען שמייכעל, ווען ער האט דערזעהן, וויא לואי איז אריינגעקומען רייטענדיג אויף א שטעקען פון א בעזים. האט איהר שוין אזוי גיך געקריגען א קינד!

אלע האבען שיער ניט געפּלאצט פאר לאכען. נאנא האט אויך געלאכט און האט זיך ניט געפונען בעליידיגט. זיא האט געזאגט, אז צו איהר פערדראס האט זיא איהם דאמאלס נאך ניט געקענט, נאר זיא האפט, אז זיי וועלען שפּעטער הא־בען איינס.

פאנטאן האט גענומען דאס אינגעל אויף דיא קניע און האט איהם גענומען וויגען.

— רוף מיך פאטער, קליינער מאוסקייט, האט ער געזאגט צום קינד.

— פּאפּא, פּאפּא! האט געשטאמעלט דאס קינד.

אלע האבען אנגעהויבען צו קוסען דאס קינד. באסק האט דיא גאנצע גע־שיכטע בעטראכט פאר זעהר א נארישע און האט געבעטען, מען זאל געהן צום טיש נאנא האט דאס קינד מיטגענומען צום טיש און געזעצט עס נעבען זיך.

דיא סעודה איז אריבער זעהר פריילין, נאר באסק האט זיך געפיהלט ניט גוט, ווייל ער האט געמוזט בעשיצען זיינע טעלער פון קינד און זיך פון מאדאם לערא. זיא איז געווען זעהר צערטליך צו איהם, האט אויף איהם געווארפען פערליעבטע

בליקען און דערצעהלט געשיכטען וועגען „פיינע" הערעען, וואס לויפען איהר נאך און ער האט שוין צוויי מאל אוועקגערוקט זיין קניע פון איהרען, וועלכען זיא האט געדריקט.

פרוליע איז זיך בעגאנגען מיט פרוי מאלוא גאר אונהעפליך. ער האט איהר אפילו איין מאל ניט דערלאנגט עפעס. ער האט ניט געקענט בעגרייפען דיא פער־העלטנים פון נאנא צו פאנטאן. דיא לעצטע זיינען דיא גאנצע צייט געזעסען איינער נעבען צווייטען און האבען זיך געקוסט וויא א פאר טויבען.

— עסט פריהער! האט געזאגט באסק. איהר וועט האבען צייט צו קוסען זיך, ווען מיר וועלען אוועקגעהן.

דאך נאנא האט זיך ניט געקענט איינהאלטען, זיא איז געווען זעהר פערליעבט, איהרע אויגען האבען געשיינט פון גליק און פרייד, און איהרע באקען האבען געפלאמט. זיא האט פון פאנטאנען דיא אויגען ניט אראבגעלאזט. זיא האט איהם געהאלטען אין איין קוסען. אין האנד, אין נאז, אין דיא אויערען אין דיא ליפען, וואו זיא האט נאר געכאפט. זיין גרויסע נאז האט געציטערט פון א תאוה'דיגען צופריעדענהייט, און ער האט זיך געלאזט פון איהר פערגעטערען. זיין באקישע גע־זיכט, זיין שרעקליכע העסליכקייט איז געווארען נאך אמאל אזוי דיא גרויס פון דיא צערטליכקייט און ליעבע פון דער שעהנער און וויסער נאנא. פון צייט צו צייט האט ער איהר אנגעטהאן דיא עהרע און געענטפערט אויף איהרען א קוס מיט דער מינע פון א מענשען, וואס פערשטעהט זיין ווערטה.

— עס ווערט פון אייך ניט אויסצוהאלטען! האט געזאגט פרוליע, גיה אוועק פון דארטען, פאנטאן!

ער האט זיך מיט איהם געביטען מיט דיא פלעצער, און אלע האבען אפלאדירט.

פאנטאן האט זיך געמאכט אומעדיג דערפון, פרוליע איז געווארען זעהר נא־לאנט געגען נאנא און האט אנגעהויבען צו דריקען איהר פוס און האט דאבייַ גע־קריגען א גוטען שטופ. ניין, מיט איהם וועט זיא ניט האבען צו טהאן, האט זיא געזאגט. פארינגען מאנאט איז איהר זיין שעהנער קאפ. געפעלען געווארען אויף א ווילע, נאר איצט קען זיא איהם ניט ליידען. און ווען ער וועט נאך אמאל וואגען איהר א קניפ צו טהאן, וועט זיא איהם מיט עפעס ווארפען אין קאפ אריין.

נאר דער אבענד איז אריבער גאנץ פריילאך, מען האט אנגעהויבען צו רעדען וועגען בארדענאוו. דיזער לומפ וויל גאר ניט איינגעהמען קיין מיתה משונה, האבען זיי געזאגט. זיינע מאוסע קראנקהייטען האבען ווידער אויסגעבראכען, און עס איז

פון איהם ניט אויסצוהאלטען. נאנא האט געזאגט, אז אויב ער וועט איהר אנבא־טען צו נעהמען א ראליע וועט זיא איהם אבשיקען צו אלדע רוחות, איהר היים איז בילכער. פאנטאן, וואס האט אין דער נייער שטיק קיין ראליע ניט נעהאט האט זיך געפרייט, וואס ער וועט קענען צוברעננגען זיינע אבענדען מיט זיין קעצעל, וויא ער האט גערופען נאנא.

ארום איינס א זיינער נאך האלבע נאכט זיינען זיך דיא נעסט צונאנגנען און האבען צוגעזאגט אין גיבען ווידער צו זעהן זיך.

דיא ערסטע דריי וואכען פון זייער נייען לעבען זיינען אריבער'גאנץ פרייליך. נאנא האט זיך געפיהלט וויא אין יענע צייטען, ווען זיא האט בעקומען איהר ערסטע נייע זיידענע קליידעל. זיא איז כמעט ערגעץ ניט געגאנגנען און האט געזאגט, אז זיא האט ליעב דיא איינזאמקייט.

איין פריהמארגען, ווען זיא איז ארויס קויפען פיש, האט זיא בעגעגענט איהר אמאליגען פריזירער. ער איז געווען אזוי שעהן אנגעטהאן וויא שטענדיג זיא האט זיך שטארק פערשעמט, וואס ער האט איהר דערזעהן אין גאס אין א שלאף־ראק און פאנטאפעל. ער האט זיך געהאלטען זעהר טאקטיש און איז געווען נאך העפ־ליכער וויא שטענדיג. ער האט איהר געשטעלט קיין שום פראגע, און האט זיך גע־מאכט, וויא ער גלויבט אין איהר רייזע, וויא זאג האט אלעמען געזאגט. אח, דיא מאדאם האט פיעל מענשען אונגליקליך געמאכט מיט איהר רייזע. יעדער האט דערפון פיעל פערלארען. ווען נאנא איז געקומען אביסעל צו זיך פון איהר פערלע־גענהייט, האט זיא איהם אנגעהויבען אויסצופרעגען, נאר אזוי וויא דיא פערביינע־הער האבען זיי געשטופט, איז זיא מיט איהם אריין אין א טהויער, וויא זיא איז געשטאנען נעבען איהם מיט'ן קערבעל אין דיא הענד און האט איהם אויסגעהערט.

— וואס רעדט מען דארט וועגען מיין אנטלויפען?

— אה, פון דיא דאמען, צו וועלבע איך קום אריין, זאגט איינע אזוי און דיא אנדערע עפעס אנדערש, נאר דאס האט געמאכט א גרויסען רעש.

— וואס מהוט שטיינער?

— ער איז זעהר אראב, און אויב איהם וועט ניט געלינגען מיט עפעס א ספעקולאציע, וועט ער זיין א פערפאלענער.

— און דאגענע?

— אה, איהם געהט אויסגעצייכענט גוט. ער שטעלט זיך אויף דיא פיס.

נאנא האט אלץ געוואלט פרעגען וועגען גראף, נאר זיין נאמען איז איהר ניט ארונטער פון דיא ליפען. דער פריזירער האט געשמייכעלט. ער האט פער־

שטאנען, וואס זיא וויל פרעגען און האט אליין אנגעהויבען דערפון צו ריידען. אויפ'ן גראף איז, נאך איהר אוועקפאהרען געוועזן, א רחמנות צו קוקען. ער האט ארומגעוואנדערט וויא א מת, וואס קען ניט געפינען קיין רוה, איבער אלע יענע ערטער, וואו זיא פלעגט קומען. ענדליך האט איהם מיגנאן אריינגעפיהרט צו זיך.

נאנא האט זיך דער פון צולאכט, נאר איהר געלעכטער איז געוועזן א געמאכטער.

— אזוי איז ער איצט מיט ראזען? מיר איז דאס אלץ איינס.... דעם מענשען איז גאר ניט צו דערקענען.... אפילו אכט טאג האט ער ניט געוואלט פאסטען.... חא, חא, חא!.. און דער מענש האט מיר געשווארען, אז נאך מיר וועט ער קיין פרויענצימער ניט אנריהרען.

אין הארצען איז זיא געוועזן אויסער זיך.

— ראזע האט דערטאפט א פיינע מציאה! האט זיא געזאגט. נאר איך פערשטעה, זיא האט ראכע גענומען פאר שטיינער, וועלכען איך האב ביי איהר צוגענומען. א גרויסע גבורה צו צוציהען א מאן. וואס איך האט ארויסגעטריבען.

— ער, מיגנאן דערצעהלט גאר עפעס אנדערש. ער זאגט, אז דער גראף האט אייך ארויסגעווארפען.

נאנא איז בלייך געווארען.

— וואס? האט זיא אויסגעשריען. דאס איז שוין צופיעל. דאס חאב איך איהם, דעם הארענדיגען, ארונטערגעווארפען פון דיא טרעפ. און דער מיגנאן, וואס לויפט ארום אין דיא גאסען צו זוכען קונדען פאר זיין ווייב, ווייל קיינער וויל איהר ניט קענען אזוי מאגער איז זיא. איך וועל געהן זעהן, אויב מיר אין דיא אויגען וועלען זיי רעדען פון א זעץ אין הינטערן. איה, ווען קיינער האט ניט אנגעריהרט, איך, וואס וואלט צוריסען דעם מאן אין שטיקער וואס וואלט אויף מיר א פינגער ארויפגעלעגט, — איך האב געקריגען א זעץ אין הינטערן!

נאר ביסלעכווייז איז זיא ווייכער געווארען. זיי קענען רעדען, וואס זיי ווילען. זיא האט א ריינעם געוויסען. זיא וועט זיך נאר פערשמירען, אז זיא וועט זיך מיט זיי אנהויבען. פאר'ן אוועקגעהן האט איהר דער פריזירער געזאגט, אז זיא טהוט ניט גוט, וואס זיא האט אלעס געאפפערט צוליעב א קאפריז פון ליעבע. זיא האט איהם אויסגעהערט מיט אראבגעלאזטע אויגען, וויא ער האט גערעדט וויא א מאן וואס קען דיא וועלט און וואס קען ניט צוזעהן אז אזא שעהן מיידעל זאל זיך אליין מתאן שלעכטס.

— דאס איז מיין זאך, האט זיא ענדליך געענטפערט. דאך דאנק איך דיר מיין ליעבער.

זיא האט איהם א דריק געטהאן דיא האנד, נאר ניט קוקענדיג אויף דעם, וואס ער האט זיך געהאלטען אזוי רײן, איז דיא האנד ביי איהם דאך געווען אבי־סעל פעט פון דיא פאמאדען. זיא איז אוועק אויפ'ן פיש־מארק, נאר דיא געשיכטע וועגען דעם זעץ אין הינטערן איז איהר פון קאפ ניט ארויס. אין שטוב האט זיא דאס דערצעהלט פאנטאנען און ער האט געזאגט, אז דאס רוב מענער זיינען ניט ווערטה, וואס דיא ערד טראגט זיי, און זיא איז געווען מיט איהם איינפערשטאנדען.

אין אבענד פון דעם זעלבען טאג זיינען זיי אוועק אין דעם וואריעטי טהעא־טער. פאנטאנ'ס א בעקאנטע מיידעל האט געמאכט איהר ערסטע ערשיינונג אויף דער ביהנע און ווען זיי זיינען געקומען צוריק א היים צו פוס, איז שוין געווען איינס א זייגער. אויפ'ן וועג האבען זיי געקויפט א קובען, וועלכען זיי האבען געגעסען אין בעט, איבערגעדעקט ביז העלפט מיט א דעקע, ווייל אין שטוב איז געווען קאלט און זיי האבען זיך געפויקט צו מאכען דעם אייוועז. אנגעשפארט מיט דיא רוקענס אן קישען, האבען זיי געגעסען דעם קובען און גערעדט וועגען דער מיידעל, וואס זיי האבען געזעהן אין טהעאטער. נאנא האט געזאגט, אז זיא איז העסליך און אהן א שום רייץ. פאנטאן איז געלעגען פון פארענט און האט איהר נאר ניט געענטפערט. ער האט איהר דערלאנגט נאך א שטיקעל קובען און נאנא האט ווייטער געזאגט:

— איהרע אויגען זיינען וויא לעבער און איהרע האר וויא פלאקס, האט נאנא ווייטער גערעדט.

— שוויג שוין א מאל! זיא האט פראכטפאלע האר און אויגען פול מיט גלאנץ און פייער. דיא ווייבער וואלטען נאר וועלען אײנע דיא אנדערע אויפעסען, האט פאנטאן געזאגט און געמאכט א פערדראסענע מינע.

און ווען זיא האט נאך אלץ ניט נאכגעגעבען, האט ער געזאגט גראב:

— לאמיר בעסער שלאפען און ברענג מיך ניט ארויס פון זיך....

און ער האט אויסגעלאשען דעם לאמפ

נאנא האט זיך ניט אויפגעהערט צו קריגען, נאר אזוי וויא ער האט ניט גע־ענטפערט, האט זיא באלד אויפגעהערט. אבער אנשלאפען ווערען האט זיא ניט געקענט און האט זיך געווארפען פון איין זייט אויפ'ן צווייטען.

— מיין גאט! האט ער ענדליך אויסגעשריען. וועסטו איינליגען אמאל?

— איך קען ניט הערפען. אין בעט זיינען פארהאן ברעקליך.

דיא ברעקלאך האָבען איהר געשטאָכען אין לייב, און זיא האָט זיך געקראַצט ביז בלוט.

— מען דארף אָבטרייסלען דיא דעקע, האָט זיא געזאָגט. ווען איין ברעקעל איז נאָר דאָ אין בעט, קען איך ניט שלאָפען.

פאָנטאַן האָט בייז אָנגעצונדען דעם לאָמפּ און זיינען ביידע אראָבגעקראָכען אין איינע העמדער פון בעט און האָבען גענומען אָבטרעסלען דיא דעקע. אין צימער איז געווען קאלט און פאָנטאַן האט געציטערט. ער האט זיך געשווינד אריינגעכאפּט צוריק אין בעט. ווען נאנא האט איהם געבעטען, ער זאל אבווישען דיא פיס, האט ער איהר אבגעשיקט צו אלדע רוחות.

נאר באלד האט זיך איהר ווארפען פון דאס ניי אנגעהויבען.

— דוא האסט אריינגעשלעפּט דיא ברעקלאך מיט דיא פיס, האט זיא נעזאגט און האט זיך אויפגעהויבען און געוואלט איבער איהם אריבערגעהן.

נאר דא האט פאנטאן, וואס האט זעהר געוועלט שלאפען, פערלארען דיא געדולד, און האט איהר אראבגעלאזט א פאטש. דער פאטש איז געווען אזוי שטארק, אז זיא איז צוריקגעפאלען אויפ'ן קישען.

— אָאָ! האט זיא א קרעכץ געטהאן.

ער האט איהר געזאגט, אז ער וועט איהר באלד שענקען א צווייטען. אלס זיא וועט ניט ווערען שטיל, ער האט זיך צו איהר אומגעקהרט מיט'ן רוקען, און האט באלד אנגעהויבען צו כראפּען.

דאס איז נידערטרעכטיג צו ברויכען אויף איהר זיין קראפט, האט זיא געוויינט, איינגעגראָבען מיט'ן קאָפּ אין קישען. איצט האט זיא מורא געקריגען פאר'ן שרעקליכען אויסזעהן, וואס פאָנטאַנ'ס קאָמישע געזיכט האט אָנגענומען. ביסלעכווייז איז איהר דער צאָרן אריבער, אזוי וויא דער פאטש וואלט איהר בערוהיגט. זיא האָט געקריגען פאר איהם דרך ארץ און האט זיך ווייטער צוגערוקט צו דער וואנד. כדי צו מאכען פאר איהם מעהר פלאץ אין בעט. ענדליך איז זיא איינגעשלאָפען מיט א גליהענדער באק און פערוויינטע אויגען. זיא האט שוין מעהר קיין ברעקלאך ניט געפיהלט. ווען זיא האָט זיך אויפגעכאפּט האט זיא פאָנטאָנען ארומגענומען און צוגעדריקט צום ברוסט.

ער וועט שוין דאס מעהר ניט טהאן, ניט אמת? זיא האָט איהם אזוי ליעב, אז פאר איהר איז א פערגניגען צו ווערען פון איהם געפּאטשט.

פון דאמאלס אן האט זיך פאר איהר אָנגעהויבען אן אנדער לעבען. פאר יעדען וואָרט האט זיא געקריגען א פּאטש. באלד איז זיא דערצו געוואוינט געוואָרען

און האט זיי רוהיג צוגענומען. צייטענווייז האט זיא איהם געדראהט און געשריען, נאר ער פלעגט איהר צושפארען צו דער וואנד. און זאגען, אז ער וועט איהר דערשטיקען און זיא האט זיך אונטערגעגעבען.

אָפט פלעגט זיא זיך ארונטערלאָזען אויף א שטוהל און וויינען עטליכע מינוט, נאר מיט א וויילע שפעטער איז זיא שוין ווידער ארומגעשפרונגען איבער'ן שטוב און עפעס געזונגען, וויא צווישען זיי וואלט גאר נים געשעהן. דאס ערגסטע איז געווען, וואס פאַנטאַןפלעגט דורך דיא גאנצע טעג נים זיין אין דער היים און פלעגט קומען נאָך האלבע נאכט. ער פלעגט זיך ארומשלעפען איבער דיא קאפע-הייזער מיט קאמעראדען. זיא האט מורא געהאט צו זאגען איהם א וואָרט, אפשר וועט ער שוין פערשפארען גאר אין גאנצען צו קומען און האט אלעס אריבערגעטראָגען געדולדיג. דיא טעג ווען מאלוא און לערא פלעגען נים קומען, האט זיא נים געוואוסט וואס צו טהאן פון אומעט, און זיא האט זיך איין טאג שטארק דערפרייט, ווען זיא האט בעגעגענט אויפ'ן מארק סאטין, וועלכע האט געקויפט א בינטעל רעטאך. זיא האט איהר שוין נים געזעהן פון יענעם אבענד, ווען דער פרינץ האט געטרונקען מיט פאנטאן שאמפאניער.

— וויא? דאס ביזטו? וויינסטו אין דעם קווארטאל? האט סאטין אויסגעשריען, דערזעהענדיג נאנא מיט פאנטאפעל אין נאס. ביזטו אין אזא נויטה?

נאנא האט איהר א ווינק געטהאן, זיא זאל שווייגען, ווייל צו זיי זיינען צוגעקומען נאך פרויען אין שמוציגע קליידער מיט צושויבערטע האר.

יעדען אין דער פריה, ווען דיא אלע מיידלאך פלעגען פטור ווערען פון דיא לייט, וואס האבען ביי זיי פערבראכט דיא נאכט, פלעגען זיי קומען אהער איינקויפען פאר'ן טאג. זיי זיינען געווען אויסגעמאטערט, פערשלאפען, איינינע פון זיי יונג און שעהן, אנדערע אלט און מאוס געקליידעט אין שמאטעס. אויפ'ן טראטואר פלעגען זיך דיא מענער אבשטעלען און בעטראכטען זיי, נאר זיי האט דאס נים געארט. אויסער אין געשעפט פלעגען זיי פערראכטען אלע מענער. ווען סאטין האט געהאלטען אין בעצאהלען פאר איהרע רעטעכלאך — איז פערביי איהר דורכגעגאנגען א יונגער מאן, עפעס א פערשפעטיגטער בעאמטער, און האט איהר צוגערופען.

— גוט מארגען, מיין ליעבע.

זיא האט שטאָלץ אויפגעהויבען דעם קאפ און געזאגט:

— וואס וויל דער שוויין?

דאך האט איהר א שיין געטהאן, אז זיא קען איהם. מיט דריי טעג צוריק ווען זיא האט ארומגעוואנדערט אליין נאך האלבע נאכט איבער'ן בולוואר, האט

זיא איהם אפשר א שטונדע צוגערעדט, ער זאל איהר געהן בעגלייטען, נאר דאס האט איהר נאך מעהר אין כעס געמאכט.

— איז דאס ניט נארעש וואס אין מיטען טאג זאלען מענשען זיך אבגעבען מיט אזעלכע זאכען ?

נאנא האט געקויפט א פאר טויבען און זיי זיינען צוזאמען אוועקגעגאנגען. סאטין האט איהר געוויזען, וואו זיא וואוינט. אזוי גיך וויא זיי זיינען געווען אליין, האט איהר נאנא דערצעהלט פון איהר ליעבע צו פאנטאן. סאטין האט אויפמערקזאם צוגעהערט, וויא נאנא האט איהר דערצעהלט, אז זיא האט דעם גראף ארויסגעווארפען מיט א זעץ אין הינטערן. סאטין איז דאס זעהר געפעלען געווארען, און זיא האט זיך געוואונשען צו זיין דערביי און זעהן, וואס פאר א פנים, ער האט געמאכט דערביי.

— דוא האסט רעכט, מיין ליעבע ; געלד איז גאר ניט, האט סאטין געזאגט. ווען איך בין אין א מאן פערנארט, קראפיר איך פאר איהם. קום מיך בעזוכען. קלאפ אן דריי מאל, ווייל פיעל שווינען קומען מיר כאנגווילען און איך לאז זיי ניט אריין.

פון דאמאלס אן ווען נאנא פלעגט בלייבען אליין, פלעגט זיא געהן צו סאטין. זיא האט איהר שטענדיג געטראגען אין דער היים, ווייל פאר זעקס א זייגער אין אבענד איז זיא קיין מאל ניט ארויס פון שטוב. זיא האט געוואוינט אין צוויי צימערן, וועלכע אן אפטייקער האט איהר אויסגעמעבלירט צו שיצען איהר פון דער פאליציי. נאר איידער א יאהר איז אריבער איז יעדער זאך צובראכען געווארען. דיא אונריינקייט און אונארדנונג איז געלעגען אין איהר נאטור. און עס האט דארט אויסגעוויזען, וויא א גאנצער פאלק משוגע'נע קעץ וואלטען דארט געשטאנען. ווען זיא פלעגט שוין א מאל יא וועלען אויפראמען, פלעגט ביי איהר אין האנד בלייבען א שטיק פארהאנג, א פיסעל פון א שטוהל און ז. וו. ענדליך האט זיא יעדע זאך געלאזט שטעהן אויף אן ארט און האט זיי ניט אנגעריהרט, און עס איז געקומען אזוי ווייט, אז מען האט ניט געקענט אריין אין צימער. דער ווירט פון הויז קלייבט זיך שוין אזוי אויך איהר ארויסצואווארפען. פאר וועמען זאל זיא דא מאכען אן ארדנונג ? פאר איהם ? ניט דערלעבען זאל ער. און זיא פלעגט פון כעס אליין נעהמען קלאפען מיט דיא פיס איבער דיא מעבעל, אום צו פערניכטען איהר וואס גיכער.

נאנא פלעגט איהר כמעט שטענדיג געפינען אין בעט. ווען זיא פלעגט געהן איינקויפען אין גאס, פלעגט זיא קומען אזוי מיעד, אז זיא האט גלייך געדארפט

צוריק אריינקריכען אין בעט און ווידער אנשלאפען ווערען. דעם גאנצען טאג האט זיא זיך מיעד ארומגעשלעפט איבער'ן שטוב און אויף וועלכען בענקעל זיא האט זיך אנידערגעזעצט איז זיא איינגעדרעמעלט. נאר זעקס א זייגער, ווען מען פלעגט אנצינדען דיא לאמטערנעס אין גאס פלעגט זיא זיך אויפכאפען. נאנא האט זיך געפיהלט גאנץ גוט צווישען דעם צוואווארפענעם בעט, וואש־שיסלען מיט דעם קויטיגען וואסער און צוואווארפענע קליידלאך, אויף וועלבע עס איז נאך געלעגען דיא בלאטע פון נעכטען. דא איז זיא געזעסען לעדיג און געפלוידערט מיט סאטין, וואס איז געלעגען אין בעט אין איין העמד און געריכערט פאפיראסען מיט דיא פוס אויסגעשטרעקט אין דער לופט.

צייטענווייז האבען זיי געטרונקען אבסענט *) אום דיא צרות צו פערטרייבען, וויא זיי האבען דאס גערופען סאטין פלעגט ארויסלויפען אין פאר־הויז אהן א קליידעל און א רוף טהאן א איינגעל און שיקען איהם נאך דער משקה. ווען דאס איינגעל פלעגט ארויפק:מען, פלעגט ער ווארפען א פער'גנב'עטען בליק אויף דיא „דאמעס" נאקעטע פיס.

זייערע אלע געשפרעכען זיינען נאר געווען וועגען דיא שלעכטקייט פון מענער. און נאנא האט ניט געקענט ארויסרעדען צעהן ווערטער, אז זיא זאל ניט אריינמישען פאנטאנ'ס נאמען און דערצעהלען, וואס ער האט געזאגט און וואס ער האט געטהאן. און סאטין האט פריינדליך אויסגעהערט דיא אויביגע געשיכטעס וועגען דעם, וויא זיא זיצט לאנגע שטונדען ביים פענסטער און ווארט וויא עס ווערט א א קריעגעריי ביי זיי צוליעב א צוגעברענטען עסען און וויא עס ווערט דערנאך אן איבערבעטענים ביי נאכט נאך לאנגע שטונדען בלאזען זיך און רייסען זיך. נאנא האט קיין זאך ניט געקענט פערבארגען און האט איהר חבר'טע דערצעהלט וועגען דיא קלעפ, וואס זיא האט געקריגען. מיט א וואך צוריק האט ער איהר אונטערגעשלאגען אן אויג און נעכטען ביי נאכט האט ער איהר געגעבען אזא פאטש, אז זיא האט זיך איבערגעקולעט, בלויז דערפאר וואס זיא האט איהם ניט געקענט געפינען דיא פאנטאפעל. סאטין האט ניט אויסגעדריקט קיין שום פערוואונדערונג און האט רוהיג געריכערט איהר פאפיראס נאר בעמערקט האט זיא, אז זיא וואלט אזוי פיעל ניט געליטען.

זייערע געשיכטען האבען זיי ביידע פערענדיגט מיט א געלעכטער, וויא דיא קלעפ וואס זיי קריגען וואלט געווען א גוטער שפאס.

---

*) אזא סארט משקה אין פראנקרייך.

זיא פלעגט קומען צו סאטין, ווייל עס פלעגט איהר פערשאפען פערגניגען צו דערצעהלען, וויא פאנטאן עסט, וויא ער טהוט אן דיא שיך. און מעהר פון אלץ האט איהר אהין געצויגען דיא סימפאטהיע, וואס סאטין האט צו איהר אויסגעדריקט אין דיא געשיכטען, וואס זיא האט איהר דערצעהלט פון איהר זייט. סאטין האט דערצעהלט, וויא א געוויסער לעקאף־בעקער האט איהר אמאל אזוי געשלאגען, אז ווען ער איז פון איהר אוועק האט ער איהר שוין גערעכענט פאר טוידט, נאר זיא האט איהם ניט אויפגעהערט ליעב צו האבען.

עס זיינען געוועזען טעג ווען נאנא האט אויסגעוויינט דיא אויגען און האט געטענה'ט, אז זיא קען שוין דאס מעהר ניט אויסהאלטען, סאטין פלעגט איהר בעגלייטען ביז דער טהיר און פלעגט ווארטען אז ער זאל איהר ניט דער'הרג'ענען. אויפ'ן צווייטען טאג פלעגען זיי רעדען פון דעם איבערבעטען, און כאטשע זיי האבען איינער דעם צווייטען ניט ארויסגעזאגט, זיינען זיי אזעלכע טעג שטארק געפעלען געוועזען צוליעב דיא נייע ערדעגונג, וואס זיי פלעגען ברענגען.

דיא פריינדשאפט צווישען סאטין און נאנא איז געווארען אזוי גרויס, אז זיי האבען איינע אהן דער צווייטער ניט געקענט אויסקומען, נאר סאטין האט ניט געקענט קומען צו נאנא אין דער היים, ווייל פאנטאן האט עס פערבאטען. נאר זיי פלעגעןביידע ארויס שפאצירען און איין מאל, ווען זיי זיינען ארויס אויף דעם שפאציר. האט סאטין אריינגעפיהרט איהר פריינדין צו מאדאם ראבערט, דיא זעלבע ראבערט, וואס האט אמאל ניט געוואלט קומען צו נאנא'ס סאפער.

מאדאם ראבערט האט געוואוינט אין דער רוע מאסמער, א רוהיגע גאס מיט פיינע אריסטאקראטישע הייזער, וואס זיינען אם מייסטען פערנומען פון דאמען. עס איז געוועזען פינף א זייגער, און איצט זיינען פערביי גאס געוועזען אויסגעשטעלט קארעטען, פון וואנען עס זיינען גיך ארויסגעשטיעגען באנקירען, קויפלייט און האבען געווארפען א בליק אויף דיא פענסטער, וואו האלב פערשטעלט פון זיי פארהאנגען זיינען געשטאנען דאמען און, וויא עס האט געשיינט, געווארט אויף זיי.

נאנא האט אנפאנגס ניט געוואלט אריין, זאגענדיג, אז זיא קען זיך ניט מיט דער דאמע. נאר סאטין איז צו איהר צוגעשטאנען. קען מען ניט מיטנעהמען א פריינד? נעכטען האט זיא זיך בעגעגענט אין א רעסטאראן מיט מאדאם ראבערט און יענע האט איהר געבעטען, זיא זאל איהר מאכען א בעזוך. נאנא האט זיך ענדליך געלאזט איבעררעדען און זיי זיינען אריין.

א פערשלאפענע דיענסט־מיידעל איז זיי ארויס אנטקעגען און געזאגט, אז

דיא מאדאם איז צו הויז נימא, נאר זיא וועט באלד קומען, און זיא האט זיי אריינ־געפיהרט אין א סאלאן.

דער זאל איז געוועזן דונקעל מאפעצירט און האט אויסגעזעהן עכט בורזשר־אזיש. נאנא האט געמאכט א שפעטישע בעמערקונג וועגען דער דאמע פון דער וואוינונג, נאר דאס האט כאטינ'ן אריינגעבראכט אין כעס און זיא האט געזאגט אז זיא קען שווערען פאר מאדאם ראבערט'ס ארדענטליכקייט. מען האט איהר קיין מאל נים געזעהן מיט קיין אנדערע אויסער וויא מיט עלטערע לייט, וואס האבען איהר געפיהרט אונטער'ן ארם. איצט איז זיא געוועזן מיט אן אלטען הענדלער פון שאקאלאד און ער קומט צו איהר נים אריין אונגעמעלדעט און רופט איהר „מיין קינד."

— דאס איז זיא! האט סאטין געזאגט, ווייזענדיג אויף א פארטרעט איבער'ן קאמין.

נאנא האט אויפמערקזאם בעטראכט דעם פארטרעט, וואס האט פארגע־שטעלט א ברונעטע פרוי מיט א לאנגליכען געזיכט און מיט אן איינגעהאלטענעם שמייכעל, און זיא האט אויסגעזעהן וויא א דאמע פון דער בעסטער געזעלשאפט.

— מיר שיינט, אז איך האב איהר שוין ערגעץ געזעהן, נאר געוויס נים אין אן אנשטענדיגען פלאץ.... יא, יא, דער פלאץ איז געוועזן נים קיין אנשטענדיגער.

נאנא האט זיך געווענדעט צו סאטין.

— זיא האט דיך געבעטען קומען. צו וואס דארף זיא דיר?

— ווייס איך? אט פלוידערען א ביסעל.

נאנא האט אווארף געטהאן א שארפען בליק אויף סאטין. דאן האט זיא מיט דער צונג ארויסגעלאזט א פעראכטליכען קלאנג און געזאגט, אז נאך אלעמען געהט איהר דאס נאר ווייניג אן, און אזוי וויא דיא דאמע איז אזוי גיך נים געקר זיינען זיי אוועק א היים.

אויפ'ן צווייטען טאג האט פאנטאן געזאגט צו נאנא, אז ער וועט נים קומען צו מיטאג, און נאנא איז אוועק צו סאטין און פארגעשלאגען איהר זיי זאלען געהן ער־געץ עסען א גוטען מיטאג. זיי האבען בעשלאסען צו געהן צו לאאור, וואו מען האט געקענט קריגען א דינער פאר דריי פראנק. זיי זיינען אנגעקומען מיט צוואנציג מי־נוט צו פריה און האבען זיך געזעצט אין דעם זעלבען זאל, וואו לאאור איז געזעסען פאר דער קאנטארקע.

לאאור דיא ווירטהין, איז געוועזן א פרוי פון א יאהר פופציג, זעהר א פעטע און שטארק פערצויגען אין א קארסעט. דיא פרויען, וואס זיינען אהער געקומען

עססען, האבען איהר אלע געקוסט איידער זיי האבען זיך געזעצט אויף זייערע פלעצער. באלד איז דא געווארען פול פון א הונדערט שטענדיגע קונדען. זיי זיינען כמעט אלע געווען פרויען און אם מייסטען זיינען זיי שוין געווען איבער פערציג. מיט שלעכטע געזיכטער און אויסגעמאטערטע אויגען. צייטענווייז האט זיך דא אויך אריינגעמישט א יונגע פיגור מיט אן אונשולדיגע געזיכט אונטער דיא פרעכע מאנערען. דאס זיינען געווען אנפאנגער אין אויסגעלאסענהייט, וואס זיינען אהער געבראכט געווארען פון לאאור'ס עלטערע קונדען, כדי צוגעבען איהר חשק דיא עלטערע לייט, זיי זאלען אהער קומען. דיא מענער, וואס זיינען אהער געקומען זיינען געווען אלט. צווישען זיי אלעמען האבען זיך נאר געפונען פיער יונגע לייט, וואס זיינען געקומען אהער צו האבען א ביסעל שפאס.

נאנא און סאטין האבען געגעסען מיט פערגניגען. אנפאנגס איז נאנא געווען אונרוהיג זיא האט מורא געהאט, זיא זאל דא ניט טרעפען אלטע בעקאנטע, נאר אזוי וויא אלע זיינען דא געווען איהר פרעמד, האט זיא זיך באלד בערוהיגט. אין זאל איז אריין מאדאם ראבערט, וועלכע האט אויך א קום געטהאן לאאור. דאס האט נאנא זעהר פערוואונדערט, זיא האט עס ניט ערווארטעט.

מאדאם ראבערט האט זיך ארומגעקוקט איבער'ן זאל און האט דערזעהן סאטין. זיא איז גלייך צו איהר צוגעגאנגען און האט אויסגעדריקט איהר לייד, וואס זיא האט איהר נעכטען ניט געטראפען אין דער היים. פון זעצען זיך האט זיא זיך אבגעזאגט, ווייל ביי איהר איז שוין געווען נאך דינער. זיא האט איהרע הענד אנגעשפארט אן סאטינ'ס אקסלען און געזאגט מיט א שמייכעל.

זאג מיר, ווען וועסטו ווידער קומען .. אויב דוא ביזט פריי.

נאנא האט מעהר ניט געקענט הערען. דאס געשפרעך האט איהר שרעקליך געערגערט און איהר האט זיך געגלוסט צו זאגען עפעס דיזער אנשטענדיגער פערזאן. נאר פלוצים זיינען אריין אין זאל עטליכע גייע געסט און זיא איז וויא פערשטיינערט געווארען, וויא זיא האט זיי דערזעהן, זיי זיינען געווען בעדעקט מיט רייכע דיאמאנטען און זיינען אהער געקומען צו עסען פאר דריי פראנק א דינער, אום נאר צו רייסען דיא אויגען ביי דיא ארימע מיידלאך. צווישען זיי האבען זיך געפונען לוסי און בלאנד. נאנא האט ארויבגעלאזט דעם קאפ און האט זיך בעשעפטיגט מיט דיא ברעקלאך אויפ'ן טיש דיא גאנצע צייט, וואס זיי האבען גערעדט מיט לאאור, ביז זיי זייגען אוועק אין אן אנדער צימער.

ווען נאנא האט ענדליך אויפגעהויבען דעם קאפ, איז זיא איבערראשט געוואר־

רען, דערזעהענדיג דעם פלאץ נעבען איהר לעדיג און אז סאטין איז פערשוואונדען געוואָרען.

— וואו איז זיא היגנעקומען? האָט זיא געפרעגט.

א פעטע פרוי, וואָס האָט דיא גאנצע צייט געשמייכעלט צו סאטין, האָט זיך צולאַכט. נאנא איז אין כעס געווארען פון דעם געלעכטער און האט אויף איהר א בייזען קוק געטהאן.

— ניט איך, ניט איך, האט יענע געזאגט: דיא אנדער פרוי האט איהר פון אייך צוגענומען.

זעהענדיג, אז מען לאַכט פון איהר, איז נאנא שטיל געווארען און איז א פאר מינוט לענגער געבליבען זיצען, כדי מען זאָל ניט זעהן, אז זיא איז אין כעס. מעהר פון אלץ האט איהר געערגערט, וואס זיא וועט דארפען בעצאהלען פאר סאטינ'ס דינער. א שעהנע חבר'טע! אנגעפרעסען זיך און אַנטלאָפען געוואָרען. זיא האט אפילו ניט בעדאנקט. זיא האָט דיא זעקס פראנק א ווארף געטהאן כאאור'ן און איז ארויסגעגאנגען.

אין גאס האט איהר דער כעס נאך מעהר צוגומען. זיא איז געווען זעהר אויפגעבראכט אויף מאדאם ראבערט, וואס האָט געשפיעלט א „פיינע" ראָלע. נאנא איז איצט געווען זיכער, אז זיא האָט איהר בעגעגענט אין דעם שמוציגען שענק „שמעטערלינג", וואו מען האט איהר געקענט קויפען זעהר ביליג. און דיא דאמע מאכט דאס אזא פוריע און זאָגט זיך אב פון סאפערס, אויף וועלכע מען לאדעט איהר איין. זיא שפיעלט עם דיא צנועה!

אין דיא געדאנקען איז זיא צוגעקומען צו איהר וואוינונג און איז שטארק פערוואונדערט געווארען, ווען זיא האָט דערזעהן ליכט אין איהרע פענסטער. פאָנטאַן איז געקומען אהיים בייז, ווייל ער האָט אויך געמוזט בעצאהלען פאר א פריינד'ס א מיטאָג; ווען יענער האָט זיך פריהער ארויסגעמאכט. זיא האָט ערוואַרטעט איהם ערסט נאך האלבע נאכט און האט איצט מורא געהאט פאר קלעפּ, פאר וואס זיא איז ניט געזעסען אין דער היים. זיא האָט איהם ניט געוואלט זאָגען, אז זיא איז געגאנגען מיט סאטין און האָט איהם געזאָגט אז זיא איז געווען מיט מאדאם ווייל׳ א אין א רעסטאראן און זיא האָט אויסגעגעבען זעקס פראנק. ער האט איהר דערלאנגט א געעפענטען בריעף פון זשאַרזש׳ן וועלכען דיא מוטער האט נאך אלץ געהאלטען פערשפארט. ער פלעגט איהר יעדע וואך שיקען א ליעבע בריעף מיט הויכע פראזען. נאנא איז געווען ענטציקט פון דיא בריעף און פלעגט זיי פאר יעדען ליענען. אויך זיינען זיי געווען שטארק געפעלען פאָנטאַנען, נאר היינט ביי נאכט

האט זיא אזוי מורא געהאט פאר א סצענע, אז זיא האָט דעם בריעף א וואָרף געטהאן מיט א לאנוויילינע מינע אויפ'ן טיש.

פאַנטאַן איז געשטאַנען ביים פענסטער און האָט מיט דיא פינגער אויסגע־פויקט א מארש. עס איז געווען צו פריה פאר איהם צו געהן שלאָפען, און האָט ניט געוואוסט וואס צו טהאן. פלוצלים האט ער זיך צו איהר א קעהר געטהאן:

— פאר וואס זאלסטו דעם איינגעל באלד ניט ענטפערן?

אויף דיא בריעף פלעגט ער שטענדיג ענטפערן, און איז געווען שטאָלץ, וואס ער האָט דאָס געקענט טהאן. ער האט גענומען דעם בריעף און געלייענט אין דער הויך. נאכ'ן לייענען האט איהם נאנא שטייף ארומגענומען און געזאָגט, אז ער קען שרייבען ניט קיין ערגער בריעף פון דיא. דאס איז איהם זעהר געפעלען געווארען, און ווי זיינען ביידע באלד געוואָרען זעהר גוט אויפגעלייגט.

— זעץ זיך שרייבען, האט זיא געזאגט. איך וועל דערווייל מאכען טהיי און דערנאך וועלען מיר געהן צום בעט.

פאַנטאַן האט זיך געזעצט ביים טיש און האט אָנגעהויבען שרייבען, רעדענדיג פריהער דיא ווערטער אין דער הויך. ער האט געשריבען א שטונדע צייט און יעדעס מאָל, ווען איהם איז געלונגען נאך א ווייליע קלערען, פערשטעלענדיג דיא אויגען מיט ביידע הענד, צו געפינען א הויכע פראזע אדער זעהר א צארטען אויס־דרוק איז ער געווען אויפ'ן זיבעטען הימעל פאר שמחה.

ענדליך איז ער מיט'ן בריעף געווארען פארטיג און האט איהם איבערגעלייענט אזוי, וויא מען לעזט אויף דער ביהנע, מאַכענדיג מיט דיא הענד. ער האָט פער־שריבען פינף גרויסע בלעטער וועגען דיא זיסע שטונדען, וועלכע זיי האבען פער־בראכט אין מיניאט און דיא עראינערונג דערפון שמעקט איהר וויא דיא בעסטער פערפיומע. אין דעם בריעף איז געווען געשווארען אויביגע טרייהייט צו דעם פריהלינג פון איהר ליעבע און געענדיגט דערמיט, אז איהר איינציגער וואונש איז נאך א מאל דורכצולעבען יענע צייט.

— דוא ווייסט גאנץ גוט, האט פאַנטאַן איבערגעריסען זיין לייענען, אז איך שרייב דאס אלעס נאר אויס העפליכקייט. מיר ווייסען ביידע, אז דאס אלעס איז זעהר נארעש, נאר דאך קלינגט עס זעהר שעהן.

ער איז געווען זעהר פריילוך, נאר נאנא איז בענאנגען א נארעשקייט ניט צו ווערען גלייך ענטציקט. זיא האט נאר געזאָגט, אז דער בריעף איז גוט געשריבען ער איז שטארק בייז געווארען און געזאגט:

— אויב דיר געפעלט ניט, שרייב אליין.

אנשטאט נעהמען זיך קוסען, ווייא זיי פלעגען טהאן געוואוינליך נאך אזעלכע בריעף, האבען זיי זיך געזעצט ביי בעזונדערע עקען פון טיש און געשוויגען. זיא האט איהם אנגעגאסען א גלאז טהיי.

— וואס פאר א טהיי האָסטו דערלאנגט? האט ער אויסגעשריען, וויא ער האט דעם ערסטען זופּ געטהאן. האסטו אריינגעשאטען זאלץ אין דעם?

נאנא האט געהאט דאס אונגליק א ציה צו טהאן מיט דיא אקסלען אויף דער פראגע און ער איז דערפון שרעקליך אויפגעבראכט געווארען. צווישען זיי האט זיך אנגעהויבען א שרעקליכע קריעג — עס איז ערסט געווען צעהן א זייגער און זיי האבען קיין אנדער זאך ניט געהאט צו טהאן. ער האט איהר אויסגערופען מיט אלע שלעכטע נעמען און ארויפגעווארפען אויף איהר יעדע מעגליכע בעשול-דיגונג און האט איהר ניט געלאזט פערענטפערן זיך. און דערנאך האט זיך אנ-געהויבען דיא פראגע וועגען געלד. האט ער אויסגעגעבען זעקס פראנק אויף עסען? ווען א פריינד וואלט פאר איהם ניט געצאהלט, וואלט ער געגעסען אין דער היים. און פאר זיך אליין איז נאך קארג צו צאָהלען, מען דארף נאך צאהלען פאר דיא אלטע פּאקטערקע מאלוא. ער וועט איהר ארויסשליידערען, וויא זיא וועט נאר ווייזען איהר נאז. אז יעדער פון זיי זאל אויסגעבען צו זעקס פראנק א טאָג וועלען זיי ווייט אוועק.

— איך וויל א רעכנונג פון אלעס! האט ער אויסגעשריען. ווייז מיר דאס געלד און לאמיר זעהן, וואו מיר האלטען.

זיין גאנצע שמוציגע קארגשאפט האָט אין איהם ערוואכט. נאנא האט א דערשראקענע געאיילט צו ברענגען דאס געלד, וואס זיי האבען געהאלטען אין קאמאָד. ביז איצט האבען זיי ביידע גענומען אזוי פיעל פון קאסטען, פיל זיי האבען בעדארפט.

וויא? האט ער אויסגעשריען, נאכדעם וויא ער האט אבגעצעהלט דאס געלד. אונז איז מעהר ניט פערבליבען וויא זיבען טויזענד פראנק פון דיא זיבעצעהן טויזענד! צעהן טויזענד פראנק אויסגעגעבען אין דריי חדשים? דאס איז אונמעגליך!

ער איז אליין אוועק צום קאמאָד און ארויסגענומען דעם שופלאד, אום איבער-צוזוכען פאר'ן ליכט נאר מעהר האט ער ניט געפונען.

איצט האט דער שטורם אויסגעבראכען.

— צעהן טויזענד פראנק אין דריי חדשים! האט ער געשריען. דאס איז שוין צופיעל! זאג וואס האסטו מיט'ן געלד געטהאן? זאָג!... האסטו עס אוועקגעגעבען

דיין מאַהמען? אדער דוא קויפסט זיך פּיעלייכט מענער? דאָס לעצטע איז מעהר צו גלויבען! זאָג איך פרעג דיר!...

— איך זעה ניט, פאר וואס דוא ביזט אין כעס. מיר האבען מעהר קיין געלד ניט געקענט האבען. אונז האט אלץ געקאסט, מעבעל, וועש....

ער האט געפאדערט פון איהר א רעכענונג, נאר הערען האט ער ניט געוואלט.

— יא, צו גיך איז דאס געלד אוועק, האט ער געזאגט אביסעל רוהיגער. די שותפשע בעל הבתישקייט האט מיר דערעסען.... דוא ווייסט, אז די זיבען טויזענד פראנק זיינען מיינע און איך וועל זיי האלטען ביי זיך. איך זעה, אז דוא ביזט א פערשווענדערין, און וועל זיך צוליעב דיר ניט רואינירען. יעדער האט איצט זיינס.

ער האט דאס גאנצע געלד אריינגעלעגט צו זיך אין טאש. און האט ווייטער גערעדט:

— איך בין ניט אזא נאר אויסצוהאלטען פרעמדע קינדער און מוהמעס. דיר געפעלט אויסצוגעבען דיין געלד — טהו וויא דוא פערשטעהסט מיין געלד אָבער הייסט „ריהר מיך־ניט־אָן". ווען דוא וועסט צונרייטען א סאפּער וועלען מיר זיך אויסרעכענען, און איך וועל דיר אבצאהלען מיין העלפט.

ביז יעצט האט נאנא איהם אנגעקוקט פערוואונדערט נאר די לעצטע ווערטער האבען איהר פערדראסען:

— דוא, שמוציגער שוויין, האסט אבער געקענט מיינע צעהן טויזענד פראנק אויפפרעסען....

ניט ענטפערענדיג איהר אויף דעם, האט ער איהר דורך דעם טיש דערלאנגט א פּאטש און געזאגט:

— זאָג דאס נאך א מאל!

ניט קוקענדיג אויפ'ן פּאטש, האט זיא עס ווידערהאלט און ער האט זיך אויף איהר ארויפגעווארפען מיט די הענד און מיט די פיס.

געענדיגט האט זיך זייער קריעג, וויא שטענדיג: זיא האט זיך אויסגעטהאן, און איז ווייגענדיג אריין אין בעט.

ער האט זיך אויך באלד גענומען אויסטהאן און האט בעמערקט אויפ'ן טיש דעם בריעף, וואס ער האט געשריבען צו זשארזש. ער האט איהם אויפגעלעגט און געזאָגט מיט כעס:

— דער בריעף איז זעהר גוט; איך וועל איהם אליין אוועקשיקען, און דאָס אויך צו יאמערען, דאס רייצט אויף מיינע נערווען.

נאנא האט איינגעהאלטען איהר וויינען און ווען ער איז אויך אריין אין בעט האט זיא זיך מיט א יאמער געווארפען איהם אויפ'ן ברוסט. אזוי האבען זיך שטענדיג געענדיגט דיא שטירמישע סצענען. זיא האט מורא געהאט צו פערלירען איהם. ער האט איהר צוויי מאל אבגעשטויסען פון זיך, נאר איהרע ווארעמע לאס־קעס האבען איהם ווייכער געמאכט. ער האט זיך געלאזט קוסען, נאר פלוצים איז איהם איינגעפאלען א געדאנק, אז זיא מיינט מיט דיא לאסקעס ארויסצוקריגען פון איהם דעם שליסעל פון קאמאד און האט געזאגט.

— איך האב דאס געמיינט ערנסט, דאס געלד בלייבט ביי מיר.

— יא, יא, האב קיין מורא־ניט, איך וועל ארבייטען, האט זיא געזאגט און איז איינגעשלאפען אויף זיין האלז.

פון דיזען אבענד האבען זיך דיא סצענען אנגעהויבען עפטער און אין שטוב האט געערגענט מיט קלעפ. נאר דאס האט איהר נימ געשאדט, זיא איז אונטער דיא קלעפ געווארען אלץ שעהנער. פרוליע איז צו איהר איצט צוגעשטאנען מעהר וויא אלע מאל. ער פלעגט קומען ווען פאנטאן איז צו הויזע ניט געווען, נאר ווען ער פלעגט איהר וועלען ארומנעהמען, פלעגט זיא רויט ווערען פאר בעס און זאגען, אז עס איז א שאנדע, וואס ער וויל אבנארען זיין פריינד. דאס האט איהם ארויס־געבראכט פון זיך און ער האט געזאגט, אז זיא ווערט וואס וויטער אלץ נארעשער און ער וויס ניט, וואס זיא געפינט אין דער מאלפע מיט דער גרויסער ציטערנדיגער נאז. ער וועט איהר נאך דער'הרג'ענען צום טוידט.

— עס קען זיין, נאר איך ליעב איהם אזוי, וויא ער איז.

באסק פלעגט קומען צו זיי עסען אזוי אפט וויא מעגליך, און דערפאר ארייגקלויבען זייער גוט לעבען. ווען ביים טיש פלעגט פאנטאן געבען א קלאפ נאנא, האט ער זיך דערפון געמאכט ניט וויסענדיג און האט וויטער געגעסען רוהיג, וויל ער האט עס געפונען גאנץ נאטירליך.

אמאל אין אבענד האט ער איהר געטראפען זעהר פערוויינט זיא האט אויס־געטהאן איהר קאפטע און געוויזען איהם איהרע ארעמס און אקסלען, וויא זיי זיינען געווען שווארץ און בלוי. ער האט אויף דעם געענטפערט מיט א רוהיגען טאן.

— וואו ווייבער זיינען, דארטען זיינען פאראן קלעפ. איך גלויב אזוי האט געזאגט נאפאלעאן.... וואש זיך ארום מיט זאלץ וואסער. זאלץ־וואסער איז דערצו זעהר גוט, דוא האסט זיך ניט וואס צו קלאגען, כל זמן דיינע ביינער זיינען גאנץ. דוא וועסט נאך קריגען מעהר, און לאד מיך בעסער אין צים געבראטענס, וואס דוא מאכסט.

מאדאם לערא איז נים געווען אזוי פיכאזאפיש נעזאָנען, זיא פלעגט זיך צו שרייען, ווען זיא פלעגט דערזעהן נאנא'ס בלויע צייכענס. אין דער ווירקליכקיים אָבער איז זיא געווען אין כעס אויף פאָנטאן, וואס ער האט איהר ארויסגעוואָרפען און פערבאָטען איהר צו קומען אין זיין הויז. וויא ער פלעגט קומען, פלעגט זיא אנטלויפען דורך דער קיך. זיא האָט געזאָגט, אז ער ווייס ניט, וויא צו בענעהן זיך מיט אנשטענדיגע פרויען.

— איך רעד ניט פון זיך, פלעגט זיא זאָגען. נאָר וויא קענסטו עס אריבער־טראָגען? איך ווייס ניט, ווער זיין מאמע האט געדאַרפט זיין, זיא האט געמוזט זיין זעהר א נידריגע פערזאן. איך האב דיך שטענדיג געלערנט דיא בעסטע זיטען און, א דאנק גאט, אין אונזער גאנצע פאמיליע זיינען אלע אנשטענדיגע לייט.

נאנא האָט אויף דעם גאָר ניט געענטפערט און האָט נאָר אראָבגעלאָזט דעם קאָפּ.

— אמאָל האסטו געהאט בעקאַנטשאַפט מיט דיא שעהנסטע לייט, האָט דיא מוהמע ווייטער גערעדט. איך האב געבטען געערעדט מיט זאָע, זיא קען דיך בשום אופן ניט פערשטעהן. „וויא קומט עס" זאָגט זיא, „אז דיא מאדאם, וועל־כער דער גראף פלעגט פאָלגען, ווען זיא פלעגט נאָר א ווינק טהאָן מיט'ן אויג, זאָל זיך לאָזען שלאָגען פון א קאָמעדיאַנט, פון אן איבערקרימער?" איך האב איהר געענטפערט, אז דיא קלעפּ קען מען נאָך אריבערטראָגען, נאָר זיין אונהעפליכקייט וואָלט איך ניט געקענט איבערטראָגען. איך וואָלט איהם ביי דער ערסטער שווי־נעריי זיינער גלייך אוועקגעוואָרפען.

— מוהמע, איך ליעב איהם אבער!

אין אמת'ן אבער האט איהר פריינדשאַפט געגען פאָנטאן געהאַט נאָר אן אנ־דער וואָרצעל. זיא האט געזעהן, אז נאָר ער איז שולדיג, וואס נאנא אָן זיא און כואי באָדען זיך נים אין געלד. און דאריבער האט זיא איהרע רייד געענדיגט מיט א שטרענגען טאָן:

— עס וועט קומען א צייט, ווען פאָנטאן וועט פון דיר אראָבשינדען דיא הויט און דוא וועסט קומען צו מיר קלאָפּען אין טהיר, און איך וועל דיך אריינלאָזען.

נאנא איז וואס ווייטער אלץ מעהר אריין אין גרעסערע געלד־פערלעגענהייט־טען. אנפאנגס נאָך דער סצענע מיט דיא געלד, האט ער איהר איבערגעלאָזט דריי פראנק א טאג און האט דערפאַר געשטעלט גרויסע פאָדערונגען, קיין זאך איז פאַר איהם ניט געווען צו גוט אדער צו טהייער, און ווען זיא האט געזאגט, אז זיא קען דעם גאנצען מאַרק ניט איינקויפען פאַר דעם געלד, האט ער איהר געוואָרפען פער־

שוועכדערין און בהמה, פאר וואס זיא לאזט זיך פון אלעמען נארען און האט איהר אנגעזאגט, אז ער וועט געהן זוכען ערגעץ אנדערשוואו צו עסען.

אין דעם פערלויף פון א מאנאט האט ער זעהר אפט אנגעהויבען צו פערגע־סען איבערצולאזען דיא דריי פראנק. זיא האט זיך ערלויבט צו דערמאנען איהם וועגען דעם, נאר ער פלעגט איהר דערנאך אזוי זויער מאכען דאס לעבען, אז זיא האט אויפגעהערט צו ווארטען אויף זיין געלד. ווען ער פלעגט געפינען א גוטען מיטאג, ניט איבערלאזענדיג קיין געלד, פלעגט ער ווערען זעהר ווייך און צערטליך צו נאנא, און עס איז געקומען דערצו, אז זיא איז געווען גליקליך, ווען ער האט איהר קיין געלד ניט איבערגעלאזט.

אמאל האט זיא איהם צוריקגעגעבען זיינע דריי פראנק, זאגענדיג, אז איהר איז נאך פערבליעבען געלד פון נעכטען. ער האט זיך א ווייל געוואונדערט, גע־דענקענדיג, אז ער האט איהר נעכטען אויך ניט איבערגעלאזט קיין געלד, נאר זיא האט אויף איהם געקוקט מיט אזעלכע צערטליכע און פערליעבטע אויגען, אז ער האט צוריק אריינגעלעגט דאס געלד אין טאש מיט דעם נערוועזען ציטער פון א קארגען, וואס געפינט דיא סומע, וועלכע ער האט שוין געדעכענט פאר פערלארען.

פון דעם טאג אן האט איהם שוין מעהר ניט געארט פאר'ן הויז און ער פלעגט זיין שטארק אויפגעבראכט ווען ער האט געפונען אין דער היים א דינער פון קארטאפעל, און זיין זעהר פרייליך ביי א גוטען מיטאג. נאר דאס האט איהם ניט געשטערט פון צייט צו צייט איהר צו שלאגען.

נאנא האט אויסגעפונען דיא מיטלען צו שפייזען דיא הויז. עס זיינען געווען טעג, ווען אין עסענוואארג איז געווען אן איבערפלוס און באסק פלעגט זיך צוויי מאל א וואך פערדארבען דעם מאגען פון איבערעסען זיך. איין אבענד האט לערא בעמ־ערקט, אז אין קיך ווערט צוגעגרייט א רייבער סאפער און פון כעס וואס זיא וועט איהם ניט עסען, האט זיא געפרעגט ביי נאנא:

— ווער בעצאהלט דערפאר?

נאנא איז געווען איבערראשט פון דער פראגע. זיא האט אנפאנגס געשווינען און דערנאך זיך צוואויינט.

— אזוי! האט דיא מוהמע געזאגט. דאס איז זעהר שעהן!....

אמאל ווען פאנטאן איז אוועק פון שטוב אונצופריעדען מיט'ן עסען, האט זיא אויף דער גאס בעקענט דיא מאדאם טריקאן. יענע האט געהאלטען אין זוכען דאמען און נאנא האט געזאגט „יא". אזוי וויא פאנטאן איז קיין מאל ניט צוריקגעקומען פאר זעקס א זייגער אבענד האט זיא דיא גאנצע צייט פון נאכמיטאג געהאט פאר

זיך, און זיא האט יעדען טאג געבראכט פון פיערציג ביז זעכציג פראנק און אמאל מעהר. זיא האט זיך נאך געלד ניט געיאגט און האט נאר געוואלט האבען אזוי פיעל, וויא עס איז נויטהיג צו פיהרען דיא הויז.

איהרע פערדינסטען צו פיהרען דיא הויז האבען איהר ווידער אריינגעווארפען אין דעם אלטען שמוץ פון איהר יוגענד, ווען זיא פלעגט ארויסלויפען אין איהרע פאנטאפעל צו פערדיענען א פראנק.

איין זונטאג אין דער פריה האט זיא בעגעגענט אין גאס סאטין און האט איהר אנגעהויבען צו זידלען, פאר וואס זיא איז אנטלאפען געווארען מיט מאדאם ראבערט, נאר זיי האבען זיך באלד איבערגעבעטען. גאנא האט זיך אין דער צייט שטארק גענויטהיגט אין געלד און ווען טריקאן איז צו איהר ניט געקומען, וואס האט פאסירט זעהר אפט, האט זיא ניט געוואוסט, וואס צו טהאן מיט איהר קערפער. דאן האבען זיך אנגעהויבען איהרע וואנדערונגען מיט סאטין איבער דיא שמוציגע געסלאך אונטער דיא דונקעלע לאמטערנעס גאנא האט ווידער אויסגעזוכט דיא שענקען אונטער דער שטאדט, וואו זיא האט אנגעהויבען איהר קאריער פון אויסגעלאסענהייט. זיא האט ווידער געזעהן דיא דונקעלע ווינקלען פון דיא בולווארען, וואו מענער פלעגען איהר ארומנעהמען נאך איידער זיא איז אלט געווען פופצעהן יאהר און פון וואנען דער פאטער פלעגט איהר מיט קלעפ אין הינטערן שלעפען א היים. זיא איז איצט מיט סאטין געגאנגען איבער אלע קאפע-הייזער און טאנץ-פלעצער אין דיא פערוואָרפענע קווארטאלען אָדער ארומגעשפאצירט איבער דיא גאסען הין און צוריק און אָבגעשטעלט זיך ביי דיא טהויערען און געווארט, סאטין, וואָס האָט אָנגעהויבען איהר געפאלענעם לעבען אין לאטינער קווארטאל, האָט איהר אָנגעהויבען צו שלעפען אהין, נאָר באלד האָבען זיך אָנגעהויבען וואקאציעס, דיא סטודענטען זיינען זיך צופאָהרען, און זיי האָבען זיך ווידער אומגעקעהרט צו דיא גרויסע בולווארען. אזוי האָבען זיי דורכגעוואנדערט דיא גאנצע שטאָדט; אין רעגען האָבען זיי זיך ארומגעשלעפט ביז דיא קנעכעל אין בלאָטע און אין דיא הייסע נעכט האָבען זיך דיא קליידער געקלעבט צום לייב. אויף דיא טראָטוארען האָט מען זיי געשטופט און געשטויסען און פון צייט צו צייט איז זיי געלונגען אריינצושלעפען א דורכגעהער אין א ביליגען האָטעל, פון וואנען זיי פלעגען זיך אומקעהרען אונצופריעדען און מיט קללות.

עס איז שוין באלד געווען סוף זומער. ניין א זיינער אבענר פלעגען זיי ביידע ארויסגעהן ביז א געוויסען פלאץ האָבען זיי נאָך געהאלטען דיא שלעפעס אונטערגעהויבען און זיינען געגאנגען שטיל, דערנאָך האָבען זיי דיא שלעפעס אָבגעלאָזט

און גענומען מארשירען אין שמוב אין שמוץ. פערביי דיא קאפע-הייזער האבען זיי גענומען נעהן לאנגזאמער, קוקען אהינטער און לאכען. פון צייט צו צייט פלעגען זיי אריין אין א קאפע-הויז און לאזען זיך טראקטירען פון יעדען איינעם און זיי זיינען געווען צופריעדען, וואס זיי האבען דיא מעגליכקייט צו זיצען א ווייכע און פערטרייבען דיא צייט, ביז דאס טהעאטער וועט זיך ענדיגען. נאר אויב זיי האבען קיינעם נים דערטאפט ביז נאך האלבע נאכט, איז זייער יאגד געווארען אן ערביטערטער. צווישען דיא בוימער פון דיא האלב-לעדיגע בולווארען האט זיך אנגעהויבען א דינגענים מיט דיא מענער. עס האבען זיך געשאטען קללות און קלעפ און ווען דיא בולווארען זיינען געווארען לעדיג, האבען זיי זיך געשטופט צו דיא בעלויכטענע רעסטאראנען דאס איז געווען דער לעצטער לעבעדיגער ווינקעל אין דעם נאכטליכען פאריז, דער לעצטער אפענער מארק פאר'ן האנדעל.

דיא אבענדען, וואס זייער ארומיאגענים האט גאר נים איינגעבראכט, האבען זיי זיך געקריגט צווישען זיך. נאר צייטענווייז האבען זיי געהאט אויך גוטע אבענדען. נים זעלטען האבען זיי נעקריגען גאנצע הונדערט פראנק שטיקע פון הערען, וואס האבען זייערע ארדענס אריינגעלעגט אין טאש.

פאר דער העבערער קלאסע האט סאטין אביסעל מורא געהאט, ווייל דיא פיינסטע הערען זיינען געווען דיא עקעלהאפטסטע און זייערע קוטשערס זיינען פיעל אנשטענדיגער וויא זיי. דיא ניעדעריגקייט פון דיא פארנעהמע הערען האט נאנא איבערראשט און סאטין האט איהר פריי געמאכט פון איהרע פאראורטהיילע, וואס זיא האט געהאט וועגען דער לייטעשקייט פון דער העבערער וועלט.

— אזוי! איז גאר קיין ארדענטליכקייט ניטא אויף דער וועלט, האט נאנא געזאגט אין איהרע ערנסטע מאמענטען. פון אויבען ביז אראב וואלגערט מען זיך אין שמוץ. שעהנע זאכען געהען צו אין פאריז פון ניין א זייגער אבענד ביז דריי אין דער פריה. און עס וואלט געווען א שעהנע קארטינע, ווען מען זאל קענען אבדעקען אלע דעכער פון פאריז מיט אמאל.

און א דאנק סאטין איז נאנא'ס ערציהונג געווארען פאלקאמענער.

איין אבענד, געהענדיג צו סאטין, האט נאנא דערקענט דעם מארקיז שואר אויף דיא טרעפ. ער איז ארונטערגעגאנגען א בלייכער מיט ציטערענדע קניע. זיא האט פערשטעלט דאס געזיכט מיט'ן טיכעל, כדי ער זאל איהר נים דערקענען. אויבען האט זיא געטראפען סאטין וואלגערען זיך אין שמוציגען בעט. דאס צימער איז שוין אכט טאג נים געווען אויפגערוימט.

— דוא קענסט דעם מארקיז? האט נאנא געפרעגט פערוואונדערט.

— אָ, איך קען איהם שוין לאנג דעם אלטען שוויין. ער איז אונערטרעגליך.

מעהר פון אלץ האָט נאנא געשראָקען, וואָס סאטין האָט איהר דערצעהלט וועגען דער פּאָליציי. זיא האָט שוין אמאָל געלעבט מיט אן אגענט, וואָס ניט אב־טונג אויף מאראל, אום אויסצודרייען זיך פון זייערע הענד, און ער האָט אי ר מאקע צוויי מאל אבגעראטעוועט. איצט איז זיא אין איין מורא, ווייל אויב מען וועט איהר נאך אמאל כאפּען, איז זיא קאפּוט. דיא אגענטען קריגען א בעלוינונג און כאפּען אזוי פיעל פרויען, פיעל זיי קענען נאר. זיי ווערען אין דעם געשטיצט פון דער פּאליציי און כאפּען פון צייט צו צייט אריין אן ארדענטליכע פרוי. נאָר זיא קען זיי שוין גוט, זיא ווייס אלע זייערע פּלעצער און היט זיך פאר זיי וויא פאר פייער. נאָך מעהר האָט זיא מורא פאר א מסירה. איהר ליעב־האָבער, דער לעקאך־באקער איז געוועזען אזוי געמיין, וועזן ער איז פון איהר אוועק, אז ער האָט איהר געזאָגט, ער וועט איהר איבערגעבען צו דער פּאָליציי און עס זיינען דאָ א סך מענער, וואָס צווינגען דיא פרויען דורך דראָהונגען זיי אויסצוהאלטען. וויטער געפינען זיך צווי־שען דיא פרויען אליין אזעלכע, וואָס מסר'ען אויס קנאה, פאר וואָס דיא צווייטע האָט א שעהנערען געזיכט.

נאָנאָ האָט זיך צוגעהערט צו דיא אלע געשיכטען מיט שרעק. זיא האָט פון אויבין אן געציטערט פאר'ן געזעץ, פאר דיזער אונבעקאנטער מאכט פון דיא מע־נער, וואָס קען איהר פערלייכטען און קיינער אין דער וועלט זאָל זיך פאר איהר קענען אָננעהמען. איהר פאנטאזיע האָט איהר געמאלט, וויא מען שלעפּט איהר פאר דיא האָר איבער דיא גאסען, און מען פיהרט איהר צום פערהער און מען זוכט איהר אונטער. איבערהויפּט האָט איהר געשראָקען דיא אונטערזוכונג.

איין סעפּטעמבער אבענד, ווען זיא האָט ארומגעשפּאצירט מיט סאטין איבער א בולוואר, האָט סאטין פּלוצים אָנגעהויבען צו לויפען און געשריען צו איהר:

— אנטלויף געשווינד! דיא אגענטען! דיא אגענטען!....

עס האָט זיך אנגעהויבען א משוגע'נער געלאָף, קליידלאך זיינען געפלויגען און פיעלע זיינען צוריסען געוואָרען. עס איז געוואָרען א שטופעריי און געשריי. איינע איז אָנידערגעפאלען. דער רינג פון דיא אגענטען איז אלץ געוואָרען שמאָלער און שמאָלער. דיא ביישטעהענדע האָבען געלאכט מיט א גראָבען געלעכטער. נאנא האָט דערווייל פערלאָרען סאטין פון דיא אויגען; זיא האָט אנגעהויבען צו ציטערן און וואָלט געווים ארעסטירט געוואָרען, נאָר פּלוצים איז צו איהר צוגעלאָפען א מאַן, האָט איהר גענומען אונטער'ן ארם און צוגענומען איהר ביי דיא אגענטען פון אונטער דער נאָז. דער מאַן איז געוועזען פּרוליע. ער האָט איהר דערקענט צווישען

דיא געיאָגטע און איז צו איהר צונעלאָפּען אבצוראַטעווען איהר. ער איז מיט איהר אריבער אין א זייטיגע גאַס, וואס איז איצט געווען גאַנץ לעדיג. זיא האט זיך קוים געהאַלטען אויף דיא פיס פון שרעק און ער האט איהר געמוזט שטיצען, זיא זאָל ניט פאַלען. זיא האט אפילו ניט געהאט גענוג קרעפטען איהם צו בעדאַנקען.

— דוא מוזט זיך אביסעל אברוהען, האט ער געזאָגט. קום ארויף צו מיר; איך וואוין דא ניט ווייט.

— ניין, ניין; האט זיא געענטפערט.

— מיט אַלעמען יא און נאר מיט מיר ניט, האט ער געזאָגט. מיט וואס בין איך דאס אזוי זינדיג?

— ווייל איך טאָר ניט.

זיא האט געמיינט, אז מיט דעם האָט זיא שוין אַלץ געזאָגט. זיא האט פאַנטאַנען צו שטאַרק ליעב געהאט, אז זיא זאָל איהם נארען מיט זיינע פריינד. „יענע" האט זיא ניט גערעכענט, ווייל דאס האט זיא געטהאָן פון נויט.

פּרוליע, אַלס שעהנער מאַנספּערזאָן, האט זיך געפונען בעליידיגט פון נאַנאַס ענטפער און האט צו איהר געזאָגט:

— טהו וויא דו פערשטעהסט; איך געה מיט דיר מיט מוט און קריך ארויס פון דער בלאָטע, וויא דוא קענסט.

און ער האט איהר איבערגעלאָזען אליין. זיא איז ווידער פול געוואָרען מיט שרעק. זיא האָט אַנגעלעגט א סך וועג אום צו דערגרייכען א היים און האָט זיך געהאַלטען אין דעם שאָטען פון דיא הייזער, און ווען א מאַנספּערזאָן איז איהר ענטקעגען געקומען איז איהר דאס בלוט איינגעפאַלען.

אויף מאָרגען נאך ניט אין גאַנצען ערוואַכט פון דיא נעכטיגע שרעקען איז זיא געגאַנגען צו איהר טאַנטע לערא. אויפ'ן וועג האט זי בעגעגענט לאַבאָרדעט. אָנפאַנגס האבען זיי ביידע ניט געוואוסט, וואס צו זאָגען. נאר באַלד איז לאַבאָרדעט געקומען צו זיך און האָט איהר אויסגעדריקט זיין פרייד, וואס ער האט איהר בעגעגענט און דערצעהלט איהר, וויא אַלע בענקען נאָך איהר. דערנאָך האָט ער איהר גענומען לייענען א שטיק מוסר:

— איך וועל דיר זאָגען אָפען אז דיין אופפיהרונג איז זעהר א נאַרעשע. מען קען נאך בעגרייפען א פערנאַרטע ליעבע, נאר איבערגעבען זיך צו איינעם מיט לייב און זעלע און קריגען דערפאר קלעפּ, דערצו דאַרף מען שוין זיין איך ווייס אליין ניט וואס.... וואס ווילסטו קריגען א מעדאַל פאר צניעות?

נאַנאַ איז געשטאַנען דיא גאַנצע צייט א צומישטע, נאר ווען ער האט איהר

דערצעהלט, וויא ראָזע האט איצט פעררידען דיא נאָז ווייל זיא האט געקריגען טופפא, האבען איהרע אויגען א בליץ געטהאן:

— אח, ווען איך זאָל נאר ווע‌לען, האט זיא א מורמעל געטהאן.

אלס גוטער פריינד האט ער איהר אָנגעבאטען צו זיין א פערמיטלער צווישען זיי, נאר זיא האט זיך דערפון אבגעזאגט. דאַן האט ער איהר געפּרובט נעהמען פון אן אנדער זייט: ער האט איהר דערצעהלט, אז באָרדענאַוו האלט איצט ביים אויפפיהרען א נייע שטיק, וואו עס איז פאראן א פראכטפאלע ראָלע פאר איהר.

— וויא? א שטיק, וואו עס איז פאראן א ראלע פאר מיר! האט זיא אויסגערופען. אבער ער שפּיעלט דאך אין דער שטיק און ער האט מיר נאר ניט געזאָגט דערפון.

זיא האט פאָנטאַנ׳ס נאָמען ניט געוואלט דערמאנען, נאר באלד האָט זיא זיך בערוהיגט און געזאָגט:

— איך וויל מעהר אין טהעאטער ניט שפּיעלען.

לאבארדעט האט איהר ניט געגלויבט און ער האט עס ארויסגעוויזען מיט א שמייכעל. ער האט ניט אויפגעהערט צו רעדען מיט איהר וועגען טהעאטער און געזאָגט איהר, אז זיא זאָל נאר אננעהמען א ראָלע און ער וועט שוין טופפא ברענגען אויף אלע פיער צו איהר

— ניין! האט זיא געענטפערט ענערגיש און איז פון איהם אוועק.

ווען זיא איז געקומען אהיים, האט זיא אָנגעהויבען אויסצופרעגען פאָנטאַנען וועגען דער נייער שטיק. פאר וואָס האָט ער איהר ניט געזאגט וועגען דער נייער ראָליע?

— וואס פאר א ראליע? האט ער אויפגעברויזט. דוא מיינסט דאך ניט דיא ראליע פון דער גרויסער דאמע, וואס קומט דארטען פאר!.... מיינסטו! טאקע, אז דוא האסט טאלאנט?.... דיא ראליע וואלט דיך אין דער ערד אריינגעלעגט.

זיא האט זיך געפיהלט שרעקליך בעליידיגט. דעם גאנצען אבענד האט ער פון איהר געלאכט, נאר וואס מעהר ער איז איהר אויפ׳ן קאָפּ געקראבען, האט ער זיך אלץ מעהר אונטערגעגעבען. צייט זיא האט זיך ארומגעטריבען מיט פרעמדע מענער, האט זיא איהם נאך מעהר ליעב געהאט, און מיט איהר ליעבע האט זיא איהם געמאכט נערוועז און אויפגעוועקט אין איהם א ווילדען האס. ווען באָסק פלעגט איהם אויסרעדען, פלעגט ער ווערען שרעקליך אויפגעבראכט און אנהויבען צו שרייען. איהם אַרט ניט פאר איהר און פאר איהרע גוטע מיטאגס און ער וועט זיינע זיבען טויזענד פראנק אוועקגעבען א צווייטער.

איין אבענד ווען נאנא איז א היים געקומען א זייגער עלף, האט זיא געפונען דיא טהיר פערשפארט, נאר אינערוויינינג האט זיך געזעהן א ליכט, און זיא האט געהערט, וויא פאנטאן דרייט זיך ארום. זיא האט שטיל אנגעקלאפט, נאר קיינער האט ניט געענטפערט. זיא האט געקלאפט ווייטער און האט מיט כעס געהייסען עפענען. ענדליך האט זיך דערהערט פאנטאנס שטימע.

— דירנע! האט ער געזאגט.

זיא האט אנגעהויבען צו קלאפען מיט ביידע פויסטען.

— דירנע! איז געווען דער איינציגער ענטפער פון אינערוויינינג.

זיא האט געקלאפט מיט אלע קרעפטען און האט שיער דיא טהיר אויפגע־בראכען.

— דירנע!

א גאנצע פערטעל שטונדע האט זיא געקלאפט און האט אלץ בעקומען דעם זעלבען ענטפער. פלוצים האט זיך דיא טהיר געעפענט און פאנטאן האט זיך בע־וויזען אויפ'ן שוועל מיט צונויפגעקנעטע ארמען און האט געזאגט:

— וועט איהר ענדליך אויפהערען! וואס ווילט איהר דא? געהט אייך אוועק און לאזט אונז שלאפען. איהר זעהט דאך, אז איך האב עמידען ביי זיך.

אין דער ווירקליכקייט איז ער ניט געווען אליין. ביי איהם איז געווען דיא נייע אקטריסע מיט דיא פלאקסענע האר. זיא איז שוין געווען אין איין העמד און האט זיך געפיהלט וויא ביי זיך אין דער היים אין דער דירה, וואס נאנא האט איינגעריכטעט פאר איהר געלד. פאנטאן איז צו איהר צוגעגאנגען אויף א טריט נעהנטער, האט אויסגעשפרייט זיינע לאנגע און ביינינע פינגער און געזאגט:

— געה אוועק מיט גוטען, אז ניט וועל איך דיך דא דערשטיקען.

איצט האט נאנא אויסגעבראכען אין א געוויין און איז ארויסגעלאפען אין איין שרעק. דאס מאל איז דאס געווען זיא, וועמען מען האט ארויסגעוואָרפען. אין איהר כעס האט זיא זיך פלוצים דערמאנט אן דעם גראף, נאר ניט פאנטאן האט זיך מיט איהר געדארפט אברעבענען פאר מופפא.

ווען זיא איז ארויס אין גאס, איז איהר ערסטער געדאנק געווען צו געהן צו סאטין און איבערנעכטיגען ביי איהר, אויב זיא האט ניט ביי זיך קיינעם. זיא האט געטראָפען סאטין שטעהן פאר דער טהיר פון איהר וואוינונג. דער ווירט פון הויז האט איהר וואוינונג פערשלאסען און איהר ניט ארייגעלאזט. זיא האט זיך גע־שאלטען און געשריען, אז ער האט קיין רעכט ניט געהאט צו פערשליסען איהר וואוינונג. ווען איהרע זאכען געפינען זיך נאך דארטען און זיא וועט איהם פער־

קלאנגען, נאר אזוי ווי עס האט געשלאָגען צוועלף א זייגער האט זיא געדארפט זוכען א נאכט־לעגער. סאטין האט געפונען פאר בעסער ניט צו פערמישען דיא פּאָליציי אין איהרע געשעפטען און איז אוועק מיט נאנא צו א דאמע, וואס האט געהאלטען א קליינעם מעבלירטען האָטעל. זיי האבען געקריגען א קליין צימערל אויפ׳ן צווייטען שטאָק. פון וואנען דאס פענסטער איז ארויס אין הויף. סאטין האט עטליכע מאל געזאגט, אז זיא וואלט געגאנגען צו מאדאם ראָבערט, וואו עס איז שטענדיג פאראן א פלאץ פאר איהר, נאר מיט נאנא קען זיא אהין ניט געהן, ווייל יענע איז אויף איהר זעהר אייפערזיכטיג און האט איהר ניט לאנג געפּאטשט.

ווען זיי האבען זיך איינגעשלאסען ביי זיך אין צימער, האט נאנא צום צוואנ־צינסטען מאל דערצעהלט מיט א געוויין, ווי פאָנטאן איז זיך מיט איהר בעגאנגען היינטיגען אבענד. סאטין האט איהר געטרייסט און האט געזידעלט אלע מענער. זיא האט געהאלפען נאנא אויסצוטהאן זיך און איז איהר געווען זעהר איבערגעבען. זיא האט נאנא ארומגענומען און איינגעשטילט איהרע טרערען.

ארום צוויי א זייגער ביי נאכט האבען זיי שוין ביידע געלאכט; דאס ליכט האט נאך געברענט. פלוצים איז אין הויז געווארען א שרעקליכער ליארעם. סאטין האט זיך אויפגעהויבען א האלב נאקעטע און האט זיך צוגעהערט. זיא האט אָפט געהערט פון דיא נאכטליכע וויזיטען, וואס דיא פּאָליציי מאכט אין דיא האטעלען, נאר היינט איז דאס איהר אין גאנצען פון זינען ארויס.

— דיא פּאָליציי! האט סאטין אויסגעשריען און איז געווארען בלייך, ווי קאלך. מיר זיינען פערלארען!

ביי דעם ווארט פּאָליציי האט נאנא פערלארען דעם קאָפּ. זיא איז ארויס־געשפּרונגען פון בעט און געעפענט דאס פענסטער און האט געוואלט ארויסווארפען זיך ווי א וואהנזיניגע.

צום גליק איז אונטער׳ן פענסטער געווען א גלעזערנער דעכיל, ארומגעצאמט מיט א ווענטעל פון געפלאכטענע דראט. זיא האט זיך איין מינוט ניט פערקלערט, איז אין איין העמד ארויסגעקראכען פון פענסטער און איז פערשוואונדען געווארען אין דער דונקעלהייט פון דער נאכט.

— שטעה דארט! האט סאטין אויסגעשריען. דוא וועסט דער׳הרג׳עט ווערען.

עס האט זיך דערהערט א קלאפּ אין טהיר. סאטין איז געשווינד צוגעלאפען צום פענסטער און האט עס פערמאכט. דאך האט זיא נאנא׳ס קליידער אריינ־געווארפען אין א שראנק. פאר זיך האט איהר שוין ניט געארט און האט זאגאר

גערעגט, אז ווען איהר נאמען וועט זיין אויף דער ליסטע וועט זיא וועניגסטענס האבען רוהע זיא האט געמאכט א מינע, וויא זיא וואלט זיך ערסט אויפגעכאפט פון שלאף, האט א הויכען גנעץ געטהאן און ענדליך געעפענט דיא טהיר.

א הויכער מאן מיט א שמוציגען בארד איז אריינגעקומען׃

— וויזט נאר אייערע הענד. האט ער געזאגט. אייערע הענד זיינען ניט צו־שטאכען; איהר ארבייט ניט... קומט מיט מיר.

— איך בין ניט קיין נייטערקע, האט סאטין געענטפערט. איך בין א בע־ד־פארבערין.

זיא האט זיך רוהיג גענומען אנטהאן, ווייל זיא האט געוואוסט, אז דא וועלען קיין שום טענות ניט העלפען.

אין הויז האבען זיך געהערט הויכע געשרייען; איין מיידעל האט זיך איינגע־שפארט אין טהיר און האט בשום אופן ניט געוואלט געהן. א צווייטע, וואס האט געהאט ביי זיך אין נומער א געליעבטען, האט געשריען, אז דאס איז איהר מאן און וועט פערקלאגען דיא פאליציי. א גאנצע שעה האט געדויערט דער ליארעם און דער געלאף איבער דיא טרעפ. ענדליך האבען דריי אגענטען אוועקגעפיהרט א גאנצע מחנה פרויענצימער און אין הויז איז ווידער געווארען שטיל.

נאנא איז געווען גערעטעט; קיינער האט איהר ניט ארויסגענעבען. ציטערנ־דיג פאר קעלט איז זיא צוריק אריין אין צימער. איהרע פיס זיינען געווען צובלוטיגט און צוריסען פון דיא שארפע דראטען. דיא גאנצע נאכט איז זיא איבערגעזעסע אויפ׳ן ראנד פון בעט און נאר אויפ׳ן פריהמארגען איז זיא איינגעשלאפען. ארום אכט א זייגער האט זיא ערוואכט, האט זיך געשווינד אנגעטהאן און איז אוועק צו איהר טאנטע. לערא איז געזעסען מיט זאע און האבען געטרונקען קאפע און וויא זיא האט איהר דערזעהן אזוי נאבלעסיג געקליידעט מיט אזא צושראקענע געזיכט האט זיא גלייך פערשטאנען, וואס דא טהוט זיך און האט געזאגט׃

— האב איך דיר ניט געזאגט, אז ער וועט נאך פון דיר דיא הויט אראב־שינדען? גוט, וואס דוא ביזט געקומען צו מיר, דוא וועסט זיין ביי מיר א גוטער גאסט.

זאע איז איהר געגאנגען אנטקעגען און געזאגט מיט רעספעקט׃

— ענדליך האבען מיר אונזער מאדאם צוריק.

לערא האט פערלאנגט אז פריהער פון אלץ זאל זיא זעהן איהר קינד. כּואי א קראנקליכער און בלוט־ארעמער איז נאך געשלאפען. נאנא האט זיך אנגעבויגע׃

— ווי בלייכע און סקראפולאזע געזיכט און האט זיך צואוויי...

— מיין קינד, מיין ארמעס קינד!...

אלע נארעשקייטען, וואס זיא איז בעגאנגען דיא לעצטע צייט האבען איצט פלוצלים ערוואכט אין איהר פאנטאזיע און זיא האט געגאסען ביטערע טרערען.

IX.

אין ווארייעטי־טהעאטער איז צוגעגאנגען א פראבע פון א נייער שטיק, וואס פאשערי האט אנגעשריבען. דער ערשטער אקט איז שוין געווען דורכגעמאכט. אין פראסצעניאום זיינען געזעסען אויף אלטע שטוהלען דער דירעקטאר און פאשערי און האבען געזעהן ווענען דער שטיק, וועהרענד דער סופלאר מיט א בלייפעדער אין מויל איז געזעסען אויף א צובראכענעם שטוהלבעל און געבלעטערט דעם מאנוסקריפט.

— אויף וואס ווארט מען? האט באררעגאו געפרעגט, און האט אונגעדולדיג א קלאפ געטהאן מיט זיין גראבען שטעקען איבער דיא ברעטער.

— באסק איז ניטא.

— אבער שטענדיג איז מיט זיי דאס זעלבינע. זיי שטעקען אימער דארטען, וואו זיי דארפען ניט זיין און דערנאך מורמלען זיי, וואס מען האלט זיי ביז פיער א זייגער.

באלד איז באסק אריין מיט א רוהיגע מינע.

— וואס וויל מען פון מיר האבען? האט ער געזאגט. בין איך דען אויף דער רייהע? מען האט עס מיר געדארפט זאגען....

פאשערי איז געווען נערוועז. ער איז אלע ווייטע אויפגעשפרונגען פון זיין פלאץ און האט אונטערגעבראכען דיא אקטיארען מיט זיינע בעמערקונגען. אין דעם שטילען דונקעלען זאל הינטער איהם האט זיך געהערט א שושקעריי (געפליסטער).

— איז נאנא דארטען? האט ער געפרעגט.

באררעגאו האט א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפ אויף א צייכען אז יא.

נאנא האט געוואלט זעהן דיא שטיק בעפאר זיא וועט אננעהמען איהר ראלע. זיא איז געזעסען אין א לאזשע מיט לאבארדעט פערבארגען אין שאטען.

אין הינטערגרונד זיינען געשטאנען דיא אקטיארען, וואס האבען געווארט אויף זייער שטיכווארט, און האבען געפלוידערט. זייער געשפרעך איז אלץ געווען העכער.

— ווען איהר דאַרפֿט אנשווינען ווערען! האט באַרדענאַו אויסגעשריען, אויפשפרינגענדיג פון זיין פלאַץ. איך הער קיין וואָרט נים. ווען איהר ווילט רעדען, געהט אייך ארויס.

— וואָס וואָרפט דאָס היינט אזוי מיט איהם? האט קלאַריס געזאָגט אין דער שטיל. ביי יעדער נייער שטיק קריגט ער דיא ניכפע.

— ער שפּירט, אז דיא שטיק וועט דורכפאַלען, האט פאַנטאַן געזאָגט.

ביזטו זיכער, אז ער וועט קומען? האט נאַנא געפרעגט ביי לאַבאָרדעט.

— גאַנץ זיכער. ער וועט אָהן צווייפעל קומען מיט הערר מיגנאָן, אום צו האָבען איין אויסרייד. גלייך וויא ער וועט קומען, וועסטו געהן אין מאַטילדעס גאַרדעראָב און איך וועל איהם שוין ארויפברענגען צו דיר.

זיי האָבען גערעדט וועגען גראף מופפא. ער און נאַנא האָבען זיך געדאַרפט דאָ צוזאמענטרעפען, וואו לאַבאָרדעט האט אבגערעדט. לאַבאָרדעט האט אויך געהאט א לאַנגען שמועס מיט באַרדענאַו ער זאָל נאַנא איינטהיילען א ראָליע. דער דירעקטאָר וואָס האט שוין צוויי שטיקער אויפגעפיהרט און ביידע זיינען דורכגעפאַלען, האט גערן איינגעוויליגט, ווייל ער האָט דורך דעם געהאָפט ארייני צוציהען דעם גראף און מאכען ביי איהם אן אנלייהע.

פאַשערי איז געזעסען און צוגעקוקט זיך וויא דיא פּראָבע פון צווייטען אקט איז צוגעגאַנגען. פּלוצים איז ער אויפגעשפּרונגען און אויסגעשריען:

— אזוי טויג נים!

אלע אקטיאָרען מיט דיא הענד אין דיא זייטען האָבען זיך אויף איהם אומגעקוקט. פאַנטאַן האָט איהם געפרעגט אין א פרעכען טאָן:

— וואָס טויג נים?

— עס טויג קיין זאך נים, האט פאַשערי געשריען, מאַכענדיג מיט דיא הענד. דו פאַנטאַן, מוזט זיך אזוי אננעבויגען, ווען דו ווילסט כאַפּען דיא גרעפין; און דו, ראָזע, מוזט זיך געשווינד א דריי טהאָן, אזוי, אבער נים פריהער, וויא דו הערסט דעם קוס.

און ער האט זיי בעוויזען, וויא מען דאַרף טהאָן.

דיא אקטיאָרען האָבען אָנגעהויבען פון דאס ניי, נאָר פאַנטאַן האט געשפּעלט אזוי אהן חשק, אז איצט איז נאך געוועןערגער, וויא פריהער. פאַשערי האט זיך נאך א פאָר מאָל ארייננעמישט נאָר פאַנטאַן האט איהם ווידער געענטפערט מיט יענעם פרעכען טאָן:

— מיר שיינט, אז פאר מיר איז דאס צו שווער. איך האָב מורא, אז איך וועל דאס ניט קענען אויספיהרען — ווייל איך פערשטעה ניט, וואס איהר ווילט.

באַרדענאָוו האט זיינע ליפען ניט געעפענט, ער איז געזעסען טיעף איינגע־גראבען אין זיין שטוהל מיט'ן הוט איבער דיא אויגען, מיט'ן שטעקען צווישען דיא פיס און האט געשיינט צו שלאפען. פּלוצים האָט ער זיך אויסגעגלייכט און ווענ־דענדיג זיך צו פאַשערי האט ער אויסגעשריען:

— דאָס איז זעהר אידיאָטיש!

— אידיאָטיש! האָט פאַשערי ווידערהאָלט און איז געוואָרען בלייך. אן אידיאָט זייט איהר אליין!

ביי זיי איז געוואָרען א קריעג און האבען איינער דעם צווייטען אָנגערופען מיט דיא ערנסטע נעמען. פאַשערי האָט מיט כעס ארויפגערוקט דיא הוט און געלאָזט זיך געהן צום אויסגאנג, נאָר דאָרטען האָט ער זיך אָבגעשטעלט און אומגעקעהרט זיך צוריק אויף זיין פּלאַץ.

וועהרענד דער דירעקטאָר מיט'ן אויטאָר האבען זיך געזידעלט זיינען דיא אקטיאָרען געשטאנען אן א זייט און אויסגעדריקט זייער אונצופרידענהייט מיט זייערע ראָליעס.

— א ראָליע פון פופציג צייליען, האָט זיך קלאַריס געקרימט.

— און וואס איז מיין ראָליע? האָט פרוליע געזאגט. איך האָב אפשר דריי הונדערט צייליען.

סימאָנע איז צו זיי צוגעלאָפען אהן אָן אָטהעם:

— זיי זאָגען, אז נאנא געפינט זיך איצט דא!

— וואו? האָט קלאַריס געפרעגט, און גענומען קוקען אין דיא לאָזשעס.

דיזע נייעס האט זיך געשווינד פערשפּרייט צווישען דיא אקטיאָרען. אלע האבען גענומען קוקען ארונטער אין דער דונקעלהייט. דיא פּראָבע איז איבערגע־ריסען געוואָרען.

— וואָס איז ווייטער? האָט באַרדענאָוו אויסגעשריען.

ווען דער צווייטער אקט האט זיך געענדיגט האבען זיך אין הינטערגרונד פון טהעאַטער בעוויזען צוויי שאָטענס. זיי זיינען געגאנגען אויף דיא שפּיץ־פינגערס אום ניט צו מאכען קיין גערויש און נאנא האָט גלייך אין זיי דערקענט דעם גראף מופפא און מיגנאָן.

— אה, אָט זיינען זיי! האט זיא ארויסגעמורמעלט מיט א זיפץ פון ער־לייכטערונג.

באָרדענאַוו האָט זיך געשווינד אויפגעהויבען און האָט בעגריסט דעם גראַף מיט אַן איבערטריבענער העפליכקייט. פאַשערי האָט זיך געמאַכט, וויא ער איז שטאַרק בעשעפטיגט מיט דיא אַקטיאָרען.

מיגנאָן מיט פערלעגטע הענד אהינטער האָט שטיל געפייפט מיט'ן טיל און בעאָבאַכטעט זיין ווייב, וועלכע האָט געשיינט צו זיין נערוועז.

— מיר וועלען איצט ארויפגעהן אויבען, האָט לאַבאָרדעט געזאָגט צו נאַנאַ. און דערנאָך וועל איך הערונטערקומען אום איהם צו ברענגען.

נאַנאַ איז ארויס פון לאָזשע און געלאָזט זיך געהן דורך דער רייהע פון דיא אָרקעסטער־שטוהלען. דער דירעקטאָר האָט איהר בעמערקט און איז איהר ענט־קעגען געקומען:

— א פראַכטיגע ראָליע דיינע, ניט וואהר? וויא פאַר דיר געשאַפען. קום מאָרגען צו דער פּראָבע.

נאַנאַ איז געבליבען קאַלט. זיא דאַרף נאָך זעהן דעם דריטען אַקט.

— אָה, דער דריטער אַקט שטייגט איבער אַלע! האָט דער דירעקטאָר געזאָגט.

— מיר וועלען זעהן, האָט זיא געענטפערט.

און זיא האָט זיך געלאָזט געהן צו לאַבאָרדעט, וואָס האָט אויף איהר געוואַרט אויף דיא טרעפּ.

דאָס גאַנצע טהעאַטער האָט איהר דערקענט און אַלע האָבען זיך איבערגע־וואָרפען מיט בעמערקונגען. פּרוליע האָט געפונען, אַז נאַנאַ'ס ווידערערשיינונג אין טהעאַטער איז א סקאַנדאַל. קלאַרים האָט מורא געהאַט פאַר איהר ראָליע, און פאָנטאַן האָט געשפּיעלט דעם גלייכגילטיגען; ער קען ניט זאָגען א שלעכט וואָרט וועגען א פרוי, וועלכע ער האָט געליעבט. אין דער ווירקליכקייט אָבער, האָט ער געפיהלט צו איהר א שרעקליכען האַס.

ווען לאַבאָרדעט איז צוריקגעקומען און צוגעגאַנגען צום גראַף, האָט ראָזע מיגנאָן גלייך פערשטאַנען, וואָס דאָ קומט פאָר. מוּפפאַ איז אויף איהר געווען א שווערע לאַסט, נאָר ווערען אויף אַזאַ אופן אָוועקגעשליידערט, האָט איהר שרעק־ליך אויפגעבראַכט. געוואוינליך האָט זיא אין אַזעלכע פעלע געשוויגען און פערלאָ־זען זיך אין גאַנצען אויפ'ן מאַן, נאָר איצט האָט זיא זיך ניט געקענט איינהאַלטען און געזאָגט:

— דוא זעהסט, וואָס דאָ קומט פאָר? הער אויס מיין וואָרט, אויב זיא וויל

דאַ מאכען דעם זעלבען קונץ וויא מיט שטיינער'ן, וועל איך איהר דיא אויגען ארויסרייסען!

מיגנאָן איז געוועז קאַלט און האָט אַ צוק געטהאָן מיט דיא אקסלען וויא אַ מאַן, וואָס זעהט אַלץ און פערשטעהט אַלץ און האָט געזאָגט אין דער שטיל:

— מהו מיר צוליעב און שוויינ.

ער האָט געוואוסט, וואו ער האלט אין דער וועלט. ער האָט ביים גראַף ארויסגעשלעפט אזוי פיעל געלד, פיעל ער האָט געקענט און איז איצט געוועזן בערייט צו צופיהרען איהם צו נאַנאַ. געגען אזעלכע ליידענשאַפטען העלפט ניט קיין קעמפפען און אַלם אזעלכער, וואָס האָט גוט געקענט מענער, האָט ער נאָר געטראכט וויא ארויסצוציהען דיא גרעסטע נוצען פון דיזען צושטאַנד.

— ראָזאַ, דער דריטער אקט הויבט זיך אָן? האָט באָרדענאַוו געשריען.

— געה, ראָזע, און לאָז מיר האנדלען, וויא איך פערשטעה, האָט איהר געזאָגט דער מאַן.

ווען דיא פראָבע האָט זיך ווידער אָנגעהויבען, איז לאַבאָרדעט געקומען נאָכ'ן גראַף. דער גראַף האט געציטערט ביים געדאנק, וואָס ער וועט באלד ווידערזעהן נאַנאַ. נאָך דעם, וויא ער האָט זיך מיט נאַנאַ צוריסען, האָט ער געפיהלט אַ אינערליכע פוסטקייט (לעערע) און געגען זיין ווילען האָט מען איהם צוזאמענגעפיהרט מיט ראָזע מיגנאָן. ער האָט געזוכט אויסצומיידען יעדע ערקלערונג מיט דער גרעפין און צו פערגעסען נאַנאַ. ער האָט געוואוסט, אז ווען ער פערגעסט איהר, איז ער געראַטעט, נאָר וואָס ווייטער האָט נאַנאַ אַלץ מעהר בעהערשט זיינע געדאנקען דיא שרעקליכע סצענע פון זיין שיידען זיך, איז איהם ביסלעכווייז ארוים פון זכרון, ער האָט שוין מעהר ניט געזעהן פאַנטאַנען, ער האָט שוין מעהר ניט געהערט איהרע ווערטער, ווען זיא האָט איהם געוויזען דיא טהיר און וויא זיא האָט זיך אויסגעדריקט וועגען זיין ווייב. דאָס אַלעס זיינען נאָר געוועזן ווערטער, דער קלאַנג פון וועלכע איז לאַנג פערשוואונדען געוואָרען; זיין הארץ אבער איז מיט יעדען טאָג אַלץ שטייפער ארומגענומען געוואָרען פון אַן אייזערנע האַנד. זיין קלעמענים איז געוועזן אונערטרעגליך און ער האט זיך געפיהלט זעהר אונגליקליך. עס האט איהם אינערוועניג געבּרענט, וויא אַן אַלטע וואונד, ער איז געוועזן דורכגעדרונגען מיט אַ ליידענשאַפט צו איהר, צו גלעטען איהרע האָר, ריהרען איהרע ליפען און בעזיצען איהר אין גאַנצען. דיא ליידענשאַפט האט איהם אזוי איבערמעכטיגט, אז וויא נאָר לאַבאָרדעט האט ארויסגעבראַכט פון מויל, אז ער קען מאכען אַ ראַנדע-וואו צווישען איהם מיט נאַנאַ, איז ער געוועזן גלייך גרייט ארייצוואַרפען זיך איהר אין

דיא ארמען; דאך איז דאס איהם געוועזן מאוס צו טהאן פאר לאבארדעט אין דיא אויגען. לאבארדעט האט דאס גוט פערשטאנען און ער איז געוועזן געגנוג טאקטיש. ער האט דעם גראף נאר צוגעפיהרט צו דיא טרעפ און געזאגט:

— אויפ'ן צווייטען שטאק, דער קארידאר רעכטס.

און איז אליין אוועק.

נאנא האט אויף איהם געווארט. זיא איז געשטאנען בייס אפענעם פענסטער און ארויסגעקוקט אין הויף; ווען זיא האט דערהערט טריט אין קארידאר, האט זיא אויסגערופען:

— העריין!

ווען זיא האט דערזעהן דעם גראף, האט זיא דאס פענסטער צוגעמאכט. זיי האבען ביידע איינער דעם צווייטען אנגעקוקט ערנסט. זעהענדיג, אז ער שטעהט שטום און גיט זיך נים קיין ריהר, האט זיא אויסגעבראכען אין א געלעכטער און געזאגט:

— דוא ביזט דא, גרויסע חיה?

ער איז געוועזן זעהר עררעגט. ער האט איהר גערופען מאדאם און געזאגט, אז ער שעצט זיך גליקליך, וואס ער זעהט איהר ווידער. אום ניכער צו דערגרייכען צום ציעל האט זיא זיך געציינט נאך פערטרויליכער:

— שטעה נים אזוי אנגעבלאזען. דוא האסט געוואלט מיך זעהן און ווען מיר זיינען צוזאמענגעקומען, שטעהען מיר איינער קעגען צווייטען, וויא צוויי פארצעלייענע הענד. מיר זיינען ביידע בעגאנגען פעהלער איך פערצייהע דיר.

און זיי האבען אבגעמאכט מעהר דערפון נים צו רעדען. דער גראף איז געוועזן צופריעדען און האט אבער נים געפונען קיין ווארט צו זאגען, טראץ דעם וואס ער האט געהאט א סך צו רעדען. זיא האט זיין קאלטקייט נים געקענט בעגרייפען און האט גענומען שפיעלען מיט איהם א קאמעדיע.

— זיי געשייט! האט זיא געזאגט לאכענד. איצט ווען ביי אונז איז געווארען פריעדען, גיב מיר דיין האנד און מיר וועלען זיין גוטע פריינד.

— גוטע פריינד? האט ער געשטאמעלט און איז פלוצים געווארען אונרוהיג.

— יא, האט נאנא געענטפערט. דיר קען דאס אויסקומען נארעש, אבער איך לעג אויף דעם א גרויסע ווערטה. איך וויל האבען דיין אכטונג און איצט, אז מיר וועלען זיך בעגעגנען, וועלען מיר זיך נים אומקעהרען איינער צום צווייטען מיט דיא רוקענס.

ער האט איהר געוואלט איבעררייסען, נאר זיא האט פארטגעזעצט:

— לאז מיר אויסרעדען אין גאנצען!.... ביז איצט האט נאך מיר קיין מאן נים נעקענט אויפוואַרפען אז איך האב זיך מיט איהם בענאנגנען שלעכט. און מיר האט פערדראסען, אז דוא זאלסט זיין דער ערסטער דאס צו טהאן.

— אבער רעדט נים דערפון! האט ער זיך געבעטען. זעץ זיך אנידער און הער מיך אויס.

ער האט איהר אנידערגעזעצט אויפ'ן איינציגען שטוהל, וואס האט זיך געפונען אין צימער, און ער אליין האט גענומען געהן אויף און אב איבער'ן צימער און זיין אויפרעגונג איז געוואקסען.

— הער מיך אויס, האט ער געזאגט, שטעלענדיג זיך אנטקעגען איהר. איך בין אהער געקומען, אום דיך ווידער צו געווינען, און דוא ווייסט עס גאנץ גוט, און פאר וואס רעדסטו מיט מיר אין אזא טאן? זאג, ווילסטו איין?

זיא האט געקוקט אויפ'ן באדען און מיט דיא נעגעל געקראצט דעם שטרוי פון שטוהל. און זעהענדיג, אז ער איז פול מיט אנגסט פון ווארטען, האט זיא זיך נים געאיילט איהם צו ענטפערן. ענדליך האט זיא דעם קאפ אויפגעהויבען און מיט א טרויריגע מינע געזאגט:

— אח, דאס איז אונמעגליך. איך קען זיך מעהר מיט דיר נים פערבינדען.

— ווארום? האט ער געפרעגט און זיין געזיכט האט ארויסגעוויזען טיעפע ליידען.

— ווארום?.... ווייל.... אונמעגליך! איך וויל נים....

ער האט איהר אפאר סעקונדען אנגעקוקט מיט גליהענדע אויגען, דאן האט ער זיך אראבגעלאזט פאר איהר אויף דיא קניע.

— מאך זיך נים קינדיש! אה, מאך זיך נים קינדיש! האט זיא געזאגט.

נאר ער איז אין דער ווירקליכקייט געווען וויא א קינד. ער האט איהר שוין מעהר נים געהערט. ער האט איהר מיט דיא הענד ארומגענומען דיא קניע און פערבעהאלטען זיין געזיכט אין איהר שוים. ביים אנריהרען איהר ווארעם לייב איז איהם איבערגעגאנגען א ציטער פון קאפ ביז דיא פיס און זיין אטהעמען איז געווארען שווער.

— וואס ווייטער? האט זיא געפרעגט רוהיג און געלאזט זיך פון איהם דריקען. עס איז אונמעגליך.... מיין נאט! וויא קינדיש דוא ביזט געווארען!

ער איז געווארען אביסעל רוהיגער; דאך איז ער געבליבען ביי איהרע פיס און האט איהר נים אבגעלאזט, וויא מורא האבענדיג, זיא זאל נים אנטלויפען.

— הער, האט ער געזאגט אהן א אטהעם. איך האב געזעהן א תאטעל גע־

בען פארק מאָנסע. איך וועל דיר פערשאפען אלעס, וואָס דוא ווענסט ווינשען. איך וועל פאר דיר אָפּפערן מיין פערמעגען, אום דוא זאָלסט בעלאנגען נאָר מיר, מיר אליין. דאָס איז מיין אייגציגע בעדיענגונג. און ווען דוא וויליגסט איין אויף דעם, וועסטו האָבען דיא רייכסטע קליידער, דיא טהייערסטע דיאמאנטען, דיא שעהנסטע קאַרעטען....

נאַנא האָט אויף אלעס געענטפערט מיט א שאָקעל פון קאָפּ, אַז ניט, נאָר ווען ער האָט ווייטער גענומען רעדען פון געלד, האָט זיא געשיינט צו פערלירען איהר גערולד.

— וועסטו אמאָל אויפהערען מיך צו קוועלען ? האָט זיא אויסגעשריען. איך האָב דיר שוין געזאָגט אַז ניין.

און זיא האט זיך פון איהם ארויסגעריסען, און געזאָגט, אויפהויבענדיג זיך פון איהר געזעס :

— ניין, ניין, ניין ! איך וויל ניט.

ער האָט זיך שווער אויפגעהויבען פון באָדען און אראָבגעלאָזט זיך אויפ'ן שטוהל. ער איז געזעסען אָנגעשפארט מיט'ן קאָפּ אָןביידע הענד. נאַנא איז גע־גאַנגען אויף און אָפּ איבער'ן צימער און האָט בעטראכט דיא צוריסענע טאפּעטען, דעם פערשמאָלצענעם טישעל און דיא איבריגע שמוציגע זאכען אין צימער. דאַן האָט זיא זיך אָבגעשטעלט נעבען גראַף און געזאָגט :

— עס פערדריסט, וואָס דיא רייכע לייט האָבען זיך איינגעבילדעט, אַז פאר געלד קענען זיי אלץ קויפען.... און אַז איך וויל ניט ?.... איך וויל ניט דיינע מתנות !.... און ווען דוא זאָלסט מיר אפילו גאַנץ פאריז אוועקשענקען, וועל איך אלץ זאָגען : ניין. גיב אקוק אויף דיזעס צימער, עס איז שמוציג און אונריין, נאָר איך וואָלט מיט פערגניגען געלעבט דאָ מיט דיר, ווען איך זאָל דיר ליעבען, ווע־רענד אין אייערע פאלאצען קראַפּירט מען, ווען דאָס הערץ איז־ניט דאביי. געלד ! איך שפּיי אויף געלד ! איך טרעט עס מיט דיא פיס !....

און זיא האָט געמאכט א מינע, וויא עס עקעלט איהר פון דעם, באלד איז זיא געוואָרען ווייכער און געזאגט מיט א מעלאנכאלישען קול :

— איך ווייס עטוואס, וואס איז מעהר ווערטה, וויא געלד, אח, ווען יעמאנד זאל מיר געבען, וואס איך פערלאַנג.

דער גראַף האט לאנגזאם אויפגעהויבען דיא קאפּ און א שטראהל פון האפ־נונג האט איהם א שיין געטהאָן אין דיא אויגען.

— אח, דוא קענסט עס מיר ניט געבען, האט זיא געזאגט; דאס הענגט ניט

אב פון דיר און איך רייד עס גלאט אזוי, אין דער וועלט אריין. זיי ווילען מיר איינ־טהיילען א ראליע פון א דירנע, מען קען מיינען, אז נאר דערצו בין איך בעשאפען געווארען. דאס פערדריסט מיר ביז'ן ביין. דיא לייט מיינען, אז איך האב געהאט א שלעכטע ערציהונג. זיי האבען א גרויסען טעות! ווען איך וויל זיין נאבעל, האב איך דעם שיק דערצו. קוק אויף מיר!

זיא איז צוגעטראטען צום פענסטער און האט גענומען נעהן צוריק מיט א צוריקגעווארפענעם קאפּ און פערנאנדערגעשפּרייזטע טריט, וויא א שטאלצער האהן וואס היט זיך ניט ארייגצוגעהן מיט דיא פיס אין שמוץ. ער האט איהר נאכגעקוקט מיט פייכטע אויגען פון טרערען. זיא איז אזוי געגאנגען עטליכע מאל פון איין עק צימער ביז'ן צווייטען און איז ווייטער געבליבען שטעהן נעבען גראף.

— איז דאס ניט גוט? האט זיא געפרעגט.

— א, פארטרעפליך! האט ער געשטאמעלט.

— איך זאג דיר, אז איך וויל דיא ראליע פון אן ארדענטליכע פרוי. איך האב שוין דיא ראליע געפּרובט ביי זיך אין דער היים און קען דיר פערזיכערן, אז צווישען אלע אקטריסעס בין איך דיא איינציגע, וואס וועט קענען שפּיעלען דיא ראליע פון א נאבלע פרוי, וואס מאכט זיך לוסטיג איבער אלע הערען. דאס ליגט אין מיין בלוט און דוא האסט עס שוין געוויס בעמערקט אין מיר.... איך וויל האבען דיא ראליע, אז ניט וועל איך זיך פיהלען אונגליקליך....

זיא איז געווארען ערנסט. מופּפּא האט ניט פערשטאנען, וואס זיא וויל. ער האט זיך נאך אין גאנצען געפונען אונטער'ן איינדרוק פון איהר אבזאגונג און האט געווארט אויף ווייטערע ערקלערונגען.

— דוא פערשטעהסט נאך ניט? האט זיא געפרעגט. דוא וועסט מיר מוזען פערשאפען דיא ראליע.

ער האט איהר אנגעקוקט פערוואונדערט און דאן געזאגט מיט פערצווייפלונג:

אבער דאס איז דאך אונמעגליך. דוא האסט דאך מיר ערסט אליין געזאגט, אז דאס העננט ניט אב פון מיר.

זיא האט איהם איבערגעריסען מיט א ציה פון דיא אקסלען:

— דוא נעה ארונטער און זאג באררענאוו, אז דוא ווילסט, איך זאל האבען דיא ראליע.... זיי ניט אזוי נאאיוו. באררענאוו דארף איצט האבען געלד און דוא וועסט איהם לייען.... געלד האסטו גענוג.

זעהענדיג, אז ער וויינערט זיך, איז זיא געווארען אין כעס און ווייטער געזאגט:

— אה, איך פערשטעה! דוא האסט מורא צורייסען מיט ראזען... ווען דו

ביזט פריהער געלעגען פאר מיינע פיס און האסט געוויינט האב איך געשוויגען און דאך האב איך פיעל וועגען דעם צו זאגען.... ווען מען שווערט א פרוי אייביגע טרייהייט, נעהמט מען ניט מארגען העגגען זיך א צווייטע אויפ'ן האלז... דיא וואונד ברענט נאך מיר אין הארצען.... איך דענק אז איידער דוא ביזט געקומען ווארפען זיך מיר צו דיא פיס, האסטו געדארפט מיט דיא מיננאנ'ס אין גאנצען צורייסען.

— אה, מיר געהט ראָזע זעהר וועניג אן און איך בין בערייט יעדע מינוט צו פערלאזען איהר.

דאס האט נאנא בערוהיגט און זיא האט ווייטער געזאגט:

— אויב אזוי, וואס קען דיך אבהאלטען? באָרדענאוו איז דער אייגענטהי־מער, און אויב פאשערי וועט עפעס האבען געגען דעם....

נאר דא האט זיך נאנא אבגעהאלטען. זיא האט דא אנגעריהרט זעהר א דעליקאטען פונקט. ער האט אראבגעלאזט דיא אויגען, פון יענער שרעקליבער נאכט, וואס ער האט פערבראכט אונטער'ן רעגען אין גאס, האט ער זיך געטרייסט מיט דער האפנונג, אז ער האט אומזיסט פערדעכטיגט זיין ווייב און האט ניט גע־וואלט אויסגעפינען, אויב ער האט געהאט א טעות; דאך האט ער אין הארצען געטראגען א פערבארגענעם האס און צארן געגען פאשערי.

— נאר פאשערי איז ניט אזוי שלעכט, האט נאנא געזאגט נאכדעם, וויא זיא האט געזוכט אויסצוגעפינען, וויא עס האלט צווישען גראף מיט'ן זשורנאליסט. מען קען מיט איהם אויסקומען.. דוא וועסט איהם נאר זאגען, אז דוא פערלאנגסט אזוי....

דאס האט דעם גראף ארויסגעבראכט פון זיך.

— ניין, דאס ניט! האט ער אויסגערופען.

זיא האט געוואַרט. אויפ'ן צונג זיינען איהר געלעגען דיא ווערטער: „פאשערי וועט דיר ניט טארען אבזאגען" נאר זיא האט געפיהלט, אז דאס וועט זיין צו גרוי־זאַם, און האָט זיך בענוגענט נאָר מיט אַ שמייכעלע, אָבער דאָס שמייכעלע האָט קלאָר געזאָגט, וואָס זיא דענקט.

מופפא האָט אַראָבגעלאָזט דיא אויגען.

— דוא ביזט זעהר גוט, האָט זיא געמורמעלט.

— איך קען ניט, האָט ער געענטפערט פערקלעמט. בעט וואָס דוא ווילסט, אָבער ניט דאָס. איך קען ניט.

נאָר איצט האָט זיא ניט פערלאָרען פיעל צייט אין רעדען. זיא האָט איהם•

מיט ביידע הענד ארויפגעהויבען דעם קאָפּ און אַ לאַנגען קוס געטהאָן אין דיא ליפּען.
ער האָט אַ ציטער געטהאָן און פערמאַכט דיא אויגען.

— נעה! האָט זיא צו איהם איינפאַך געזאָגט.

און ער איז געגאַנגען. נאָר איידער ער איז אַריבערגעטראָטען דעם שוועל, האָט זיא איהם נאָך אַמאָל ארומגענומען און זיך געלאַסטשעט צו איהם.

— וואו איז דער האָטעל? האָט זיא שטיל געפרעגט מיט דער מינע פון אַ קאַפּריזנע קינד, וואס וויל צוריקקריגען יענע גוטע זאַכען, וואס זיא האָט פריהער ניט געוואָלט.

— אויף דער עוועניו דע ווילִיע.

— און איך וועל אויך קריגען קאַרעטען?

— יאָ.

— און דיאַמאַנטען, און שפּיצען?

— יאָ.

— אָה, וויא גוט דוא ביזט, מיין הינטעלע. ווייסטו, אז פריהער האָב איך נאָר גערעדט אויס אייפערזוכט. איצט וועט שוין ביי אונז ניט קומען צו דעם, וואס עס איז ביי אונז געשעהן דאָס ערסטע מאָל. איצט ווייסטו שוין, וואס אַ פרוי ברויכט, דוא וועסט מיר געבען אַלעס, ניט וואָהר? איצט וועל איך געהערען נאָר צו דיר אַליין.

זיא האָט איהם שיער דערשטיקט מיט איהר קוסען און דאַן האָט זיא איהם ארויסגעלאָזט. זיא איז ווידער געבליבען אַליין. זיא האָט ווידער געעפענט דאָס פענסטער און ארויסגעקוקט אין דרויסען.

טופּפּאַ איז אַראָב אונטען. ער האָט ניט געוואוסט, וויא ער זאָל נעהמען רעדען מיט'ן דירעקטאָר און אריינמישען זיך אין אַ זאַך, וואס בעלאַנגט ניט צו איהם. ווען ער איז ארויף אויף דער ביהנע האָט ער דערהערט אַ קריעגערייַ און ער האָט זיך אָבגעשטעלט. פרוליע האָט געשריען מיט כעס, פאַר וואס פּאַשערי האָט עטוואס געוואָלט אויסשטרייכען פון זיין ראָליע.

— מיין ראָליע האָט קוים דריי הונדערט צייַלען און איהר ווילט נאָך איהר אויך קירצען?

איך וויל אזא ראָליע ניט און נאָט אייך איהר אוועק אין גאַנצען!

ער האָט פון טאַשע ארויסגעצויגען אַ צוקנייטשטע העפט, האָט איהר גע־דרייט צווישען דיא פינגער און האָט געמאַכט אַ מינע, וויא ער וואָלט איהר וועלען אַ וואָרף טהאָן צום סופלאָר. זיין גאווה איז געוועזען בעריהרט. ער, פרוליע, דער אָב־

גאָט פון פובליקום, זאל שפּילען א ראָליע פון דריי הונדערט ציילען.

– מאכט זיך ניט נארעש, האט באָרדענאוו געזאגט. מען וועט פאר אייך געפינען נייע עפעקטען, ניט וואהר, פאָשערי? מען קען נאָך אין דריטען אקט אריינשטעלען א נייע סצענע׳

— גוט, דאן אָבער וויל איך האבען דעם שלום פון לעצטען אקט. דאס קומט מיר.

באָרדענאוו האט בעמערקט דעם גראף, וויא ער איז געבליבען שטעהן אין הינטערגרונד און ער איז צו איהם געשווינד צוגעגאנגען.

— א זויבערע געזעלשאפט, הער גראף? איהר קענט זיך ניט פאָרשטעלען, וואס איך דארף אויסשטעהן פון דיזע לייטע. זיי זיינען אלע שלעכט און פערדאָרבען און איינער איז ערגער פון צווייטען.

זיי זיינען א וויילע געבליבען שטעהן שטיל. מופפא האָט געזוכט דאס ערשטע וואָרט, אום ארויסצוזאָגען זיין פערלאנג. נאר ער האט ניט געפונען און האט פלוצים אויסגעשאסען:

— נאנא וויל האבען דיא ראָליע פון דער הערצאָגין.

באָרדענאוו האט אויסגעשריען פערוואונדערט.

— וואָס איז זיא — וואהנזיניג געוואָרען?

ער האט א קוק געטהאן אויפ׳ן גראף און געזעהן, וויא ער איז בלייך. ער האט זיך באלד בערוהיגט און געזאגט

— מען דארף זיך בעטראכטען.

זיי זיינען ווידער א ווייכע שטיל געוואָרען. באָרדענאוו האט זיך גלייך בעדענקט, אז דער גראף וועט פאר איהם ווערען א מעלקעדיגע קיהעלע, ווען ער וועט אויף דעם איינגעהן. און ער האָט צוגערופען פאָשערי.

ווען פאָשערי איז צו זיי צוגעקומען האט זיי באָרדענאוו אוועקגעפיהרט אין א צימער, וואס האט זיך געפונען אונטער דער ביהנע.

דער צימער איז געוועזן שמוציג און בעדעקט מיט שמויב.

— דאָ וועלען מיר זיין אונגעשטערט, האט באָרדענאוו געזאגט, ווען זיי זיינען אריין אינערוויינג.

— וואס איז דאס אזוינס? האט פאָשערי געפרעגט ערשטוינט.

— מיר האבען אן אידעע, האט באָרדענאוו געענטפערט. נאָר הערט אויס געדולדיג און ווערט ניט אויפגערעגט. דענקט איהר, וואלט נאנא געפאסט אין דער ראָליע פון דער הערצאָגין?

דער אויטאָר איז א רגע געבליבען שטעהן אהן ווערטער, דערנאָך האט ער געזאָגט :

— איהר מאכט נאָר שפּאס. מען וואָלט צופיעל געלאכט.

— אה, ווען מען וועט לאבען, וועט שוין ניט זיין אזוי שלעכט... איבערלעגט אייך וועגען דעם... דעם גראף געפעהלט דיא אידעע.

— יאָ, יאָ, דאס וואלט זיין זעהר אנגענעהם, האט דער גראף געזאָגט.

— פאר קיין פאל ניט! האט פאַשערי אָבגעשניטען. נאנא אלס קאָקעטע פערשטעה איך; אבער נאנא אלס אָרדענטליכע פרוי האט קיין זין ניט.

— איהר אירט זיך, האט מופּפּא געזאָגט מוטהיגער. זיא האָט מיר ערסט געוויזען א פּראָבע: וויא זיא קען שפּיעלען דיא אָרדענטליכע פרוי.

— וואו? האט פאַשערי געפרעגט פערוואונדערט.

— דאָ אויבען. זיא קען זיך האלטען זעהר ווירדיג.... איבערהויפּט איהר בליק... ווארט איך וועל אייך ווייזען.

און אין זיין בלינדען באַנער זיי איבערצוציינען האט ער זיך אזוי ווייט פערגעסען, אז ער האָט איבערגעמאכט נאנא'ס האלטונג.

פאַשערי האט איהם ערשטוינט אָנגעקוקט. ער האט פערשטאַנען, וואס דאָ טהוט זיך, און זיין כעס איז איהם איבערגעגאַנגען. דער גראף, וואס האָט דערפיהלט דעם שפּעטישען און מיטליידיגען בליק פון דעם זשורנאַליסט, איז רויט געוואָרען און האט זיך אבגעשטעלט.

— מעגליך... האָט געמורמעלט פאַשערי. פיעלייכט וועט זיא אויסנעהמען... אָבער דיא ראָליע האט מען דאך שוין אבגעגעבען ראָזע'ן און מען קען דאך פון איהר ניט צונעהמען צוריק.

— אה, ווען קיין אנדער שטערונג איז ניטאָ, וועל איך שוין מיט ראָזע'ן דורכקומען.

ווען דער זשורנאַליסט האָט דערזעהן, אז ביידע זיינען געגען איהם און באָרדענאַוו שיינט צו האָבען אין דעם א געוויסען אינטערעס, האט ער זיך אזוי שטארק איינגעשפּארט, אז נאנאַ זאָל דיא ראָליע ניט קריגען, דאָס עס האָט אויסגעוויזען, אז פון דער אונטערהאנדלונג וועט גאר ניט ווערען.

— ניין, ניין, האָט ער געזאָגט. ווען דיא ראָליע זאל זיין פריי, וואלט איך איהר אויך ניט געגעבען. איך האָב קיין לוסט לאזען מיין שטיק דורכפאלען.

עס איז געוואָרען שטיל. באָרדענאַוו האט געפיהלט, אז ער איז דאָ איבריג

און איז אבגעטראטען. דער גראף, וואס איז געשטאנען מיט אראבגעלאזטע אויגען, האט אויפגעהויבען דעם קאפ און געזאגט מיט א ציטערדיגע שטימע:

— און ווען איך בעט אייך צו טהאן מיר א געפאלען?

— איך קען ניט, האט פאשערי געענטפערט.

— אבער איך בעט אייך, דאס איז מיין וואונש, און האט איהם שטארק אריינגעקוקט אין געזיכט.

פאשער'ן האט אויסגעוויזען אז ער זעהט אין דעם גראפ'ס אויגען א דראָהונג און ער האט פלוצים נאכגעגעבען.

— טהוט אייך, וויא איהר ווילט, מיר הויבט עס ניט אן צו ארען, האט פאשערי געענטפערט. איהר וועט שוין זעהן.

— איהר האט זיך שטארק פערשטויבט, האט באָרדענאוו געזאגט, ציגעהענדיג צו זיי. נאר אט קומט מיגנאן, און מיר קענען אונזער גאנצען געשעפט איצט ענדיגען.

מיגנאן האט זיך שוין זייט עטליכע מינוט ארומגעדרייט אין קארידאר און געשמעקט דיא לופט. ער איז איצט אריין אין צימער און ביי באָרדענאוו'ס ערסטע ווערטער, איז ער געווארען שטארק אויפגעבראכט. דאס איז נידערטרעכטיג, האט ער געשריען. זיי ווילען רואינירען זיין פרוי'ס צוקונפט. ער וועט זיי מאכען א פראצעס. באָרדענאוו איז געבליבען רוהיג און געזאגט, אז דיא ראָליע איז ניט גוט גענוג פאר ראָזע'ן ער וועט איהר בעסער געבען דיא ראָליע אין דער אָפערעטע, וואס מען שטעלט גלייך נאך דער „קליינע הערצאָגין" נאר מיגנאן האט אלץ געשריען. פלוצים האט באָרדענאוו אנגעבאָטען צו בעפרייען ראָזע'ן פון דעם קאָנטראקט און אזוי וויא מען האט איהר פארגעשלאגען איבערצוגעהן אין א דראמאטישען טהעאטער מיט א העכערען געהאלט און זיא קען דערביי מאכען מיט פופצעהן טויזענד פראנק מעהר וויא ביי איהם, וועט זיך דאס איהר אבצאהלען.

נאר מיגנאן האט אלץ געשריען, אז געלד שפיעלט ביי איהם קיין ראָליע ניט. ער שפייט אויף געלד, דיא הויפט זאך איז רוהם. וואס וועט מען זאָגען, ווען מען וועט זיך דערוויסען, אז מען האט ביי זיין ווייב צוגענומען דיא ראָליע. נאר פלוצים האט ער געמאכט דעם פארשלאג: אזוי וויא זיין ווייב דארף צאהלען צעהן טויזענד פראנק ווען זיא ברעכט דעם קאנטראקט, זאל זיא זיין פריי פון דעם שטראף און דאס טהעאטער זאל איהר געבען צעהן טויזענד פראנק.

באָרדענאוו האט איהם פערוואונדערט אנגעקוקט און געענטפערט׳ אז מען וועט פון איהם לאכען, ווען מען וועט אויסגעפינען, אז ער האט איהר צוגעצאהלט

צעהן טויזענד פראנק נאר ווען דער גראף האט געזאגט, אז פון געלד וועט קיין שטערונג ניט זיין, האט באררענאוו מיט אונצופרידענהייט איינגעווילינט.

פאנטאן האט זיך פון דרויסען צוגעהערט צום געשפרעך, וואס איז פארגעקומען אין דעם צימער, און וויא ער האט אויסגעפונען, ווענען וואס דא האנדעלט זיך, איז ער גלייך אוועקגעלאפען צו ראזע'ן און דערצעהלט איהר.

ראזע איז גלייך אוועק צו זיי מיט א ווילדען כעס. דער גראף האט ביי איהר אריינקומען אראבגעלאזט דעם קאפ פאשערי האט פערצווייפעלט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען.

— וואס קומט דא פאר? האט זיא געפרעגט קורץ.

— גאר ניט, האט געענטפערט מיגנאן. באררענאוו וויל געבען צעהן טויזענד פראנק און צונעהמען ביי דיר דיין ראליע.

זיא איז געווארען בלייך, האט אנגעהויבען צו ציטערן און האט צוזאמענגעפרעסט איהרע פויסטען. ביז היינט האט זיא זיך אין געשעפטס-אנגעלעגענהייטען ניט געמישט און האט זיך אין גאנצען פערלאזען אויף איהר מאן, נאר איצט האט זיא איהם אנגעקוקט מיט אזא אונבעשרייבליכער פעראכטונג, וויא זיא וואלט איהם וועלען דורכפאטשען און האט אויסגעשריען:

— דוא ביזט א פייגלינג!

דאן איז זיא ארויסגעלאפען. מיגנאן איז איהר געשווינד נאכגעגאנגען און געבעטען איהר, זיא זאל זיך ניט בענעהמען אזוי גארעש. דאן האט ער איהר ערקלערט, אז צעהן טויזענד פראנק פון איין זייט און פופצעהן טויזענד פון דער צווייטער מאכען צוזאמען א פיינע סומע. ער האט היינט געמאכט א פיינעם געשעפט. נאר דאך איז ראזע געוועזן וויטהענד און האט איהם גאר ניט געענטפערט. מיגנאן האט פער ארען דיא געדולד און האט איהר איבערגעלאזט אליין. און ווען באררענאוו איז צוריקגעקומען אויף דער ביהנע, האט מיגנאן איהם געזאגט.

— מארגען ענדיגען מיר; זעהט צו האלטען דאס געלד בערייט.

נאנא האט אויסגעפונען פון לאבארדעט, וואס אונטען איז געשעהן, און זיא איז אראבגעגאנגען פון דיא טרעפ מיט א טריאומפירענדע מינע. זיא האט אנגענומען דאס אויסזעהן פון א גרויסארטיגער דאמע. זיא האט מיט דעם געוואלט ווייזען, אז זיא קען זיך האלטען גוט, ווען זיא וויל. נאר פלוצים האט איהר דערזעהן ראזע און איז אויף איהר אנגעפאלען:

— דוא! איך וועל זיך מיט דיר אבערעכענען!.... צווישען אונזביידען וועט מוזען נעהמען אן ענדע! דוא הערסט?....

נאנא האט זיך שיער פערגעסען, אז זיא וויל זיך ווייזען וויא א גראסארטיגע דאמע, האט געוואלט איינשפארען זיך מיט דיא הענד אין דיא לענדען און ענטפערן וויא געוויסע פרויען פון איהר שטאנד טהוען. נאר זיא האט זיך גלייך דערמאנט און האט געענטפערט מיט דער מינע פון אן הערצאגין, וואס איז ארויפגעטראטען אויף א שטיקעל שאלעכץ.

— וואס ? איהר זייט פעררוקט, מיין ליעבע.

מיגנאן איז צו זיי צוגעגאנגען און האט זיין פרוי אוועקגעפיהרט. ער האט איהר מעהר ניט דערקענט, אזוי האט זיא זיך געענדערט פאר דיא קורצע צייט.

ווען נאנא איז געהענגמער צוגעקומען צו דער ביהנע איז פאשערי וויא א פער־ריקטער ארומגעגאנגען, וואס זיין שטיק געהט קאפוט. נאנא האט איהם דערזעהן און איז צו איהם צוגעגאנגען און געכאפט איהם ביי דער האנד און געזאגט, אז זיא וועט זיין שטיק ניט פערדארבען, און ער טאר זיך מיט דיא מופפאס ניט קריגען. פאשערי איז אביסעל וויינער געווארען, און צווישען זיך האבען זיי אבגערעדט, אז ער וועט איהר ראליע אביסעל פערקלענערען און פרוליע'ס פערגרעסערען. פרוליע איז געווען דערפון זעהר צופריעדען, און קלארים האט זיך אויך דערפרייט, וואס זיא האט איצט געקריגען א בעסערע ראליע. נאר פאנטאן איז געווען דערפון אונצופרי־עדען, אבער ער האט זיך געמאכט אז דאס ארט איהם ניט. נאנא איז צו איהם צוגעגאנגען און האט איהם אויסגעשטרעקט איהר האנד, וויא צווישען זיי וואלט גאר ניט פארגעקומען און זיי וואלטען זיך ערסט געכטען ביי נאכט געשיידט פון טהעאטער.

— וואס מאכסטו ? האט זיא געפרעגט.

— געזונד. און דוא ? האט ער געזאגט.

דיא פראבע איז אבגעלעגט געווארען און אלע זיינען זיך צוגאנגען. דער גראף איז מיט נאנא אריינגעשטיגען אין קארעטע, זיין קאפ איז איהם געווען וויא לעדיג און דיא נערוועז געשפארט.

מיט א מאנאט שפעטער איז דיא „קליינע הערצאגין" אויפגעפיהרט געווא־רען, און נאנא אין דיא ראליע פון דיא הערצאגין איז מאוס דורכגעפאלען. איהר האלטען זיך אויף דער ביהנע אלס הערצאגין, האט אזוי שטארק געמאכט לאכען דיא צושויער, אז זיי האבען אפילו פערגעסען איהר אויסצופייפען. אין דער ערסטער לאושע איז געזעסען ראזע און האט אויסגעבראכען אין א גרויס געלעכטער יעדעס מאל, ווען איהר נעבנעריך האט זיך בעוויזען אויף דער ביהנע. ראזעס געלעכטער

איז געווען א סיגנאל פאר'ן גאנצען פובליקום, און אויף איהר קוקענדיג האבען זיך אלע צולאכט. דאס איז געווען איהר ערסטע ראכע.

נאנא איז געווען שרעקליך אויפגעבראכט און ווען זיא איז נאך דער פאר־שטעלונג פערבליבען אליין מיט מופפא, וועלכער איז געווען זעהר בעזארגט, האט זיא געזאגט:

— דאס איז געווען אן אבגערעדטע זאך. זיי פערגינען מיר ניט נאר ווען זיי זאלען וויסען, וויא איך לאך פון זיי! איך דארף זיי מעהר ניט. און איך וועט זיך אין הונדערט לואי, אז דיא אלע לייט, וואס האבען זיך פערשווארען געגען מיר, וועלען נאך פאר מיר קריכען אויף אלע פיער און לעקען דעם שטויב. יא, איך וועל שפיעלען דיא גרויסע דאמע, און וועל גאנץ פאריז אויפרייסען דיא אויגען....

X.

פון דעם אבענד איז נאנא געווארען א גרויסע דאמע, וויא זיא האט עס פערשטאנען. איהר בילד איז געווען אין יעדען פענסטער און איהר נאמען איז יעד־דען טאג געשטאנען אין דיא צייטונגען. ווען איהר קארעטע איז דורכגעפאהרען דעם בולווארד, האבען אלע איהר נאכגעקוקט מיט'ן ענטהוזיאזמוס פון א פאלק, וואס בעגריסט זיין קעניגין. און זיא צוריקלעהנענדיג אויף דיא קישענס פון דער קא־רעטע, האט צוגעשמייכעלט מיט איהרע געפארבטע ליפען. דער וואונדער איז נאר געווען, וואס דיא זעלבינע הויבע מיידעל, וועלכע האט אזוי אונגעלומפערט געשפי־עלט דיא גרויסע דאמע אויף דער ביהנע, האט אזוי גוט און נאטירליך געשפיעלט דיא דאמע אין לעבען. זיא איז געווען דיא אריסטאקראטקע פון אויסגעלאסענהייט און זיא האט געגעבען דעם טאן דיא גרויסע דאמען, וועלכע האבען איהר נאכ־געמאנצט.

נראף מופפא האט איהר געקויפט א פראכטפאלען האטעל, וואס האט אויסגעזעהן וויא א פאלאץ, דעם האטעל האט אויסגעבויט א יונגער ארטיסט, וועל־כער איז געווען געגנייטהיגט צו פערקויפען א'הם וויא ער שטעהט און געהט, נאך איידער ער האט זיך אויסגעטריקענט, ער איז געווען פראכטפאל מעבלירט און אנגעפילט מיט קונסטפאלע און טהייערע זאכען. נאנא האט געהייסען אייניגע זאַ־כען ענדערן אין דיא צימערן און דער ארכיטעקטאר האט זיך שטארק פערוואונ־דערט פון דעם פיינעם געשמאק פון דער געוועזענער שטראסען־מיידעל.

נאנא האט געפעפנט איהר גרויסען און פראכטפאלען סאלאן נאר אין געווי־סע טעג, ווען זיא פלעגט האבען בעזוך פון דיא, וואס האבען בעלאנגט, צום קעניגליכען פאלאץ, אדער פון אויסלענדער, וואס זיינען געוועזען פון הויכען ראנג. אונטען אין שפייז צימער פלעגט זיא נאר ארונטערגעהן אין געוויסע שטונדען און פלעגט זיך פיהלען זעהר איינזאם, אין דעם גרויסען צימער מיט גאבעלען טאפעטען, מיט'ן גרויסען בופעט מיט דיא זעלטענע און קונסטפאלע געשיר פון אלטען זילבער און קריסטאל, ווען זיא האט ניט געהאט קיין געסט ביים טיש, און איז צוריקגעלאפען אויפ'ן צווייטען עטאזש אין דיא דריי צימערן, וואס זיא האט אם מייסטען ליעב געהאט. זיא האט שוין איהר בודואר געלאזט צוויי מאל איינריכטען (אויספארני־שען) דאס ערסטע מאל אין סאטין און דאס צווייטע מאל אין בלויען זייד מיט שפי־צען. נאר זיא איז נאך אלץ געווען אונצופריעדען און האט געזוכט עטוואס אנ־דערס אבער דערווייל האט זיא ניט געוואוסט וואס.

דאס בעט איז געווען נידריג וויא א זאפע און איז געווען ארומגעהאנגען מיט וועניציאנישע שפיצען אין ווערטה פון צוואנציג טויזענד פראנק. איבעראל זיינען געווען פערשפרייט בערעשע פעל און צוליעב זיי האט מען דעם טעפפיך ניט גע־קענט זעהן. דאס איז געווען נאנא'ס א קאפריז, ווייל זיא איז געווען געוואוינט אראבצוציהען דיא זאקען, זיצענדיג אויפ'ן באדען. דער קליינער סאלאן, וואס איז געווען גלייך נאכ'ן שלאף צימער, איז געווען אנגעפילט מיט געגענשטענדע פון אלע צייטען און פון אלע לענדער. קיינעם האט ניט געקענט איינפאלען, אז מען געפינט זיך א סאלאן ביי א מעטרעסע (געליעבטע) פון א גרויסען העררן. נאר דיא פאטע־לען און דיא זאפעס, וואס זיינען געווען זעהר ברייט און צו וויך און בעקוועם האבען געווארפען א חשד. ווייטער איז דארטען קיין זאך ניט געווען צו טאדלען אויסער צוויי סטאטוען, וועלכע האבען ארויסגעגעבען דעם אריגינעל נארישען געשמאק פון דער ווירטהין. איין סטאטוע האט פארגעשטעלט א פרוי אין איין העמד וויא זיא זוכט פליי, און דיא אנדערע גאנץ נאקעט מיט אויפגעהייבענע פיס האט זיך גערוקט אויף דיא הענד.

דיא טהיר פון טואלעט-צימער איז כמעט שטענדיג געשטאנען אפען. עס איז אין גאנצען געווען פון מארמאר און שפיעגעל-גלאז, מיט א ווייסע וואנע מיט זיל־בערנע קראנען און וואש־בעקן, בעלעגט מיט קריסטאל און העלפאנד-ביין. דער פארהאנג איז שטענדיג געווען אראבגעלאזט; עס האט געהערשט אן אנגענעהמע דונקעלהייט, דיא לופט פון צימער וויא פון דעם גאנצען הויז איז געווען אנגעזאפט מיט'ן דופט פון פייכען-בלומען.

זיא האָט זיך פערשאפט א גרויסע דיענערשאפט. אויסער זאָ וואס האט אויפגעפאסט אויף דיא גאנצע ווירטשאפט פון הויז, איז געווען אן אויפזעהער, א קוטשער, א טהיר־שליסער, א קוכער און אנדערע דיענער. אן דיא שטאלען האט מען אויך ניט געדארפט פערגעסען און דאָ האָט זיך לאבאָרדעט ארויסגעוויזען זעהר ניצליך: ער האָט געהאָלפען נאנא אויסצוקלייבען דיא פערד, אנקוקען דיא קארע־טעס און איינקויפען יעדע זאך. אויך דיא דיענער האָט ער אויסגעקליבען.

נאנא האָט איינגעפיהרט א ליוורייא פון בלויען געוואנד מיט זילבערנע בע־פוצונג, וואס דיא מייסטע דיענער איהרע האָבען געטראָגען. אויפ'ן צווייטען מאָנאט איז שוין כמעט יעדע זאך געווען פארטיג און דאָס האט אבגעקאסט דריי הונדערט טויזענד פראנק. זיא האָט געהאַלטען אכט פערד און פינף קארעטעס. און נאנא האָט זיך וויא געבאָדען אין דעם גאנצען לוקסוס. דאָס טהעאטער האָט זיא אוועק־געוואָרפען נאך דער דריטער פאָרשטעלונג פון דער „קליינע הערצאָגין“, איבערלאָ־זענדיג באָרדענאוו נאהענט צו א באנקראָט ניט קוקענדיג אויף דיא הילף, וואָס דער גראף האָט איהם געגעבען.

מיט'ן גראף האט זיא אבגעמאכט, ער זאל איהר געבען צוועלף טויזענד פראנק יעדען מאנאט אויסער פרעזענטען, דערפאר האט זיא איהם געשווארען טרייהייט, נאר דערפאר האט זיא אויך געשטעלט געוויסע פאָדערונגען. זיא דארף זיין פריי און ער זאל איהר גלויבען אויפ'ן ווארט. מופפא זאל נאר קומען אין גע־וויסע שטונדען און זיא זאל קענען עמפפאנגען וועמען זיא וויל. ווען ער פלעגט ווערען אייפערזיכטיג און ניט געוואלט עפעס ליידען, האט זיא געמאכט א מינע, וויא זיא איז זעהר בעליידיגט און געדראהט איהם, אז זיא וועט איהם גלייך אוועק־ווארפען, אדער זיא פלעגט פערמאכען זיין מויל מיט נייע שבועות אין טרייהייט. געשווארען האט זיא שטענדיג ביים לעבען פון איהר קינד און דאס דארף ער געוויס גלויבען. וואו עס איז ניטא קיין רעספעקט, קען דארטען קיין ליעבע ניט זיין. און זיא וועט בעסער עסען טרוקענע ברויט און ניט אבגעבען איהר פרייהייט.

דעם ערסטען מאנאט האט מופפא יעדע זאך נאכגעגעבען און האט געענ־דיגט דערמיט, וואס ער האט איהר אנגעהויבען צו רעספעקטירען. נאר זיא האט אויסגעפיהרט מעהר וויא דאס. זיא האט באלד געקריגען אויף איהם א גרויסען איינפלוס, און האט עס אויסגענוצט פאר זיין טובה וועגען. ווען ער איז געקומען צו איהר אין א שלעכטען מוטה, פלעגט זיא איהם מאכען פריילין, חאט איהם געהייסען אויסדערצעהלען, וואָס ער טראָגט אויפ'ן הארצען און טרייסטען איהם.

ביסלעכווייז האט זיא זיך אנגעהויבן צו בעשעפטיגען מיט זיינע היימישע

אנגעלעגענהייטען, מיט זיין פרוי, מיט זיין טאָכטער און מיט זיינע געלד געשעפטען.
זיא האָט עס געפיהרט קלוג און עהרליך, איין מאל נאָר האט זיא זיך געלאזט פערפיהרען פון איהר ליידענשאפט און איהם געגעבען א ראטה ניט אזוי וויא זיא האט געדענקט· דאס איז געווען אין יענעם טאָג, ווען ער האָט איהר רערצעהלט, אז דאגנגע קלייבט זיך צו בעמען אום זיין טאָכטער׳ס האנד. צייט דעם גראַפ׳ס פערהעלטניסע צו נאנא זיינען געוואָרען אָפען, האט דאגנגע גטרעכענט פאר זיין פפליכט מיט דער פראָסטיטוטקע צו ניט צו פערקעהרען· ער האט איהר בעהאנדעלט, אלס איינער, וואָס רואינירט זיין שוויגער־פאָטער און האָט געזאָגט, אז ער וועט איהם פון איהרע נעגעל ארויסרייסען· און זיא האט איהם דערפאר בעצאהלט דערמיט, וואס זיא האט איהם פאר׳ן גראף שטארק בערעדט· נאָר ווען זיא האט געזעהען, אז דער גראף ענטשולדיגט זיינע קליינע שוואכקייטען און איהר ריידען שאדט ניט צום שדוך, האָט זיא געזאָגט, אז דאגנגע האט מיט איהר געלעבט. מופפא איז ביי דיא ווערטער בלייך געוואָרען און פון יונגען מאן איז שוין מעהר קיין רייד ניט געיוען· זיא האט געפיהלט, אז זיא האט זיך מיט דאגנגע׳ן אָבגערעכענט און דאס וועט איהם אָנלערנען וויא צו האלטען זיך אין דער צוקונפט.

דער האָטעל איז נאָך ניט געווען פאָלשטענדיג מעבלירט· איין נאכט ווען זיא האָט דעם גראף מופפא געשוואָרען טרייהייט מיט דיא הייליגסטע שבועות, האט זיא גלייך נאָך זיין אוועקגאנג עמפפאנגען דעם גראף וואנדעיוור און אָבגעהאלטען איהם ביי זיך א גאנצע נאכט. שוין א פאָר וואָכען, וויא ער האָט זיך ארום איהר ארומגעדרייט און האָט איהר פערשאָטען מיט בלומען· זיא האָט איהם אָבגעהאלטען ביי זיך, אום נאָר צו ווייזען איהם, אז זיא איז פריי, און זיא קען טהאָן, וויא זיא וויל. זיא האָט ניט געהאט אין זינען קיין געלד ביז מארגען אין דער פריה, ווען וואנדעיוור האָט איהר געהאָלפען אָבצוצאָהלען א חוב, וועגען וועלכען זיא האט ניט געוואָלט זאָגען מופפא. וואנדעיוור האָט איהר געזאגט, אז ער וועט איהר געבען צעהן טויזענד פראנק א מאנאט אויף איהרע קליינע אויסגאבען, און דאס געלד האט זיא מאקע נויטהיג געדארפט האָבען, ווייל לאבאָרדעט, פאר וועל־כען איין בליק איז געווען גענוג, אום ער זאל וויסען, וואו עס האלט, האט איהר געזאגט, אז זיא וועט ניט אויסקומען מיט מופפא׳ס צוועלף טויזענד א מאָנאט. וואנדעיוור האָט ניט לאנג פערלאָזט לוסי׳ן און האט איצט פערשווענדעט דאָס לעצטע ביסעל, וואָס איהם איז פערבליבען פון זיין איינענס. זיינע פערד צוזאמען מיט לוסי׳ן האבען איהם געקאָסט דריי ניטער און ער האָט געזאָגט, אז ער האָט א רעכט צו בעגעהן דיא לעצטע נארעשקייט. נאנא וועט מיט איין שלונג פמרז זיין

לעצטען פערמעגענס און ער האָט נעוואלט, וויא עס האָט נעשיינט, וואס ניכער צו בעפרייען זיך פון יעדע זאך וואָס ער האָט פערמאָגט. ער איז אויך איינגעגאנגען אויף נאָנאָ'ס בעדינגונגען, זיא זאָל האָבען פאָלקאָמענע פרייהייט און ער זאָל צו איהר קומען אין געוויסע שטונדען און געוויסע טעג, נאָר עס איז ניט געווען אזוי נארעש צו פאָדערן פון איהר א שבועה אין טרייהייט. מופפא האָט קיין זאך ניט פערדעכטיגט. וואס אנבעלאַנגט אָבער צו וואנדעיוור, האָט מען פון איהם קיין זאך ניט געקענט פערבאָרגען, נאָר ער האט זיך געמאכט ניט זעהענדיג און האט אויף אלעס געקוקט מיט א שוואכען סקעפּטישען שמייכעל. ער האט נאר פערלאַנגט זיין שטונדע, און אז פאריז זאל דערפון וויסען.

נאָנאָ,ס הויז איז איצט אין גאַנצען געווארען איינגעריכטעט. זאָע האט געפיהרט דאס הויז קינצליך און קיינע צוזאַמענשטויסונגען האבען דיא ערסטע מאָנאַטען ניט פּאסירט. נאָר דא האט זיך זאָע ארומגעזעהן, אז פאר איהר איז בעסער, ווען דיא מאדאם בעגעהט נארעשקייטען און פיש איז גוט צו כאפּען נאר אין מוטנעם (טריבען) וואסער.

א מאל אין א שעהנעם פריהמארגען, ווען דער גראף האט זיך נאך געפונען ביי נאנא און זיא איז געשטאַנען אין טואלעט־צימער, האט זאָע געעפענט דיא טהיר און אריינגעפיהרט א יונגען מאָן.

— גרויסער גאָט ! דאס איז דאך זשארזש ! האט נאנא אויסגעשריען.

זשאָרזש איז צו איהר צוגעלאָפען און האט איהר גענומען קושען ליידענשאַפטליך, זיא האָט זיך ערשראָקען געוועהרט געגען דעם און געשטאַמעלט :

— הער אויף ! ער איז דאָרטען ! וואס ביזטו פעררישט געוואָרען, זאָע ! פיהר איהם אוועק. לאָז איהם אריין אין שפּייז־צימער און איך וועל שפּעטער ארונטערקומען.

מיט גרויס שוועריגקייטען איז זאָע'ן געלונגען ארויסצופיהרען זשאָרזש'ן און ווען נאנא איז ענדליך ארונטערגעקומען צו זיי אין שפּייז־צימער האט זיא זיי ביידען אויסגעזידעלט, זאָע האט געמאכט אן אונצופריעדענע מינע, האט געזאָגט, אז זיא האט געוואָלט פערשאפען דער מאדאם פערגעניגען און איז ארויס פון צימער. זשאָרזש האט געקוקט אויף נאנא מיט פערשלאָפענע אויגען פון טרערען. ער האט איהר דערצעהלט, אז דיא מאמא האט פון איהם אראָבגענומען דעם שטראָף, דענקענדיג, אז ער איז אין דעם יאָהר געוואָרען בעסער און האט איהם אבגעלאזט אין פאריז. ער איז גלייך געקומען צו איהר.

ווערענד ער האט גערעדט, האט ער געהאלטען איהרע הענד און געפיהרט

מיט זיינע איבער איהרע גלאטע ארמס אונטער'ן דיא לייזע ארבעל ביז ער האט דערגרויכט איהרע קיילעכדיגע אקסלען.

— און דוא ליעבסט מיך ווירקליך? האט ער געמורמעלט.

— געווים ליעב איך דיך, האט זיא געענטפערט און האט זיך לייז געמאכט פון איהם. נאר דוא ביזט וויא פון הימעל אראבגעפאלען און איך האב דיך נאר ניט ערוואַרטעט. דוא ווייסט דאך, אז ניט אלע מאל בין איך פריי און דוא דארפסט זיך אויפפיהרען קלינגער.

זשאָרזש האט זיך איצט ארומגעקוקט, וואו ער איז אין דער וועלט. זיין בליק איז איבערגעלאָפען פון דעם בעגולטען סופיט אויף דיא רייכע טאפעטען, און אויף דיא פראכטיגע זילבער-געשיר.

— אַה, יאַ, האט ער ארויסגעשטאמעלט טרויריג.

זיא האט איהם איצט געגעבען צו פערשטעהן, אז ער זאל קיין מאָל מעהר ניט קומען פאר מיטאָג. פון פיער ביז זעקס עמפפאנגט זיא איהרע געסט. ער האט אויף איהר א קוק געטהאן מיט אזא טרויער אין דיא אויגען, אז זיא האט איהם א קוש געטהאן אין שטערען און געזאגט:

— זיי גוט און איך וועל טהאן וואס איך קען.

אין אמת'ן אָבער האט זיך נאנא מעהר ניט אינטערעסירט מיט איהם. זיא האט איהם גערעכענט פאר א גוט אינגעל, און ער קען זיין איהרער א גוטער קאַמעראַד, אָבער ווייטער ניט. דאָך ווען זיא האט געזעהן, וויא זיין טרויער וואקסט מיט יעדען טאָג, האט זיא איהם ערלויבט צונויפזאמלען דיא ברעקלאך פון איהר צערטליכקייט און ענדליך איז ער געוואָרען א שטיק פון איהר ווירטשאפט און איז מעהר פון האָטעל ניט ארויסגעגאנגען. ער האט פערנומען אזא פלאָץ, וויא דאס הינטעל ביזשאָ, און ווען זיא איז געווען לעדיג, האט זיא זיך מיט ביידען בעשעפטיגט.

מאדאם הוזשאָן האט זיך באלד דערוואוסט, אז נאנא האט ווידער ארייַנגענומען זשאָרזש'ן אין איהרע הענד און זיא איז גלייך אוועקגעפאהרען אין פאריז און געבעטען איהר עלטערן זוהן דעם קאפיטאן פיליפ, אז ער זאָל איהר קומען צו הילף. זשאָרזש האט זיך פון זיין ברודער בעהאלטען, ווייל ער האָט פאר איהם זעהר מורא געהאט. און אזוי וויא ער האָט פאר זיך קיין זאך ניט געקענט איינהאלטען, האט ער זיין הארץ אויסגעגאָסען פאר נאנא און האָט ניט אויפגעהערט צו ריידען וועגען זיין ברודער און שילדערן איהם אלס א מאן, וואס וועט זיך פאר קיין זאך ניט אבשרעקען.

— דוא פערשטעהסט ? האט ער צו איהר געזאגט ; דיא מאמע וועט אליין אהער ניט קומען און וועט שיקען פיליפ'ן.

— איך וואלט טאקע וועלען זעהן! האט זיא געענטפערט מיט היץ. דיין ברו־דער מעג זיין א ליטענאנט, נאר דאס וועט מיין פראנסוא ניט שטערן צו ווייזען איהם דיא טהיר.

אין דעם פערלויף פון א וואך האט ער איהר אויסדערצעהלט אלע איינצעל־הייטען וועגען זיין ברודער. זיא האט אפילו געוואוסט, אז ער האט א בראדעווקע אויפ'ן אקסעל, און איין טאג האט זיא אויסגערופען:

— פאר וואס קומט ער ניט, דיין ברודער ? ער מוז זיין א פייגלינג ?

אויף מארגען, ווען זשארוש איז געווען אליין מיט נאנא, איז פראנסוא אריין און געמעלדעט, אז ליטענאנט פיליפ הוזשאן ווינשט צו זעהן דיא מאדאם.

זשארזש איז געווארען בלייך וויא קאלך, און האט געבעטען נאנא, זיא זאל ענטפערן, אז זיא איז ניטא צו הויזע. זיא איז געווארען אויפגערעגט און געענט־פערט:

— פאר וואס? ער קען מיינען, אז איך האב פאר איהם מורא.... פראנסוא! פיהר איהם אריין אין סאלאן און לאז איהם ווארטען א פיערטעל שטונדע.

זיא האט זיך ניט צוריקגעזעצט און איז אין א פיעבערהאפטע ערגונג גע־גאנגען איבער'ן צימער אויף און אב. יעדעס מאל וואס זיא איז פערבייגעגאנגען דעם שפיגעל האט זיא זיך אויף א רגע אבגעשטעלט און געפרובט שמייכלען. זשארזש איז געלעגען קראפטלאז אויף א זאפע און געציטערט מיט אלע גליעדער פון דער סצענע, וואס וועט דא באלד געשעהן.

— ווען ער וועט ווארטען א פיערטעל שטונדע, וועט ער אביסעל ווייכער ווע־רען, האט נאנא געזאגט צו זשארזש'ן. אויב ער האט געמיינט, אז ער געהט צו א דירנע, וועט איהם מיין סאלאן ווייזען עפעס אנדערס.. יא, יא, קוק זיך גוט ארום, וואו דוא ביזט אין דער וועלט!.... איך וועל דיר אנלערנען צו רעספעקטירען א בירגערין.

זיא האט אוועקגעשיקט זשארזש'ן און געגומען ביי איהם דאס ווארט, ער זאל ניט אונטערהערען פון אונטער דער טהיר. ביים ארויסגעהן האט ער זיך נאך אמאל געווענדט צו נאנא און געזאגט:

— פערגעס ניט, אז ער איז מיינער א ברודער.

— זארג ניט, האט זיא געענטפערט. אויב ער וועט זיך האלטען אנשטענדיג, וועל איך זיך אויך האלטען אזוי.

גלייך נאך זשאַרזש'ס אורויסגעהן האָט פּראַנסאַ אַרייגעפיהרט פּיליפּ הודשאָן, וועלכער האָט געטראָגען זיין יוניפאָרם. זשאָרזש האָט געוואָלט אוועק ווייט פון דער טהיר, נאָר דיא שטימען, וואָס ער האָט איצט געהערט, האבען איהם וויא צוגעשמידט. איהם האט געדוכט, אז דאָ וועלען באלד פליהען קלעפּ, עס וועט געשעהן עפּעס א קאטאסטראָפע, און ער האט זיך ניט געקענט איינהאַלטען ניט צו צוקערגען דעם אויער צו דער טהיר, נאָר דיא דיקע פאָרהאַנגען האבען פערשטיקט יעדען גערויש. דאָך האָבען א פּאָר פּיליפּ'ס ווערטער דערגרייכט זיינע אויערען: „קינד.. פאַמיליע.... עהרע...." זיין הארץ האט איצט האסטיג געקלאַפּט פון דעם געדאַנק, וואָס וועט זיין געליעבטע איצט ענטפערן. זיא וועט איהם געוויס אנרופען שמוציגער שוויין אדער זיא וועט איהם ענטפערן, אז ער זאל איהר לאָזען צו רוה. נאר ער האט קיין זאך ניט געקענט הערען. פּלוצים איז ער נאָך מעהר פערוואונדערט געווארען, ווען צו איהם האט דערגרייכט א גערויש, וואס איז געווען עהנליך צו וויינען. דאס וויינט נאנא, האט ער געטראכט און האט ניט געוואוסט, וואס צו טהאן. צו זאל ער אריינרייסען זיך איגערווייניג און ארויפוואַרפען זיך אויף פּיליפּ'ן אדער אנטלויפען. נאר אין דער מינוט האט זיך דיא טהיר געעפענט און זאָע איז אריינגעקומען. זיא האט אנגעהויבען ברענגען דיא וועש פון שאפע אין ארדנונג, און ער האט געמוזט אבטרעטען פון טהיר ער איז געשטאנען ביים פענסטער און דאס הארץ האט איהם ניט געלאזט רוהען. נאך א קרצער פּויזע האט זאָע געפרעגט:

— איז דער יונגער הערר, וואס זיצט איצט ביי דער מאדאם, אייער ברודער?

— יאָ, האט זשארזש געענטפערט מיט א דערשטיקטע שטימע.

עס איז ווידער שטיל געווארען.

— און איהר זייט דערפון אונרוהיג? האט זיא ווייטער געפרעגט.

— געוויס, האט ער קוים ארויסגעשטאמעלט.

זאָע האט זיך מיט איהר ארבייט ניט געאיילט און האט ווייטער געזאגט, צוזאמענלעגענדיג שפּיצען:

— איהר דארפט ניט זארגען, דיא מאדאם וועט שוין מאכען אלעס רעכט.

זיי האבען מעהר ניט גערעדט. זאָע איז נאך א פיערטעל שטונדע געזעסען און האט לאנגזאם געטהאן איהר ארבייט.

וואס טהוען זיי דאָרטען אזוי לאנג? האט ער זיך געפרעגט און געוואָרפען צושראָקענע בליקען אויף דער טהיר. האט ער איהר גראָב אנגעטראָטען און נאנא וויינט איצט?.... ווען זאָע איז ענדליך אוועקגעגאנגען, איז ער צוגעלאָפען צו דער

טהיר. דאס, וואס ער האט געהערט, האט ביי איהם אבגענומען דיא שפראך. דארטען אינערוויינינג איז געווען גאנץ פריילין. עס האבען זיך געהערט צערטליכע שטימען און דאס ערשטיקטע געלעכטער פון א פרוי, וועלכע מען קיצעלט. דאס האט לאנג ניט געדויערט. באלד האט ער דערהערט, וויא נאנא האט בעגלייט זיין ברודער צו דער טהיר און האט זיך מיט איהם געזעגענט זעהר פריינדליך.

ווען זשארזש איז ענדליך אריין אין סאלאן, האט ער געטראפען נאנא ביים שפיעגעל.

— ער? האט ער געפרעגט.

— וואס נו? האט זיא געענטפערט, און האט זיך פון שפיעגעל ניט אבגע־קעהרט. דיין ברודער איז א גאנץ פיינער מאן.

— איז אלעס אויסגעגלייכט?

— וואס דען האסטו געדענקט, אז מיר וועלען זיך דא פאטשען?

ווען זשארזש האט איהר געפרעגט, אויב זיא האט געוויינט, איז זיא אויף איהם אנגעפאלען, פאר וואס ער האט אונטערגעהערט אונטער דער טהיר. ער האט געזוכט צו פערגלעטען זיין פעהלער און האט זיך גענומען חנפ'ענען צו איהר און אויספרעגען, וואס איז ביי זיי געווארען.

— דיין ברודער האט באלד פערשטאנען, וואו ער איז, האט זיא געענטפערט. ער האט געמענט דענקען, אז דוא האסט צו טהאן מיט א געוואוינליכע דירנע און דאן וואלט ער געהאט רעכט זיך אריינצומישען, ווייל דוא ביזט נאך א קינד, און דאס האט געקענט שאדען דיין פאמיליען־עהרע. אה, איך ווייס וויא צו שעצען אזעלכע געפיהלען. זארגט ניט מעהר, ער וועט שוין דיין מוטער בערוהיגען.

זיא איז א ווײלע שטיל געווארען און האט באלד ווידער געזאגט מיט א געלעכטער.

— דוא ווערסט איצט אפט דא בעגעגנען דיין ברודער, איך האב איהם איינ־געלאדען, ער זאל מיך בעזוכען.

זשארזש איז זעהר בלייך געווארען, און זיי האבען מעהר פון פיליפ'ן ניט גע־רעדט. נאנא האט זיך אנגעטהאן, אום ארויסגעהן אויף שפאציר און ער האט איהר נאכגעקוקט מיט גרויסע און טרויעריגע אויגען. ער האט זיך געוויס געפרייט, וואס אלעס איז אויסגעגלייכט געווארען, ווייל ער וואלט בעסער געשטארבען, איידער שיידען זיך פון נאנא. נאר טיעף אין הארצען האט איהם געזאגט א שרעקליכער שמערץ, פון וועלכען ער האט זיך אליין ניט געקענט אבגעבען א רעכנונג. ער האט קיין מאל ניט אויסגעפונען, וויא אזוי פיליפ האט בערוהיגט דיא מוטער; ער האט

נאָר געוואוסט, אז מיט דריי טעג שפּעטער האט זיא זיך צופריעדען אומגעקעהרט אין איהר נוט. דעם זעלבען אבענד איז פיליפּ געקומען צו נאנא, און זשאָרזש האָט א ציטער געטהאָן, ווען פראנסוא איז אריין איהם צו מעלדען. נאר פיליפּ איז גער ווען פרייליך און איז זיך מיט איהם בעגאנגען וויא מיט א אינגעל, וועלכען מען פערצייהעט ליכט א נארעשקייט. זשאָרזש האָט זיך זעהר געקלערט און פון יעדען וואָרט, וואָס פיליפּ האָט געזאָגט, איז ער רויט געוואָרען וויא א מיידעל. זיין ברר דער איז פון איהם עלטער געווען מיט צעהן יאָהר און ער האט אויף איהם געקוקט, וויא אויף א פאטער, ער האט זיך געשעמט, צוקוקענדיג זיך, וויא זיין הויכער און שטארקער ברודער בענעהט זיך אזוי פריי מיט נאנא. נאר אזוי וויא זיי האבען זיך דא בעגעגענט יעדען טאג, איז ער צו איהר באלד געוואוינט געווארען. נאנא האט געשטראהלט פאר פרייד און האט זיך אימער שטארק בעריהמט מיט איהר זיעג.

איז דיזע צייט האָט נאנא ניט געהאט איין וואונש, וואס זיא זאל ניט אויספיהרען.

אמאָל איז דער גראף אריינגעקומען צו נאנא אין א שטונדע, וואס האט ניט בעלאנגט צו איהם. ער האט איהר געבראכט קופּאנס פאר א לאזשע אין טהעאַ־טער. נאר ווען זאע האט איהם געזאגט, אז נאנא איז ניט אליין, האט ער דיא קו־פּאנס איבערגעלאזען ביי זאע און אלס א גאלאנטער הערר, האט ער נאנא געוואלט וויזען, אז ער האט צו איהר צוטרוי און איז גלייך אוועק.

נאר ווען ער איז געקומען אין אבענד, האט איהם נאנא בעגעגענט קאלט מיט דער מינע פון א בעליידיגטע פרוי.

— מיין הערר, האט זיא צו איהם געזאָגט. איך האָב אייך ניט געגעבען קיין אורזאכע מיך צו בעליידיגען. איך בין שטענדיג צום זעהן און ווען איך בין צו הויזע, בעט איך אייך איהר זאָלט אריינקומען, וויא אלע אנדערע.

— אָבער, מיין טהייערע, האט דער גראף אנגעהויבען....

נאָר נאנא האָט איהם איבערגעריסען.

— איהר זייט ניט אריין, ווייל איך האָב דאמאָלס געהאט געסט און דערצו נאָך מאנספּערזאָנען.... וואָס האט איהר געדענקט טהו איך מיט דיא הערען?.. איהר זייט, מיין הערר, ניט טאקטיש.

נאָך פיעל מיה איז איהם געלונגען צו קריגען איהר פערצייהונג. נאָר אין גרונט איז ער דערפון געווען ענטציקט. דורך אזעלכע סצענען האָט זיא געוואונען זיין צוטרוי און ער האָט אין איהר געגלויבט וויא אין א מלאך. זיא האָט איהם מיט

דער צייט צונעוואוינט, ער זאָל פריינדליך בעהאנדלען ושאָרש'ן און ער האָט זיך נעוויזען ליבענסווירדיג צו דיא אַלע געסט, וואָס זיינען געקומען צו איהר.

נאָר ניט קוקענדיג אויפ'ן גאַנצען לוקסוס, מיט וועלכען נאַנא איז געווען ארומגערינגעלט, האָט זיא זיך געפיהלט אין איהר פּאַלאַץ אומעדיג צום טוידט. זיא האט געפיהלט, אז עפּעס געהט איהר אָב. דער מאָרגענדיגער טאָג האָט פאר איהר ניט עקזיסטירט, זיא האָט זיך געפיהלט וויא א פויגעל, וואָס געפינט זיין עססען גרויט אומעדום און אויפ'ן ערסטען צווייג קען ער זיך אויסשלאָפען. אָהן זאָרג. וועגען עקזיסטענץ האָט זיא איהרע גאַנצע טעג פערבראַכט אין ליגען פויל אויסגעצויגען אויף איהרע ווייכע סאָפעס. אזוי וויא זיא האָט אויפגעהערט צו געהן צו פוס און האט אהן דער קאָרעטע קיין טראָט ניט געמאכט, האָט זיא זיך אָבגעוואוינט פון געהן. איהר איינציגע זאָרג איז געווען, וויא איינצוהאַלטען דיא ישעהנ־קייט פון איהר קערפּער. זיא האט שטאַלצירט, וואָס זיא האָט זיך יעדען אויגענבליק געקענט אויסטהאָן נאַקעט פאר יעדען איינעם און ניט דארפען זיך שעמען.

טאַנטע לערא האט זיך שטאַרק איבערגענומען, צייט נאַנא איז ווידער אריין אין דיא הויכע פענסטער, נאר צו איהר אין האטעל איז זיא זעלטען געקומען, זאָ־גענדיג, אז דארטען איז ניט דער פּלאַץ פאר אזעלכע, וויא זיא. נאר דערפאַר איז קיינער ניט געווען איהר גלייכען, ווען נאַנא פלעגט צופאהרען צו איהר אין איהר קאָרעטע אין קאסטיומען וואס יעדער האט געקאסט פון פיער ביז פינף טויזענד פראנק. דעם גאַנצען צווייטען טאג, איז זיא געווען בעשעפטיגט מיט'ן ווייזען דיא טהייערע און שעהנע פּרעזענטען, וואס נאַנא האט מיטגעבראַכט, און האט דער־צעהלט פון איהר אזעלכע גרויסקייטען, אז דיא שכנים האבען געעפענט דיא מיילער פון וואונדער.

זונטאָי פלעגט נאַנא צוברענגען מיט איהר פאמיליע און ווען מוּפּפא פלעגט איהר אין אזא טאג איינלאַדען צו פאהרען ערגעץ, האט זיא זיך מיט א שמייכעל דערפון אבגעזאגט און ערקלערט, אז היינט עסט זיא ביי איהר טאנטע און פער־ברענגט דעם טאג מיט'ן קינד. לואי איז אלט געווען דריי יאהר און איז געווען גע־וויקסיג, נאר דיא געשווילעכץ אויף זיין נאַקען און דאס, וואס איהם האט גערונען פון דיא אויערען, האבען געוויזען, אז זיינע ביינער הויבען אן צו פוילען.

ווען זיא האט איהם געזעהן בלייך, דאס פלייש פון דיא באקען אראבגעהאָנ־גען מיט דיא געלע פלעקען, פלעגט זיא זיך שטענדיג פערטראַכטען. וואס קען איהם אבגעהן ? וואס קען איהם פעהלען ? זיא, זיין מוטער, איז אזוי געזונד. אין דיא וואָ־כעדיגע טעג האט זיא זיך איבערגעגעבען צו טהעאטער, דינערס און סאפּערס אין

די גרויסע רעסטאראנען און אויסער דעם האט זי בעזוכט אלע יענע פלעצער, וואו די מאסע דרינגט זיך. נאר דאס האט אלץ ניט געקענט אנפילען די לעער־קייט, וואס זי האט געטראגען אין זיך, און האט אויף טריט און שריט געזאגט מיט א גרויסען גענעץ:

— אח, ווי עקעלהאפט זיינען מיר געווארען די מענער!

א מאל נאכמיטאג, פאהרענדיג פון א קאנצערט א היים האט זי דערזעהן אויפ'ן טראטואר, ווי א מיידעל האט זיך געשלעפט מיט אויסגעטראטענע שיך, מיט פערשמוצטע קליידלאך און מיט א הוט, וואס איז פון רעגען צוטוויקט און אבגעקראכען געווארען. פלוצים האט נאנא אבגעשטעלט די קארעטע און האט א געשריי געטהאן:

— סאטין! סאטין!

אלע דורכגעהער האבען זיך אבגעשטעלט און גענומען קוקען פערוואונדערט, וואס דא קומט פאר. סאטין איז צוגעגאנגען נעהענטער און האט זיך נאך מעהר פערשמירט פון די רעדער פון דער קארעטע.

— שטייג ארין! האט געזאגט נאנא, ניט קימערענדיג זיך וועגען די פער־בייגעהער.

און זי האט אריינגענומען דאס פערשמירטע מיידעל אין איהר קארעטע און האט איהר אנידערגעזעצט אויף די העל־בלויע זיידענע קישענס נעבען איהר פערל־גרויע זיידענע קלייד בעזעצט מיט טהייערע שפיצען.

די גאנצע גאס האט געלאכט פון דער נאוה'דיגער האלטונג פון דעם קוטשער, וואס האט געפיהרט דיזע זעלטזאמע קארעטע.

איצט האט זיך נאנא שטארק צוגעבונדען צו איהר אמאליגע חברתע. די ערסטע דריי טעג נאכדעם ווי מען האט סאטין ארומגעוואשען און אנגעטהאן ריין, האט זי געהאלטען אין איין דערצעהלען פון דעם שרעקליכען אנשטאלט סענט לאזאר, וואו מען האט איהר אוועקגעפיהרט גלייך, ווי די אגענטען האבען איהר ארעסטירט, און זי האט געשאלטען די נאנען (מאנאשקעס) פון דער אנשטאלט, פאר וואס זיי האבען איהר אבגעשארען די האר און די פאליציי אגענטען פאר וואס זיי האבען איהר געשטעלט אויף דער ליסטע פון פראסטיטוטקעס. נאנא איז געווען שרעקליך אויפגעבראכט און האט געזאגט, אז זי וועט איהר ארויסרייסען פון די נעגעל פון דער פאליציי, ווען אפילו זי זאל דארפען געהן צום מיניסטער. נאר ביי איהר איז זי זיכער, צו איהר אין הויז וועט די פאליציי ניט וואגען אריינצורייסען זיך. אויפ'ן פיערטען טאג אבער איז סאטין, וועלכע עס האט מעהר

נעצרינגען צום טראטואר, אנטלאפען אין דער נייער קלייד, וואס נאנא האט פאר איהר געלאזט מאכען.

נאך איהר אנטלויפען איז געווארען א שרעקליכער שטורם אין נאנא'ס הויז. דיא דיענער האבען מורא געהאט ארויסצורעדען אווארט. בעזאנדערס איז זיא אין בעס געווען אויף פראנסוא, פאר וואס ער האט נים גוט אכטונג געגעבען. דאך האט זיא זיך וויא ווייט זיא האט געקענט איינגעהאלטען, און האט געזאגט, אז ווייטער וועט זיא זיך שוין היטען און וועט שוין מעהר נים ארויסשלעפען אזעלכע שמוציגע דירנען פון בלאטע און ברענגען צו זיך א היים. נאר פארנאכט האט זיא געהייסען שפאנען דיא קארעטען און איז אוועק צו לאאור זוכען סאטין. זיא האט איהר דארטען געטראפען זיצען ביי א קליין טישעל מיט מאדאם ראבערט. סאטין האט זיך צולאכט, דערזעהענדיג נאנא, נאר דיא לעצטע האט עס רוהיג אראבגע-שלונגען און האט געהייסען דערלאנגען שאמפאניער. זיא האט אלעמען אנגעשכור'ט און ווען מאדאם ראבערט האט זיך אבגעקעהרט האט זיא ביי איהר פון אונטער דער נאז אוועקגעשלעפט סאטינ'ן. נאר ווען זיי זיינען שוין געזעסען אין קארעטע האט נאנא צו איהר אויסגעלאזט איהר כעס, זיא האט איהר געביסען און געריסען און צוגעזאגט, אז זיא וועט איהר דערשטיקען, אויב זיא וועט וואגען א צווייטען מאל צו אנטלויפען. סאטין האט נאך א פאר מאל געפרובט אנטלויפען, נאר זיא האט איהר יעדעס מאל צוריקגעבראכט.

אמאל ווען סאטין איז ווידער אנטלאפען, איז נאנא אוועק צו לאאור איהר אבצוזוכען. זיצענדיג אליין פאר א טישעל האט זיא פלוצים דערזעהן, וויא דאגענע איז אריינגעקומען. אנפאנגס האט ער זיך דערפיהלט אונבעקוועם, וואס ער האט דא געטראפען נאנא. נאר ער איז נים געווען דער מאן, וואס זאל אנטלויפען פון אזעלכע זאכען. ער איז גלייך צוגעגאנגען צו איהר און געפרעגט מיט א שמייכעל, צו זיא וועט איהם ערלויבען זעצען זיך פאר איהר טישעל.

— זעצט אייך, וואו אייך געפעלט, האט זיא געענטפערט קאלט און שטאלץ, איך האב דא גאר נים צו זאגען.

זיי האבען ביידע אין דעם מאן גערעדט ביז מען האט דערלאנגט דעזערט. דאן האט זיא זיך צו איהם געווענדעט אויף איהר אלטען שטייגער:

— וואו האלט עס מיט דיין חתונה?

— עס האלט גאנץ שלעכט, האט דאגענע געענטפערט.

דאגענע האט דיא לעצטע ציים געוואלט בעטען, אום עסטעלא'ס האנד, נאר

פלוצים האט ער בעמערקט, אז דער גראף איז צו איהם געווארען קאלט, און ער איז געקומען צום שלום, אז פון דעם שדוך וועט גאר ניט ווערען.

— אזוי! האט נאנא געפרעגט מיט אן איראנישען שמייכעל און א קוק געטהאן אויף איהם מיט איהרע קלארע בלויע אויגען. אזוי! בין איך א שווינדלערין, א בעטריגערין, און דוא מוזט דיין צוקונפטיגען שווינגער פאטער ארויסרייסען פון מיינע נעגעל?.... און דאס זאגסטו צו א מענשען, וואס פערגעטערט מיך און דערצעהלט מיר יעדעס ווארט? איך האב דיך גערעכענט פאר א סך קלינער.... דוא ווייסט, מיין ליעבער, אז דיין פלאן צו הייראטען עסטעלא קען נאר געלינגען דאן, ווען איך וועל ווילען?

דאגענע האט עס אליין גוט פערשטאנען און ער האט זיך פארגענומען אויסצונוצען דיא געלעגענהייט. ער האט אנגעטהאן דיא האנדשוה, האט זיך געשטעלט פאר איהר און מיט א פארמאלע מינע האט ער געבעטען ביי איהר אום דיא האנד פון גרעפין עסטעלא.

— וויא קען מען אויף אזא מענשען בייז זיין! האט נאנא אויסגערופען מיט א געלעכטער.

דאגענע האט מיט איהר גענומען רעדען מיט זיין קלינגענדע און זאנפטע שטימע, מיט וועלכע ער פלעגט צוציהען אזעלכע מיידלאך וויא נאנא און זיי האבען איהם גערופען „דאס סאמעטענע מייכעל", און זייער געשפרעך האט זיך געענדיגט מיט דעם, אז זיי זיינען ביידע ארויס פון רעסטאראן צוזאמען, נאנא האט איהר קארעטע אבגעשיקט אהיים און איז אוועק מיט דאגענע צו איהם אין זיין וואוינונג. מיט צוויי שטונדען שפעטער, ווען ער האט איהר פערשפילעט איהרע שיכלאך, האט זיא צו איהם געזאגט:

— זאג מיר, מימי, מיינסטו ערנסט צו הייראטען עסטעל?

— עהרען ווארט, האט ער געמורמעלט. דוא ווייסט דאך, אז איך בין אין גאנצען געבראכען, און דאס איז דאס בעסטע, וואס איך קען טהאן.

— איך וועל זעהן טהאן, וואס איך וועל קענען, האט נאנא געזאגט. זיא איז טרוקען, וויא א הערינג, נאר דאס איז דיין זאך. איך האב געגען דעם גאר ניט און וועל דיא זאך אונטערשטיצען. נאר וואס ועסטו מיר דערפאר געבען? האט זיא געפרעגט מיט א געלעכטער.

ער האט איהר ארומגענומען און געקוסט אין איהרע נאקעטע אקסלען. זיא איז געוועזען זעהר פריילי‍ך.

— הער, וואס איך וויל פאר מיין קאמיסיאן, האט זיא געזאגט. דוא זאלסט פון דער חופה קומען גלייך צו מיר און דערנאך געהן צו דיין פרוי.

— גוט, האט ער געענטפערט און האט זיך צולאכט העכער פון איהר.

דער פלאן האט זיי זעהר אמוזירט, און זיי האבען דאס בעטראכט פאר א גוטען שפאס.

אויפ'ן צווייטען טאג האט נאנא געגעבען א דינער, אויף וועלכען עס זיינען געווען איינגעלאדען גראף מופפא, גראף וואנדעיוור,ביידע ברידער הוגאן און פא־טין. דער גראף איז געקומען פריה, ער האט געדארפט אכטציג טויזענד פראנק בעצאהלען א פאר קרעדיטארען נאנא'ס און צו קויפען איהר א גאנג ציערונג, פון סאפיר־שטיינער. ער האט זיך שוין אזוי פערפלאנטערט אין געלד, אז ער האט גע־מוזט דיא סומע געלד קריגען לייען, ניט האבענדיג דעם מוטה צו פערקויפען א טהייל פון זיינע גימער. נאנא האט איהם געראטהען, ער זאל זיך ווענדען צו לא־בארדעט, נאר יענער האט געזאגט, אז אליין האט ער דאס געלד ניט און ער מוז נאך דעם אנקומען צום פראזירער פראנסי. זיי האבען ביי איהם פאר דיא אכציג טויזענד פראנק גענומען א וועקסעל אויף הונדערט טויזענד און דאביי געשאלטען דיא פראצענטניקעס מיט טוידטע קללות, פאר וואס זיי נעהמען אזעלכע גרויסע פראצענטען. נאנא האט געבעטען לאבארדעט, ער זאל בלייבען צום דינער, נאר ער האט זיך אבגעזאגט, ווייל ער האט נאך געהאט אויסצופיהרען א געשעפט.

מופפא האט איהם אבגעפיהרט אן א זייט און געבעטען איהם, ער זאל געהן צום יובעלירער און ברענגען דעם גאנג ציערונג, ווייל ער וויל נאך היינט איבערראַ־שען נאנא מיט דעם געשאנק. לאבארדעט האט גערן אנגענומען דיא קאמיסיאן און אין א פיערטעל שטונדע ארום איז שוין דאס קעסטעלע מיט דיא ציערונג גע־ווען ביים גראף.

ביים דינער איז נאנא געווען זעהר נערוועז, וואס דיא אכציג טויזענד פראנק דארפען אריינפאלען אין דיא הענד פון דיא קרעמער; ביים אנבליק פון דעם רייך געדעקטען טיש אין זיא פלוצים סענטימענטאל געווארען. דיא הערען האבען גע־טראגען שווארצע סאלאן קליידער, זיא אליין האט געטראגען א ווייסע געשטיקטע זיידענע קלייד און סאטין האט געטראגען אביסעל אן איינפאכערע זיידענע קלייד מיט א גאלדערנע הערצעל אויפ'ן האלז, וואס נאנא האט איהר ניט לאנג געשענקט.

— געוויס, מיר וואלט געווען א סך פרייליכער, ווען איך זאל ניט האבען קיין סו אין טאשע. ניט וואהר, מיין קעצעלע? האט זיך נאנא געווענדעט צו סאטין. אונז איז געווען א סך פרייליכער, ווען מיר זיינען געגאנגען אין שוהלע.

און ביידע האָבען זיך פערזונקען אין דיא עראינערונגען פון זייער יוגענד. עס האָט געשיינט, וויא זיי האָבען געוואָלט ארויסשלעפען פון דער ווייטער פערגאנגענ־היים דעם גאנצען שמוץ, אין וועלכען זיי זיינען אויסגעוואקסען און פערדעקען מיט איהם דיא הערצען, וואָס זיינען געזעסען מיט זיי ביים טיש. דיא הערצען האָבען זיך געפונען אין א גרויסער פערלעגענהייט און זיינען זעהר בלייך געוואָרען.

— געדענקסט וויקטאָר׳ן ? האָט געזאָגט נאנא. דאס איז געווען אן אויסגע־לאסענער יונג! ער פלעגט פיהרען קליינע מיידלאך אין קעלער אריין.

— ריכטיג, האט סאטין געענטפערט. איך געדענק נאך דעם גרויסען הויף, וואו איהר האָט געוואוינט. איך געדענק נאך זעהר גוט דיא אויפזעהערקע פון הויז מיט׳ן גרויסען בעזים.

— דאָס איז געווען מוטער באָשע. זיא איז שוין לאנג געשטאָרבען.

— איך געדענק נאָך אייער געשעפט, וואו דיא מוטער פלעגט נעהמען דיא וועש. דיין מוטער איז געווען א שטארקע פרוי.... אמאָל ווען מיר האָבען זיך גע־שפיעלט, איז דיין פאָטער געקומען אהיים א שכור׳ער, אָבער אזוי שכור!

גאנדעיוור האָט זיך געוואָלט אריינמישען, אום איבערצורייסען דעם געשפרעך, נאר איהם איז ניט געלונגען. נאנא האָט ווייטער גערעדט צו איהר פריינדין:

— יא, מיין פאָטער האָט זיך ניט גוט אויפגעפיהרט... ער האָט דעם בראנ־פען געזויגען וויא א שוואָם, איך האָב זיך גענוג אויסגעליטען פון זיי....

איצט האָט מופפא זיך ניט געקענט איינהאלטען און האָט זיך אריינגעמישט.

— וואָס איהר דערצעהלט אונז דאָ, איז ניט זעהר פרייליך.

— וויא? וואָס איז ניט פריילין? האט זיא אויסגעשריען און האָט אויף איהם א בייזען בליק געטהאן.

— געוויס איז ניט געווען פרייליך, האָט זיא געענטפערט. מיר האבען געמוזט פאר אונזער שטיקעל ברויט הארעווען.... איך בין א גוט מיידעל און איהר ווייסט דאס. איך האב פיינד צו פערלייקענען: מיין מוטער איז געווען א וועשערקע און מיין פאטער איז געווען א גרויסער שכור. און אויב איהר שעמט זיך מיט מיין פאמיליע....

דאס גאנצע געזעלשאפט האט איהר איבערגעריסען און האבען זיך אנגערר־פען, אז זיי שעצען איהר פאמיליע. נאר זיא האט אלץ גערעדט ווייטער. ווען זיא זאל זיצען ביז׳ן האלז אין גאלד וועט זיא דערמאנגען יענע צייט, ווען געבראטענע עפעל איז ביי איהר געווען א גרויסער יום טוב. געלד איז דיא נארעשסטע זאך אין דער וועלט, דאס איז נאר גוט פאר קרעמער, און וואס עס אנבעלאנגט צו איהר,

אין איהר איינציגע פאנטאזיע צו בעזיצען א קליין שטיבעלע און א ליעבענדע הערץ.

אין דער סעקונדע האט זיא בעמערקט איהר דיענער זשוליען, וועלכער איז געשטאנען אויסגעצויגען וויא א שטעקען און האט אויף איהר געקוקט.

— פאר וואס טראגט איהר ניט אריין דעם שאמפאניער? האט זיא אויסגעשריען. וואס קוקט איהר אויף מיר, וויא אויף א גאנז?

דיא גאנצע צייט האבען זיך דיא דיענער געהאלטען אזוי, וויא זיי וואלטען גאר ניט געהערט און וואס מעהר זיא האט ארויסגעשלעפט פון איהר פערגאנגענהייט בלאטע, האבען זיי אויסגעזעהן ווירדיגער.

זשוליען האט אנגעגאסען שאמפאניער און פראנסוא איז נאכגעגאנגען נאך איהם מיט א טאץ פול מיט פרוכטען און האט דאביי אראבגעווארפען עטליכע פרוכטען אויפ'ן טיש.

— אונגעשיקטער עזעל! האט א געשריי געטהאן נאנא.

דער דיענער האט זיך פערענטפערט, אז שולדיג איז זאע, וואס האט אראבגענומען פון טאץ א פאר אפעלסינען און האט געבראכט דיא פרוכטען אין אונארדנונג.

— אויב אזוי איז זאע א גנב'טע!

— אבער, מאדאם.... האט זאע געזאגט געקרענקט.

נאר נאנא האט איהר ניט געלאזט ענדיגען און געזאגט:

— גענוג! גענוג! געהט אלע ארויס! מיר וועלען זיך בעגעהן אהן אייך.

ביים דעזערט האט וואנדעיוור און דיא ברידער הוזשאן גענומען זיך רייצען מיט סאטין און זיי האבען איהר אזוי אריינגעבראכט אין כעס, אז זיא האט זיך אויפגעהויבען פון טיש, האט זיי ארויסגעשטעקט דיא צונג און איז אריין אין טואלעט־צימער.

נאנא איז פערבליבען אליין מיט איהרע פיער געסט און האט פערפיהרט א געשפרעך, וויא א גוטע ווירטהין. זיא האט דעם טאג געלעזען א ראמאן, וואס האט געמאכט א גרויסען פורא'ר, און זיא האט זעהר געטאדעלט דאס בוך. דיא גאנצע געשיכטע איז א ליגען און זיא, האט ארויסגעוויזען א גרויסען האס געגען דיזען סארט ליטעראטור, וואס פרעטענדירט נאך צו זיין נאטור־טריי. עס איז אונמעגליך, אז מען זאל קענען יעדע זאך איבערגעבען אין א ראמאן דארף נאר דיענען צו פערטרייבען דיא צייט. זיא האט געהאט איהרע געוויסע מיינונגען וועגען ביכער און טהעאטער־שטיקער. זיא האט געטרוימט פון צארטע און איידעלע ווערק, וועלכע זאלען בעשעפטיגען דיא פאנטאזיע און איידעלער מאכען דאס הערץ. דערנאך איז

דאס געשפרעך אריבער וועגען דיא אונרוהען אין פאריז, וועגען דיא פייערדיגע ארטיקלען אין דיא צייטונגען און דיא ברענענדיגע רעדעס אויף דיא מאסענפערזאמלונגען. נאנא האט זיך אויסגעדריקט מיט האס וועגען דיא רעוואלוציאנערען, וואס פערלאנגען א רעפובליק. וואס ווילען דיזע שמוציגע לייט, וואס וואשען זיך קיין מאל ניט ? זיינען דען ניט אלע צופריעדען ? האט דען דער קעניג נאפאלעאן *) ניט געטהאן יעדע זאך, אום זיין פאלק צו מאכען גליקליך ? דאס פאלק איז א שמוציגע באנדע ! זיא קען זיי גוט און מעג דערפון רעדען. און דערביי האט זיא אין גאנצען פערגעסען, אז זיא האט ניט לאנג געפאדערט, מען זאל רעספעקטירען דיא ארימע לייט, פון וואנען זיא אליין שטאמט ארויס און האט איצט אליין געטראטען מיט דיא פיס איהר פאמיליע. זיא האט זיך דערמאנט אן דעם בילד פון א שכור, וואס זיא האט געזעהן אין פינארא און זיא האט זיך שטארק צולאכט.

— אה, דיא שכורים ! האט זיא געזאגט. דיא רעפובליק וואלט פאר אונז אלעמען געווען אן אונגליק. זאל גאט שענקען יאהרען אונזער קעניג !

— גאט וועט אייך צוהערען, האט מופפא געזאגט ערנסט.

דעם גראף איז געווען אנגענעהם צו הערען אזעלכע ווערטער פון נאנא. אויך וואנדעיוור און דיא ברידער הוגאן האבען געמאכט שפאס איבער דיא מויל-העלדען, וועלכע צולויפען זיך וויא דיא זאך ווערט נאר ערנסט. זשארזש איז געזעסען שטיל אין פענסטער.

— וואס איז דעם קינד געווארען ? האט נאנא געפרעגט.

— נאר נישט, האט זשארזש געענטפערט, איך הער זיך נאר צו.

דיא אנדערע ליעבהאבער נאנא'ס האבען זשארזש'ן ניט געאכט, נאר ער האט שטארק געליטען ווען ער האט געזעהן אז נאנא איז צו אינטים מיט זיין בררדער. נאנא האט איהם דערלאנגט איהר הינטעל, אום איהם צו טרייסטען און ער איז ווירקליך באלד פרייליכער געווארען, פיהלענדיג דיא ווארעמקייט, וואס דער הינטעל האט מיט זיך געבראכט פון נאנא'ס שוים. עס איז געווארען א רייד וועגען דער גרויסער סומע געלד. וואס וואנדעיור האט מיט א נאכט פריהער פערשפיעלט אין קארטען. גראף מופפא, וואס האט קיין מאל אין קארטען ניט געשפיעלט, איז געווען ערשטוינט דערפון. נאר וואנדעיוור אליין האט געשמייכעלט און האט נעגעבען אנצוהערענים, אז זיין סוף איז נאהענט. נאנא האט שוין פיר א געוויסער צייט בעמערקט, אז ער איז נערוועז ארום זיין מויל האט זיך געלעגט א קנייטש און

---

*) דיא האנדלונג פון דיזער ערצעהלונג קומט פאר אין נאפאלעאן דעם דריטענס צייטען.

זיינע קלארע אויגען האבען זעלטזאם געשמייכעלט. דאך האט ער נאך אנגעהאל־טען דעם פארנעהמען און עלעגאנטען אויסזעהן פון זיין ראסע, וואס איז געגאנגען צו גרונד.

איין נאכט ווען ער האט פערבראכט מיט איהר, האט ער איהר שטארק אר־בערגעשראקען מיט זיינע א פאנטאזיע. ער האט איהר דערצעהלט, אז ווען ער וועט זיין גאנץ פערמעגען פערצערען, וועט ער זיך איינשליסען מיט זיינע פערד און וועט אליין דער שטאל אונטערציגדען. זיין גאנצע האפנונג איז געווען געבויט אויף זיין רייס פערד לוסיגנאן, וועלכער ער האט געהאפט וועט נעהמען דעם גרויסען פאריזער פרייז. ווען נאנא פלעגט ביי איהם טפעם בעטען, האט ער איהר אבגעלעגט ביז מאנאט יוני. איצט ווען דיא פיער געסט זיינען געזעסען ביים טיש און עס איז גע־ווארען א רייד וועגען דיא רייסעס, האט נאנא געזאגט מיט א שפאס.

— לוסיגנאן קען נאך ניט געווינען דעם פרייז אויך.

וואנדעיוור האט איהר ניט געענטפערט און האט נאר א געהיימניספאלען שמייכעל געטהאן, און דאביי געמאכט א לייכטע בעמערקונג:

— נאר וואס האב איך געוואלט זאגען? איך האב זיך ערלויבט צו געבען איינעם פון מיינע פערד אייער נאמען, „נאנאס“. איהר געפינט זיך דאך ניט בע־ליידיגט דערפון?

— בעליידיגט? פאר וואס? האט זיא געפרעגט.

פלוצים האט סאטין א רוף געטהאן נאנא אין טואלעט צימער. צייט נאנא האט אנגערופען זאע גנב'טע, איז זיא געזעסען אין טואלעט צימער און האט געהאל־טען אין איין וויינען. סאטין האט איהר ניט געקענט איינגעהמען.

— וואס טהוט זיך דא? האט נאנא געפרעגט איבערראשט.

— רייד דוא מיט איהר, איך קען מיט איהר גאר ניט מאכען, האט סאטין געענטפערט.

נאנא איז צוגעגאנגען צו זאע און האט צו איהר גענומען ריידען מיט גוטע רייד און איינגעהמען איהר מיט קוסען, אבער דאס האט ניט געהאלפען: זאע האט זיך געבאדען אין טרערען. ענדליך האט זיא איהר געשענקט א נייע זיידענע קלייד, וואס זיא האט נאך קיין דריי מאל ניט געטראגען. זאע איז געווארען שטילער און זיא האט נאר בעמערקט, אז זשוליען און פראנסוא האבען פערלארען דעם אפעטיט דורך איהר בעליידיגונג. נאנא האט זיי ארויסגעשיקט א לואידאר צו פערגלעטען איהר בעליידיגונג. ווען נאנא האט שוין געוואלט צוריקקעהרען אין סאלאן, איז סא־טין צו איהר צוגעגאנגען און געזאגט, אז זיא וויל ניט ליידען, וואס דיא הערען

רייצען זיך מיט איהר און זיא פערלאנגט, אז זיא זאָל זיי אלעמען באלד אוועקשי־
קען און זאָל דאס זיין פאר זיי א לעהרע אין דער צוקונפט. און ווען נאנא האָט
איהר געענטפערט, אז דאס איז אונמעגליך, האָט זיא געזאָגט מיט כעס, אז אזוי
פערלאנגט זיא און זיא קען אויסקלייבען צווישען זיי אָדער איהר.

סאטין איז אריין אין סאלאָן, האט זיך אויסגעצויגען אויף א סאָפע און איז
געלעגען מיט איהרע אויגען אויסגעשטעלט אויף נאנא אונבעוועגט, וויא א טוידטע.
פיליפּ איז אוועק דער ערסטער, נאָך איהם איז באלד אוועקגעגאנגען זשאָרזש,
וועלכער האָט נאָר מורא געהאט צו לאָזען זיין ברודער מיט נאנא, דיא אנדערע
האבען איהם ניט געערט. וואנדעיוור האָט געוואַרט פיעלייכט וועט מופפא אוועק־
געהן און לאָזען פלאץ פאר איהם, נאָר זעהענדיג, אז מופפא דענקט עס ניט צו
טהאן, האט ער זיך אויפגעהויבען און פאר'ן אוועקגעהן האט ער געזאגט צו סאטין:

— זיי ניט אין כעס אויף מיר, דוא ביזט נאָך א גאנץ פיינע מיידעל.

נאר סאטין האט איהם ניט געענטפערט און האט איהרע אויגען ניט אראב־
געלאזט פון נאנא, וואס איז געבליבען זיצען מיט מופפא אליין. מופפא האט זיך
צו איהר צוגערוקט נעהענטער האט אבגענומען איהרע פינגער און געקוסט זיי.

נאנא האט איצט געטראכט וויא פטור צו ווערען פון גראף, אום טהאן צו־
ליעב סאטין און האט פערפיהרט א געשפרעך וועגען זיין פאמיליענ-לעבען, וואס
איז דיא לעצטע צייט געווארען זעהר א טרויריגעס. דיא גרעפין פלעגט גאנצע טעג
ניט זיין אין דער היים און דיא טאכטער איז געווען קאלט וויא אייז און האט קיין
ווארט ניט ארויסגערעדט.

— דער בעסטער פּלאן וואלט געווען צו פערהייראטען איהר, האט נאנא גע־
זאגט, דערמאנענדיג זיך אן דעם פערשפּרעכען, וואס זיא האט געגעבען דאגענע.

און זיא האט אנגעהויבען צו לויבען דאגענע. דער גראף איז מיט כעס אויפ־
געשפּרונגען און האט געזאגט, אז ער וועט קיין מאל ניט געבען זיין איינוויליגונג,
נאכדעם וואס ער האט פון איהר געהערט וועגען איהם. נאנא האט געמאכט א
פערוואונדערטע מינע און האט זיך באלד צולאכט. דאן האט זיא ארומגענומען
איהם ביים האלז און געזאגט:

— א, דיא אייפערזוכט! איך וואלט דאס אויף דיר ניט געגלויבט. ווען דוא
וועסט זיך אביסעל בעטראכטען, וועסטו אויסגעפינען, אז דיא זאך איז ניט אזוי.
ער האט דיר אנגערעדט אויף מיר שלעכטס, און איך בין געווען זעהר אויפגע־
בראכט.... היינט אבער בין איך ניט אין כעס און איך וואלט זיך געפיהלט זעהר
שלעכט....

נאנא האט פלוצים בענעגענט סאטינ'ס בליק און איז געווארען אונרוהיג. זיא האט איהר האנד אראבגענומען פון דעם גראפ'ס נאקען און האט געזאגט אין אן ערנסטען טאן

— מיין פריינד, איך טאר ניט שטערען דעם גליק פון דיין טאכטער און דארגנע דארף מיט איהר הייראטען. ער איז א פיינער יונגער מאן און קיין בעסערען פון איהם וועסטו ניט געפינען.

דער גראף האט אנגעכאפט איהר האנד און געזאגט, אז דערפון וועלען זיי רעדען אן אנדערס מאל און איצט וועלען זיי געהן שלאפען.

זיא האט איהם געענטפערט מיט א שטילען קול, אז זיא פיהלט זיך איצט ניט געזונד, און ער וועט איהר טהאן א געפאלען, אויב ער וועט איהר לאזען אליין. אנפאנגס איז ער געוועזן איינגעשפארט און האט ניט געוואלט אוועקגעהן, נאר זעהענדיג אז זיא האלט זיך ביי דאס איהריגע און גיט ניט נאך, האט ער זיך אויפגעהויבען זעהר ערגערט און איז צוגעגאנגען צו דער טהיר; נאר דא האט ער זיך דערמאנט אן דיא סאפיר־ציערונג, וואס ער האלט ביי זיך. דעם גאנצען טאג האט ער געטראכט פון דער איבערראשונג, וואס ער וועט איהר מאכען: ער וועט דיא ציערונג פערבעהאלטען אין בעט צופוסענס און זיא וועט דאס מיט דיא פיס געפינען און וועט זיך שטארק פרייהען. נאר איצט ווען זיא האט איהם אזוי אונערווארטעט אוועקגעשיקט א היים, האט ער ארויסגענומען דאס קעסטעלע און איהר איינפאך דערלאנגט אין האנד.

— אה, וואס איז דאס? האט זיא געפרעגט. דיא סאפיר־ציערונג! אה, וויא ליעבענסווירדיג דוא ביזט? זאג מיר, מיין ליעבער, זיינען דאס דיא זעלבע סאפירען? ביים יובילירער אין פענסטער האבען זיי אויסגעוויזען פיעל שעהנער.

דאס איז געוועזן איהר גאנצער דאנק און אזוי האט זיא איהם געלאזט געהן.

נאך זיין ארויסגעהן איז סאטין אראבגעשפרונגען פון דער זאפע, האט ארומגעכאפט נאנא און זיך פרייליך גענומען ארומדרייען מיט איהר איבער'ן זאל.

— קום צום פענסטער! האט זיא אויסגעשריען. לאמיר זעהן, מיט וואס פאר א לאנגע נאז דער גראף געהט א היים.

זיי זיינען ביידע צוגעגאנגען צום פענסטער און בעהאלטענדיג זיך אונטער דיא פארהאנגען האבען זיי ארויסגעקוקט אין דרויסען.

עס איז געוועזן איינס א זייגער ביי נאכט דער גראף איז געגאנגען טרויריג און לאנגזאם איבער'ן פייכטען טראטואר. א קאלטער ווינד האט געבלאזען און ענדליך

איז דער גראַף פערשוואונדען געווארען. סאַטין האט געלאַכט אויפ'ן קול פון זיין אויסזעהן, נאָר פּלוצים האט נאַנאַ א געשריי געטהאן:

— גיב אַכטונג! דיא פּאָליציסטען קומען!

ביידע האבען איינגעהאַלטען זייער געלעכטער און האבען מיט א פערבאָרגענע מורא געקוקט איבער דער צווייטער זייט פון דער עוועניו, וואו עס האבען זיך גע־זעהן צוויי דונקעלע געשטאַלטען, וואס זיינען געגאַנגען מיט גלייכע טריט. ניט קו־קענדיג אויף דעם, וואס זיא איז געווען ארומגערינגעלט מיט הויכע לייט, האט נאַנאַ מורא געהאט פאר דיא פּאָליציי וויא פאר'ן טויט. סאַטין האט זיך, ציטערענדיג, צוגעטוליעט צו נאַנאַ, נאָר פון פענסטער איז זיא ניט אַבגעטראָטען, ווייל זיא האט דערזעהן אן אַלטע לומפּען־קלייבערקע, וואס האט איצט פאר'ן שיין פון דיא גאַס־לאַמטערנען געקליבען שמאַטעס. סאַטין האט איהר דערקענט.

— זעה, נאַנאַ! האט זיא געזאגט. אט איז קעניגין פּאָמאַס מיט איהר קערב'ל.

און זיא האט אנגעהויבען צו דערצעהלען איהר פריינדין דיא געשיכטע פון דער לומפּען־קלייבערקע. זיא איז אמאל געווען א גרויסע שעהנהייט און גאַנץ פּאַ־ריז איז געווען ענטציקט פון איהר. דיא גרעסטע הערען זיינען געפאַלען איהר צו דיא פיס און זיא האט מיט זיי געטהאן, וואס זיא האט געוואלט. איצט איז זיא א שכור'טע און דיא קעניגין וואלגערט זיך אין בלאָטע.

סאַטין האט אנגעהויבען צו פייפען צו דער לומפּען־קלייבערקע, וועלכע האט ניט געוואוסט פון וואַנען דאס פייפען קומט און האט געקוקט אין אלע פענסטער און געלאַכט.

— הער אויף! האט נאַנאַ געזאגט. פייף ניט! דיא פּאָליציסטען קומען צוריק.

ווען דיא אַרמע פרוי האט אויפגעהויבען איהר קאָפּ, האט נאַנאַ פאר'ן גע־כען שיין פון דער לאַמטערנע דערזעהן איהר אַבשייליכע, בלויע געזיכט, איהר פינ־סטערן מויל אָהן ציינער און דיא שמאַטעס, וואס האבען איהר געדיענט פאר קליי־דער. זיא האט זיך ניט ווילענדיג דערמאַנט אן דער צווייטער געוועזענער פּראַסטי־טוטקע, אירמאַ, וואס האט זיך געעלטערט אין רייכקייט און עהרע אין איהר גרויס־אַרטיגען פּאַלאַץ לעבען מיניאט. זיי האבען זיך אַבגעריסען פון פענסטער, וואו דער ווינד האט אריינגעבלאָזען טראָפּען רעגען און, צוריקקעהרענדיג אין סאַלאָן, האט נאַנאַ פערוואונדערט זיך ארומגעקוקט, וויא זיא וואָלט דעם פּאַלאַץ נאָר ניט דער־

קענט, און ארונטערוואַרפענדיג די שפּילקעס פון איהרע האר אויפ'ן זילבערנעם טאץ, האט זיא געזאגט:

— מען דארף אויסנוצען די יוגענד, אזוי לאנג מען קען נאר!

XI.

דעם ערסטען פרייז אויף די רייסעס האט בעקומען וואנדעיוור'ס פערד „נאנא", נאר אויף וואנדעיוור איז געפאלען א חשד, אז ער האט ניט כשר געהאנדעלט און מען האט איהם געדארפט נעהמען צום פערהער.

נאר דאס האט נאנא ניט געשטערט איהר שמחה. זיא האט טריאומפירט און איהר נאמען האט זיך געטראגען פון איין מויל צום צווייטען. עס האט איהר געשיינט, אז ניט וואנדעיוור'ס פערד האט גענומען דעם פרייז, נאר זיא אליין און די אלע „הורראס" זיינען פאר איהר.

דער גראף מופפא האט איהר די לעצטע צייט פערלאזען, אזוי האט פון איהם געפאדערט די קעניגין; נאר וואס איז איהר איצט אנגעגאנגען דער גראף! מען האט איצט ארום איהר ארומעטאנצט וויא פליגען און אויך האט זיא געוואוסט, אז זיא דארף נאר א ווינק טהאן צום גראף, און ער קומט צו איהר אויף אלע פיער.

עטליכע טעג נאך די רייסעס איז צו איהר געקומען לערא. זיא איז צו איהר געקומען דערצעהלען, וואס דער קליינער לואי מאכט, וואס איז מיט נאנא געוועזן ביי די רייסעס און האט זיך דארטען צוגעקיהלט. גאנץ פאריז רעדט יעצט פון וואנדעיוור: ער איז אויסגעשלאסען געווארען פון די רייס-פלעצער און פון דעם אימפעריאליסטישען צירקעל. וואנדעיוור האט זיך דארום פערשפארט אין שטאל מיט זיינע פערד און האט דעם שטאל אונטערגעצונדען, און ער צוזאמען מיט די פערד זיינען פערברענט געווארען.

— ער האט עס מיר פאראויס געזאגט, האט נאנא בעמערקט. ער איז געווען א נארישער מענש. נעכטען ביי נאכט ווען איך האב עס דערהערט, איז מיר שיער די נשמה ארויס פאר שרעק. אזא מענש! ער האט דאך מיך געקענט ביי נאכט אומברענגען.... נאר איך האב אויף איהם קיין מיטלייד ניט; פאר וואס האט ער מיר ניט געזאגט, אז „נאנא" וועט נעהמען דעם פרייז? איך האב דאך געקענט מאכען א פערמעגען דערביי. ער האט געזאגט לאבארדעט'ן; אז ער האט

מיר ניט נעקענט זאָגען, ווייל אין פופצעהן מינוט וואָלט געוואוסט דער פרידירער אין דיא גאנצע וועלט.... א חכמה !

אין דער מינוט איז אריינגעקומען לאבאָרדעט, וואָס האָט איהר געבראכט איבער פערציג טויזענד פראנק, וואָס זיא האָט געוואונען ביי דיא רייסעס. נאָר דאָס האָט איהר נאָך מעהר אויפגעבראכט אויף וואנדעיוור. ווען ער וואָלט איהר דאָס געהיימניס ענטדעקט, וואָלט זיא געקענט מאכען א מיליאָן. און זיא האָט איהם שטארק געשימפפט. לאבאָרדעט האָט געמאכט אן אונשולדיגע מינע און האָט איהר געלאָזט שילטען וואנדעיוור פיעל איהר הארץ געלוסט.

— דיזע אלטע פאמיליען געהן צום גרונד, האָט ער ענדליך געזאָגט, און זיי געהט אויס א נארישער סוף.

— אח, ניין ! האט נאנא געענטפערט. זיין טוידט איז גאָר ניט אזא נאררישער. און איך דענק, אז עס איז געווען גאנץ העלדיש פון איהם צו פערברענען זיך אין זיין שטאל. בלאנש האָט ניט רעכט, ווען זיא זאגט, אז איך האב איהם דערצו געטריבען. וואס בין איך שולדיג ? האב איך איהם דען געשיקט גנב׳ענען ? אז מען פערלאנגט געלד ביי א מענשען, הייסט נאָך ניט טרייבען איהם צו א פערברעכען. ווען ער זאל מיר געווען זאגען, אז ער האט קיין געלד ניט, וואלט איך איהם געענטפערט : „גאנץ גוט ; מיר וועלען זיך שיידען" און דיא געשיכטע וואלט אן ענדע גענומען.

— געוויס, האט לערא געזאגט ערנסט. ווען דיא מענער זיינען איינגעשפארט, זיינען זיי אליין שולדיג, וואס זיי האבען א שלעכטען סוף.

— וואָס אנבעלאנגט זיין טוידט, האָט געזאָגט ווייטער נאנא, זאָג איך נאָך אמאָל, אז א שעהנערער האָט גאָר ניט געקענט געבען. עס מוז זיין שרעקליך פערברענט צו ווערען. ער האָט אלע זיינע דיענער אוועקגעשיקט און, מיטנעהמענדיג פעטראָליום האָט ער זיך איינגעשלאָסען אין שטאל. וואָס פאר א שרעקליכער פייער דאָס איז געווען. דער שטאל איז כמעט אין גאנצען געווען פון האָלץ און איז געווען פול מיט שטרוי און היי. דיא פלאמען האָבען זיך געריסען שרעקליך הויך. דאָס שעהנסטע איז געווען, אז דיא פערד האָבען ניט געוואָלט פערברענט ווערען. מען האָט געהערט, וויא זיי זיינען ארומגעלאָפען, האָבען געהירזשעט און געשטויסען דיא טהיר, פונקט וויא זיי וואָלטען געווען מענשען. יא, דאָס איז געווען א שרעקליכע זאך.

XII.

עס איז געוועזן איינס א זייגער ביי נאכט. דער גראף איז געלעגען מיט נאנא אין גרויסען בעט. פיער טעג איז ער ביי איהר ניט געוועזן, ענדליך האט ער ניט אויסגעהאלטען און איז ווידער צו איהר געקומען. דאס צימער איז געוועזן דונקעל בעלויכטען. עס האט זיך דערהערט א לאנגער און שטילער זיפץ,ביידע זיינען געוועזן וואך, און נאנא האט אראבגעלאזט דיא פיס פון בעט, איבערלאזענדיג איהר געליעבטען אין דעם שאטען פון פארהאנג.

— זאג מיר, מיין ליעבער, דוא גלויבסט דאך אין גאט, זאג, איז פאראן א גהינם און א גן עדן? האט נאנא געפרעגט מיט א ווייסען געזיכט און אבערגלויבישען שרעק, קוקענדיג אויף איהם.

דעם גאנצען טאג האט זיא זיך געפיהלט ניט גוט, און אלע נארעשע געדאנקען זיינען איהר געקראכען אין קאפ. זיא איז איבערהויפט געוועזן א שרעקענדיגע און ביי נאכט האט זיא מורא געהאט צו בלייבען אליין. פון דיא ווינקלען האבען אויף איהר געקוקט זעלטזאמע געשטאלטען און זיא פלעגט ציטערען, וויא א בלאט.

— איך בין זיכער, אז איך וועל אין גן עדן ניט אריינגעהן, האט זיא פארגעזעצט. קענסטו מיר ניט זאגען, וואו וועל איך זיין?

זיא האט געציטערט מיט אלע גליעדער, ווערענד ביים גראף, אלס קאטהאליק, האט פון דער זאנדערבארער פראגע אין אזא אויגענבליק ערוואכט דיא געווויסענסביסע.

זיא האט זיך מיט א געוויין א ווארף געטהאן אויף זיין ברוסט און מיט ביידע הענד איינגעקלאמערט זיך אן איהם.

— איך האב מורא פאר'ן טוידט; איך האב מורא צו שטארבען, האט זיא געשטאמעלט.

מיט גרויס מיה האט ער זיך בעפרייט פון איהרע ארמען, מורא האבענדיג, אז איהר שרעק זאל זיך איהם ניט אנשטעקען. ער האט איהר אנגעהויבען צו טרייסטען, אז איהר זינד איז ניט אזוי גרויס און מען וועט איהר אויף יענער וועלט געוויס מוחל זיין. זיא האט זיך געזעצט אויפ'ן ראנד פון בעט און האט ביטער געשאקעלט מיט'ן קאפ אויף ניין. אמת, זיא האט קיינעם קיין מאל קיין שלעכטעס ניט געטהאן און טראגט שטענדיג אויפ'ן הארצען א בילד פון דער הייליגער מוטער אבער דאס איז ניט גענוג. זיך וויים גאנץ גוט, אז א פרוי, וואס פיהרט אזא לעבען, וויא זיא, געהט אין גיהנום אריין. אבגעריסענע פראזען פון קאטעכיזים זיינען

איהר ארויף אויפ'ן זינען. אח, ווען מען וואָלט איהר בעססער געלערנט אָדער דיא גלחים זאָלען ניט זיין אזעלכע נאראָנים!.... זיא האָט א שטארקען קוס גע־טהאָן דאָס בילד, וואָס איהר געהאנגען אויפ'ן הארצען, וויא דאָס וואָלט געווען א סגולה געגען טוידט. דער געדאנק פון טוידט האָט געמאכט פריהרען דאָס בלוט אין איהרע אָדערן.

זיא האָט מיטגערופען מופפא אין טואלעט צימער, מורא האָבענדיג צו בלייבען דאָרטען אליין אפילו מיט אן אפענער טהיר. זיא האָט איהם געבעטען, ער זאָל דורכזוכען אין אלע ווינקעלאך און א קוק טהאָן אונטער דיא פאָרהאנגען, און האָט געציטערט פון דעם מינדסטען גערויש.

ווען ער איז צוריק אריין אין בעט, איז זיא צוגעגאנגען צום שפּיגעל און האָט אָנגעהויבען גוט בעטראכטען זיך. זיא איז געוואָרען אלץ בלייכער און בלייבער. זיא האָט מיטביידע הענד איינגעפּרעסט דאָס פלייש פון דיא באקען און געמאכט דאָס געזיכט לענגער.

— א פרוי איז זעהר העסליך נאכ'ן טוידט, האָט זיא געזאָגט לאנגזאם, און האָט ווייט פערגלאָצט דיא אויגען און אראבגעצויגען דעם קין־באק, אום צו זעהן, וויא זיא וועט אויסזעהן. גיב א קוק אויף מיר! האָט זיא ווייטער געזאָגט, ווענדענ־דיג איהר פערקרימטע געזיכט צום גראף. איז מיין קאָפּ ניט א קליינער?

דער גראף איז זעהר בייז געוואָרען.

— דוא ביזט היינט פעררירקט, האָט ער געזאָגט. קום אין בעט אריין.

דאָך האָט ער אויף איהר א קוק געטהאָן און ער האָט געזעהן, וויא איהר געזיכט וועט אויסזעהן נאָך איהר טוידט. ער האָט צוזאמענגעלעגט דיא הענד און האָט ערשראָקען געבעטען צו גאָט. דיא לעצטע צייט איז ער ווידער געוואָרען פרום וויא אין דיא אַלטע צייטען, און ער האָט זיך געוואָרפען פון תאוה צו תשובה און פון תשובה צו תאוה און דערוויל איז פון איהם געוואָרען א תל. ער האָט געבראָ־כען מיט דיא הענד און געקרעכצעט: „מיין גאָט! מיין גאָט!" דאָס איז געווען דער פערצווייפעלטער קרעכץ פון א מענשען, וואָס פיהלט, אז ער קען זיינע ליידענ־שאַפטען ניט בייקומען, טראָץ דעם וואָס ער ווייס זיכער, אז זיין נשמה וועט צוליעב דעם געהן פערלאָרען אויף אויבּיג.

ווען נאנא איז צוריק אריין אין בעט, האָט זיא איהם געטראָפען בלייך וויא קאלך, צוזאמענגעדרייט אונטער'ן דעקע, מיט זיינע נעגעל טיעף אין לייב און זיינע אויגען אויפגעהויבען מיט פערצווייפלונג צום הימעל. זיא האָט צוזאמען מיט איהם אָנגעהויבען צו וויינען און זיי האָבען ביידע געציטערט, ניט וויסענדיג פאַר וואָס

און פאר ווען. ער האָט שוין ניט איין מאָל פערבראכט אזא נאכט, נאָר היינט האָט נאנא דאָס ניט גערעכענט פאר אידיאָטיש, דען איצט האָט זיא מורא געהאט ניט ווייניגער פון איהם.

נאָך דער נאכט איז דער גראף צוויי טעג ניט געקומען צו נאנא און דערנאָך האָט ער זיך בעוויזען אין אזא פריהינג שטונדע, וואָס ביז איצט איז ער קיין מאָל ניט געקומען. ער האָט אויסגעזעהן שרעקליך. זיינע אויגען זיינען געווען רויט און ער האָט געציטערט פון עררעגונג. נאָר זאָע אליין איז געווען אזוי צוטראָגען, אז זיא האָט עס ניט בעמערקט. זיא האָט צו איהם אויסגעשריען:

— אח, מיין הערר, קומט אריין! דיא מאדאם האָט געבטען געהאלטען א מינוט צום טוידט.

ווען ער האָט איהר געגומען אויספרעגען, האָט זיא איהם דערצעהלט אין א פראָסטען לשון, אז נאנא איז געווען אין דריטען מאָנאט און האָט מפיל געווען.

דאָס איז געווען ריכטיג. אנפאנגס האָט נאנא ניט געוואָלט גלויבען, און דער דאָקטאָר אליין האָט א לאנגע צייט געצווייפעלט, און ווען ער האָט איהר ערקלערט, אז דאָס איז א פאקט, איז זיא געווען אויסער זיך פאר כעס. איהרע גערוועזע אָנפאלונגען פון מרה שחורה און כעס האָבען געשטאמט פון דעם סעקרעט, וואָס זיא האָט אזוי שטארק געהיט. איהר האָט גערוכט, אז אלע וועלען פון איהר לאכען דיזע מוטערשאפט איז איהר נאָר געשטאנען אין וועג. דאָס נייע לעבען, וואָס זיא האָט גערארפט אריינברענגען אין דער וועלט צווישען דיא טוידטע, וואָס זיא האָט געזייעט ארום זיך, איז פאר איהר געווען א שמערצליכע איבערראשונג. זיא האָט אפילו ניט געוואוסט, ווער איז געווען דער פאָטער פון דעם קינד. יעדער וועט זיך פון איהם אָבזאָגען, עס וועט זיין אין יעדענס וועג און ער וועט האָבען ווייניג פערגניגען, ווען עס וועט קומען אויף דער וועלט.

דערווייל האָט זאָע דערצעהלט דעם גראף, וואָס דאָ איז געשעהן. אין האָטעל איז געווען א גאנצע איבערקעהרעניס; דיא דיענער זיינען געלאָפען הין און צוריק. אבענדס זיינען זיך דיא שטענדיגע איינגעהער פון דעם הויז צוזאמענגעקומען, און זשאָרזש האָט זיי דערצעהלט, וואס איז געשעהן. יעדער בעזונדער האט אויסגעשריען: „אונמעגליך!" און דאן געווארען זעהר ערנסט און געקוקט פראגענד פון איינעם אויפ'ן צווייטען, וואונדערענדיג זיך, וועמעס שולד דאס איז? איז ער ניט דער פאטער? ענדליך זיינען זיי זיך צוגאנגען שטיל, וויא מען געהט ארויס פון דעם צימער פון א טוידטען.

— קומט אריין, מיין הערר! האט זאע געזאגט צום גראף. דיא מאדאם פיהלט

זיך איצט בעסער. מיר ערוואַרטען יעדע מינוט דעם דאָקטאָר, ער האָט צוגעזאָגט, ער וועט צוריק קומען אין דער פריה.

סאַטין איז געלעגען אין סאַלאָן אויף א זאָפע, מיט דיא אויגען צום סופיט און האָט געראויכערט א פאַפּיראָס. וועהרענד אין הויז זיינען אַלע אַרומגעלאָפען וויא פער׳סמ׳טע, איז זיא געלעגען אונבעוועגט און קיין מוסקול האָט זיך אין איהר ניט א ריהר געטהאָן. נאָר פון צייט צו צייט פלעגט זיא אויסברעכען אין א שרעקליכען כעס, און ווען זאַע איז דורכגעגאַנגען מיט׳ן גראַף און דערציעהלט איהם, וויא קראַנק דיא מאַדאַם איז געוועזען, האָט סאַטין אויסגעשריען:

— וועמען אַארט דאָס? דאָס וועט איהר געבען א גוטע לעהרע.

ביידע האָבען זיך אויף איהר אומגעקוקט מיט פערוואונדערונג. סאַטין האָט זיך ניט א ריהר געטהאָן, זיא האָט פון מויל אַרויסגעלאָזט א זייל רויך און ווידער־האָלט איהרע ווערטער:

— וועמען אַארט דאָס? דאָס וועט איהר געבען א גוטע לעהרע.

— אויף מיין וואָרט, איהר זייט זעהר גוט הערציג! האָט צו איהר געזאָגט זאַע.

ווען זאַע האָט אַריינגעפיהרט דעם גראַף אין נאַנאַ׳ס שלאָף צימער, האָט ער גלייך דערפיהלט דעם גערוך פון עטהער. נאַנאַ׳ס געזיכט האָט געשיינט זעהר ווייס פון דיא קישענס. זיא האָט א שמייכעל געטהאָן, ניט אויפהויבענדיג דעם קאָפּ.

— האָ! האָט זיא געזאָגט. איך האָב שוין געדענקט, אַז איך וועל דיך שוין מעהר ניט זעהן, מיין קעצעלע.

ער האָט זיך אַנגעבויגען איבער איהר און האָט איהר א קוש געטהאָן אויף דיא האָר. זיא האָט מיט איהם גענומען רעדען וועגען קינד, פּונקט וויא ער וואָלט געוועזען דער פאָטער.

— איך האָב דיר ניט געוואָלט צו זאָגען, האָט נאַנאַ געזאָגט; דאָך בין איך געוועזען אַזוי גליקליך און האָב געהאַט אַזעלכע גליקליכע טרוימע וועגען צוקונפט. איך האָב געהאָפט צו ערציהען א קינד, וואָס זאָל ווערטה זיין דיר צו האָבען פאַר א פאָטער. און איצט איז אַלעס אַריבער. נאָר איך זאָג, אַז דאָס איז פיעלייכט בע־סער פאַר אונז, עס וואָלט פיעלייכט געוועזען א הינדערניס אין דיין לעבען.

דער גראַף איז געוועזען אַזוי פערוואונדערט פון דער אונערוואַרטעטע פאָטער־שאַפט, אַז ער האָט ניט געקענט אַרויסברענגען א וואָרט. ער האָט צוגערוקט זיין שטוהל נעהענטער צו איהר און האָט זיך מיט איין האַנד אָנגעשפּאַרט אָן בעט.

איצט האט נאנא בעמערקט, וויא זיין געזיכט איז צורודערט, דיא אויגען רויט און דיא ליפּען ציטערען.

— וואס איז דיר געשעהן? האט זיא געפרעגט. ביזטו אויך קראנק?

— ניין, איך בין ניט קראנק, האט ער געענטפערט לאנגזאם.

זיא האט א קוק געטהאן אויף איהם מיט א דורכדרינגענדען בליק און האט ארויסגעשיסט זאגען, וואס האט געבראכט אין ארדנונג דיא פלעשעלאך. ווען זיא איז געבליבען מיט איהם אליין, האט זיא ארומגענומען זיין האלז מיט איהר ארם און צוגעצויגען זיין קאפּ צו זיך.

— זאג מיר וואס איז געשעהן? דוא ביזט געקומען דערצעהלען מיר עפּעס, האט זיא געזאגט.

— ניין, ניין, האט ער געענטפערט ערנסט.

נאר אויסגעמאטערט פון דיא ליידען, וואס ער האט געהאט אויסצושטעהן און געריהרט פון דעם קראנקען צימער, אין וועלכען ער האט זיך געפונען אזוי אונ-ערווארטעט, האט ער אין גאנצען צוזאמענגעבראכען. ער האט איינגעגראבען זיין געזיכט אין קישען און האט אנגעהויבען צו כליפּען. נאנא האט גלייך פערשטאנען. אויף דיא רייסעס האט איהם מיגנאן געזאגט, אז זיין ראזע האט ביי פאשערי אין טאשע געפונען א בריעף פון דער גרעפין, און ראזע האט געדראהט דעם בריעף אבצושיקען צום גראף. זיא האט געוויס דעם בריעף צוגעשיקט צום גראף. זיא האט איהם א ווייל געלאזט אויסוויינען זיך און דערנאך מיט מוטערליכע צערטליכקייט געפרעגט:

— דוא האסט אונאנגענעהמליכקייטען אין דער היים?

ער האט א שאקעל געטהאן מיט'ן קאפּ. און זיא האט נאך א לאנגער פּויזע ווידער געזאגט:

— דוא ווייסט שוין אלעס?

ער האט ווידער געענטפערט מיט א שאקעל פון קאפּ אין דעם דונקעל בע-לויכטענעם צימער האט זיך ניט געהערט קיין קלאנג. מיט א נאכט פריהער, ווען ער איז געקומען פון אן אבענד וואס ער האט פערבראכט אין דעם קעניגליכען פּא-לאץ, האט ער בעקומען דעם בריעף, וואס סאבינע האט געשריבען צו פאשערי. ער האט זיך דיא נאכט שרעקליך געפייניגט און האט אויסגעארבייט פּלענער, וויא צו נעהמען ראכע. אין דער פריה איז ער אוועק פון דער היים, מורא האבענדיג, אז ער זאל ניט ערמארדען זיין ווייב. דער זומערדיגער פריהמארגען האט איהם א ביסעל בערוהיגט און דיא פּיס האבען איהם מעכאניש, אהן זיין וויסען, אוועקגע-

פיהרט צו נאנא, ווּא עס פלעגט מיט איהם אָפּט פּאסירען אין די קריטישע מאָמענטען פון זיין לעבען.

— בערוהיג זיך, האָט זיא געמורמעלט. איך האָב שוין דאס לאנג געוואוסט נאר איך האב ניט געוואלט עפּענען דיר די אויגען. דו געדענקסט, אז פאר א יאהרען האסטו געהאט א פערדאכט, נאר דיר האבען געפעלט בעווייזע, און א דאנק מיר האסטו אן דעם פערגעסען.

ער האט אויפגעהויבען דעם קאפּ. איהם איז געווען איצט שווער צו געפינען ווערטער פאר זיינע געפיהלען, אבוואהל ער האט מיט איהר שטענדיג גערעדט ווע־גען זיינע הויזליכע אנגעלעגענהייטען גאנץ אפען. נאר זיא האט אלעם געוואלט ווי־סען. ער האט אנגעהויבען צו רעדען און גלייך זיך איבערגעהאקט:

— דו ביזט קראנק און איך וויל דיך ניט פערמאטערען. איך געה אוועק.

— ניין, האט זיא געענטפערט. דו ועסט דא בלייבען. עס קען מעגליך זיין, אז איך וועל דיר קענען געבען א גוטען ראטה. נאר דער דאקטאר האט מיר פער־באטען צו רעדען.

ער האט זיך אויפגעהויבען און גענומען געהן איבער'ן צימער אויף און אב. זיא האט איהם גענומען אויספרעגען:

— וואס דענקסטו צו טהאן?

— איך וועל דיזען מענשען פאטשען.

זיא האט געשאקעלט מיט'ן קאפּ, אז איהר געפעלט דאס ניט.

— ניין, דאס טויג ניט. האט זיא געזאגט. און דיין ווייב?

— איך וועל איהר שלעפּען אין געריכט. איך האב איצט אלע בעווייזע.

— דו טארסט עס ניט טהאן, איך וועל דאס קיין מאל ניט ערלויבען, האט זיא געזאגט, און האט איהם ערקלערט מיט א שטילען קול, אז מיט א דועל און מיט א גט וועט ער נאר מאכען א סקאנדאל און איהם וועט דערפון קיין נוץ ניט ארויסקומען. א וואך צייט וועלען מיט איהם זיין פול אלע צייטונגען, ער וועט קיין רוה ניט געפינען, ער וועט פערלירען זיין הויכען אמט ביים האף און זיין נאמען — און פאר וואס? נאר אום דאס פובליקום זאל האבען צו לאכען.

— וואס נעהט מיר אן דאס פובליקום? האט ער געשריען. איך וועל אבער נעהמען ראכע.

— ווען איינער נעהמט ניט גלייך ראכע, נעהמט ער מעהר קיין מאל ניט, האט זיא געזאגט.

ער האט זיך אבגעשטעלט. ער איז ניט געווען קיין פיינגלינג, נאר ער האט געפיהלט, אז זיא האט רעכט.

זיא האט געברויכט א נייען מיטעל.

— ווייסטו וואס מיך בעאונרוהיגט, מיין טהייערער פריינד, האט זיא געזאגט וואס דוא נארסט דיין ווייב דיא גאנצע צייט, און וואס פאר א פארווירפע קענסטו איהר מאכען? עס איז קיין צווייפעל ניט, אז דיין ווייב ווייס אלעס, און זיא וועט דיר ענטפערן, אז דוא האסט איהר געגעבען א ביישפיעל און דאן וועסטו גאר ניט האבען וואס צו ענטפערן. און איך דענק, אז עס איז פיעל בעסער, וואס דוא זיצט איצט דא, איידער דוא זאלסט זיי דארטען הרג'ענען.

ער האט זיך אראבגעלאזט אויף א שטוהל, דערשלאגען פון דיא ווערטער, וועלכע זיינען געווען דיא שטימע פון זיין אייגענעם געוויסען. זיא איז א ווילע שטיל געווארען און דאן האט זיא זאנפט געזאגט:

— העלף מיר, טהייערער, רוק מיך ארויף אביסעל אויפ'ן קישען; איך האב זיך אביסעל ארונטערגעגליטשט אין מיין קאפ ליגט צו נידריג.

ווען ער האט געטהאן איהר פערלאנג האט זיא פרייער אבגעאטהעמט און האט אנגעהויבען צו רעדען, וויא עס וואלט געווען מאוס, ווען ער זאל פאדערן א גט פון זיין ווייב. דיא גרעפין וועט דינגען אן אדוואקאט און ער וועט רעדען פון נאנא. יעדע זאך, וואס זיא האט געטהאן אין איהר לעבען, וועט אויסגערעכענט ווערען: איהר ערשיינען אין טהעאטער, איהר האטעל און איהר לעבען, און דאס וועט איהר נעוויס קיין פערגנינגען ניט פערשאפען, דאס וועט נאר ערפרייהען איהרע פיינד. זיא האט ווידער זיין קאפ צוגעצויגען צום קיסען און האט איהם געזאגט שטיל אויפ'ן אויער:

— הער מיך אויס, מיין טהייערער, דוא מוזט זיך איבערבעטען מיט דיין ווייב.

נאר ער האט פון דעם ניט געוואלט הערען:

— קיין מאל ניט, דאס איז צו שענדליך.

זיא איז געשטאנען אויף דאס איהריגע, נאר זיא האט גערעדט זעהר ווייך.

— דוא מוזט זיך איבערבעטען מיט דיין ווייב; דוא מוזט דאס טהאן אין דעם נאמען פון אונזער ליעבע דוא מוזט עס טהאן פון מיינעטוועגען. איך וויל ניט מען זאל זאגען, אז איך האב דיך אבגעריסען פון דיין היים. דאס וועט מיר מאכען א שלעכטען נאמען. וואס וועט מען זאגען וועגען מיר? ניין, דוא מוזט מיט דיין

ווייב ווידער ווערען פריינד, אבער אין גאנצען, פערשטעהסטו? נאר דוא מוזט מיר צוזאגען, אז דוא וועסט מיך אויביג ליעב האבען, ווייל....

טרערען האבען זיך איהר געשטעלט אין דיא אויגען און האבען איהר גע־שטיקט. ער האט איהר איבערגעריסען דיא רייד מיט זיין קוסען און געזאגט:

— ניין, ניין; דאס איז אונמעגליך.

— אבער איך פערלאנג אזוי. זיא איז דיין ווייב, און דאס וועט ניט הייסען, אז דוא נארסט מיך. פפליכט איז פריהער פון אלעס, זאג איך ניט ריכטיג? איז דען דא אן אנדער מיטעל צו ברענגען דיין ווייב אויפ'ן ריכטיגען וועג? איך בעט דיך, טהו מיר צוליעב.

זיא האט אזוי ווייטער גערעדט, ביז זיא האט מעהר קיין קרעפטען געהאט. זיא האט זאגאר גערעדט פון גאט און פון הימעל און איהם האט געדוכט, אז ער הערט דעם אלטען ווענא, ווען ער פלעגט איהם זאגען מוסר און וועלען ארויפפיה־רען אויפ'ן ריכטיגען וועג.

נאר זיא האט ניט גערעדט, אז ער זאל איהר פערלאזען. זיא האט נאר גע־פרעדיגט, אז מאן און ווייב זאלען זיך מאכען, ניט זעהענדיג, און זאלען איינער דעם צווייטען פרעגען. דער גראף וועט צו איהר ניט קומען איצט אזוי אפט, ער זאל פערברענגען מעהר צייט מיט דער גרעפין, נאר ווען ער וועט קומען צו איהר, וועט זיא איהם צונעהמען בעסער, וו'יא יעדען מאנספערזאן. דיא וועלט וועט אויפהערען צו רעדען און יעדע זאך וועט געהן גוט.

זיא איז א ווײלע שטיל געווארען און האט אבגעצויגען דעם אטהעם. דאן האט זיא ווייטער געזאגט מיט א שוואכערען קול:

— מיין געוויסען וועט זיין רוהיגער. איך וועל פיהלען, אז איך האב געטהאן א גוטע זאך, און דוא וועסט מיך נאך מעהר ליעב האבען.

א היבשע ווײלע איז געווען שטיל. זיא איז געווארען זעהר בלייך. מופפא האט געשוויגען, זאגענדיג צו זיך, אז ער טאר איהר ניט אויפרעגען.

באלד האט זיא ווידער געעפענט דיא אויגען און האט א מורמעל געטהאן:

— און געלד? וואו וועסטו נעהמען געלד, ווען דוא וועסט זיך איצט מיט איהר צוקריגען? לאבארדעט איז דא נעכטען געווען וועגען דיין וועקסעל. אויסער דעם, ברויך איך איצט נויטהיג יעדע זאך, איך האב גאר ניט וואס אנצוטהאן.

איהרע אויגען האבען זיך צוגעשלאָסען, זיא איז געלעגען, וויא א טוידטע. ביי מופפא האט דאָס געזיכט אָנגעהויבען צו צופען פון עגמת נפש. פון דעם שרעק־ליכען קלאַפּ, וואָס ער האָט געקריגען צוליעב זיין ווייב, האָט ער אין גאנצען פער־

געסען אַן זיין פינאַנציעלע לאַגע. ניט קוקענדיג אויף פערשפּרעכונגען, וואָס לאַ־ באַרדעט אָן פראַנסי האָבען איהם געמאַכט צו האַלטען זיין וועקסעל אין געהיים. האָבען זיי דעם וועקסעל אַרויסגעלאָזט אין סירקולאַציאָן נאָכדעם וויא ער האָט איהם פּראָלאָנגירט. און לאַבאָרדעט, מאַכענדיג אַ פערצווייפעלטע מינע, האָט דיא שולד אַרויפגעוואָרפען אויפ'ן פריזירער און האָט געשוואָרען, אַז מעהר וועט ער זיך ניט פערבינדען מיט אַ נידריגען מענשען, וויא פראַנסי איז. דער וועקסעל מוז ווע־ רען בעצאָהלט, ווייל דער גראַף האָט ניט געקענט דערלאָזען, אַז ער זאָל ווערען פּראָטעסטירט.

אויסער נאַנאַ האָט ער נאָך געהאַט אַ צווייטע, וואָס האָט פון איהם גע־ שלעפּט געלד. דאָס איז געווען דיא גרעפין אַליין. גלייך וויא זיא איז צוריקגעקומען פון הושאַנ'ס גוט, האָט זיא אַרויסגעוויזען אַ ליעבע צו לוקסוס, וואָס מען האָט ביז דאַמאָלס אין איהר ניט בעמערקט. אַלע וואָס האָבען איהר געקענט פון פריהער, האָבען מיט פערוואונדערונג געעפענט דיא אויגען אויף איהרע קאַפּריזען און דיא נייע פיהרונג אין הויז. אַ האַלבען מיליאָן פראַנק האָט זיא אויסגעגעבען איבערצו־ ענדערן און מעבלירען איהר אַלטען האָטעל אין דער רוע מעראָמעסניל. גרויסע סו־ מען געלד זיינען צושמאָלצען געוואָרען אונטער איהרע הענד און זיינען פערשוואונ־ דען געוואָרען. זיא האָט דאָס אויסגעגעבען אויף איהרע טואַלעטען אָדער גאָר עמי־ צען אָבגעגעבען. זיא האָט קיינעם ניט געוואָלט אָבגעבען קיין רעכענונגען. צוויי מאָל האָט מופּפאַ איהר אָנגעהויבען אויסצופרעגען, נאָר איהר מאַנער איז געווען אַזוי ועלטזאַם און איהר שמייכעל אַזוי אונאַנגענעהם, אַז ער האָט ווייטער ניט געוואַגט צו פרעגען, מורא האָבענדיג, אַז זיא וועט איהם שטעלען פראַגען, אויף וועלכע ער וועט ניט קענען ענטפערן. ער, וואָס האָט זיך רואינירט אויף נאַנאַ האָט ניט גע־ קענט רעדען פון עקאָנאָמיע ביי זיך אין הויז. און אַזוי האָבען מאַן און ווייב צוזאַ־ מען פון בעזונדערע עקען צושטערט זייער פערמעגען. עס איז געקומען צו אַזאַ שטור־ מע, אַז דער גראַף, איינשטימענדיג אַז דאַגענע זאָל הייראַטען עסטעל, האָט אַראָב־ געריסען דעם נדן ביז צוויי הונדערט טויזענד פראַנק. נאָר דער יונגער מאַן איז געווען, אַזוי צופריעדען מיט זיין ערפאָלג, אַז ער האָט קיין טענות ניט געמאַכט.

נאָך אַ וואָך צייט פון גרויס קלעמענים איז דער גראַף געקומען צום שלוס, אַז ער וועט אַנדערש ניט קענען בעצאָהלען לאַבאָרדעט'ס וועקסעל, סיידען ער וועט פערקויפען אַ פּראַכטפאַלעס גוט, וואָס דער גרעפינס אַן אָנקעל האָט איהר גע־ לאָזט ירושה. נאָר אום דאָס צו טהאָן האָט ער געדאַרפט האָבען דער גרעפינ'ס אונטערשריפט. נאָר איצט האָט ער דאָס ניט געקענט טהאָן. ווען נאַנאַ האָט איהם

דערמאנט וועגען געלד, האט זיא אויפגעריהרט זיין אלטע וואונד. ער האט גוט פערשטאנען, וואס זיא האט געמיינט, ווייל ער איז געווען גענוג נאריש צו דערצעה־לען איהר וועגען דער גרעפין׳ס אונטערשריפט.

זעהענדיג, אז נאנא איז אזוי בכייך, האט ער זיך איבערגעשראקען און האט איהר דערלאנגט דאס פלעשיל עטהער. זיא האט א זיפץ געטהאן און געפרעגט ניט דערמאנענדיג דאגענע׳ס נאמען:

— ווען וועט זיין דיא חתונה?

— דער קאנטראקט דארף אונטערגעשריעבען ווערען אין פינף טעג ארום.

דאן האט זיא ווייטער גערעדט, וויא צו זיך אליין, ניט עפענענדיג דיא אויגען:

— געוויס ווייסטו, וואס דוא האסט צו טהאן. וואס אנבעלאנגט מיר, ווינש איך נאר צו זעהן יעדען גליקליך.

ער האט איהר בערוהיגט, וויא ווייט ער האט געקענט. ער האט מעהר מיט איהר ניט גע׳טענה׳ט. דער דונקעלער, קראנקער צימער, דער שוואכער גערוך פון עטהער האבען איהם לאנגזאם איינגעוויגט אין א געפיהל, אז רוה איז דאס בעסטע זאך אין דער וועלט. זיין כעס צו זיין ווייב איז ביסלעכווייז אבגעשטארבען אין דער נעגענווארט פון דיזען בלייכען געזיכט, וואס ער האט אזוי שטארק געליעבט. ער האט איהר א קוש געטהאן אויפ׳ן שטערן און א זיס שמייכעלע איז איהר איבער־געלאפען איבער׳ן גאנצען געזיכט.

דער דאקטאר איז אריינגעקומען.

— וואס מאכט דאס טהייערע געשעפף? האט ער געפרעגט אין א פאמילי־ארען טאן דעם גראף, וועלכען ער האט בעהאנדעלט אלס דעם מאן און ווירטה פון הויז. זיא האט געהאט אונאנגענעהמליכקייטען, נאר מיר וועלען איהר גיך געזונד מאכען.

דער דאקטאר איז געווען א שעהנער מאן, פון א יאהר פינף און דרייסיג און האט געהאט א גרויסע פראקסיס (פראקטיקע) צווישען אזעלכע, וויא נאנא. ער איז שטענדיג געווען פרייליך און פריינדליך מיט דיזע דאמען און האט דאך זיי אריינגעשיקט גרויסע רעכנונגען און האט שטרענג געפאדערט זיין געצאלט. נאנא, וואס האט זעהר געציטערט פאר׳ן טוידט, פלעגט נאך איהם שיקען א פאר מאל א וואך און אנפערטרויען איהם איהרע קליינע קראנקהייטען, פון וועלכע ער פלעגט לאכען אבער דאך הייקלען. נאר איצט איז געווען אן ערנסטע קראנקהייט.

— נעו דענקט איהר, וועט זיא קענען אויפשטעהן פון בעט?

— נים פאר צוויי וואכען, האט דער דאקטאר געענטפערט. נאר איהר דארפט זיך נים שרעקען.

מופפא האט געוואלט אוועקגעהן און ער איז געוועזען זעהר טרויריג, וואס זיין ארימע נאנא איז אזוי קראנק. זיא האט איהם צוריקגערופען, האט איהם געגעבען איהר האנד און געזאגט מיט א זאנפטער שטימע:

— דוא ווייסט, אז איך מיין וואס איך האב געזאגט, דוא זאלסט צו מיר נים קומען, איידער דוא וועסט זיך איבערבעטען מיט דיין ווייב.

XIII.

גרעפין סאבינא האט געגעבען א גרויסארטיגען באל אין איהר ניי מעבלירטען און איבערגעבויטען פאלאץ אין דעם טאג, ווען דער קאנטראקט פון איהר טאכטערס הייראט האט געדארפט אונטערשריבען ווערען. פינף הונדערט געסט פון אלערליי קלאסען פון געזעלשאפט זיינען געוועזען איינגעלאדען. ווען דיא ערסטע געסט זיינען אנגעקומען, זיינען זיי ערשטוינט געווארען, געפינענדיג וויא אלעס האט זיך דא געענדערט. דער אמאליגער דונקעלער סאלאן מיט'ן רעליגיעזען און מעלאנכאלישען אויסזעהן איז פערוואנדעלט געווארען אין א פראכטפאלען נעסט פון לוקסוס. איבעראל האבען זיך געווארפען אין דיא אויגען: סאמעט, מארמאר, העלפאנדביין און קריסטאל. דיא דעקאראציאן פון דעם סופיט אליין האט געקאסט הונדערט טויזענד פראנק.

דיא מוזיק האט זיך געפונען אין גארטען ביי אן אפענעם פענסטער, וואס איז ארויס פון פאלאץ. מען האט געשפיעלט דעם וואלס פון דער „בלאנדער ווענוס“. עס האט געשיינט, וויא אין דעם שטאלצען סאלאן האט אריינגעבלאזט א ווינטעל, וואס האט מיט זיך אריינגעשלעפט דיא שלעכטע גערוכען פון דער גאס און האט ארויסגעשטופט דיא עהרע און גלויבען פון דער מופפא פאמיליע.

דיא אלטע פריינד פון דער פאמיליע האבען זיך פערזאמעלט אין א ווינקעל און האבען זיך געפיהלט נים אויף זייער פלאץ. זיי האבען גערעדט צווישען זיך מיט ביטערקייט און טרויער. וואס וואלט דיא אלטע גרעפין געזאגט, ווען זיא זאל אויפשטעהן פון קבר און זעהן, וואס דא איז געווארען. או וויא פיער נעריד דאס האט בעדארפט אבקאסטען. סאבינע שיינט צו זיין נים ביים זינען, זיא טראגט אלע דיאמאנטען.

אלע האבען גענומען בעטראכטען דיא גרעפין, וועלכע איז געשטאנען מיט'ן

גראף ביי דער טחיר אח האט עמפפאנגען דיא געסט. זיא איז געוועז געקליידעט אין ווייסען מיט שפיצען, בעהאנגען מיט דיאמאנטען. זיא איז געוועז וואונדערבאר שעהן, יונג און פריילין, מיט א שמייכעל אויף דיא ליפען. נעבען איהר איז גע־שטאנען דער גראף אויך מיט א שמייכעל נאר זעהר בלייך און שטיל.

— יא, האט געזאגט איינע פון דיא דאמען. איך געדענק נאך יענע צייט, ווען ער איז געוועזן דער ווירטה אין הויז, און זיא האט ניט געוואנט צו קויפען א פוס־בענקעלע אהן זיין ערלויבניס:

זיי זיינען אנשווייגען געווארען, ווייל עסטעל איז פערביי זיי דורגעגאנגען. זיא האט געטראגען אן איינפאכע זיידענע קלייד און איהר געזיכט איז געוועזן רוהיג און אונבעוועגט, וויא אימער. זיא האט איינגעווילינט צו הייראטען מיט דאגענע און איז געוועזן גאנץ גלייכגילטיג, זיא האט ניט געפיהלט ניט קיין פרייד און ניט קיין שמערץ, זיא איז איצט געוועזן גראדע אזוי קאלט און ווייס, וויא אין יענע קאלטע אבענדען, ווען זיא האט צוגעווארפען א שטיק האלץ אין קאמין. און טראץ דעם וואס דער באל איז געגעבען לכבוד איהר, איז זיא געבליבען גאנץ אונבעריהרט פון דיא בלומען, ליכט און מוזיק.

— מען זאגט אז דער חתן איז אן אוואנטוריסט, האט איינע געזאגט.

— ששש! אט געהט ער! האט געענטפערט א צווייטע.

דאגענע האט פון דערווייטענס דערזעהן מאדאם הוזשאן מיט איהרע צוויי זיהן און איז צו זיי צוגעגאנגען. ער האט איהר צארטליך צוגעפיהרט צו א שטוהל און אנידערגעזעצט איהר.

— איך דאנק אייך, האט זיא געזאגט. ווייסט איהר, אז איהר האט מיך אנידערגעזעצט אויף דעם זעלבען פלאץ, וואו איך פלעג אימער זיצען.

— אזוי, איהר קענט איהם? האבען זיך צו איהר געווענדעט איהרע בעקאנטע דאמען, ווען דאגענע איז אוועקגעגאנגען.

— ער איז אן אויסגעצייכענטער יונגער מאן, האט זיא געזאגט, פיהלענדיג, אז זיא דארף איהם פערטהיידיגען נעגען אלעמען. ער שטאמט פון א פיינער פא־מיליע. זיין פאטער איז געוועזן פרעפעקט און זעהר בעליעבט ביי לואי פיליפ. ער אליין איז געוועזן אביסעל ווילד און האט כמעט פערשוועגדעט זיין פערמעגען, נאר ער וועט ירש'ענען זיין רייכען פעטער.

נאר איהר פערטהיידיגונג האט ניט געהאלפען, יענע האבען געשאקעלט מיט'ן קאפ און האבען גערעדט, אז עסטעל איז ווערטה געוועזן א לייטישערען חתן. עס

איז געוואָרען א שרעקליכער שטופענים, געסט האבען געהאלטען אין אנקומען און מען האט זיך צוגעגרייט צום טאנצען.

פאלואז איז געשטאנען מיט שטיינער און פאקאמא און האבען געטרונקען שאמפאניער.

— עס זעהט אויס זעהר פיין! האט געזאגט פאלואז, קוקענדיג אויפ'ן גע־צעלט פון בלויען סאמעט אין גארטען. עס זעהט אויס פונקט וויא א בענגולטער לע־קאך, וואס מען קויפט אויף א יריד. יא, עס זעהט אויס, וויא א יריד אין א בע־גולטען לעקאך.

פאלואז פלעגט איצט שפעטען פון יעדע זאך און האט געשפיעלט דיא ראליע פון א יונגען מאן, וואס האט אלעס געזעהן, אלעס דורכגעלעבט און וויים, אז אלעס איז נארישקייטען.

— האסטו געזעהן, וויא נאנא איז אהער אריינגעגאנגען? האט געזאגט שטיי־נער. זיא האט געהאט א גרויסארטיגע אויפנאהמע. זיא האט ארומגענומען דיא גרעפין און געבענשט דאס יונגע פאָר, מאכענדיג דאנענע אויפמערקזאם, אז ער האט איהר דערפאר צו דאנקען.

פאלואז און פאקמא האבען איהם אנגעקוקט מיט אפענע מיילער, נאר באלד האבען זיי פערשטאנען דעם שפאס און זיי האבען זיך צולאכט.

— איך בין צופריעדען, וואס א סעקונדע האט איהר מיר געגלויבט, האט שטיינער געזאגט. נאר איך קען אייך זאגען אהן שפאס, אז זיא האט דא געמעגט זיין, ווייל זיא האט אין דעם א גרויסען אנטהייל און ווידער זיינען זיי דאך איצט איין פאמיליע.

זיי האבען זיך געלאזט געהן אין סאלאן. אויפ'ן וועג האבען זיי געטראפען דעם אלטען ווענא, וועלכער האט ערנסט גערעדט מיט דאגענע. דאס האט ביי זיי אויפגעוועקט א געלעכטער. ער מוז איהם לייענען א שטיק מוסר, האבען זיי געזאגט.

אין סאלאן האבען זיי בעמערקט דיא הויכע פיגור פון דעם מארקיז שואר, וועלכער איז געוועזען מיט א קאפ העכער פון אלע אנדערע. ער איז געשטאנען אן א זייט, זיין געזיכט איז געוועזען בלייך און ערנסט. אלע האבען געוואוסט, אז ער האט זיך געמאכט וויא ער איז בלומרשט סקאנדאליזירט פון זיין איידעמס אויפפיהרונג, אז ער האט פערבאטען צו דערמאנען זיין נאמען אין זיין געגענווארט.

— וויא האט איהר דאס דערלאזט, אז עסטעל זאל חתונה האבען פאר אזא

אוואנטוריסט ? האט נעפרענט א בעקאנטע דאמע ביי ווענא, וועלכער איז געשטאנען נים ווייט פון דעם מארקיז.

— אוואנטוריסט ? האט ער איבערגעפרעגט. איך קען אייך זאגען, אז איהר האט א טעות. איך קען איהם גאנץ גוט. ער וויל אנהויבען צו פיהרען א נייע לעבען, און עסטעל וועט איהם זיין א טרייער פיהרער.

— א, עסטעל ! האט דיא דאמע געזאגט פעראבטליך. זיא האט אויף איהר לעבען קיין מאל איהר איינענעם ווילען ניט געהאט.

דיזע ווערטער האבען ארויסגערופען א שמייכעל אויף ווענא'ס ליפען, נאר ער האט גאר ניט געענטפערט, דענקענדיג, אז ער האט שוין אזוי אויך געזאגט צו פיעל. ער האט אראבגעלאזט זיינע אויגען און איז געבליעבען זיצען שטיל.

— דיזע דאמען זיינען צו שטרענג, האט געזאגט מאדאם הוזשאן צום מארקיז, ווען ער איז צו איהר צוגעגאנגען. דאס לעבען איז זעהר הארט פאר יעדען. דענקט איהר נים, מיין פריינד, אז מיר דארפען פיעל פערגעבען, אויב מיר ווילען, אז מען זאל אונז פערגעבען ?

דער מארקיז איז געווען זעהר אונצופריעדען פון דיא ווערטער, זוכענדיג אין ויי אן אנדער מיין, וויא זיי האבען געשיינט צו האבען. נאר דער שמייכעל ביי דער גוטער דאמע איז געווען אזוי טרויריג, אז ער איז באלד געקומען צו זיך און האט געענטפערט :

— עס זיינען פאראן זינד וואס מען טאר קיין מאל ניט פערגעבען. און נאר דארום, וואס מיר פערצייהען לייבט פיעלע זאכען, זינקען מיר אלץ טיעפער אין אבגרונד. מיר דארפען דיענען אלס מוסטער.

מאדאם הוזשאן האט איהם איבערגעשלאגען מיט א הויב פון איהר האנד.

— יא, איך האב פערגעסען, מיין פריינד, אז איהר אליין זייט גוט און פרום. נאר דאס איז א טרויריג געשפרעך פאר א באל, און איך ווינש, אז אלע זאלען דא זיין פרייליך, ווייל פרייליכקייט און יוגענד געהען האנד אין האנד.

אין דיזער מינוט איז אריינגעקומען פאשערי. אלס א שטענדיגער איינגעהער פון הויז, איז ער אריין דורך דעם שפייז-צימער און ניט דורך דעם הויפט-גאנג, אום צו פערמיידען דיא שטופענים דארטען. ראזע האט איהם אריינגענומען אין דיא הענד אנהויב ווינטער, און ער האט געטהיילט זיין צייט צווישען דיא זינגערין און דיא גרעפין. זיי האבען איהם ביידע שטארק דערעסען, נאר ער האט ניט געוואוסט וועלבע אוועקצוווארפען. סאבינא האט געשמייכעלט זיין אייטעלקייט, נאר ראזע האט איהם פיעל מעהר אמוזירט. ראזע האט אין דער ווירקליכקייט געפיהלט

צו איהם א ליידענשאַפט און איז איהם געוועז איבערגעבען, וויא א ווייב. מיגנאָן האַט דאָס גוטז געוואוסט און דאָס איז איהם שטאַרק ניט געוועזן געפעלען. פאַשערי האַט בעגריסט שטיינער, פאָקאַמאַ און דיא הוזשאַנס און זיי האָבען אלע אָנגעהויבען צו רעדען מיט אמאָל. שטיינער איז פריהער, וויא ער איז געקומען אהער, אריין צו נאַנא, אום אויסצוגעפינען, וואָס זיא מאַכט. זיא איז געוועזן פיעל בעסער, נאָר פון צימער איז זיא נאָך ניט ארויס. דאָס געשפּרעך איז אריבער אויפ'ן גראַף מופפא. מען האָט איהם געזעהן ארויסגעהן פון נאַנא, און זיי זיינען וואהרשיינליך ווידער גוט-פריינד געוואָרען און דאריבער זעהט ער אויס פריילּיכער. נאָר פאַשערי האָט זיך געפיהלט ניט היימיש. היינט אין דער פריה האָט איהם ראָזע געזאָגט, אז זיא האָט דעם בריעף אוועקגעשיקט צום גראַף און האָט איהם געראַטהען ניט צו געהן אויפ'ן באַל. נאָר נאָך א לאַנגען טראַכטען האָט ער זיך בעשלאָסען צו געהן. איצט האָט ער ניט געוואוסט, וואָס וועט דאָ זיין, און וואָס פאַר א ווירקונג וועט האָבען נאַנא'ס גוט-פריינד ווערען מיט'ן גראַף אויף דיא גאַנצע געשיכטע.

— איך האָב נאָך ניט בעגריסט דעם ווירטה און דיא ווירטהין פון הויז, האָט ער געזאָגט קאַלט. און העפליכקייט איז דיא ערסטע פפליכט פון א מענשען.

ער האָט זיך פערנייגט און האָט זיך געמאַכט א וועג צווישען דער מענגע. דיא קאָמפּאַניע מיט וועלכע ער איז איצט געשטאַנען און גערעדט, האָט איהם נאָכגעקוקט נייגיעריג, ווייל נאַנא האָט שוין דערוויייל צייט געהאַט אויסצוזאָגען פון חדר און זיי האָבען גוט געוואוסט, וואָס איז מיט'ן גראַף פאָרגעקומען דיא לעצטע טעג.

— דער גראַף האָט איהם נאָך ניט געזעהן, האָט געזאָגט זשאָרזש. אָט איז ער שוין נעבען זיי. דער גראַף וועט איהם גלייך דערזעהן.... אָט זעהט ער איהם שוין....

דיא מוזיק האָט ווייטער געשפּיעלט דעם וואַלס פון דער „בלאָנדער ווענוס" פאַשערי האָט זיך טיעף פערנייגט נעגען דער גראַפין, וועלכע האָט צו איהם א רוהיג שמייכעל געטהאָן. פאַשערי האָט געוואַרט רוהיג און זעהר בלייך, דער גראַף איז געשטאַנען צו איהם מיט'ן רוקען. ווען ער האָט זיך אומגעקוקט און זיינע אויגען זיינען געפאַלען אויפ'ן זשורנאַליסט, האָט ער א ציטער געטהאָן און האָט זיך אויסגעגלייכט. א פּאָר סעקונדען האָבען זיי געקוקט איינער אויפ'ן צווייטען. ענדליך האָט איהם פאַשערי געררייכט זיין האַנד און דער גראַף האָט לאַנגזאַם צוגעריהרט זיינע פינגער. סאַבינע איז געשטאַנען נעבען זיי מיט אראָבגעלאָזטע אויגען און א

שמייכעל אויף דיא ליפּען. דער וואַלס פון דער „בלאָנדער ווענוס" האָט אָנגעפילט דעם צימער.

— יעדע זאַך גענהט צו וויא געהעריג איז, האָט בעמערקט שטיינער.

— האַלטען זיי זיך נאָך פאַר דיא הענד? האָט געפרעגט פאַקאַמאָ מיט פערוואונדערונג.

פּאָשערי, שטעהענדיג פאַר'ן גראַף, איז פּלוצים רויט געוואָרען פון אן עראַנערונג. ער האָט זיך דערמאָנט אָן יענעם טאָג אין טהעאַטער. ווען מופפאַ האָט ביי איהם געבעטען דיא ראָליע פון דער „קליינער הערצאָגין" פאַר נאַנאַ. דאַמאָלס האָט ער נאָר געהאַט א פערדאַכט, איצט ווייס ער שוין. אָן אַנדער ווינקעלשטיין פון מופפאַ'ס עהרע האָט זיך אַרונטער־געקייקעלט. דאָן האָט פּאָשערי מיט א לייבטערען הערץ א קוק געטהאָן אויף דער גרעפין. זיא איז ווירקליך געווען אין א גוטען מוטה. ער האָט פּלוצים דערפיהלט א שרעקליכען לוסט צו לאַכען. דיא גאַנצע לאַגע האָט איהם איצט אויסגעוויזען זעהר קאָמיש.

עסטעל איז צו זיי צוגעקומען. פּאָשערי האָט איהר געמאַכט א קאָמפּלימענט וועלכען זיא האָט אויסגעהערט מיט איהר געוואוינליכע קאַלטקייט און רוהיגקייט און האָט מיט א זעלטזאַמען בליק בעטראַכט זיי אַלעמען דריי. דאַגעגע האָט פריינדליך געדריקט פּאָשערי דיא האַנד, און זיי האָבען אלע געשיינט צו זיין רוהיג, פריילִיך און צופריעדען מיט זיך און מיט אַנדערע.

אין דעם טאָג פון דער רעליגיעזער הייראַט האָט זיך מופפאַ איבערגעבעטען מיט זיין ווייב. דעם זעלבען אַבענד איז זיא שטאַרק פערוואונדערט געוואָרען, אַז ער איז אַריינגעקומען אין איהר צימער, אין וועלכען ער איז שוין ניט געווען צוויי יאָהר. אָנפאַנגס האָט זיא זיך א צאַפּעל געטהאָן, נאָר דער שמייכעל איז איהר פון דיא ליפּען ניט אַרונטער. ער האָט זיך געפיהלט פערלעגען און זיא האָט איהם געלייענט א לעקציאָן אין מאָראַל. זיא האָט איהם געזאָגט, אַז רעליגיאָן הייסט צו פערגעבען איינער דעם צווייטען, און זיי זיינען געקומען צום טאַקטישען שלום, אַז איינער זאָל רעספּעקטירען דעם צווייטענס פרייהייט. ביסלעכווייז האָבען זיי גענומען רעדען וועגען געלד־זאַכען און ער איז געווען דער ערסטער צו מאַכען דעם פאָרשלאָג צו פערקויפען איהר גוט. זיא האָט באַלד איינגעוויליגט, זיי האָבען ביידע געדאַרפט געלד און האָבען אָבגעמאַכט צו טהיילען זיך מיט דעם. זייער שלום איז געווען א פאָלשטענדיגער און מופפאַ'ס מורא פאַר'ן גהינם איז פיעל געשטילט געוואָרען.

דעם זעלבען טאָג איז נאַנאַ געשלאָפען, ווען זאָע האָט אָנגעקלאַפּט אין איהר

צימער. די פרישע לופט פון דעם שעהנעם זומער טאָג איז אריין דורכ'ן אפענעם פענסטער, וואָס איז געווען בעהאנגען מיט לייכטע פאָרהאנגען.

— ווער איז דאָס? האָט נאנא געפרעגט, עפענענדיג די אויגען.

זאָע האָט געוואָלט ענטפערן, נאָר דאגענע איז אליין אריין און דערמיט זיך געמעלדעט. נאנא האט זיך האלב אויפגעהויבען אויף דער זאָפע, וואו זיא איז געלעגען און אוועקשיקענדיג זאָע, האָט זיא געפרעגט:

— וואס בעדייט עס? איז היינט ניט דיין חופּה?

ער איז געבליעבען שטעהן פערוואונדערט פון דער דונקעלהייט פון צימער מיט'ן הוט אין דער האנד, מיט די ווייסע האנד־שוה און ווייסען קראוואט. ער האט לאנגזאם געענטפערט:

— יא, דאס בין איך. האסטו גאר פערגעסען?

ניין, זיא געדענקט גאר ניט.

— האסטו פערגעסען, אז איך האב דיר צוגעזאגט צו קומען אין דעם טאג פון מיין חופּה?

— אה! דוא האסט מיך מאקע ניט פערגעסען! דוא האסט זאגאר פון מיר געדענקט אין קירכע! קום מיר! נאך א מאל, נאך אמאָל! עס קען זיין דאס איז דאס לעצטע מאָל.

דאגענע האט זיך צום דיענער אומגעקעהרט אין מופפא'ס האטעל און נאך דעם זעלבען טאג איז דאס יונגע פּאר אוועק אויף זייער האבציימס־רייזע.

XIV.

אנהויב ווינטער איז מופפא א פארנאכט געקומען צו נאנא זאגען איהר, אז ער וועט מיט איהר אין אבענד ניט קענען געהן צו א באל, וויא זיי האבען אבגערעדט, ווייל מען האט איהם פלוצים געשיקט רופען פון האף. דער האטעל איז געווען דונקעל און ער האט געהערט, וויא די דיענער האבען געלאכט אין קיך. מיט לייזע טריט איז ער ארויף אויף די טרעפ און האט שטיל געעפענט די טהיר. די לעצטע שטראהלען פון דער פערגעהענדער זון האבען אריינגעדרונגען דורך די רויטע פארהאנגען, אלעס האט דא וויא געדרעמילט אין דער אנגענעהמער דונקעלהייט. נאר די דונקעלהייט האט איהם ניט געשטערט צו זעהן, וויא נאנא איז געלעגען אין זשאָרזש'ס ארמען. ער האט איהר איצט געכאפּט אזוי, אז זיא האָט עס מעהר ניט געקענט אָבלייקענען. ביי איהם האָט זיך ארויסגעריסען א פערצווייפעל־

מער געשריי און ער איז געבליעבען שטעהן אונבעוועגט. נאנא איז אויפגעשפרונגען און האט דעם גראף א כאפ געטהאן פאר'ן ארם און ארייגעשלעפט אין צווייטען צימער, אום צו געבען זשארזש'ן צייט צו אנטלויפען. זיא האט אליין ניט געוואוסט, וואס זיא רעדט. זיא איז געוועזען בייז אויף זיך אליין, פאר וואס ער האט איהר גע־טראפען אין אזא צושטאנד. און צוליעב וועמען? צוליעב א אינגעל, וואס קען איהר אפילו ניט קויפען א בוקעט בלומען. דאס איז שוין צופיעל. אין אן אנפאל פון אייפערזוכט האט זשארזש געדראהט זיך צו נעהמען דאס לעבען און זיא האט איהם געזוכט צו בערוהיגען מיט קושען. דאס וועט איהר זיין ווייטער א לעהרע, האט זיא געטראכט און וועט מעהר ניט זיין א גוטע.

דאס צימער, וואו זיא האט ארייגעפיהרט דעם גראף איז געוועזען פינסטער. זיא האט א שטארקען קלונג געטהאן. דאס איז זשוליען'ס שולד. ווען אין סאלאן וואלט געברענט א לאמפ, וואלט צו קיין זאך ניט געקומען.

ווען זאע איז ארייגעקומען אנציינדען דעם לאמפ, האט נאנא געזאגט צום גראף:

— איך בעט דיר, מיין קעצעלע, זיי מעהר פערניגפטיג.

דער גראף איז געזעסען מיט דיא הענד אויף דיא קניע און מיט ארויסגעגלאצ־טע אויגען. ער האט געציטערט מיט אלע גליעדער. דיזער שטומער שמערץ האט גערירט נאנא און זיא האט איהם געזוכט צו טרייסטען.

— יא, איך האב געטהאן שלעכט, איך ווייס עס גאנץ גוט. דוא זעהסט, אז מיר טהוט עס זעהר לייד און איך האב ניט געוואוסט, אז דוא וועסט עס נעהמען שטארק צום הארצען. פערצייהע מיר.

זיא איז געלעגען ביי זיינע פיס און האט איהם ארומגעכאפט ביי דיא קניע: וואס מעהר ער איז געקומען צו זיך, איז זיא אלץ מעהר געווארען אונטערטהעניג און האט איהם אלץ מעהר געבעטען. ענדליך האט זיא געגעבען איהר לעצטע ענט־שולדיגונג מיט אן ערנסטע מינע.

— דוא זעהסט, מיין קינד — קענסטו דען ניט פערשטעהן, אז איך קען מיינע פריינד נאר ניט אבזאגען.

דער גראף האט זיך געלאזט איינגעהמען און האט נאר געפאדערט, אז זיא זאל זשארזש'ן אוועקשיקען. דאס איז געוועזען דאס צווייטע מאל, וואס ער האט איהר פערגעבען, נאר אין הארצען האט זיך ביי איהם עפעס איבערגעריסען און ער האט שוין מעהר ניט געגלויבט אין איהר טרייהייט.

אין'ן צווייטען טאג האט איהם נאנא ווידער אבגענארט און ער האט דאך

געקלעבט צו איהר, ווייל ער האט מורא געהאט אז זיין לעבען וועט ווערען לעער אהן איהר. פון דאמאלס אן האט זיך אנגעהויבען זיין אבקומענים.

אין דיזען פעריאד פון איהר לעבען, האט נאנא מעהר וויא אלע מאל ער־שטוינט פאריז מיט איהר פראכט. זיא האט געצייגט דעם פרעכסטען לוקסוס און איהר פעראכטונג צו געלד. איהר האטעל איז געווען וויא א ריעזינער אייווען, וואס האט צושמאלצען יעדען פערמעגען, וואס איז נאהענט צו איהם צוגעקומען. זיא האט נאר א בלאז געטהאן אויף געלד און פון איהם איז געווארען דינער זאמד, וועלכען דער ווינד האט צוטראגען. מען האט נאך קיין מאל ניט געזעהן אזא לייך־דענשאפט צו פערשווענדונג. זיא האט נעקריגען א משוגעת צו בעקומען א זאך, אום איהר צו צערשטערען. איהר האטעל איז געווען אן אבגרונד, וואס האט איינ־געשלונגען מענער מיט זייער עהרע, מיט זייערע נעמען, מיט זייער פערמעגען, און פון זיי איז קיין סימן ניט געבליבען. דיזע דירנע מיט'ן געשמאק פון א פאפוגאי, וואס האט שטענדיג געקייט רעטעכלאך און קאנפעקטען און האט קיין מאל ניט פערזוכט קיין פלייש, פלעגט קריגען רעכנונגען פון פינף טויזענד פראנק א מאנאט נאר פאר דיא אויסגאבען פון איהר טיש אליין, און איהר קוך האט מען סיסטע־מאטיש געראבעוועט. דארטען האבען געווירטהשאפט וויקטאריא און פראנסוא. זיי האבען צו זיך פערבעטען אזוי פיעל געסט פיעל זיי האבען געוואלט און אויסער דעם האבען זיי געהאדעוועט א מאסע קרובים אין זייערע הייזער. זשוליען האט גע־נומען פראצענטען פון אלע קרעמער און ווען א גלעזער פלעגט אריינשטעלען א שויב פון דרייסיג סו, פלעגט ער איהם דארפען געבען צוואנציג. דער קוטשער פלעגט קויפען צוויי מאל אזוי פיעל האבער און היי, וויא מען האט געדארפט און דאס, וואס פלעגט אריינגעבראכט ווערען פון דער הויפט טהיר, פלעגט ארויסגע־פיהרט ווערען דורך דער הינטער טהיר. און צווישען דעם אלגעמיינעם ראבעווען האט זאָע קונציג פערשטעלט אלעמענס גנבות, כדי מען זאל ניט מערקען איהרע איינענע. נאר גראדע אזוי פיעל פלעגט אומזיסט ארויסגעווארפען ווערען, וויא מען האט גע'גנב'עט.

אין נאנא'ס צימערן איז פארגעגאנגען דאס זעלבע. קליידער פון צעהן טויזענד פראנק וואס זיא האט איין מאל אדער צוויי געטראגען און פערגעסען, האט זאָע פערקויפט צו דער טענדלערקע. יובעלען וואס האבען איהר אויפגעהערט געפעלען צו זיין, זיינען פלוצים פערשוואונדען געווארען, וויא פון זיי וואלט געווארען שטויב. נאנא האט קיין מאל ניט געקענט זעהן עפעס א טהייערע זאך און זיא זאל דאס ניט וועלען האבען ביי זיך אין דער היים. און אזוי האט זיא יעדעס מאל אנגעזא־

מעלט ווערטהפאלע קליינינקייטען און וואס מעהר זיי האבען געקאסט אלץ מעהר פערגניגען האבען זיי איהר פערשאפט, נאר זיא האט קיין זאך ניט געקענט איינ־האלטען. צו וואס זיא האט זיך נאר צוגעשטעקט, האט זיא עס רואינירט. דער גאנצער וועג הינטער איהר איז געוועז פערזייעט מיט שערבלאך און שמאטעס. איהרע רעכענונגען אין דיא מאגאזינען זיינען געוועז אונגעהייער, פאר היט צוואנציג טויזענד פראנק, פאר שוה צוועלף טויזענד פראנק, איהר שטאל האט געקאסט פופציג טויזענד און אין זעקס מאנאטען איז זיא שולדיג געבליבען איהר קליידער מאכערין הונדערט מיט צוואנציג טויזענד פראנק. נאך לאבארדעט'ס רעכנונג האט זיא אין איין יאהר אויסגעגעבען איבער א מיליאן פראנק. דאס האט איהר אליין פערוואונדערט און זיא האט ניט פערשטאנען, וואו איז דאס געלד היגנעקומען. און וויא פיעל געלד איהרע פריינד דיא מענער האבען געגעבען איז אלץ געוועז קארג, זיא האט זיך שטענדיג גענויטהיגט אין געלד.

א נייער קאפריז האט אנגעכאפט נאנא. זיא האט שוין לאנג געטראכט, וויא אויף דאס ניי איינצוריכטען איהר שלאף־צימער; איצט האט איהר געדוכט, אז זיא ווייס וויא דאס אויסצופיהרען. דיא וועגד פון שלאף־צימער דארפען זיין בעהאנגען מיט סאמעט פין א טהיי־ראזינען קאליר, און עס זאל זיך צוגויפציהען אויפ'ן סופיט וויא א געצעלט. דאס אלעס זאל זיין בעפוצט מיט גאלדענע שניר און שפיצען. זיא האט געדענקט אז דאס וועט געהן צו איהר געזיכט. נאר דיא הויפט זאך האט זיא געטרוימט פון א בעט, פאר וועלכען גאנץ פאריז זאל פאלען. עס זאל אין גאנצען זיין פון גאלד און זילבער און בעפוצט מיט גאלדענע ראזען אויף זילבערנע בלעטער. געשניצטע אמורען *) זאלען אונטערהאלטען דיא פארהאנגען פון בעט און ארונטערקוקען מיט א שמייכעל פון נייגירדע. זיא האט דערפון גערעדט מיט לאבארדעט און ער האט איהר צוגעשיקט צוויי גאלדשמידס. דיא צייכנונגען זיינען שוין באלד געוועזען פארטיג און עס האט בעדארפט קאסטען פופציג טויזענד פראנק, און מופפא האט דאס איהר נעדארפט געבען אלס א געשענק צום ניי יאהר. דיא בעפוצונג פון צימער האבען גדארפט קאסטען דרייסיג טויזענד פראנק, דערפאר וועט עמיצער אנדערש בעצאהלען, נאר ווער וועט דאס זיין האט זיא נאך ניט געוואוסט. נאנא האט קיין מאל ניט געקענט פערשטעהן, וויא אזוי קומט עס, אז אונטער דעם שווערען רעגען פון גאלד נויטהיגט זיא זיך שטענדיג אין עטליכע זילבערנע מטבעות. עס זיינען געוועזען טעג, ווען זיא האט זיך שטארק גענויטהיגט

*) אמור איז דער נאמען פון ליעבע.

אין א פאר לואי. דאן פלעגט זיא בארגען ביי זאָע אדער בעקומען עס וויא זיא האָט נאר געקענט. נאר איידער זיא האט אָנגעווענדט אזעלכע מיטלען פלעגט זיא אויסלעדיגען ביי איהרע געסט דיא טאשען און פלעגט אפילו ניט איבערלאזען איין סו. זיא האט דאס געטהאן מיט אזא מינע, וויא זיא וואלט געדענקט, אז דאס איז א גוטער שפאס.

ביי פיליפ האט זיא שוין צייט דריי מאנאטען אויף אזא מאנער אויסגעלע־דינט דיא טאשען און איצט, ווען ער פלעגט קומען, פלעגט ער איבערלאזען פריהער זיין פארטמאנע ביי זיך אין וואוינונג ענדליך אבער איז זיא געווארען פרעכער און האט גענומען ביי איהם בעטען, ער זאל איהר לייען קליינע סומען פון צוויי דריי הונדערט פראנק צו בעצאהלען נויטהיגע רעכנונגען. און פיליפ, זייענדיג קאסירער אין איין רעגימענט, האט איהר דיא סומען געבראכט און געזאגט, אז איהם טהוט זעהר לייד, וואס ער האט קיין געלד ניט, ווייל דיא מוטער האלט איהם און דעם ברודער שטארק אין דיא הענד. אין דעם פערלויף פון דריי מאנאט האבען דיא קליינע סו־מען דערגרויכט ביז צעהן טויזענד פראנק און פיליפ האט אנגעהויבען אויסצוזעהן מעלאנכאליש, צוואר זיין רייכער געלעבטער האט איהם גיט פערלאזט. נאר איין קוק פון נאנא, און דיא מרה שחורה האט איהם פערלאזט. זיא איז געווען זעהר צארט צו איהם און האט איהם אונטער דיא טהירען בעטרונקען מיט איהר קושען, דאס האט איהם צוגעבונדען צו איהר און וויא נאר ער האט געקענט אברייסען זיך פון זיין דיענסט, איז ער געקומען צו איהר.

דעם פופצעהנטען אקטאבער האט נאנא דערצעהלט איהרע איינגעשער, אז היינט איז ביי איהר דער געבורטס־טאג, און דיא מענער האבען איהר אריינגעשיקט פרעזענטען. לייטענאנט פיליפ האָט אויך געבראכט א פרעזענט — א קעסטעלע פאר קאָנפעקטען פון אלטען פאיאנס איינגעזעצט אין גאָלד, פאר וועלכע ער האָט בע־צאָהלט דריי הונדערט פראנק. ער האָט איהר געטראָפען אליין אין טואלעט צימער, וויא זיא איז געשטאנען און בעטראכט איהרע פרעזענטען.

— אה, וויא גוט דוא ביזט! האָט זיא אויסגעשריען, דערזעהענדיג דאָס קע־סטעלע. וואָס איז דאָס אזוינס, וויין מיר! וואָס איז מיט דיר, ביזטו א קינד, וואָס דוא גיסט אויס דיין געלד אויף אזעלכע זאכען?

זיא האָט איהם אויסגעזידעלט, ווייל זיא האָט געוואוסט, אז ער האט קיין געלד ניט, נאר דאָך האָט דאָס איהר פערשאפט פערגניגען, וואָס ער האָט אויף איהר אויסגעגעבען אזוי פיעל געלד. דאָס איז פאר איהר געווען דער איינציגער בע־

ווייז, אז מען ליעבט איהר. זיא האט דאס קעסטעלע פון דיא הענד ניט ארויסגע־לאזט און האט עס בעקוקט פון אלע זייטען און געפרובט עפענען און פערמאכען.

— גיב אכטונג! האט ער געזאגט, דוא קענסט עס נאך צוברעכען.

זיא האט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען. וואס איז, זיא האט דען ליימע־נע הענד? און וועהרענד זיא האט אזוי גערעדט, איז דאס דעקעל ארונטערגעפא־לען און צובראכען געווארען אין פיצלאך.

זיא איז געבליבען שטעהן אהן ווערטער און מיט שטארע אויגען האט זיא געקוקט אויף דיא שערבלאך.

— אה, דאס איז צובראכען געווארען!

און דאן האט זיא זיך צולאכט. דיא שערבלאך אויפ'ן באדען האבען איהר געשיינט צו זיין זעהר קאמיש. דאס איז געווען דער נארעשער און ב יזער געלעכטער פון א קינד, וואס האט פערגניגען פון צערשטערען. פיליפ איז געווען זעהר בלייך און נאנא האט ניט געוואוסט, פיעל לייד דאס שפיעלכעל האט איהם געקאסט. נאר דערזעהענדיג וויא ער קלעמט זיך, האט זיא גענומען איהם טרייסטען.

— דאס איז דאך ניט מיין שולד. ווארשיינליך איז עס געווען איינגעבראכען. איך בין זיכער, אז עס איז געווען איינגעבראכען. אבער האסטו געזעהן, וויא ער האט ארומגעטאנצט איבער'ן באדען.

און זיא האט ווייטער אויסגעשאסען מיט א געלעכטער. נאר ווען זיא האט דערזעהען אז ביים יונגען מאן פילען זיך אן דיא אויגען מיט טרערען, האט זיא זיך איהם ארויפגעווארפען אויפ'ן האלז.

— וויא נארעש דוא ביזט! האט זיא אויסגעשריען: איך ליעב דיך איצט ניט ערגער וויא פריהער. ווען מען זאל קיין זאך ניט צוברעכען, וואס וועלען טהאן דיא קרעמער? דאס איז נאר געמאכט געווארען צום ברעכען. קוק! דוא זעהסט דעם פעכער? זעה נאר וויא עס ברעכט זיך!

זיא האט א כאפ געטהאן פון טישעל א פעכער און האט איהם גענר מען ציהען אזוי, אז ער האט זיך פונקט אין מיטען איבערגעבראכען. דאס האט געשיינט איהר נאך מעהר אויפצורעגען. אום איהם צו ווייזען אז זיא שעצט וועניג דיא פרעזענטען, וואס אנדערע האבען איהר געשיקט, האט זיא גענומען רייסען און ברעכען אלעס, וואס אויפ'ן טיש האט זיך געפונען. א זעלטזאמע ליכט האט איהר געשיינט אין דיא אויגען, דאס מויל האט זיך איהר געעפענט און איהרע ווייסע ציינער האבען זיך ארויסגעזעהן. ווען אלעס איז שוין געווען צו בראכען, האט זיא

מיט א נערוועזען לאכען א קלאפּ געטהאָן מיט דער האנד איבער'ן טיש און האָט מיט א קינדערשע פרייד אויסגעשריען:

— איצט איז אלעס גע'פּטר'ט. מעהר איז ניטאָ וואָס צו ברעכען.

פיליפּ איז פון דער סצענע אויך לוסטיגער געוואָרען. ער האט זיך אָנגעבויגען און גענומען איהר קוסען אין בוזים. זיא האָט זיך געלאָזט און איז געבליבען אָנגעשפּארט אויף זיינע שולטערן. זיא האָט געזאָגט, אז שוין לאנג האָט זיא אזא פערגניגען ניט געהאט, און דערנאָך, מיט איהרע הענד אריבערגעוואָרפען איבער זיין האלז, האט זיא מיט א צערטליכען טאָן געזאגט:

— ניט וואהר, מיין ליעבער? מארגען וועסטו מיר ברענגען צעהן לואי.... דער בעקער לאזט מיר ניט רוהען.

ער איז געוואָרען זעהר בלייך און, קוסענדיג איהר אין שטערן, האט ער געענטפערט:

— איך וועל זעהן.

דאן איז געוואָרען שטיל. ער איז צוגעגאנגען צום פענסטער און האט צוגעפרעסט זיין שטערן צו דער קאלטער שויב. אין א צעהן מינוט ארום האט ער זיך אבגעקעהרט פון פענסטער און געזאגט שטיל;

— נאנא, דוא האסט מיט מיר בעדארפט חתונה האבען.

דער געדאנק האט איהר געשיינט צו זיין אזוי קאמיש, אז זיא האט ניט געקענט איינהאלטען זיך אויף דיא פיס פון לאכען. זיא האט זיך אראבגעלאזט אויף א שטוהל און געזאגט:

— מיין ארים הינטעלע, דוא מוזט זיין קראנק.... ווייל איך האב ביי דיר געבעטען דיא צעהן לואי, ווילסטו איך זאל מיט דיר חתונה האבען? איך ליעב דיך צו שטארק, אז איך זאל דיר לאזען בעגעהן אזא נארעשקייט.

זאע איז אריין אין צימער און זיי האבען מעהר דערפון ניט גערעדט. זאע האט גלייך דערזעהן, וואס פון דיא פרעזענטען איז געוואָרען, און זיא האט געפרעגט צו זיא קען זיי צונעהמען, און ווען נאנא האט געענטפערט, אז „געווים" האט זיא אלעס צונויפגעקליעבען אין איהר פארטוך און האט עס ארויסגעטראגען אין קיך, וואו דיא דיענער האבען זיך מיט דעם צוטהיילט.

דשארזש'ן איז דעם טאג געלונגען אריינגעהן אין האטעל. פראנסוא האט איהם געלאזט דורכגעהן, אבוואהל נאנא האט אויסדריקליך פערבאטען דעם יונג אריינצוקומען אין איהר הויז. זיא האט איהם פערשפּראכען צו בעגעגענען זיך מיט איהם ערגעץ אנדערס-וואו, ווען נאר זיא וועט קענען. ער איז שטיל אריין אין איהר

צימער און האט געהערט זיין ברודער'ס קול זייער קוסען זיך און וויא ער האט איהר פארגעשלאגען, זיא זאל מיט איהם הייראטען. ער איז אוועק פון דארטען מיט א געפיהל, וויא א שטיק אייז וואלט איהם געלעגען אויפ'ן מארך. נאר ווען ער איז געקומען צו זיך א היים האט ער אויסגעבראכען אין א שלוכצען. איצט האט ער שוין מעהר ניט געצווייפעלט. דער געדאנק, אז נאנא האט זיך געקענט געפינען אין פיליפ'ס ארמען איז ביי איהם אין דיא אויגען געווען א בלוט-שאנדע. א אנפאל פון וואוטה האט איהם יעדעס מאל אנגעכאפט און ער האט זיך געווארפען אויפ'ן בעט מיט א פלוך. אזוי איז אריבער דער גאנצער טאג. ער האט געשיקט זאגען דער מוטער, אז ער האט א שרעקליכען קאפ וויהטאג, און ער פערלאנגט, מען זאל איהם לאזען צורוה. נאר דיא נאכט איז געווען נאך שרעקליכער, און ווען זיין ברודער זאל זיין אין דער היים, וואלט ער געוויס אוועק אין זיין צימער און ערמארדעט איהם. ווען עס איז געווארען טאג האט ער בעשלאסען צו בעגעהן זעלבסט-מארד. ארום צעהן א זייגער אין דער פריה האט ער פערלאזט זיין צימער, ער האט קיין רוהה ניט געפונען און האט שטונדען לאנג ארומגעוואנדערט איבער דיא פאריזער גאסען. נאר ער האט באגערט, איידער ער וועט שטארבען, זעהן איהר נאך אמאל.

נאך האלבען טאג האט מאדאם הוזשאן בעקומען א שרעקליכע נאכריכט, אז פיליפ איז איינגעשפארט אין געפענגניס. מיט א נאכט פריהער האט מען איהם ארעסטירט אויף דער בעשולדיגונג, אז ער האט ארויסגע'גנב'עט צוועלף טויזענד פראנק פון דער קאסע אין זיין רעגימענט. מאדאם הוזשאנ'ס ערסטע ווערטער זיינען געווען א פלוך אויף נאנא. זיא האט געוואוסט, אז פיליפ איז געווען אן איינגעהער צו איהר און זיא האט דיא לעצטע צייט זיך געשראקען פאר א קאטאסטראפע, און דאריבער איז זיא געווען אזוי אומעדיג. נאר אזא שאנדע האט זיא ניט ערווארטעט און איצט האט איהר דאס הערץ געריסען, פאר וואס זיא האט איהם קיין געלד ניט געגעבען. ווען ער זאל האבען געלד, וואלט ער אזא פערברעכען ניט בעגאנגען. זיא איז געבליבען זיצען אין איהר פאטעל און האט זיך ניט געקענט א ריהר טהאן, וויא פאראליזירט, טרערען האבען איהר געשטיקט פון דעם פלעק, וואס האט זיך געלעגט אויף זייער נאמען. נאר איצט האט זיא זיך דערמאנט אן זשארזש'ן, ער קען נאך עפעס טהאן און פיעלייכט זיי אלעמען רעטען.

ניט זאגענדיג קיינעם קייןווארט, האט זיא זיך אוועקגעשלעפט צום צימער, וואו זשארזש איז געווען. איהר איינציגע טרייסט איז איצט געווען, וואס זיא האט נאך איינעם, וועלכער עס וועט מיט איהם סימפאטיזירען. נאר זיא האט געפונען דאס צימער לעדיג, און א דיענער האט איהר געמעלדעט, אז דער יונגער הער איז אוועק

אין דער פריה. זיא האט בעטראכט דיא אונארדנונג אין צימער, און האט דער־פיהלט, אז א נייע אונגליק ערווארטעט איהר. זשארזש געפינט זיך איצט ביי דיזע פרוי. דיא ארימע מוטער איז ארויס פון הויז און איז אוועק צו נאנא פאדערן איהר זוהן.

דעם גאנצען פריהמארגען האט נאנא געהאט איין פערדראס נאכ'ן צווייטען. פון ניין א זייגער אין דער פריה האט איהר דערעסען דער בעקער. זיין גאנצער רעכנונג בעטרעפט ניט מעהר וויא הונדערט מיט דריי און דרייסיג פראנק, און ניט קוקענדיג אויף דיא קעניגליכע פיהרונג פון הויז, האט זיא ניט געהאט מיט וואס צו בעצאה־לען דיא קליינע סומע. שוין צוואנציג מאל איז ער געקומען מיט'ן רעכנונג און איז אלץ אוועק מיט לעדיגען. דיא דיענער האבען געהאלטען פאר איהם און פראנסוא האט איהם ערקלערט, אז אויב ער וועט ניט מאכען א סצענע, וועט ער קיין מאל זיין געלד ניט קריגען. ער האט איהם אריינגעפיהרט אין קארידאר און געהייסען איהםווארטען, דער מאדאם האט ער גאר ניט געזאגט, און וואו זיא איז ארויס־געקומען אין קארידאר, האט זיא איהם געטראפען. ער איז געווען זעהר פרעך און איז ניט געווען קארג אויף ווערטער. נאנא האט צוגענומען דעם רעכנונג און האט איהם געהייסען קומען דריי א זייגער. ער איז אוועק און האט געשווארען, אז ער וועט זיין פינקטליך און וועט שוין דאס געלד ביי איהר ארויסרייסען.

נאנא האט געפרישטיגט מיט א שלעכטען אפעטיט און האט ניט געוואוסט וואס זיא וועט טהאן מיט'ן בעקער. זיא האט שוין צעהן מאל געהאט אנגענרייט געלד פאר איהם. נאר יעדעס מאל איז דאס געלד צושמאלצען געווארען אין איהרע הענד, דא אויף קוויטען און דא גאר א נדבה פאר אן אלטען זשאנדארם. ערסט מיט א טאג פריהער האט זיא בעזארגט וועש און קליידער פאר סאטין, וואס האט איהר געקאסטט צוועלף הונדערט פראנק, און איצט האט זיא ניט געהאט איין לואי. נאר זיא האט ערווארטעט פיליפ'ן מיט דיא צוויי הונדערט פראנק, וואס ער האט איהר צוגעזאגט, און זיא האט זיך געוואונדערט, וואס ער איז נאך ניטא.

ארום צוויי א זייגער איז זיא געווארען זעהר אונרוהיג. נאר איצט איז אנגע־קומען לאבארדעט און האט איהר געבראכט דיא צייכנונגען פון בעט און זיא איז געווארען א ביסעל פרייליכער. דיא צייכנונגען האט מען אויסגעשפרייט איבער'ן טיש און לאבארדעט האט איהר' אנגעהויבען צו ערקלערען. זיא איז געווען אויסער זיך פון פרייד, דיא גאלדשמידען האבען געזאגט, אז קיין קעניגין איז ניט געשלא־פען אין אזא בעט, וויא דיא, דיא פראגע איז איצט געווען וועגען דיא פיס פון בעט. לאבארדעט האט אויפגעגעבען א נייע אידעע, דער פוס פון בעט זאל

זיין א סטאטוע, וואס שטעלט פאר דיא נאכט. דיא סטאטוע וועט זיין פערוויקעלט אין א שלייער, וועלכען א פאאון *) וועט שלעפען פון דער רייצענדער נאקעטער פיגור. דערביי האט ער בעמערקט, אז דיא סטאטוע וועט האבען איהר, נאנא'ס געזיכט. דאס איז איהר שטארק געפעלען געווארען.

— נאר דאס וועט קאסטען מיט זעקס טויזענד פראנק מעהר.

— וואס ארט דאס מיר? האט זיא גענענטפערט. מיין קליינער מוף האט נענוג געלד.

זיא פלעגט איהם שטענדיג אזוי רופען אונטער דיא אויגען צווישען בעקאנטע, נאר אין דיא אויגען האט מען דאס קיין מאל ניט געטארט דערמאנען.

ביי לאבארדעט'ס אוועקגעהן האט זיא זיך דערמאנט אן דעם בעקער און האט זיך צו איהם פלוצים געווענדעט:

— האט איהר ניט ביי זיך צעהן לואי?

איינער פון לאבארדעט'ס פרינציפען איז געווען ניט צו לייען קיין געלד צו פרויען, און ער פלעגט שטענדיג געבען דעם זעלבען ענטפער:

— ניין, מיין טהייערע, איך בין אין גאנצען געבראכען. נאר זאל איך פאר אייך געהן צו אייער קליינעם מוף?

— ניין, האט זיא געענטפערט, דאס איז ניט נויטהיג.

מיט צוויי טעג צוריק האט זיא ביים גראף גענומען פינף טויזענד פראנק. באלד נאך לאבארדעט'ס אוועקגעהן איז דער בעקער געקומען. כאטשע עס איז איצט געווען ניט מעהר וויא האלב דריי און ער האט גענומען שילטען מיט שרעקליכע קללות. נאנא האט זיך צוגעהערט, שטעהנדיג אונטער'ן פארהאנג פון איהר בודואר. זיא איז געווארען זעהר בלייך, ווען זיא האט דערהערט, אז איהרע דיענער קוועלען דערפון אן. אין קיך האבען זיך אלע געהאלטען אין דיא זייטען פון לאכען, און דער קוטשער האט זיך צוגעהערט פון הויף. פראנסוא איז אלע ווייל אריינגעקומען אין קארידאר און האט צוגעגעבען קוראזש דעם בעקער. זיא האט זיך געפיהלט אליין און פערלאזען אפילו ביי איהרע דיענער. אנפאנגס האט זיא גערעכענט צו לייען דאס געלד ביי זאע'ן, נאר זיא האט זיך דערמאנט, אז זיא האט איהר נאך ניט בעצאהלט דיא לעצטע סומען, וואס זיא האט ביי איהר געליהען, און זיא האט מורא געהאט, אז זיא וועט איהר נאך אבזאגען.

---

*) א רוימישער גאט פון פעלדער און פאסטוכער און ווערט דאס רוב פארגעשטעלט האלב באק און האלב מענש.

זיא האט זיך צוריקגעקעהרט אין איהר צימער און האט מיט א צוריקגעוואר־פענעם קאפ געזאגט צו זיך אליין:

— מיין טהייערע, דוא קענסט נאר בויען אויף זיך אליין און טהו וואס דוא קענסט און הער ניט אויס קיין בעליידיגונג.

זיא האט ניט אנגעקלונגען און האט אליין גענומען זיך אנטהאן, אום צו געהן צו פרוי טריקאן. צו איהר פלעגט זיא געהן נאר דאן, ווען זיא האט קיין אנדער ברירה ניט געהאט. דיא אלטע פרוי האט שטענדיג געהאט פאר נאנא פארשלעגע פון רייכע ענגלענדער. און ווען נאנא האט זיך ניט געקענט אויסקערעווען מיט געלד האט זיא דיא פארשלעגע אנגענומען. זיא פלעגט צו איהר געהן, וויא דיא ארימע לייט געהן אין א לאמבארד (פאון שאפ).

— ער איז א געמיינער קערל דער ליטענאנט, האט נאנא געמורמעלט, צו־בינדענדיג דיא שטיינגער פון איהר הוט מיט א נערוועזע געשווינדקייט. מען קען זיך א סך פערלאזען אויף מענער, ווען זיי זאגען דיר, אז זיי ליעבען דיך. צוליעב זיי בין איך געצוואונגען צו געהן צו דער פרוי.

אריינקומענדיג אין סאלאן, האט זיא דערזעהן זשארזש'ן שטעהן אין מיטען צימער. זיא האט ניט בעמערקט, וויא זיין געזיכט איז בעדעקט מיט א וועקסענע בלייכקייט און דאס טונקעלע פייער אין זיינע אויגען. זיא האט אויסגעשריען מיט א זיפץ פון ערלייכטערונג

— ביזטו געקומען פון דיין ברודער?

— ניין, האט זשארזש געענטפערט און איז נאך בלייכער געווארען.

זיא האט פערצווייפעלט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען.

— אויב אזוי, נאך וואס ביזטו געקומען? איך האב קיין צייט ניט, האט זיא געזאגט און האט זיך געלאזט געהן צו דער טהיר. האסטו עפעס געלד?

— ניין.

— געוויס האסטו ניט. איך האב דאס פריהער בעדארפט וויסען. איך בין געוועזן נאר א נאר, וואס איך האב דיר געפרעגט. דוא האסט קיין מאל ניט גענוג געלד צו בעצאהלען פאר א בינטעל ריבעלאך. דיא מאמא ערלויבט עס ניט. האט מען אמאל געזעהן אזעלכע מענער?

זיא האט זיך געלאזט לויפען צו דיא טרעפ, נאר ער האט איהר אנגעכאפט ביי דער האנד. ער האט איהר עפעס צו זאגען.

— איך האב קיין צייט ניט, האט זיא געענטפערט און ארויסגעריסען זיך פון איהם.

דאָך איז זיא געבליבען שטעהן, ווען ער האָט איהר געזאָגט:

— הער מיך אויס, איך ווייס, אז דוא ווילסט הייראטען מיין ברודער.

דאָס איז פאר איהר געווען אזוי אונערוואַרטעט און קאָמיש, אז זיא האָט זיך א וואָרף געטהאָן אויף א שטוהל און האָט זיך שטאַרק צולאַכט.

— יא, האָט זשאָרזש ווייטער גערעדט. און איך בין געקומען דיר זאָגען, אז דוא זאָלסט פאר איהם ניט הייראַטען. איך מוז ווערען דיין מאַן.

זיא האָט זיך צוגעהערט פערשטיינערט פון פערוואונדערונג.

— וואָס? דוא ביזט אויך געקומען שדכ'ענען זיך צו מיר? עס שיינט, אז ביי אייך איז דאָס א פאמיליען-קראַנקהייט. צייט איך לעב, האָב איך אַזעלכע נאַרעש־קייטען ניט געהערט. דוא ביזט פעררייקט, איך וועל מיט קיינעם פון אייך ניט חתונה האָבען.

זשאָרזש האָט לאַנג אבגעצוויגען דעם אטהעם און איהם האָט אנגעהויבען צו דוכטען, אז ער האָט נעכטען געהאַט ווידער א טעות, ווען ער איז געשטאַנען אונ־טער דער טהיר און געהערט דאָס געשפרעך צווישען איהר און זיין ברודער.

— ועסטו מיר שווערען, אז מיין ברודער איז ניט דיין געליעבטער?

— וואָס פאר אן אנשיקעניש דוא ביזט אויף מיר, האָט זיא אויסגעשריען אונגעדולדיג און האָט גענומען ארויפציהען איהרע האַנד־שוה. דוא האָסט מיך אמוזירט א פּאָר מינוט, נאָר אזוי איינשפּאַרען זיך ווען דוא ווייכט, אז איך האָב קיין צייט ניט, שטייגט שוין אַלעס איבער. עס איז ניט דיין געשעפט, ווער מיינע געליעבטע זיינען. וואָס איז, דוא צאָהלסט מיינע חובות, וואָס דוא ערוואַרטעסט, אז איך זאָל דיר אָבגעבען א רעכנונג אין מיינע האַנדלונגען? יא, דיין ברודער איז מיין געליעבטער, ער קומט צו מיר יעדע נאַכט.

ער האָט איהר א שטאַרקען טרייסעל געטהאָן ביים אָרם.

— ששש! זאָג עס ניט! זאָג עס ניט נאָך אמאָל! האָט ער זיך געבעטען.

— הא! דוא ווילסט מיך שלאָגען? וואָס? האָט זיא אויסגעשריען. יונגער מאַן, זייט אזוי גוט און געהט גלייך ארויס פון דאַנען! איך האָב דיר ערלויבט צו קומען אהער נאָר פון מיין גוטסקייט. איך מיין, וואָס איך זאָג, און דוא דאַרפסט אויף מיר אזוי ניט קוקען. מיר האָט שטענדיג באַנק געטהאָן, וואָס איך האָב מיט דיר געהאַט עפּעס צו טהאָן. דוא האָסט מיר שוין לאַנג אויפגעהערט צו אינטערע־סירען, עס איז געווען זעהר נאַרעש און איך דענק, אז דאָס איז געווען אן אונרעכט פון מיין זייט.

ער האָט איהר אויסגעהערט מיט א פערצווייפעלטען געזיכט, יעדעס וואָרט האָט איהם טיעף אריינגעשטאָכען אין הארצען. זיא האָט ניט בעמערקט זיינע טיפע ליידען און האָט אויף איהם אויגעגאָסען דעם גאַנצען כעס, וואָס האָט זיך ביי איהר אָנגעקליבען אין דעם פערלויף פון דעם טאָג.

— דער פיינער ברודער דיינער האָט מיר פערשפּראָכען צו ברענגען צוויי הונדערט פראַנק היינט אין דער פריה, און ער האָט זיך נאָך ניט געוויזען. דאָס געלד, וואָס ער גיט מיר, איז ניט גענוג פאר מיר אויף פּאָמאַדע, נאָר איבערלאָזען מיך אין אזא לאַגע, איז שוין צופיעל. וואָרט! איך מוז איצט געהן פערקויפען זיך פאר פינף און צוואַנציג כּואַ, ווייל דיין ברודער האָט ניט געהאַלטען וואָרט.

ער האָט זיך א וואָרף געטהאָן איבער דער ברייט פון דער טהיר און האָט איהר געבעטען מיט צוזאַמענגעלעגטע הענד:

— ניין, טהו דאס ניט!

— זעהר גוט, האט זיא געענטפערט האסטו דאס געלד?

— ניין.

ער האט קיין געלד ניט געהאט און ער האט זיך קיין מאל ניט געפיהלט אזוי אונגליקליך, אזוי אוננוציג, ער האט א ציטער געטהאן פון קאפּ ביז דיא פיס. דאס האט איהר אביסעל גערירט און זיא האט איהם צארטליך אבגעשטופּט פון דער טהיר.

— איך מוז געהן, טהייערער. זיי פערנונפטיג דוא ביזט א גוטער יונג, נאר איצט בין איך פערנומען מיט געשעפט. זאג ניט דיין ברודער, וואס איך האב דיר געזאגט, ער דארף ניט וויסען, וואו איך געה, איך רייד צופיעל, ווען איך בין אויפגערעגט.

זיא האט זיך צולאכט, האט איהם צוגעצויגען צו זיך און א קוש געטהאן אין שטערן. לעב וואהל, מיין טהייערער, צווישען אונז איז אלעס געענדיגט.

איהרע לעצטע ווערטער האבען געקלונגען אין זיינע אויערען, וויא א טוידטען גלאק. דיא ערד איז פערשוואונדען געווארען פון אונטער זיינע פיס. אלע זיינע געדאנקען זיינען געווען פערנומען מיט נאנא און זיין ברודער. זיין ברודער האט פערנומען זיין פּלאץ. וואס וועט פון איהם איצט ווערען? ער קען אהן איהר ניט לעבען.

אלע טהירען זיינען געשטאנען אפען. דיא דיענער האבען זיך געוואונדערט, וואס נאנא איז אוועק צו פוס, און האבען אונטען געלאכט מיט'ן בעקער. זשארזש האט בעקוקט דאס צימער ארום און ארום. ער האט פון טיש-קעסטעלע ארויסגע-

נומען א לאנג און שארפע שערעלע, מיט וועלכע זיא פלעגט שערען דיא נעגעל און דיא האר און האט עס אריינגעלעגט צו זיך אין טאשע.

— דיא מאדאם האט זיך שוין צוריקגעקעהרט, האט זאגע געזאגט צו זשארזש'ן, אריינקומענדיג אין צימער.

אונטען איז געווען א גרויסער גערודער, עס האט זיך געהערט, וויא טהירען האבען זיך געעפענט און פערמאכט און הויכע קולות. זשארזש האט געהערט, וויא נאנא האט בעצאהלט דעם בעקער און איז ארויפגעשטיגען אויף דיא טרעפ.

— דוא ביזט נאך דא? האט זיא געפרעגט פערוואונדערט. וויא עס שיינט ווילסטו זיך קריגען מיט מיר.

ער איז איהר נאכגעגאנגען ביז איהר שלאף-צימער.

— נאנא, ווילסטו חתונה האבען מיט מיר?

זיא האט געוואלט פערמאכען דיא טהיר איהם אין געזיכט, נאר ער האט מיט איין האנד פערהאלטען דיא טהיר און מיט דער צווייטער ארויסגעכאפט דאס שעריל פון טאשע און מיט איין זעץ האט ער עס אריינגעשטאכען זיך אין ברוסט.

נאנא האט וויא זיערפיהלט, אז דא קומט פאר אן אונגליק און האט זיך אומגעקוקט. דערזעהענדיג, וואס ער טהוט, איז זיא ווילד אויפגעבראכט געווארען.

— ער איז ווירקליך א נאר, האט זיא אויסגעשריען. אויף מיינע נאמנות דאס איז מיין שער'ל. העד אויף, דוא שלעכטער יונג! אח, מיין גאט, מיין גאט!

זשארזש איז געפאלען אויף דיא קניע און האט נאך מאל א זעץ געטהאן מיט'ן שער'ל אין ברוסט אריין און איז אנידערגעפאלען אויפ'ן טעפפיך אין דער לענג פון דעם שוועל.

זיא האט זיך דערשראקען צום טוידט און האט אנגעהויבען צו שרייען, ניט וואגענדיג אריבערצוטרעטען איבער'ן קערפער, אום צו זוכען הילף.

— זאגע! זאגע! קום גיכער! האלט איהם אב! ער איז נאך אזא קינד! ער נעהמט זיך דאס לעבען! און נאך אין מיין הויז. וואו האט מען דאס געהערט אזא זאך?

ענדליך האט זיא זיך בעשלאסען איבער איהם אריבערצוטרעטען, נאר דא האט זיא דערזעהן, אז דורכ'ן קליינעם סאלאן איז איהר אנטקעגען געקומען אן אלטע פרוי, אין וועלכע זיא האט דערקענט מאדאם הוגאן. ניט קענענדיג פערשטעהן, וואס דאס בעדייט, האט זיא איהר אנגענומען פאר אן איבערנאטירליכע ערשיינונג. זיא האט זיך א צאפעל געטהאן און אראבגעלאזט זיך אויף א שטוהל און געמורמעלט:

— דאס איז ניט מיין שולד, איך שווער אייך. ער האט מיט מיר געוואלט הייראטען, איך האב ניט געוואלט און ער האט זיך ערמארדעט.

מאדאם הושאן מיט איהר בלייכען געזיכט, מיט איהרע שניי־ווייסע האר און שווארצע טרויער קליידער איז לאנגזאם צוגעגאנגען. אויפ'ן וועג אהער האט איהר זשארזש אין גאנצען ארויס פון קאפ. אלע איהרע געדאנקען זיינען אריבער אויף פיליפ און זיא האט געטראכט, פיעלייכט וועט נאנא קענען געבען אזעלכע צייגניסע פאר'ן ריכטער, וואס וועלען איהם ריהרען, און זיא האט איהר געוואלט בעטען, זיא זאל עס טהאן. דיא טהירען פון האטעל זיינען געווען אפען. פלוצים האט זיא דערהערט דיא קולות און האט זיך געלאזט געהן אויף זיי. ווען זיא איז אריין אין סאלאן האט זיא דערזעהן, וויא אויפ'ן שוועל נעבען דער צווייטער טהיר איז געלעגען א מאן, זיין העמד בעפלעקט מיט בלוט. דאס איז געווען זשארזש איהר מזיניק.

נאנא האט אלץ גערעדט:

— ער האט מיט מיר געוואלט הייראטען, איך האב געזאגט ניין, און ער האט זיך ערמארדעט.

מאדאם החשאן האט ניט ארויסגעבראכט קיין זילבע. זיא האט זיך אראב־געלאזט אויף דיא קניע פאר איהר קינד און האט צוגעפרעסט איהרעביידע הענד צו זיין הארץ און האט זיך צוגעהערט, ניט אראבלאזענדיג דיא אויגען פון זיין גע־זיכט. איין זוהן געשענדעט, דער צווייטער ערמארדעט, איהר גאנץ לעבען צושטערט, נאר דאס האט איהר ניט איבערראשט. יעדע זאך ארום איהר האט געשיינט צער־פאלען אין שטיקער. איהר געזיכט איז געווען דיא פערצווייפלונג אליין – שטאר און פייערליך, וויא דער טוידט.

נאנא האט אלץ גערעדט:

— ער האט זיך ערמארדעט, איך האב דאס ניט געטהאן, איהר זעהט, אז איך בין איצט אריינגעקומען.

מאדאם הושאן האט א ציטער געטהאן. זיא האט אונטער איהרע הענד דערהערט דאס שוואכע קלאפען פון איהר זוהנס הארץ. זיא האט אויפגעהויבען דעם קאפ און האט אריינגעקוקט אין דיא אויגען פון דער פרוי, צווישען וועלכער און איהר איז געלעגען דער קערפער פון איהר זוהן. דערנאך האט זיא א קוק גע־טהאן ארום צימער. איהרע איינגעפאלענע אויגען האבען זיך אנגעצונדען מיט א פייער.

— איך שווער אייך, מאדאם, האט נאנא ווידער געזאגט, אז ווען זיין ברודער זאל דא זיין וואלט ער פערשטאנען.

— דיין ברודער האָט גענומען דאָס, וואָס האָט ניט בעלאַנגט צו איהם און ער איז איינגעשפּאַרט אין געפענגניס, האָט דיא מוטער קאַלט געזאָגט.

נאנא איז געבליעבען זיצען פערשטארט.

„צו וואָס האט דער צווייטער גע'גנב'עט ? זיינען זיי אלע. דיא גאנצע פאַמיליע אראָב פון זינען ?"

זיא האט מעהר קיין וואָרט ניט גערעדט און האָט שטיל צוגעקוקט, וויא מאדאם החשאָן האט געהייסען דיא דיענער, זיי זאָלען אראבגעטראגען זשאַרזש'ן אין איהרע קארעטע אונטען. זיא האט איהם פאר קיין פאל ניט געוואָלט לאזען איהם אן איבריגע מינוט אין דיזען הויז. נאנא האט צוגעקוקט, וויא מען האט דאס אינגעל ארויסגעטראגען, וויא דיא אלטע מוטער איז נאכגעגאנגען, האלטענדיג זיך פאר'ן מעבעל, אום ניט צו פאלען. ביים ארונטערגעהן פון דיא טרעפּ. האט מאדאם הוזשאָן, ניט קענענדיג זיך לענגער איינהאלטען פון וויינען, געזאגט אין דער הויך צו נאנא :

— אה ! איהר האט אונז זעהר פיעל שלעכטס געטהאן !

אין האטעל איז געווארען שטיל. נאנא איז געבליבען זיצען אויף דעם זעלבען פלאץ. ווען דער גראף איז געקומען מיט א האלבע שטונדע שפּעטער. האט ער איהר נאך דא געטראפען. זיא האט איהם דערצעהלט אלע איינצעלהייטען און געוויזען מיט'ן בלוטיגען שער'ל, וויא זשארזש האט דאס געטהאן.

— איז דאס מיין שולד, מיין טהייערער ? האט זיא זיך פערטהיידיגט. ווען דוא זאלסט זיין דיא גערעכטיגקייט אליין, וואלסטו מיך דען בעשולדיגט ? איך האב פיליפּ'ן ניט געהייסען גנב'ענען און איהם זיך הרג'ענען. איך בין זעהר אונגליקליך. מענשען קומען אהער און בעגעהען שרעקליכע זאכען און פער'שאפען מיר אונאנגענעהמליכקייטען.

זיא האט אנגעהויבען צו וויינען. איהרע נערוועו זיינען געוועזען שטארק צורייצט און זיא האט ווירקליך געליטען.

— דוא ביזט אויך אונצופריעדען, האט זיא ווייטער געזאגט. פרעג ביי זאָע. זאָע ! זאג דעם גראף !

זאָע האט געוואשען דעם טעפּפּיך פון דעם פרישען בלוט-פלעק.

— אה, מיין העררע, האט זאָע געזאגט. דיא מאדאם איז שוין אזוי אויך גענוג אונגליקליך.

דער גראף איז געוועזען טיעף גערירהרט פון דער טראגעדיע און פון דער ווייגעריגער מוטער. ער האט געקענט איהר גוטע הארץ און האט זיך פארגעשטעלט,

וויא איהר וועט איצט זיין איינע אליין אין איהר גוט. נאנא איז אלץ מעהר פערצווייפעלט געווארען.

— ער איז געוועזן אזא טהייער אינגעל, אזוי צארט, אזוי ליעבענד, האט זיא געבליפעט. יא, איך מח דאס דיר זאגען, אפילו דאס זאל דיר ארייננברענגען אין כעס. איך האב איהם זעהר געליעבט, נאר דוא דארפסט זיין צופריעדען, ער שטעהט דיר שוין מעהר ניט אין וועג.

דיא טרערען האבען איהר געשטיקט, און זיא האט איהם געבעטען, ער זאל געהן זעהן, וואס זשארזש מאכט און זאל גיך קומען צוריק, ווייל ביז זיא וועט ניט וויסען, וואס ער מאכט, וועט זיא ניט קענען איינרוהען.

אין א שטונדע ארום איז מופפא צוריקגעקומען און דערזעהענדיג פון טראמואר, אז זיא קוקט ארויס פון פענסטער, האט ער צו איהר ארויפגעשריען, אז זשארזש לעבט נאך און עס איז נאך דא א שוואכע האפנונג. נאנא איז ווידער פרייליך געווארען און האט אנגעהויבען צו טאנצען און זינגען, און ווען זאע האט איהר געזאגט, אז דער בלוטיגער פלעק געהט ניט אראב פון דעם ווייסען טעפפיך, האט זיא פרייליך געענטפערט.

— זארג ניט, דיא מענער וועלען שוין מיט זייערע פיס דעם פלעק אויסטרעטען.

אויפ'ן צווייטען טאג האט זיא און מופפא פערגעסען אן דער געשיכטע. גלייך וויא מופפא האט דערהערט פון דעם אונגליק, האט ער געשווארען, אז זיין פוס וועט שוין מעהר צו נאנא ניט קומען, און נאט האט מיט דעם איהם געגעבען א ווארנונג. נאר ער האט זיין שבועה ניט געקענט האלטען. אין זיין שפעט ערוואכטע ליעבע האט ער איהר געליעבט, וויא א פאטער און ליעבהאבער. ער האט איהר געוואלט פיהלען געבען זיך, זעהן איהר גליקליך. אין דער לעצטער צייט איז ער נאך פרימער געווארען און ער האט געטרוימט פון א צייט, ווען דיא ליידענשאפט וועט פערשוואונדען ווערען און ער מיט איהר וועלען שטעהן אויף דיא קניע און בעטען גאט ער זאל זיי פערגעבען.

אין זיין נאאיוויטעט (תמימות) האט ער גערעכענט אלס אן אבקומענים פאר זיינע זינד דיא געברענטע ליידען, וואס ער איז פון איהר אויסגעשטאנען. זיין ענמת נפש איז פערגרעסערט געווארען. ווען ער האט מיט יעדען טאג געפיהלט דיא פערענדערונג, וואס קומט אין איהם פאר. זיין עהרע, זיין עדעלקייט, זיין בעגריף פון רעכט און אונרעכט זיינען געוועזן אין דיא הענד פון א דירנע, וואס האט געטהאן מיט זיי, וואס זיא האט געוואלט. איהר אויביגע פאלשקייט האט איהם געריסען

דאס הארץ, ער האט זיך צו דעם ניט געקענט צוגעוואוינען. ער האט געדורשט נאך אויבּיגע ליעבע, זיא האט איהם דאס געשווארען, נאר ער האט געוואוסט, אז זיא איז פאלש דורך און דורך.

איין פריהמארגען האט ער געמאכט א סצענע, זעהענדיג, אז פאקאמאן האט פערלאזט דיין האטעל אין אן אונגעוואוינליכע שטונדע. פריהער, ווען אזא זאך פלעגט טרעפען, פלעגט זיא זיך פערענטפערן און צוזאגען, אז זיא וועט זיך פערבעסערן, נאר איצט האט זיא פרעך געענטפערט, אז זיין אייפערזוכט האט איהר שוין דערעסען. פאקאמאן וועט קומען, ווען ער אדער זיא וועט וועלען, האט זיא געשריען.

— און וואס געהט דאס דיר אן, מיין קליינער מוף?

דאס איז געווען דאס ערסטע מאל, וואס זיא האט איהם גערופען אין דיא אויגען מיט דעם צונאמען. ער איז געבליבען פערשטיינערט פון דיא ווערטער.

— מיר איז דאס שוין נמאס געווארען, האט זיא געזאגט קאלט. אויב איך געפעל דיר ניט אזוי, וויא איך בין,ווארף מיך ארויס. איך וויל זיין פריי. פערשטעהסטו? איצט בלייב אדער געה!

זיא האט געעפענט דיא טהיר, נאר ער איז ניט געגאנגען. איצט האט זיא געטהאן, וואס זיא האט געוואלט פאר'ן קלענסטען ווארט, האט זיא איהם געזאגט, אז ער קען געהן. און ער האט זיך געלאזט זידלען, ביז זיא האט ווידער געדארפט געלד. דאן איז זיא אויף א פאר שטונדען ווייכער געווארען, אום איהם צו קוועלען דערנאך א גאנצע וואך.

צייט ער האט זיך איבערגעבעטען מיט זיין ווייב, איז זיין לעבען נאך ערגער געווארען. פאשערי האט דיא גרעפין פערלאזען און איז אין גאנצען איבערגעגאנגען צו ראזען, און זיא האט זיך איצט געטרייסט מיט אנדערע ליעבהאבער און האט פול געמאכט דעם גאנצען פאלאץ מיט טומעל פון דעם לעבען, וואס זיא האט געפיהרט. עסטעל האט פון דער חתונה אן זעלטען געזעהן איהר פאטער. זיא האט זיך ענטוויקעלט אין א פרוי פון אן אייזערנעם ווילען, און דאנענע האט פאר איהר געציטערט. ער איז מיט איהר געגאנגען אין קירכע און איז געווען זעהר בייז אויף זיין שווינער פאטער, וואס האט זיי אלעמען רואינירט צוליעב א דירנע. וועגא איז געווארען אן אייגעהער צו נאנא גראדע וויא צו דער גרעפין. ער איז געווען זעהר צערטליך מיט'ן גראף און האט געווארט אויפ'ן צופאל, ווען ער וועט איהם ווידער קענען בעהערשען, דיא שאנדע און אונגליק אין דער היים האבען נאך מעהר געטרי־

בען דעם גראף צו נאנא, כאָטשע דאָ איז ער בעליידיגט און בעשפריצט געוואָרען מיט בלאָטע.

אין ניכען איז דיא איינציגע פראגע צווישען נאנא און דעם גראף געוואָרען געלד. איין טאָג איז זיא געווען זעהר צארט מיט איהם און האָט איהם געבעטען ער זאָל ברענגען צעהן טויזענד פראנק. ער האָט איהר צוגעזאָגט צו ברענגען דאס געלד מאָרגען, נאָר ווען ער האָט ניט געקריגען איז ער אזוי געקומען. נאנא איז געוואָרען בלייך פון כעס. אזא אונאָרדענטליכקייט האָט זיא פון איהם ניט ער־ווארטעט.

— דוא האָסט ניט דאָס געלד? אויב אזוי, קליינער מוף, קענסטו געהן. האט מען געהערט אזא פרעכהייט, צו קומען אהער מיך קוסען אָהן א סו אין טאשע. ניין, ניין! ניטאָ קיין געלד, ניטאָ קיין נאנא — פערשטעהסטו מיך?

ער האט איהר ערקלערט, אז היינט אדער מארגען וועט ער איהר ברענגען דאס געלד.

— און וואס וועט פון מיר ווערען ביז דאמאלס? האט זיא געשריען. דוא ווילסט מען זאָל מיך איינשפארען אין געפענגניס פאר שולדען און פערקויפען מיין מעבעל? ניב א קוק אין יענעם שפיגעל. וואס דענקסטו, איך האב דיך ליעב פאר דיין שעהנקייט? מיט א געזיכט, וויא דיינס, דארפסטו א פרוי גוט בעצאהלען, זיא זאל דיך דולדען. אויב דוא וועסט מיר היינט ביי נאכט ניט ברענגען טויזענד פראנק וועסטו מעהר שוין ניט א קוש טהאן אפילו דעם שפיץ פון מיין קליינעם פינגער. איך וועל דיך אבשיקען צו דיין ווייב און זאל זיא זיך מיט דיר האלטען.

דעם זעלבען אבענד האט דער גראף געבראכט דאס געלד, און נאנא האט איהם ערלויבט א קוש טהאן איהר אין דיא ליפען און האט איהם מיט דעם בע־צאהלט פאר אלע זיינע ליידען.

נאנא איז געווען זעהר בייז, וואס ער האט שטענדיג געשטעקט אין איהר האטעל. זיא האט א פאר מאל געבעטען דעם הער וועגא, ער זאל איהר פון איהם בעפרייען און זאל איהם צוריקפיהרען צו זיין ווייב. וואס זאל זיא מיט איהם טהאן האט זיא גערעדט. ווען זיא זאל איהם אפילו אנשפייען אין געזיכט, וואלט ער איהר נאך בעדאנקט. איהר בענעהען זיך מיט איהם איז געווען שרעקליך, זיא האט גע־האלטען אין איין פאדערען געלד, זיא איז געווען צו איהם גרויזאם, און האט איהם איף טריט און שריט געזאגט, אז זיין געלד איז זיין איינציגער חן, אז זיא האט ליע־

אן אנדערן מיט ליבע אין לעבען, און דיא גרעסטע שאנדע אין דער וועלט איז, וואס זיא האט עפעס צו טהאן מיט אזא אידיאט, וויא ער.

ביים קעניג האט מען אפט גערעדט, אז מען דארף איהם בעטען, ער זאל רעזיגנירען, און דיא קעניגין האט זיך אמאל אויסגעדריקט, אז ער איז ווירקליך צו עקעלהאפט. נאנא האט זיך דערפון דערוואוסט, און זיא פלעגט עס איהם שטענדיג אויפוואַרפען.

זיא איז געווען אין גאנצען פריי. יעדען טאג פלעגט זיא פאהרען אין בולאנער וואלד און בעגעגענען דארטען אלע בעקאנטע. טיטולירטע פרויען האבען אויף איהר נעוויזען מיט דיא פינגער און זיא איז שטענדיג געווען ארומגערינגעלט מיט דיא קארעטען פון מיניסטארען, וועלכע האבען געהאלטען פראנקרייך מיט זייערע נער־וועזע פינגער ביים האלז און פון פינאנסיסטען, וועלכע האבען קאנטראלירט גאנץ אייראפא. זיא איז געווען בעקאנט אין אלע הויפט שטעדט און אלע אויסלענדישע גרויסע לייט האבען איהר געזוכט צו קריגען.

גראף מופפא האט דאס אלעס געוואוסט, נאר ער האט זיך געמאכט ניט וויסענדיג, אבער זיא אליין פלעגט איהם מיט דעם בעקומען דאס לעבען. איהר האטעל איז פאר איהם געווארען א גיהנם.

אין צייט איז צווישען איהר און דעם קוטשער געווארען א גוט לעבען. זיא פלעגט מיט איהם רעדען פון דער קארעטע און איהם ארויסשיקען עסען און טרינ־קען פון דיא רעסטאראנען, וואו זיא האט זיך אבגעשטעלט. פלוצים האט זיא זיך מיט איהם צוקריעגט און האט איהם בעשולדיגט, אז ער גנב'עט האבער. ער האט איהר ניט פערשווינען און נעענטפערט, אז יעדעס פון איהרע פערד איז בעסער פון איהר. דער גראף האט זיך געמוזט ארייגמישען און אבזאגען איהם. דאס האט אין גאנצען איבערגעפיהרט דיא דיענער. וויקטארין און פראנסוא זיינען אוועק, ווען מען האט אויסגעפונען, אז אביסעל ציערונג איז פערפאלען געווארען, און מען האט גע־רעדט אין דער שטיל, אז דער גראף האט איהם אבגעזאגט, ווען ער האט אויסגע־פונען, אז ער איז מיט נאנא וויא אנדערע צוויי.

דער גראף האט נאך געהאט אויסצושטעהן אנדערע בזיונות. ער איז געווען געצוואונגען צו שפיעלען אין קארטען מיט מאלוא, סימפאטיזירען מיט דיא קראנק־הייטען פון דעם קליינעם לואי, וואס ער האט געהערט פון זיין אונבעקאנטען פא־טער, און איין אבענד האט ער אונטער דער טהיר געהערט, וויא נאנא האט דער־צעהלט פאר זאע, וויא טאוס זיא איז אריינגעפאלען מיט אן אמעריקאנער; ער האט געמאכט אן אנשטעל, וויא ער באדט זיך אין געלד און איז אנטלאפען גע־

וואריק, ועהרענד זיא איז געשלאפען און האט איהר אפילו ניט איבערגעלאזט א שטיקעל פאפיראס־פאפיר. דער גראף איז געוועזען בלייך וויא דער טוידט און האט זיך אוועקגעשלעפט אין גאס, מורא האבענדיג, אז זיא וועט נאך רעדען מעהר, ווען זיא וועט וויסען, אז ער איז דא.

א מאל האט זיא געקריגען א קאפריז צו א בארעטאן און ווען ער האט איהר אוועקגעווארפען האט זיא זיך גע'סמ'ט מיט א פעקעל שוועבעלאך, וואס זיא האט צולאזט אין וואסער, זיא איז דערפון גיט געשטארבען, נאר שרעקליך קראנק געווא־רען, און דער גראף האט געדארפט אומגעהן ארום איהר און הערען דיא געשיכטע פון איהרע אונגליקליכע ליידענשאפט און דיא שבועות, אז מעהר וועט זיא קיין מאנספערזאן ניט גלויבען. דער גראף האט מורא געהאט צו עפענען א שראנק, אויפהויבען א פארהאנג, אום אויף עפעס ניט אנשטויסען זיך. צייט ער האט גע־טראפען נאנא אין דעם פריזירער'ס ארמען, ווען ער איז אויף א מינוט ארויס צו הייסען שפאנען דיא פערד, פלעגט ער א הוסט טהאן, איידער ער פלעגט אריין אין א צימער. נאר מעהר פון אלעס האט איהם פערדראסען, וואס זיא האט געלעבט מיט פארקאמאן, וועמען ער האט גערעכענט פאר זיין גלייכען. ער איז אוועק צו לאבארדעט און געזאגט איהם, אז ער וועט פארקאמאן ארויסרופען אויף א דועל, נאר לאבארדעט האט איהם אויסגעלאכט.

— א דועל איבער נאנא? האט לאבארדעט געזאגט. גאנץ פאריז וועט פון אייך לאכען. מען קען זיך ניט שלאגען איבער א נאנא.

— אויב אזוי וועל איך איהם אויספאטשען אין גאס.

לאבארדעט האט איהם ערקלערט, וויא לעכערליך דאס איז. דאס וועט נאר פערשאפען מאטעריאל פאר דיא צייטונגען און מען וועט נאר פון איהם מאכען חוזק.

דער גראף איז געוועזען פערצווייפעלט. ער קען זיך זאגאר ניט שלאגען פאר דער פרוי, וועלכע ער ליעבט, ווייל מען וועט איהם אויסלאכען. זיין ליידענשאפט האט איהם קיין מאל ניט פערשאפט אזעלכע שמערצען, וויא איצט. און דאס איז ביי איהם געוועזען דיא לעצטע אויפברויזונג. נאכהער האט ער זיך שוין צוגעקוקט רוהיג צו אלעס, וואס איז פארגעקומען אין האטעל.

נאנא האט אכעמען איינגעשלונגען איינעם נאכ'ן צווייטען. איהרע בעדירפ־ניסע זיינען געווארען אזוי גרויס, אז א מאן האט איהר געקלעקט אויף א צאהן, אין איין טאג האט זיא איהם אויסגעלעדיגט ביז'ן לעצטען סו. צו ערסט האט זיא פאר־מיג געמאכט פארקארטא. אין דיא דרייסיג יאהר וואס ער האט געדיענט אין פלאט

האט ער אבגעשפארט דרייסיג טויזענד פראנק, און מיט דעם געלד האט ער גע־וואלט אוועק אין אמעריקא, זוכען דארטען זיין גליק. נאר ער איז אריינגעפאלען צו איהר אין דיא הענד און אין קארגע צוויי וואכען איז זיא מיט איהם געווארען פאר־טיג. דאס אבגעשפארטע געלד נאך שווערע צעהנדליגע יאהרען ארבייט איז געווען וועניג און ער האט זאגאר פערזעצט זיין צוקונפט. ווען נאנא האט איהם געוויזען דיא טחיר, האט ער ניט געהאט איין סו ביים לייב און לעבען. נאר זיא איז געווען גענוג גוט צו ראטהען איהם, ער זאל זיך צוריקקעהרען אויפ'ן שעף. ער דארף פער־שטעהן, אז אהן געלד קען ער לענגער מיט איהר ניט פערבלייבען... א רואינירטער מאן איז פון איהרע הענד ארויסגעגאנגען, וויא און אבגעשקאגענע הושענא.

איצט האט זיא זיך געווארפען אויפ שטיינער'ן. זיא האט מיט איהם קיין צער־רעמאניעס ניט געמאכט און האט איהם בעהאנדעלט גראב. זיא האט צו איהם געפיהלט א האס, און זיא האט זיך אליין ניט געקענט אבגעבען א רעכנונג פאר וואס. זיא האט געזוכט מיט איהם פארטיג צו ווערען וואס גיכער און האט איהם געזוינען אהן רחמנות, איהרע משוגע'נע פאדערונגען האבען איינגעשלונגען אלעס, וואס ער האט נאר געקענט קריגען, און ער האט אנגעווענדעט אלע זיינע קרעפטען אנצוהאלטען נאך א מאנאט. און ער האט געוויזען גרויסע וואונדער. ער האט פערפלייצט אייראפא מיט גרויסע אנאנסען, וועלכע האבען געשעפט געלד פון אלע ווינקלען, און דאס אלעס איז פערשוואונדען געווארען אין דעם אבגרונד פון נאנא'ס האטעל. אין א פראווינץ אין עלזאס האט ער געהאט א טהייל אין אן אייזענגיסע־ריי, און דארטען אין יענעם פערווארפענעם ווינקעל זיינען געשטאנען דיא ארבייטער שווארץ פון קייהלען און בעדעקט מיט שוויס און האבען דיא כחות אוועקגעלעגט, אום צו שאפען געלד פאר נאנא'ס קאפריזען. זיא האט אלעס איינגעשלונגען און האט הינטער זיך איבערגעלאזט א וויסטעניס, דורך וועלכע איז דורכגעגאנגען א פייער. דאס מאל האט זיא שטיינער'ן אזוי רואינירט, אז ער האט שוין מעהר ניט געקענט קומען צו זיך: זיא האט פון איהם אזוי פיעל אויסגעזויגען, אז ער האט שוין מעהר ניט געקענט דענקען פון א נייע ספעקולאציאן. זיין באנק האט געפלאצט און ער האט געציטערט פאר דיא פאליציי. ביים ווארט געלד פלעגט דיזער מאן, וואס האט פערשוואנדעט מיליאנען, ווערען א צומישטער.

איין אבענד איז ער געקומען צו נאנא און האט ביי איהר מיט טרערען גע־בעטען, זיא זאל איהם לייען הונדערט פראנק צו בעצאהלען זיין דיענסט. נאנא איז געווארען אביסעל גערירט און צו דער זעלבער צייט האט זיא דאס געפונען פאר א גרויסען שפאס, וואס דער מאן, וועלכער האט געהערשט אין פאריז צוואנציג

..ר, איז געקומען צו אזא סוף און זיא האט איהם דערלאנגט דיא הונדערט פראנק און געזאגט:

— איך גיב דאס דיר, ווייל איך געפין דאס פאר שפאסהאפט, אבער דוא וועסט פערשטעהן, אז דוא ביזט ניט אין אזא עלטער, וואס איך זאל דיר אויס־האלטען.... דוא מוזט זוכען אן אנדערע בעשעפטיגונג.

נאכדעם, האט זיא אין דיא הענד גענומען פאלואז. ער האט שוין לאנג גע־זוכט דיא עהרע צו ווערען רואינירט פון איהר, אום צו ווייזען זיך פאר דער וועלט „שיק", און צוויי מאנאטען וועט גאנץ פאריז פון איהם רעדען און ער וועט לעזען זיין נאמען אין אלע צייטונגען. זיין ירושה איז בעשטאנען פון אקער־פעלד, לאנקעס, וועלדער, און פארמען. ער האט געמוזט, געשווינד פערקויפען איינס נאכ'ן צווייטען. אן אקער איז ביי איהר געווען קוים א ביסען. דיא גרינע וועלדער, דיא געל־צייטיגע קארן־פעלדער, דיא גאלד־בלינקענדע וויינ־גערטנער, דיא פעטע לאנקעס מיט'ן הוי־כען גראז, וואו דיא בהמות האבען זיך שיער ניט פערלארען—דאס אלעס איז פער־שוואונדען וויא אין תהום, נאנא האט עס פערביסען מיט דריי וואסער־מיהלען. וואו זיא האט אנידערגעשטעלט איהר קליין פיסעל, איז דיא ערד אונטער איהר פערברענט געווארען. זיא האט מיט איהרע קליינע ווייסע צייהנער צומאהלען איין לאנקע נאך דער אנדערער, איין פארם, נאך דער צווייטער פונקט וויא זיי וואלטען געווען ניט מעהר וויא א קאנפעקט יעדע. און פאלואז איז געזעסען און געזויגען דיא הענטעל פון זיין שטעקען מיט אן אידיאטישען שמייכעל. נאנא האט איהם איבער־געלאזט אונטער א שווערען לאסט פון שולדען מיט אן איינאהמע וועניגער וויא הונדערט פראנק א יאהר. ער איז געוועזן געגויטהיגט צוריקצופאהרען אויף דער פראווינץ און וואוינען ביי אן אלטען האלב־פעררוקטען אנקעל. נאר דאס האט איהם ניט אויסגעמאכט. ער איז געוועזן „שיק" און זיין נאמען איז א פאר מאל דערמאנט געווארען אין דער פיגארא.

ער האט אזוי אנגעעקעלט נאנא מיט זיין דינעם האלז, מיט'ן קורצען רעקעלע, מיט זיין געמאכטע מינע פון א מענשען, וואס האט שוין אלץ דורכגעמאכט און מיט זיינע קורצע, אבגעריסענע פראזען, וויא פון א פאפוגאי, אז זיא האט איהם ענדליך אנגעהויבען צו פאטשען.

נאך פאלואז איז צו נאנא אין דיא הענד ווידער אריינגעפאלען פאשערי. דער אונגליקליכער פאשערי האט זיך איצט געפונען אין א שלעכטע לאגע. זייט ער האט זיך צוריסען מיט דער גרעפין, איז ער געווארען וויא וואקס אין דיא הענד ביי ראזע'ן, וועלכע האט איהם בעטראכט אלס איהר מאן און מיגנאן וויא דעם אויפזעהער פון

הויז. אלס מאַן האָט פאַשערי געדאַרפט זיין זעהר פאָרזיכטיג, ווען ער האָט איהר געגאַרט און האָט געדאַרפט אויסטראַכטען אַלערליי ליגענס, אַז ער זאָל פון איהר ניט בעקומען אַ לייענים. מיגנאָן האָט מיט אַלע קרעפטען געזוכט צו פערגרעסערען דעם פערמעגען פון זיינע קינדער און האט זיך אונטערגעבען צו דער ליידענשאַפט, וואָס זיין ווייב האָט געפיהלט צו פאַשערי. נאַנא האָט בעטראַכט פאַר אַ גרויסען זיעג, וואָס זיא האָט פאַשערי אַריינגעקריגען אין דיא הענד און האָט איינגעשלונגען דיא צייטונג, וואָס ער האָט געגרינדעט אויפ'ן געלד פון זיינעם אַ פריינד. איהרע פערהעלטניסע צו איהם זיינען ניט געווען אָפען, איהר איז געפעלען געוואָרען, וואָס זיא דאַרף איהם בעהאַנדלען אַלס אַ העררן, וואָס מוז זיך היטען. ווען זיא פלעגט רעדען וועגען ראָזען פלעגט זיא זאָגען: „דיא אָרימע ראָזע, נעבאַך". פאַשערי'ס צייטונג האָט איהר געקלעקט צו דעקען דיא אויסגאַבען אויף איהרע בלומען אין דעם פערלויף פון צוויי מאָנאַטען. ווען זיא האָט שוין געהאַט דיא צייטונג פער־שלונגען, האָט זיך איהר פלוצים פערגלוסט צו מאַכען אין אַ ווינקעל פון האָטעל אַ ווינטער גאָרטען און אויף דעם איז אוועק דיא דרוקעריי. מיגנאָן האָט דערפון געקליבען פערגניגען און ער איז אוועק צו נאַנא אום צו זעהן, אויב ער וועט ניט קענען דורכפיהרען, אַז פאַשערי זאָל אין גאַנצען בלייבען ביי איהר. נאַנא האָט איהם אָנגעקוקט פערוואונדערט און האָט איהם געפרעגט, אויב ער מאַכט ניט שפּאַס פון איהר. דערנאָך האָט זיא מיט אַ שטאָך בעמערקט, אַז אַזאַ דומהייט קען זיך נאָר ערלויבען אַ פרוי, וואָס האָט אַ טאַלענט, וויא דיא אָרימע ראָזע און זיא האָט פאַשערי אָבגעשאַפט.

דאָך האָט זיא בעהאַלטען אַ פריינדליכען אנדענקען וועגען איהם. זיי וואָלטען פיעלייכט נאָר קיין מאָל ניט צוזאַמענגעקומען, ווען ניט פאַלואַז, און דאָס פערלאַנגען כוסטיג צו מאַכען זיך איבער דיוען נאָר האָט זיי ביידען צוזאַמענגעפיהרט. זיי האָבען געפונען פאַר אַ גרויסען שפּאַס צוזאַמען קומען זיך פאַר זיינע אויגען און פאַר זיין געלד אונטערצוהאַלטען זיך. זיי פלעגען איהם אַרומשיקען פון איין עק פאַריז ביז'ן צווייטען, אום צו בלייבען אַליין.... און ווען ער פלעגט קומען האָבען זיי פון איהם געשפּעט און געלאַכט אין דיא הויפענס, נאָר ער האָט דאָס ניט פערשטאַנען. אַמאָל האָט זיא זיך געוועט מיט פאַשערי, וועלכער האָט איהר אונטערגערייצט, אַז זיא וועט פאַלואַז פּאַטשען. דעם זעלבען אָבענד האָט זיא איהר וועט אויסגע־פיהרט און האָט איהם אָנגעהויבען צו פּאַטשען און איהר האָט פערשאַפט פערגני־גען צו וויזען, וואָס פאַר פייגלינגע דיא מענער זיינען. זיא פלעגט איהם הייסען אויסשטעלען דיא באַקען ווען זיא האט געוואָלט געבען איהם אַ פּאַטש און האָט

איהם, געגעבען אזעלכע שטארקע פעטש, אז די העגד פלעגען איהר גליהען, פאלואז האט געקאכט מיט טרערען אין די אויגען.

— ווייסטו וואס? האט ער צו איהר אמאל געזאגט נאך א פייערדיגען פאטש. דוא האסט בעדארפט מיט מיר חתונה האבען. מיר וואלטען געווען א פיינע פאר.

ער האט דאס געמיינט גאנץ ערנסט ווייל איהם האט געדוכט, אז דאס וואלט איבערגעראשט גאנץ פאריז. נאנא'ס מאן—וואס פאר א „שיק" !

— ווען איך וואלט וועלען חתונה האבען, האב איך שוין לאנג געקענט קריגען א מאן, צוואנציג מאל א בעסערען וויא דוא. איהר אלע מאכט מיר שוין קראנק מיט דעם : „ווילסט מיט מיר חתונה האבען ? ווילסט מיט מיר חתונה האבען ?" קוק מיך אן ! בין איך בעשאפען געווארען חתונה צו האבען ?

און ביי די ווערטער האט נאנא אויסגעשפיים.

איין אבענד איז פאלואז פערשוואונדען געווארען, און מיט אכט טאג שפעטער האט מען זיך דערוואוסט, אז ער געפינט זיך ביי א פעטער און וועט וואהרשיינליך הייראטען מיט א קוזינע, וואס איז זעהר העסליך און פרום.

זיא האט זיך דערפון ניט געקימערט און איין אבענד האט זיא זיך געווענדעט צום גראף :

— מיין קליין הינטעלע, דוא האסט נאך מזל ! דיינע נעבענבוהלער (סאפערניקעס) ווערען אלץ וועניגער, פאלואז האט אויך געוואלט מיט מיר חתונה האבען.

דער גראף איז בלייך געווארען. זיא האט איהם מיטביידע הענד ארומגענומען און ביי יעדען גרויזאמעןווארט א קוש געטהאן איהם.

— פערדריסט דען דיר אויך, וואס דוא קענסט ניט הייראטען נאנא ? האט זיא צו איהם געזאגט. וועהרענד זיי אלע דוקען מיר דעם קאפ מיט זייערע נארישע רייד וועגען החתונה, פלאצטו שיער ניט אין א ווינקעל פאר כעס. נאר דוא זעהסט, איידער דוא וועסט מיר מאכען אזא פארשלאג, דארפסטו ווארטען ביז דיין ווייב וועט שטארבען. וויא ניך וואלסטו צו מיר געקומען און געפאלען מיר צו די פיס, און מיט טרערען און שבועות געבעטען, איך זאל מיט דיר חתונה האבען.... נאר נאך אלעמען וואלט עס גאר ניט געווען אזוי נארעש, ניט אמת ?

זיא האט צו איהם איצט גערעדט מיט זעהר א זאנפטע שטימע, אום צו פערמאסקירען איהר גרויזאמען שפאט דער גראף איז זעהר רויט געווארען.

— אויף מיין ווארט איך האב געטראפען, האט זיא ווייטער געזאגט. ער ווינשט ווירקליך זיין ווייב זאל שטארבען. אה ! די שעהנסטע זאך איז, אז ער איז נאך א גרעסערער שופט פון זיי אלעמען !

מופפאַ'ס איינציגע טרייסט איז געווען, וואס דיא דיענער פון האָטעל האבען איהם בעטראַכט פאר דעם וויכטיגערען פון דיא „אַנדערע". ער האט געצאהלט אם מייסטען און דארום האט ער זיך גערעכענט פאר'ן אפיציעלען ליעבהאבער. זיין ליידענשאפט איז געווארען אלץ שטארקער און ער האט זיך נאר געהאלטען צוליעב זיין געלד. ער האט איהר געצאהלט פאר יעדען שמייכעל, ביי איהם איז דאס געווען אזא קראנקהייט, וואס צושטערט דעם גאנצען קערפער. זיינע ליידען זיינען פאר איהם געווען א בעדירפניסע. ווען ער פלעגט אריינגעהן אין איהר שלאף־צימער איז זיין ערסטע זאך געווען צו עפענען דיא פענסטער, אום פטור צו ווערען פון דעם רויך, וואס דיא „אַנדערע" האבען אנגערויכערט. זיי זיינען אלע רוהיג געטראטען איבער'ן פלעק פון בלוט פאר דער טהיר און האבען זיך ניט וויסענדיג געמאכט. נאר זאע'ן האט דער פלעק נערוועז געמאכט, ווייל דאס האט איינפאך אויסגעזעהן ניט ריין. איהרע אויגען האבען זיך שטענדיג אבגעשטעלט אויף דעם פלעק, און ווען זיא פלעגט אריין צו דער מאדאם, האט זיא בעמערקט:

— עס איז מערקווירדיג, וואס דער פלעק זעהט זיך נאך אן! אזוי פיעל מענשען קומען דאך דא אריין.

נאנא האט געהאט דיא בעסטע נאכריכטען וועגען זשארזש'ן, וועלכער האט זיך געפונען מיט דער מוטער אין זייער גוט און האט זיך ביסלעכווייז ערהאָלט. זיא האט שטענדיג געענטפערט מיט דיא זעלביגע ווערטער:

— עס מוז נעהמען צייט. דער פלעק ווערט אלץ קלענער איך קען מערקען דעם אונטערשיעד.

דיא הערען—פאַקארמאַ, שטיינער, פאַלואַז און פאַשערי — האבען א טהייל פון דעם פלעק אוועקגעטראגען אויף דיא זייכען פון זייערע שיך. און מופפאַ, וועלכער האט אויך זעהר אויפמערקזאם בעטראכט דעם פלעק, האט געדענקט, אז ער קען טרעפען דעם צאָל פון דיא מענער, וואס זיינען אויף איהם געטראטען. פון דיא ענדערונג וואס דיא טריט האבען געמאכט. ער האָט געפיהלט א געהיימען שרעק יעדעס מאָל, וואס ער איז אַרויפגעטראָטען אויפ'ן פלעק. פונקט וויא ער וואָלט געטראָטען אויף א לעבעדיגעס וועזען.

אין איהר צימער האָט ער אַלעס פערגעסען; דאָ האָט ער שוין מעהר ניט געדענקט וועגען דיא „אַנדערע", דאָ איז איהם פון זינען אַרויס דיא טראַגעדיע וואָס איז געשעהן ביי דער טהיר. אויף דרויסען אין גאס האָט ער אָפט געוויינט פאַר שאַנדע און האָט א נדר געטהאָן מעהר אהער ניט צו פערשמעקען. נאר וויא דיא טהיר האט זיך הינטער איהם פערמאַכט, איז ער ווידער געווען אין איהר

נעוואלט. אין דיא ווארעמקייט פון דיזען צימער האט ער געפיהלט, וויא זיינע קרעפ־טען פערלאזען איהם. ער, דער גאטס־פארכטינער, האט דא דורכגעלעבט דיא זעל־בע געפיהלען, וואס ער האט געהאט אין דער רייכער קירכע, ווען ער איז דארטען געשטאנען אויף דיא קניע און איז בערוישט געווארען פון דיא קלאנגען פון ארגעל און יון דעם דופט פון ווייראך. נאנא האט איהם געהאלטען מיט דעם זעלבען אייפערזיכטיגען דעספאטיזמוס פון א צארנדיגען גאט. זיא האט איהם געשענקט סעקונדען פון אונבעשרייבליכען פערגניגען פאר לאנגע שטונדען פון גרויזאמען לייד מיט א שטענדיגע הארץ־צופענים פאר דיא שרעקען פון גהנם און אויבינען כף־הקלע. ער האט געציטערט פאר דיא ווייבערשע גבורה, וואס זיא האט איבער איהם געהאט, פונקט וויא ער האט געציטערט פאר דעם אונבעקאנטען און אונגע־הייערען הימעל.

נאר זיין אונטערוואַרפענהייט האט איהר ניט געריהרט, פערקעהרט זיא איז געווארען צו איהם שרעקליך טיראניש. עס איז געלעגען אין איהר נאטור צו פער־שמוצען יעדע זאך, צו וועלכע זיא האט זיך צוגעריהרט מיט איהרע קליינע הענד, גראדע אזוי וויא זיא האט זיי געמוזט צערשטערען. ווען זיא פלעגט בלייבען מיט איהם אליין, האט זיא צו איהם גערעדט, וויא צו א קינד און געצוואונגען איהם צו טהאן אלע נארישע זאכען. און דער שוואכזיניגער גראף האט איהר נאר ניט גע־קענט אבזאגען. אנפאנגס זיינען דיא המצאות געווען אונשולדיגע, זיא האט איהם געמאכט, ער זאל שטאמלען, וויא א קינד און נאכרעדען איהר נארעשע פראזען.

— זאג, פס! קאקא מאכט זיך קוסטיג!

ער האט זיך געלאזט לערנען און בעמיהט זיך אפילו נאכצומאכען איהר נגון:

— פס! קאקא מאכט זיך לוסטיג!

א צווייטען מאל האט זיא זיך געמאכט פאר א בער, איז ארומגעקראכען אויף אלע פיער אין איין העמד איבער'ן באדען און האט זיך אלע ווײלע אומגעקוקט, וויא זיא וויל איהם בייסען, און האט איהם ענדליך טאקע א ביס געטהאן אין פוס און האט דאביי שטארק געלאכט.

דאן האט זיא זיך אויפגעהויבען און געזאגט:

— איצט וועסטו שפיעלען דעם בער.... און איך וועט זיך, אז דוא וועסט ניט זיין אזוי געשיקט, וויא איך.

ער האט דאס געפונען רייצענד. זיא האט איהם אמוזירט אלס בער מיט איהר ווייסע לייב און רויטע גריווע. ער האט געלאכט, געשטעלט זיך אויף אלע

פיער, געפרומט און געביסען איהר, און זיא איז פון איהם געלאפען, וויא זיא וואלט זיך ווירקליך געשראקען פאר איהם.

— זיינען מיר אבער נארעש, האט זיא ענדליך געזאגט. דוא האסט קיין אהנונג ניט, וויא העסליך דוא ביזט, מיין קעצעלע.... אח, ווען מען וואלט דיך געקענט אזוי זעהן ביים קעניג אין פאלאץ!

דיא אמאליגע שלאפלאזע שרעקעדיגע נעכט זיינען פערשוואונדען געווארען, און איצט, ווען זיי פלעגען בלייבען אליין, האבען זיי זיך אמוזירט מיט דעם, וואס זיי זיינען געקראכבען אויף אלע פיער, האבען געברומט און געביסען זיך, וויא דיא בעסטיעס. אמאל האט ער זיך אויסגעגליטשט און האט זיך מיט'ן קאפ אנגעשלאגען אן א שטיק מעבעל. און זיא האט שיער געפלאצט פאר געלעכטער, ווען זיא האט דערזעהן א גרויסען בייל ביי איהם אויפ'ן שטערן. פאלואז פלעגט איהר אויך פערשאפען אזא פערגניגען, ווען זיא האט איהם געזעהן א צובייךטען. איצט האט זיא בעהאנדעלט דעם גראף פונקט אזוי און האט איהם געטראטען מיט דיא פיס און געשלאגען וויא א חיה.

אן אנדערס מאל האט ער געשפיעלט פאר א הונד. זיא פלעגט א שליידער טהאן איהר פארפיומירטע טיכעל אין צווייטען עק צימער, און ער האט געדארפט צוקריכען אויף אלע פיער און אויפהויבען עס מיט דיא צייהנער. און זיא פלעגט שרייען:

— ווארט, צעזאר! איך וועל דיר ווייזען, וויא צו זיין פויל!.... נוט אזוי, צעזאר! טהו וואס מען הייסט דיר!

און איהם איז געפעלען געווארען זיין ערנידערונג; איהם האט פערשאפט פערגניגען צו שפיעלען דיא חיה, און ער האט נאך געוואלט טיעפער זינקען.

— שלאג מיך! שלאג מיך שטארקער! האט ער געשריען: הר־הו! איך בין איצט פערריקט! שלאג נאך!

איין טאג איז איהר פלוצים איינגעפאלען א זעלטזאמער קאפריז. זיא האט פון איהם פערלאנגט, אז ער זאל דעם זעלבען אבענד קומען אנגעטהאן אין זיין יוניפארם אלס קאמערהער. און דא האט זיך אנגעהויבען א געלעכטער און א געשפאט, ווען ער איז אריין מיט זיין דעגען און הוט, מיט זיינע ווייסע הויזען און רויטען פראק געשטיקט מיט גאלד, מיט'ן סימבאלישען שליסעל פון קאמערהערר איבער'ן לינקען זקסעל. מעהר פון אלעם האט איהר פרייליך געמאכט דער שליסעל און האט ביי איהר ארויסגערופען פיעלע שמוציגע המצאות. איהר פרייד האט קיין גרענעץ ניט געהאט. איצט ווען ער איז פאר איהר געשטאנען אין זיין יוניפארם,

האט זיא געהאט דיא בעסטע געלעגענהייט ארויסצוצייגען איהר ווילדען באגער צו בעשמוצען און בעליידיגען אלעס, וואס האט געשיינט צו זיין גרויס און ערהאבען, זיא האט איהם געקניפען און געריסען און געשריען:

— פארוועדטס קאמערהערר!

און ביי יעדען געשריי האט זיא איהם געגעבען א זעץ מיט'ן פוס אין הינטער טהייל און ביי יעדען זעץ האט איהר געדוכט, אז דאס גילט ניט נאר איהם, זאנדערן אויך דעם גאנצען קעניגליכען פאלאץ, דעם קעניג אליין, וואס זיצט הויך אויפ'ן טהראן, געשטיצט אויף דער מורא און אונטערוואָרפענהייט פון פאלק.... דאס איז געווען איהר ראכע, וואס זיא האט אויסגעזויגען מיט דער מוטער'ס מילך, און אונבעוואוסטע פערגעלטונג, וואס איז איהר איבערגעגעבען געווארען מיט'ן בלוט פון איהר פאמיליע.

ווען דער גראף האט זיך אויסגעטהאן און זיין געשטיקטער פראק איז געלעגען אויפ'ן באדען, האט זיא צו איהם געשריגען:

טרעט איהם מיט דיא פיס, שפיי אויף דעם!

און דער גראף האט איהר געפאלגט. ער האט געשפייט און געטראטען מיט דיא פיס אויפ'ן אדלער, אויף זיינע ארדענס. קראך! זיא האט צובראכען א פלעשעלע פארפיום אדער א קעסטעלע קאנפעקטען. זיא האט פון איהם געמאכט א הייפעל מיסט, וואס ליגט אונטער יעדען רינשטאק.

דערווייל האבען דיא גאלשמידען פארטיג געמאכט איהר בעט און אין מיטען יאנואר האבען זיי עס צוגעשיקט צו איהר. מופפא האט זיך צו דער צייט געפונען אין נארמאנדיע, וואו ער איז געפאהרען צו פערקויפען א שטיק לאנד, וויל נאנא האט געפאדערט פיער טויזענד פראנק גלייך. ער האט זיך געזאלט פערזאמען צוויי טעג, נאר אזוי וויא ער איז מיט דער אנגעלעגענהייט פארטיג געווארען פיעל ניכער, האט ער זיך געאיילט צוריק צוקעהרען אין פאריז. קומענדיג אין שטאדט, איז ער ניט געגאנגען א היים, זאנדער'ן צו נאנא'ס האטעל. עס איז געווען צעהן אוהר אין דער פריה. ער האט מיט זיך געטראגען א שליסעל און האט אליין געעפענט א הינטער טהיר און קיינער האט ניט געזעהן, וויא ער איז ארויף אויף דיא טרעפ. אין סאלאן האט ער געטראפען זאע, וואס איז געווען בעשעפטיגט מיט'ן רייניגען דיא בראנזענע געגענשטענדע. זיא איז געווארען פערווירט, ווען זיא האט איהם דערזעהן, און וויא זיא איז אביסעל געקומען צו זיך, האט זיא פון איילעניס ניט געוואוסט, וויא איהם אבצוהאלטען, און זיא האט איהם אנגעהויבען צו דערצעהלען א לאנגע געשיכטע, אז הערר ווענא איז דא געכטען געווען פרעגען אויף

איהם, אז ער איז געווען זעהר עררעגט און האט געבעטען, אז מען זאל דעם גראף שיקען צו איהם גלייך, וויא ער וועט קומען צוריק פון זיין רייזע, ווייל ער דארף איהם זעהר נויטהיג זעהן.

מופפא האט איהר אויסגעהערט, אבער ער האט גאר ניט פערשטאנען. באלד אבער האט ער דערזעהן איהר פערווירונג און אויף איהם איז אנגעפאלען אזא אייפערזוכט, אז ער האט שוין גאר ניט געדענקט, אז ער זאל זיין פעהיג אויף דעם. ער האט זיך אווארף געטהאן צו דער טהיר פון שלאף-צימער, פון וואנען עס האט זיך געהערט א געלעכטער. ער האט דיא טהיר מיט א שטארקען שטופ אויפגעריסען, און זעא האט א ציה געטהאן מיט דיא אקסלען און ארויסגעמאכט זיך פון צימער. איהר דאנה! ווען דיא מאדאם האט קיין שכל ניט, זאל זיא איצט טהאן, וויא זיא פערשטעהט, גראף מופפא האט ארויסגעלאזט א ווילדען געשריי:

— מיין גאט!.... מיין גאט!....

דאס נייע צימער האט געפינקעלט מיט זיין קעניגליכער פראכט. דאס גאנצע צימער איז געווען ארומגעהאנגען מיט סאמעט פון טהיי ראזע קאליר, בעפוצט מיט גאלדערנע קוטאסען און שניר. און הינטען איז געשטאנען דאס בעט פון גאלד און זילבער—א טהראן בורייט גענוג אז נאנא זאל אויף איהם קענען אויסשפרייטען דאס קעניגרייך פון איהרע נאקעטע גליעדער, און וואו זיא איז אין דיזען מאמענט געלעגען אויסגעצויגען מיט דער רוהיגקייט פון אן אבגאט. נעבען איהר זייט איז געלעגען א שמאך, אן אויסגעדרייטע שמאטע, אן איינגעפאלענע חורבה אין דער געשטאלט פון דעם אלטען מארקיז שואר (זיין שווינגערפאטער). ער איז געלעגען אין איין העמד.

ביים גראף מופפא איז דורכגעלאפען א פראסט איבער אלע זיינע גליעדער. ער האט פערבראכען דיא הענד און האט ציטערנדיג געשטאמעלט:

— מיין גאט!.... מיין גאט!....

אזוי! האבען דיא גאלדערנע ראזען געבליהט און זייערע גאלדענע בלעטער פאר׳ן מארקיז שואר! פאר איהם האבען זיך געבויגען דיא קליינע אמורען פון די פיט און אויף איהם האבען זיי געקוקט מיט זייער שעלמישען שמייכעל. פאר אידם האט דער פאאון אראבגעריסען דעם שלייער פון דער נאקעטער פיגור פון דער נאכט, וואס איז אזוי טריי קאפירט געווארען פון נאנא׳ס נאקעטען קערפער?

נאנא איז אראבגעשפרונגען פון בעט צו פערמאכען דיא טהיר. וואס פאר! שלים-מזל דער סוף איז! שטענדיג טראגט איהם אן, ווען מען דארף איהם ניט און צו וואס איז ער גאר געפאהרען אין נארמאנדי נאך געלד? זיין שנער האט

איהר נעבראכט דיא פיער טויזענד פראנק און נאכדעם האט זיא דאך ניט געקענט אוועקשיקען איהם!

— דוא ביזט אליין שולדיג! האט זיא געשריען, פערהאקענדיג דיא טהיר. וואו האט מען דאס געזעהן, אז מען זאל אזוי אריינגעהן אין א הויזן דוא ביזט מיר שוין נמאס און מאוס געווארען. געה געזונדערהייד!

טופפא איז געשטאנען הינטער דער פערמאכטער טהיר, וויא צושמעטערט פון דעם, וואס ער האט געזעהן. ער האט געציטערט פון קאפ ביז דיא פיס, וויא א בוים, וואס איז געטרייסעלט פון ווינד. א רגע האט ער געהאלטען ביים פאלען, דאן האט ער זיך אראבגעלאזט אויף דיא קניע, האט אויפגעהויבען דיא הענד צום הימעל און אויסגעשריען.

— ניין, איך וויל ניט!.... שיק מיר דיין הילף! גאט, שטעה מיר ביי און גיב מיר דעם טוידט!.... נעהם מיך צו, אז איך זאל שוין מעהר ניט קענען הער־רען, זעהן און פיהלען.... צו דיר, א גאט, וויל איך געהערען! צו דיר, צו דיר, פאטער אין הימעל!

און ער האט ווייטער געבעטען מיט היץ, מיט ברען, פערזונקען אין א רעלי־גיעזען עקסטאז, איצט האט יעמאנד בעריהרט זיין אקסעל, דאס איז געווען דער אלטער ווענא, וועלכער האט זיך פערוואונדערט צו געפינען איהם אין אזא פאזע אונטער א פערמאכטער טהיר. דעם גראף האט געדוכט, אז גאט האט דערהערט זיין געבעט און האט איהם צוגעשיקט זיין הילף. ער האט זיך אריינגעווארפען אין דיא ארמען פון דעם אלטען מאן, טרערען זיינען איהם געקומען אלס אן ערלייכטער־רונג, און ער האט זיך שטארק צוואויינט.

— מיין ברודער! אה, מיין ברודער!

אלע זיינע ליידען האבען זיך אויסגעדריקט אין דעם אויסגעשריי. ער האט פערגעסען ווענא'ס געזיכט מיט זיינע טרערען און קוסענדיג איהם האט ער מיט א בליבענדע שטימע געשטאמעלט:

— אה, ברודער! נאר דוא אליין ביזט מיר פערבליבען! האב אויף מיר רחמנות, נעהם מיך צו פון דאנען און טהו מיט מיר, וואס דוא ווילסט.

הערר ווענא האט איהם צוגעפרעסט צום הארצען און האט איהם אויך גע־רופען ברודער. נאר ער איז איהם געקומען אנזאגען א ניי אונגליק. ער האט איהם שוין פון נעכטען אן געזוכט, אום צו דערצעהלען איהם, אז זיין ווייב, דיא גרעפין סאבינא, איז אנטלאפען געווארען מיט א מאן, וואס האט געהאלטען א גרויסע מאדע מאגאזין. א שרעקליכער סקאנדאל! גאנץ פאריז קלינגט דערמיט. זעהענדיג

אז דער גראף איז איצט נעוועזן אין א רעליגיעזען עקסטאז, האט ער נעפרעגט, אז איצט איז דער בעסטער מאמענט איבערצוגעבען דעם גראף, וואס איז געשהען אונ־טער זיין אייגענעם דאך. נאר מופפא איז געבליבען אונגעריהרט. דיא גרעפין איז אנטלאפען ? וואס מאכט עס אויס ! ער האט מיט שרעק געקוקט ארום זיך און נים אויפגעהערט צו בעטען נאנא:

— פיהר מיך אוועק ! פיהר מיך אוועק ! איך קען שוין דאס מעהר נים אריבערטראגען !

און נאנא האט איהם אוועקגעפיהרט וויא א קינד. פון דיזען מאמענט אן האט ער איהם אין גאנצען בעהערשט. איצט האט זיך דער גראף ווידער איבער־געגעבען דיא שטרענגע פפליכטען פון רעליגיאן. ווימענדיג, אז ביים האף איז מען שטארק אונצופריעדען פון זיין אויפפיהרונג, האט ער רעזיגנירט. זיין טאכטער עס־טעל האט אנגעהויבען צו פיהרען נעגען איהם א פראצעס און געפאדערט דיא זעכ־ציג טויזענד פראנק, וואס זיינען איהר געבליבען ירושה פון א טאכטער און וועלכע ער האט איהר נעדארפט אויסצאהלען אין דעם טאג פון איהר חתונה. אין גאנצען רואינירט, לעבענדיג שפארזאם פון דיא ברעקלאך וואס זיינען איהם פערבליבען פון זיין אמאליגען אונגעהייער גרויסען פערמעגען, האט ער זיך געלאזט פיהרען צום גרונד דורך דיא גרעפין, וועלכע האט פון איהר זייט פערשלונגען דאס איבריגע, וואס נאנא האט נאך נים צייט געהאט צו פערניכטען.

דיא בעריהרונג, וואס דער גראף האט געהאט מיט דער דירנע, האט פער־דארבען דיא גרעפין און האט איהר געטריבען צו טהאן אזעלכע זאכען, וואס זיא האט קיין מאל געקענט דענקען און זיא איז געווארען דיא לעצטע צושטערערין פון זייער הויזליכען לעבען. זיא האט זיך געווארפען פון איין ליעבהאבער צום צווייטען און נאך פיעלע סקאנדאלען האט זיא זיך אומגעקעהרט צום גראף, און ער האט איהר צוגענומען מיט קריסטליכער פערגעבונג. און ער האט איהר מיט זיך מיטגע־שלעפט, וויא זיין לעבעדיגע שאנדע, נאר ער איז אלץ מעהר און מעהר גלייכגיל־טיגער געווארען און האט כמעט אויפגעהערט צו ליידען פון אזעלכע זאכען. ווען ער האט זיך ארויסגעריסען פון דער פרוי׳ס הענד האט ער זיך איבערגעגעבען אין גאנ־צען צו גאט און אין דיא דונקעלע קירכען אויף דיא קאלטע שטיינערנע פלאסטער אויסגעשטרעקט, האט ער ווידער געפונען דיא אינערע פריידען פון אמאל און האט דא אזוי געשטאמעלט, געבעטען און אייננעבויגען זיך פאר גאט, וויא פריהער פאר נאנא. מיט אבגעשוואכטע קרעפטען, מיט א האלב צומישטען מארך האט ער ווי־דער בעפרידיגט דיא אונקלארע בעדערפניסע פון זיין גאנצען וועזען.

דעם װעלבען אבענד נאך דער לעצטער סצענע צװישען דעם גראף און נאנא איז מינגאָן געקומען צו נאנא אין האטעל. ער האט זיך שוין ענדליך צוגעװאוינט צום געדאנק, אז פאשערי איז זיין ראָזע׳ס צװייטער מאן. ער האָט שוין זאָגאר אָנגעהויבען אויסצוגעפינען, אז דאָס איז ניט אזוי שלעכט, װיא ער האָט אָנפאַנגס געדענקט. און ער האָט איינגעפיהרט, אז פאָשערי זאָל דעקען אלע קליינע אויסגאַבען פון הויז און זאָל אָבגעבען א גרויסען טהייל פון זיינע פערדיענסטען ביי׳ם טהעאַטער פאַר׳ן הויז געזינד. פאָשערי האָט זיך אויך ארויסגעװיזען זעהר קלוג און האָט זיך ניט געמאַכט לעכערליך מיט אייפערזיכטיגע סצענען געגען ראָזעס זייטיגע ליעבעס געשעפטען. און מיגנאָן האָט זיך בענוגענט דערמיט, װאָס ער האָט עהרליך פערװאַלטעט דעם קאַפּיטאַל פון דער פאַמיליע. יעדער פון זיי איז געגאַנגען מיט זיין װעג און איינער האָט דעם צװייטען ניט געשטערט. מיגנאָן איז איצט געקומען צו נאָנא אָבצורעדען זאָע׳ן, װיא פאָשערי האָט איהם געראַטהען, װייל ראָזע האָט דיא לעצטע צייט זעהר געליטען פון דיא אונערפאַרענע קאַמער־מיידלאך.

װען מיגנאָן איז אריינגעקומען, איז איהם זאָע ארויס אַנטקעגען און ער האָט איהר אריינגערופען אין שפּייז צימער און האָט גלייך מיט איהר גענומען רעדען, זיא זאָל איבערגעהן צו איהם. נאָר שוין ביים ערסטען װאָרט, האָט זיא איהם געענטפערט, אז דאָס איז אונמעגליך, װייל זיא קלייבט זיך שוין דיא מאַדאַם צו פערלאָזען און עפענען אן אייגענעם געשעפט. זיין פּרוי איז ניט דיא ערסטע, װאָס האָט אויף איהר געװאָרפען אן אויג. פיעלע אנדערע בעקאַנטע דאַמען האָבען איהר שוין צוגעזאָגט גאָלדערנע בערג נאָר זיא דענקט אָבצוקויפען ביי מאַדאַם טריקאָן איהר געשעפט און דינגען א גרויסען האָטעל און פיהרען איהם אויפ׳ן גרויסען פוס. זיא האָט אויך געװאָלט מיטנעהמען סאַטין, נאָר יענע ליגט איצט אין האָספּיטאַל אויף א מאוסע קראַנקהייט און זיא האָט מורא, אז זיא װעט שוין זיין קאַפּוט. מיגנאָן האָט איהר געפּרובט אָבשלאָגען פון איהר אונטערנעהמונג און ערקלערט, אז דאָס איז זעהר ריזיקאַליש.

— אח, אזעלכע ארטיקלען זיינען א גאַנגבאַרע סחורה.... האט זאָע געענטפערט. איך בין שוין לאַנג גענוג געװען ביי אנדערע, איצט מעגען זיי שוין זיין ביי מיר.

א צופריעדענער שלעכטער שמייכעל האט זיך בעװיזען אויף איהרע ליפּען. איצט װעט זיא אליין װערען א „מאַדאַם״ און זיא װעט אלע דיזע פרויען, פון װעלכע זיא האט אויסגענאָסען דעם װאַש־בעקען פופצעהן יאהר לאַנג, קעגען קויפען פאַר עטליכע לואי.

אויף נאנא איז פלוצים אנגעפאלען א שטארקער קומער. אנפאנגס איז זיא געוועזן זעהר נערוועז פון דער בעגעגעניס צווישען גראף און דעם מארקיז, נאר דאך האט זיא דאס געפונען פאר א גוטען שפאס. נאר מיט א פאר שטונדען שפעטער האט ביי איהר דיא ערשיינערונג וועגען אלטען מארקיז, וועלכען מען האט פון איהר הויז אוועקגעפיהרט אין א קארעטע א האלב טוידטען, און וועגען דעם קליין הינטעלע מוף, וועלכען זיא האט אזוי געפיינינט און וועלכען זיא וועט שוין מעהר ניט זעהן, האט איהר ארויסגערופען א מין זיסע מעלאנכאליע. דערצו האט זיא זיך נאך דערוואוסט, אז סאטין ליגט א טוידט קראנקע אין א הֹספיטאל. אין דעם אויגענבליק ווען זיא האט געהייסען שפאנען דיא פערד, אום צו פאהרען זעהן דאס לעצטע מאל סאטין, איז אריין צו איהר זאע און האט איהר רוהיג געזאגט, אז אין אכט טעג ארום נעהמט זיא אוועק פון איהר און זיא זאל זוכען דערווייל אן אנדער קאמער־מיידעל, דאס האט איהר אויף א ווילע אריינגעבראכט אין א פערצווייפלונג.

— מיין גאט! וואס וועט פון מיר אליין דא ווערען? האט זיא גע׳טענה׳ט און געבעטען זאע׳ן, זיא זאל ביי איהר פערבלייבען.

זאע האט זיך געפיהלט בעשמירט פון נאנא׳ס פערצווייפלונג. זיא האט איהר א קוס געטאן, אום צו ווייזען איהר, אז זיא געהט פון איהר אוועק ניט צוליעב בעס, נאר געשעפט האט גאר ניט צו טהאן מיט פריינדשאפט. נאר נאנא׳ס צרות זיינען נאך ניט געוועזן געענדיגט. זיא האט שוין גאר פערגעסען, אז זיא האט געוואלט פאהרען און איז טרויריג געזעסען אין איהר סאלאן, ווען לאבארדעט איז אריין און דערצעהלענדיג איהר, אז עס מאכט זיך איצט צו קויפען זעהר רייכע שפיצען, האט ער איהר צופעליג מיטגעטהיילט, דיא נייעס וועגען זשארזש׳ס טוידט.

נאנא איז געבליבען זיצען א פערשטיינערטע.

— זיזי טוידט! האט זיא אויסגעשריען און ניט ווילענדיג האבען זיך איהרע אויגען געווענדעט צום בלוטיגען פלעק אויפ׳ן טעפּיך.

נאר דער פלעק איז שוין דארטען ניט געוועזן, דיא מענער האבען שוין איהם מיט זייערע טריט אבגעריבען. לאבארדעט האט איהר איבערגעגעבען וויטערע איינצעלהייטען. מען האט ניט געוואוסט אויף ריכטיג דיא אורזאכע פון זיין טוידט. איינינע האבען געזאגט, אז זיין וואונד האט זיך אויף דאס ניי געעפענט, און אנדערע האבען געערדט פון א זעלבסט־מארד; מען האט געזאגט, אז ער האט זיך

אריינגעווארפען אין דעם טייך פון זייער גוט און איז דערטרונקען געווארען. גנענא האט ניט אויפגעהערט צו מורמלען:

— זיזי טוידט—טוידט—טוידט!

דאן האט זיא בעקומען א ספאזמע פון וויינען, וואס האט איהר שוין דעם גאנצען טאג געשטיקט אין האלז. זיא האט זיך געפיהלט זעהר דערשלאגען און טרויריג. ווען לאבארדעט האט איהר גענומען טרייסטען, האט זיא איהם איבערגע־ריסען מיט א מאך פון דער האנד און האט געשטאמעלט:

— איך בין אונגליקליך, אונגליקליך.... יעדער וועט פון מיר אנהויבען צו רעדען און מען וועט זאגען, אז איך בין א נידערטרעכטיגע דירנע... אלע וועלען דאס זאגען.... דיא מוטער, וואס זיצט א פערצווייפעלטע איבער איהר זונ'ס טויד־טען קערפער, דער מאן, וואס איז היינט געשטאנען אויף דיא קניע פאר מיין פער־מאכטע טהיר און אלע אנדערע, וואס האבען מיט מיר זייער געלד פערשוועגדעט און זעהען זיך איצט רואינירט. אלע וועלען זאגען: טרעט מיט דיא פיס אויף דיא ווילדע חיה.... איך הער דיא ווערטער, וויא איך וואלט דאביי געשטאנען: דיזע שמוציגע דירנע, וואס שלאפט מיט דער גאנצער וועלט, און רואינירט איינע און טרייבט צום טוידט דיא אנדערע. זיא האט פעראורזאכט אזוי פיעל צרות, טרעט אויף איהר! טרעט אויף איהר!

מיט א כליפען האט זיא זיך אווארף געטהאן אויף א סאפע און האט בעג־ראבען דעם קאפ אין קיסען. זיא איז איצט געווען טיעף געריהרט פון דיא אונגלי־קען און צרות וואס זיא האט פעראורזאכט. זיא האט געוויינט וויא א קינד:

— אוי מיר איז שלעכט! מיר איז זעהר שלעכט! איך קען דאס מעהר ניט אריבערטראגען! עס שטיקט מיך!.... עס איז זעהר שלעכט, ווען מען פערשטעהט דיך ניט, ווען מען מוז צוזעהן וויא דיא מענשען ווארפען זיך אויף איינעם, ווייל זיי זיינען דיא שטארקערע.

זיא איז פלוצים אזוי אין כעס געווארען, אז זיא האט במעט פערגעסען איהר טרויער; זיא איז אויפגעשפרונגען פון זאפע, האט אויסגעווישט דיא אויגען און גע־זאגט מיט גרויס אויפרעגונג:

— זיי מעגען זאגען, וואס זיי ווילען, דאס איז ניט מיין שולד. וואס בין איך א שלעכטע? איך צוטהייל אלעס, וואס איך האב.... איך ריהר ניט אן א פליג אויף דער וואנד.... זיי זיינען שולדיג! זיי זיינען שולדיג!.... איך האב קיינעם ניט געוואלט טהאן שלעכטס, נאר זיי זיינען מיר שטענדיג נאכגעלאפען, איצט יא־מערען זיי און וויינען און מאכען זיך פאר דיא אונגליקליכע.

זיא איז צוגעגאַנגען צו לאַבאַרדעט, האט איהם א קלאפּ געטהאַן אין אקסעל און געזאָגט:

— איצט, זאג מיר דיא וואהרהייט! בין איך שולדיג, וואס דיא מענער האַבען זיך רואינירט? האב איך זיי גערופען צו זיך אדער זיי זיינען אליין געקומען? זיי האבען מיר אלע אנגעעקעלט, דאס איז דיא ריינע וואהרהייט. ווייסטו, אז איינע פון זיי האבען געוואלט מיט מיר הייראטען? איך האב שוין געקענט ווערען א גרעפין אדער באראנין צוואנציג מאל, ווען איך זאָל וועלען. נאָר איך האָב זיך שטענדיג אָבגעזאָגט, ווייל איך האָב א צו געזונדען פערשטאַנד. זיי וואָלטען גע־נב'עט—ערמאָרדעט פאָטער און מוטער — זיי וואָלטען אלע פערברעכען בעגאַנגען צוליעב מיר. איך האָב נאָר בעדאַרפט זאָגען א וואָרט, נאָר איך האָב דאָס וואָרט קיין מאָל ניט געזאָגט, און דאָס איז מיין בעלוינונג דערפאַר!.... האָב איך דאַגע־נע'ן ניט חתונה געמאַכט מיט א פרוי פון א נאָבלע פאַמיליע, מיט א גוטען פערמעגען און האָב איך איהם לאַנגע וואָכען פאַר דעם ניט אויסגעהאַלטען? און נעכטען אז איך האָב איהם בעגעגענט אין גאַס, האָט ער אָבגעקעהרט דעם קאָפּ. איז ער ניט קיין שוויין? איך בין זיכער, אז איך בין ניט אזוי שמוציג וויא ער....

זיא האָט אָנגעהויבען צו געהן איבער'ן צימער אויף און אָב, קלאַפּענדיג מיט דיא פויסטען איבער דיא מעבעל.

— דאָס איז ניט רעכט, אויף מיין וואָרט דאָס איז ניט רעכט, האָט זיא געשריען. דיא געזעלשאַפט איז שלעכט געבויט. מענער בעגעהען אלע פערברעכען און דיא שולד וואַרפט מען אַרויף אויף דיא ווייבער. מיר זיינען זייערע שקלאַפען און זיי האָבען אונז שוין דערעסען ביז'ן ביין, ווען ניט זיי, וואלט איך פיעלייכט געוועזען א נאָנע (מאַנאַשקע) אין א קלויסטער און פערבראַכט מיינע יאהרען אין בעטען גאָט, ווייל איך בין אימער געוועזען מעהר אדער וועניגער פרום. איך וועל שטענדיג זאגען, אז שולדיג זיינען דיא מענער.

זאַע האט אריינגעפיהרט מיגנאָן צו נאַנא. זיא האט איהם בעגעגענט מיט שמייכעל. זיא האט איהר צער אויסגעוויינט און איהר איז שוין אלעס איבערגעגאַנגען. ער האט איהר געמאַכט א קאמפּלימענט וועגען איהר פּראַכטפאלען האטעל, נאַר זיא האט איהם אויסגעהערט גלייכגילטיג, ווייל זיא האט שוין געטראַכט וועגען איהר צייט, ווען זיא וועט דאס אלעס דאַרפען אוועקוואַרפען. אום צו געבען אן אויסרייד פאר זיין בעזוך, האט ער איהר דערצעהלט, אז מען מאַכט א בענעפיס פאר'ן אלטען באסק, וועלכער ליגט פּאראַליזירט. זיא האט גענומען צוויי לאזשעס און האט אויסגעדריקט פיעל מיטלייד צו דעם אלטען אקטיאָר. זאַע האט געמעל־

דעם נאנא, אז דיא קארעטע ווארט אויף איהר, און פערבינדענדיג דיא שטענגעס פון איהר הוט, האט נאנא געזאגט:

— איך פאהר זעהן סאטין אין האספיטאל. זיא האט מיך מעהר ליעב גע־האט, וויא אלע.

לאבארדעט און מיגנאן האבען זיך געביטען מיט א שמייכעל. זיא איז שוין מעהר ניט געווען טרויריג און האט געשמייכעלט וויא אימער. זיי האבען איהר ניט געקענט פערשטעהן און שטארק בעוואונדערט. זיא אליין איז געבליבען גאנץ, ארומגערינגעלט מיט דיא רייכטהימער פון איהר האטעל און ארום איהר צופוסענס האבען זיך געוואלגערט, א רייהע מענער, וואס זיא האט פערניכטעט. זיא איז גע־ווען ארומגערינגעלט מיט קאטאסטראפען. וואנדעיוור'ס שרעקליכער טוידט אין דיא פלאמען, דער ארימער פאקארמא האט ערגעץ ווייט אין דיא כינעזישע ים'ען ארומ־געוואנדערט, שטיינער האט איצט געמוזט פיהרען א לעבען פון אן ארדענטליכען מאן, דער נארישער פאלואז ביי א האלב פעררוקטען אנקעל, דיא טראגישע ענדע פון דיא מופפאס און דיא לייבע פון זשארזש הוזשאן, נעבען וועלכע איז געשטאנען זיין ברודער פיליפ, וואס איז מיט א טאג פריהער ארויס פון געפעננגניס. איהר ארבייט פון טוידט און צושטערונג איז געענדיגט געווארען, דיא פליג וואס איז גע־בוירען געווארען פון דיא אונרייניקייטען פון דער פארשטאדט און האט פערשלעפט דעם גיפט פון דער געזעלשאפטליכער פערפוילקייט, האט פערגיפטעט דיזע אלע מענער מיט איהר בעריהרונג. דאס איז געווען גוט, דאס איז געווען רעכט, זיא האט גענומען ראכע פאר איהר קלאס, פאר דיא אונגרעכטען, וואס זיינען געטהאן געווא־רען צו פיעלע ארימע און עלענדע פרויען מיט צובראכענע הערצער און קראנקע גע־מיטהען. און וועהרענד זיא איז געשטאנען איבער אלע איהרע קרבנות, וואס זיינען געלעגען אויסגעשפרייט פאר איהר, און האט בעלויכטען וויא דיא אויפגעהענדע זון א שלאכט פעלד, וואס איז פערגאסען מיט בלוט, איז זיא געבליבען גלייכגילטיג און האט אליין ניט פערשטאנען, וואס זיא האט אויפגעטהאן. זיא איז געווען פריש געזונד און שטארק. זיא איז געבליבען דאס זעלבע גוטמוטהיגע מיידעל, וואס פריהער. איהר האטעל און רייכקייט האבען שוין מעהר ביי איהר קיין ווערטה ניט געהאט. זיא האט געטרוימט פון עפעס גרעסערעס, און איז איצט אין איהר רייכען מאלעם געפאהרען דאס לעצטע מאל ארומצוגעהמען סאטין.

XV.

נאנא איז פלוצים פערשוואונדען געווארען. מען האט דערצעהלט, אז זיא איז אנטלאפען אין פרעמדע לענדער. פאר איהר אברייזען האט זיא געמאכט אן אויספערקויף און האט פערקויפט דעם האטעל און יעדע זאך וואס זיא האט דארטען געהאט אפילו איהרע קליידער און וועש. מען האט דערצעהלט, אז פון דעם אויספערקויף האט זיא איינגענומען ביז זעקס הונדערט טויזענד פראנק. פאר דער אברייזע האט זיא זיך ווידער אמאל בעוויזען אויף דער ביהנע. איהר ראליע איז געווען א קליינע, נאר אין דער זעלבער צייט א מעכטיגע, ווייל זיא האט געשפיעלט א פעע *) און האט געוויזען איהר גאנצע נאקעטקייט פאר'ן עלעקטרישען ליכט. בארדענאוו האט דאס טהעאטער גענומען אהן א סאנטים און דיא שטיק האט געהאט א גרויסען ערפאלג, נאר פלוצים אין איין שעהנעם פריהמארגען האט מען אויסגעפונען, אז מיט א נאכט פריהער האט זיא זיך צו ווערטעלט מיט בארדענאוו און איז אוועק אין קאאירא זיא האט איהם געזאגט, אז זיא איז צו רייך, אז ער זאל איהר זאגען דעות און אויסער דעם האט זיא שוין לאנג געטראכט צו מאכען א וויזיט צו דיא טערקען.

מאנאטען זיינען פערשוואונדען און נאנא איז שוין כמעט פערגעסען געווארען. ווען איהרע גוטע בעקאנטע האבען א מאל וועגען איהר גערעדט, האבען זיי פון איהר דערצעהלט דיא זעלטזאמסטע און אונגלויבליכסטע געשיכטען. זיא האט בעזיענט א וויצע־קעניג און האט רעגיערט אין א פאלאץ איבער צוויי הונדערט שקלאפען און האט געשניטען זייערע קעפ, ווען זיא האט געזוכט אביסעל אויפרעגונג. א צווייטער האט דערצעהלט, אז דאס איז ניט וואהר, אז זיא האט זיך פערליעבט אין א נעגער און האט זיך צוליעב איהם רואינירט און איצט בעטעלט זיא אין דיא גאסען פון קאאירא.

פלוצים האט זיך פערשפרייט א קלאנג, אז מען האט איהר געזעהן אין אויסלאנד. זיא האט דארטען געהאט פאר א ליעבהאבער א פרינץ און איהרע דיאמאנטען זיינען גאר געווען א וואונדער. באלד האט מען געוואוסט אלע איינצעלהאטען, וויא דיא דיאמאנטען זעהן אויס און פיעל זיי וועגען. יעדער דיאמאנד איז געווען גרויס וויא אן איי, און זיא האט געהאט א קרוין, וואס האט געמאגט טראגען א קעניגין, פון דערוויטענס איינגעוויקעלט אין דעם געהיימניס פון פרעמדע לענדער,

*) פעע—אן אויסגעטראכטע געשעפף אין דער פארם פון א מענשען א מאל א זכר א מאל א נקבה און מישט זיך אין מענשליכע געשעפטען.

האט איהר בילד אנגענומען דאס אויסזעהן פון א נעצקע וואס איז בעשאטען מיט טהייערע שטיינער, און מען האט פון איהר איצט גערעדט מיט גרויס רעספעקט.

אמאל, ארום האלב נאך זיבען אין אבענד, אין מאנאט יוני, האט לוסי, ארויסשטייגענדיג פון איהר קארעטע, אנגעטראפען קאראלין העקע, און האט צו איהר אויסגערופען אהן אן אטהעם:

— האט איהר געגעסען? זייט איהר פערנומען? אה, קומט, מיין טהייערע, קומט מיט מיר! נאנא האט זיך צוריקגעקעהרט.

קאראלין איז אריין אין איהר קארעטע אהנע צו זאגען א ווארט.

— און ווייסטו, עס קען זיין, אז ווען איך רייד איצט מיט דיר שטארבט זיא אוועק, האט לוסי צוגעזאגט.

— נאנא שטארבט? האט קאראלין אויסגעשריען. וואס מיינסטו מיט דעם? וואו איז זיא? און פון וואס שטארבט זיא?

— זיא איז אין גרענד האטעל און שטארבט פון שווארצע פאקען. אה, דאס איז שרעקליך!

לוסי האט געהייסען איהר קוטשער פאהרען גיכער און האט דערצעהלט דיא נעשיכטע.

נאנא האט פערלאזען אויסלאנד, איך ווייס ניט פאר וואס, זיא האט זיך ווארשיינליך מיט איהם צוקריעגט. זיא האט איהרע זאכען איבערגעלאזט אויפ'ן וואקזאל און איז אוועק צו איהר טאנטע. זיא האט איהר קינד געטראפען קראנק אויף פאקען און ער איז געשטארבען אויפ'ן צווייטען טאג. זיא האט זיך צוקריעגט מיט איהר טאנטע איבער'ן געלד, וואס זיא האט געדארפט שיקען פאר'ן קינד און האט ניט געשיקט. וויא עס שיינט, איז דאס קינד געשטארבען ווייל ער האט ניט געהאט גענוג צום עסען און מען האט אויף איהם ניט גוט אויפגעפאסט צוליעב דעם וואס נאנא האט פאר איהם קיין געלד ניט געשיקט. נאנא איז אוועק אין א האטעל און האט דארטען געטראפען מיגנאן. זיא האט זיך געפיהלט ניט גוט און האט זיך גע־קלאגט אויף א וועהטאג אין מאגען און עס האט איהר געווארפען וויא אין א היץ־קראנקהייט. מיגנאן האט איהר אריינגעפיהרט אין איהר צימער און האט איהר פערשפראכען צו בעזארגען איהרע באגאזש (געפעק). דאס איז זעלטזאם, ניט וואהר? נאר ווייטער איז נאך מעהר זעלטזאמער. דוא געדענקסט, וויא נאנא און ראזע האבען איינע דיא צווייטע געהאסט? ווען ראזע האט זיך דערוואוסט פון איהר קראנקהייט איז זיא צו איהר אוועקגעלאפען ווייענדיג און עס איז דריי טעג, וויא זיא טרעט ניט אב פון איהר בעט. דאס איז געווען איהר פלאן, אז מען זאל נאנא אי־

בערפיהרען אין גרענד האטעל, אום זיא זאל אין אן אנשטענדיגען פלאץ שטארבען, אויב איהר לעצטע שטונדע האט געקלאפט. זיא איז פון איהר אויף איין מינוט ניט אבגעטראטען. לאבארדעט האט דאס מיר איצט דערצעהלט, און איך וויל איהר זעהר זעהן.

— געוויס, געוויס! האט קאראלין געענטפערט. מיר מוזען גערן.

זיי זיינען אנגעקומען צום גרענד האטעל. דעם קוטשער איז געוועו זעהר שווער צו צוקומען צום טראטואר, אזוי פיעל קארעטען זיינען געוועו אנגעשטעלט. דיא גאס איז געוועו שווארץ פון מענשען. מיט א טאג פריהער האט פראנקרייך ערקלערט דייטשלאנד קריעג. דיא אויפרעגונג איז געוועו שרעקליך. דיא זון האט געהאלטען ביים אונטערגעהן און דער הימעל אין מעריב זייט איז געוועו בעפוצט מיט רויטע וואלקענס, וועלכע האבען אבגעשטראהלט אין דיא גרויסע פענסטער און עס האט אויסגעזעהן, וויא אינערוויינינ האט געברענט. דיא שאטענס זיינען געווארען געדיכטער און א געוויסע מעלאנכאליע איז געהאנגען איבער דיא גאסען. דיא גאז־ליכטער זיינען נאך ניט געוועו אנגעצונדען און אבוואהל דיא מעננע איז געוועו זעהר גרויס, האט זיא זיך געהאלטען שטיל און דיא געזיכטער זיינען געוועו בלייך פון אונרוה.

— אט איז מיגנאן! האט געזאגט לוסי; ער וועט אונז דערצעהלען נייעס.

מיגנאן איז געשטאנען נעבען ברייטען גאנעק פון האטעל און האט געקוקט נערוועז און אויפגערעגט אויף דער מעננע. אויף לוסי׳ס ערסטע פראגע האט ער געענטפערט מיט כעס;

— פון וואנען זאל איך וויסען? מען קען ראזען פון דארטען ניט ארויסשלעפען. א משונעת אביסעל! איינצושטעלען איהר שעהנקייט אויף אזא אופן. זיא וועלט אויסגעזעהן שעהן, ניט אמת, מיט לעבער אין געזיכט!

דער געדאנק, אז ראזע קען פערלירען איהר שעהנקייט, האט איהם ארויסגעבראכט פון זיך. וואס געהט איהם אן נאנא? און ער האט אויסגעדריקט זיין כעס צו דער נארישער איבערגעבענהייט, וואס ווייבער ווייזען ארויס. פאשערי איז אויך איצט אנגעקומען און איז גראדע אזוי געוועו אין כעס אויף ראזען און אונרוהיג, וויא מיגנאן.

— איך וואלט וועלען, אז דוא זאלסט צו ראזע׳ן ארויפגעהן און פון דארטען ארויסשלעפען איהר, האט מיגנאן זיך געווענדעט צו פאשערי.

— דוא ביזט זעהר פריינדליך, האט געענטפערט דער זשורנאליסט. פאר וואס געהסטו ניט אליין?

ווען לוסי און קאראלין האבען געזאגט, אז זיי געהןביידע ארויף צו נאנא, האבען ביידע מאנספערזאנען זיי געבעטען, זיי זאלען ארונטערשיקען ראזען. נאר לוסי האט זיך ניט געאיילט צו געהן. זיא האט אין גאס דערזעהן פאנטאנען מיט זיינע הענד אין דיא קעשענעס, וויא ער שטופט זיך צווישען דער מענגע. ווען ער האט דערהערט פון נאנא׳ס קראנקהייט, האט ער געזאגט:

— נעבאך, מען דארף ארויפגעהן געוואר ווערען, וואס זיא מאכט. וואס איז איהר קראנקהייט? האט ער געפרעגט ביי מיגנאן.

— שווארצע פאקען, האט מיגנאן געענטפערט קורץ.

פאנטאן האט שוין ארויפגעשטיעגען צוויי שטאפעל, נאר וויא ער האט דערהערט מיגנאן׳ס ענטפער, האט ער זיך געשווינד אומגעקעהרט און געמורמעלט.

— צום שווארץ יאהר!

מיט פאקען טאר מען זיך ניט שפיעלען. ווען פאנטאן איז אלט געוועןפינף יאהר, האט ער שיער ניט געכאפט דיא קראנקהייט. מיגנאן האט דערצעהלט א געשיכטע פון א פלימעניצע, וועלכע איז דערפון געשטארבען. פאשערי האט געוויזען דריי פארבלאזע סמנים פון פאקען נעבען דער נאז און געזאגט אז ער האט שוין געהאט דיא קראנקהייט. וויא מיגנאן האט דאס דערהערט, האט ער איהם ווידער גענומען שיקען אויבען, ער זאל רופען ראזען, זאגענדיג, אז דער, וואס האט שוין איין מאל געהאט דיא קראנקהייט, דארף שוין פאר איהר מעהר קיין מורא ניט האבען, פאשערי האט אנגעהויבען שטארק צו קעמפפען געגען דיזער טהעאריע, נאר זייער געשפרעך איז איבערגעריסען געווארען דורך לוסי. זיא האט געפרעגט, וואס בעדייט עס, וואס דיא מענגע ווערט אלץ גרעסער.

עס האט אנגעהויבען צו ווערען זעהר פינסטער, מען האט שוין אנגעהויבען אנצוצינדען דיא גאז-ליכטער. יעדער פענסטער איז געווען אנגעפילט מיט מענשען, אונטער דיא בוימער זיינען געשטאנען רעדלאך, דיא מענגע איז מיט אמאל גרויס געווארען. פלוצים איז דיא מענגע געווארען שטארק אונרוהיג. א מחנה מענשען אין ווייסע בלוזעס און היטלען האבען דורכגעמארשירט דיא גאס מיט קולות, וואס זיינען געווען ענליך צו דיא קלעפ פון אן האמער איבער א שמיעד-קלאץ.

— נאך בערלין! נאך בערלין! נאך בערלין?

— יא, געהט און ברעכט האלז אין נאקען! האט מיגנאן געמורמעלט.

נאר פאנטאן האט געדענקט, אז דאס איז זעהר פיין און האט ערקלערט, אז ער אליין וועט געהן אלס א פרייוויליגער און האט דאבײ בעמערקט, אז ווען דער

פיינד איז אויף דער גרעניץ דארף עדער גוטער בירגער פערטהיידיגען זיין לאנד און האט דאביי אנגענומען דיא פאזע פון נאפאלעאן ביי אויסטערליץ.

— ווען איהר מיט אונז מיטגעהן? האט לוסי געפרעגט.

— צו וואס? האט פאנטאן געענטפערט מיט א פראגע, אום אליין דערנאך קראנק ווערען און שטארבען?

דערווייל האט פאשערי בעמערקט, וויא ביים אריינגאנג פון האטעל זיצט א מאן איינגעבויגען און האלט דאס געזיכט פערשטעלט מיט א טיכעל. ער האט דעם מאן באלד דערקענט און האט אין דער שטיל אנגעוויזען מיגנאן אויף איהם.

— זיצט ער נאך דא? האט געפרעגט מיגנאן.

— ער איז דיא גאנצע צייט דא, האט פאשערי געענטפערט.

דער איינגעבויגענער מאן האט אויפגעהויבען דעם קאפ צו דיא אויבערסטע פענסטער, אוןביידע פרויען האבען ארויסגעלאזט א געשריי פון פערוואונדערונג. זיי האבען דערקענט דעם גראף מופפא.

— איך האב איהם דא נאך געזעהן זעקס א זייגער אין דער פריה, האט מיגנאן געזאגט, און ער טרעט פון דאנען ניט אב. ווען לאבארדעט האט איהם געזאגט, אז נאנא ליגט ביים שטארבען, איז ער אהער געקומען און פערלאזט ניט דיא באנק, אויסער יענע מאמענטען ווען ער געהט צו צו דער דער טהיר און פרעגט נאך, וואס מאכט דיא פרוי פון דעם צימער, פון וועלכען ער גיט דיא נומער, און דאן געהט ער צוריק צום באנק.

דער גראף האט נאך געהאלטען דעם קאפ אויפגעהויבען און האט געשיינט ניט צו פערשטעהן, וואס עס טהוט זיך ארום איהם. ער האט ווארשיינליך ניט געוואוסט, אז פראנקרייך האט ערקלערט קריעג און האט ניט בעמערקט דיא מענגע.

— קוקט! האט געזאגט פאשערי. איצט וועט איהר זעהן, וואס ער האט געטהאן דעם גאנצען טאג.

דער גראף איז אבגעטראטען פון באנק און איז צוגעגאנגען צו דער גרויסער טהיר. דער טהיר שליעסער האט איהם שוין געקענט און האט ניט געווארט אויף זיין פראגע און האט איהם קורץ געזאגט:

— זיא איז געשטארבען, מיין הערר. זיא איז איצט ערסט געשטארבען.

— געשטארבען! נאנא געשטארבען!

דיא נייעס האט יעדען א קלאפ געטהאן. מופפא'ס פיס האבען זיך אונטערגעבויגען און ארויבלאזענדיג זיך אויף דער באנק האט ער אבגעקעהרט דאס געזיכט. דיא איבריגע האבען אנגעהויבען עפעס צו רעדען, נאר זייערע ווערטער זיינען פער־

טויבט געוואָרען ווייל איצט האט א נייע מחנה מענשען דורכגעמארשירט איבער דער גאס מיט דיא געשרייען:

— נאך בערלין! נאך בערלין! נאך בערלין!

לוסי און קאראלין האבען אנגעהויבען צו רעדען צווישען זיך. זיי האבען זיך דערמאָנט, וויא רייצענד שעהן נאנא האט אויסגעזעהן, ווען זיי האבען איהר דאס לעצטע מאָל געזעהן אין טהעאטער. איהר ווייסע לייב און גאָלדערנע האר, גאנץ פאריז געדענקט איהר אזוי, און זיא דארף זיין שעהן אפילו טויטער-הייד, האט עמיצער געזאָגט.

מיננאָן האָט א קרעכץ געטהאָן. ער האָט נים ליעב געהאט, אז עפעס זאָל געהן פערלארען. ער האָט זיי געפרעגט, צו זיי דענקען ארויפצוגעהן אויבען, און זיי האבען געענטפערט, אז זיי וועלען געווים ארויפגעהן. דערווייל איז אנגעקומען בלאנש און אלע דריי פרויען האבען זיך געלאזט געהן אויף דיא טרעפ. מיננאָן איז זיי נאכגעגאנגען און געזאָגט:

— זאגט ראָזע'ן, אז איך ווארט אויף איהר. זאָל זיא גלייך ארונטערגעהן.

דיא מענער זיינען געבליבען אונטען. זיי האבען זיך נים געוואָלט איינשטעלען. דיא מעננע אין גאס איז געווארען אלץ גרעסער און דיא געשרייען אלץ העכער און העכער.

— נאך בערלין! נאך בערלין!

דיא פרויען האבען דערגרויכט דעם פערטען עטאזש און האבען אבגעזוכט נאנאס צימער. דער נומער איז געווען פיין מעבלירט און האבען זיך זעהר פערוואונדערט, ווען זיי האבען שוין דא אויכער ראזען געפונען נאך פיער פרויען. צווישען זיי איז אויך געווען גאגא און קלאריס. אלע זיינען געווען אנגעטהאָן, וויא צו א וויזיט, נאר ראזע איז געווען וויא ביי זיך אין דער היים, מיט א בלייכען געזיכט, מיט איינגעפאלענע אויגען פון דיא שלאפלאזע נעכט. אויפ'ן קאמאד איז געשטאנען א לאמפ און האט געווארפען א מאטע ליכט.

— וויא טרויריג דאס איז! האט לוסי געזאגט, דריקענדיג דיא האנד ראזען, וועלכע איז געזעסען אנגעשפארט מיעד אויף א קאסטען. מיר האבען זיך געוואלט מיט איהר זעגענען.

און זיא האט א קוק געטהאן אויפ'ן בעט, נאר זיא האט דארטען נאר נים געזעהן אויסער א שווארצע מאסע מיט א ווייסען פלעק. וואס האט געדארפט זיין דאס געזיכט, ווייל דער לאמפ איז געשטאנען צו וויים.

— איך האב איהר ניט געזעהן צייט דיא לעצטע נאכט אין טהעאטער, האט לוסי ווייטער געזאגט.

— אה, עס איז איהר איצט מעהר ניט צו דערקענען, האט ראזע געזאגט מיט א שוואכען שמייכעל, אבטרייסלענדיג פון זיך איהר פערשטיינערטקייט.

איצט איז געווארען א רייד וועגען דער רייכקייט, וואס זיא האט מיטגעבראכט פון אויסלאנד. איינע האט געזאגט, אז איהר רייכקייט איז ווארשיינליך אין אויסגעטראכטע געשיכטע און א צווייטע האט בעמערקט, אז נאנא האט מיטגעבראכט פינף און פופציג קאסטענס אנגעפאקט מיט טהייערע זאכען. ווער וועט איהר ירש'ענען? ווארשיינליך דיא טאנטע, אויסער איהר האט זיא קיינעם ניט. דיא טאנטע וויים נאך ניט, נאנא האט איהר ניט געוואלט לאזען וויסען ווייל זיא האט אויף איהר געטראגען אזא שנאה פאר איהר קינד.

דאן איז דער געשפרעך איבערגעגאנגען אויפ'ן קינד. פאר איהם איז בעסער אין קבר.

— פס! פאר איהם איז אויך בעסער, האט קאראלין בעמערקט. דאס לעבען איז, נאך מיין מיינונג, גאר ניט אזא טהייערע זאך פאר אונז.

זייערע געדאנקען אין דעם צימער, וואו א טוידטע האט זיך געפונען, זיינען געווען קיין פרייליכע, זיי האבען מורא געהאט און עס איז געווען זעהר נארע'ש צו פערבלייבען דא לענגער און דאך זיינען זיי געשטאנען. אין צימער איז געווען זעהר ווארעם, דער לאמפ האט געווארפען א וויסליכען פלעק, וויא א לבנה, אויפ'ן סופיט. אונטער'ן בעט איז געשטאנען א טעלער מיט פענאל און האט פערשפרייט אן אונאנגענעהמען גערוך.

— האט זיא פיעל געליטען? האט לוסי געפרעגט, קוקענדיג אויפ'ן זייגער.

נאנא האט געענטפערט מיט א צאפעל:

— יא, איך בין דא געווען ביי איהר טוידט: זיא האט געציטערט פון קאפ ביז דיא פיס....

זיא האט ווייטער ניט געקענט רעדען, ווייט פון דרויסען האט דערגרייכט דער געשריי:

— נאך בערלין! נאך בערלין! נאך בערלין!

לוסי האט אין גאנצען פערגעסען, וואו זיא געפינט זיך און האט אויסגעשריען:

— קומט צום פענסטער! פון דאנען קען מען גוט זעהן!

אויף דער גאס האט זיך געזעהן א גרויסע מעננע מענשען מיט פאקעלען אין דיא הענד. דיא פרויען האבען אנגעהויבען צו טורמלען, אז זיי קענען ניט זעהן גוט

צוליעב דיא בוימער. דער איינציגער, וועמען זיי האבען געקענט זעהן פון ווייטע בע־קאנטע, איז געווען מופפא, וואס איז געזעסען אין דרייען געבויגען אויף דער באנק. צו דער טהיר איז צוגעפאהרען א קארעטע. דאס איז געווען מאריא בלאנד און דיקער מאן.

— שטיינער! וויא איהר זעהט מיך א לעבעדיגע! האט אויסגערופען קאראַ־לין. איך וואלט זעהר וועלען זעהן, וויא ער וועט אויסזעהן, ווען ער וועט ארויפקר מען אהער.

זיי האבען אלע געקוקט אויף דער טהיר. אין א צעהן מינוט שפעטער איז אריינגעקומען מאריא בלאנד אליין און זיא איז געווען בייז וואס זיא האט פער־בלאנדזשעט אויף דיא טרעפ.

— וואו איז שטיינער? האט לוסי געפרעגט.

— וואס האט איהר געדענקט, אז ער וועט אויך ארויפקומען? האט בלאנד געענטפערט. ער האט אפילו מורא געהאט צוגעהן צו דער טהיר. זיי שטעהען אלע אונטען און רויכערען.

אונטען איז דיא קופקע פון דיא מענער געווארען דערוויל גרעסער צו זיי איז צוגעקומען בארדענאוו דאגענע, לאבארדעט, פרוליע און נאך עטליכע. זיי האבען פריהער גערעדט פון נאנא'ס טוידט און דערנאך פון פאליטיק, און פאנטאן האט ערקלערט זיינעם א קריעגס פלאן, וויא מען האט געקענט איינגעהמען בערלין אין פינף טעג.

אויבען זיינען ארויפגעקומען נאך צוויי פרויען, נענע און לואיזע וויאלען. זיי האבען דערצעהלט, וויא זיי האבען אויף דיא טרעפ. בעגעגענט מענשען, וועלכע זיינען פון שרעק פאר דיא מלחמה אנטלאפען פון פאריז. זיי זיינען אזוי מיער גע־ווארען פון דער געדרענגעניס, אז זיי האבען גאר פערגעסען אן דער טוידטע פרוי. דאך איז יעדע פון זיי צוגעגאנגען צום בעט און געזאגט

— אָרימע נאנא! דאס לעצטע מאָל האָב איך איהר געזעהן אין טהעאטער.

— מיר מוזען געהן! האָט געזאָגט קלאַריס. קום, סימאן! מיר קענען איהר צוריק לעבעדיג ניט מאכען.

זיי האָבען זיך אלע געווענדעט צום בעט, נאָר זיי זיינען נאָך אלע געשטאַנען. לוסי אליין איז געבליבען ביים פענסטער און האָט ארויסגעקוקט אין גאס. זיא איז געוואָרען טרויריגער און טרויריגער. דיא מענער מיט דיא פאקעלען אין דיא הענד האבען זיך פערמעהרט און זיינען פערשוואונדען אין דער פינסטער ניט וויא שאף,

וואס מען טרייבט אין שלאכט-הויז. פון דער מענגע איז ארויפגעשטיגען א שרעק און מען האט דערפיהלט דיא קומענדע בלוט-פערגיסונגען.

לוסי האט אבגעווענט איהר קאפ פון פענסטער און געזאגט:

— מיין גאט! וואס וועט פון אונז ווערען?

זיי זיינען אלע געווען שטארק אונרוהיג און האבען געשאקעלט מיט דיא קעפ.

— איך פאהר צו מיין מוטער אין לאנדאן האט געזאגט קאראלין העקע, וועמעס פערמעגען איז געווען גוט פערזיכערט אין א פרעמדען לאנד.

נאר מאריא בלאנד איז געווען פאטריאטיש און זיא האט מיט כעס געזאגט, אז זיא געהט מיט דער ארמיי.

— יא, און ווען עס זאל זיין נייטהיג, האט זיא געזאגט, וועל איך זיך אנטהאן אין מאנסביכלשע קליידער און געהן שלאגען דיא פערדאמטע פרייסען.

בלאנש איז שטארק אויפגערעגט געווארען און האט געזאגט, אז פרייסען זיינען נים ערגער פון אנדערע און אז מען האט איהר רואינירט, וואס מען האט איהר פרייס ארויסגעשיקט פון פראנקרייך, נאר זיא דענקט איהם נאכצופאהרען.

נאנא האט זיך אויך אנגעהויבען צו קלאגען. מיט דער היכף פון איהר טאכטער, וועלכע זיא האט פערקויפט צום אלטען מארקיז שואר פאר צוואנציג טויזענד פראנק, האט זיא געקויפט דאס הייזעל אונטער דער שטאדט, פון וועלכען זיא האט געטרוימט.

— איצט וועלען קומען דיא פרייסען און פערברענען עס, האט זיא זיך געקלאגט. וואס וועל איך טהאן אין מיינע יאהרען?

— פס! האט קלאריס געענטפערט. איהר וועט שוין דורכקומען.

— געוויס, האט געענטפערט סימאן. מיר וועלען אלע דורכקומען, און איך דענק, אז מיר וועלען נאך אלעמען מאכען געלד אויך.

דאביי האט זיא א פיעל בעדייטענדען שמייכעל געטהאן, זיי האבען אנגעהויבען צו רעדען זעהר הויך.

— ששש! האט ראזע מיגנאן געזאגט.

— דיזער קריעג איז א שרעקליכער פעהלער, האט געזאגט לעא דע האָרן, וואס האט אמאל געהאט אן אומגאנג מיט מיניסטארען.

— ניין! האט לוסי אויסגעשריען, וויא איינע, וואס האט בעלאנגט צו דער קעניגליכער פאמיליע, ווייל זיא האט לאנג געלעבט מיט א פרינץ פון דעם האף. מיר טארען נים דערלאזען, אז מען זאל אונז בעליידיגען. איך זאג דאס נים צוליעב דעם פרינץ, נאר דער קעניג האט געהאט רעכט.

דע האַרן האָט אָנגעהויבען צו רעדען עפּעס געגען דעם, נאָר זיי האָבען איהם אַלע איבערגעשלאָגען.

— וואָס האָט זיא צו דעם טולערי? *) האָבען זיי דען ניט געמאַכט קיין געלד אונטער דער אימפּעריע. איז דען ווען געווען פריילינכער אין פּאַריז.

— דער קריעג איז אַ פעהלער, האָט אָנגעהויבען צו רעדען קלאַריס, נאָר גאַנגאַ האָט איהר איבערגעריסען.

— האַלט דיין מויל! האָט זיא געזאָגט. דוא רעדסט וויא אַ אידיאָטקע! איך האָב דורכגעלעבט אַ פּרוירינגע צייט אונטער לואי פיליפּ. נאַכדעם איז געקומען דאָס אַכט און פיערציגסטע יאָהר. מיר האָבען אַ פיינעם פּנים געהאַט אין דער צייט פון דער רעפּובליק! איך בין שיער פון הונגער ניט אויסגעגאַנגען. ווען דוא וואָלסט געלעבט אין יענע צייט, וואָלסטו זיך אויף דיא קניע געשטעלט פאַר אונזער קעניג, ווייל ער איז געווען אונזער פאָטער.... יאָ, אונזער פאָטער!

זיי האָבען איהר אַלע געוואָלט בערוהיגען, נאָר זיא האָט גערעדט ווייטער מיט אַ רעליגיעזע ערנסטקייט.

— פאָטער אין הימעל! שיק דיין זעגן אונזער קעניג און ערהאַלט פאַר אונז דיא מלוכה!

אַלע זיינען געווען מיט איהר איינפערשטאַנדען און האָבען אָנגעהויבען צו זידלען דיא רעפּובליקאַנער און געזאָגט, אַז מען האָט זיי אַלעמען געדאַרפט אויסקוילענען אויף דער גרענעץ, און ווען נאַפּאָלעאָן דער דריטער וועט דעם שונא צו שלאָגען און אומקעהרען זיך צוריק, זאָל ער קענען הערשען אין רוהע און זאָל זיין אַרומגערינגעלט מיט פרייד און דאַנקבאַרקייט.

— ווען איך זאָל וויסען, אַז אַזוי וועט זיין, וואָלט איך אַריינגעשאַטען אַבּיסעל סם צו ביסמאַרקען אין גלאָז, ווען איך בין מיט איהם געווען בעפריינדעט, האָט געזאָגט סימאָן.

בלאַנש האָט זיך פאַר איהם אָנגענומען און בעמערקט, אַז ער איז ניט אַזוי שלעכט און האָט זעהר ליעב פרויען.

— וואָס אינטערעסירט דאָס אונז? האָט קלאַריס געזאָגט. מיר ווען זיך מיט איהם ניט בעגעגנען.

— ער וועט אונז שפּיעלען אַ שיינעם טאַנץ! האָט געזאָגט לעאַ דע האָרן.

— ששש! דיא טוירטע! האָט זיך ראָזע מיגנאָן געבעטען.

*) טולערי — דער קעניגליכער פּאַלאַץ אין פּאַריז.

— ראזע! ראזע! האט זיך דערהערט פון אונטער דער טהיר.

— דאס איז פאשערי, האט געזאגט נאנא, וועלכע איז צוגעגאנגען צו דער טהיר א קוק צו טהאן, ער ווערט שיער פעררוקט, וואס דו זיצט דא ביים טויד־טען קערפער.

דעם הערר מיגנאן איז אונטען ענדליך געלונגען ארויפצוטרייבען דעם זשור־נאליסט. לוסי האט פון פענסטער דערזעהען, וויא אונטען זיינען פערזאמעלט זייערע בעקאנטע, קוקען ארויף אויף דיא פענסטער און מאכען צו זיי מיט דיא הענד. נאר דאגענע האט מורא געהאט, ער זאל ניט ווערען בעליידיגט און ער האט פערלייגט דיא הענד אהינטער און געדריבערט א סיגאר מיט אזא מינע, וויא איהם געהט גאר ניט אן.

— איך האב זיי צוגעזאגט, אז איך וועל דיך גלייך ארונטערשיקען, האט גע־זאגט לוסי צו ראזען.

— איך געה! איך געה! האט געזאגט ראזע, אויפהויבענדיג זיך מיעד פון קאסטען. איצט דארף זיא מיך מעהר ניט. א בארמהערציגע שוועסטער וועט וואר־שיינליך באלד קומען.

זיא האט אבגעזוכט איהרע זאכען און אבגעוואשען דאס געזיכט, רעדענדיג דיא גאנצע צייט.

— איך ווייס ניט, וואס מיר איז. דאס איז פאר מיר געווען א שרעקליכער קלאפ. איך בין מיט איהר קיין מאל ניט געווען פריינדליך. נאר איך בין א נאר און אין קאפ האבען זיך מיר געפלאנטערט פערשיעדענע געדאנקען און א לוסט אויך צו שטארבען. איך האב עפעס געפיהלט, וויא דיא גאנצע וועלט געהט אונ־טער. נאר איך דארף פרישע לופט און דערנאך וועט מיר ווערען בעסער.

דיא לופט אין צימער איז געווארען שרעקליך און עס איז געווארען צווישען זיי א גערודער:

— קומט, מיר מוזען געהן, האט געזאגט נאנא. דא איז אונגעזונד.

זיי האבען זיך אלע געלאזט געהן, קוקענדיג אויפ'ן בעט. ראזע האט זיך ארומגעקוקט, אויב אלעס איז אין ארדנונג. זיא האט אראבגעלאזט דיא פארהאנ־גען און אנגעצונדען דיא ליכט אויפ'ן קאמין, דענקענדיג אז דאס וועט זיין אנשטענ־דיגער דיא ברענענדיגע ליכט האט זיא אנידערגעשטעלט אויפ'ן נאכט. קעסטעל נעבען דער לייכע. א העלע ליכט איז פלוצים געפאלען אויפ'ן געזיכט פון דער טוידטע. דאס געזיכט איז געווען שרעקליך. זיי האבען אלע א ציטער געטהאן און זיינען ארויסגעלאפען.

— אָה, ווי האָט זיך זעהר געענדערט! האָט געמורמעלט ראָזע און האָט די לעצטע פערלאָזען דאָס צימער, פערמאַכענדיג הינטער זיך די טהיר.

גאָנא איז געבליבען אַליין, מיט׳ן געזיכט אַרויף. זי איז איצט געווען ניט מעהר ווי אַ הויפען פערפוילטע פלייש און בלוט, אַרויפגעוואָרפען אויפ׳ן קישען. קיין גליעד האָט מען אויפ׳ן געזיכט ניט געקענט דערקענען. איין אויג איז אין גאַנצען פערשוואונדען געוואָרען און דאָס צווייטע האָט אויסגעזעהן ווי אַ שוואַרצע לאָך אין מיטען פון דער עקעלדיגער מאַסע. דאָס מויל איז געווען פון די פאָקען פערקרימט ווי צו אַ שמייכעל. און איבער דיזע שרעקליכע און מאָוסע מאַסקע זיינען געווען פערנאַנדערגעשפּרייט איהרע גאָלדערנע, שעהנע האָר, וואָס האָבען נאָך בעהאַלטען אין זיך דעם גלאַנץ פון דער זון.

ווענוס איז לאַנגזאַם פערפוילט געוואָרען. עס האָט געשיינט, אַזוי ווי דער גיפט, וואָס זי האָט איינגעזויגען פון דער רינשטאָק און מיט וועלכען זי האָט פערגיפטעט אַ גאַנץ פאָלק, איז אַרויסגעשוואומען אויפ׳ן געזיכט און האָט אויף דעם איבערגעלאָזט זיין צייכען.

דאָס צימער איז געווען לעדיג. נאָך אַ פערצווייפעלטער געשריי פון בולוואַר האָט אַ טרייסעל געטהאָן די פאַרהאַנגען:

— נאָך בערלין! נאָך בערלין! נאָך בערלין!

ענדע

יעקב גאָרדין׳ס ווערקע

אין 4 פּראַכטפאָלע בענדער

די בעסטע פון זיינע ראָמאַנען, סקיצען, רייזע־בילדער, קריטי־סען, סאַטירעס, דראַמאַטישע און פילאָזאָפישע אַבהאַנדלונגען און פאַנטאַסטישע ערצעהלונגען, צוזאַמענגעקליבען און קלאַסיפיצירט אונטער דער רעדאַקציאָן פון מאָררים ווינטשעווסקי. דאָס איז א זאַמלונג פון ווערק וואָס ווערט בעטראַכט אין דער גאַנצער וועלט אַלס די העכסטע, שעהנסטע און ערהאַבענסטע אין דער אידישער ליטעראַטור.

פּרייז בלויז 2 דאָלאַר

(פּאָרטאָ פריי).

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

50-52 Eldridge St., New York.

ש. פרוג'ס שריפטען

אין 3 פראכטפאָלע בענדער

א זאמלונג פון אלע זיינע ליעדער, פאעמען און שריפטען וועלכע האבען איהם בעריהמט געמאכט איבער דער גאנצער וועלט.

פרייז בלויז 2 דאָלאר

(פּאָרטא פריי).

HEBREW PUBLISHING COMPANY,

50-52 Eldridge St., New York.

געקליבענע

שריפטען

— פון —

י. י. זעווין („תשר"ק", „ידקאָוויטש").

דאס איז דער נאָמען פון תשר"ק'ס ערצעהלונגען וועלכע זיינען יעצט ערשיענען אין בוך־פאָרם און וועלכע זיינען געווען געדרוקט אין „טאגעבלאט" אונטער די נעמען:

חיים דער קאסטאמער פעדלער.	שמחה דער שמש.
דזשאו דער ווייטער.	בערל דער בוטשער באי.

מר. זעווין האט א נאָמען געגעבען זיינע ערצעהלונגען „געקליבענע שריפטען", ווייל ער האט זיי ניי אויסגעקליבען פון די פערשיעדענע ערצעהלונגען וועלכע ער האט פערפאַסט, און נור די בעסטע וועלכע זיינען פול מיט וויץ און הומאָר, האט ער איבערגעגעבען צו דרוקען אין בוך־פאָרם.

מר. זעווין האט אויך א סך פון די ערצעהלונגען אין די „געקליבענע שריפטען" אויסגעבעסערט, פיעל װאָגאר אין גאנצען איבערגעארבייט; זא, דאס די לעזער וועלען דערינען געפינען גאנץ נייעס לעבען און וועלען זיך אויף דאס ניי גוט אמוזירען.

מר. זעווין איז אהנע צווייפעל דער גרעסטער אידישער הומאָריסט אין אמעריקא, ווייל איהר קענט ניט דורכלעזען זיינע צוויי אדער דריי צייל ען וואו איהר זאלט זיך ניט פארנאנדערלאכען, ער שטעהט דעריבער אזוי הויך, אלס הומאָריסטישער שרייבער אין אמעריקא פונקט ווי „שלום־עליכם" אין איירופא.

מר. זעווין איז א מאָדערנער אידישער הומאָריסט, זיינע הומאָריסטישע ער־צעהלונגען זיינען ניט פון דעם לעבען און ווירקען פון דעם אלטען דור, נאר פון דעם נייעם דור, אויך ניט פון דער אלטער וועלט, נאר פון דער נייער וועלט. אין זיינע שריפטען שפיעגעלט זיך אָפּ דער גאנצער אידישער לעבען אין אמעריקא; זיין האנדעל און וואנדעל, זיין פרייד און לייד, זיין גליק און אומגליק. אלעס ווערט אזוי איינגעוויקעלט אין הומאָר און וויץ, דאס אפילו ווען איהר לעזט א זאך וואס מען דארף דאריף וויינען, מוזט איהר אויך לאַכען.

די „געקליבענע שריפטען" פון י. י. זעווין וועט אמוזירען דעם גאנצען אידישען פובליקום, און אפילו דיעזע וועלכע האבען שוין די שריפטען געלעזען אין „טאגעבלאט" וועלען עס יעצט מיט פערגניגען נאך אמאל לעזען אין בוך־פאָרם.

די „געקליבענע שריפטען" איז געדרוקט אויף שענעם פאפיר און געבונדען אין קלאָטה באנד.

פרייז 75 סענט.

צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען ווי אויך ביי די פערלעגער:

HEBREW PUBLISHING CO.,

50-52 Eldridge St., New York.

100 געקליבענע
שריפטען
— פון —
ז. ליבין.

דאס איז דער נאמען פון ליבינ'ס לעצטע ערצעהלונגען וועלכע זיינען געווען געדרוקט אין פערשיעדענע צייטונגען און זשורנאלען און זיי־נען יעצט ערשיענען אין בוך־פארם.

די „געקליבענע שריפטען" זיינען ערשיענען אונטער פאל־גענדען סדר:

I. גלות־בילדער.

II. ליעבע.

III. סוזשעטען.

IV. בילדער פון דעם ארימען לעבען אין נויארק.

V. דער קריזיס.

VI, פערשיעדענעס.

VII. ערנסטער שפאס.

מר. ליבין האט א נאמען געגעבען זיינע לעצטע שריפטען „געקלי־בענע שריפטען" ווייל ער האט זיי אויסגעקליבען פון די טויזענדע וועלכע זיינען לעצטענס פון איהם ערשיענען. און נור די בעסטע וועלכע זיינען אינטערעסאנט און בעלעהרענד האט ער אונז איבערגעבען צו דרו־קען אין בוך־פארם.

די „געקליבענע שריפטען" פון ז. ליבין איז געדרוקט אויף גוטעם פאפיער און געבונדען אין א פראכטפאלען באנד.

פרייז 1 דאלער.

צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען ווי אויך ביי די פערלעגער:

50-52 Eldridge St., New York

טוביה חייקעל שלים־מזל.

א בוך פול מיט הומאר.

פון א. ד. אגוז.

דער פערפאסער פון „חנה פעסיל'ס מענה=לשון", האט אונז יעצט מובה געווען מיט א נייע ווערק וועלכע הייסט „טוביה חייקעל שלים־מזל". אין דיזע ווערק גיט ער אונז א טיפ פון א רוהיגען און געלאסענעם מענשען, וועלכער איז צופריעדען מיט גאט'ס וועלטעל און מיט אלעם וואס אויף איהר איז, און אויף אלע אונגליקען און פורעניות'ן וואס אויף איהם קומט, זאגט ער „גם זו לטובה". ער שרעקט זיך פאר קיין זאך ניט אפ און ווערט אויך פון קיין זאך ניט איבערראשט; ער קוקט אויף אלעם גלייכגילטיג, ער איז ניט פערזארגט און ניט פערהאוועט, ער איז ניט קיין אָץ להעשיר, ער וויל ניט נעהמען דאס גליק מיט גוואלד, ער טהוט זיין ארבייט און פיהרט זיין ביזנעס גאנץ געלאסען, טרייעט זיין בעסט אויף א נאטירליכען וועג צו מאכען אַן ערפאלג, און ווען עס געהט שלים=מזל'דיג ווערט ער ניט פערצווייפעלט און זוכט עפעס אנדערש. ביי איהם איז ניט דאס, איז יענעס, איז היינט, איז מארגען, איז ניט היי=יאהר, איז איבער א יאהר. ער גיט קיין מאל זיין האפנונג ניט אויף.

„טוביה חייקעל שלים־מזל"

האט זיין נאמען „שלים־מזל" כשר פערדיענט, ווייל ער איז נעבאך א שלים מזל פיעלייכט איינער אין דער וועלט, עס איז גאר זיין גלייכען ניטא. צו וואס ער נעהמט זיך און וואס ער טהוט און עס דוכט זיך אז אט, אט ווערט ער שוין אַן עושר, לאזט זיך דערפון אוים א בוידעם, ער טהוט — דוכט זיך — גלייך און עס לאזט זיך אוים קרום, עס פאלט אלעם ביי איהם מיט די פוטער אראפ.

„טוביה חייקעל שלים־מזל"

איז א בוך פול מיט הומאר און וויטץ, אבער אין דער זעלבער צייט איז דאס אויך א קריטיק איבער אונזערע איינגעוואנדערטע ברידער, וועלכע האפען זיך אלע ווייכע צו אנדערע פרנסות.

קויפט און לעזט דיעזען בוך און איהר וועט זיך גוט אמוזירען, אויב איהר האט הנאה געהאט פון דעם פערפאסערס ערשטען בוך „חנה פעסיל'ס מענה=לשון" איהר יעצט מעהר הנאה האבען פון זיין צווייטען בוך „טוביה חייקעל שלים־מזל".

פרייז 30 סענט.

צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען ווי אויך ביי די פערלעגער:

50-52 Eldridge St., New York